

خلافاً لما في
الكتاب

مطابقاً لما في

KÖPRÜLÜ KÜTÜPHANESİ	
GELEN EVRAK	

201

[Faint, mostly illegible handwritten text in Ottoman Turkish script, likely a library inventory or description of the document.]

جزو ثالث من شرح حافظ

بسم الله الرحمن الرحيم

(حاشا که من بموسم کل ترک می کنم * من لاف عقل میزنم این کار کی کنم *
 محصول بیت * حاشا که بن کل موعده شرابی ترک ایدم بن عقل لاف می اورم
 بواشی قبح ایدم یعنی بن عاقل کجور کن کل زمانه باده نوشی ترک ایدم
 (مطرب بکاست تا همه محصول زهد و علم * در کار چنگ و بریط و آوازی
 کنم * بونک کبی برارده بر صرف لفظی تقدیر او نور صرف کنم معناسنه
 * محصول بیت * مطرب قنده در تاهب علم و زهد محصولی چنگ و قیو زونی
 آوازه صرف ایدم یعنی بونک بوانده بذل ایدم حاصل سازنده لره فدا
 ایدم (از قال و قیل مدرسه حالی دلم گرفت * یک چند نیز خدمت معشوق
 می کنم * گرفت ایگرندی دیکدر رفته کم خسروک بویتنده او یله در بیت *
 ز دنیا می رود خسرو بر لب همی گوید * دلم بگرفت در غربت تمنای وطن
 دارم * ایگرندی و دستندی دیکدر بواقظ بومعنا به چوق کاورم * محصول
 بیت * مدرسه قیل و قالندن حالیا کوکام ایگرندی بر نیچه زمان دخی
 معشوق و به خدمت ایدم یعنی معشوق و به تقید ایدم (کی بود
 در زمانه و فاجامی بیار * نامن حکایت چم و کوس و کی کنم * محصول بیت *

از جبر مضارع
مفعول فاعلان مفاعیل فاعلان

خطاب عام طریق بیهیور زمانه ده چن و فال اولشدر جام می کتوری یعنی زمانه
 قدیمیدن یوفادرجام باده کتورتا که بن سکاچم و کوس و کین حکایه سین
 ایدم یعنی زمانه ده و فال اولیدی بونک سلطنته باقی قلایدیکه هر بریسی
 زمانه دم را اولیاد شاه ایدی خصوصاً چم که حضرت سلیمان پیغمبر در که
 و خوش و طپور محکم ایدردی (از نامه سیاه فترسم که روز حشر * با فیض
 لطف اوصدا زین نامه طی کنم * نامه سیاهدن مراد فترسم ایدر یعنی کاهل
 یازیلان دقتدر ازین بونده ادانتشیه در * محصول بیت * نامه اعمال سیاه
 اولسندن خوف الهم زیر اجرا و حشر کوننده الله لطف فیضیه بونک کبی
 نامه پی دوروب بو کریم یعنی دورب دیو شررم حاصلی الله تعالی عوایدر کوبیک
 صبح تا کلمهای شب فراق * با آن خسته طالع و فرخنده بی کنم * بیک صبح
 بیایه کلمها که نیک جمعیدر کاف بجمینک کسر لک شکایت معناسنه خسته
 مبارک و فرخنده معطف تفسیری بی بونده بول و از معناسنه در * محصول
 بیت * قنی صبحا یکی تا فراق کیمه لریک شکایت لری اول خسته طالع
 و فرخنده لری جانانه ایدم یعنی صبحا و آنچه جانانه ملاقی اولوب فراق
 کیمه سنک سر کشته قنی شرح و بیان ایدم (خاله مرا چود رازل از می
 سرشته اند * بامدی بکو که برار لری کنم * محصول بیت * بنم طپرا می
 چونکه از لده میدن بو غور مشلدر مدعی به سونله که نیچون می ترک ایدم
 یعنی بر نشه که تقدیر بر دایه است باوه آندن نیچون بجنب ایدوب پرهیز
 ایدم (این جان عاریت که بحافظ سپرد دوست * روزی رخس بیستم و تسلیم
 می کنم * عاریت ضرورت و زنیچون یا تحقیق قلمشدر که حرف رابط صفت
 بیستم اخبار و انشایه قلمی و اریعی کوردم و کور رسم دیکدر * محصول بیت
 بوجان عاریتی که دوست حافظه تسلیم ایلسدی بر کون رختی کور رسم اکا
 بوجان عاریتی تسلیم ایدم یعنی جانان بوزی کور رسم اکا جانمی فدا ایدم
 وله ارضا) حجاب چهره جان میشد و غبار تنم * خوشادی که ازین چهره پرده
 بر فکتم * حجاب چهره جان اضافت لری لامیه لرد و بالامیه و بیایه در غبار تنم
 بیایه خوشا لری تعجب افاده ایدر نه عجب خوشدر بیک اولوردی یا حرف
 وحدت که حرف رابط صفت * محصول بیت غبار تنم جان چهره سینه حجاب اولور
 یعنی وصال جانانه تنم روجه پرده اولور نه عجب خوشدر بر دم که بوجهره جانان
 پرده فی براقم یعنی پرده تنم یکوب صافی جان اولامکه وصول جانانه قابل اولم
 (چنین نفس نه سزای چومن خوش الحانیت * روم بکشن رضوان
 که مرغ آن چمن * قفسدن دنیا مراد در الحان لحنک جمعیدر بونده آواز

از جبر مجتث
مفاعیل فاعلان مفاعیل فاعلان

مراد در کاشن رضوان لامیه جنت مراد در جنتن بوانه رضوان دیر که
 حرف تعلیل * محصول بیت * بونجین ققص بنم کبی خوش آواز بلبلان
 لایق دکل کاشن جنته کیده که اول چنک بلبلیم یعنی بنم کبی خوش آواز
 حافظن مقام مناسبتی دوزخ دنیا دکل کاشن جنت لایقیدر خواجه کندینک
 خوش الحان اولدیغن بیان ایدرفی الحقیقه مناقب خواجه ده بیورر که کندی
 عصر نده کندی کبی خوش آواز اهل نغمه یوغیدی بوجه بدین سلاطین
 ایلمانیه ناک محالس و محافلندن بر دم خالی دکل ایمش (عیان نشد که چرا آمد
 بجا بودم * دریغ و درد که غافل ز کار خویشتم * عیان عینک کسر یله مفاعله
 بایندهن مصدر در * محصول بیت * عیان و اشکاره اولدی نیچون بودنیایه
 کادم و شمدی به دل قنده ایدم حاصلی مبدأ و معاد معلوم اولدی دریغ
 و درد که کندی ایشتمون غافل یعنی مبدأ و معادینی بلدیکندن تغابن چکر
 خواجه تجاهل عارف صنعتنه سلوک بیورمشدروالا اولیادن بر صاحب
 سعادت ایمش (چه گونه طوف کم در فضای عالم قدس * چودر سر اچه
 ترکیب تخته بندتم * طوف مصدر در طواف بطوف دن یعنی نصر بایندهن
 برنسنه بی طولانی مثلاً مکعبی طولانی کبی فضا میدان و ککش بر عالم قدسه
 اضافتی بیایه در سر اچه سرایت تصغیریدرا و چکر دیمکدر ترکیبه اضافت
 بیایه در راد وجود در یعنی عناصر رابعه تخته بند قفتانلری و قاشلری ایکی
 تخته ناکاراسنه وضع ایدوب ایکی تخته بند ایلله محکم باغلر نا که
 اورسلکسون دیو اول قفتانلره و اول قاشلره تخته بند دیرر خواجه وجود
 جسمانیسی اول تخته لره و روحانیسی اول قفتانلره و قاشلره نسبییه ایدر که
 اول تخته لرایله مقید در ته اضافت بیایه در * محصول بیت * بونجینی عالم
 معاده متعلق بیورمشددر یعنی نه وجه له عالم قدس مبدأ تده طولانوب سیر
 ایدرم یعنی عالم قدسی نیچه قماشالنورم چونکه ترکیب سر ایچقنده یعنی وجود
 اوندن تخته بندی بمعنی تله مقیدم حاصلی مادامکه بشریت روحه
 جندره در روح عالم قدس فضا شده طیران ایده من یعنی وجود عالمندن
 بکمینه عالم ارواحه و اصل اولر (مرآ که منظر حورست مسکن و ماوی *
 چرا بکوی خراباتیان بود و طم * منظر حوردرن مراد جنتدر * محصول بیت *
 بنم که مسکن و ماوام قصر و منظر حوردر یعنی جنتدر پس نیچون وطن
 و مسکن خراباتیلر محله سی اوله یعنی مقام اعلائی وطن ایدنلر ممکن ایکن
 مقام ادنایی نیچون مسکن ایدیم بمعنی مؤمنه جنت تحصیل ممکن ایکن
 دوزخه نیچون میل ایلله (اگر خون دلم بوی مشک می آید * عجب مدار که

همدر نوافه ختم * محصول بیت * اگر یورکم فاشدن مشک قوقسی کاورسه
 عجب طریقه که نوافه ختم همدر دیم یعنی اهل عشق خونی مشک و نفسی
 مشک اولور یعنی نفسی مشک کبی قوثر (طراز پیرهن زرکشیم مبین چون شمع *
 که سوزهاست نهانی درون پیرهن * طراز علمه دیرلری یعنی اول زمانده قفتانلر
 و موزلرینه حریر ایلله بعض شکوفه و بعض حیوانات نقش ایدرلری الان
 سعادتلی پادشاه سراینده ایچ اوغلانلری نه ایدرلریس اول منقوشلره طراز
 دیرلرایام خالیه ده وازمنه ماضیه ده بونشانسز قفتان اولزمش پیرهنه اضافت
 لامیه و زرکشه بیایه در پیرهن زرکش صرمه ایلله اشکس کوملک شمعدن مراد
 بال مومیدر و مومک اریوب اشاعه این یولر نه طراز بیورمشدو که حرف
 تعلیل * محصول بیت * شمع کبی زرکش پیرهن طرازینی کورمه یعنی
 ظاهر عینت زیب و زینتنه التفات ایلله زرا پیرهن ایچنده کیزلی آتشلم واریعی
 اهل عشقم و آتش عشقم نهاندر که به اظهار ایللم زیرا که عشق شان
 شه ادر (بیایه سی حافظ زینش او بردار * که با وجود تو کس نشود زمن که
 منم * محصول بیت * خطاب عام طریقیله بیورر یا خود جاتانه خطاب ایدر کل
 و حافظک و ارغینی اوکندن فالدر یعنی انانیستی رفع ایلله تاسنک وجود که
 کیسه ایشتمه بندن که بنم یعنی بنم وارلم فالقسون و ارلق همان سنک اولسون
 حاصلی جاتان آدی اکسون حافظک آدی اکسون غائبدن خطابه التفات
 بیوردی وله ایضا (کردست دهد خاک کف پای نکارم * بر لوح بصر خط
 غباری نکارم * خاک کف پای نکارم اضافت لری لامیه لر در لوح بصر بیایه
 خط غباری لامیه در با حرف وحدت نکارم با حرف تا کید نکارم فعل مضارع
 متکلم و حده در نقش ایدرم دیمکدر * محصول بیت * اگر ال و بر رسته بکا خاک
 کف پای نکار لوح بصر او زره بر خط غباری نقش ایدرم (پروانه او کرسدم در
 طلب جان * چون شمع هماندم بدی جان بسپارم * پروانه او اضافتی لامیه در
 مراد پروانه دن تذکره و خط همانون مقوله سیدر رسدم میم معنا جنتندن
 جانه مقید در جام دیمکدر هماندم مرکبدر هم دن و آن دن و دمدن هم اول
 ساعت معناسنه در بدی با حرف ظرف دم نفس با حرف وحدت برنقده
 دیمکدر بسپارم فعل مضارع متکلم و حده تسلیم ایدرم دیمکدر جان بسپارم
 مقدم مفعولیدر محصول بیت اگر اول جاتان پروانه سی جام طلبنده ابریشره
 یعنی بدن جان طلب ایدر سه شمع کبی هم اولدم بر ساعتده جان تسلیم ایدرم
 حاصلی جان طلبیچون جاتان دن بکا بر خط کاورسه شمع کبی خط کلدیکی کبی
 بر ساعتده جام تسلیم ایدرم یعنی بر دم توقف ایلوب نقد جانی امریه فدا

ایلم (کر قلب دلم راتهد دوست عیاری * من تقدروان در رهش از دیده
شمارم * قلب دل اضافتی بیایه در را ادات مفعول می اد قلب دلدن صافی
وخالص اولمقدر یعنی مغشوش کوکل قلبك دله اضافتی لطافتدن خالی
دکدر عیار عینك که سز به معیار معناسنه در که بونده مقدار دن تغییر در نقد
روان بیایه روان رایج معناسنه در شمارم فعل مضارع متکلم و حده شماریدن
صیارم دیکدر * محصول بیت * بنم قلب کوکله یعنی مغشوش و دغل کوکله
دوست بر معیار و بر مقدار تعیین ایلمزه یعنی بر قیمت قوماز سه حاصلی اعتبار
ایلمزه بن کوزمدن انك بولنه تقد رایج صیارم یعنی کوکلم قلبدر دیو بیکمزه
کوزمدن اعلا کچرا فچه ایانی طبر اغنه صیارم حاصلی کوبه و بکا ایله بولنه کوزم
یاشنی صیارم قلب و تقد و روان و شمار عبارت لری مرعات نظیر صنعتیدر قلب
و تقد و عیارده بویه در (دامن مفشان از من خاکی که پس از من * زین در
تواند که بر باد غبارم * مفشان فعل نهی مفرد مخاطب در سلکمه دیکدر
دامن مفشانك مقدم مفعول صریحیدر و از من غیر صریحی من خاکی بیایه که
حرف تعلیل پس از من * مصرع ثانیه مر هوند رنتوان قادر دکل که حرف
بیان بر دفع مضارع مفرد غائب بریدنن ایلتوردیمکدر باد فاعلی غبار
مفعول صریحی وزین در مقدم غیر صریحی * محصول بیت * بن خاکیدن
انك سلکمه یعنی بندن اعراض ایله که موندن صکره بوقیودن یل بی
ایلمکه قادر اولمز یعنی سن بندن انك سلکوب اعراض ایلمکه آستانکی
ترک ایلمن احتمالی بوقدر زیر امر کردن صکره بوقیودن یل یله توزیع ایلمکه
قادر دکدر شویله محکم نشب ایلمش بوقویه (بر بوی کنار نوشدم غرق
امیدست * از موج مر شکم که رساند بکارم * بوی بونده امید معناسنه در
کاربان و بهلومعناسنه در و او حرف حال امید مصرع ثانیه مر هوند موج
مر شک بیایه و یا لامیه در مجازا که حرف بیان رساند فعل مضارع مفرد غائبدر
رسانیدنن الف و نون ادات تعدیه در بونده ایرشده دیکدر بکارم با حرف
صله کار بونده لب معناسنه در لب دریا کبی میم معنا جهم شدنن رسانده مقیددر
تقدیری رساندم بکاردر * محصول بیت * سنك کارك امیدله ایکی معنایه
یله اشك چشمه غرق اولدم حال بوکه امیدوار در موج مر شکمدن که بی
کاره ایرشده یعنی کرچه بالفعل اشکم دریاسنه غرقم اما امیدوار در که اشك
چشم دریاسنك موجی بی کاره ایرشده حاصلی مر جودر که کثرت بکابی
ساحل وصاله ایصال ایلمه (زلفین سیاه تو بدلداری عشاق * دادند قرار
و بدلدند قرارم * بدلداری عشاق با حرف صله و با حرف مصدر و اضافت

لامیه در قرار ی یا حرف تنکیر * محصول بیت * سنك ایکی سیاه زلفك عشاقك
دلدار لفته یعنی عشاقك کوکلی اله کتورمکه وعده و قرار و بر دیلرو بنم قرارم
ایلمتدیلمر یعنی عشاقك خاطر بی رعایت ایلمکه عهد ایلمدیلمر اما بی یقرار ایلمدیلمر
(امر و زمکش سر زوای من و اندیش * زان شب که من از غم بد عادت برارم
* وفای من اضافتی مصدر ل مفعولنه و یا فاعلنه و او حرف عطف اندیش فعل
امر مفرد مخاطب در فکر ایله دیکدر مصرع ثانیه مر هوند که حرف رابط
صفت * محصول بیت * بوکون بنم وفامدن باش چکمه یعنی بکا وفادارلق
ایلمکدن اعراض ایلمه و اول کیجه بی فکر ایله که بن سنك نمکدن دعا به ال
قالدرم یعنی بنم بد دعا مدن احتراز ایله (ای باد از ان باده نسیمی بمن آور * کان
بوی شفا میدهد از رنج خارم * محصول بیت * ای باد اول باده دن بکا برز ایجه
کتور بر اول قوقوبکار رنج خاردن شفا و بر یعنی رنج جاری دفع ایلمکه باده دنك
قوقوسی کافیدر (با وصف سر زلفك تو میشد سخن من * پیوسته از ان هم نفس
مشك تشارم * محصول بیت * سنك سر زلفك وصفیله واقع اولدی بنم کلام
یعنی بنم سوزم سنك سر زلفك وصفیله متصف اولدی یعنی چون دایما انکچون
مشك تا ناره هم نفس یعنی متصل مشك تا ناره مقارن و مصاحب حاصلی
سر زلفك وصتی سبیلله دایما مشك و معطرم (حافظ لب لعش چومر اجان
عزیزست * عمری بود آن لحظه که جان را لب ارم * محصول بیت * ای حافظ
جانانك لب اعلی چونکه بنم جان عزیزم در پس بر عمر اولور اول لحظه که جانی
طودانجه کتورم یعنی جانانك لبی که عمر عزیز در آنی لبه کتورمک عمر در یعنی
عمر ارتقلغیدر حاصلی تازه جان کسب ایلمکدر و له ایضا (حالیما مصلحت وقت
دران می بینم * که کشم رخت میخانه و خوش بنشینم * حالیما و حالا ایکیسی
بر معنایه در مصلحت وقت لامیه که حرف بیان * محصول بیت * الان وقتك
مصلحتنی اول معناده کوررم که اسبابی میخانه به چکم و کوزل قرار ایدوب
او فورم یعنی میخانه ده مجاور اولم (جز صراحی و کتایم نبود یاروندیم *
تا حرفان دعا از جهان کم بینم * دعا حیل و مکر * محصول بیت * میخانه ده
مجاور اولوب صراحی و کتابدن غیر یار و مصاحب اولیه و یا اولسون تا کیم حیل
و مکر حرف یاری جهاندن کورم یعنی مصلحت وقت بودر که میخانه ده مجاور
اولوب یاروندیم بونلر اوله تا کیم دنیانك حیل باز و مکار و غدار لینی کوزم
کورمیه حاصلی اهل دنیادن خلاص بولمچون میخانه کوشه سنی اختیار
ایدوب بونلرله اکنه یم دیرم (جام می کیرم و از اهل ریادور شوم * یعنی از خلق
جهان بالذلی بکتریم * محصول بیت * میخانه ده او توروب جام می طونام

از بجزر من
فاعلاتن فعلاتن فعلاتن

واهل ریادن ابراق اول یعنی خلق جهانندن برپال دل اختیار اید مکه جام می
مراد در مصراع ثانی مصراع اولی بیان اید برپال دل یا سنی حرف مصدر طوطی
مضمون بیت واصل اولی است (پس که در خرقة آلوده قدم لاف صلاح *
شر مسار رخ ساقی وی رنگینم * شر مسار رخ ساقی اضافت لایمیه لرزوی
رنگین بیانیه * محصول بیت * جوق که باده ایله آلوده خرقة ایچنده صلاح
لافی اوزدم یعنی خلقه مرایلق صاندیم ساقی رخینک وی رنگینک
شر مساری و محجوبیم یعنی یونلریم باده نوش اولوب مرایی اولدیغیم
بیلد کلرندن شرمندهیم (شریلا زادگی از خلق برارم چون سرو * که دهد
دست که دامن ز جهان در چینم * سر بر آرمک مقدم مفعول صریحی بازادگی
واز خلق غیر صریحیدر چینم در حرف تاکید چینم فعل مضارع متکلم وحده
دیرم و دیوشیرم دیکلر دامن دیوشر مکیدن مراد خلقتن انقطاع و از وادر
* محصول بیت * سرو کی خلقتن باشمی ازاده لکله قالدردم یعنی فراغت
و آسوده لکله ظهور ایدرم اکرال و بر سره که انگلی اهل جهانندن دیوشرم
یعنی خلقتن کسیلوب فراغت و عزلت بوجغنی اختیار ایدرم سرو کی
ازاده اولورم سرو ازاده دیدکاری انکچوندر که هرگز کامیوه ایچون کسه
طاش و آغاج آتماز و سائر آغا جلر کی بیراغی دوکوب عریان قالمز (بردم
کردستم است خدا یا میسند * که مکدر شود آینه مهر آیینم * کردستم بیانیه
مینند لایق کورمه که حرف بیان آینه مهر آیین وصف ترکیبی در آیین اسلوب
و قانون معناسنه در مهر بونده محبت و آفتاب معناسنی متحملدر * محصول
بیت * کوکله ظالم تیزی و ارباب لایق و جائز کورمه که مکدر و بولانی اوله
آینه مهر آیینم یعنی کنش کی صافی و پالنه کوکلم و یا محبت عادتلی کوکلم
حاصلی محبتلی کنش کی صافی و پالنه کوکلی ظلم غبار بله آلوده ایله یارب (سینه
تک من و بارغم او هیات * مرد این بار کران نیست دل نمکینم * سینه تک
من بیانیه و لایمیه در بارغم اوده بویه در مراد این بار کران لایمیه و بیانیه در دل
نمکین بیانیه * محصول بیت * بنم سینه تکم انک غمی بوکیله مناسبتی بوقدر
یعنی جانانک طاعلر چه غمی بنم تک سینه مه صغیر از زنده بعد وارهیات
یوردیغی انکچوندر بنم غمی کوکلم بواغر بوکلی اری دکلر یعنی دل مسکینم
جانانک غمی بوسکه متحمل دکلر (من اگر نذر اباغم و کر حافظ شهر * این
متاعم که همی بینی و کنزیم * نذر اباغم و حافظ شهر لایمیه لرزوی * محصول
بیت * بن اگر نذر میخانه ام و اگر حافظ شهرم یعنی اگر طالع و اگر صالح
و اگر فاسق و اگر عابدم بوقاشم که کور رس و بوندن کترم یعنی کورد بک کبیم

و کورد ککدن اکسک مصراع ثانیکنک معناسنی متاعم بودر که کور رس
دین معانی اضافتدن آگاه دکل ایش (بنده آصف عهدم دلم آزده مدار *
که اگر دم زخم از خرچ بخواهد کینم * بنده آصف عهدم اضافت لایمیه لرزوی
عهد بونده زمان معناسنه در که حرف تعلیل دم زخم شکایت ایدم دیکلدر
بخواهد کینم کینمی دیکلر یعنی انتقام آلوده دیکلدر * محصول بیت * زمانه
وزیر بنک بنده مییم کوکلی آزده طومعه یعنی کوکلی ایچتمه که اگر فلکدن
شکایت ایدرم انتقام آلوده یعنی فلک که بوقدر عظمت و قدرت صاحبیدر
امرینه مطیع و تصرفینه منقاد در فکیف غیر بسی حاصلی وزیرک عظمت
و قدر تانی بیاندروله ایضا (خیر تا خرقة صوفی بخراپات بریم * دلوق طامات
ببازار خرافات بریم * خیر فعل امر مخاطبیدر خیزیدن قالدی یعنی
طوریوقاری دیکلدر تا حرف تعلیل خرقة صوفی لایمیه در خراپات میخانه دلوق
طامات بیانیه دلوق خرقة فقر طامات اصطلاحات و رسوم صوفیه در خرافات
خرافه نک جمعیدر نهام معجمه نک ضعیله و خرافه قبیله عذره دن بر شخصک
اسمیدر که آتی جن تصرف ایلدی پس هر نسته فی که اول حالتده مشاهده
ایدردی بوجانبسته خیر و برردی و عرب بولی اکذاب ایدوب خدایت خرافه
دیرردی اما حضرت محمد علیه السلام خرافه حق دیمشدر صکره عرب تشبیه
طریقیه کیجه سولتن افسانه ره خرافات دیدیلر اما بونده بازار خرافاتدن مراد
اسکی بوسکی صائلان بازار در رومده بت بازاری کی منسلا * محصول بیت *
خطاب عام طریقیه بیورر قالدی و تاکید بیلیمز صوفیلر خرقة سنی میخانه به
ایلتوب رهن باده ایدم سطح و طامات خرقة سنی بازار خرافانه ایلسته لم زیرا
بونک کیلره کیسه اعتبار ایدوب بر پول و بر من حاصلی و یا خرقة سیدر آتی نه
مر ایلر آلوده بیری اولنلر المزلردلق و طامات دیو و او عاطفه ایله یازان معنایه و صولی
یوغیش (کوش بستیم و زافسانه و اعظرسیم * چند چون بیخبران تنک
خرافات بریم * بونده خرافات کیجه افسانه لری معناسنه در * محصول بیت *
قولغمزی با غلدق و واعظ افسانه سندن قورتلدق نیجه به دل بیخبر لری و اعظله
افسانه سنک عار و ناموسنی ایلته وز یعنی نیجه بر افسانه دیکلمک عارینی چکه وز
حاصلی و اعظله باردسوز لری نیجه بر استماع ایدم بونده ده تنک و خرافات
دیو و او عاطفه ایله یازان خرافه کی لایعقل ایش (تا همه خلوتیان جام صبوحی
کیرند * چنک صبحی بدر پیر خراپات بریم * بعض نسخه ده پیر مناجات واقع دینه
مراد پیر خراپات در تا حرف تعلیل چنک صبحی یا حرف نسبت اولیحق اضافت
بیانیه در اما حرف وحدت و یا تکبر اولیحق لایمیه در بدر پیر خراپات با حرف

صله و اضافت لامیه و بیانیه در چنگ برین مقدم مفعول صریحیدر ویدر
 غیر صریحی * محصول بیت * جیع خلوتی لجام صبحی طوتمی ایچون یعنی
 باده نوش اولی ایچون صباح چنگنی پیر خرابانک قبوسنه ایلته لم یعنی
 پیر خرابانک قبوسنه چنگ و چغانه ایله مجلس پیدا ایلده لم تا جیع عابدوز اهدلر
 اطرا د باده نوش اولسونلر (سوی زندان قلندر بره آورد سفر * دلق پشمینه
 و سجاده طامات بریم * زندان قلندر بیانیه در ره آورد بول ارمغانی پس سفر
 ذکر تجرید طریقه در دلق پشمینه بیانیه پشمینه ده یا حرف نسبت و نون حرف
 تا کید و هادات تشبیه یو کدن خرقة که اکثر فقرا آنی کبر سجاده طامات بیانیه
 * محصول بیت * قلندر زندان جانته سفر ارمغانیله دلق پشمینه و طامات
 سجاده سنی ایلته لم یعنی سفر ارمغانیله بویا سبانی انله یشکش چکه لم
 باده بهاسنه بیع ایلسونلر دیمکدر (ورنه در ره ماکار ملامت زاهد *
 از گلستانش بریدن مکافات بریم * خار ملامت بیانیه در گلستانش ضرورت
 وزن ایچون نون ساکن اوقشور زندان مکافات بیانیه مکافات جزا پاداش
 معناسنه در محصول بیت زندان قلندر انه لطف و احسان اوزره اولور زوا کر زاهد
 بریم بولمه خار ملامت قورسه یعنی زندان کور عطا یا ایچون بزی لوم ایدر سه
 آنی گلستان ذوق و صفادن زندان مکافات و جزایه ایلتنور حاصلی جزاسنی
 ینه خار ملامت ایدر زنته که دیشلر کاندین تدان و کاتکیل تکال (شریمان
 بادر پشمینه آلوده خویش * کر باین فضل و هنر نام کرامات بریم * شریمان
 فارسیده ضمما بر جمع اولی حق ذوی العقول کی الف و نونله جمع اولور شریمان
 شریمان شریمان دیر لر و قس پشمینه آلوده خویش بیانیه و لامیه در مصراع
 اول جزا و مصراع ثانی شرط معناسنی متضمندر * محصول بیت * شریمز
 و خجالتز اولسون کندی شراب آلوده پشمینه خرقة مزدن یعنی کید یکمز فقرا
 خرقة سندن اوسالم اگر بوفضل و هنرله کرامات آدینی ایلتنور سن یعنی خرقة
 مزدن شرمنده اوله لم اگر بوزندک و قلندر لکله کرامات آدین ذکر ایدر سن
 شریمان ضمیر نیک بیانیه ما بر زومان بر زردین ضمما تر فارسی بی عجب احاطه
 ایلش ایش (قدر وقت ارشناسد دل و کاری نکند * پس خجالت که ازین
 حاصل اوقات بریم * قدر وقت لامیه و شناسد مقدم مفعول صریحیدر
 و دل فاعلی و او حرف عطف کاری یا حرف و جدت پس بسیار معناسنه در که
 حرف بیان حاصل اوقات لامیه در * محصول بیت * کوکل نقد وقت قدرینی
 بیاز سه و برایش ایشاز سدی یعنی حاضر وقت مناسب ایش ایشاز سه چوق
 خجالت که بوازانک حاصل سندن چکر ز یعنی اوقات زری مالا اعتباریه صرف

ایلد یکمز پشیمان اولور ز (فتنه میبارد ازین سقف مقرنس بر خیز * تا بمیخانه
 پناه از همه افات بریم * سقف مقرنسدن مراد فلکدر و اضافت بیانیه در
 * محصول بیت * بسقف مقرنسدن فتنه یغار یعنی فلکدن باران حوادث
 یغار قالی تا میخانه به جیع افات و عاهاتدن پناه ایلته لم یعنی بلیات روزگار دن
 صفنه لم زیر انده بلانازل اولر (در بیابان هوا کم شدن آخر تا چند * ره بر سیم
 مکرری بمهمات بریم * بیابان هوا بیانیه کم شدن یتک وضایع اولق معناسنه در
 آخرات تا کید تا پونده انتهای غایت ایچون در پی پونده ایر معناسنه در
 مهمات تقدیری احوال مهماتد ربیع موصوف مخذ و قدر * محصول بیت *
 کندی به نصیحت طریقه بیور رهوایا بیانیه کم اولوب ضایع اولق نیچه به دل
 یعنی هوا به تابع اولوب ضلالت و دوشمک نیچه به دل بول صورالم یعنی طریق
 مستقیم صورالم اوله که مهمات ایر سوره وز یعنی لازم و مهم اولان احواله
 واصل اوله وز یعنی اوله که طریق حقه صوره صوره واصل اوله وز (با توان
 عهد که در وادی ایمن بسیم * هجو موسی ارنی کوی بمیقات بریم * وادی
 ایمن شول وادیدر که حضرت حق موسایه انده تجلی ایلدی ارنی کوی وصف
 ترکیبیدر ارنی دیه رله دیمکدر ارنی بکا کندی کوستر دیمکدر فعل امر مفرد
 مخاطب و نون حرف و قایه و یای متکلمدن مرکب جمله در میقات اسم مکاندر
 وقتدن مثلامیقات اهل الشام دیر لر احرام با غلد قری بره و هرایشک و فتنه
 دیر لر * محصول بیت * سنکله اول عهدی که وادی ایمنده با غلد موساکبی
 ارنی دیه رله اول عهدی میقاته ایلته لم وادی ایمندن مراد کوی جاناندر
 میقاتنده اولدر یعنی کوی که عهده ایلشیدک که بره دیدار کوستر و ب وصال
 میسر اوله موساکبی بکا کندی کوی کوستر دیو اول عهدی میقاته ایلته لم یعنی
 دیدار وصال امیدیه کوی که وارالم (کوس ناموس نواز کنکره عرش زیم *
 علم عشق تو بر بام سموات بریم * کوس ناموس تو بیانیه و لامیه در کنکره
 مناره و حصار قورقون عرشه اضافت بیانیه در علم عشق تو بیانیه و لامیه در بام
 سموات بیانیه * محصول بیت * سنک ناموسن کوسنی عرش کنکره سندن
 جلال و سنک عشقک سنجاغنی افلاک طامی اوستنه ایلته لم یعنی وصالک طلبنده
 بویه ایدر ز حاصلی وصالک امیدیه پادشاه قلندر ز (خاله کوی تو بحر ای
 قیامت فردا * همه بر فرق سرازهر مباهات بریم * مباهات مفاخرت
 معناسنه مصدر در مفاعله بایندن * محصول بیت * سنک محلاک طیراغنی
 یارین قیامت صحر اسنده جمله مز با شمز دپه سی اوزره مفاخرت ایچون کوی تو روز
 یا خود قیامت صحر اسنه ایلد بر مفاخرت ایچون حاصلی خاله کوی جاناندر دپو

تفاخر طریقیله تعظیما باشمز اوزره محشره ایل توروز (حافظ آبرخ خود بر در
هر سفله می ریز * حاجت آن به که بر قاضی حاجات بریم * آب رخ خود لایمیه لر در
بر حرف صله می ریز فعل نمی مفرد مخاطب در بریزند ندن دو که دیمکدر که حرف
بیان بر عند معناسنه اسم مصدر مضاف اولمندر قاضی به قاضینک حاجاته
اضافتی اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر * محصول بیت * ای حافظ بوزل
صوبی هر بر آغش قبول سنده دو که یعنی ابتدال قبول ایدوب عرضکی پایمال
ایله یعنی هر دنی به عرض حاجت ایدوب عرضکی تلف ایله اول یکددر که
حاجتکی قاضی حاجاته ایلمه لم یا خود التفات طریقیله دینله حاجتزی اول
یکددر که قاضی حاجات اولان اللهه ایلمه وزیعنی اللهدن غیر کیسیه عرض
حاجت ایلمک سفاهت و ابتدال دروله ایضا (خیر تا از در میخانه کشادی طلبیم *
در ره دوست نشینیم و مرادی طلبیم * خیر فعل امر مفرد مخاطب خیر ندن
فالق دیمکدر خطاب عام طریقیله کشادی یا حرف وحدت و یا تکیه طلبیم فعل
مضارع نفس متکلم مع الغیر و یا فعل امر متکلم مع غیره بو غزلده طلبیم لفظی
آخره وار پنج بویله واقع اولمش و یا که بونده حرف وصل واقعدر بعض بونده
حرف وحدت و بعضنده حرف تکیه واقع اولمش غفلت اولنیه هر بیتده حرف
وحدت دکلدر بعضیظن ایلمدی کی کبی مرادی یا حرف وحدت و یا حرف تکیه
* محصول بیت * فالتی تادر میخانه دن فتح باب طلب ایلمه دوستک بولننده
او تورالم و مرادی میزی طلب ایلمه یعنی جاناتک بولنده او تورالم و اندن مقصود میزی
طلب ایلمه بو معنای طلبیم فعل امر متکلم مع غیره اوله یعنی کوره در زیر
معنای مضارعت مناسب و ملازم دکلدر (زاد راه حرم وصل ندارم مکر *
یکدای زدر میکسده زادی طلبیم * زاد راه حرم وصل اضافتلی لایمیه لر در
و بیانیه در یکدای یا حرف مصاحبت و یا حرف مصدر * محصول بیت * وصل
حرمی بولنه زاد مز و آریغز یوقدر پس دیلنجیل کله میکده قبوسندن زاد
استه یلم یعنی باده نوشلر سخیلدر پس میخانه قبوسنده او توروب بولردن
ازق خرجنی طلب ایلمه یعنی وصل جاناته رندان باده نوشلردن اسباب طلب
ایلمه (اشک آلوده ما کر چه روانست ولی * بر سالت سوی او باله نهادی طلبیم
* اشک آلوده ما تقدیری اشک خون آلوده مادر ولی ادات استدرالدر مصرع
ثانی به مرهون اوضمیری دلده مرگوز اولان جاناته را جعدر باله نهاد وصف
ترکیبدر باله طبیعتی دیمکدر زبر انهاد طبع و خلقت معناسنه دریا بونده
حرف وحدت باله نهاددن مرادی باله کوزیاشیدر * محصول بیت * بزم اشک
خون الودمز کر چه روان و جاریدر اما انک جاناته رسالتله یعنی رسالت

الجلیله کوندر مکر بر باله ضمیر ایسترز و یا ایسته یلم رسالت مکشوبه و الجلیله
دیر لر یعنی فانی یا ش آرد نجه صافی یا ش آفیده لم دیمکدر باله نهاددن مراد
کو کایدردین باله سو یا مش (لذت داغ غمت بر دل ماباد حرام * اگر از جور غم
عشق تو دادی طلبیم * لذت داغ اضافتی مصدرک فاعلنه اضافتی در و غمه
اضافت بیانیه در مصرع اول ثانی به جزا حکمنده واقعدر جور غم اضافتی
مصدرک فاعلنه دریا قیسی لایمیه در دادی یا حرف تکیه اگر چه داد بونده
عدل معناسنه در اما ترکی لسانه نسبت داده لذت جمعی لطافتدن خالی دکل
* محصول بیت * سنک غمک داغش لذتی بزم دلمزه حرام اولسون اگر سنک
عشق غمی جور و ظلمدن عدل و امان طلب ایدرسن یعنی جور و جفا کندن
شکایت ایدرسن (نقطه خال تو بر لوح بصر نتوان زد * مکر از مر دمک دیده
مدادی طلبیم * نقطه خال بیانیه و تویه اضافت لایمیه در لوح بصر بیانیه در
مکر ادات استدر مر دمک دیده لایمیه مر دمک تصغیر مر دمدر و دیده دن
بونده مراد چشمدر مداد مر کبدر و یا حرف تکیه * محصول بیت * سنک
خالک نقطه سنی لوح بصره اورمق اولمز یعنی ممکن و لایق دکل مکر کوزل
بیکندن مر کب طلب ایلمه وزیعنی لوح دیده ده ای تصور ایلمکه مر دمک
دیده دن مداد کرک حاصلی لوح بصرده آتی شکل ایلمکه بویله مداد لایقدر
(عشوه از لب شیرین تو دل خواست بجان * بشکر خنده لب گفت مرادی
طلبیم * عشوه لغتده کوکل الدامقدر اما بونده شیوه و حرکت مراد در یا حرف
وحدت و همزه حرف توسل لب شیرین بیانیه در بجان یا حرف مقابله و یا حرف
مصاحبت بشکر خنده طلی گولش دیمکدر لبث مبتدا و گفت خبری و بشکر
خبره متعلق مرادی مابعدیه مقول قول مراد بونده مصدر در زیاد
معناسنه در * محصول بیت * کوکل سنک لب شیرینکدن بر عشوه جانه
و یا جانه دیلدی یعنی بر شیوه سینه جانی بهاوردی اما لبک بشکر خنده ایله دیدی
زیاده ایسترز یعنی لبک بر عشوه سینه جان قلیل بها در اندن زیاده بر نسنه ایسترز
دیدی مصرع اولک معناسنی سنک شیرین لبکدن دل جانه عوض بر بوسه
ایستدی دین حق ادایی ایلمش (تا بود نسجه عطری دل سودازده را * از خط
غالبه سالی تو سودای طلبیم * تا ادات تعلیل نسجه عطری لایمیه در یا حرف
تکیه و یا وحدت دل سودازده بیانیه سودا اورمش کوکل یعنی سودایی کوکل
خط غالبه سالی بیانیه غالبه سالی وصف ترکیبی در غالبه از بی دیمکدر زیاده
توقودن نکاتدر تویه اضافت لایمیه در سودا سیاه لقی و یا حرف تکیه در
و یا حرف وحدت * محصول بیت * دل سودازده به برخوش قوقو نسجه سی

رد می

اواسون ایچون سنک غالیه سای خطکدن بر سودا ایستری یعنی سواد خطکی
 نسخه عطر ایستری دل سودا زده به طلب عطر دن غرض انی معطر قیلوب
 خوش فوق و لایک دکلر بلکه سودا سنی دفع ایچون تو تو زدر مکر عطر
 یاسنی حرف نسبت اعتبار ایستری معنایه عدم شعور دن کاور (چون نعمت را
 نتوان یافت مکر در دل شاد * ما بامید نعمت خاطر شادی طلبیم * محصول
 بیت * چونکه سنک نمکی شاد کو کادن غیری برده بولق اولمز بر سنک نمک
 امید یله یعنی نمکی تحصیل ایستری امید یله شاد خاطر استری یعنی غم جانان شاد
 خاطر ده بولند یعنی چون شاد خاطر استری حاصلی انک نمک مالک اولان دائما
 شادان و فرحاندر زیر اکنج بی پایانه مالکدر (بر در مدرسه تا چند نشینی حافظ
 * خیر تا از در میخانه کشادی طلبیم * محصول بیت * مدرسه قیوسنده
 نیجه به دل او تو ررسن ای حافظ یعنی مدرسه به نیجه به دل ملازمت ایلرسن قالی
 تا میخانه قیوسندن فتح باب و کشایش مال طلب ایدم یعنی مدرسه ده تحصیل
 درس عشق اولمز وارالم پیرمغان ملازمتنده تحصیل فن عشق ایلیم بوضعتنه
 رد مطلع دیر لر رد الحز علی الصدر دین اظم ارجهل ایلمش وله ایضا (خیال روی
 تو چون بکدر بکشن چشم * دل از بی نظر آید بسوی روزن چشم * خیال
 روی تو لایمه لر در چون ادات تعلیل بکدر فعل مضارع مفرد غائب در کچه
 یعنی مر و رایله دی بکدر بکشن با حرف صله کاشن کلاک معناسنه در کلستان
 کبی چشمه اضافت بیانه در دل مبتدا آید خبری باقیسی خبره متعلقه در روزن
 باجه و بنیره دی بکدر * محصول بیت * سنک رویک خیالی چون که کاشن
 چشمه او غرایه و اندن کچه کوکل نظر ایچون یعنی خیال رویکی سیر ایچون
 چشم روزنی جابینه کاورتنه که عادتدر پادشاه یکدیگی برده باجه دن
 و بنیره دن سیر ایدر لر (یا که لعل و کهر در تار مقدم تو * ز کنج خانه دل میکشم
 بخزن چشم * تاردن مضاف محذوف در تقدیری در قصد شار دی بکدر
 ضرورت وزن ایچون حذف اولندی مقدم مصدر میبدر قدوم معناسنه
 اضافت لری لایمه لر در کنج خانه کافک فحیله خزینه معناسنه در درله اضافت
 بیانه بخزن با حرف صله مخزن اسم مکاندر نصر باندن خزینه معناسنه چشمه
 اضافت بیانه در * محصول بیت * ای جانان کل که سنک قدومک صبی سنی
 قصد نه لعل و کهری یعنی انواع و الوان کوزم باشلرینی کوکل خزینه سندن
 چشم مخزینه چکر حاصلی کل که سکا کمال استیلا فله مشتاقز مصراع
 نایمک معناسنی کوکل اوی بوجفندن دین معنایی بیتک بوجفندن
 انراج ایلشدر (سنزای تکیه کت منظری می بینم * منم ز عالم و این گوشه

ردشعی

ردشعی

از بحر محبت
 مفاعیلن فعلاتن
 مفاعیلن فعلاتن

ردشوری

معین

معین چشم * سنز لایق و تکیه که نه اضافت اسم فاعلک مفعول فیه نه اضافتی
 قیبلند در تکیه کردن طیارمقدر که کاهدن محققدر بونده ظرف مکان واقع
 اولش مستقر و قرارگاه معناسنه منظر نظر کاهدر یعنی سیرانگاه قصر
 و شاهنشین کبی یا حرف وحدت مصراع نایمده و اومع معناسنه در گوشه معین
 چشم بیانه و لایمه لر در * محصول بیت * ای جانان سکا تکیه کاه و قرارگاه
 اولمغه بر سیرانگاه لایق کور منم بل که تمام عالمدن سکا تکیه کاه و سیرانگاه
 اولمغه لایق و سزاوار بنم و چشم * گوشه معیندر یعنی لایق مقام سکا
 یوایکسیدر غیر بیسی دکل مصراع نایمک نتیجه سنده یعنی عالمدن همان
 یوکه مالکم دین نسبه به مالک دکل ایش (نخست روز که دیدم رخ تو دل میکفت
 * اگر رسد خالی خون من بکدرن چشم * نخست اول مراد روز از لذر که حرف
 بیان دل مبتدا میکفت خبری و جمله مصراع ثانی به مرهون در خالی یا حرف
 وحدت * محصول بیت * روز از لذر که سنک یوز یکی کوردم کوکل دیدی اگر
 بکا بر خلل و ضرر را بریشور سه بنم قائم کوزل بونینه یعنی کوز کورمکله کوکل
 سودی پس کوکله نه بلا کاورسه کوزدن کوردم بکدر (سحر سرشک روانم
 سرخرابی داشت * کرم نه خون چکر میکرفت دامن چشم * سحر درن مراد
 وقت سحر در بر مضاف تقدیر یله سرشک روان بیانه در روان صفت مشبهه در
 فارسیده آقبی معناسنه اما جاری لفظ یله تعبیر ایدر لر یعنی آقبی سرشکم
 سر بونده سودا و هوا معناسنه در خرابی یا حرف مصدر داشت می تقدیر یله
 حکایت حال ماضی مراد در کرم میم ضمیر معنایه سندن چشمه مقید در دامن
 چشم تقدیر یله نه ادات ثنی در معنایه سندن میکرفت فعلنه مقید در نمی
 گرفت تقدیر یله حکایت حال ماضی مراد در دامن چشم مفعول نمی گرفتدر
 کوزل انکی دی بکدر مجازا * محصول بیت * سحر وقتنده بنم سرشک روانم
 خرابلق سودا سن طو تاردی یعنی راز عشقی افشا ایدوب بنی رسوا ایلک قصد دل
 ایدر دی اگر چکر فانی * کوزمده منجمه اولوب دامن چشمی طو توب بند
 ایلیمیدی یعنی چکر فانی کوزمده بشوب مجازی دمی سدا ایلیمیدی اشک
 روان بنی رسوا ایدوب خراب ایلیمیدی مصراع نایمک معناسنی صباح جاری
 یا شمس خرابلقی بانی و ارایدی دین و ارایسه بومعنایی عالم استغراقه ایکن
 سوبلش سحر وقتی جریان اید بی کوزیاشی بنی خراب ایلک هوسنی طو تندی
 دین دخی معنای مصراع ایجه اجرا ایلش (یوی مژده وصل تو تا سحر شب
 دوش * براه باد نه بادم چراغ روشن چشم * بیوی با حرف مصاحبت بوی
 بونده امید معناسنه در بوی وصل تو اضافت لری لایمه لر در تا انتهای غایت

ردشعی

ردشوری

ایچوندرالی وحی معنایه لفظ شب مستدر کدرن سرورت وزن ایچون دوش
 دون کجه دیمکدر بر راه باد با حرف صله جراح روشن چشم بیایه لدر * محضول
 بیت * ای جانان سنک وصلک مرده منی امیدیه سحره دلک دون کجه چشمک
 روشن جراحی باد یولند قودم یعنی قبل کوی جانانن عبوب ایدن ریشک یوانیه
 کوزم آچوب ناظر و منتظر اولدم باد سنک وصلک مرده سن کتور منک امیدیه
 ته که عشاق باد صبا به منتظر لدر خبر جانان امیدیه مصرع اولده یولی قوقو
 معنایه اکوب امید معنایه سنک غفلت ایلین عجب غافل ایمن (بر انتظار کسی
 رحم کن که شب همه شب * برخ روانه کند خون دل ز روزن چشم * کسی
 یایی حرف وحدت در و کسدن مراد متکامل در کابه طریقه که حرف رابط
 صفت برخ با حرف صله * محضول بیت * ای جانان بر کسه نك اضطراب
 و انتظار واضطرار نه رحم ایله که کجه بتون کجه روزن چشمندن خون دلی
 یوزینه آفیده یعنی کجه صبا حد دل اغلابی اغلابی قانی باش آفیده یوبیت
 دیوانلرده یو اغیوب قافیه سی مکرر کاد بکندن معلومدر که خواجه نك دکادر
 (بردی که دل دردمند حافظ را * من بناوله دلدوز مردم افکن چشم *
 بردی با حرف قسم و با حرف مصدر که حرف بیان دل دردمند اضافی بیایه
 و حافظه اضافی لامیه در و را اضافتدن استفاد اولان تخصیصی تا کید ایدر
 اما اولی و آخری یوز که را ادا ت مفعول اوله تأمل من جواب قسمدر فعل
 نمی مخاطب اوزمه دیمکدر ناوله قوغش اوقی یعنی زنبورک اوقی دلدوز و اضافت
 بیایه در دلدوز وصف ترکیبدر دوزیدن بحسب لغت یوزل دیکی دیمکدر
 زبراد و ختن و دوزیدن دیکمکدر مثلا در زبیرک و غیر یوزل دیکمه سی کی
 اما یونک کی برارده میخلقی مراد در نه که کاستانده واقعدر قطعه * شریف
 اگر متضعف شود خیال مبر * که پایگاه بلندش ضعیف خواهد شد *
 و راستانه سیمین بجز زرد وزد * کان مبر که یهودی شریف خواهد شد * بجز
 زرد وزد التون دیمکدر دیمکدر مردم امکانه اضافتده بیایه در و وصف
 ترکیبی در افکنیدنن اریقی دیمکدر شجاعت و شهامتدن کایتدر چشمه
 اضافتده بیایه در * محضول بیت * مردمک حقیچون که حافظک دردی
 کوکائی چشمک مردم افکن دلدوز ناوکیله اورمه یعنی اریقی یوزل میخلقی
 ناوله چشمه اورمه حاصلی تیر چشمه حافظک دردی یوزل کئی مجروح ایلله
 وله ایضا (خرم آن روز کین منزل ویران بروم * راحت جان طلبم وزی جانان
 بروم * خرم شادیمکدر روزی خرمه قید ایلک مجازد زبرامر ادا اول روزده
 کند نك شادیمکدر کین که حرف رابط صفت و با حرف بیان منزل ویراندن

رد سروری

از جمله
 فعلات و فعلات
 فعلان

مراد دنیا اوله و یا آقا طریقه اولدیغی مکان راحت جان مصدرک فاعلنه
 اضافی قییلند ندر و مقدم طلبک مفعولیدر و او حرف عطف بی یونده ابر و اورد
 معنایه مقدمه در و برومک مقدم مفعولیدر * محضول بیت * خرم اول
 کون که یومزل ویراندن کیدم جان راحت طلب ایدم و جانانک آردنجه کیدم
 یعنی جانان راحت طلب ایلک یومزل ویراندن کیدوب جانانک آردنجه وارمغله
 اولور (کرچه دایم که بجایی نبرد راه غریب * من بیوی خوش آن زلف پریشان
 بروم * که حرف بیان بجایی با حرف وحدت بیوی با حرف مصاحبت خوشه
 اضافت بیایه در آن زلفه لامیه و پریشانه بیایه * محضول بیت * اگرچه
 یلورمکه غریب بریره یول ایلتمز یعنی یولی مراد اولان بره ایلتمز حاصلی مرادینه
 واصل اولماز اما بن اول زلف پریشانک کوزل قوقو سیله کیدرم یعنی آفی دلیل
 ویشو ایدوب آردنجه کیدرم (چون صبا بادل بیماروتن بیطاعت *
 بهو اداری آن سرو خرامان بروم * چون ادا ت تشبیه دل بیماروتن بیطاعت
 اضافتلی بیایه لدر بهو اداری با حرف مصاحبت هوادار محب معنایه در
 با حرف مصدر آن سرو و اضافت لامیه در یعنی مصدرک مفعولنه اضافی
 قییلند ندر خرامانه اضافت بیایه در * محضول بیت * صبا کی دل بیمار
 وتن بیطاعتله یعنی خسته کوکل و طاقتمز ته اول سرو خرامانک محبتله
 کیدرم یعنی کرچه بنده یورمکه طاعت و قدرت یوق اما محبت جانانله کیدرم
 (دل از وحشت زندان سکندر بگرفت * رخت بر بندم و تا ملک سلیمان بروم *
 وحشت اورک کدر زندان سکندر اصفهاندر بگرفت یونک کی برارده
 ایدرندی و منقبض اولدی معنایه در نه که مکرر می ورا باشد در رخت
 اسباب و او حرف عطف تا انتهای غایت ایچوندر ملک سلیمان مملکت فارسدر که
 یونده مراد شیراز شهریدر * محضول بیت * کوکلم زندان اسکندر و وحشتندن
 ایدرندی اسبابی با غلیم ملک سلیمانله کیده یم یعنی اصفهان شهرندن
 اوصاندم یوکم با غلیوب شهر شیرازله کیده یم سوال اولنور سه که مشهور
 بودر که خواجه کندی شهرندن شهر برددن غیری بزه و ارماش و یوبیت
 دلالت ایدر که شهر اصفهان و ارمش اوله جواب بودر که ممکندر که اصفهان
 و ارمشی ادعای اوله یا خود اصفهانده و ارمش اوله زبر ابر و شیراز و اصفهان
 بری بر نه متقارب شهر لدر غرض یوکم اوزاق سفره کتمش ته که کندی
 بیور بیت * هر که گوید سفر دوزندارد حافظ * کوذرازی سفر سیر تیرداز مرما
 (نازبانرا چوغم حال کران باران نیست * یار سایان مددی تا خوش و آسان
 برزم * نازبان ناز نك جمیدر که سکر دیبیلر دیمکدر و چو کار و چا کاردن کایتدر

مصدوری تاخیر و تاخیر ندر تر کار دید کاری بودند بر بونده مراد صالت اتیلر در
یا خود تفریدی اسبابان تازیان اوله عربی اتلر بر عربی اتلر یولک اورمازلر بلکه
همان بنه که مخصوصه دروالم عند الله عمل حاله اضافتی مصدرک معولنه
اضافه تندر و حالک کران بارانه لامیه تقدیری مردان کران باراندر یا خود اسبابان
کران باراندر ضرورت وزن ایچون تخفیف اولندی کرانباران کران بارلک جمیدر
آغریو کلیدر یکمدر بارسان جمع بار سادر عابدلر و زاهدلر معناسنه مددی
یا حرف وحدت و یا تکبیر تقدیری مددی کنه در ضرورت وزن و قرینه قائم
اولدیفیچون تخفیف قلبدی * محصول بیت * صالت اتلی اولان چاپک
وچالا کلره و یا عربی اتلره چونکه آغریو کلیدر حال غمی یوقدر یعنی آغریو کلیدر
حال غمی بیجزلر و اتلرک خالینی قایر من رای عابد و زاهد اولان ارلر برمدد
و همت ایلک تا آسان و قولای کیده هم یعنی سزک همتکز معاوتیه کیده هم
(درره اوچوقلم کریم باید رفت * بادل زخم کش و دیده کریم بروم * کریم
باید رفت اگر با عمله یورومک لازم اولورسه دیکدر یعنی باشند ابق ایلک لازم
کاورسه زخم کش وصف ترکیبیدر زخم چکیچی یعنی مجروح دل زخم کش
بیانیه دیده کریم بویه در * محصول بیت * اول جانان یولنده اگر بکا با عمله
یورومک لازم اولورسه یعنی تمام زحمت و مشقت چکیم لازم کاورسه مجروح
گوکل و کریم کوزله کیدرم یعنی خسته خاطر اولوب اغلیو اغلیو کیدرم
(نذر کردم کریم غم بدرایم روزی * نادر میکرده شادان و غزلخوان بروم *
غزلخوان وصف ترکیبیدر غزل اوقی اوقی دیکدر * محصول بیت * نذر
ایلدیم که اگر بوغمدن برکون طشره چیقارسم میکرده قیوسنه دل شادان
و غزل اوقی اوقی کیده هم یعنی گرفتار اولدیفیچون خلاص اولورسم بویه ایده هم
منذوری مصراع ناینک مضمونیدر * واداری اوذره صفت رقص کنان *
تالب چشمه خورشید در خشان بروم * ذره صفت ذره و ش یعنی ذره کبی
دیکدر رقص کن وصف ترکیبیدر رقص ایدیمی معناسنه الف و نون مبالغه
افاده ایدر رقص ایده ایده دیکدر اید بونده کار معناسنه در لب دریا کبی چشمه
خورشید در خشان بیانیه لدر * محصول بیت * اول جانانک محبتیه ذره
کبی رقص ایدرک چشمه خورشید در خشان کارینه دل و ارایم بویت دخی
جمله منذورند نذر (ورجو حافظ نبرم ره زیبا بان بیرون * همره کوکبه آصف
دوران بروم * بویت نذر بیتدن مستنادر * محصول بیت * واکر حافظ کبی
غم زیبا بان فرافدن طشره بول ایلدیم هم یعنی غم هجرانندن خلاص بولیم
همان بنه که مخصوصه دروالم عند الله عمل حاله اضافتی مصدرک معولنه

معاوتیه کیدرم خواجه کنایتله حسن طلب بیورروله ایضا (در خرابات
مغان نور خدای بینم * این عجب بین که چه نورست و بجای بینم * خرابات
میخانه مغان مغل جمیدر یعنی کیشلر * محصول بیت * مغل میخانه سنده
خدانک نورینی کوررم یعنی میخانه ده باده نوشلرک بری برینه خلوص طوتیه
محبتی کوررم نور خدادن مراد علتسز محبت کور که نه نور درونه برده کوررم
یعنی مذکور محبت مدرسه لرده و خانقاها لرده اولیوب انده اولمق غریبدر
مصراع ناینک معناسنی بو عجبی کور که نه برنوری نه برده کوررم دین و بو عجبی
کور که نه عجب برنوری قنده کوررم دین نور معنایی کوریمش (کیست
دردی کش این میکرده یارب که درش * قبله حاجت و محراب دعای بینم *
این میکرده یعنی میکرده عشق یارب عجب معناسنه در نه که هر ارامرور
ایلدیم که درش مصراع ثانی به مرهوند رشین ضمیر مصراع اولنده که به
را جعدر و یا میکرده به قبله حاجت و محراب دعا لامیه لدر * محصول بیت *
عجب او میکرده عشق درد کشی کیدر که یعنی اهل محبتی کیدر که قیوسنی
قبله حاجت عشاق و محراب دعا کوررم (منصب عاشقی ورنندی و شاهد
بازی * همه از تربیت لطف دعای بینم * منصب عاشقی بیانیه در شاهد باز
وصف ترکیبیدر محبوب دوست معناسنه و یا حرف مصدر تربیت لطف
اضافتی مصدرک فاعله اضافه تندر و شمایه اضافه لامیه در * محصول
بیت * خواجه غنیمدن خطابه التفات طریقیه بیورر عاشق منصبی
ورندلک و محبوب دوستلق یعنی بواج شریف منصبی جمیع اسزک لطفکز
ترتیب سندن کوررم یعنی بونلری سزدن کسب ایلدم (جلوه برمن مفرور
ای ملک الحاج که تو * خانه می بینی و من خانه خدای بینم * جلوه بونده ناز
و شیوه معناسنه در بر بونده بای صله معناسنه در ملک الحاج دن مراد رومده
امیر حاج دید کاریدر که حرف تعلیل تو مصراع ثانی به مرهوند خانه خدا
صاحب خانه دیکدر * محصول بیت * ای ملک الحاج بکاناز لنبوب تکبر و تعظم
صاعه زراسن مکه اوینی کوررسن انجق اما بن مکه نک صاحبی کوررم رقیبه
خطاب ایدوب بیورر ای رقیب کوی جانانه واروب خانه جانانی کورم مکه بزه
تکبر صاعه زراسن جانانک خانه سن کوررسن بز جانانی کندینی کورروب دیدارین
مشاهده ایده رزدیمکدر (کس ندیدست ز مشک ختن و نافه چین * انچه
من هر سحر از باد صبا می بینم * محصول بیت * مشک ختن و نافه چیندن کیمسه
کوریمشدر اول نسته بیکه بن هر سحر باد صبا دن کوررم یعنی هر سحر بن باد
صبا دن بوی زلف جانان کوررم که انلردن بیک مر تبه خوشبو تر در بونده

می بینم می شنوم بل که می بوم معناسنه در زیر احواس ظاهری بی بری نرسند
معناسنه استعمال ایدر زرتنه که سابقا بنیسه اولشد در (نیست در دایره نقطه
وحدت کم و بیش * که من این مسئله بی چون و چرا می بینم * دایره دن مضاف
الیه محد و قدر تقدیری دایره وجود و یک در دایره دایره دید کبری مجاز در
زیر ادا اولان پر کار در یعنی دورا یلین آلت دور در دایره دکل در نقطه وحدت
بیانیه که حرف تعلیل چون و اواصلیه ایله عرییده کیف معناسنه در نیچه
دیگر در و چرا جیم فنی و کسریله عرییده ده لم معناسنه در یعنی نیچون دیگر در
* محصول بیت * دایره وجودده نقطه وحدت دن غیری اکسک و ارتق بوق
یعنی وحدت صر فدر که اول نور خدا در که جمیع اشیاده ساریدر زیر این
بو مسئله بی چون و چرا من کوررم یعنی بکاین یقین معلومدر که جمیع اشیاده
ساری اولان بر حقیقت در خسب (خواهم از زلف بتان نافه کشایی کردن *
فکر دورست همانا که خطای بینم * نافه کشا و صف ترکیب در و یا حرف مصدر
همانا کانه معناسنه در یعنی بکزر که * محصول بیت * محبوب در زلفندن
نافه کشالتی ایلک استرم او زاق فکر در بکزر که بوفکرده خطا ملاحظه ایدرم یعنی
بینم کبی تکدست مفلس بویه معناله قصد ایلک بکزر که خطای فاحشدر
زاق و نافه و خطا جمعی مراعات نظیر در (سوزدل اشک روان ناله شب آه سحر *
این همه از نظر لطف شمایی بینم * محصول بیت * پورک یا نغنی آبی کوز یا نغنی
کیجه ناله سی سحر و قنده آه و فغان بوجیم هنر لری و فنونی سزک لطف نظر کردن
کوررم یعنی سزه محبت ایلک سبیل بوفتون بکال و بر دیکه بوندر اسباب
وصال اولدیفیچون مقبولد بعضی نسخه ده شمایرینه خدا واقعدر اما برا کثر
نسخه به تابع اولدق اگر چه که قافیه مکرر در (هر دم از روی توتقشی زندم راه
خیال * یا که گویم که درین برده چم می بینم * نقشی یا حرف وحدت زندم
میم ضمیر معنا جهتندن خیاله مقید در راه خیال تقدیر نده راه خیال دن مراد
قوت متخیله در یعنی حاسه خیال در یا حرف صله که اسم در کیم معناسنه ابکینی
که رابط مقول قولدر درین برده یعنی برده خیال چم یا چنه نک جمیع در هایل
* محصول بیت * هر دم و هر ساعت سنک رویکدن بر نقش و بر صورت خیال
برای اورر یعنی هر بار که بر معناسنه خیال کتوررم - زن رویک کور بجه اول معنا
حاسه خیالده مضمحل اولور رویک کورمک دهشتندن یعنی رویک کور بجه
بنده قوت وهم و خیال فالز را تجلیسک شافی بویه در پس کیمه دیه یلورم
که بوبرده خیالده نلر کوررم یعنی هر ساعت روی جانان تجلیستی کوررم
(دوستان عیب نظر بازی حافظه مکنید * که من اوراز محبان شمایی بینم

* عیب نظر بازی اضافتی مصدر در مفعولنه در و حافظه اضافت لاسیه
مکنید فعل نهی جمع مخاطب که حرف تعلیل * محصول بیت * ای دوستلر
حافظک محبوب دوستلغنی عیب ایلک زیر این آتی سزک محبت بکزدن
کوررم یعنی ظاهرده آتی سزه محبت کوررم اگر چه باطنه اطلاع ممکن
دکل حاصلی محبوب سورسه سزیده سور محبتی همان محبوب سوداسنه
مقصود کل وله ایضا (دوستان وقت کل ان به که بعشرت کوشیم * سخن پیر
مغانست بجان بنیوشیم * دوستان منادی وقت کل لامبه بل که اضافت
یعنی فی در بعشرت یا حرف صله کوشیم فعل مضارع متکلم مع الغیر
کوشیدندن دورشک وسی ایلک معناسنه بنیوشیم بوده فعل مضارع
متکلم مع الغیر در بنیوشیدندن دکل مک معناسنه * محصول بیت * ای دوستلر
کل وقتنده اول بکدر که عیش و عشرته سعی ایده وز یعنی ذوق و صفا ایلیمه وز
پیرمغانک سوزیدر جانه دکلیم حاصلی پیرک بوبندنی قبول ایلک کرک (نیست
در کس کرم و وقت طرب میکدر * چاره آست که سجاده بی بفروشم * محصول
بیت * کسه ده کرم بوق شلک زمانی ایسه بکیور چاره اولدر که سجاده بی میه بیغ
ایده وز یعنی سجاده بی بیع ایدوب بهاسنی باده به و بره و حاصلی کسه باده بهاسنی
احسان ایلیمه سجاده بی باده به دکلیم (خوش هوا نیست فرح بخش خدایا
بفرست * نازینی که برویش می کلکون نوشیم * هوایی یا حرف وحدت فرح
بخش وصف ترکیبدر بخشیدندن فرح بغشلی بفرست یا حرف تا کید
فرست فانک و رانک کسریله فعل امر مخاطب کوندر یعنی ارسال ایله معناسنه
فرستیدندن خدا یا بفرست مصراع ثانی به مر هویدر نازینی یا حرف وحدت
که حرف بیان برویش تقدیری بشوق رویش می کلکون بیانیه * محصول بیت
هوای فرح بغشلی بر خوش هوادریار بر نازنین محبوب ارسال ایله که انک
بوزی شوقه می کلکون ایچمه لم زیرا مجلس باده ده محبوب اولنجه شلک زیاده
اولور (ارغنون ساز فاک رهزن اهل هنرست * چون ازین غصه تسالم و چرا
نخروشم * ارغنون ساز وصف ترکیبدر سازیدندن ارغنون دوزن و برچی یعنی
ارغنون چالچی و جاز در که ارغنون سازدن مراد ارغنون یا بچی اوله
فلک اضافت بیانیه در تقدیری فلک ارغنون سازدر رهزن وصف ترکیبدر
یول اورچی یعنی قطاع طریق خرامی معناسنه چون نیچه دیگر در کیف
معناسنه نخروشم فعل ثنی مستقبل متکلم مع الغیر در خروشدندن چوقراق
معناسنه (محصول بیت) ارغنون دوزینی فلک اهل هنرک یولن اور بکیدر یعنی
اهل هنرک دشمنیدر که مرادینک عکسکی ایلرس بوعصه دن نیچه ایکلمه لم

از بحر رمل

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

و نه چون چو قرامید یعنی نیچون فریاد و فغان ابله می نامند و نه ناله و خروش
 زیاده مناسب در زیر آنک آوازی سائر ساز را که آوازه بکزمی بپاشند می آید و در
 فلکدن شکایت در (کل بجوش آمد و از می نزدیش آبی * لاجرم زانش
 حرمان و هوس میجویشیم * بجوش آمد یعنی آجلدی نزدیش فعل بخد
 مطلق متکلم مع الغیر او را مدق دیکدر شین ضمیر که را جعد را بی یا حرف تنکیر
 لاجرم بی شک و شبهه دیکدر آتش حرمان بیاید در حرمان مصدر در محروم
 اولی معنای میجویشیم فعل مضارع متکلم مع الغیر جوشیدن قینامق
 معنای میجویشیم * محصول بیت * کل اچیلوب قبزل اولدی اما حال بود که باده در
 اکا صوا و او را مدق یعنی جوشنی باده ایله سویندردم که حاصلی کل زمانه باده
 ایله پس شکست حرمان و هوس آتشیدن قینارز یعنی باده نوشیدن
 محروم اولدی یعنی چون مضطرب و مضطرب اولور (می کشیم از قدح لاله شراب
 و هوم * چشم بدور که بی مغرب و می مدوشیم * قدح لاله بیاید شراب
 در هوم و بدور در شراب و هوم بیورد یعنی آنکه و ندر که لاله شراب
 طلوقده بکزر اما شرابدن خالیدر * محصول بیت * قدح لاله دن شراب
 و هوم چکر یعنی ایچریاراض کوزا براغ اولسون یعنی دکسون مطرب
 و میسر مدوشن یعنی حیران و مستانه بر حاصلی شراب ایچمه کسزین
 مستانه بر حافظ این حال عجب با که توان گفت که ما * بلبانیم که در موسم
 کل خاموشیم * محصول بیت * ای حافظ بوجب حالی که می دیک اولور که بر
 بلبانیم که موسم گذشته و میسر یعنی کل زمانی که جوش و خروش زمانیدر
 برنم که بی لطیف طبع ساکت اولوب ناله و فغان ایلمک غریب و عجیب در
 وله ایضا (دی شب بسیل اشک ره خواب میزدیم * نقشی بیاد خط تو بر آب
 میزدیم * دی شب دوش دیکدن برده دی شب دیش معنای در بر بسیل یا حرف
 مصاحبت اشک اضافت بیانه در خوب لامیه و میزدیم مقدم مفعولی نقشی
 یا حرف تنکیر و او حدت بیاد یا حرف سبب یا خط و اضافت لری لامیه در
 محصول بیت * درون کجه اشک سلیله اوبقورلانی او را دردم یعنی اناقندن
 اوبقورم که زدی التفات طریقله بیورر سنک خطن خیالی دیده نمنا کنده
 تصور ایدردم معنای جانانک روینی آیه تشبیه بیورر میسر در ابروی یار در نظر
 و خرقه سوخته * جامی بیاد گوشه مخراب میزدیم * و او حرف حال خرقه سوخته
 های رسمی بونده حرف تریدر خرقه بی یا قوب دیکدر جامی یا حرف وحدت
 و یا * محصول بیت * جانانک ابروی نظر مدده در حال بود که خرقه می یا قوب
 گوشه مخراب شوقنه و بیاد شد قدح او را دردم یعنی جانانک مخراجه بکزر ابرو سنی

از بحر و مضارع
 مفعول فاعلات مناعیل فاعلان

سیر ایدوب باده نوش ایدردم عادت در که مخراجه سیه مکه او را تپسی اصبار
 خرقه سوخته عبارت اول مناسبته ذکر ایلشدیر یارک ابرو سیده سیه اولی
 معتبر در بوغز لده ردیف واقع اولان میزدیم عبارت حکایت حال ماضیدردی
 شب بود که قرینه در پس ماضی صرف معنای سنی و روبر او را دردم دین معنای
 اوبنیاد او را دردمش (روی تکار در نظرم جلوه می نمود * و زرد و بوسه بر رخ مهتابیه
 میزدیم * و او حرف حال بوسه معنای چشمندن میزدیم لفظه مقید در بوسه
 میزدیم تقدیر نده * محصول بیت * جانانک روی نظر مدده جلوه کوستردی
 یعنی جانان عرض جمال ایدردی حال بود که بن آنک شوقنه ابراقدن مهتابی
 بوس ایدردم یعنی روی بوس ایلک آرزو سیه مهتابی بوس ایدردم نورایتده
 وضیاء و صفا و برده روینه بکزر بیتک معنای جانان عرض ایتدی آنک سبیلله
 غیریدن فراغت ایدم زرا بوسه میزدیم بونده و داغدن کنایت در دین کسه معنای
 بینه کلیا و داغ ایلش (چشم بروی ساقی و گوشه بقول چنک * قالی بچشم
 و گوش درین باب میزدیم * بی یا حرف تنکیر درین باب بومعنا ده و بوی خص و صده
 دیکدر * محصول بیت * چشم روی ساقی به ناظر و قولغم قول چنکی سامع
 بومعنا ده چشم و گوشه فال او را دردم یعنی روی ساقی به باقی و قول چنکی
 دیکر بایند چشم و گوشه تین ایدردم حاصلی بونری خیر محض اکاردم قال
 دیدیکی بومعنا ده در (نقش خیال روی تو تا وقت صبحدم * بر کارگاه دیده
 بیخواب میزدیم * نقشدن بونده مراد صورت و شکل در تا حرف انتها وقت بونده
 مستدر کدر ضرورت وزن ایچون زرا صبحدم صباح وقتی دیکدر کارگاه دیده
 بیخواب بیانه لر در کارگاه بونده کارخانه معنای ده کار بیل که محل کار می آید در
 یعنی اول ایشلن شی که بونده دیده بیخواب در مصراع اول مصراع ثانی به
 مر هوندرد * محصول بیت * سنک رویک خیالی شکلی و صورتی صبا حه دل
 دیده بیخواب کارگاهی اوزره او را دردم یعنی صبا حه دل رویک صورتی اوبقورسنر
 و زمدن گمزدی حاصلی شکل رویک صبا حه دل چشم بیخواب باده
 مصورا و لوردی بیتک نتیجه سنده مراد جمال جانان مشاهده سنک خیالیله
 صبا حه دکن او را دردم دیکدر دین بیتک معنای سنی دوشنده سوباش (ساقی
 بقول این غزل کاسه می گرفت * می گفت این سرودوی ناب میزدیم * قولدن بونده
 مر ادا اهل نغمه اصطلاح نده واقع اولان قولدر غزل میم ضمیر معنای چمنده
 می گرفت لفظه مقید در ضمیر منصوب متصل معنای بکاطوتدی یعنی
 صوندی دیکدر می گفتیم میم ضمیر مرفوع اولور سه فعل ماضی متکلم وحده
 صیغه سی اولور اما ضمیر منصوب اولور سه فعل ماضی مفرد غائب اولور بکا

ردیفی

ردیفی

سویلدی دیمک اولور بو تقدیرجه میم سروده مقید اولور معنی جهتمده
 میکتف این سرودم تقدیرنده سرود بونده اسمذایر معنایسته و او حرف عطف
 می ناب بیانیته خالص شراب دیمکدر * محصول بیت * ساقی بویازدیغم قوله
 بکا کاسه طوناردی یعنی بو غزلی صوت و عمله کتور بکا قدح ضوناردی بنده
 بویازی یعنی قول ساقی ایرنی ایرلاردم می ناب اورردم یعنی صافی شراب
 ایچردم یا خود ساقی بکا بویازی ایرلاردی یعنی قول دیدیک بکازی ایرلاردی
 و بن می ناب ایچردم حاصلی اول خواننده لک ایدردی و بن باده نوش ایدردم
 (هر مرغ فکر کز سر شاخ طرب پرید * بازش ز طره تو بمضرب میزد * مرغ
 فکر بیانیته سر شاخ طربیده بویله در بازش شبن مرغ را جعدر بمضرب با حرف
 استعانت * محصول بیت * هر فکر مرغی که شتاک شباخی اوچندن اوچدی
 یعنی شتاکدن ایرلدی حاصلی هر فکر که اندن طرب و شتاک فالقوب کاغم
 طاری اولدی یعنی شادان و فرحان ایکن مغموم و مغموم اولدی کبر و آتی
 سنک طره کدن مضربله اورردم بلبل کی نالسه کاوب فریاد و فغان ایلسون
 یعنی سنک طره که منضربله آتی شوقه و ذوقه کتورردم حاصلی طره که مضربله
 اتی نالسه کتورردم مضرب ساز جنسی آواز کتوردیکی کی (خوش بود وقت
 حافظ و قال مراد و کام * برنام عمر و دولت احباب میزد * بود بونده ادات
 حکایت در خوش ایدی دیمک در و او حرف حال فال مراد و کام مصراع ثانی به
 مرهوندر مراد و کام حشو قبیح صنعتی در بر بونده بای صله معنایسته در
 * محصول بیت * دون کجه حافظ و وقت خوش ایدی حال بو که مراد و کام فالتی
 احبابک عمر و دواتی آدینه اورردم یعنی کندی حالی خوش اولدیغیمون احبابک
 عمر و دواتی نامنه مبارک فال اورردی بیتده غیبیدن خطابه التفات وار معلوم
 اوله که غزلده واقع اولان حکایت حال ماضیلردی شیدن حکایتدر یعنی دون
 کجه بویا واقع اولوردی دیمک اولور و له ایضا (دوش سودای رخس کفتم ز سر
 بیرون کتم * کفتم کوزنجیر تا ندیر این مجنون کتم * سودای رخس مصدرک
 مفعولنه اضافتیدر شین شمر دله مر کوز اولان جانانه را جعدر بیرون کتم
 جیقارم دیمکدر تر کدن کنایتدر تدبیر این مجنون مصدرک مفعولنه اضافتی
 قیلندندر * محصول بیت * دون کجه دیدم که سودای رخی باشند طشره
 ایدم یعنی محبتی ترک ایدم جانان دیدی قنی زنجیر تا بوجنونک تدبیرینی ایده بم
 یعنی بنم خجتهی ترک ایلک ایستدیک دلالت ایدر که دماغی مختل اولمشدر پس
 زنجیر تا بوجنونک ایدم اولش ایدی قنی زنجیر باشد * بوجنونکی اولش ایدم
 (دوش سودای رخس کفتم ز سر بیرون کتم * دوستار راست میرنجور نکارم

زنجیر بدل
 فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

چون کتم * راست لفظ مشترک در صاغ اله و صاغ جانبه در بر و طوغری
 معنایسته مثلاً طوغری سوز و طوغری نسنه به در بر بونده ظاهر طوغری
 سوز معنایسته در اما قامت و سر و ذکر بیه طوغری بلق معنایستی ایهام ایدر
 میرنجور فعل مضارع مفرد غائب اینجور دیمکدر فعل لازمدر (محصول بیت)
 جانانک قامتنه سرودیدم یعنی قامتنی سروده نشیبه ایلدم پس بندن خشم
 و غضب بیه باش چکدی یعنی اعراض ایلدی ای دوستار نکارم طوغریدن
 اینجور نیجه ایده بم (نکته ناسنجیده کفتم دلبرام معذوردار * عشوه فرمای
 تامن طبع راموزون کتم * نکته کلام دقیقه در بر اما بونده مطلق سوز مراددر
 زیرا ناسنجیده لکد قید ایلدی سنجیده لغتده میزانه و غیر بیه طار تلبش نسنه در
 اما بونک کی برلده موزونلق مراددر پس ناسنجیده ناموزون دیمکدر عشوه
 یا حرف وحدت تا حرف تعلیل (محصول بیت) سوزی ناموزون سویلدم یعنی
 سنی موزون کلامله وصف و مدح ایلدم پس ای دلبر معذور طوت برعشوه
 بیورتا که بن طبعی موزون ایده بم یعنی بر حالت ایل ناموزونلغ کتسون تا که
 سنی موزون کلامله مدح ایده بم مصراع اولده ناسنجیده بی فکر اوگنماش
 معنایسته الان فکر سوز سویلشد (زرد روی میکشم زان طبع نازک بیکاه *
 ساقیا جامی بده تا چهره را گلگون کتم * زرد روی و وصف ترکیب در صاری بکزی
 دیمکدر و یا حرف مصدردر * محصول بیت * جانانک نازک طبعندن بیکاه بکزی
 صاریلغن چکریم یعنی نازک طبعندن شمر منده لک چکریم پس ای ساقی بر قدح
 باده و بر تا کیم ایچوب بکزی سرخ ایده بم زیرا باده حجابی کوتر بر بونک مضمونی
 بیت سابقک مضمونه قریبدر زرد روی خوف و خجلت معنایسته در دین لازم
 و دلزومی بیازامش (ای نسیم منزل لیل خدارا بکی * ربع را برهم زخم اطلال
 را چیمون کتم * نسیم منزل لیلی لامیه لردر خدارا حرف تخصیص الله ایچون
 دیمکدر تا حرف انتهایکی یا حرف صله ربع منزل و محله را ادات مفعول برهم زخم
 قرش مورش ایدم دیمکدر اطلال طلک جعیدر یورت بری چیچون خراسانه سمر
 قندیشنده بریول ابرمه در (محصول بیت) ای لیلی منزلینک نسیمی خدا ایچون
 نیجه به دله منزل و محله ای آمله قرش مورش ایدوب خراب ایده بم و یورت بر لینی
 کوزم باشیله ابرمتی ایده بم یعنی نیجه به دله آه چکوب کریان اوله بم بکا جانانندن
 بر مسرت خبرین کتور که کریان و نالان اولمقدن خلاص بوله بم (من کهره بر دم
 بکنج حسن بی پایان دوست * صد کدای همجو خود را بعد ازین فارون کتم *
 ره بر دم یعنی وصول بولدم کنج حسن بی پایان بیانیته لردر دوسته اضافت لامیه
 * محصول بیت * بن که جانانک کنج حسن بی پایانه وصول بولدم بوند نصکر

ردنمی

ردنمی

روزگرم کبی لای قارن ایدرم شی شریقی در وصال جانانه در وصال
 اتی وصال جانانی طریقه سوق ایدرم حاصلی اکادصال جانانه دلیل اولورم
 بونک کبی کلکات ادعاییدر و قوی دکادر پس زیاده تأویله محتاج دکادر (ای مه
 صاحبقران از بنده حافظ یادکن * نادعای دولت آن حسن روز افزون کنم *
 صاحبقران اول کسه در کسه سببه سیاره نیکویی بر بر جده و بر جده ده
 ایکن متولد اوله پس اول ایکی کو کین حکمی اکاوبر بلورمه لایم یخه زحل
 قران ایدر سه زیاده بهادر اولور عطارده زهره اولور سه بی نظیر کاتب اولور
 کونشله مشتری اولور سه بی نظیر اهل علم اولور و قس یادکن آلدیمکدر تا حرف
 تعلیل دعای دولت آن مصدر لایم فاعله اضافیه در حسن روز افزون بیانه در
 روز افزون کوندن کونه زیاده اولی نسنده دیر لر * محصول بیت * ای
 صاحبقران مه حافظ بنده دن یادایله یعنی حافظی اوتقه تا کیم اول حسن
 روز افزونک دعای دولت ایله حاصلی حافظی وصال که تخصیص ایله تا کیم
 دائما سکا دعای اوله بویته ده صنعت التفات رعایت ایلدی وله ایضا (دیدیه
 دریا کنم و صبر بچرا فکتم * و اندرین کار دل خویش بدیافکتم * دیده کتمک
 مفعول اولی و دریا مفعول ثانیه و او حرف عطف و صبر فکتمک مفعول صریحی
 و بچرا غیر صریحی و او حرف عطف اندرین کار این اسم اشارت در قرینه این کار
 مصرع اولک مضمونه اشارت در دل خویش لایم و فکتمک مفعول صریحی
 و بدیافکتم صریحی (محصول بیت) کثرت کینه دن دیده می دریا ایده هم و بودمه دل
 ایدایکم صبری صحرا به براغایم یعنی کثرت بکاسیبیل کتم ایلدیکم صبری
 فاش ایلیه هم و بویکی مصلحتده کندی دلی رسوالتی دریا سینه براغایم حاصلی
 کوز کوردیکچون فی اغله دریا ایده هم و کول سودیکچون اتی رسوالتی ایده هم
 راز دل تنک کتم کار بر ارم آهی * کانش اندر کینه آدم و حوا فکتم * دل تنک کتم کار
 بیایله لر در کانش که حرف رابط صفت و یا حرف تعلیل اندر بونده ادات صله در
 کینه آدم و حوا اضافی مجازیدر یعنی انلک عصیان کبی عصیان که بنده ده
 حاصلدر دیمک اولورنه که انلک جسته ایلدیک عصیان یا خود صنعت غلو
 طریقیله انلک ایلدیک عصیان مراد اوله * محصول بیت * کتمکار اولان
 بی صبر و قرار کو کلدن بر آه انراج ایده هم که آدم و حوا عصیان کبی عصیان
 و یا انلک ایلدیک عصیانده چکدیکم آهله آتش اورایم یعنی بر توبه و ندامت
 انطمار ایده هم که ایلدیکم کناخلری اللهم لطف و عنا یتیل اول توبه و ندامت
 محوایلیه (خورده ام تیر فلان باده بده تا سر مست * عقده در بنده کتر تر کش
 جوز افکتم * تیر افکتم کتر کدر اوق و عطارده دلدزی و حقه بونده اوق مراد در

از بحر مد
 فاعلاتن فعلاتن فعلان

بده فعل امر مفرد مخاطب در خطاب عام طریقیله تا حرف تعلیل سر مست
 سر خوش معنا سندر در عقه عینک شعی و قافین سکونیه در کم معنا سنده در
 بنده مطلق باغدر کمر قوشاق ترکش معروف جوزا بر برجک ایدر که عربجه
 ذوالجسدین و بنجمه دو یکدیگر لر * محصول بیت * فکتمک اتن بیستم یعنی
 جوق جوز و جفاسن حکمشم ای ساقی باده و بر تانستانه جوزانک ترکشیدنک
 قوشاخی باغینه دو کم براغایم که داخی کیمسه به اوق آغده قادر اولسون حاصلی
 بند کتر کشینه مضایقه و برهیم که تیر انداز لغه مجالی قالمسون (جرعه جام
 برین تخت روان افشام * غلغل چنک درین کنبدمینه افکتم * بوبیت بیت
 سابقک مضمونی تهم سندن در تخت رواندن مراد فلکدر کنبدمینه اندنده مراد
 اولدر نهایی اوستی اعتباریله تخت روان الی اعتباریله کنبدمینه اندیش *
 محصول بیت) ای ساقی باده و بر تا کیم قدحک جرعه سنی بو تخت روان اوزرینه
 صاچایم چنک غلغلنی داخی بو کنبدمینه به براغایم یعنی باده و بر تا کیم کامران
 اولوب بو حال لری انطمار ایده هم تخت رواندن مراد دینادر دینا تخت روانی
 بیازامش (مایه خوشدلی آغاست بده دلدرا آغاست * میدم جه *
 خود را بیکر آغاست بده دلدرا آغاست * مایه اصل معنا سنده در خال دل وصف ترکیبی
 و یا حرف مصدر * محصول بیت * کوکل خوشلنی سر مایه می انده در که دلدرا
 انده در یعنی دلدرا قنده ایسه کوکل خوشلنی انده در پس جهدا ایدر مکه اوله که
 کندیمی اورا به براغایم یعنی کندیمی دلدرا اولدیمی پرده دوشتم که خوشدل
 اولام (یکت ساند قیما ای مه خورشید کلاه * تا چور زلفت سر سودارده دریا
 فکتم * بند قبادن مراد انلک قولتق التند باغله قاری باغدر زبر انلرده دو که
 و یا ان اولم کمر عسکری اوله مه خورشید کلاه بیایله در خورشید کلاه
 وصف ترکیبیدر تا حرف تعلیل زلفت تاسی معنا جهنندن پایه مقید در در بایت
 نقد برنده * محصول بیت * ای خورشید کلاهلی ماه قشنگ باغنی جوز
 نازاقل کبی سر سودارده می ایاغکه براغایم یعنی لطیف تنکه حیران اولوب
 بی اختیار باشمی ایاغکه براغایم خواجندک بوبیتی و غیر شعرا نیک یعنی شعرای
 بجمک ایسانی دلالت ایدر که زلف زیاده اوزون اولان صاچده مستعمل اوله حتی
 کال اوزون لغندن ایاغ ای نوب دوشرته که انیس عفا فده تحقیق بیور مشدر
 (حافظا تکیه بر ایام چوسه سوست و خطا * پس چرا عشرت امر و زبانه فکتم
 * محصول بیت * ای حافظ ایامه اعتماد چونکه سهو و خطا در پس بو کونکی
 عشرتی نیچون ایرنه به صالایم یعنی دنیا دوقنی نیچون تأخیر ایده هم وله ایضا
 (دوش بیماری چشم تو بردار دستم * لیکن از لطف لب صورت جان می بستم

در بحر مد
 و شمت

از بحر مد
 فاعلاتن فعلاتن فعلان

* بیماری چشم تو لامیه لر در دستم میم معنا چهندن بیده مقید در ضمیر
منسوب متصل معناسنه بنی الدن ایلندی یعنی بنی بی طاقت و قدرت ایلدی
لیکن اداات استدرالک لطف لبت مصدرک فاعلنه اضافیدر صورت جان
بیانیدی بستم حکایت حال ماضی باغلام بیدر اگر چه ظاهر ماضی خالص
معناسنه در اتمادوش قرینه سببه حکایت حال ماضی معنایی یا قشور
* محصول بیت * دون کیجه سنک چشمک خسته لکی بنی بی قدرت و طاقت
ایدردی اماله کک لطف واحساندن نه جان صورتن باغلام یعنی تازه جان
کسب ایدوب حیات بولوردم حاصلی لبت بکا حیات و برردی (عشق من
باخط مشکین تو امر وزی نیست * دیر کاهست کرین جام هلالی مستم *
باخط مشکین تو یا حرف صله و اضافت بیانیه و لامیه در امر وزی یا حرف
مصدر و یا نسبت دیر کاه دیر لغتده کیچ و چوقدن معناسنه مستعملدربونده
کاهله ترکیب اولوب چوق زمان معناسنه در کرین که حرف بیان هلالی یا حرف
نسبت * محصول بیت * بنم عشق و محبت سنک مشکین خطکه همان
بوگونلک دکادر بیلکه نیجه زماندر که بوهلاله منسوب جامدن مستم یعنی
جانانک خط مدقورندن ازلی و ازلدن مست و حیرانم جانانک خط مدقورینی جام
هلالی به تشبیه ایلشدر که بر دور لوسو نیجه قدحدر که روم اندالری کسکول
برینه استعمال ایدر بعض نسخه ده هلالی برینه هلاهل واقع اولمش و بعض
معوج طبع بونسخه به تابع اولوب خط مشکین جانانی سم هلاهلدن ملو جامه
تشبیه ایدوب خیالی نامعقول تزییفات سوزیش حق بوکه طبعده ذره مقداری
استقامتی اولان بویه تشبیهی دوشنده کورسه قالقیق بیک کراستعاذه ایدر
بویه نامعقول تشبیهدن اغرب بودر که زهر هلاهل بر نوع زهرک آیدر که
زیاده قتالدر سروری افتدی جام هلاهل برینه جام هلالی اختیار ایتشد
لیکن جمیع نسخه ده جام هلاهل واقع اولمش دیوکذب و فربه ایلشدر زیر اقل
نسخه هلاهل واقع اولمش (از نبات خودم این نکته خوش آمد که بچور *
بر سر کوی تو از پای طلب نلشتم * که حرف تعلیل و یا حرف بیان بچور
یا حرف سبب که بچور مصراع ثانی به مرهوندربای طلب بیانیه در طلبه بای
استعاره ایلدی اصنی ایلدی کی بیت * درره بادیه شب ناکه لیلی کم شد *
بودر خواب مکر بای طلب مجنونا * محصول بیت * عشق ایچنده کندی
نباتدن بکا بر نکته خوش کادی یعنی عشقه تابتقدم اولدیغمدن بکا
بو حالت خوش کادی که جور سببیه سنک سر کو بکده بای طلبدن او تورمدم
یعنی ایلاهل جور فراوان سببیه سندن او صانوب تقاعد ایلادم (عافیت چشم

مدار از من میخانه نشین * که دم از خدمت زندان زده ام تاهستم * عافیت
مدارک مفعول اولی و چشم مفعول ثانسی چشم بونده امید معناسنه در از من
مداره متعلقدر میخانه نشینه اضافت بیانیه در که حرف تعلیل خدمت زندان
اضافتی مصدرک مفعولنه در تا بونده ابتدای غایت ایچوندر زمانده عرییده
منذ کبی تاهستم وار اولدنبیری دیمکدر * محصول بیت * خطاب عام طریقیه
بیورربن میخانه نشیندن عافیت امیدن یعنی بندن پر هیز کارلق او همه زیرا
وجوده کالده نیری رندر خدمتندن نفس اورمشم یعنی انلک خدمتکار لغنه
اعتراف ایلشتم و جائزدر که تا توقیت ایچون اوله پس معناما دامکه وارم یعنی
مادامکه موجودم دیمک اولورولکل وجهه (درره عشق ازان سوی فنا
صد خطرست * تا نکوی که چو عمرم بسر آمد رستم * ازان سوی فنا فنانک اوتنه
جانبنده یعنی موت و فوتد نصکره خطر بونده خوف و خشیت معناسنه در
تا بونده اداات تنبیه در تقدیری زنه ار تا نکوی در که حرف رابط مفعول قولدر
بسر آمد یا حرف صله سر بونده حد و غایت معناسنه در یعنی برنسنه نلک اوجی
رستم فعل ماضی نفس متکلم وحده قورتلدم دیمکدر * محصول بیت * عشق
بولنده فنانک اوتنه جانبنده یعنی موتد نصکره محشر کونینه دلک یوزدورلو
حساب و عذاب واردر کاه اول صقین سوبلیه سنکه عمرم باشه کلیده قورتلدم
یعنی اولدمده قورتلدم مصراع اولک معناسنی عشق بولنده اول فنا جانندن
یوز خطر واردر دین عجب خطر لوادا ایلش (بعد ازینم چه غم از ناولک آزار
حسود * که بمحبوب کان ابروی خود پیوستم * ازینم میم معنا چهندن غم
مقیددر چه غم تقدیرنده ناولک از ارببیانیه و حسوده اضافت لامیه در که
حرف تعلیل بمحبوب یا حرف صله بمحبوب کان ابروی بیانیه و خوده اضافت
لامیه در پیوستم فعل ماضی متکلم وحده اولاشدم دیمکدر ابرویه نسبت
پیوسته لک ملائم و مناسبت * محصول بیت * بوند نصکره بنم نه غم وار
حسودک ناولک آزارندن یعنی شمدنکر و حسود جفا سندن زجت چکم زیرا
کندیمک کان فانی محبوسه واصل اولدم حاصلی واصل جانان اولدم دخی
اغیار حسدنن پروا چکم دیمکدر * به بر درج عقیق تو حلالست مرا *
که بافسوس و جفا مهر و وفا نشکستم * که حرف تعلیل بافسوس یا حرف
سبب افسوس حیف و ظلم معناسنه در * محصول بیت * جانانه خطاب ایدوب
بیورر سنک عقیق حقه سی کبی دهانکه بوسه بکا حلالدر زیرا جور و ظلم
سببیه مهر و وفا کی صیدم یعنی هر تقدیر که بکا ظلم و جور ایلد کسه عهد وفا کی
ترک ایلدم حاصلی وفادارلقده ثابت اولدم (صغی لشکریم غارت دل کرد و بر رفت

آه اگر عاطفت شاه نسکیرد دستم * صغی یا حرف وحدت لشکریده یا حرف نسبت
 غارت اصلی اغارتند اما عجم تخفیف همزه ایله استعمال ایدر دله اضافت
 مصدر لک مفعولنه اضافتیدر عاطفت شفقت و محبت معناسنه در شاهه
 اضافت لامیه در * محصول بیت * عسکره منسوب بر محبوب ککو کلی
 یغمالدی و کتدی آه اگر شاهن محبت و شفقتی الم طو غمزسه یعنی اگر شاه بکا
 وصلته باعث و بادی اولمزسه حاصلی بکا ترجم ابلازسه (رتبت دانش حافظ بفلک
 بر شده بود * کرد غمخواری شمشاد بلندت پستم * رتبت مرتبه معناسنه در
 دانشه اضافت بیانیه در دانش اسم مصدر در پیش معناسنه حافظه اضافت
 لامیه بفلک بر پایه معنای استعلایی تضمین ایلدی کی چون بر حرفیه تا کید ایلدی
 ته که مواضع متعدده ده وارد اولشد بر دیار و بشکر اندرش کبی غمخوار
 بحسب لغت غم پیچی دیمکدر اما محبت معناسنه مستعملدر یا حرف مصدر
 شمشاده اضافت مصدر لک مفعولنه اضافتی قبیلندند و بلند اضافت
 بیانیه در (محصول بیت) حافظن علمی مرتبه سی فلک اوزره چقه شیدی یعنی
 بلند مرتبه اهل علم اولمشیدی اما سنک بلند قامتکه محبت بی پست ایلدی
 یعنی سکا عاشق اولق سببیه ذلیل اولوب خاکه برابر اولدم زیر عاشق و محبتن
 مقتضایی بوقلقد علم ایسه وجود و وارلق اقتضایدر مصراع ثانینک
 معناسنی سنک بوجه شمشادک مونسکی اطرافنده الجفین دین عجب آبلق
 سوبلش بویته ده صنعت انتفات واروله ایضا (در دم زیارت و درمان
 نیز هم * دل فدای او شد و جان نیز هم * فدای او مصدر لک مفعولنه اضافتیدر
 نیز ادای عطف در اول معناسنی تا کید ایدر هم لفظی ترین لفظ و تکمیل وزن
 ایچون کلمشدر کلمسه معنایه خلل کلز * محصول بیت * در دم یار دندردر مانده
 آندندردل یاره فدای اولدی جان دخی بویه اولدی (این که میکوندان بهتر
 ز حسن * یار ما این دارد و آن نیز هم * مصراع ثانیده این حسنه و آن آه
 اشارتدرو آن اشارتی بونک کبی بر رده لطافتدن خالی دکادر * محصول بیت *
 بونی که خلق دیر که آن حسندن بکر کدر کجک بویه در اما برزم یاریمزل
 حسیده وار آیده یعنی ایکسیده به جامعدر (هر دو عالم یک فروغ روی اوست
 * کفمت پسیدا و پنهان نیز هم * کفمت تاضعیری عموم خطیاب افاده ایدر
 * محصول بیت * ایکی عالم یله جانانک روینک برضیا سیدر یعنی ایکی عالم
 بر بر توینک اثریدر بن سکا اشکاره ده کیزلده سوبلدم یعنی مذکور مدعا خفی
 دکادر (دوستان در پرده میکوم سخن * گفته حواله شد بر بدستان نیز هم
 (محصول بیت * ای دوستلر عشق سوزنی خنی و پنهان سوبلدم ایکن اشکاره ده

رده مروری

از بحر رمل
فاعلاتن فاعلاتن فاعلان

سو بلند سر در کرک قصه ایله و کرکسه افسانه ایله دستاندن ظهور مراد در
 یعنی سر عشق مستور قالمیوب ظاهر او ایسر در (خون ما آن ترکس مستانه
 ریخت * و آن سر زلف پریشان نیز هم (محصول بیت) برزم قائمزی اول ترکس
 مستانه دو کدی و اول زلف پریشانک اوجی دخی یعنی شکایتی ترکس مستانه
 ایله اول سر زلف پریشانند (اعتمادی نیست بر کار جهان * بلکه بر کردون
 کردان نیز هم * اعتمادی یا حرف تکبیر کردن صفت مشبهه در کردیدن دن
 دونه کن دیمکدر اما دونه بی دیمکه تعبیر ایدر لر * محصول بیت * جهانک
 ایسته اعتماد بوقدر بلکه دونه کن فلکه به یعنی علویات و سفلیات جمیعاً
 فنا پذیرد بر پایه ساسنه اعتماد بوقدر (یاد باد آنکه بقصد خون ما * عهد را
 بشکست و پیمان نیز هم * محصول بیت * یاد اولوب اکسون اول که برزم
 قائمزیچون یعنی بزی هلاک ایلک ایچون عهدی و پیمانی صدی یعنی ایلدیکی
 عهد و پیمانندن رجوع ایلدی (چون سر آمد دولت شهبای وصل * بگذرد
 ایام هجران نیز هم * محصول بیت * چونکه وصل کیچه لرینک دولتی نهایت
 و غایت بولدی یعنی پایانه ابردی ایام هجرانده بکری یعنی اول قلماری بوده قالمز
 (نقش خاش خون چشم یاره * آشکارا ریخت پنهان نیز هم * محصول
 بیت * جانان خالینک نقشی و شکلی کوزمک قانی کز آله اشکاره دو کدی
 کیزی دخی (عاشق از قاضی نترسدی یار * بلکه از مرغوی سلطان نیز هم *
 مرغوی بساغه دیر لر * محصول بیت * عاشق قاضیدن قورقزاده کتور بلکه
 پادشاه بساغندن به (محتسب داند که حافظ عاشقت * واصف ملک سلیمان
 نیز هم * محصول بیت * محتسب یلور که حافظ عاشقه در ملک سلیمانک وزیر
 اعظمی دخی یعنی مملکت فارسک وزیریده یلور و له ایضا (در نهان خانه
 عشرت صغی خوش دارم * کز سر زلف ورخش نعل در آتش دارم * نهانخانه
 خزینه و کیلار معنایزنده مستعملدر عشرته اضافت بیانیه در و جا نذر که لامیه
 اوله مجاز صغی یا حرف وحدت خوش صفت صمندر و اور سمیه خاروم شمیه
 اوفتق کرک قافیه ضرورتیچون کز که حرف رابط صفت سر بونده تعلیل افاده
 ایدر نعل در آتش اقسام سحر دند که بر کیمسه بی بر کیمسه عاشق ایدوب کوکلده
 آتش محبت دوشمرک ایسته سرنعلک اوزینه سربانچه بعض اسمایازوب نعلی
 آتش بر اغور لر و بعض خواص او قور لر علی الفور عاشق اولوب کوکلی منوی
 اولان کیمسه میل ایدر غرائب سحر دن برسی بودر که بونده قلاب زلفی نعل
 ورخ جانانی آتیه تشبیه ایلشد * محصول بیت * عشرت نهانخانه سنده
 بر کوزل محبوبم وارد که سر زلف ورخندن یعنی بوا یکیمی او جندن

از بحر رمل
فاعلاتن فاعلاتن فاعلان

و چشم شدن آتش اوزر نعل طوتارم یعنی عشق و محبت و یا یکیسی اوج شدن
 جانانه زیاده در حاصلی زلف و رخسار مسعوریم (عاشق و زنده و میخواره باواز
 بلند * وین همه منصب از آن حور پری و ش دارم * با و از با حرف مصاحبت
 میخواره متعلق و جا ز در که او چینه بیه قید اوله آواز بلند بیانه حور
 پر پوشده بویه در * محصول بیت * عاشقم و زنده و آواز بلند له میخواره ام یعنی
 بی پروا باده نوشم و بواج منصب اول حور پر پوشد در حاصلی بوم منصب بکا
 جانان محبت در ندر یعنی مقتضای عشق در ندر (کر تو زین دست مرابی سر و سامان
 داری * من باده محبت زلف مشوش دارم * زین دست بونک کبی و بونکونه
 سر بونک کبی بر لده سامان له عطف تفسیری واقع اولور بی آرام و قرار و بی
 اختتام حال دیکدر محبت تابی معنا چشم شدن زلفه قید در زلفت تقدیر بنده
 مشوش پریشان دیکدر * محصول بیت * اگر سن بنی بونکونه بیسر و سامان
 طوتار سن یعنی شمدی طوتدیغن کبی بن آه سحر له زلف کی مشوش طوتارم
 یعنی سن بکار حم ایاز سن بن آه سحر کاه له زلف کی تار و مار ایدرم یعنی در ندر
 مظلوم ایسم مستجاب الدعوت (و ربکا شانه زندان قدیمی خواهی زد * نقل شعر
 شکرین وی بیغش دارم * و و بوش طیه بیت سابقه اولان شرطیه به معطوف در
 بکا شانه با حرف صله کاشانه افط مشرک در اما بونده مطلقا خانه مراد در رندانه
 اضافت لامیه در قدیمی با حرف تکبیر زد بونده زدن معناسنه در زیر خواهی
 فعل مضارع مخاطب در نقل بونک ضعی و قاف سکونیه جز و مزه که مجلسده
 ینور نقل شعره و شعر له شکر سندان فی بیانه در می بیغش صافی دیکدر
 * محصول بیت * واکر ندر کاشانه سنه قدم اوردی یعنی قومق ایسترسک
 یعنی بنم خانه نزل بیور رسک شکر لی طاتلی شعر حرزم و صافی بیغش باده واردر
 یعنی شکر کبی شیرین کلام و خالص شراب وار (و رچین چهره کشاید
 ز نیکاری دوست * من رخ خویش بخونابه منتفش دارم * چهره
 کشایدن مراد خوب کور نمکدر خط ز نیکاری بیانه در ز نیکاره منسوب
 خط دیکدر خط جانانی بشالکله وصف ایده کلش و ز نیکاریش اولد یعنی چون
 اکانت بیت ابلا در در * محصول بیت * واکر جانانک ز نیکاره منسوب خطی
 بیغش قبول و مطبوع کور خوب کیدرسن صاری بکزی خونابه ایده
 منتفش طوتارم یعنی قاتلی باشه ترین و تقیش ایدرم حاصلی حشر شدن
 قاتلی باش دو کرم (ناونک نمزه یار و زره زلف که من * چنکه با بادل مجروح
 بلاکش دارم * که حرف تعلیل و من مصرع ثانی به مرهوندر * محصول
 بیت * نمزه با کتی و زلف زرهی کور که بن دل مجروح بلاکش چنکه

طوتارم یعنی دل مجروح بلاکشله صواشم واردر که که نیچون بنی بوبلا لره
 دو سر دی دیو (حافظا چون غم و شادی جهان در دست * بهر آنست
 که من خاطر خود خوش دارم * محصول بیت * ای حافظا چون که جهانک
 غم و شادی بانی بکده در یعنی نه غمزه ثبات وارونه سرورده ایکس سیده متعاقب
 و گذراندر پس اول بکدر که بن کندی خاطرمی خوش طوتارم حاصلی اول
 بکدر که نه غمزه متالم و نه شادیدن سرور از لام و له ایضا (دیدار شد میسر
 و بوس و کنار هم * از بخت شکر دارم و از روز کار هم * محصول بیت * دیدار
 میسر اولدی بوس و کنار دخی یعنی دابری پهلویه چکمکده میسر اولدی
 کندی طالع مدن شکر و واردر روز کار دنده بیانی طالع له روز کار موافق
 واکام ساعد اولدی (زاهد برو که طالع اگر طالع منفست * جام بدست باشد
 و زلف نکار هم * زاهد منادی جام میب معنا چمن من دسته مقید در بدست
 باشد تقدیر بنده با حرف ظرف * محصول بیت * ای زاهد وار کیت طالع اگر بنم
 طالع ایسه یعنی طالع بن یادیکم طالع ایسه قدح المده اولور زلف جانانده
 یعنی طالع بکام ساعد در هر وجهله (ماعیب کس برندی و مستی نمی کتم *
 لعل بتان خوشست و می خوشکوار هم * عیب کس مصدرک مفعولنه
 اضافتیدر برندی با حرف سبب و با حرف مصدر مستیده بویه در (خوشکوار
 خوشدر یعنی بواکی لذت نسنایه تقدیر ایلیند بر عیب ایاز (ای دل بشاری
 دهمت محتسب نماد * و ز می جهان پرست و بت میکسار هم * میکسار باده
 نوش * محصول بیت * ای کورکل سکامشلق و برهیم و با و برهیمی محتسب
 قالمادی یعنی فوت اولدی جهانده باده دن بر در محبوب باده نوشدنده
 (آن شد که چشم بد نکران بود از کین * خصم از میان برفت و سرشک
 از کنار هم * شد بونده رفت معناسنه در تقدیر بی آن حال رفت در که حرف
 بیان چشم بد بیانه نکران صفت مشبه در بقفان معناسنه اما اکثری اسم
 فاعل معناسنی و بر لر یعنی باقی کین بوضو سرشک کاردن کتک ترک
 کربه دن کایتدر * محصول بیت * اول حالت کندی که براماز کوز بوضودن
 ناظر ایدی یعنی با کلهانی محتسب پنجه سنه گرفتار ایلدی حالتی کندی خصم
 ارادن کندی کوز یا شیده کار بزدن افغان کندی یعنی محتسب خوفندن
 اغلقدن قورتلدی (خاطر بدست تفرقه دادن نه زیر کیست * مجموعه بخواه
 و صراحی یار هم * تفرقه تفعلیل باندن مصدر دریای مصدر حذف اولنوب
 بدلینه تا ویر بلسدر بوحذف و بدلینه تا ویر ملک تفعلیل بانبک ناقصده قیاس
 مطر در اما سالاره معاعیدر فاحفظ * محصول بیت * خاطری پریشانلق

از جحر منار
 مفعول فاعلات مفاعیل فاعان

(* محصول بیت *
 بر کسید زندان و مستلک بیبیله عیب
 ایاز یعنی محبوب لعل کبی قمری
 دودانی و باده دح

الیه و بر من زبر کاند کادر یعنی کوکلی مغموم و مغموم طوع و عقاقل ایشی
 دکل بر مجموع غزل ایستاده و در سراجی دخی صکت و بر معنی بر دیوان غزل
 و بر سراجی الیه خاطر له خوش طوت (بر خا یگان عشق فشان جرعه لبش *
 تا حاله لعل کون شود و مستکارم * خا یگان خا کینک جعفرید یا حرف نسبت در
 خا کی نه ساد و در ویش مشرب دیمکد و جازد که خالنا ولان مونی مراد اوله
 یعنی مرده عاشق غرقه اضافت لامیه در فشان فعل امر صاج یعنی تشر
 و بدل الیه دیمکد جرعه لبش مایه در مجازا تا حرف تعلیل لعل کون لعل کی
 مشکا و وصف ترکیبید ریاری ندن مشابهاغریبی معنایست * محصول بیت *
 عشق خا کی نه ساد لرینه جانانک و یا مرده عاشق لرینه جرعه لبش صاج
 تا کیم حاله لعل کی اوله و مشک یا غدر بر بی دخی (چون کائنات جله سیوی
 یوزنده اند * ای آفتاب سایه زما بر مدارم * محصول بیت * چونکه کائنات
 یعنی مخلوقات جله سنک امیده که زنده در ای آفتاب سایه لطف کی بر دن
 فالدرمه یعنی مخلوقات جله سنک زده سنک لطف که حیات بوله (چون
 آب روی لاله و سکل فیض حسن تست * ای ابر لطف بر من خا کی بیارم
 * محصول بیت * چونکه لاله و کلان یوزی صوبی سنک حسنک فیضند در
 ای لطف و احسان بلودی بر خا کینک اوزرینه ده باران فیضک با غدر بنده
 فیضکدن محروم و المایان (اهل نظر اسیر تو شد از خدایت بر من * و زان تصاف آصف
 جم اقتدارم * محصول بیت * جانانه خطاب ایدوب بیور اهل نظر سنک
 اسیرک اولدی الله من قورق دخی جم قدرتی یاد شاهک وزیر می اتصافندن
 اتصاف ظالمه ایدر یکی ظلمک جزا سیر و بر مکه در لر (برهان ملاک و دین که زدست
 و در ازش * ایام کان عین شد و در یا سارم * برهان آصفک عطف بیاند ملاک
 و دینه اضافت لامیه در که حرف رابط صفت دست وزارت بیایه شین شمع
 بر هانه و اجعد و وزارت و اولک کسر به لغت مشهور در ایا فتح و اوله ده لغتد رایام
 کان بیایه در و بالامیه مجازا عین تقدیری صاحب عین شد عین بونک کی بر رده
 قدرت و قوت معنایست در و یا سار یعنی صاحب بسیار دیمکد بسیار بونک کی
 بر رده غنا زمان معنایست در و یا یکی عبارت قیامت مقدمین ده چوق کلور
 نه که قوام الدین کنینک بدیعیه شده و اقعدر بیت (تا بیاد توجود خوردیمین)
 شد عین زما به بر زیار * محصول بیت * آصف دید یکم ز برهان الدین در که
 انک و زاری الندن معادن زمانی صاحب قدرت و قوت و در یا زمانی صاحب
 غنا مال اولدی یعنی انک عن و ناز به تمام عالم غنا و ثروت صاحبی (بر یا برای
 انور از آسمان بیج * جان می کند و از کوا کب نثارم * رای انور بیایه در

بصیح با حرف ظرف صباح و قننده دیمکد مصرع ثانی بهر هوند * محصول
 بیت * برهان الدین نورانی فکری پادینه آسمان صباح و قننده جانی فد ایدر
 و کوا کب دخی جانی بذل ایدر حاصلی آسمان و کوا کب انک رای انورینه جانی
 فد ایدر صباح ظهر ایدر نجه کوا کب افول ایلک ضروریدر بوحالته تشار
 دیمش (کوی زمین بوده چو کان عدل تست * وین بر کشیده کنید نیلی
 حصارم * کوی زمین بیایه بوده رانک فتی و ضمیمه لغتد رقیش دیمکد
 چو کان عدل بیایه و بوده نک فاعلی یعنی فاعلینه مضافدر بر کشیده
 فالدرمش یعنی بلند اداش معنایست کنید نیلی حصار بیایه کنید قبه نیلی
 یا حرف نسبت نیلی چوبت نیلی حصار و صف ترکیبی اقسامند در * محصول
 بیت * بر طوبی یعنی کره ارض سنک عدالتک چو کانینک بوده سبیدر یعنی
 بر یوزنده اولان مخلوقات عبد التکله کشید که مائل ایلش سین و بوقالدر لاش
 چوبت رنگی حصار قیه سنده یعنی نیل رنگی آسمان قیه سنیده چو کان
 عدلکله قیش سن حاصلی زمین و آسمان سنک عدلک اسیریدر (عزم سنک
 عنان تودر جنبش آورد * این پلیدار می کر عالی مدارم * عزم قصد سنک عنان
 و صف ترکیبی اقسامند در یعنی دین کنلی ار ازنده مستعمل عبارت در
 خستیلکدن و چاپک کیدن کایتدر عزمک اضافتی بیایه در و تویه اضافت
 لامیه در پونده بای صله معنایست در جنبش اسم مصدر در جنبیدندن در نش
 و حرکت معنایست مصرع ثانی آورد لیه مفعولیدر بایدارم مرکز ثابت معنایست در
 عالی مداره اضافت بیایه در مدار اسم مکاندر محل دور دیمکد که آسمانیدن
 عبارت در زیر امر کزی ثابت و مداری عالی آسماندر * محصول بیت * سنک
 سنک عنان عزمک جنبه کتور بر و مرکز ثابت مداری عالی خلکی یعنی
 آسمانی تحریک ایدن سنک عزم سنک عنانکدر عالی مداری می کره عطف ایدن
 محصول بیت * بیلزایش (تا از نتیجه فلک و طور دوراوست * تبدیل سال و ماه
 و خزان و بهارم * تا اذات توقیت طور اسلوب و قاعده مصرع اول ثانی به
 مهر هوند * محصول بیت * مادامکه فلکک نتیجه سنیدن و انک دور و سیری
 قاعده سنیدن در سال و ماهک تبدیل خزان و بهار کده یعنی الی یوم القیامت
 (خالی مباد کاخ جلالت ز سروران * و ز ساقیان سر و قد کلهزارم * کاخ
 جلالت بیایه در ساقیان سر و قد کلهزار اضافت لایه بیایه در (محصول بیت)
 حاصلی قیامت دل خالی اولسون کاخ جلالت یعنی عظمتک سرایی سرور زدن
 و سر و قامتی کل یکاقلی ساقیلر دنده خالی اولسون حاصلی وزیره تا بیدله عادر
 (حافظ که در شای تو چندین کهر فشانده * پیش کفت بود خجل و شمره سارم

رد سروری

از بحر رمل

فَاء لَاتن فاء لاتن فاء لاتن فاء لاتن

* محصول بیت * حافظ که سنک نشا کده بوقدر که هر صاحبی یعنی سنی مدح
 و سکا دعا ایلمده بوقدر لطیف ایات سوبادی سنک سنی آوجن قننده نخل
 و شر مسارد یعنی سنک الگدن چیقان جواهر و اموال قننده واکانسبت هیچ
 نسنه دکادرواه ایضا (روز کاری شد که در میخانه خدمت میکنم * در لباس
 فقر کار اهل دولت میکنم * روز کاری یا حرف و حدیث کار اهل دولت اضافت لری
 لامیه لدر * محصول بیت * بر زمان اولدیکه میخانه ده خدمت ایلم فقر
 لباسنده اهل دولتک ایسین ایلم یعنی زی فقراده اکابر ایسین ایلم یعنی
 بزمغانک خدمتی اولود دولتدر انکچون اکا مشغول (واعظ مابوی حق نشند
 بشنوکین سخن * در حضورش نیز میگویم نه غیبت میکنم * کین اصلی که
 این ایدی که حرف تعلیل این سخن معراج ثانی به مروه ندر غیبت غینک
 کسر یله شول سوزده دیرلر که بر کیمسه آردنجه سوبلنچک ایشته غنالك اوله اگر
 اول سوز کرچک اولور سه غیبت دیرلر و اگر کذب اولور سه بهتان دیرلر خواه
 حضوره مقابل استعمال ایلمه کندن ظهرا متبادر اولان بودر که غینک
 فتحیله اوله * محصول بیت * بزم واعظ مز حق قوقوسنی ایشتمدی یعنی
 دویمادی سن ایشیت زیر ابوسوزی حضور ننده ده سوبلم غیبت و مساوی
 ایلم یعنی اصل حق اولیوب مرایی اولدیغنی یوزینه سوبلم اغتیاب ایلم (ناکه
 اندر دام وصل ارم تذروی خوش خرام * در کیم انتظار وقت فرصت میکنم *
 تا حرف تعلیل که حرف بیان اندر ادات صله دام وصل بیانیه آرم فعل مضارع
 متکلم وحده کتورم دیمکدر تذروتانک و ذال معجمه نک فتحه لیل و رانک سکونیه
 سوکاون قوشی خوش خرامه اضافتی بیانیه وصف ترکیبی اقسامند در کوزل
 صائشلی تذرو دیمکدر کیمیم ضمیر مستدر کدر ضرورت وزن ایچون انتظار
 وقت مصدر مکمل معوانه اضافتیدر فرصته اضافت لامیه در * محصول بیت *
 وصل طوز اغینه خوش خرام بر تذروی کتورم کیچون یعنی تذرو و صائشلی
 برنکاره واصل اولق ایچون بوضوده فرصت و قینه انتظار ایلم یعنی فرصت
 وقتنه منتظرم بر سخته ده در کین و انتظار وقت فرصت میکنم بوقدر برجه
 دیم ضمیر مستدر لک اولمز واکل وجهه (چون عبا افتان و خیزان میروم تا کوی
 دوست و وزیر یا حین رکل استمداد همت میکنم * افتان و خیزان صفت مشبه لدر
 دوشه رل و قالقدرق دیمکدر تا حرف انتہا اداری معنایه ریا حین جمع ریا حاندر
 خوش قوقولونبانات کای ریا حینه عطف ایلم عطف الخاص علی العام
 قبیلندندراستمداد مدد طلب ایلم کدر یعنی همت دیمک * محصول بیت *
 صبا کبی دوشه رل و قالقدرق کوی دوسته دل کیدرم یعنی آهسته آهسته انده

دار برم دخی یول یولداش لرنندن یعنی ریا حین و کاهن همت مددین طلب ایلم
 یعنی آندو وار معنه بولنندن همت دیمک (زاف دلبر دام راه و غمزهاش تیر بلاست
 * یاد داری دل که چندین نصیحت میکنم * محصول بیت * زاف دلبر یول
 طوز اغیدر و غمز سی بلا او قیدرای کک و کل خاطر کده طوت که سکا بوقدر
 نصیحت ایلم یعنی زاف و غمز دلبردن بر هیزاله صقین (خاک کویت بر تپاید
 زحمت مابیش ازین * لطفها کردی بتا تخفیف زحمت میکنم * بر تپاید طاقت
 کتورمز و تحمل ایلم دیمکدر باش ازین بوندن آرتق * محصول بیت * سنک
 محاک طیرانی بزم زحمت بوندن آرتق طاقت کتورمز یعنی چوق کلوب
 کندی کمره تحمل ایلم ازای بت لطف لایله زحمت تخفیف ایلم شد تکرر یعنی
 کوبه که چوق وار میلم که زحمت چکیمه سن (دیدۀ بدبین بیوشان ای کریم
 عیب پوش * زین دلیریم یا که من در کج خلوت میکنم * دیدۀ بدبین اضافتی
 لامیه و بیانیه به متحمل در بد بینک کوزنی و یا بد بین کوزنی بیوشان ادات تعذیه
 ضرورت وزن ایچون کلسدر و الا بیوش و تعدیدر کریم عیب پوش بیانیه عیب
 پوش وصف ترکیبیدر عیب اورتیجی یعنی ستار العیوب که خدادار دایری دلیر
 بهادر و یا حرف مصدر و ادات جمع که حرف رابط صفت * محصول بیت *
 بد بینک کوزنی اورت یعنی یومدرای ستار العیوب کریم بیوشادر اقلردن که
 خلوت بوجفنده ایلم یعنی بنم خلوت بوجفنده ایلم یکم کستانه اوضای
 چشم بد بیند کوسر مد یوبیت و مناصوفیه در اضرار (جاش نه کز حساب
 روز چشم بال نیست * قال فردا میزیم امر و عشرت میکنم * محصول بیت *
 بویات جواب سوال مقدر در کاه سائل دیر کدیدۀ بد بیندن تشر طلب
 ایدوب غفار الذنوب و ستار العیوب اولان کریمدن استمداد ایدرسین یا روز چشم
 قور قوسی بوقیدر که خلقدن قور قوب و اوتانوب آندن قور قوسین جوابنده
 سورر حاشا که روز حساب و عذابدن قور قیم قور قورم اما بونکون عشرت ایدوب
 یارین الله کریمدیرم یعنی امید می الهی که مندن قطع ایلمزم دیمکدر قال فردا
 میزیم یعنی تفال ایلم و تطیر ایلمزم قالی فردایه اضافت ایلم استقامت
 معنادن غافل ایمش (ازیمین عرش امین میکنید روح الامین * چون دعای
 پادشاه ملک و ملت میکنم * امین عرش عرشک صاغ جانی * محصول بیت *
 حضرت جبریل امین عرشک صاغ جابنددن امین ایلمر چونکه بن ملک و ملت
 پادشاهنه دعا ایلم یعنی بن ککه زمانه پادشاهنه دعا ایلم ملک را امین دیرلر
 (خسر و امید اوج جاه دارم زین قبل * التماس آستان بوسی حضرت میکنم *
 امیدک اضافتی مصدرک مفعوله اضافتیدر اوج بونده رفعت معنایه در

رد سروری

و جاعه اضافت مصدر له فاعله اضافی قبیلند در قبل قافل کسری و بانک
فحیه جهت معناسنه در التماس بونده طلب معناسنه در آستان بوسیله
اضافی مصدر له مفعولنه اضافت در آستان بوس وصف ترکیبیدر و یا حرف
مصدر آستان او یحیی مکمل معناسنه حضرت اضافه لامیه در * محصول بیت *
ای پادشاه رفعت منصب امیدین طوتارم یعنی امیدم رفیع منصبه ابر شکر
بوجهتند که حضرتک آستان بوسلکی التماس ایدرم یعنی سنک آستانک
بوس ابلک براول منصبدر پس بوجهتند سنک آستانک او یحیی لکنی التماس ایدرم
(حافظم در محفل دودی کشم در مجلسی * بنکراین شوخی که چون با خلق
صنعت میکنم * محفل و مجلس مترادفاند و یا حرف وحدت شوخ بونده
کستاخ معناسنه در و یا حرف مصدر و جا نزد که شوخ ایسیجق قانلی حشری
معناسنه اوله که حرف بیان چون و او اصلیه ایله نیچه دیکدر کیف معناسنه
با خلق یا حرف صله صنعت بونده نظرافت و تراکت معناسنه در و یا
معناسنده اولفاده جا نزد * محصول بیت * بر مجلسده حافظم و بر مجلسده
دودی کش و باده نوشم و وحشر یلغی کور که خلقه نیچه نظرافت ایدرم یعنی
خلق نیچه الدارم و یا بوسلکستاخلغی کور که خلقه نیچه ریا ایدرم یعنی خلقه نیچه ریا
ستارم وله ایضا (زدست کونه خود زیر بارم * که از بالا بلندان شرمسارم * دست
کونه افلاسدن کتابتدربار بونده بولک معناسنه در که حرف تعلیل بالا بونده
قامت معناسنه در بلندان الف و فوله جمع اولندی ذوی العقوله صفت
اولد یعنی چون تقدیری دلبران بالا بلنداندر شرمسار مبالغه افاده ایدر زیاده
شرمنده دیکدر * محصول بیت * کندی قصه المدن یعنی نمی دست
اولد یعنی بولک التندم یعنی زیاده مضطربم زیرا بلند قد و قامت محبوبم بدن
زیاده شرمنده بم یعنی بوند بر نسنه و یروب و صالترینه مالک اولد یعنی بوند
زیاده خجل و شرمنده بم (مکر زنجیر موی گیردم دست * و کر نه شرمشیدایی
برآرم * گیردم میم معناسنه جستن دسته مقید در * کیرد دستم تقدیرنده
سر برآرم مقدم مفعول صریحیدر و بشیدایی غیر صریحی سر بشیدایی
برآرم باشمی دیوانه لکله قالدم کایتدر خلق اراسنده رسواقدن زیراد یوانه
البته رسوادرم * محصول بیت * مکر بر زنجیر مودلبرالمی طوتوب بکا معاون
اوله و اولد یوانه لکله باش قالدرم یعنی دیوانه و رسوا اولورم (ز چشم من پیرس
اوضاع گردون * که شب تار و اختر میسارم * محصول بیت * بنم کوزمدن
صور فلک اوضاع و اطوارینی که کجه صباحه دلک بلد ز صیارم یعنی او یومازم
(بدین شکرانه میبوسم لب جام * که کدا که ز راز روز کارم * محصول بیت *

از بحر هج
مفاعیلن مفاعیلن فاعیلان

بوشکرانه ایچون لب جامی او یوب امرم یعنی باده نوش ایدرم که بنی راز
روز کردن آ که ایلدی یعنی بنی مغیباتدن خبردار ایلدی بکیچون لب جامی بوس
ایدر یعنی باده نوش ایدرم (من از بازوی خود دارم بسی شکر * که زور مردم آزاری
ندارم * بویلتک مصراع نانیدی گلستاندن تضمین در (بیت) بکا خود شکر
این نعمت گذارم * که زور مردم آزاری ندارم * محصول بیت * بن کندی
بازومدن جوق شکر طوتارم یعنی جوق شکر و ارکه آدم انجتمک زورم بوقدر
یعنی خلق اینجتمک قادر اولد یعنی زیاده شاکرم (اگر کفتم دعای میفروشان
چه باشد حق نعمت میگزارم * محصول بیت * اگر میفروشده دعا و ثنا ایلدم
ایسه نه اولور یعنی نه لازم کار و نعمت حق ادا ایدرم یعنی اوز رنده نیچه حقلری
و آتانی ادا ایدرم (تواضعم نخواهی بر گرفت * بجای اشک اگر کوهر ببارم *
ببارم یا حرف تأکید ببارم فعل مضارع متکلم وحده بونده متعدی واقعدر که
کوهر مفعول صریحیدر و بجای اشک غیر صریحی * محصول بیت * سن بنی
خا کدن قالدرم سن یعنی بکا اعتبار ایلر سن کر که کوزیاشی برینه کوهر
یا غدرم یعنی محض کوهر ده اولورسم بکاعین عنایتله باقر سین (مکن عینم
بخوشخواری درین دشت * که کار آموز آدوی تارم) خون خوار و صف ترکیبیدر
قان ایچجی معناسنه و یا حرف مصدر دشت صحرای مراد دشت دنیادر که حرف
تعلیل در کار آموز و صف ترکیبیدر ایش او کردیجی معناسنه در آهویه اضافتی
اسم فاعل مفعولنه اضافتد ر و تشاره اضافت لامیه * محصول بیت * دنیا
صحراسنده بنی خوشخوار اقله عیب ایله یعنی خون جگر پوتدیغم تعجب ایله
زیر آهوی تاناره ایش او کردیجی بمعنی صحرای عالمده جگر قان بودوب زحمت
چکد بکچون بدن صادر اولان انقاس و کلمات مقبول اولوب مر غوب عالمدر
پس بوسنعتی آهوی تاناره تعلیم ایدرم که چکد یکی زحمتدن پوتدیغی خون
مسک خالص اولوب مقبول و مر غوب اوله (سری دارم چو حافظ مست لیکن
بلطف آن سری امیدوارم * سری یا حرف وحدت و یا تکبیر مست سره مقیددر
یعنی سری مست دارم تقدیرنده لیکن ادات استدراک بلطف یا حرف صله
امیدواره متعلق سری بونده اولور و عز بر و شریف معناسنه در آن سری
امیدوارک مفعول صریحیدر * محصول بیت * حافظم کی بزمست باشم
وارد ریاست باشم واری یعنی اگر چه مست و رسوایم اما اول اولور عز رنک
لطفنه امیدلیم یعنی مر جودر که بنم مستانه لکم تعیب ایلمیه زیرا عذر کرام
نام قننده مقبولدر بن ایسه مد منم ایچمدن پر هیزه قادر دکام مصراع
نانینک معناسنی اول بر باشک لطفنه امیدلیم دین و اول بر سرک لطفنه امیدلیم

در سر لیس صوق کجوب بیانه سوبلار زیر سری عرییده یعنی وجود مرد
 گنجه دیلر سری سقطنی حضرت قلی بیگ اسم شریفی بومعنادن ما خود در اما
 فارسیده سر اولونه و عز و شریفه و اولولوغه دیلر علی کل حال یا نفس کلمه دن
 معدود در جائز که بونده دارم فعل مضارع متکلم وحده اوله امید طو تارم یعنی
 امیدم وار معناسنه وله ایضا (در خرابات مغان کر گذر افتد یازم * حاصل خرجه
 و سجاده روان در یازم * در حرف صله مغان تحسین لفظ و تکمیل وزن ایچون
 کلمه در وانه خرابات البته مغانک اولور کذا را در او غرامه و کچه معناسنه یازم
 میم معناسنه شدن کذره مقید اولسه جائز کدرم افتد تقدیر زنده یا خود افتده
 مقید اوله ضمیر منضوب متصل معناسنه کذا افتد تقدیر زنده حاصل خرجه
 اضافی لامیه در و در یازم مقدم مفعولی روان علی الفور دیمکدر سر عتدن
 تعبیر در حرف تا کید یازم فعل مضارع متکلم وحده بازیدن بونده
 متعدید را و تادم یعنی میه صرف ایدم (محصول بیت) اگر کیر و مغان خرابات
 او غرام و کچم واقع اولور سه خرجه و سجاده ملک حاصلن ویم ساسین علی الفور
 باده صرف ایده می یعنی بوضرفه تراخی ایلیم مصراع ثانینک معناسنی خرجه
 و سجاده حاصلن او بنایم دیلر اوجه او بنایه بمشله حلقه توبه چوزهاد کرامی وز
 زم * خازن میکه - فردا کدر در یازم * حلقه توبه بیاید زهاد جمع زاهد در زم
 فعل مضارع متکلم وحده زیندن بونده فعل شرط واقع در اور رسم دیمکدر
 مضارع ثانی جزا در خازن خزینه دار یعنی شاربیلدن خراجچه سین قبض ایدوب
 ضبط ایدن کسسه در یازم در بونده قبو معناسنه در یازا حق معناسنه نکند در
 مفعول اولی و یازم مفعول ثانسی * محصول بیت * اگر بوکون زهاد و عباد
 کبی توبه قبوسنک حلقه سنی اور رسم یعنی توبه به مشغول اولور رسم میکه
 خزینه داری یارین بکام میخانه قبوسنی آچاز یعنی سن زهاد و عباددن اولدک
 دیوبنی قبول ایلز (ورچو روانه دهد دست فراغ بالی * جزیران عارض شعی
 بود پروازم * و راضی واکرد بو شرطیه بیت سابقه کی شرطیه به معطوف قدر
 فراغ بال اضافی لامیه و یا حرف تکبیر و یا حرف وحدت عارض شعی بیانه
 و یا حرف نسبت پرواز او چشم دیمکدر اما اصلنده قنت اچقدر زیر پرقت و واز
 یازم معناسنه در او حق معنای لازه یسیدر مصراع اول شرط و مصراع ثانی
 جزای متضمندر * محصول بیت * واکر بکا پروانه کبی فراغت خاطر ال ویره
 اول شمع منسوب عارض اوزرندن غیری به پرواز ایلزم یعنی پروانه کبی اول
 شمع کبی عارض اوزرندن پرواز ایدرم و انک اطرافنده طولا نورم (همچو چنک
 اربکشادی ندهی کام دلم * چون فی آخر لبانت بدی بنوازم * بعضی نسخده

از بحر رمل
 واءلاتن فعلاتن فعلاتن

بکشادی برینه بکباری واقعدر کشاد چنکده دوزن و بر مکه مستعملدر
 اما کاردن مراد یاندر زیر اچنکی چنکی یا بنده الوب چکر لبانت الف و نوله
 جمع اولدی شد و ابدی یا حرف مصاحبت و یا حرف ظرف و یا حرف وحدت
 و دم بونده نفس و وقت معناسنه اولق قابلدر بنوازم یا حرف تا کید و نواز فعل
 امر مفرد مخاطب او خنده دیمکدر اکثری قیلای ساز زده چالمق معناسنه
 استعمال اولنور اما بونده نایده استعمال ایلش نایه بار مقلله یا بشد قلمزدن
 حاصلی مراد چالمقدر * محصول بیت * چنک کبی اگر بکشاده و یا کار که
 کتور مکه کوکم مرادینی و بر منسک باری نای کبی لبلر کدن بر نفسله
 و یا بر نفسده و بر ساعتده بنی رعایت ایدوب او خنده یعنی بر طالتی کلامه
 بنی متسلی ایلا (صحبت حور و شوام که بود عین قصور * با خیال توا کرباد کری
 بردازم * که حرف تعلیل بود عین قصور مصراع ثانی به مرهوندر بردازم
 فعل مضارع متکلم وحده مقید اولام و مصاحبت ایلیم دیمکدر * محصول
 بیت * بن حورک مصاحبتنی دیلم زیرا محض قصور در سنک خیالکله اگر
 غیرله مقید اولوب مصاحب اولام یعنی سنک مصاحبتنی ترک ایدوب غیره
 میل ایدرسم عین قصور در (ماجرای دل خون کشته نکوم با کس * زانکه
 جز تیغ غمت نیست کسی دمسازم * محصول بیت * فان اولش یورکاک
 ما جراسنی کسبه سولیم زیرا که سنک غمت تیغندن غیری هیچ بر کسه دمسازم
 دکادر یعنی سولیرسم سنک تیغ غمکه سولیرم زیرا مصاحبیم واکلنجم اولد رآندن
 غیری کسه دکادر تیغه دمسازاق زیاده مناسیدر (سر سودای تودر سینه
 بماندی پنهان * چشم ز دامن اگر فاش نکردی رازم * محصول بیت * سنک
 محبتک سری سینه ده کیزی قالوردی ز دامن کوزا کر رازی فاش ایلسه
 ز دامن اکثر یا ناپاک معناسند مستعملدر اما بونده باش افتقدن کایندر حاصلی
 کوزیا شن آقمسه رازم کیزی قالوردی و کیمسه حالمه مطلع اولزدی اما کوز
 نمازاق ایلد یکچون رازم عالمه فاش اولدی (مرغ سان از قفس خاله هوایی
 کستم * هوایی که مکر صید کند شهبازم * سان کبی دیمکدر قفس خاله بیانه
 هوایی یا حرف نسبت (محصول بیت) قفس خاله کوی جاناندن مرغ کبی هوایی
 اولدم یعنی هواده پرواز ایدرم سر محبت سبیلله که اوله که بر شهبازی صید
 ایلیم یعنی خال نشین ایکن هوا پرواز اولدم اوله که جانان بنی کورب صیدمه
 مائل اوله شهبازدن مراد جاناندر اول جهتند در که وحدتله قید ایلدی
 (کر بهر روی سری برتن حافظ باشد * همچو زلفت همه رادر قدمت اندازم *
 سری یا حرف وحدت (محصول بیت * اگر حافظک تننده هر برقیلنده بر باش

اولی در معنی مولی و در نسخه شده باش اولیدی زلف کبی جمیع ایام که
 اناردم یعنی جمله سنی سنک یواکه فداییدردم غینندن تکلمه التفات ابادی
 وله ایضا زلف بر بادیده ناندھی بر بادم * نازنیاد منه تانبری بیادم *
 بعض نسخه ده تبری بر نه نکی واقع در فونک و کافک فحه لریله کندن و کندن
 قازمقدر بر قازمق و قوی قازمق کبی بونده مراد تخریدر نازمنه کله سنک
 مفعول اولی و نییاد مفعول ثانسی منه میک فقی و فونک کسری ایله فعل نهی
 مفرد مخاطب قومه یعنی وضع ایله معناسنه بنیاد بونده مباشرت و ابتدا
 معناسنه در تا حرف تعلیل تبری بانک شمیله فعل نفی مستقبل بریدن کسک
 معناسنه یا خود بانک فحیله بردن و بریدن ایلتمک یعنی برندن بر نسنه بی قطع
 وقع ایلتمک علی کل حال ایکی وجه اوزره بیله تخریب و فساددن عبارتدر
 * محصول بیت * زلف کی باده و برمه تا کیم بی باده و برمه سین یعنی بی هلاک
 ایلیمه سین نازه باشله یعنی شروع ایلیمه تا بنیاد وجودی خراب و سیاب ایلیمه سین
 حاصلی بکا لطف و احسان اوزر نه اول تا کیم بی فتابه و فساد و برمه سین
 (رخ بر افروز که فارغ کنی از برک کلم * قدر افراز که از سرو کنی آزادم *
 محصول بیت * رخک یا لکاندر یعنی قزرد تا که بی برک کلدن فارغ ایلیمه سین
 یعنی کل سیرینه محتاج اولیمه بم قد کده بوجله یعنی بلند قد یکی کو ستر تا که
 بی سرو سیرندن آزاد ایلیمه سین یعنی بی سرو سیرندن فارغ ایلیمه سین سروی
 و سوسنی آزاد لقله وصف ایلد کار سنک بیانی سابقا مر و رابلسدر (شهره شهر
 مشوتاتم سر در کوه * ناز شیرین سما تا نکی فرهادم * شهرت مصدر شهر
 بشهردن فتح یا بدن بر نسنه واضح و آشکاره اولتی بونده مصدر امم مفعول
 معناسنه در ناز شیرین اضافتی لامیه و بیانییه به محملدر * محصول بیت *
 شهرک مشهوری اوله یعنی کنده یکی کیم اولور سه کو سترمه تا با شمی طاغه
 قومیم یعنی دیوانه اولوب طاغله دوشیم ناز شیرینده کو سترمه تا بی فرهاد کبی
 طاغه دوشروب خلقدن وحشی ایلیمه سین (می بخور باد کران تا بخورم خون
 جگر * یاد هر قوم مکن تا زوی از یادم * محصول بیت * غیر یار له باده ایچمه
 تا بن جگر فانی ایچمه بم یعنی اضطراب چکمی بم هر قومی ذکر ایدوب اکه
 تا کیم یادمدن کتیه سین یعنی محبتکی کو کلدن چیقاروب عشقه کی ترک اچمه بم
 زلف را حلقه دایم در یادم * چهره را لب مده ناندھی بر بادم * محصول
 بیت * زلف کی دو کوب حلقه ایلیمه تا بی باغه و زنجیره گرفتار ایلیمه سین حاصلی
 باغه دوشور میسن چهره کی آبدار و تروتازه کو سترمه تا بی باده و برمه سین
 حاصلی هر کسه کولر یوزیکی کو سترمه بی اغلدوب سیل فتابه و برمه سین (یار

از بحر رمل
 قاعلاتن فعلاتن فعلن

یکانه مشوتانبری از خوشیم * غم اغیار بخور تا نکی ناشادم (محصول بیت)
 یکانه به یار اوله تا کیم بی کند کدن یکانه ایلیمه سین غم اغیاری یوب انلک
 حالیه مقید اوله تا کیم بی ناشاد و کران ایلیمه سین حاصلی بی هر وجهله بخضور
 ایلیمه سین (شمع هر جمع مشو ورنه بسوزی مارا * سر مکش تا نکشد سر بفلک
 فریادم * محصول بیت * هر جمع و مجلسک شعی اوله یعنی هر مجلسه وارمه
 یو خسه بری بقار سین سر کسلکده ایلیمه تا کیم بنم فریادم فلکه باش چکمی
 یعنی فریاد و فغانم کو کله ابر میه حاصلی آه و ناله ایلیم (رحم کن برمن مسکین
 و بریادم رس * تا بجال در اصف نرسد فریادم * محصول بیت) بن مسکینه
 رحم ایلیم و فریاد و مددمه ابرش تا کیم وزیرک قبوسی طوپراغنه فریاد و فغانم
 ابرشیه یعنی وزیره سندن شکایت ایلیمه بم (چون فلک جور ممکن تا نکشی
 حافظ را * رام شو تا بدهد طالع فرخ دادم * محصول بیت * فلک کبی جور
 وظلم ایلیم تا حافظی اولدر میه سین رام اول یعنی حافظه مطیع اول تا که مبارک
 طالع داد و بره یعنی بکاعدالت و بره یعنی سنک رام اولمک سببیل طالع فرخ
 بکاعدالت ایلرداد بونده عدالت معناسنه در وله ایضا (صفا با غم عشق توجه
 ندیر کم * تا یکی در غم نواله شبکیر کم * صفا منادی باه حرف صله مصاحبت
 تا انتهای غایت ایچوندی یکی با حرف صله کی چن دیمکدر چن دیمکدر ناله
 شبکیر بیانییه کیم ناله می معناسنه در * محصول بیت * ای صنم سنک عشق
 غمیند و یا عشق غمیلنه ندیر ایلیمه بم یعنی نه چاره ایدیم نیچه به دل و چنه دل
 سنک غمکده ناله شبکیر ایدیم یعنی نیچه به دل کیم لاله سنک عشق در دندن
 فریاد و فغان ایدیم بم ناله شبکیر صباحه دکن اولان ناله معناسنه در دین شبکیری
 بلز ایش مصرع تا بنک معناسنی تا نیچه به دل کیمه او یومیان ناله سنی ایدیم
 دین شبکیری بلکه لاهقه سابق اولمش (دل دیوانه ازان شد که پذیرد درمان
 * مکرش هم ز سر زلف تو زنجیر کم * شد بونده رفت معناسنه در که حرف بیان
 پذیرد فعل مضارع مفرد غائب قبول ایلردیمکدر درمان مفعولیدر مکر بونده
 ادات استنسا در شین دله را جعدر * محصول بیت * دیوانه کو کل اولمرتبه دن
 کندی که درمان قبول ایلیمه یعنی بر درده دوشدی که ا کادرمان اولمز مکر ا ک
 سنک زلفک اوچندن زنجیر ایدیم یعنی ا کادرمان زلفک زنجیریدر (یا بن زلف
 تو مجموع پریشانی خود * کو محالی که یکایک همه تقریر کم * مجموع بونده
 جمیع معناسنه در محالی یا حرف وحدت و یا تکیر یکایک بر دریمکدر * محصول
 بیت * سنک سر زلف کله بنم جمیع پریشانی غمی و اضطراب و اضطرابی قتی
 بر محال که بر بر جمیع تقریر ایدیم یعنی بم مقدار محال بوله من مکه احوال

از بحر رمل
 قاعلاتن فعلاتن فعلن

رد سروری و شعی

بر شانی هب تقریر ایدیم زیرا حددن و حسابدن بیرون در که نامه لره صغماز
 (آنچه در مدت هجر تو کشیدم هیات * در یکی نامه محالست که تحریر کنم *
 محصول بیت * اول نسنه که سنک هجرانک زمانده چکدم هیات بر نامه ده
 محالدر که تحریر ایدیم یعنی سنک فراقده چکدیکم درد و بلا بر اورانده قصه
 در که نامه لره صغماز هیات معنا جهتندن محالی تا کید ایدر (آن زمان کارزوی
 دیدن جا نم باشد * در نظر نقش رخ خوب تو تصویر کنم * کارزوی اصلی که
 آرزوی در که حرف بیان آرزویا به و یا سز لغتدر ایستک و دیلک معنا سنده در دیده
 اضافت لامیه و دیدنک جانده مصدرک مفعولنه در نقشن رخه لامیه و رخن
 خوبه بیانیته و تویه لامیه تصویر صورت دوزمنک * محصول بیت * اول زمان که
 بکا جانی کور من آرزوی اوله یعنی جانی کور من ایستیم سنک کوزل بوزل
 نقشی نظرمده تصویر ایدرم یعنی سنک بوزل بنم جانم مشابه سنده در همان
 بوزیکی کور من جانی کور من ایدرم میم نهیر جانده مقید اولنجه معنا بویه در
 اول زمان که مطلقا جانی کور من آرزوم اوله دیمکدر حاصلی روح مقدسی کور من
 مراد ایدیم و لکل وجهه (کریه انم که وصال تو بدین دست دهد * دل و دین را
 همه در بازم و تو فیر کنم * بدین لفظیله مصرع ناینک مضمونته اشارتدر
 تو فیر اصطلاح زنده واستعمال کرده فائده و نصیب معنا سنده در نته که الف
 قافیه سنده تحقیقی یکم سندر * بیت باد بر زلف تو آمد شد جهان بر من سیاه *
 زیست از سودای زلفت بیش ازین توفیر ما * زنده و نصیب معنا سنده
 * محصول بیت * اگر بیدم که بکا و صالک بونکه ال و بر ریعی مصرع ناینک
 خواسته دل و دینی تمام اوینادرم و تمام فائده ایدرم یعنی وصال که دل و دینی
 صرف ایلکه تمام فائده ایدرم دل و دینی اوینا تقدن مراد فدا ایلکدر (دور شو
 از برم ای واعظ بیپوده مکوی * من نه انم که در گوش بتدویر کنم * محصول
 بیت * ای واعظ یا تمدن ابراع اول دخی زوانده سو بله یعنی یا نه کاب زوانده کلمات
 سوبله زیر این اول کسه دکلم که تذویر قولق طو نام یعنی بویه نادان دکلم که
 تذویر قولق طو نام یعنی بیپوده سوزد کدر دکلم بعضی نسخه ده ذال برینه زا واقع
 اولش یعنی تزویر بهتان معنا سنده کلام مزور در روزمه قوشمه یلان سوزره
 و بعضی نسخه ده تذکیر واقع اولش وعظ معنا سنده و بعضی ده تشویر واقع
 اولش غوغا معنا سنده و لکل وجهه (نیست امید خلاصی ز فساد ای حافظ *
 چونکه تقدیر چنینست چه تدبیر کنم * بعضی نسخه ده صلاحی ز فساد حافظ
 دو نقش خلاصی ای حرف تکبر ز فساد خلاصی به متعلق * محصول بیت *
 ای حافظ فساددن قور بلق امید یوق در یعنی نفس البته فساد ایدر زیرا

بوحالت اوزره مجبوله در پس دائم فساد اوزره در یعنی خالق بویه بر آمدی
 بوحالت تقدیری اولور پس چونکه تقدیر بویه در نه تدبیر ایدیم یعنی تقدیر
 تدبیری بوزار اما نسخه انحری یعنی صلاحی ز فساد حافظ یا حرف تکبر فساد
 حافظ اضافتی لامیه در * محصول بیت * حافظک فساددن صلاح امید ی
 یوق یعنی فساد صلاحه مبدل اولمز بر تقدیر ایدر پس تقدیری اولنجه تدبیر
 فائده و بر مرز بر تقدیر تدبیری بوزار پس حافظک صالح اولدیغنه عیب ایلک
 اولمزوله ایضا (کردست رسد در سر زلفین تو بازم * چون کوی چه سرها که
 بچوکان تو بازم * در سر زلفین تو در حرف صله و اضافت لامیه لدر بازم میم معنا
 جهتندن دسته مقید در دستم تقدیر بنده بونده مبالغه افاده ایدر چه سرها
 نه باشلر یعنی مبالغه باشلر که حرف بیان بچوکان تو یا حرف استعانت و اضافت
 لامیه لدر بازم فعل مضارع متکلم وحده در بونده مقید واقع اولش مفعول
 صریحی چه سرها و غیر صریحی بچوکاندر اوینادرم دیمکدر * محصول بیت *
 اگرالم نه سنک ایکی زلفک او جینه ابریشور سه یعنی سن و ایکی زلفک بنم اولور سه
 طوب کبی نه که لره سنک چوکانکله اوینادرم یعنی نیچه رقیب کله سنی میدان
 عشق و محبتده یوالم نیچه اغیار غیرتدن هلاک اولور دیمکدر چوکاندن مراد
 خم سر زلفیدر تشبیه طریقه قافیه ده واقع اولان ایکی بازم تجنیس مر کبدر
 بازله میجدن و جازدر که چه سرها بیوردینی استعاره طریقه کله کندیتک سر لری
 اوله یعنی ذوق و شوقدن بولکده نیچه باش اوینادم حاصلی بولکه باشلر فدا ایدیم
 (زلف تو مرا عمر درازست ولی نیست * در دست سر موی ازین عمر درازم *
 موییده یا حرف وحده ندر * محصول بیت * سنک زلفک بنم عمر درازم در
 اما یو عمر درازدن المده بر قیل او جینه حاصل یوقدر یعنی زلف بنم المده دکل
 نه که کسه نک عمری المده دکلدر (بروانه راحت بده ای شمع که امشب *
 از آتش دل پیش تو چون شمع که ازیم * سابقذ کراولدی که پروانه بونک کبی
 برلده خطهما یون معنا سنده در که حرف تعلیل امشب مصرع ثانی به
 مره و ندر کدازم فعل مضارع متکلم وحده کدازیدن ارمک معنا سنده
 * محصول بیت * ای شمع بکا حضور و راحت پروانه سنی و بر که بویچه بوزل
 اتشندن سنک او ککده شمع کبی ارییم یعنی بنم راحت و حضورم سنک او ککده
 شمع کبی اریمکدر آمدی بوز راحت و حضور ایچون بر خط هما یون و بر که کسه
 مانع اولمیه (آن دم که ییک خنده دهم جان چو صراحی * مستان تو خواهم
 که گزارد نمازم * ییک خنده با حرف سبب خنده اسندر کولک معنا سنده
 صرا حیده خنده قلقل ایلسیدر و جان و بر مسمی ایچنده که شرابی بذل ایلسیدر

از بحر هزج

مفعول مفاعیل مفاعیل مفعولن

مستاندن مراد عشاق در (محصول بیت) اول وقت که سنگ بر خنده ابلک سبیل
 صراحی کبی جان ویرم یعنی گندمدن کیچم دیلمکه سنگ عشاق مستک نمازی
 ادالیده لر زیر اسکانسبت و اضافله نمازلی مقبولدر (چون نیست نماز
 من آلوده نمازی * در میکرده زان کم نشود سوز و کدازم * نمازیده با حرف
 نسبت در نمازه منسوب دیکدر ایا مالک معناسنده مسته یاد یعنی طاهر و طیب
 معناسنده زان ادات تعلیل * محصول بیت * چونکه بن آلوده نک نمازی
 بالک و خالص دکلدر یعنی ریا و عصبه دن خالی دکلدر انکیچون میخانه ده سوز
 و کدازم اکسک دکل یعنی نمازم قصور اوزره اولدیغیچون میخانه ده سوز و کدازم
 ندامتدن اکسک دکل مصراع اولک معناسنی چونکه بن آلوده نک نمازی
 بر نماز دکلدر دین نمازی دکل ایش و چونکه بن ملونک وجودی نمازه منسوب
 دکلدر دین ده بویه در (در مسجد و میخانه خیالت اکر آید * محراب و کما نچه
 ز در ابروی تو سازم * محصول بیت * مسجد ده و میخانه ده اکر سنگ خیالک
 دکا کاور سه سنگ ایکی ابر و کدن محراب و کما نچه پیدا یدرم یعنی مسجد ده
 محراب و میخانه ده کما نچه پیدا یدرم بیتده لف و نشر مرتب رعایت اولندی
 (کر خلوت ماراشی از رخ بفروری * چون صبح در آفاق جهان سر بفرارم *
 بفروری فعل مضارع مفرد مخاطبدر بالکلندره سین دیکدر بفرارم نه
 با حرف تا کید فرارم فعل مضارع متکلم وحده یو جلدرم معناسنده در
 * محصول بیت * اکر بزم خلوت می بر کیچه رخکدن بالکلندره سین یعنی رخکله
 روشن ایلیمه سین صبح کبی آفاق جهانده باشمی یو جلدرم یعنی سر فرار
 و عالجیناب اولورم زیر اصبح فلک جانندن روشن اولور یعنی اول افق سماده
 ظاهر اولور اندن صکره عالمه منتشر اولور (محمود بود عاقبت کار دین راه *
 کر سر برود در سر و سودای ایازم * محصول بیت * بوراه عشقه ایشک صوکی
 محمود اولور یعنی مقبول و مرغوب اولور اکر باشم ایازک سر و سودا سنده
 کیدر سید یعنی جانانک محبتنده باشم کیدر سه عاقبت کارم محمود اولور ایازدن
 مراد جاناندر نهایی قافیه ضرورتی و محمود له جمع ابلک ایچون ذکر ایشدر
 (حافظه عم دل با صدمه بکوم که درین دور * جز جام نشاید نه بود محرم رازم *
 محصول بیت * ای حافظ کوکل غنی کیه دیمک اولور که بود ورده یعنی بوزمانده
 جامدن غیری محرم رازم اولغه بر کیسه لایق و نثر اوارد کلدر یعنی رازمه محرم
 اولغه جامدن غیری کیسه لایق دکل پس کوکل غنی اندن غیری به سوبالک
 جانزدکل وله ایضا (سالمه پیروی مذهب زندان کردم * تا بفتوی خرد حرص
 در دلم رازم * سالمه سالمه کجایم در قیاس اوزره الف و نونله جی خلاف

ردم سردی
 و نفع

از جمله ردی
 فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

قیاس در سالیان دیر بر پیرو وصف ترکیبیدر اردجه کید یجیدر یا حرف مصدر
 مذهبیه اضافتی اسم فاعلک مفعولنه اضافتی قبیلند ندر یای بطنیله زندانه
 اضافت لامیه در نا حرف تعلیل بفتوی با حرف مصاحبت فتوی مشهور یای
 ناییه اضافت ایچون کلندر خرده اضافت لامیه در حرص کردمک مفعول
 صریحی و بفتوی و زندان غیر صریحی ایدر * محصول بیت * یلر زندلر مذهبیه
 پیرو لک ایلدم و تابع اولدم تا کم عقل فتوا سیله حرصی زندانه ایلتمه یعنی نیچه
 یلر زندلر خدمتده اولدم تا کم کوکلدن حرصی چقاروب ترک ایلدم زیرا
 حرص که بر کوکلده متکمن اوله اتی اخراج ابلک خیلی دشواردر (من بسیر منزل
 عنقانه بخوردم راه * قطع این مر حله با مرغ سلیمان کردم * محصول بیت *
 بن عنقاسر منزلنه کندمله یول ایلتمه یعنی دلیل سزا کا واصل اولدم حاصلی
 کوی جانان که سر منزل عنقابه مشابیه در اسکان دلیل سزا واردم بلکه
 یو مر حله بی مرغ سلیمانله قطع ایلدم یعنی جانان که رقیب دیوری تسخیر ایلده
 حکم سلیمانده در انک مرغیله یعنی کبوتری دلالتیله سر کوبینه واصل اولدم
 کر چه مرغ سلیمان هده در اما جانانه نسبت کبوتردر (نقش مستوری و مستی
 نه بدست من و تست * آنچه سلطان ازل گفت بکن ان کردم * نقشدن مراد
 صورت و شکلدر مستور بر هیز کار و یا حرف مصدر (محصول بیت) بر هیز کار ارق
 و مستلک صورتی یعنی صلاح و فسق صورتی بنم و سنگ الکنده دکلدر بلکه
 هر نسنه بی سلطان ازل ایلده دیدیسه آنی ایلدم یعنی صلاح و فساد ازلی حکمدر
 بزم آنده اختیار مز یو قدر بلکه تقدیر به تابعز (دارم از لطف ازل جنت فردوس
 طمع * کر چه در بانی میخانه فراوان کردم * محصول بیت * لطف ازلدن
 فردوس طمع طو تارم یعنی خدانک ازلی لطفندن جنت اعلامید ایدرم کر چه
 که میخانه قنوجیلغنی چوق ایلدم یعنی کر چه که فسق اوزره اولوب فسقه
 خدمت ایلدم یونک بر یله نه خدانک لطف ازلی سندن امیددی قطع ایازم
 (این که بیرانه سرم صحبت یوسف بنواخت * اجر صبر است که در کلبه احزان
 کردم * بنواخت فعلنی صحبت استناد ایلک مجازیدر اجر صبر اضافتی لامیه در
 و یا حرف وحدت کلبه احزانده لامیه در مجاز ایه یعنی شول خانه که آنده احزان
 و هموم و غموم چکلور * محصول بیت * بوکه پیرلک وقتنده یوسفک صحبتی
 بنی او خشیایوب رعایت ایلدی یعنی صحبتیله که مکرم و محترم اولدم بر صبرک
 اجریدر که کلبه احزانده ایلدم یعنی بکا که صاحب یوسف میسر اولدی
 بر صبرک کراسیدر بیت الاخرانده چکدم جانانی یوسف و کندینی زانچایه تشبیه
 ایلدی تشبیه محسوس بالمحسوس قبیلند ندر (سایه بردل ریشم فکن ای کج

مراد * که من این خانه بسودای تو بران کردم * محصول بیت * دل ریشه
بر سایه صال ای مراد خزینه می یعنی دل مجروحی مرحت ایدوب رعایت ایل
زیرا بنو خانه بی بن سنک محبتک سبیل و بران ایلدم زرا کج و بران لوده اولور سنک
محبتک ایسه کتر محبت در دل و بران ده مخزون و مدفون اولق لایقدر (توبه
کردم که نبوس لب ساقی و کنون * میکریم اب که چرا کوش بنادان کردم
* محصول بیت * واعظ سوزیه توبه ایلدم که ساقینک لبی بوس ایلیم اما حال
بو که شعی دودانمی ابصر بریم که نیچون نادانه قولق طوتمدم یعنی واعظ
دید یکن نادانک سوزینه نیچون او یوب توبه ایلدم دیویشیام زرا دوداق
ابصر منی حیرتده و نداننده واقع اولور) از خلاف آمد عادت بطلب کام که من
* کسب جمعیت از ان زلف پریشان کردم * آمد عادت لامیه در * محصول
بیت * مراد کی عادتک مخالف کل شدن طلب ایلد زرا بن کسب جمعیتی اول
زلف پریشانندن ایلدم یعنی عاده مخالف ایشاردن طلب ایلد کوکل مرادینی
زرا جمعیت پریشانلغه مخالف ایکن بن زلف پریشانن کسب جمعیت ایلدم
پریشانلقدن جمعیت کسبی خود عاده مخالفدر (کرید یوان غزل صدر
نشینم چه عجب * سالها بندگی صاحب دیوان کردم * صدر نشین وصف
ترکیبیدر صاحب دیواندن مراد ایلد شاهلر و باشا لرو بکسر صاحب دیوانیدر
* محصول بیت * اگر غزل دیوانده صدر نشین ایسم نه عجب یعنی غزل
کو یلقده بی ماتند ایسم غریب دکلدر زرا ییللر له صاحب دیوانک قوللغن
ایلام حاصلی باد شاهلر دیوانه نیجه ییل خدمت و ملازمت ایلک سبیل دیوان
غزلده صدر نشینم یعنی طرز غزلده سر دار و سر فرازم و جا زدر که صاحب
دیواندن مراد دیوان شعر صاحبی اوله یعنی دیوان شعر صاحبی نه نیجه ییللر
خدمت ایلک سبیل شعرم بوقدر رونق بولوب بن صاحب دیوان اولدم یعنی
ساز احباب دیواندن ممتاز دیوان صاحبی اولدم و لکل وجهه (صبح خیری
وسلامت طلبی چون حافظ * هر چه کردم همه از دولت خزان کردم * صبح
خیر وصف ترکیبیدر سلامت طلب دیوانه در دیوار حرف مصدر در * محصول
بیت * صبح خیر لک یعنی ارکن القحیلق و سلامت طلب ایلد یحیلک حافظ کی
هر نه که ایلدم ایسه دولت قراندن ایلدم یعنی بوا یکی حاله مالک اولق دولت
قراندن در و جا زدر که سلامت صبح خیری به معطوف اوله و طلبی فعل مضارع
مخاطب اولوب معطوف ایلد معطوف علیه توبه ایلد * محصول بیت * بویه
اولور که صبح خیر لکی و سلامتی طلب ایلدر سنک حافظ کی قرانه ملازمت ایلد
زرا آمد دولت ایلکدن بود دولت بکال و پردی بعضی نه خنده محفلن یعنی بویه

واقعدر (هیچ حافظ نکند در خم محراب فلک * آن تنم که من از دولت قرآن کردم
* محصول بیت) فلک محرابی خنده حفاظدن بر حافظ ایلد اول سعی که
بن دولت قراندن ایلدم یعنی قرآن شریفه وانک تلاوته ملازمتدن ایلد یکم
سعی بر حافظ وقاری ایلد مشدروله ایضا (سرم خوشست و میانک بلند
میگویم * که من نسیم حیات از یاله میجویم * سرم خوشست یعنی سر خوشم
واو حرف حال بانک بلند بیانیه که حرف رابط مقول قول نسیم حیات بیانیه
* محصول بیت * سرم خوشم یعنی مستم حال بو که بلند آوازله سویلر که
بن حیات نسیمی یعنی بوی حیاتی بیانه دن ایسترم یعنی باده دن اخذ ایلدم
ذکر محل و اراده حال قیلمدن در (عبوس زهد بوجه خوار نشیند * مرید خرقه
دردی کشان خوش خوریم * عبوس زهد لامیه بوجه خوار تقدیری بوجه
اهل خار در بر مضاف حذفله مرید خرقه اسم فاعلک مفعولنه اضافتیندر
خرقه نک درد کشانه اضافتی لامیه در و خوش خوبه بیانیه * محصول بیت *
اهل زهد لک یوزا کشیلکی اهل خار یوزینه او تور مزین یعنی اهل زهد لک تکبری
و تعبسی باده نوشلرده اولز یعنی زهاد زهدیه مغرور اولدینی کی باده نوشلردردی
کشلکله اولز یعنی باده نوشلر اهل تواضع و اهل مسکنت اولور لیس خوش
خوبی دردی کشلر خرقه سنک مریدیم زرا بونلرده عجب وریا اولز خرقه
ذکرندن صاحب خرقه مراد در ذکر محل و اراده حال طریقه حاصلی باده نوشلر
بنده بی یم انلرده زهد غروری اولز (کرم نه پیرمغان در بروی بکشاید * کدام
دریزم چاره از یکجا جویم * کرم میم خیر معنا جهنندن رویه مقید در برویم
تقدیرنده و نون نافیه کشاید مقید در و با حرف تا کید * محصول بیت *
اگر پیرمغان یوزیم قبولی آچار ایسه یعنی بکالطف و احسان ایلد ایسه قنغی
قبولی تقایم و چاره قندن دیلم یعنی نه یردن درمان ارایه یم ممکن درین چنم
سرزنش بخود روی * چنانکه پروریم میدهند میرویم * این چنندن مراد
دنیا در سرزنش باشه فائق توبیخ معناسند در بخود با حرف مصاحبت خودرو
وصف ترکیبیدر روییدنن بکالطف و احسان ایلد ایسه قنغی
مصدر در میم خیر معنا جهنندن سرزنش مقید در مصراع اولده و میدهند
مضارع نایده میرویم فعل مضارع متکلم وحده (محصول بیت * دنیا چننده
بکا خود رلقه یعنی کندی بخیلکله سرزنش و طعن ایلد یعنی عشاق
تریه سنه مقارن اولوب انلردن بهره المامش سن دیمه زرا انجلین که بکا پرورش
و تریه و پرورش بترم یعنی عشاق تریه سنه مقارن اولشم و نیجه که بکا تریه
و پرورش انجلین ظهور ایلدرم حاصلی ظهورم انلرله تریه سنه بعدر (نوحانه

از بحر بیشت
مفاعیلن فاعیلن مفاعیلن فاعیلن

و خرابیات در میانه مبین * خدا کو است که هر جا که هست با اویم * کو است
اصلی کو است در کله نك آخرنده واقع اولان های اصلیه بی حذف ایلک
التباس واقع اولمیان برلرده شاید بر باد شاو کوا و کوا دیر لر هایک حذفه فا حفظ
* محصول بیت * سن خانقاه و میخانه بی اراده کورمه الله شاهد در که هر مقام
و منزل که وارد رانکله بی معنی مسجد ده و میخانه ده جانان خیالی و محبتیه بی
حاصلی هر برده که اولورم خیال وصال جانان بنه بیلدر پس بکنا سبت مسجد
و میخانه بر ایردر (غبار راه طلب کیمیای هر روز بست * غلام دولت آن خالک
عنبرین بوم * غبار راه طلب لامیه و بیانیه در مجازا غبار مبتدا کیمیای خبری
مضای اولمشدر هر روزی به هر روز کوندن کونه یک اولن معناسنه مستعملدر
آخرنده یا حرف مصدر در و سین و نادات خبر غلام دولت آن خالک لامیه لدر
و عنبرین بویه اضافت بیانیه * محصول بیت * خواجه طلبه ترغیب ایدوب
پیور طلب بولینک توزی ایلک کیمیاسیدر یعنی کرچکدن طلبه مالک اولان
اکیرا کبره مالکدر زیرامن طلب و جد و جد آمدی اکامالک اولان کیسه نك
کوندن کونی یکدر خواجه ترغیبی تکرار ایدوب پیور اول عنبر قوقولی
خالک دولتی قولیم یعنی طلب بر شریف نسنه در که انک بولنک توزی سعادت
کیمیای در پس انک دولتنک قولیم (ز شوق ترکس مست بلند بالایی *
چولاله با قدح افتاده بر لب جویم * شوق ترکسه اضافتی لامیه در و ترکس
مسته و مستک بلند بالاییه بیانیه لدر بلند بالا وصف ترکیبیدر و یا حرف
و حدیث * محصول بیت * بر قامتی بلند جانانک چشم مستی شوقدن لاله کبی
قدحله ایرمق کنارینه دوششم یعنی ایرمق کنارنده باده نوش اولشم قدحله
لاله کبی ایرمق کنارینه دوشمکدن مراد باده نوش ایلکدر (شدم فسانه
بسر کشتکی و ابروی دوست * کشید در خم چو کان خویش چون گویم
* محصول بیت * مشهور اولدم سر کشته لکله یعنی عالمه داستان اولدم
سر کرد انقله و سر کشته لکله حال بو که ابروی دوست بی چو کافی خنه طوب
کبی چکری حاصلی ابروی دوست بی کندی خم چو کانه چکوب ضبطیادی
اماینه سر کرد انقله و سر کشته لکله مشهور اقام (بیاری که بفتوای حافظ
از دل باله * غبار زرق بقیض قدح فروشوم * فروادات تا کید در شوم فعل
امر متکلم و حده یو یام دیمکدر * محصول بیت * باده کتور که حافظ فتوا سیله
باله کو کلسن ررق توزی فیض قدحله یعنی باده ایلد یو یام حاصلی ریایی رفع
ایلین باده در آمدی باده کتور که ایچوب ریادن قورنیلیم زیرا ایچنجه کیسه
حقمده حسن ظن ایلر پس ریادن خلاص بولورم وله ابضا (صوفی یا که خرقة

منقول فاعلات مفاعیل فاعلات

سالوس بر کشیم * وین نقش زرق را خط بطلان بسر کشیم * بطلان بانک ضعی
و طانک سکونیه مصدر در بطل بطل دن یعنی نصر باندن * محصول بیت *
ای صوفی کل که ریا خرقة سنی اوستزدن چکوب کیدر لم دخی بور یا نقش نك
اوزر نه خط بطلان چکه لم یعنی ریا نك بطالتنه حکم ایده لم ریائی الواقع باطلدر
بلکه کفر العیاذ بالله تعالی (نذر و فتوح صومعه در وجه می نیم * دلق ریا
باب خرابیات در کشیم * نذر بونده منذور معناسنه یعنی مصدر اسم مفعول
معناسنه در یعنی اول نذر ایلد کوری نسنه فتوح صدقه معناسنه در صومعه به
اضافت لامیه در وجه عبارتتی اکثری تقودده استعمال ایدر اما بونده بهای می
معناسنه در میه اضافت لامیه در نیم فعل امر متکلم مع غیره بو غزلده کشیم
که ردیف واقع در اکثری فعل امر معناسنی متضمندر دلق ریا لامیه باب
خرابیات یا حرف صله و اضافت لامیه در بانک معناسنی تا کید ایدر کشیم
فعل امر متکلم مع غیره چکلم دیمکدر * محصول بیت * صومعه مزه کان نذر
و صدقانی باده بهاسنه قویه لم یعنی اکانهین ایده لم مر ایلک خرقة سنی آب
خرابیانه چکلم یعنی باده دن کجوره لم که یو فوب آریسوب زنک ریادن بالک و خالص
اولسون دیمکدر بو خطا بلر صوفی به در هپ (بیرون جهیم سرخوش و از بزم
مدعی * غارت کنیم باده و شاهد بدر کشیم * جهیم جیم عریندن فتحیله
صحرایم دیمکدر یعنی فعل امر متکلم مع غیره در از بزم مدعی مصرع ثانی به
مر هو ندر * محصول بیت * ای صوفی صومعه دن طشره سرخوش صحرایم
و مدعی ور قیپ بزمندن باده بی غارت ایدوب بغمالیم و محبوبی مجلسدن
طشره چکلم حاصلی ای صوفی زندک و او باشلق ایده لم عالمه داستان اولسون
(سرقضا که در تنق غیب منزویست * مستانه اش نقاب زر خسار بر کشیم * سرق
قضا اضافتی لامیه در که حرف رابط صفت تنق ایکی نانک ضعیله برده معناسنه در
غیبه اضافت بیانیه در منزوی اسم فاعلدر انفعال بایندن گوشه نشین معناسنه
زیراز او به بو جغه دیرلو منزوی برز او به یعنی بو جق اختیار اید بی کیسه اما بونده
مراد کیزی و مختفیدر مستانه اش شین ضمیر سرقضایه را جعدر نقاب
بر کشیم مفعول صر مجیدر روزر خسار غیر صریحی * محصول بیت * سرقضا
و قدر که غیب برده سنده مختنی و مستوردر یعنی اندن کیسه اگاه دکلدر مستانه
نقاب بی بوزندن چکلم سرقضایی مستانه کشف ایده لم مختنی فالسون زیرا
آیق اولان کیسه و هام اولور پس ستری فاش ایلر قورقرته که الف قافیه سنده
پیور مشدر بیت * راز درون پرده زرنده مست پرس * کین حال نیست زاهد
عالی مقام را) کاری کنیم ورنه بخیالت بر آورد * روزی که رخت جان بجهان

در کشیم * کاری یا حرف وحدت کردن مراد عمل در ورنه والا معناسنه در
 نجات بر آورد شمر منده لك كتور در دیکدر روزی یا حرف وحدت بر آورد فعلی
 روزه اسناد مجازیدر که حرف رابط صفت رخت جان بیاسیه در جهان کردن
 مراد آخرت اویدر * محصول بیت * ای صوفی بر عمل خیر ایدم بوجه
 شمر منده لك كتور بر کون که جان اسبابی غیر عالمه چکرز یعنی بوجهانده
 عمل خیر ایشلمیچك اول جهانده که دار خرد شمر منده لك كتور بر پس سعی
 ایدوب بومر رع دساده دانه خیر املك كرك اول جهانده خرمن خیر تحصیل
 ایلیمه سین (فردا کره روضه رضوان بماد شد * علمان ز عرف حورز جنت
 بدر کشیم * روضه لغتده چن معناسنه در رضوان جنت قبوچی سنه دیرل
 پس روضه لك رضوانه اضافتی ادنی ملا بسده ایلده در علمان غلامك جمعیدر
 بونده اهل جنته خدمت ایلین اوغلندر مراد غرقه دن قصر چنتدر (محصول
 بیت * یارین یعنی آخرت کوننده اگر جنتی بزه و بر مزلسه غلانی جنت قصر ندن
 و حوریلری چنتدن طشره چکرز و یا چکلم یعنی مراد مزیدار جاناندر بونلره
 متسلی دکاوز حاصلی جنت دیلم کردن مراد انده مشاهده دیدار رحاندر ذوق
 نفسانی دکادر (کو عشو زابروی اوتا چوماه نو * کوی سپهر در خم چوکان
 زر کشیم * عشو ده یا حرف وحدت تا حرف تعلیل کوی سپهر بیاسیه خم
 چوکان لاسیه زره اضافت بیاسیه چوکان زردن مراد ابروی جاناندر و یا ماه
 نور * محصول بیت * قنی بر عشو جانان ابروسندن تا که ماه نو کبی
 فلک طوبی التون چوکان خنسه چکلم ابروی جانانی ده ماه نوه تشبیه
 ایلندر که چوکان زردنده مراد اولدر ابروی جاناندر بر عشو ایستر که کال
 کامر ایلغندن کوی فلکی التون چوکان خنسه چکه زرا کوی میداندن
 چوکاندربان متفاخر در بوقنی زیاده میون یلور (حافظنه حدماست
 چنین لافهاردن * پای از کلیم خویش چرایبتر کشیم * محصول بیت *
 ای حاد و بوجیلین لافزار و منی بزم حدیمزد کادر باغمن کندی کلیمزدن بچون
 زیاده لك چکرز یعنی کندی حدیمزدن زیاده سوز سوبلك معقول دکادر
 مصراع ثانی بر ضرب مثلی متفخمنده ته که ترکیده ایغکی یورغانه کوره
 اوزاده دیرل خواجه بوغزلی مقام مکرده سوبلندر زیر مقام صخوده بویه
 ایدم کن دکا بوله ایضا عمر بست نامن در طلب هر روز کای میزیم * دست
 شفاعت هر زمان درینک نامی میزیم * عمری یا حرف وحدت بر زماندر
 معناسنه تا اندای غایت ایچوندر زمانده غریبه منند کبی کام کاف
 عجمیل ادم دیکدر و یا حرف تکبیر دست شفاعت بیاسیه درینک نامی در حرف

همچون چنانچه
 معناسنه در زمان

صله نیکام وصف ترکیبی اقسامند در او آدلی معناسنه و یا حرف وحدت
 * محصول بیت * بر زماندر که بن طلب وصال جانانده هر کون آدم اورورم
 یعنی وصالنی جستجو ایدوب هر کون آشنای به و یوفاری به کرم شفاعت
 النی هر زمان بر او آدلی به اورورم یعنی ایلکله مشهور اولان کسه بی هر زمان
 شفیع طوتارم باشد وصال میسر اوله (بی ماه مهر افروز خود تا نسکدرام
 روز خود * دای براهی می نیم مرغی بدای میزیم * نکدرام بعض نسخه ده
 نون نافیه ایلده و بعضنده پای استقبالیه ایلده واقع اولمش و لکل وجهه مهر افروز
 وصف ترکیبیدر محبت بالکلندر بی یعنی زیاده اید بی افروز لفظنی اختیار
 ایدر یکی مهر لبر معناسی کونش اولتی اعتبار ایلده در مصراع ثانیه واقع اولان
 یار و وحدت افاده ایدر (محصول بیت) کندی محبت آتشی بالکلندر بی ماهمز
 اولمق سز کونمی بکور عمل ایچون بر بوله بر طوزاق قورام یعنی قورارم و طوزاغه
 بر مرغ اورورم یعنی قورم زیر اعدا تدر که بروحشی مرغی صید ایلک ایچون
 طوزاغه بر قوشی بک قورارم دی جانان بوحالی سیر ایلک ایچون کندی بو کاره
 مشغول ایدرم اما بیکدرام بایله اولنجه دیمک اولور که جانان سز کونم بکورمک
 ایچون یعنی کندی اکلندر مک ایچون بوحالره مشغول اولورم (تا بوسکه
 یام اکهی زان سایه سروسپی * کلبانک عشق از هر طرف بر خوش خرای
 میزیم * تا ادات تعلیل بوکه اصلنده بود که ایدی دال تحقیقا حذف اولندی
 حاصلی بو فعل مضارع دن دال استقبالی حذف ایلک مطرد در که لفظنه مقارن
 اولد قده یام فعل مضارع متکلم وحده یا بیدندن بولمق معناسنه اکهی یا حرف
 مصدر کلبانک اولو اوازه دیرلر خوش خرام وصف ترکیبیدر کوزل صالنتلی
 معناسنه و یا حرف وحدت (محصول بیت) تا اوله که اول سروسپی سایه سندن
 آکا خلق بولام یعنی آندن آگاه اولام عشق کلبانک کنی هر جانبدن بر کوزل
 صالنتلی محبوبه اورورم یعنی هر برده که بر کوزل کورم عاشقانه آه و ناله ایدرم که
 بکاباقسون که آگاه اوله یم که جانانغیدر (دائم سرارد غصه را رنگین بر آرد قصدا
 * این آه خون افشان که من هر صبح و شامی میزیم * سرارد باشه کتورر یعنی
 دو کدر فاعلی آه خون افشاندر و مفعولی غصه برارده بویه در حاصلی مصراع
 اول مصراع ثانی به مرهوندر خون افشان وصف ترکیبیدر قان صاچبی
 دیکدر که حرف رابط صفت * محصول بیت * یلورم که غصه د و کدرور رنگین
 قصه مید ایدر بوقان صاچبی آه که بن هر صبح و اخشام اورورم یعنی بو
 آه آتشیار و خون افشان یلورم که غصه می کیدرور رنگین و شیرین قصدا اظهار
 ایدر حاصلی جانانه تأثیر ایدر البته بنی غم و غصه دن تخلیص ایدر مصراع اولک

رد سروری
و شعی

معناسنی بیلورم غصه بی باشه کتوررم قصه زنکین کتوروزدین مرادجه
 فاعلن بیلمش (اورنک کو کلچهره کونقش وفاومهر کو * حالی من اندر عاشقی
 داوغامی میرنم * اورنک لفظ مشترک دراما بونده برعاشقن استخیر و کلچهره
 معشوقنک وفادخی برعاشقن اسمی ومهر معشوقنک حالی شمدیکی حالده
 دیکدر حالده دیرلر داوقار بازقودنی مبلغه دیرلری یعنی اول اوج که اوزرینه
 اوینارلر اما بونده دعوی معناسنه درو خصمه ایسته میدان دیمک معناسنه
 تمامیده یا حرف تکین * محصول بیت * قنی بو عاشقرو معشوقلر که انلرک اختنه
 عشق ایچنده کابلر و داستانلر یازلدی یعنی بونلر میدان کاتساندن کوچدی
 و کتدی میدان بکا فالدی که حالابن عاشقلده تمام دعوا ایدرم یعنی بن عاشق
 کامل دیودعوا ایدرم حاصلی انلر کتدی ایسه ایسته بن شمدی دعوی عشق ایدرم
 میدان محبتده تمامینک یاسینی خرق مصدر طوطوب مصراع ثانینک معناسنی
 شمدی بن عاشقلده تماملق داوی ایدرم دین خروف قافیه بی بنلر ایش مصراع
 اولده واقع اولان اسماع عاشقرو معشوقلر اسملری اولدیغنی بلیوب زینت قنی
 وکل یوزقنی وفا و محبت نقشی قنی دین عشاق داستانلرندن عجب بی بهره ایش
 (هرچند کان آرام دل دایم بخشید کام دل * نقش خیالی میکشم فال دوا می
 میرنم * نقش خیالی اصلنده نقش خیال وصال ایدی ضرورت وزن ایچون
 وقرینه قائم اولدیغیچون حذف اولندی فال دوا می اصلنده فال دوام وصال
 ایدی * محصول بیت * هر تقدیر که اول آرام دل بیلورم که کوکل مرادینی
 بغسلر یعنی کوکل مرادینی احسان ایلدی یکی محققدر اما بن خیال وصال
 نقشن اوررم یعنی خیالده وصالن نقش ایدرم ودائمی وصال فالن اوررم
 حاصلی وصال دائمی میسر اولور دیو فال اوررم یعنی هر تقدیر که آندن امید وصال
 یوغیسه بن خیالده وصالنی تصور ایدوب دوام وصال ایچون تفال ایدرم
 یعنی دوام وصال فالن ایدرم (یا آن که از خود غائبم وز می چو حافظ غائبم *
 در مجلس روحانیان که کاه جامی میرنم * محصول بیت * باخصوص که کندمدن
 غائبم یعنی کندی وجودمدن خبر دارد کام دخی میدان حافظ کی توبه کارم
 روحانیلر مجلسنده کاه کاه جام اوررم یعنی اگر چه طریق محبتده لایعقل و عوام
 و اخلاصله باده نوش دکام اما محبوبلر مجلسنده کاهی برقدح ایچرم بونده
 روحانیانندن مراد دایر اندر حاصلی کاهی محبوبلر له صحبت ایدرم وله ایضا
 (روز عیدست ومن امر وز دران ندیرم * که دهم حاصل می روزه و ساغر
 کیرم * محصول بیت * بو کون بیرام کونیدر حال بو که بن اول تدبیرده که اوتوز
 کونلک رمضانک حاصلنی و ثوابی ویرم و باده آلوب ساغر طو تانم یعنی نقده

مالک دکلم که باده به ویرم پس رمضانک اوتوز کونلک ثوابی حاصلنی باده به
 ویروب ایچرم (دوسه روزست که دورم زمی و ساغر و جام * پس بخالت که بدید
 امد ازین تقصیرم * محصول بیت * ایکی اوج کوندر که بواج شیدن دورم
 یعنی میدان وایکی ظرفندن پس امدی چوق بخالت که ظاهر اولور بو تقصیردن
 یعنی زندلری تعیب ایدرلر بوطالت ایچون پس امدی شرمنده لک لازم کلور
 (من بخالت نشینم پس ازین ویرم * زاهد صومعه برپای نم دیرنجیرم *
 وروا کردن محققدر ویرم * مصراع ثانی به مرهوندر بوند نصکره یعنی روز
 عیدد نصکره زنجیرم معنی معنای جستن بایه مقیدد برپایم تقدیرنده
 * محصول بیت * بوند نصکره بن خلوتده اوتور نام واکر مثلا و فرضا
 زاهد صومعه آیانه زنجیر قویه یعنی اگر زاهد صومعه بنی زنجیره اوزه که
 خلوتده اوتور اوتور نام زیرا صومعه بکارندان کلور پس آنده نیچه قرار ایدرم
 خواجه نک بوسوزی دلالت ایدر که زمان فصل بهار اوله که اول زمانده طبیعت
 کشاده برلر مائل اولور (بند پیرانه دهد و اعظم شهرم لیکن * من ندانم که در
 بند کسی بندیرم * پیرانه الف و نون اذات جعدز و حرف های رسمی مناسبت
 و لیاقت معناسنی افاده ایدر برلر لایق بنددیمکدر بعضلر دیدیلر که الف و نون
 وهای رسمی مجموعی بومعنائی افاده ایدر والعلم عندالله شهرم من متکلم
 معنای جستن دهد کله سته مقیدد در خیر منصوب متصل معناسنه بکار ویر
 دیمکدر لیکن اذات استدراک مصراع ثانی به مرهوندر کسی یا حرف وحدت
 بندیرم فعل مضارع متکلم وحده بای استقبالیده کسزده ضمه ده جائز
 و بای اصلیه ضرورت وزن ایچون ساکن اوتور * محصول بیت * بکا واعظ
 شهر پیرانه نصیحت ویرا ما بن اول دکلم که دخی بر کیمسه نک بندنی قبول ایدم
 حاصلی بکا نصیحتی محض خیر در اما بن انک نصیحتنی طوعنام زیر ابن زندلک
 ایسترم اول ایسه زهد و صلاح پس طو نامدیغمی بیلورم که قبول ایلم (آن که
 برخاک درمکیده جان داد بکاست * تانم برقدمش این سرویشش میرم *
 این مستدر کدر ضرورت وزن ایچون کلشدر * محصول بیت * اول کیمسه که
 میکده قبولی طبر اغنده جان ویردی قنده در تاکم ایاغنه باشم قویه می
 واکنده اوله می یعنی انک کی محترم و مکرم تمونک طبر اغنده جان ویردی بکیمچون
 تبر کاوتینا باشم ایاغنه قبولی تسلیم روح ایدرم (میکشم باده و سجاده تقوی
 بردوش * وای اگر خلق شوند که ازین ترورم * میکشم فعل مضارع متکلم
 وحده باده دفعول صریحی ووا حرف عطف سجاده معطوفدر باده به تقوایه
 اضاقت بیانیه بر حرف استعلا دوش امور مفعول غیر صریحیدر میکشم

فاعلاتن فعلاتن فعلان

میکنم اگر طاعتی معناسنه باشد و سجاده بردوشه متوجه اولور یعنی
 ایکسینده آموزمده کوزورم دیمک اولور اما میکنم اگر چکنم یعنی باده
 ایچکن معناسنه اولور سه بو توجه لازم کلز و او دخی حالت معناسنی افاده ایدر
 محصول بیت باده ایچرم حال بوکه تقوی سجاده سی آموزمده در یعنی
 سجاده تقوی آموزمده ایکن باده نوش ایدرم وای اگر خلق بم تزویری طویوب
 ریامدن آگاه اوله لر یعنی بویلدیکم وضع امر ریایدر طویولور سه رسو اولورم
 (خلق کو بند که حافظ سخن بیرنوش *سانخورده می امی وزبه از صد بیرم *
 نیوش نونک کسری ویا نیک ضعیله فعل امر مخاطبدر دکه وایشت دیمکدر
 سانخورده لغتده یا شامش معناسنه در اما بونده بر قاج ییلق شراب دیمکدر
 می ده یای ثانی حرف وحدت ویا تکیددر *محصول بیت* خلق دیر لر که
 ای حافظ پیرک سوزنی دکه یعنی نصیحت قبول اوله نیجه ییلق بر شراب
 بو کون بکا نیجه پیردن یکدر یوز پیردن مراد کثرت عدد معین دکلدر حاصلی بکا
 اسکی شراب یوز نصیحت پیردن یکدر وله ایضا (عشق بازی و جوانی و شراب
 لعل فام *مجلس انس و حریف همدم و شرب مدام *خواجه نک بو غزلی
 بر مجلسک تعریفنده واقعدر عشق باز وصف ترکیبدر ویا حرف مصدر جوانی
 یاسیده بویلد در شراب لعل فام بیانیه فام رنگ معناسنه لعل رنگی شراب
 دیمکدر انس همزه نک نهی و کسریله در و نونک سکونیه مخصوص مصاحبه
 مستعملدر حریف باده مصاحبی اما لغتده حرف صنعتدیر لر و حریف
 صنعتش معناسنه در حریف همدم آنسه معطوفدر شرب مدامد آنسه
 و حریفه عطف اولحق قابل *محصول بیت* محبوب دوستاق ویکتک و لعل
 رنگی شراب ایچکن دوریدر در انمز مجلسه زده مخصوص مصاحب مجلسی
 و حریف همدم و شرب باده مجلسیدر مدامدن مراد بونده باده در اگر چه که
 دوام ایهامدن خالی دکلدر حاصلی اهل مجلس هب معقول کیسدر لر در شرب
 مدامی شراب دائمی تعبیر ایلین مدامی بیازامش حریفی هم صنعت مصاحبه
 تفسیر ایلینده حریفی بیازامش (ساقی شکرده ان و مطرب شیرین سخن *
 همنشین نیک کردار وندیم نیکام *کردار اصلنده وصف ترکیبدر کردایله آردن
 مرکب دنک فحیله کرد کنوری یعنی عمل کنوری حاصلی ایشی وجوده
 کنوری سکره مجموع مرکبی علامه اسم ایلوب نیک کردار بید کردار دید بلراو
 ایشی ویر اما زایشلی معناسنه کرداری کافک کسریله اوقیاندر بد کردار لر در
 محصول بیت اهل مجلسی تعریف ایدر یعنی ساقی شکرده ان و مطرب
 شیرین سخن همنشیندره اوایشلی کیسه مصاحبه نیکامدر حاصلی ارباب

از بحر رمل
 فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

ردیفی و غیره

مجلس هب بری برینه موافق و مناسب کیسه لر در (شاهدی از اطاب ویا کی
 رشک آب زندکی *دلبری در حسن و خوبی غیرت ماه تمام *یعنی بونلرده داخل
 اهل مجلسدر *محصول بیت* لطافت ویا کلک جهنتدن آب حیات رشک
 ایدر جلک بر شاه زده وار حسن و خوبی بجهنتدن ماه تمام غیرت چکنم
 بر دلبرده واریدی (بزمکاهی دلستان چون قصر فردوس برین *کلشنی
 پیرامنش چون روضه دارالسلام *دلستان وصف ترکیبدر ستایدن کواکل
 آلیجی دیمکدر بزمکاهه صفندر کلشنی و بزمکاهی یاری وحدت ایچوندر پیرامن
 اطراف معناسنه در و شین ضمیر بزمکاهه را جعددر دارالسلام جنتدر (محصول
 بیت *بزمکاهه یعنی مجلس بری کواکل آلیجیدر فردوس برین کوشکی کبی
 و بزمکاهه اطرافنده بر کلشن وارجنت کبی (صف نشینان نیکخواه ویشکاران
 یا ادب *دوستداران صاحب اسرار و حریفان دوستکام) نشینان الف و فو نه جمع
 اولدی ذوی العقوله صف اولدی یعنی چون یاران صف نشینان دیمکدر صف نشین
 وصف ترکیبدر صف مجلسده او نور بچیلر معناسنه مبتدا واقع اولمش و نیکخواه
 خبری بوده وصف ترکیبی دوست معناسنه و او حرف عطف پیشکاران الف
 و نون ادات جعددر صدر مجلسده از تورانه پیشکار دیر مبتدا و یا ادب خبری
 مصراع نایده ایکی مبتدا و خبردن مر کبدر *محصول بیت* مجلسک صف
 نشینلری ایلک دیلیجی دوستلردر و صدر نشینلر اهل ادب وار کاندردر و ستدار لر ده
 صاحب اسرار اجنبی دکل حریفلرده دوست مراد لیدر یعنی دوستلر مرادی
 اوزره دیر لر (باده کارنک تیر تیغ خوشخوار سبک *نقاش از لعل نیکار و نقاش
 از یاقوت خام *باده ده یا حرف وحدت و همزه حرف توسل کارنک صف باده
 یعنی بوش عبارت باده نک صفیدر *محصول بیت *تیز کسکین تلخ آجی
 ایچمه سی کوزل و خفیف که باش اغر تمز یعنی خیار و برمز نقلی یعنی مزه سی
 لعل نیکار دندر و نقلی یاقوت خامدن یعنی مجلسک باده سی بر باده کارنک و تیز و تلخ
 و خوشخوار و خفیفدر که خیار و برمز و مجلسک نقلی لعل یاردن و مصاحبتی
 و حکایه سی یاقوت خامدن یعنی اربکن یاقوتدن که مراد شرابدر بعض نسخهده
 یاقوت جام جمیله واقع اولمش نه شراب مراددر (غمزه ساقی بیغمای خرد آهیخته
 تیغ *زلف جانان از برای صید دل کسترده دام *آهیخته ماضیدن بر قسمدر
 آهیختن دن قلیجی ویا بچغانی ویا خنجر قشندن چکنمکه دیر لر کسترده ده
 ماضیدن بر قسمدر کستردن مصدرندن دوشه مش دیمکدر *محصول بیت *
 ساقینک غمزه چشمی عقل یغما سیچون قلیج چکنمش یعنی عشاقدن خردی
 آلفه براق چکنمش زلف جانانده کواکلر صیدی ایچون طوزاق دوشه مش یعنی

سودی افندی تیر ایلک تلخ و خوشخوار
 ایلک سبک بینلنده وایاز میوب
 و باده نک همزه سی یای وحدت دیوب
 نه همزه توسله حل و محصور لنده تیز
 کسکین و تلخ آجی ایچمه سی دیمی
 و نقاش ایلک نقاش ضمیر لر شراب
 مذکورده کوندر میوب مجلسه
 کوندر مکله مجلسک نقلی لعل یاردن
 و مصاحبتی و حکایه سی یاقوت
 خامدن یعنی اربکن دیدیکنه حافظ
 حیاتده اولسه بوزکنک یاغی ار

عاشق را که کانی آلفه طوزاق قورمش (نکته دانی بذله کوچون حافظ شیرین سخن * بخشش آموزی جهان افروز چون حاجی قوام * محصول بیت * حافظ شیرین سخن کبی لطیفه کو بر نکته دانه حاجی قوام کبی جهان ضیا نور و صفا و بریجی و بخشش او کردیجی بر کیمسه ده داخل مجلس در حاصلی غزلده مذکور داخل مجلس در هر که این صحبت نخواهد خوشدلی بروی نیاه * وان که این عشرت نجوید زندگی بروی حرام * محصول بیت * هر کیمسه که بوجبهتی دیله من کوکل خوشانی آنک اوزرینه فاسد اولسون یعنی هر که صفای قلبه مالک اولسون و اول که بوجبهتی ایستد بر دیک آنک اوزرینه حرام اولسون یعنی هلاک اولسون خواه بوجزلی مجلس مذکورده بداهتله سویلندر اول جهت ندر که سائر غزلار نده اولان چاشنی بوجزله بوقدروله ایضا (مایدش) خاکبای تو صدرونهاده ایم * روی وریای خلق بیکسرونهاده ایم * صدرو یعنی صد بار رونهاده ایم تقدیر نده دریا خود اذاعطریقیله مبالغه صد رودیش اوله روی وریا اتباع و من اوجه قبیلند ندر حسن بسن کبی روی وریا نك خلقه اضافتی مصدر لک مفعولنه اضافتی قبیلندن اولنجه معنا خلقه روی وریا ایلمکی دیک اولور اما مصدر لک فاعلنه اضافتی قبیلندن اولنجه معنا خلق ایلمکی روی وریا یعنی کیمسه نك اونه سیله و بر سیله دکلزدیمکدر بیکسوبا حرف صله بکسوبرجانبه دیمکدر * محصول بیت * بر سنک آیفک طیراخی اوکنه یوز کره یوز من قومشز یا خود یوز یوز من قومشز حاصلی سکاچوق تعظیم و تجلیل ایاشز خلقک روی وریا سنی برجانبه قومشز یعنی کایا ترک ایاشز حاصلی خلقه توجه و توددن یکمشر یعنی سنک محبتک اظهار ایلمک شمدت صکره خلق بری کرک قبول ایلسون و کرک ایلسون (ناموس چند ساله اجداد نیکام * در راه جام و ساقی مهر و نهاده ایم * محصول بیت * او آدلو ده ده لریمزک نیجه ییلق نام و ناموسی جامک و آی یوزلی ساقینک یوانه قومشز یعنی باده ایچمکله بوتلرک عرض و آب رویی یوللرده دوکشز (طاق و رواق مدرسه وقیل و قال فضل * در راه عیش و شاهد کلرونهاده ایم * محصول بیت * مدرسه نك چار طاقن و کرک دخی علم و فضلک قال و قیلنی عیش و صفا و شاهد کلرونه قومشز یعنی باده ایله کل یوزلی دلبر لرونه قومشز حاصلی عاشق اولوب انلردن یکدل شمدت کلرونه لره ایر (تهاده ایم بار کران بر دل ضعیف وین کار و بار بسته بیک مونهاده ایم * محصول بیت * دل ضعیفک اوزرینه اغریول قومدق یعنی دنیا به تعلقی ایدوب مال و منال محبتنه دوشرمدک که دائما غم و غصه بوکنی چکه بلکه بوکار و بار دنیا بی بر قیل ایه بغلیوب قومشز یعنی

از بحر مضارع
مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات

ترک ایلمشز دنیا به عدم اعتباردن کایتد یعنی قتمده هیچ اعتباری بوقدر که قوتلوا بیلرله بغلیم کار و بار اتباع و من اوجه قبیلند ندر ایش کوچ دیمکدر (ماملک عافیت نه بلشکر گرفته ایم * ماتحت سلطنت نه بیاز و نهاده ایم * عافیت برهیز کارلق و سلامت معنا منه در * محصول بیت * مالک اولدیغمز ملک عافیت و سلامتی لشکرله المامشز بلکه بوزره جانب حقدن عطیه در ورتخت سلطنت عشقی کندی باز و مزله قومدق یعنی کندی قوت قاهره مزله مرتبه عشاقه واصل اولماق بلکه خدا بری اول مرتبه به ایصال ایلمدی مصراع ناینک معناسنی بر سلطنت تختی باز و به قومشز دین حروف فارسینک معناسنه و قوفی بوغیش (هم جان بدان دور کس جادو سپرده ایم * هم دل بدان دوسنبل هند و نهاده ایم * محصول بیت * بز جاتمزی یارک اول ایکی ترکس جادو سنه یعنی ایکی چشمه تسلیم ایلمشز کوکلی ده اول ایکی سنبل هند و سنه قومشز یعنی سنبل هند و کبی ایکی زلفنه و برمشز حاصلی جاتمزی ایکی چشمه و کوکلیز ایکی زلفنه و برمشز (نامحر چشم یارچه بازی کند که باز * بنیاد بر کرشمه جادو نهاده ایم * تابونده عجب معناسنه در بحر چشم یار اضافت لری لامیه لدر بازی او یون معناسنه در که حرف بیان باز جازدر که ینه معناسنه اوله و جائزدر که صلات زوائد قبیلندن اوله بنیاد بونده بنا معناسنه در مضاف الیه محمد و قدر بنیاد عشق و محبت دیمکدر کرشمه جادو تقدیری کرشمه چشم جادو در موصوفی حذف ایدوب صفتی برینه اقامت ایلمشز در کرشمه دن بونده مراد چشمعدن صادر اولان ناز و شیوه در * محصول بیت * عجب یارک چشمک سحری نه او یون او یار و عجب نه قننه قویار رهاله بزینه بنیاد عشق و محبتی یارک چشم جادوسی کرشمه سنه قومشز یعنی اول چشم جادوسی کرشمه سنه محبت ایدوب عاشق اولور زائد نصکره سائر اسباب حسنه برر بر مجموع بیتک معناسنی یارک چشمی سحری نه عجب او یون ایدر که ایشک بنیادینی جادونک کرشمه سی اوزره قومشز دین کسه به صور سنک نه دیمکدر جواب و بر میوب مبهوت اولوردی (در گوشه امید چون نظر کان ماه * چشم طلب دران خم ابرو نهاده ایم * گوشه امید و چشم طلب اضافت لری بیانه در و خم ابرو لامیه در ماهدن بونده هلال مراد در یعنی ماه نو قرینه قائم اولدیغچون نو حذف اولندی چشم بعض یرده امید معناسنه کادیکیچون اسکتری امیدله چشمی جمع ایدر (رشته که بیتک شرحنده تحقیق اولندی محصول بیت * امید گوشه سنده ماه نو ناظر لری کبی طلب کوزنی اول خم ابروی جانانه قومشز یعنی هر که هر کس ماه نو طالب اما بر خم ابروی جانانی

طلب ایدرز حاصلی امید من حصول وصول جاناندر (بی ناز تر کش
 سر سودای از خمار * همچون بنفشه بر سر زانو نهاده ایم * بعضی نسخه ده خمار
 برینه ملال واقع اولش جائز در ناز تر کش اضافتی لامیه در سر سودای بیایه
 یا حرف نسبت بنفشه نک قیور یلوب یوگد یکنی باشی در بنفشه قومش کیمسه به
 تشبیه ایکنار بلکه تشبیه بر عکس در علی کل حال ارالزنده بوتشیه جاریدر *
 محصول بیت * اول جانانک تر کش چشمی ناز و کرشمه سی اولقصرین سودای
 یا شمر خمار عشق در ویا ملال هجر اندن بنفشه کی دیر من اوزر بنفشه قومش
 یعنی سر زانو اولد یغمز حیرتدن وحسرتدن در تعبددن دکادر (حافظ بعیش
 گوش که ما نقد عقل وهوش * از بهر یار سلسله کیسونهاده ایم * محصول بیت *
 ای حافظ عیش وصفایه سعی الیه زار نقد عقل وهوشی یارک سلسله کیسوی
 ایچون قومش یعنی زنجیر کیسوی یار ایچون عقل وهوشی ترک ایدوب مجنون
 صفت اولمش بر بس بردن عیش وعشرت کلز باری سن نقد صفایه سعی الیه بعض
 نسخه ده مخلصیتی بویه واقعدر (کفتی که حافظ ادل سر کشته ات یگاست *
 در حلقهای آن خم کیسونهاده ایم * بیت جواب وسوالی متضمندر
 (محصول بیت * جانانه خطاب ایدوب یور که سن دیک که ای حافظ سر کشته
 و حیران کوکاک فنده در سنک اول خم کیسول حلقه لرنه قومش یعنی
 کوکام سنک خم زلفکده در حاصلی سنده در بیانده دکادر سوال تجاهل
 طریقه در و له ایضا (عاشق روی جوانی خوش نواخته ایم * وز خدا شادی این
 غم پد عا خواسته ایم * عاشق روی جوانی لامیه در و یا حرف وحدت خوش
 واور عیله جوانه صفتدر نواخته به اضافت بیایه در شادی این غم
 اضافتی مصدرک مفعولنه اضافتی قبیلندندر بدعا با حرف استعانت در مجازا
 خواسته واور عیله ایستک و دیله مک معناسنه در اما ووز قالفه معناسنه در
 * محصول بیت * تازه یشمش بر کوزل جوانک رویننه عاشقم و خدادن
 بوغمل شاد یلفنی دعا الیه دیله مشمش یعنی بر نور سیده جوانه عاشق اولمفی خدادن
 دعا الیه ایستشم (عاشق ورنند و نظر یازم و میکوم فاش * تابدانی که بچندین هنر
 آراسته ایم * فاش روزم ورنده اشکاره معناسنه مستعملدر یانک حذفیه
 وفاش فاشی ایدی بایله فاشیفشودن یعنی نصربانیدن صافدم یانک
 حذفیه یانک کی در صفا یصفودن تا ادات تعلیل * محصول بیت * عاشق
 ورنند و نظر یازم و حال بوکه اشکاره سو یلرم بویه اولد یغمی تا کم سن یله سن که
 یوقدره زار الیه آراسته و بر آراسته بم یعنی سکامعلوم اوله که بود کلودن زار مالکم
 شمرم از خرقة آوده خودی اید * که بر و باره بدشعبه بر آراسته ایم * که

از بحر مل
 فاعلاتن فعلاتن فعلان

حرف تعلیل و یا رابطه صفت شعبده به در درد حرج باییدن حیل باز لعه و حقه
 باز لعه در لر پیراستن آراستن کی بز مک معناسنه در (محصول بیت * بکا کنیدی
 شرابله بولاشق خرقة من اوتامق کلور زرا آمان اوزر بنفشه یوز حیل الیه
 دیکه یشم و بز یشم یعنی فقر اکی خرقة می دور لویالره بز یشم امانه فائده
 اوستنده شراب بولاشق لرندن و لکله لرندن شرمنده بم (خوش بسوزاز غش
 ای شمع که اینک من نیز * بهمین کار کرسته و بر خاسته ایم * اینک ایسته
 دیکدر که حرف تعلیل اینک من نیز مصراع ثانی به هر هونددر کبر بونده
 بل معناسنه در نه که ترکیده فلان ایسته بل بغلدم دیر لرانلرده کبر بستم دیر لر
 * محصول بیت * ای شمع جانان غمندن کوزل یان که ایسته بندخی نواشته
 بل بغلیوب قالمش یعنی بنده سنک کی باغچه طور مشم (با چنین حیرتم
 ز دست بندد سرفه کار * در غم افزیده م آبخدار دل و جان کاسته ایم * چنین
 حیرت یور دینی حیرت عشقه اشارتدر صرفه فائده و زیاده معناسنه در
 * محصول بیت * بوغملین حیرت عشقه المارن مصلمتک فائده سی و نتیجه سی
 کنیدی یعنی عشق بی جمیع کار یارمدن جدا قیلدی پس غم و غصه در زیاده
 اولشم اولقدر که دل و جانن ناقص ایشم یعنی بی دل و جانده نقصان واقع
 اولد یسه غم و غصه در زیاده م وارد در (همچو حافظ بخرا بات روم جامه قبا *
 بوکه در رکشدن دایر نواخته ایم * قبا بونده چک معناسنه در جامه قبا جامه
 چالده بکدر یعنی اوکی یون قفشان کوملا کی به لایله که قبا دیمش بوکه
 بود که دن محققدر تبه که مکرر بیان اولندی بردن بونده سینه م ادر در لبر
 نواخته تازه یشمش جوان معناسنه در * محصول بیت * حافظ کی
 میخانه به جامه چالده کیدرم یعنی قفشانک ارکنی چالده ایدوب کیدرم اوله که
 بی سینه سنه چکه اول دایر نواخته یعنی اوله سینه سنه مساس ایلیم
 زیر اخرقه و قبا چالده ایلکدن مرادق بری بر شیشه طوقه و مقدر و له ایضا
 (غم زمانه که همیشه کران نمی بینم * در داش جز می چون ارغوان نمی بینم * که
 حرف رابطه صفت کران کاف عربینک فکیله کار معناسنه در * محصول بیت
 زمانه غم و غصه سی که انک کارین کورمزم یعنی غم و غصه نک پایانی یوقدر پس
 انک دواستی می ارغواندن غیری کورمزم یعنی قرمزی شرابدن غیری دواستی
 یوقدر حاصلی چاره سی ارغوان کی قرمزی باده در (بترک صحبت پیرمغان
 نخواشم گفت * چرا که مصلمت خود دران نمی بینم * بترک با حرف زائد ترک
 صحبت مصدرک مفعولنه اضافتی قبیلندندر و صحبت پیرمغان اضافتی فاعله
 و مفعوله تحملی وار * محصول بیت * پیرمغانک صحبتی ترکیبی سویلیسرم

از بحر مجتث
 مفاعلتن مفاعلتن مفاعلتن فعلن

یعنی پیرمغان صحبتی ترک ایدم و باز ترک ایدم دیمزم حاصلی صحبتی ترک ایدم
 زیرا کندهی مصیبتی اول ترک صحبت کورم یعنی مصاحبتی ترک ایدم کنده
 بکاربان و نقصان مترتبد پس ترک ایدم (درین چهار کسم جرعه نمی بخشد *
 بین که اهل دلی در جهان نمی بینم * محصول بیت * بوخار عشقه کیمه
 بکار جرعه بغلزم یعنی بنی کیمه عشق تشنه لکنده اسر کیوب آب ذلال
 وصال جانانه فاند رمز کور که جهانده بر اهل دل فالمش یعنی بر اهل دل
 عاشق عالمده کورم یعنی هیچ اهل حال بود که عاشق حالی اکیه
 (ز آفتاب قدح ارتفاع عیش بکیر * چرا که طالع وقت آنچنان نمی بینم *
 آفتاب قدح بیانیه ارتفاع عیش مصدر لکنده اضافت در ارتفاع کونشک
 و یا غیر بلد ترک افقدن تقدردرجه فالقد یعنی بیلکه دیر بونی بیلدین آکنه
 آلت ارتفاع عیش دیر اسطرلاب و ربع دائره کبی * محصول بیت * آفتاب
 قد خدن عیش و ذوق ارتفاع طوت یعنی آفتاب قدحی الدن قومه زیرا که
 طالع وقتی اولکی کبی کورم یعنی وقت قدح طوغنه مساعده ایلز یا وقت
 صوم کلکله و یا غیر مانع ایچون امدی قدح آفتابندن ارتفاع طالع عیشی
 طوت یعنی ارتفاعی آل و کور طالع عیش سعد میدرخشید را کر سعد ایسه
 مداومت ایدم و اگر نخس ایسه فراغت ایدم حاصلی مقصود طالع عیشک
 ارتفاعی آلفقد و جائز در که آنچنان چندان معناسنه اوله یعنی اولقدر دکل
 یعنی اولقدر او کورم دیک اوله منه سنده و ارتفاع وقتک سعد و نخس طلب
 ایتمکدر منجم اصطلاحی اوزره دین ارتفاع و آنحقانی بیلز ایش (نشان
 اهل دلی عاشقیست با خرد دار * که در مشایخ شهر این نشان نمی بینم * دلی
 یا حرف مصدر در عاشقی با سیده بویه در با خود دار کنده طوت یعنی
 عاشق قلقدن منفک اوله که حرف تعلیل * محصول بیت * اهل دل اولمغک نشانی
 و علامتی عاشق قلقدن آیرلمد یعنی دائم عاشقندن خالی اوله زیرا شهر
 مشایخنده بونشانی کورم یعنی اندرده عشقندن نشان بود در زیر بر عطیه در
 هر کسه دیر اولمز (نشان موی میانش که دل درو بیستم * زمن میرس که
 خود در میان نمی بینم * که حرف رابط صفت درو بیستم در حرف صله اوضهیری
 موی میانه راجع که حرف تعلیل * محصول بیت * جانانک موی کبی ایچنه
 میاتیدن که اکا کوکل بفلدم بندن نشان صورمه زیرا کندهی اورنه ده کورم
 یعنی کندهی خبر دار دگام قنده فالدیکه موی کبی ایچنه میاتندن ایکی میان
 ذکر تینیس نام صنعتیدر خود در میان نمی بینم ذکر نده لطافت و ارتامل
 تدبیر (بندید دیده کران من هزار افسوس * که بادو ایسه رویش عیان

نمی بینم * بدین با حرف صله دیده کران من بیانیه و لامیه در افسوس بونده
 حیف معناسنه که حرف تعلیل عیان عینک کسر یله مفاعله یا بندن مصدر در
 قتال کبی * محصول بیت * بنم بوا یکی کران کوزیمه بیک حیف که ایکی آینه
 ایلد روی جانانی اشکاره کورم یعنی ایکی کوزله جانانک رویی مراد چه
 مشاهده ایدم مرزم (قد تو تابشد از جو بسیار دیده من * بجای سرو خراب
 روان نمی بینم * ناابتدای غایت ایچون در زمانده بشد با حرف تا کیدشد
 رفت معناسنه در جو بسیار ابرق کاری دیده به اضافتی بیانیه و منه لامیه
 بجای سرو با حرف صله و یا حرف ظرف و اضافت لامیه آب روان بیانیه در
 * محصول بیت * سنک قامتک جو بسیار دیده مدن کیدلدنیر یعنی کوزم
 ابرمغندن دور اوله لی سرو برنده آب رواندن غیری نسنه کورم یعنی سنک
 قدک که جو بسیار دیده ده ایدی اول کتد کد نصکره برنده آب رواندن غیری نسنه
 کورم کوزی پرغم اولد یعنی بسیار در سرودن مراد قد جاناندر حاصلی سن
 کوز مدن کیده لی اغلقدن غیری کارم بوق (من و سفینه حافظ که خردین دریا
 بضاعت سخن دلنشان نمی بینم * و او حرف مقارنت یعنی حرف مع سفینه
 و حافظدن مراد دیوانیدر که حرف تعلیل دریادن مرادینه دیوانیدر بضاعت
 سخن دلنشان اضافتی بیانیه لرد بونده بضاعتدن مراد عاشق در دلنشان
 وصف ترک بیدر نشانیدندن دکن یعنی اغاجی بره دکن خاطر نشان
 معناسنه مراد کوکله تأثیر ایدوب اندن کتیبوب قرار ایلکدر * محصول
 بیت * بن حافظک سفینه دیوانیله هم یعنی انک دیوانیله قائم زیرا بود دریادن
 غیریده خاطر نشان سوز غاشی کورم یعنی کوکله بیدوب آنده قرار ایدر
 سوز حافظ دیواندن غیری پرد بولمز حاصلی خاطر نشان سوز دیوان حافظه
 مخصوص در اندن غیریده بود قدروله ایضا فاش میگویم و از گفته خود دلشادم
 * بنده عشقم و از هر دو جهان آزادم * محصول بیت * اشکاره سویلرم
 و سوز مدن دلشادم یعنی سویلدیکم سوزدن مسرورم مقول قول مصراع
 نایبک مضمونیدر عشق قولیم و ایکی عالمدن آزاده و فارغم یعنی عشقن اسیر
 کندهیم و غیری پیشه دن خالیم حاصلی عاشق اولد یغله مسرورم (طائر کاشن
 قدسم چه دهم شرح فراق * که درین دامکه حادثه چون افتادم * طائر بونده
 طیر معناسنه در قوش دیکدر کاشنه اضافت لامیه در و کاشن قدسه بیانیه
 قدس ارواح شهدانک و فرشته لکنده مقامیدر شرح فراق مصدر لکنده مفعولنه
 اضافتیدر که حرف بیان دامکه طوز اقلق یعنی طوزاق قوره جق بر حادثیه
 اضافت بیانیه * محصول بیت * کاشن قدسک طائریم نیچیه و به هم فراقی

از بحر رمل
 فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلان

شرحتی که بوطر زافلق میسازد و آنچه در شدم یعنی مقام ملک کار له بیل از لایق
ایندی اولیقامتدن ابرلق شرحتی سکا نه دیه هم و نیچه شرح ایدیم که بوحاشه
دنیا داسکا هینه نیچه دوشدم بوند نصکره کلن بیت فراقی شرح ایدر (من
ملک بودم و فردوس برین جایم بود * آدم آورد درین دیر خراب آبادم * محصول
بیت * بن ملک ایدم و یرم فردوس برین یعنی جنت اعلایندی حاصلی غنقاهم
جنت ایدی لیکن آدم حضرت نری بنی بود در خراب آباده کتوزدی حاصلی
انانک جنتدن چقماسی اولاد لخر و جنه سبب اولدی دنیا به دیر خراب آباد
دیش یعنی زیاده خرابلقه متصفدر (سایه طوبی و دلجوی حور رب جوض
* بهوای سرکوی تو رفت از یادم * دلجو و صف ترکیبدر چویدندن ایستادن
و دیلک معناسنه ویای نانیسه حرف مصدر کوکل آجیللق معناسنه حوره
اضافتی مصدر لقا علقه اضافتی در اب بونده کنار معناسنه در و اضافت
لامیه بهوای سرکوی تو یا حرف سبب و اضافت لامیه لر در و بونده خاطر
معناسنه در * محصول بیت * طوبی کوکل که می و حور ل کوکل آجیلانی
و حوض جنت نکاری سنک سرکویک محبتی سببیل خاطر مدن کتدی
یعنی سکا عاشق از لایق بوندی فراموش ایدم (کوکل بخت مر اهیج منجم
نشناخت * یارب از مادر کیچه بیچه طاع را م * کوکل بخت اضافتی بیانیه
ولامیه به تحملی وار مرایه اضافت لامیه در یارب عیام معناسنه در مادر کیچی
بیانیه محصول بیت) بنم دولتم کوکلنی هیج بر منجم آکلدی عیاج جهان اناسندن
نه طالع طوغدم یعنی منجم کوکل طالع می و کوکل ولادتی بیلدی پس نه
طالع بن مادر کیچیدن طوغدم عجب (ناشدم حلقه بکوش در میخانه عشق
* هر دم آید غمی از تو بمبار بکادم * تا ابتداء غایت ایچوندر زمانده منذ کی
عربیده حلقه بکوش قول معناسنه در زیر انلق قوللر سنک قوللر نه حلقه
طقار لر بنده لکی ممتاز اولسون دیودره اضافتی لامیه در در لک میخانه به ده بویه در
عشق اضافت بیانیه در غمی یا حرف وحدت از نو نونک فحیله یکیدن دیمکدر
بمبارک با حرف صله باد بونده اولسون دیمکدر موقع دعاده واقع اولمش مبارک
اولسون دیمکدر * محصول بیت * عشق میخانه سی قیوسنده قول اولد نیری
یعنی باب عشق و محبت اسیر اولوب بنده اولالی حاصلی عاشق اولالی هر ساعت
بکا یکیدن بر غم کاور بمبار بکاده یعنی وادی عشقه دوشدن تازه تازه غم بکا
تم نییه و بمبار بکاده کاور زیر عاشق موجب غوم و همومدر حاصلی جنتده
غم یوق اما دنیا دار غوم و همومدر زیر عاشق و محبت مقامیدر میجورد خون
دل مرده من چشم و سناست * برادر ایچوندر کوشد مردم دادم * و ارادت

حال * محصول بیت * یورکم قانی ایچر مر دملک چشم حال بو که لایه در یعنی
هر در دیلا که چکسه انالایق و سزاواردر که نیچون کوکلی خلقن چکر
کوشه سنه و یردم یعنی خلقن اولادیکه چکر کوشه سید راندره کوکل و یروب
سودیکم ایچون بزه هر نه دکلوجفا ایلمه لر سزاوارر (نیست بر لوح دلم جز الف
قامت دوست * چه کنم حرف در یادند اد استادم * الف قامت دوست بیانیه
ولامیه در یادند از بر لمدی یعنی خاطر نشان ایلدی * محصول بیت * کوکلم
لوحی اوزرنده دوستک الف قامتدن غیری نسنه یوقدر یعنی کوکلم بوالقدن
غیریدن ساده در نیچه ایدیم استادم بوندن غیری حرف یادمه و یرمدی یعنی
اوگر تمدی و از بر لمدی حاصلی الف قامت جاناندن غیری سبق و درس و یرمدی
(بالک کن چه مره حافظ بسر زاف زاشک * وره این سبیل دمادم ببرد نیسیادم *
سبیل سبیل فحیله طاشان صوبه دیر لر و مصدر ده کاور سبیل دن ضرب
بانک اجوف یا بیسنندن مصدری سیلان ده کاور سبیل دمادم ارامی کساین
سبیل دیر لر (محصول بیت) زافک او جیلده فضل چهره سنی کوزیا شدن بالک اید
یعنی کوزی زافک او جیلده سبیل بالک اید و الا بوسیل بنیادم کتورر یعنی
حافظی اغلقه فراقکله وصالکله کولدر یوخسه کوزی نیک یاشی بنیاد وجود فی
قنایه و بر حاصلی اغلقه یوخسه کوزیا نینه غرق اولور خواجه غیبتدن نکلمه
التفات ایلدی وله ایضا (فتوی پیرمغان دارم و قولیست قدیم * که حرامست
می ایجا که نه یارست ندیم * محصول بیت * پیرمغانک فتواسن طوتارم یعنی
پیرمغاندن فتوام وار حال بو که اسکی سوزدر حاصلی قدیمدن سوبلی کفش
سوزدر بومذ کور لر مصرع نایتنک معنویندر که می آنده حرامدر که مصاحب
یار اولیه یعنی بر باده میخلسنه که آنده جانان مصاحب اولیه می آنده حرامدر
حرامدن مر ادمهنا و کوار اولمقد ر یعنی جانان سز ایچون باده سکمز بلکه ضرر
وزیان کتورر یا خود کلام ادعائی اوله کانه که باده ادعاه جلالدر اما جانان سز
اولیجی حرامدر (چالخواهم زدن این دل قریبی چه کنم * روح را صحبت
ناجنس عذابست الیم (محصول بیت) بوریاه منسوب نرقه بی چال ایدیم نرم
نیچه ایدیم روحه صحبت ناجنس عذاب الیمدر یعنی ریا نرقه سی ناجنسد و روند
عاشقرا آندن الم چکر پس اکامقارنت و مصاحبت ناجنسه مصاحبت و امیدی
چال اولی کر کدر که نرقه لقدن چقوب کیمکه قابل اولیه (نامکر جرعه فشاند
لب جانان بر من * سالها ناشده ام بر در میخانه مقیم * تا ادات تعلیل مکر ادات
غنی جرعه فشاندک مفعول صریحیدر و بر من غیر صریح و لب جانان فاعلی
سالها تقدیری سالهاستد ر ضرورت وزن ایچون ادات خبر حذف اولندی

از بحر زمل
فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

تا حرف ابتدا درمند کبی عربیده (محصول بیت) تا اوله که لب جانان بنم اوزریمه
جرعه صاحبه یعنی لب جانان در بر ریشه می حاصل اولم ایچون نیجه ییلدر که
میخانه قبوسنه ملازم وانده مقیم (مکرش خدمت دیرین من از یاد برفت *
ای نسیم سحری یاد دهش عهد قدیم * مکرش شین نمیز جانانه را جعد در
دیرین من لامیه سحری یا حرف نسبت عهد قدیم بیانه در (محصول بیت) بنم
اسکی خدمتم کانه یارک یاندن و خاطر کردن کندی یعنی بنم قدیمی خدمتلم
فراموش ایاری ای سحر نسیمی یاره اگی و بر عهد قدیمی حاصلی جانانه اخطار
ایله قدیمی دوستلغمزی و خدمتمیزی یعنی خاطرنه کتور (بعد صد سالم اگر
بوی تو برخالت وزد * سر بر آرد ز کلم رقص کنان عظم رمیم * سالم میم ضمیر معنا
چهندن خاکه مقید در روز فعل مضارع مفرد غائب در روزیدن اسمک معناسنه
رقص کن وصف ترکیب در راف زنون مبالغه افاده اید رقص ایدرک دیگدر
عظم ککدر استخوان معناسنه رمیم چوروش بوسیده معناسنه * محصول
بیت * یوز ییلدر نصکرها اگر سنک بویک بنم تراجمه یعنی قبرمه اسر سه باشی قالدور
بالجیغمه دن یعنی قبرم طبر اغندن رقص ایدرک چوروش استخوانم یعنی سنک
بویکدن حیات بولوب رقصه و حرکت کور بوسیده استخوانم (دلبر از ما بصد امید
ستد اول دل * ظاهر اعراف را من نکند خلق کرم * ستد فعل ماضی مفرد
غائب در مصدری شدن و ستانیدن کور خلق کرم اضافتی لامیه و بیانیه به
متمم لدر یعنی کرم خلق و یا کرم خلق * محصول بیت * دلبر اول یوز امیدله
بزدن کوکلی آلدی ظاهر بودر که کرم الخلق اولان کیسه عهدی فراموش ایلز
یعنی بزه عهد وصال ایدوب امیدوار ایلدی بزه عهد وصال امیدله کوکل
ویردک جانان ایسه کرم الخلق در ایلدی کی عهدی فراموش ایلز پس وضالنه
امیدوار (غنچه کوتنگدل ار کار فرو بسته میباش * کردم صبح سد دیابی
و انقاس نسیم * محصول بیت * غنچه به سوله که با غلغش ایشدن تنگدل اوله
یعنی بوملوب در لایککدن حاصلی قات قات پیراق ایچنده پرده نشین
اولدیغندن مضطرب و تنگدل اوله زیر اصبح نفسندن و نسیم انقاسندن مدد
بولورسین یعنی انقاس نسیم کوکل آچار حاصلی جمیع غنچه نک شکوفه لرینی
انقاس نسیم آچار سنی ده آچار غنچه به نسبت تنگدل لک و فرو بسته لک زیاده
لطیف واقع اولمش زیرا هم تنگدل و هم فرو بسته در (فکر به بود خود ای دل
زرد بکر کن * درد عاشق نشود به مداوای حکیم * به بونده یک دیگدر بود بونده
بودن معناسنه در یک اولم دیگدر مراد صحت در دیگر اضافتی لامیه و بیانیه به
متمم لدر یعنی غیر نیک قبوسنی و یا غیر قبوی مداوای اعله بانندن مصدر در

لیکن دأب اعجام در بومصدری تانک حذفیه استعمال ایلک معتل اللام
اولد قده مداوای مواسا کبی * محصول بیت * ای کوکل کندی صحت فکری
غیر قبودن ایسته زبعا شفق دردی حکیم مداوای سیه و علاجیه صحت پذیر
دکدر حاصلی مرض عشق طبیب علاجیه درمان قبول ایازانک درمانی
وصال جاناندر خد امینسرایلیه (کوهر معرفت اندوز که با خود بیری *
که نصیب دکر است نصیب زروسم * اندوز فعل امر مفرد مخاطبدر
اندوزیدن قرائق و کسب ایلک که حرف بیان ایکنی که حرف تعلیل نصاب
مالک زکات مرتب اولان مقدار رسد بر راندلایکیوز در هم کومنه مالک
اولان کسه به زکات لازمدر باقی زکات بوکا کوره در * محصول بیت * معرفت
کوهرینی قزان که کند کلد آخره ایسته سین زبعا شفق والتون نصابی غیر لک
نصیبیدری یعنی نصابه مالک اولم اهل دنیا سالیدر معرفته مالک اولم عارف
حالیدر آمدی آخره معرفه الله فائده و بر زروسم فائده و بر من زبعا شفق
حساب و حرامنده عذاب وار (دام محتسب مکر یار شود لطف خدا * ورنه آدم
نبرد صرغه ز شیطان رجیم * دام اصلنده دام مکر و یادام شیطان ایدی ضرورت
وزن وقرنه قائم اولدیغی ایچون ترک اولندی سخت قتی دیگدر * محصول
بیت * دام مکر شیطان قویدر مکر الالهک لطنی یار اوله والا آدم شیطان
رجیدن فائده ایلمتر یعنی کاظفر بولایماری یعنی شیطان که انبیا مکرندن امین
دکدر در انک اغوا سندن ظفر بولوب خلاص اولم مشکدر مکر خدا انک لطنی
یار اوله که انسانه بر طریقه له تداخل ایلمه (حافظار سیم وزرت نیست چه شد شا کر
باش * چه به از دولت لطف و سخن طبع سلیم * محصول بیت) ای حافظ اگر سیم
وزرک یوق ایسه نه اولدی شا کر اول دولت لطف سخن و طبع سلیمدن یک نه وار
یعنی بود دولت سکا بتر که لطف کلام و طبع سلیمه مالکسین سیم وزر اولم زسه
اولسون زیر ابو کذران و اول بایدار مصرع آن که آن داد بشاهان بکدایان این
دادوله ایضا (کرچه ما بند کان پادشهم * پادشاهان ملک صبحکهم * محصول
بیت * کرچه بر پادشاهان بنده لری زاما صباح ملککنک پادشاهلری بر یعنی
صبحا و قمتنه ایلز بکمز دعالر مستجابدر حاصلی مقبول حضرت حقز (کنج
در آستین و کیسه نمی * جام کیتی نما و خالرهیم * جام کیتی نمایانیه کیتی نما
وصف ترکیبیدر جهان کوستریجی جام که عالمه جدن یاد کار فاشدر (محصول
بیت * خزینه آستینز ده حال بوکه کیسه من تهیدریغنی کنج علوم و معارف
مهیا و حاضر اما مال دنیا من بوقدر حاصلی نقد علوم و معارف حاصل
اما نقد سیم وزردن خالی بر رفعت مرتبه ده جام کیتی نمایانیه کنج علوم و معارف

در حقه زنی یعنی تواضع ده خال زنی یعنی بود و معلوم و معارفه مغرور و متکبر
 دگور حاصلی خاک نهاده در دین سیرت ز هوشیار خور و مست غرور * بحر
 توحید و غرقه کبیم (محصول بیت) عیش و حضور ایل کده اوصالی بر اما غرور
 بری مست ایلندر حاصلی غرور مستی این بحر توحید بار یعنی موحذ
 در غرقه کنه زنی خدای بر بلور و طغری که کاهمه ز معترف یعنی کثرت ذنوب
 معترف بوبیتک مصرع اولی هوشیار غرور و مست حصه و ریا زوب معنای
 غرور و هوشیاری و حضور مستیزدین ترکیبده و معناده خط ایلش (شاهد
 بخت چون کرشمه کنند * ماش آینه رخ چو مهیم * شاهد بخت بیایه
 ماش شین ضمیر شاهد را جعد را آینه رخ چو مهیم لایه لدر * محصول
 بیت * طالع محبوب چون که ناز و کرشمه ایل کله بر آنک آینه داری بر حاصلی
 آناری برده ظهور ایدر (شاه بیدار بخت را شرب * تا نکه بان افسر و کاهیم *
 شاه بیدار بختن مراد شاه منصور در که نه که تصریح ایده جکدر بیدار بخت
 دولت و رفعت حضور دن کایتد رسته که سابقا تکرار از کرا و انشدر کلاهدن
 مراد تاجدر (محصول بیت) بیدار بخت پادشاهک بر هر کجه افسر و تاجی
 نکه بان یعنی حقه حاصلی دعا لر بر کاتبه سلفنتی حراست ایدر زدی مکر
 (کو غایت شمار مت ما * که بود در خواب و ما بیدیده کاهیم * کو خطاب عام
 یعنی پادشاهه سوله دیده که دیده کاهدن محققدر یکجی طور دینی بر دیده کاه
 دیرلر عریجه مر یا مرقب دیرلر * محصول بیت * پادشاهه سوله برم هفتی
 غنیمت صای زیر اسن او بقوده و بر سکا پاسبان مقامنده بر یعنی بر سنی بکلر
 حاصلی شمه ز سکا ناظر در (شاه منصور را فست که ما * روی همت بهر کاه
 نیم (محصول بیت) شاه منصور را فست که بر همت یوزین هر زده به که قورز یعنی
 همت زده به که حواله ایلش (دشمن از خون کفن سازم * دوستان را قبا
 فتح دهیم (محصول بیت) دشمنه قاندن کفن ایلر یعنی قانه غرق ایدر ز دوستره
 فتح قبایلین و بر بر یعنی فتح لباسین کیدر بر حاصلی همت زله وارد قلمری
 فتح ایدر ز رنگ تر و بر پیش ما نبود * شیر سرخیم و افعی سپیم * رنگ تر و بر
 سیاه مصرع ناینده ده اضافت بویه در * محصول بیت * برم قمر زده حیل
 و تر و بر و تر و بر می از سلا و تر و تره انکر لای یعنی بکرانک اراهل ریا و تر و بر
 دهیز (وام حافظ بگو که باز دهند * کرده اعتراف و ما کوهیم * کوه کواهدن
 شاهد رسانی دیکدر شاهد معناده * محصول بیت * شاهد منصوره خطاب
 یوب و بر پادشاهم بیور کده فلان دینی ادایلسونلر بر اعتراف
 ایلش سن و بر اعتراف که شاهد زله ایضا (ان که پامال * ما کرد چو کاهیم *

بهر روی
 و معانی و معانی

خالد میبوسم و عذر دهمش میخوام (محصول بیت) اول جانان که بنی خا کراه
 کبی جفا پامالی ایلدی یعنی جفا ایلدی خا که برابر ایلدی باصدیغی طیرانی
 او برم و قدم رنجیده تیار بغنل عذرین دیلم (من نه انم که بجور از تو بنالم حاشا *
 چاکر معتمد و بنده دولتخواهم * محصول بیت * بن اول دکلم که جور و جفا
 سیبیه سندن ایکلیوب فریاد و فغان ایدم حاشا بویه دکلم بلکه جا کر مجیم
 و بنده دولتخواهم یعنی خلوص طوبی سنی سونلر دم (بسته ام در خم کیسوی
 تو امید دراز * ان مبادا که دست طلب کوتاهم * در خم کیسوی
 تو در حرف صله و اضافت لایه لدر امید دراز بیایه مبادا ادات دعا در نه یله که
 حرف بیان کند فعل مضارع غائبه می خم کیسویه راجع تحتند ضمیر مستتر
 و دست طلب مقول اولی و کوتاه مقول ثانی و میم متکلم معناده طلبه
 مقید در * محصول بیت * سنک خم کیسوی که امید دراز با غلشم اول اولیه که
 سنک خم کیسوی بنم طلبم الی کوتاه ایلیه یعنی اولیه که بنی نا امید ایلیه زیر
 دست طلب کوتاه اولمغه قطع امیدله اولور و امیدله طلب زیاده اولور (ذره
 خاکم و در کوی تو ام وقت خوشست * ترسم ای دوست که بادی ببردنا کاهیم *
 ذره یا حرف وحدت و همزه حرف توسل و او حرف عطف تو ام میم متکلم معناده
 وقتد مقید در وقت خوشست تقدیرنده که حرف بیان بادی یا حرف وحدت
 و یا سکیر نا کاه آکسزین بغاه معناسته * محصول بیت * بر ذره طیرانم
 یعنی طیران کبی حقیرم و سنک محله کده ده وقت خوشدر یعنی حالم ایدر
 اما ای دوست قورتر مکر بر بادنا که نی کوی بکدن ایلدی یعنی کوی بکدر قرار
 ایلش که بر سنسده مانع ازله (صوفی صومعه عالم قدم ایکن * حال ایدر معنست
 حواله کاهیم * صوفینک صومعه به اضافت لایه در و صومعه ناک عالم قدسه
 بیایند در و میمه لایه میم معناده صوفیه مقید در حواله کاه شول بره دیرلر که
 سنی آنده اولمغه حواله ایده لر بونده مراد منزل کاهدر * محصول بیت * عالم
 قدس صومعه سی صوفی سم اما تعدی حواله کاه و منزل دیر معنادر (پیر یخانه
 سحر جام جهان بینم داد * و اندران آینه از حسن تو کردا کاهیم * محصول
 بیت * پیر یخانه سحر وقتد بکاجام جهانین و پردی دخی اول آینه ده سنک
 حسنکدن اگاه ایلدی یعنی آینه کبی صافی قلب و پردی و بوا آینه قلمده سنک
 حسنکدن بنی اگاه ایلدی یعنی قلمده سنک حسنک تجلی سن کوی ستردی
 (بامن راه نشین خیز و سوی میکده ای * تاییینی که در آن حلقه چه
 صاحب جاشم * راه نشین دینی و حقیر کسب حلقه دن مراد مجلس در جاه
 منصب معناده در * محصول بیت * بن راه نشینله قاتل میخانه جابنه

کل تا کیم کوره سن اول حلقه ده نه صاحب منصب یعنی آنده حرمتم و عزتم
زیاده ظاهر و راه نشین اولدیغمه باقمه حاصلی زنده لار اسنده اعتبارم زیاده در
(مست بگذشتی و از حافظت اندیشه نبود) آه اگر دامن حسن تو میکرد احم *
محصول بیت * مست بگذشت و حافظدن اندیشه و فکر اولدی یعنی حافظ
جانبته التفات ایلمد یعنی حافظی قایروب بر سلام و کلام ایلمد آما کرسنک
حسنک دامننی آهم طو تار سه حسن پاککه تأثیر ایدوب بکزی یکی صولدر سه
بس اعتبار و التفاتدن فالور سین (خوشم آمد که) سحر خسر و خاور میکفت *
باهمه پادشهی بنده تورانشاهم * خاور مشرقه دیر لر خسر و خاور کوننه اطلاق
ایدر لر تورانشاه سلطان منصورک وزیر اعظمی اولمشد روینه افر باسندندر
شاه منصورک * محصول بیت * بکا خوش کلدی سحر وقتنده که خسر و خاور
سویلدی جمیع پادشاهلغمله تورانشاهک بنده سیم حاصلی وزیر اعظمک
قولیم مراد پادشاهی مدح در دین تورانشاهی بیلز ایمش بیتک معناسنده مراد
ظاهره نظر توران ولایتی پادشاهی مدح در ویا توران شاه نام پادشاهی مدح در
دین غریب تصرف ایلمد و له ایضا (کرچه از انش دل چون خم می در جو شیم
* مهر بر لب زده خون میخورم و خاموشم * کرچه صورت تسلیم در در جو شیم
قیام مقده یم زیر اشیران کوری و غریبستی خجیه ویا کو به قوسک بر قاج کون
طور دقد نصکره قیام مقه باشلسه کر کرد و کوپک آتمغه بومر نه به وارد قده خر
اولوب شرفی حرام اولور مهر بر لب زده کایندر کوپک آغزی کرچه ایله ویا لجن
ایله صواد فلزندن نه که اشعار بمدن فهم اولنور خون میخورم دیدیکی شرابی
خونه تشبیه ایلمک طریقه بقیله در * محصول بیت * اگرچه که پورک آتشندن
شراب کوپی کبی جوشده یم یعنی قیام مقده یم حاصلی اضطراب و مشقده یم لجه
مهر اوروب قان ایچرم و خاموشم یعنی بو قدر اضطراب و اضطراب که چکریم هیچ
طنم (قصد جانست طمع در اب جانان کردن * تو مرا این که درین کار بچکان
میکوشم * شعر اب جانانه تشبیه طریقه بقیله جان دیر لر بونده ده ایهام وجهیه
بو معنایی قصد ایدر بچکان با حرف جر مصاحبت میکوشم فعل مضارع متکلم
وحده در سعی ایدرم دیکدر * محصول بیت * لب جانانه طمع ایلمک جانانه قصد
ایلمکدر یعنی هلاکنه سعی ایلمکدر سن بنی کور که بواشد مویا بوایشه
طوغری چالیشرم یعنی جانله سعی ایدرم دیکدر بچکانک باسنی حرف صله اعتبار
ایدنجه جانله سعی ایلمد دیک اولورینه لب جانانندن مراد اولور حاصلی بینه
ایهام دار (من کی آزاد شوم از غم دل چون مردم * هندوی زلف بتی حلقه
کند در کوشم * از ایدن مراد خلاصه هندوی زلف سیاه در بته اضافت

ردیفی

از بحر زمل

فاعلاتن فعلاتن فعلن

لامیه و یا حرف وحدت * محصول بیت * بن کوکل غنمدن بجن از ادا اولورم
یعنی بجن خلاص بولورم چونکه هر نفس و هر ساعت بر محبوبک هندوی
زلنی قولغمه حلقه ایدر یعنی قولغمه حلقه بکورر حاصلی بنی قول ایدر بونده
بتدن مراد اسم خدا اولق ممکن در دین خطا ایلمش زیر اسماء الله توفیقیدر یعنی
اجازت شرعه موقوفدر شرع بنده ایسه خدا به بت دیک وارد اولماش (خرقه
پوشی من از غایت دینداری نیست * پرده بر سر صد عیب نهان می پوشم *
خرقه پوش وصف ترکیبیدر و یا حرف مصدر و همزه حرف توسل دیندار وصف
ترکیبیدر و یا حرف مصدر پرده یا حرف وحدت و یا تکیه و همزه وصل توسل
* محصول بیت * بنم خرقه پوشلم غایت دیندار لغمدن و کمال مسلمنا لغمدن
دکدر بلکه یوز کبزی عیبه پرده اورترم حاصلی خرقه پوش اولدیغم زهد
و تقوا مدن دکدر بلکه عیوبی ستر ایلمک ایچوندن (من که خواهم که) نشویم
بیخرا از اوق خم * چه کنم کر سخن پیرمغان نیشویم * راق و اوله فحیله
صافی معناسنه در راوی مفتوح اوقیوب اعلال ایلمک تصرفات ایچامدنن
حاتم و کافر و عارض کبی عرب رایت دیر صافی معناسنه راق خدن مراد صافی
شرایدر * محصول بیت * بن که دیرمکه شرابک صافیسندن غیر بی ایچیم
یعنی در دینی نوش ایلم نجه ایدیم اگر پیرمغانک سوزنی دیکلم یعنی
پیرمغان سوزنی ایستیمکه قادر دکلم حاصلی بنی دائم صافیسنه ترغیب ایدر
یا معنای اوله که پیرمغان بکا ایچ الکه نه کیرسه اگر صافی اگر دردی زبرا
هر رنده بر * کیفیت خاص وارد دیک اوله (حاش لله که نیم معتقد طاعت
خویش * این قدر هست که که قدحی مینوشم * محصول بیت * حاش لله که
بن کندی طاعت معتقد اولیم یعنی معتقدم بو قدر وار که گاه بقدح نوش
ایدرم حاصلی نفسک مغلوبیم کاهی باده ایچیمکه قادر دکلم یعنی شراب
ایچدیکم اعماله عدم اعتقاد مدن دکدر اعماله غرور مدن دکدر (هست
امیدم که علی رغم عدو روز خرا * فیض عفو ش تهد بارکنه بر دوشم * رغم
دشمنک روزنک بیره سورتمکه دیر لر یعنی تحقیر و تذلیل ایلمکدن کایتسدر فیض
بونده لطف و احسان معناسنه در عفو ش شین ضمه خدایه راجعدر بار بونده
بو کدر بارکنه بیانه در دوش بونده آموز معناسنه در * محصول بیت * امیدم
وارد که عدو کورلکینه جزا و حشر کوئنده اللهم عفو لطف و احسانی
کنایه یوکنی آموزده قومیدر یعنی امیدم وارد که کاشلری عفو و مغفرت ایلیه
هر تقدیر کاهم جوق ایسده (ایدرم روضه رضوان بدو ککندم بفروخت *
ناخاف بانم اگر من بجوی نفروشم * بعض نسخده مصرع ثانی بویا وانه در

من جرایب را با تو فرستم و محمول بیت به بابام یعنی حضرت آدم
 روضه رضوانی یعنی جنتی یکی بغدادی دانه سته صاندی ناخلف اولیم بن اکر
 برار به صاتمزم یعنی بنم مرادم دید اردر جنت دکدر جنتیده دید اراچون
 ایسترزیر اجنت دیدار سزاو بلز و دیدار جنت سز حاصلی متلازماندر (کرزین
 دست زند مطرب مجلس ره عشق * شعر حافظ میرد وقت سماع از هوشم *
 ازین دست بونک کبی دیمکدر ره عشق تقدیری پرده ره عشق در (محصول بیت)
 اگر مطرب مجلس پرده راه عشق بونک کبی چلار سه و حافظک شعری سله
 او قور سه بلا شک و شبهه حافظک شعری سماع وقتنده بنی عقلمدن آیرد کر
 اولان معنا شعر مبتدا و بر د خیر اولد یعنی تقدیر چه در اما شعر بر دل مقدم
 مفعولی اولد یعنی تقدیر چه (محصول بیت * اگر مطرب مجلس پرده راه عشق
 بونک کبی چلار سه انک سماعی وقتنده یعنی چالغیسی وقتنده حافظک شعری
 عقلمدن ایلتور سماع چانی معناسند اولد یعنی تقدیر چه معناسن اولد اما
 استماع معناسند اولد یعنی تقدیر چه مطرب مجلسی دیکلمک وقتنده حافظک
 شعری هوشم ایلتور از هوشم مفعول غیر صریحیدر بر دل و جائز در که
 ره عشقندن مراد پرده عشق اوله پس و صاف تقدیرینه احتیاج اولمز معنای
 بیتی شعر مبتدا اوله سته قصراید نلر تقصیر ایلار اوله ایضا (کرمن از سرزنش
 مدعیان اندیشم * شیوه رندی و مستی نرود از پیشم * سرزنش باشه قاتقدر
 عریجه تو بیخ دیر لشیوه بونده پیشه معناسند در یعنی صنعت رندی و مستی
 یاری مصدریه لر در * محصول بیت * اگر بن مدعیلر طعن و تو بیختدن اندیشه
 چکریم یعنی بیم ایدر سم رندلک و مستلک شیوه سی اوکدن کتیر یعنی بندن
 اول صنعت صادر اولمز حاصلی حقندن کله نرم (زخدرندان نو آموخته راهی
 بدهایت * من که بدنام چه نام چه صلاح اندیشم * زاهی بدهایت یاری
 حرف وحدت و یا تکبر در ارالنده ضرب مثلدر عدم اعتباردن کایتدر یعنی
 نو آموخته رندلک زهدی که قوی و مستر در چندان معتبر دکدر * محصول
 بیت * تازه رندلک که هوس ایدنلک زهدی نام مفعولدر بویه محکم و قوی ایکن
 بن که بدنام چه نام نه صلاح فکر ایدرم یعنی انلک رندلکی و مستانه الکی هنوز
 شهرت بولمشیک زهد لر بندان اعتبار اولمقی یابن که عالمدر سوا یلغله
 داستان اولشم نه صلاح فکر ایدرم یعنی بنم حقمده کسه زهد و صلاح فکرینی
 ایلز پس اول فکر دن بکرم مصراع اولک معناسنی یکی او کرشم رندلر بولی
 براماز بول دکدر دین بینک بولنه کیرشم مصراع اولک معناسنی نو آموخته
 رندلک زهدی کویه منسوب بر بولدر دین نسبتده خطا ایش (شاه شوریده

از بحر رمل
 فعلان فعلان فعلان فعلان

در سه وزن واهی

سیران خوان من بی سامان را زان که در کم خردی از همه عالم یاشم * شوریده سیران
 الف و نونه جمع اولدی ذوی العقوله صفت اولد یعنی چون شوریده سردیوانه
 دیمکدر زان ادا ت تعلیل * محصول بیت * بن بی سامانه دیوانه لر و مجنونلر
 شاهی اوقی یعنی بکابویه دی زیر عقل اکسکاکنده جمع عالمدن زیاده بن یعنی
 عالمده بنم کبی عقلسنز بوقدر پس بکاد یوانه لر شاهی دیمک لایق قدر (برجین
 نقش کن از خون دل من خالی * تا بداند که قربان تو کافر کیشم * خالی
 یا حرف وحدت کیش مذهب و ملت معناسند در کافر کیش کافر مذهبی
 دیمکدر * محصول بیت * بنم خون دلدن جبینکه بر خال نقش ایلد یعنی آنکه
 بر یک نقش ایلد تا بیلد که سن کافر کیشک قربانیم یعنی سنک قربانک اولدیم
 معلوم اولسون بوعاد تدر که خسته ایچون بر قربان ایلدر آنکه قربان
 فاندن بر یک قورلر (اعتقادی بنما و بکدر هر خدا * تاندانی که درین خرقه
 چه نادر ویشم * اعتقادی یا وحدت و یا تکبر تا حرف تعلیل که حرف بیان
 * محصول بیت * بکابر اعتقاد کو ستر و کج الله ایچون یعنی بنم احواله مقید
 اوله تا کیم بیلیه سن که بو خرقه ده نه نادر ویشم یعنی فقر خرقه سنده درویش
 اولد یعنی بیلیه سن (شعر خوبار من ای باد بریار بخوان * که زمر کان سیه
 بر لر جان زدنیشم * شعر خوبار بیلیه خوبار وصف تر کیمیدر
 یاریدنن قان یا غدر بی معناسند بریار اضافتی لامیه که حرف رابط صفت
 مژگان سیه بیلیه لر جان لامیه در حجاز لر کاف بحمیل طمر دیمکدر نیشم
 میم معناده جانه مقید در بر لر جانم تقدیرنده بونده نیش نیشتر در یعنی قان
 آلدقاری آلتا کر چه تاش زهرلی حیوانانک صوقد یعنی آکنده دیر لر مثلاً
 آرینک و حیوانک و عقربک صوقد یعنی آکنده نیش دیر لر * محصول بیت * بنم
 قان یا غدر بی شعری ای باد یارلر قنده اوقی انجیلین یار که سیاه کر بکلرندن
 جانم طمر نه نیش اوردی یعنی شول یار که کر بکلرله جانمی مجروح ایلدی
 و جائز در که که حرف تعلیل ایچون اوله پس معنای برامز کان سیاهندن بنم جانم
 طمر نه نیش اوردی دیمک اولور (دامن از رشحه خون دل من درهم چین *
 که اثر در نورسد کر بخراشی ریشم * رشحه صرندی یعنی صویا غیر نسنه که
 بر نسنه دن صر در هم چین دیوشد دیمکدر که حرف تعلیل در نو در حرف صله
 بخراشی ریشم یا حرف تا کید خراشی فعل مضارع مفرد مخاطبدر طر دلیه سن
 دیمکدر ریشم مفعول بی * محصول بیت * آنسکی بنم نور کم قانی
 رشحه سندن دیوشد بر اسکا تا نایر ایدر کر یاره می طر ملایسک یعنی یاره می
 خراش ایدر رشحه خون دلم سکا تا نایر ایدر یعنی سپهر پس امدی دامسکی

رشته خون دلمدن اوراق طوت (من اگر زدم و کر شیخ چه کارم با کس * حافظ
 راز خود و عارف وقت خویشم * محصول بیت * بنا کردن باده نوشم و اگر
 شیخ صومعه دارنه ایشم و اگر کیسه ایله یعنی کیسه حالیه مقید دکلم بلکه کندی
 راز من حافظی و کندی و قتل عارفی بم یعنی سری نااهل دن حفظ ایدرم و کندی
 وقتی بیلورم یعنی اوقاتی ضبط ایدوب تضییع اوقات ایلزم حاصلی کیسه ایله
 علاقه م یوق و کیسه نک حالیه مقید دکلم بلکه کنندی حالیه مقید فقط
 وله ایضا (کرا زین منزل غربت بسوی خانه روم * ذکر انجا که روم عاقل و فرزانه
 روم * محصول بیت * خواجه بوغزلی بر دشمن رنده پیور مشدرا کر بو غربت
 منزل دن خانه جابنه کیدرم یعنی غربت دن خانه به وار رسم بردخی اولیره که
 وارم عاقل و دانا روم فرزانه عاقل دیمکدر یعنی نمکدر و غربت اوینه کیدرم
 تدار که کیدرم خواجه شهر بر زده باد شاه دن جائزه آلتی امیدیه وارم ایش
 اما جائزه حاصل اولوب سفر و غربت زحمتی یاتنه قالور (زین سفر کر سلامت
 بوطن باز رسم * نذر کردم که هم از راه میخانه روم * محصول بیت * اگر سلامت
 بوسفر دن و طمعه بند ایشتر رسم یعنی سلامت اویمه واصل اولورم نذر ایلد مک
 یولدن میخانه به وارم یعنی اول میخانه بی زیارت ایدوب آندن اویمه وارم
 (تا بگویم که چه کشف شد ازین سیر و سلوک * بر در میخانه بابر بطوین نه روم *
 تا حرف تعلیل مصرع ثانی به مصرع اول حکم تعلیل ده در بر بطایکی بایک
 فحیله قیو زده در لر * محصول بیت * بوسیر و سلوک دن بیکانه حالت کشف اولدی
 دیوسو بیک ایچون میخانه قیو سته قیو زله و پیانه ایله کیدرم حاصلی ساز ایله و باده
 اید کیدرم یعنی بوسفر دن نه استفاده ایلرم بیان ایلمن ایچون میخانه به بوضع
 کیدرم (آشنایان ره عشق کرم خون بخورند * ناکسم کر شکایت بر بیکانه
 روم * آشنایان ره عشق اضافت لری لامیه لر در کرم میم معناده خونه مقید در
 بر بیکانه لامیه * محصول بیت * عشق طریقنک آشنایان اگر قائم ایچر لسه
 ناکسم اگر شکایت بیکانه یاتنه وار رسم یعنی عاشق بیکانه قدر جفا رازی
 ایدر لسه نامردم اگر مد عیله را غیاره شکایت ایدرم (بعد ازین دست من
 و زلف چور زنجیر نکار * چند چند ازین کام دل دیوانه روم * محصول بیت *
 بوند نصکره بنم الم و نکار له زنجیر کی زانی یعنی جانانک زانیله می بوند نصکره
 حاصلی انکلا کاتورم نیچه نیچه تکرار تا کید ایچوندر یعنی نیچه بر دیوانه
 کوکل مرادی آرد نیچه کیدم حاصلی نیچه بر آرزوی نفس و هوای دل آرد نیچه
 کیدم اگر نیچه خیم ابروی چو شربابش بازه * حیده شکر کنم و زب شکرانه روم *
 شربابش شین نه بر دله مر کوز اولان جانانه را جعدر باز بونده جائز در که کیر و

از بحر رمل
 فاعلاتن فعلاتن فعلان

معنا سته اوله و جائز در که محض تا کید ایچون کلد (محصول بیت) اگر جانانک
 محراب کبی خیم ابروی کیر و کور رسم حیده شکر ایدرم و شکرانه به تابع اولوب
 آرد نیچه کیدرم یعنی بوشکرانه ایچون نیچه صدقه لر بره بم یعنی نذر اولسون
 دانا طریق شکره کیم (خرم آن دم که چو حافظ بتولای وزیر * سرخوش
 از میکده بادوست بکاشانه روم) محصول بیت * خرم و شاد اول ساعت که حافظ
 کبی وزیر له صحبتیه سرخوش اولوب میخانه دن دوست ایله خانه به کیدم یعنی
 وزیر له لطف و احسانیه میکده ده باده نوش اولوب و سرخوش اولوب جانانله
 کاشانه به وارم سرور و شادمانلی دمه اسناد مجازیدر وله ایضا (کرچه افتاد
 ز زلفش کرهی در کارم * همچنان چشم کشاد از کرش میدارم * کرهی
 یا حرف وحدت در کارم در حرف صله همچنان آنجلین کذلک معنا سته در چشم
 کشاد لامیه چشم بونده امید معنا سته در کشاد اسعدر مصدر معنا سته امید
 فتح دیمکدر * محصول بیت * اگرچه جانانک زلفدن ایشمه بر دوکم دوشدی
 یعنی زلفنه گرفتار اولدیغدن ایشم منعقد اولوب ایلری کلدی آنجلین امید
 فتحیده انک کر مندن طوتارم یعنی جانان کر مندن و یازنی کر مندن ضایع غائب
 ایکسند ده راجع اولوق نمکندر یعنی کارم زلفدن منعقد اولدیغی کبی امید
 کشایش کاریده اندن طوتارم و یا جانان دن (بطرب حل مکن سرخی روم که
 چو جام * خون دل عکس برون میدهد از رخسارم * محصول بیت * بکر منک
 قز لفتی شلک و شادمانلغه حل ایله یعنی یوزم قزردیغی سرور مدن دکادر
 بلکه یوزم قزنی یوزمدن طشره عکس و برر * بوز منک قزردیغی آندن در
 شلکدن دکل (برده مطربم از دست برون خواهد برد * آه اگر زان که درین
 برده نباشد بارم) محصول بیت (مطربک برده سی بنی الم دن طشره ایلدیسر در
 یعنی بنی بی اختیار ایدیسر در آه اگر شویله که بوبرده به اجازتم اولزسه یعنی
 برده عشاقه دخول ایلمک بیکبار اولزسه یعنی اجازت اولزسه و اخسرتا برده
 اولدن مراد سازلر برده سیدر و ناییدن طریق و قانوندر یعنی برده عشق
 و طریق عشق دیمکدر (باشبان حرم دل شده ام شب همه شب * تادرین برده
 خزان دیشه اونسکدارم * پاسبانک حرمه اضافتی اسم فاعلت مفعولنه اضافتی
 قییلند در و حرمک دله بیانه تا حرف تعلیل برده دن مراد دلدر * محصول
 بیت * کوکل حرمه پاسبان اولشم کیجه بتون کیجه یعنی ننی خواطر له
 مقیدم تا که بوبرده به انک فکرندن غیری نسبه قومازم یعنی کوکل حرمندن
 جانان فکرندن غیری خواطری اخراج ایدرم که انک اندیشه سته مزاجه
 و مضایقه و بر میه (دیدم بخت با فسانه اوشد در خواب * کونسی زعنایت

از بحر رمل
 فاعلاتن فعلاتن فعلان

که کند بیدارم * دیده بخت لامید با فسانه با حرف سبب شد رفت معناسنه در
 نسیمی یا حرف وحدت ز عنایت مضاف الیه محذوف ز تقدیری ز عنایت
 خدا در که حرف تعلیل * محصول بیت (بخت کوزی جانان افسانه سیله خوابه
 و اردی قتی عنایت خدادن بر نسیم یعنی بر فیض ربانی که بنی بیدار ایلویه قیاس
 ضمیر غائب که توروب بیدارش دین ایدی میم ایراد ایلک قافیه ضرور بیدر
 و جائز در که میجه بر مضاف تقدیر ایده و زیعی گندی بیدار بخت پس کند بخت
 مفعول اولی و بیدار مفعول ثانیه اولور (منم آن شاعر ساحر که با فسون
 سخن * ازنی کلک همه قند و شکر میبارم * قند و شکر مترادف اندر کلک بونده
 قلم درنی کلک قلم قیسی * محصول بیت * بن اول شاعر ساحر که سوز بحر به قلم
 قیشتن هب شهد و شکر یا غدر بر رم یعنی قلم درن صادر اولان اشعار شکر کبی
 لذیذ در ابد امید نهادیم درین بادیه پای * ای دلیل دل کم کشته فرومگذارم
 * بادیه دن مراد صخرای عشق در فرو بونده تا کسید افاده ایدر الحقی میگذارم
 فعل نمی مفرد مخاطب بنی قومه یعنی ترک ایلوه * محصول بیت * یوز امیدله
 یوزادی عشق ایاق قودم یعنی یوز امیدله عاشق اولدم ای تم اولمش کو کلک
 دلیلی بنی ترک ایلوب اهل ایلوه یعنی امیدواره بر مدد ایلوب امیدنه یعنی
 وصال جانانه ایصال ایلوه (چون منش در کذر باد نمی یارم دید * با که گویم که
 بگوید سخنی با یارم * منش شین ضمیر اضماع قبل الذکر طریقله بیتک آخرنده یاره
 راجع در نمی یارم قادر دکام دیکدر یا بونده حرف صله در که امیدر کیم معناسنه
 ایکنی که حرف رابط مقول قولدر سخنی یا حرف وحدت با یارم یا حرف صله
 ایکی برده واقع اولان یارم عبارت تری تجنیس نامدر بله که تجنیس مرکب
 * محصول بیت * چون که بن جانانی بل بکشدنده کورم که قادر دکام یعنی باد کبی
 سر عتله بکشد بکنده آنی کورم که قادر دکام پس کیمه سوبلیه بم که بر سوز سوبلیه
 یارمه یعنی بن که انی عمر بادده کوره م یا غیری کیمه نیجه کوره یلور که
 اکاسوز سوبلیه که قادر اوله (دوش میکت که حافظ همه رویست وریا * بجز
 از حال درت با که بکودر کارم * روی وریا انبیا و من اوجه قبیلند در همان
 ریادن عبارت در در کار مقیده معناسنه در * محصول بیت * دون کیمه جانان
 سوبلدیکه حافظ هب روی وریا در یعنی ایشی مرا یلقدر جواب ویر که سنک
 قبول طبر اغندن غیری که کله مقیدم یعنی مرا یلق ایکی یوز لولاکدر بن خود
 سنک قبول طبر اغندن غیری به توجه ایلوب انفات ایلوم حاصل کوزم و کو کلک
 سنک ستان خدمت منته مقید در یا خود ایکی یوز لولاکدر پس بکرو و یکجهت
 اولان کیمه مرا ای اولمزله ایضا (من دوستدار روی خوش و موی دل کشم

از بحر مضارع
 مفعول فاعلان مفاعیل فاعلن

مدهوش چشم مست و می صاف یغشم * دوستدار وصف ترکیب بیدر
 دوست طوطی معناسنه معنای لازمیسی محذوف روی خوش و موی دلکش
 بیانیه در مدهوش علم بایندن اسم مفعولدر اما بنام مفعول صیغه لرنده
 استعمالی اکثر در مثلاً دهش الرجل فهو مدهوش دیر لر متحیر اولدی دیکدر
 زیراد هشت حیرت معناسنه در چشمه اضافتی لامیه و باقیسی بیانیه در
 یغش می صافی تا کید ایدر (محصول بیت) بن کوزل روی و کو کلک آلی میوین
 مجسم چشم مست و می صاف یغش حیرانی بم یغش صاف معناسنه یعنی
 یومذ کورلک عاشق و طالی بم (کفتی ز سر عهد ازل یک سخن بگو * آنکه
 بگویم که در پیمان در کشم * بیتده سوال و جواب صنعتی وار و سیاقه الاعداد
 * محصول بیت * جانانه خطاب ایدوب یورر که سن دیدک که عهد ازل
 سرنندن بکار سوز سوبلیه یعنی ابتداء محبته و فادار اولغه عهدا بلشیدل اندن
 بکار سوز سوبلیه جواب ویرر که اول وقت سوز سوبلیه ایکی قدح حکم یعنی ایکی
 قدح یاده ایچد کد نصکره عهد ازل سرنندن سنی خبردار ایده بم (در عاشق کزیر
 نباشد سوز ساز * استاده ام چو شمع مترسان ز آتش * کزیر عرییده بد
 معناسنه در ونا کزیر لایه معناسنه در پس بونده کزیر نباشد لایه معناسنه در
 کلبستان * چو جنت آوری با کسی برستیز * بیتک شر خنده کزیر لفظی
 تحقیق ایش ایزمر اادیدن آنده کورسون مترسان فعل نمی مفرد مخاطب
 قورقه دیکدر * محصول بیت * عاشقده ساز و سوزدن بد یوقدر یعنی
 عاشقه آتش محبته یا نوب در در عشقه قانع و صابر اولق لازم و لایه در پس بن شمع
 کبی یا غغه طور مشم بنی آتش عشقه قورقه کزیری بونده کزیر جنت دن قاجق
 معناسنه اخذ ایلین کزیر ایلونا کزیر معناسنک تحقیقنه واصل اولماش ایش
 (من آدم بهشتیم اما درین سفر * حالی اسیر عشق جوانان مهوشم) درین سفر دن
 مراد دنیا اونه کلکدر خالی و حالیا بم دیکر * محصول بیت *
 بن جنت آدمیم اما بود نیاده حالیا مهوش جوانلر عشقنه اسیرم یعنی محبوبلر
 محبتیه دنیاده قرار ایشم والا شمدی جنتده اولور دم (بخت ارمده دده که کشم
 رخت سوی دوست * کیسوی حور کرد نشاندر سفرتم * بعضی نسخه ده سوی
 دوست برینه ازین دیارد و شمش * محصول بیت * بخت اکر مدد ویرر سه که
 اسباب می یار جانه حکم یعنی یار جانه وارم کیسوی حوریم مفر شمدن
 غباری سلکری یعنی دوست یارنه وار رسم حور و غلمان خدمتکارم اولور که اهل
 جنتک خدمه سیدر (شیراز مغدن لب لعلست و کان حسن * من چو هری
 مفلس ازان رومشونم * محصول بیت * شهر شیراز لعل کبی قرمزی دوداق

در سروری

معدنی و حسن کانی در معنی قزل دوداقلی کوزل محبوبه کانی در اما بن مفلس
خوهری ام انکچون مشوشم یعنی مفلس اولدیغیم چون تشویش و زحمت
چکرم حاصلی محبوبه رعایت ایلکه قادرا اولدیغیم چون مشوش خاطر
(از بس که چشم مست درین شهر دیده ام * حقا که می غمی خورم اکنون
و سر خوشم * چشم مست بیایه اما مضاف اولسه ده جائز در جوانان چشم
مست یعنی مست چشم معناسنه * محصول بیت * پوشیده چوق مست
چشم کوردیکه دن حق بود که شمدی شراب ایچیم حال بوکه سر خوشم یعنی
چوق مستانه چشم کوردیکه دن مست اولشم (شهریست بر کرشمه خوبان
ز شش جهت * چیزیم نیست ورنه خردار هر ششم) شهریست یا حرف وحدت
کرشمه خوبان لامیه چیزیم یا حرف وحدت خریدار اصلنده وصف ترکیبیدر
خرید کتوری معناسنه صکره مشتری به خریداردیدیلر (محصول بیت) شیراز
القی جهندن خوبان از و شبوه سندن طولو بر شهر در بر نسنه م یوقدر یو خسه
آلتی سنی یله صاقون آکوردیم یعنی نسنه به قادر دگم یو خسه شهرک جمع
خوبلری آکوردیم مصراع اولک معناسنی بر شهر در ناز نظری ایله مالامال
و خوبلر جهات سندن واردین الفاظده و معناده خطا ایلش (حافظ عروس طبع
مرا جلوه آرزوست * آینه ندارم از آن آه می کشم * عروس طبع بیایه آینه
یا حرف وحدت و یا تکبیر و همزه حرف توسل از آن ادان تعلیل * محصول بیت *
ای حافظ بنم طبعم عروسنک جلوه آرزوستی واری یعنی عشاقه عرض جمال آرزو
ایدرا ما بنم آینه م یوقدر انکچون آه چکرم یعنی جلوه ایلک ایچون دوزنوب
کنندینی ترین ایلکه محتاج در بوکه ایسه آینه لازم در بنده ایسه
آینه یوق انکچون آه چکرم آهله آینه قصه می مشهور در یعنی آینه آهدن
با سئو بعض نسخه ده مخلص بیتنی یوله یازر (حافظ زاب فکر بیجا صلا
بسوخت * ساقی بکاست تازند آبی بر آشم * تاب بونده قزغن و حرارت
معناسنه در فکر ده تا علامت تقلید یعنی عربیدن تقلک نشاند آبی
یا حرف وحدت و یا تکبیر در (محصول بیت) حافظ حاصل سز فکر حرارتدن
یاندی یعنی نوافیلری فکر ایلدیکندن یاندی حاصلی قابل فیض اولد قلندن
بعض و در ساقی قند مدرکم آتشمه صواوړه یعنی حرارتی باده ایله سوند زهرا
باده ایچینه قابل و نافع ایل قنده برابر اولور کندی ذوق و شوقنه مشغول اولور
اشق و له ایضا (ما براریم شی دست دعای بکنیم * غم هجران ترا چاره زجایی
بکنیم * براریم بونده لفظ مشترک در یعنی فعل مضارع متکلم مع الغیر فعل امر
منکلم مع غیره اولکینک معنای قالد رزوا یکینک معنای قالد رالم در شی

از بحر رمل

فعلن فعلن فعلن فعلن

یا حرف

یا حرف وحدت دعای یا حرف وحدت و یا تکبیر بکنیم بونده بونده اشتراک طریق
ایل مذکور در یعنی فعل مضارع و فعل امر بکننده ته که بیان اولندی زجایی
یا حرف وحدت بکنیم نه فعل مشترک در * محصول بیت * برز کجبه ال
قالد برز و دعالیدر یا خودال قالد برالم و دعالیده لم سنک شجرانک غمینه بر بردن
چاره ایدرز و یا چاره ایده لم دیمکدر یعنی دعا سبیل وصال که بر چاره ایده لم
(دل بیمار شد از دست رفیقان مددی * تا طیبش بسر آرم دردوان بکنیم *
دل بیمار بیایه شدرت معناسنه در رفیقان منادی مددی یا حرف وحدت
و یا تکبیر یا حرف تعلیل طیبش ضمیری دله راجع و معناده بسر مقید در بر سرش
تقدیرنده آرم کتور برز و یا کتوره لم و دوا و علاج ایده رز و یا ایده لم * محصول بیت)
دل بیمار الدن کندی ای رفیقلم برمد دایلاک و یا مدد ایلک تا کیم بانی اوزر بنده
طیب کتوره لم و بر دوا ایده لم یعنی در دیند و بایه سعی ایده لم طیبیدن
مراد جاناندر (آن که بجزم برنجید و بایغم ز دورفت * بازش آرید خدا را که
صفای بکنیم * محصول بیت * اول که کاهسز و صوجسز اینجندی و بی
تیغله آوردی و کندی آتی نه کتورک الله ایچون که صفا ایده لم یعنی خاطر من
خوش اولم ایچون آتی نه کتورک دیمکدر برنجید لازم اولنجه معنای یوله اولور
اما متعدی اولنجه معنای یوله اولور اول که بی کاهسز اینجندی و تیغله آوردی
و کندی آتی نه کتورک الله ایچون که مصالحه ایدوب صفا و مصافات اوزره
اوله لم (مدد از خاطر ندان طلب ای دل ورنی * کار صعبست مبادا که خطایی
بکنیم * محصول بیت * مددی و عنایتی زندر خاطر ندان ایستدای کوکل والا
کار عشق مشکل کار در مبادا که عشاق همت ایلنجیک خطا ایده رز (در ره نفس
کرو سینه ما بکنده بود * تیراهی بکشایم و غزایی بکنیم) (محصول بیت) نفس
یولنده که آتدن بزم سینه مز بکنده در بر آه و قتی آچالم و غزایلیدیم یعنی براوقه
کشاد و بروب غزایده لم حاصلی نفس ظالمه غزایدوب آتی هلاک ایده لم (خشنک
شد بیخ طرب راه خرابان بکاست * نادران آب و هوانشو و نمایی بکنیم) بیخ بایک
کسر یله کول یعنی آعاجک و سائر نسنه نک کوکی یا حرف تعلیل نشو و نمائونلر
فتحه لیه آرتما قدر یعنی زیاده اولم یومکله اکثری نباتاتده مستعملدر بونده
مراد حضور و صفا ایده لم دیمکدر * محصول بیت * شاد یلق کوکی قورودی
یعنی غم و غصه غلبه ایلدی میخانه بولی قنده در تا کم اول آب و هواده نشو و نما
ایدوب ذوق و صفا ایده لم زرباده طاعلرجه غملری کیدرر (سایه طاثر کم حوصله
کاری نکند * طلب سایه میمون همایی بکنیم * طائر بونده طیر معناسنه در
کم حوصله حوصله سزدیمکدر زربا کم بونک کی بر لده نفی صرف ایچوندر نسته کم

سابقه کمر تنبیه اول شد در حوصله قوشن قور سغنه دیر لطلب سایه
 مصدر لک مفعولنه اضافتی قبیلند ندر و میونه اضافت بیانیته و همایه لامیه
 و یا حرف وحدت * محصول بیت * حوصله من مرغن سایه سی برایش ایشلر
 یعنی انک سایه سی مفید اولر همانک سایه سی کبی پس بر همانک مبارک
 سایه سی طلب ایلیه لم یعنی هر کسک مقارنتی و ملازمی مفید اولر امدی هما
 سایه سی کبی بر بلند همت کسه نک تقریبی طلب ایلیه لم یعنی هر دلبر دن وفا
 کلز پس عالی نظر صا حب سعادت که مقادیر عشاقی بیلد واکلیه طلب ایلیه لم
 حاصلی هر خسیس و دوندن مروت کلز بلکه یعنی النفس و کرم الخلق اولاندن
 کاور (دل از پرده بشد حافظ خوش لهجه کجاست * تا بقول و غزلش
 ساز و نوا بیکنیم * از پرده بشد تقدیری از پرده صبر بشد یعنی برفت لهجه
 بونده دلدر لسان معناسنه خوش لهجه وصف ترکیب در طاعتی دیلی دیکندر
 تا حرف تعلیل بقول و غزل با حرف سبب بونده مراد اهل نغمه اصطلاحی اوزره
 قول و غزلدر که سابقه مفصل ذکر اول شد در معاز و نوا بو کافریندر اگر چه کم
 ایهام طریقله مذکور در زیر ساز دوزن و آلت لهوه و اویمغه دیر لروفا نعمت
 و بر نغمه نک ای نوا بی وحدت و یا تکیر * محصول بیت * کوکام صبر
 پرده سندن چقدی و کندی خوش لهجه حافظ قنده در تانک قول و غزلی
 سبیلله دوزنک و تتم ایدم یعنی حافظک کوزل او قومای سبیلله ذوق و صفا
 ایلیه لم وله ایضا (ما زیاران چشم یاری داشتیم * خود غلط بود آنچه ما
 پنداشتیم * چشم بونده امید معناسنه در یاری یا حرف مصدر (محصول بیت)
 بز یاراندن یاراق امید یعنی یاراندن یولدا شلق امید ایلدک اما بر ظن
 ایلدیکم غلط ایمش یعنی یاراندن یارلق و دوستلق کلز ایمش (تادرخت دوستی
 کی برده * حال یار فتم و تخمی کاشتم * تا عجب معناسنه در درخت دوستی
 بیانیته در کی چن بر بونده میوه معناسنه در تخمی یا حرف وحدت و یا تکیر
 * محصول بیت * عجب دوستلق درختی چن ایمش و نتیجه و بر بر یعنی دوستلق
 نه وقت ظهور ایدر هله شمدی کسدک و تخم اکدل یعنی بر دوستانی موجب
 اسباب مودت اظهار ایلدک تانه وقت ظهوره کله حاصلی بزم جانمزدن لازم
 اولان اظهار مودت و محبت در تانک کوره لم یاران نه ایشلر یعنی بر وفادارلق ایلدک
 دوستلر نه ایشلر کوره لم (نکته هارت و شکایت کس نکرد * جانب حرمت
 فرو نکذاشتیم * نکته بونده دقایق کلمات معناسنه و دخل و تعرض ایلدک رفت
 صادر و واقع اولدی دیمکدر و او حرف حال شکایت مبتدا کس نکرد دخیری
 فرو نکذاشتیم فروادات تا کید نکذاشتیم ترک ایلدک دیمکدر * محصول بیت *

از بحر رمل
 فاعلاتن فاعلاتن فاعلات

نجه نکته لرواق اولدی حال بوکه کیمسه شکایت ایلدی و حرمت جانبی ترک
 ایلدک یعنی نجه و فاسر لقلر و غدار اقلر آرمزده واقع اولدی اما کیمسه شکایت
 ایلدی کیمسه دن مراد کندیدر شکایت طریقیله یعنی بزه بوقدر جور و جفا لکه
 اولدی هیچ شکایت ایلدک حرمت جانبی ترک و جانانه حرمت و عزتی ترک ایلدک
 حاصلی اینجنوب ترک وفا ایلدک (گفت و کو این درویشی بود * ورنه با تو
 ماجرا هاداشتم * ماجرا هادادات چمدردوی العقولک غیرنده * محصول
 بیت * گفت و کو یعنی سوز و صا و درویشک آیدنی و قانونی دکلدر بو خسه
 سنکله ماجرا مزوار ایدی یعنی فقر اطریتی ترک ماجرا دروا کر بویه اولسه سنکله
 چوق دعوا لمر و ارایدی حاصلی طریقه ترک دعاوی و کتمان معایندر (شیوه
 چشمت فریب چنک داشت * ماند انستیم و صلح انکاشتیم * محصول بیت *
 چشمک شیوه سنک چنک فریب و خدعه سی و ارایمش یعنی شیوه چشمک مکار
 و غدار ایمش * الحرب خدعه * حدیثله عاملدر حاصلی مرادی چنکدر اما بر
 بیلدک و صلح ظن ایلدک یعنی چنک فکر نده اولدی یعنی بیلزدک و مرادی صلح
 اولدی یعنی اگر دق انک کاشتن ظن ایلدکدر (کلن حسنت نه خود شد دلفریب *
 مادم همت برو بکاشتم * کلن کل اوجانی (محصول بیت) سنک حسنت کلنی
 کندی کندی به دلفریب اولدی یعنی کوزلکی ذاتی دکلدر بلکه بزم همت نفسینی
 ا کا حواله ایلدک یعنی بزم همت زایل کوزلندی حاصلی حسن معشوقه باعث
 عشق و محبت عشاقدر (گفت خود دادی بمادل حافظا * ما محصل بر کمتی
 نکاشتیم * محصل خلق حقوقی تحصیل ایلین کیمسه در چاوش و محضر
 و قیوچی کبی * محصول بیت * جانان دیدیکه ای حافظ کوکاک کی بکا کندک
 ویردک بزرگیمسه اوزرینه محصل حواله ایلدک یعنی سنی کوچه کندی بزمه
 عاشق ایلدک بلکه سن کندک عاشق اولدک یعنی کندی اختیار کله وله ایضا
 (مر حباطا رفخ بی فرخنده پیام * خیر مقدم چه خبر یار بکاره کدام *
 طائر منادی مراد بیک جاناندر بی بونده ایزم معناسنه در فرخنده فانک و خانک
 فتحه لریله مبارکدر قوتلی معناسنه فرخنده پیام مبارک خبری دیمکدر خیر
 مقدم قدومک خبری اولسون دیمکدر اما اسلوب عربیت اوزره بر فعل
 و بر مصدر تقدیرینه محتاجدر تقدیری قدمت قدوما خیر مقدم دیمکدر
 * محصول بیت * مر حبا ای شاد ایزلی مبارک خبری طائر یعنی ای
 روشن ایزلی مبارک خبری بیک کلک قوتلی و خیرلی اوله نه خبر یار قنده
 و جانینه و شمنه بول قنغیسیدر یعنی یاره ایصال ایدن راه قنغیسیدر و یاقنده در
 (یارب این قافله رالطف ازل بدر قند باد * که از و خصم بدام آمد و معشوقه بکام *

از بحر رمل
 فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

بدرقه قول غوز و بکچی که حرف تعلیل و یاربابط صفت * محصول بیت *
 بالله بوقافله نك لطف ازل بدرقه سی اولسون زیر اندن خصم و دشمن طوزاغه
 کلدی یعنی بند بلایه گرفتار اولدی و معشوق مرادینه واصل اولدی یعنی
 بوقافله دن ایکی ایلک ظهور ایلدی خصمک گرفتار لغی و جانانک کامرانی
 (ماجرای من و معشوق مرابایان نیست * هرچه آغازندارد نپذیرد انجام
 * محصول بیت * بنامه معشوقن ماجرا سنک پایانی یوقدر یعنی حدی یوقدر
 زیر اهر نسنه نك که اولی اولیه آخر قبول ایاز یعنی آخری اولز آمدی بنامه جانانک
 ماجرا سنک نه ابتدای و ارونه انتهای جانانک کثرت جفا سندن شکایتدر
 (زلف دلدار چوز بار همی فرماید * بروای خواججه که شد بر تن ما خرقه حرام *
 محصول بیت * زلف دلدار چون که زنا بر سوروب کفره دعوت ایدرای
 خواججه و ارکیت بزم تمنا و زره خرقه حرام اولدی یعنی یار کفره دعوت اید بنامه
 خرقه و کسوة فقرا کیمک جائز دکلدر زیر صورت نفاق و ریادربو خود کفر در
 (مرغ روحم که همی ز دز سر سدره صغیر * عاقبت دانه خال تو فکندش در دام
 * محصول بیت * بنم روحم مرغی که سدره المنتهی اوز زدن صغیر اوزردی
 یعنی سدره دن صقل و برردی حاصلی مقام و قرار کاهی سدره المنتهی اید بکه
 جبریل امینک مقام ایدر عاقبت سنک دانه خالک آتی دامه بر اقدی یعنی مقامی
 سدره ایکن دانه خالک آتی خراب آباد دنیا به گرفتار ایلدی حضرت آدمی دانه
 کندم ایلدی کی (کل ز حد برد تنم ز کرم رخ بنما * سرو می نازد و خوش
 نیست خدا را بخیرام * محصول بیت * کل تنعمی و تعظمی حد دن آشردی
 یعنی زیاده رعنائق صنتار کرمکدن رخکی کوسر حدی بیلبوب شرمنده روین
 اولسون و دخی باغده تنم اوزره اولسون سروده نازنور حال بو که نازی
 خوش دکل الله ایچون صالن یعنی موزون قامتکی خرامان ایل که بحجاب ایدوب
 نازی تر ایلسون (چشم خونبار مرا خواب چه در خور باشد * من له بقتل
 دامد نف کیف بنام * در خور لایق داه درده دیر لر دنف دالک و نونک فتحه لایله
 مرض ملارم یعنی تمتد اولان مرض بویله اولنجه مفرد و تنبیه و جمع و تذکیر
 و تأنث برابر کاور مثلاً رجل دنف و امرأة دنف دیر اما نونک کسر لایله اولیحق
 برابر کز مثلاً رجل دنف و امرأة دنف دیر لر پس بونده ایکی وجه اوزره اوقومق
 جائز بنام فعل مضارع مفرد مذکر غائب او یوردیمکدر * محصول بیت *
 بنم فان یاغدر یعنی کوز و نونک اویق و نه لایق اوله یعنی کوز و نه اویق و کیرمک لایق
 دکل زیر ابر کیمس که مرض تمتد و مهلك قتل ایلک قصد ایلسه نیجه او یور یعنی
 شول ایلسد که مرض مدنف اذناف و زبون و نحیف ایلید اکنوم حرام اولور

(تو ترجم نکنی بر من بیدل کفتم * ذالذدعوی وهانت وتلك الايام *
 ذالک اسم اشارتدر مبتدا و ایام مقدم خبر و دعوی تقدیر امر فوع خبری
 و یا مؤخر مبتدا و ها حرف تنبیه انت محلامر فوع مبتدا خبری محذوف
 تقدیری حاضر و تلك الايام انت ضمیر نه معطوف در نهایت خبری جمع اعتبار
 ایدر تقدیری وانت حاضر و تلك الايام حاضر ات دیمکدر * محصول بیت *
 جانانه دیدمکه سن بن بیدلک اوزر نه هر کز رحم ایاز سن زیر اظالمسن دعوا مده
 بودر یعنی بود دعوی ایدرم ایستاده سن و ایستاده شول کوردیکل ایام یعنی بنم
 بوسوزنی مر و رایامله تصدیق ایدر سن حاصلی بود دعوی سنک مصدق اولوب
 ظهوره کاوران شاء الله تعالی حاصلی ترجم ایلدی بکه بر زمان نادم اوزر سن
 زماندر بو (حافظ ارمیل با روی تو دار دشاید * جای در گوشه محراب کنند
 اهل کلام * محصول بیت * جانانه خطاب ایدوب بیورر حافظا کر سنک ابرو که
 میل ایدر سه لایق و حری در زیر اهل رمز و کلام گوشه محرابده مقام اید بیورر
 پس حافظ سنک گوشه ابرو که مائل اولسه لایق زیر اولده اهل رمز و کلامدر
 خواججه بروی جانانی گوشه محرابه تشبیه بیورر مشدر وله ایضا (ما یغمان
 مست دل از دست داده ایم * همراز عشق و هم نفس جام باده ایم * ما مبتدا
 بیغمان مست صفت دل داده ایمک مقدم مفعول صریحیدر و از دست غیر
 صریحی و مجموعی خبر مبتدا در و مضارع ثانی خبر بعد از خبر در یعنی تعدد خبر
 قبیلندندر همراز عشق اسم فاعلک مفعولنه اضافتی قبیلندندر و او حرف
 عطف و هم نفس جام باده همراز عشق کبیدر اعرابده * محصول بیت *
 بزم خوش غمشلر کو کلزی الدن ویر مشز یعنی آلدن مشز عشقه همراز
 و جام باده به دمساز اولمشز حاصلی هم عاشق و هم فاسقز یعنی رند عالمز
 بی پروا بکوزر (بر مایسی کمان ملامت کشیده اند * تا کار خود را بروی جانان
 کشاده ایم * بسی یایله چوق معنایسه در کمان ملامت بیایینه تا ابتداء
 غایت ایچوندر کار خود و ابروی جانان لامیدلدر * محصول بیت * عوام بزم
 اوزر بزمه چوق ملامت یایی حکمشلدر اولوقتدنبیری که کندی ایشیزی
 ابروی جانانندن آچمشز یعنی ابروی یاردن ایشیز ایلری کلوب فتح باب بوللدنبیری
 عوام و مدعیلری لوم ایدر لر حاصلی ابروی جانانندن مراد مرال و برلدنبیری
 خلق بزه طعن و تشنیع ایدر (ای کل تو دوش داغ صبحی کشیده * ما ان
 شقایقیم که باداغ زاده ایم * شقایق لاله به دیر لر زاده ایم طو غمشز دیمکدر
 * محصول بیت * ای کل سن دون کیجه داغ صبحی چکمش یعنی غنچه دن
 چیقوب صبحی داغنی دون کیجه چکمش سن یعنی آخیلوب قرمزی داغه

از بحر مضارع
 مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات

بکرمک دون کچه اولمشدر اما بر اول لاله ایز که داغله طوغمشتر یعنی بزداغدار
 ازل ایز سنک داغک دون کچه لکدر ککلی قرمری داغه تشبیه ایش
 (پیرمغان ز توبه ما کرملول شد * کو باده صاف کن که بعد رایستاده ایم * کو
 خطاب عام) (محصول بیت) اگر پیرمغان بزم توبه مزدن ملول اولدینسه یعنی باده
 ایچمکدن فراغت ایلدی کمزه ملول اولدینسه پیرمغانه سوبله که باده بی صاف
 ایلد که بر توبه نک عذرینه طورمشتر یعنی توبه مز اختیار یاری دکلدر اضطرار ایدر
 اختیاری اولمیان توبه به اعتبار اولمز (کاراز تو میرود نظری ای دلیل راه *
 کانصاف میدهم ز کارا و فتاده ایم * میرود واقع و حاصل اولور نظری ده
 با حرف وحدت تقدیری نظری کن در که حرف تعلیل * محصول بیت * ای یول
 قول اغوزی ایش سنکدن حاصل اولور بره برالتفات ایلد یعنی بره مدد ایلد بره
 انصاف و بررز که ایشدن محکم دوغوشتر یعنی زیاده دوشسکتر که ایشدن برایش
 حاصل اولمز آمدی ای دلیل آه ایش بترسه سنکدن بترغیردن دکل مصرع ثانینک
 مضعوفی بیتاب و طاقت اولدیغنی بیان ایدر (چون لاله می بین و قدح در میان
 کار * این داغ بین که بر دل پر خون نهاده ایم * مبین فعل ثنی مفرد مخاطبدر
 کورمه و باقه دیملدر * محصول بیت * لاله کبی آورته ده باده و قدح کورمه
 یعنی باده نوشلغمزه و قدح کردانلغمزه بقمه یعنی لاله کبی قدح کیر اولدیغمزه
 باقه ظاهر ایلد که بوداغی کور که دل پر خون غزه قومشتر یعنی ظاهر لاله کبی
 جام باده طو ندیغمزه باقه که دل خونین غزداغدار در لاله کبی (کفتی که حافظ
 این همد رنگ خیال چیت * نقش غلط مخوان که همدان لوح سادایم
 * محصول بیت * سن دیدک که ای حافظ بود در رنگ ندر یعنی اشعار کده بود قدر
 ایچمه خیال ندر جواب و برر که غلط نقش او قومه که بر بیلدیکل لوح سادایم
 یعنی اشعار می غلط او قومیتجه خیال بولمز سن بلکه کلام ساده بولور سن حاصلی
 کان خجندی کبی اشعار مده بن خیال قصد ایلزم که معناسنه صغوبله انتقال
 اولنه یعنی بنم شعر مده اغلاق بود قدر ساده در که هر کس فهم ایلد که قادر در
 وله ایضا (من بر دل ز نوک غمزه بیزم * که پیش چشم بیماریم * تیرم میم
 معناده دله مقید در نوک نوک فتحیل و شمیل لغتدر هر سنه نک سیوری اوجی
 مثلاً نوک سنان دیرلدر من اوجنه که حرف تعلیل * محصول بیت) بور که نوک
 غمزه دن تیراورمه یعنی نوک غمزه ایلد بنی هلاک ایلد نا که چشم بیمارک اوکنده
 اوله بیزم یعنی نوک غمزه ایلد بنی هلاک ایلد که چشمک اوکنده فدا اوله بیزم یعنی چشمکه
 فدا اوله بیزم (نصاب حسن در د کالست * ز کانه ده که مسکین و فقیرم) (محصول
 بیت) کوزلک نصابی حذو کالده در یعنی حسنه قصورک بوق اسباب

ایچمه هفت
 مفعول مفعولان

حسن هب برلورنده آمدی بکار کات و بر که مسکین و فقیرم * محصول بیت *
 یعنی نصاب کامل اولنجه مستحقه ز کات و بر مک فرض اولور حال بو که
 حسن ز کاتنه بنکدن مستحق اولمز پس ز کاتی بکاتعین ایلد (من آن مرغم که
 هر شام و سحرگاه * زیام عرش می آید صغیرم * صغیرم میم صغیر منصوب اولنجه
 بکاصغیر کلور دیمک اولور صغیرم فوع اولنجه بنم صغیرم کلور دیمک اولور و لکل
 وجهه * محصول بیت * بن اول مرغم که هر صباح و اخشام عرش اوزرندن
 کلور صغیرم یعنی مقام پرواز کاهم عرش در که صیت و صدام آندن کلور
 (قدح پر کن که من در دولت عشق * جوانبخت چه نام کر چه بیزم * محصول
 بیت * خطاب عام طریقله بیورر قدحی طولدر که بن عشق دولنده جهانک
 جوانبختیم کر چه ذامده بیزم یعنی صورتا بیزم اما بختم و طالع جواندر کانه
 جواب سوال مقدر در یعنی سوال کلدیکه سن بیزم تعدنکر و قدحی و باده بی
 نیار سن جواب و برر که کر چه بن بیزم اما بختم جواندر جوانلغیله ایچرم (چنان
 بر شد فضای سینه از دوست * که فکر خویش کم شد از بیزم) (محصول بیت)
 سینه صحرایی دوستدن انجیلین طوبطلو اولدیکه کندی فکرم خاطرمدن
 کم اولدی یعنی سکندی میله اوتدم دکل که اغیاری حاصلی درون و بیرونی
 دوست محبتی قاپلدی شوبله که کندی وجودم خاطر مه کلز (مبادا جز حساب
 مطرب وی * اگر حرفی کشد کلک دبیرم * مبادا نهی مفرد غائب اولسون
 دیملدر) (محصول بیت) مطرب وی حسابندن غیری اولسون اگر کاتبک قلمی
 بر حرف چکر سه یعنی کراما کاسینا کر حساب دفترینه برنسنه بازار سه
 مطرب و میدن غیری نسنه یاز مسون (دران غوغا سکه کس کسر انپرد
 * من از پیرمغان منت پذیرم * منت پذیرم صیغه سنک مفعول صریحی
 و از پیرمغان غیر صریحی و جائز در که منت پذیر و صف ترکیبی اوله) (محصول
 بیت * اول غوغاده که کسه کسیدی صورما ز یعنی حشر کوئنده بن پیرمغاندن
 منت قبول ایدرم یا خود منت قبول اید بیزم یعنی اول کوئنده نعمتیچون منت
 پذیرم حاصلی نم کثیره سیچون ممنوع و معترف احسانی (چو طفلان تا کی
 ای زاهد فریبی * بسیب بوستان و شهد و شیرم) فریبی فعل مضارع مفرد مخاطب
 الدارسن دیملدر * محصول بیت * ای زاهد اوغلا غفلت کبی بنی نیمیله دله
 الدارسن جنت الماسیله و بالیله و سودیله یعنی جنتده فلان وارد دبود دنیا
 ذوقلندن بنی اوصاندر رسن (قراری کرده ام بای فروشان * که روز غم بجز
 ساغر نکیرم * محصول بیت) باده فروشله عهد و پیمان ایشم که غم کوئنده
 ساغردن غیری ایله الوب طوغمیه بیزم یعنی روز غمده باده نوش اوله بیزم (خوشا

آن دم که استغناى مستی * فراغت بخشد از شاه و وزیرم * محصول بیت *
نه عجب خوشدراول دم واول ساعت که مستلک استغناسی شاه و وزیردن
بکا فراغت بغسلیه یعنی مستانه لك وقتبده دنیا و ما فیها الدمک کوزینه
چوبچه کور غرقنده قالد بکه شاه و وزیر (فراوان کنجهادر سینه دارم *
اگرچه مدعی بیند حقیرم * فراوان چوق دیمکدر * محصول بیت * سینه ده
چوق خزیه لرم وارد در یعنی سینه مده معارف و علوم خزیه لرم وارد در *
مدعی بنی حقیر کورر یعنی ظاهر صورت فقرده اولدیغ معجون اغیار
و مدعی بنی فقیر و حقیر اعتبار ایدر اما سینه خزیه سی جواهرله تولیدر
(من انکه بر کفتم دل زحافظ * که ساقی کشت یارنا کریم * که حرف بیان
ناکر بر ضروری دیمکدر عرییده لابد بر رسته که بوندن اسبق بیان اولنجشیدی
* محصول بیت * بن حافظدن کوکلی اولوقت فالدر دم یعنی انک سلامت
و عافیتندن کوکلم الدم امید می کسدم که یارنا کریم اکاساقی اولدی یا خود
ساقی اکا یارنا کریم اولدی یعنی ضروری و سوکلی یارم اکاساقی اولدیغندن
یلورمکه رسوای عالم اولیسردر وله ایضا (من ترک عشق و شاهد و ساغر
نمی کنم * صد بار توبه کردم و دیگر نمی کنم * محصول بیت * بن عشق و شاهد
و ساغر ترکی ایلم یوز کمره توبه ایلم دخ ایلم یعنی توبه ایلم و یازک
مذکورات ایلم (باغ بهشت و سایه طوبی و قصر حور * باخاله کوی دوست
برابر نمیکنم * محصول بیت * جنت باغی و طوبی کولیکه سنی و حورک
قصر بنی دوستک محله سی ترانید برابر ایلم یعنی خانه کوی جانی ترجیح ایدرم
بونلردن (تلقین درس اهل نظریک اشارتست * کفتم کنایتی و مکرر نمی کنم *
تلقین دن مراد تعلیم در درسه اضافتی مصدرک مفعولنه اضافتیدر و اهل نظره
لامید تلقین مبتدایک اشارت خبری (محصول بیت) اهل نظرک یعنی عاشقان
درس تعلیمی بر اشانتدر یعنی انلرک تعلیمی رمز و ایمالیه در برکایت سوبلدم
مکرر ایلم یا خود اشارتی بر ایلمم آرتق ایلم دیملک اوله (شیخیم بطیره گفت
بر برک عشق کن * محتاج جنک نیست برادر نمیکنم * ترک عشق مصدرک
مفعولنه اضافتیدر و محتاج جنک اسم فاعلک مفعولنه در (محصول بیت) شیخ
بکا غضبه و ارعشی ترک ایله دیدی ای برادر جنکه احتیاج یوق عشقی ترک ایلم
یعنی غضبه سوبلکه احتیاج یوق ترک ایلم حاصل عاشق کلام عاشقی کیدرم
و یونیدی قبول ایلم (این تقویم تمام که باشاهدان شهر * ناز و کرشمه بر سر منبر
نمی کنم * محصول بیت * بوقه قوی بکایت که شهرک دلمر لایله منبر اوزره ناز و کرشمه
ایلم یعنی واعظلرک کی منبره جیقوب کی فی مدح ایلیوب کی فی ذم ایلم

بحر مضارع
مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

حاصل

حاصلی منبره جیقوب مرا یلیق ایلم پس بنم کی رنددن بوقدر زهد و تقوی یتر
(هرگز نمی شود ز سر خود خبر مرا * تادرم میان سبکده سر بر نمی کنم *
محصول بیت) هرگز بنم کندی باشمدن خبرم اولمز مادامکه میخانه اورته سنده
باش فالدرم یعنی آنده پیدا اولوب ظاهر اولمجنجه حاصلی اول دولخانه به
واروب عیاش رندلره حشر اولمجنجه عظم باشمه کلوب کندمدن خبر دار اولم
یعنی برایکی قدح باده ایله عظم باشمه کلور (ناصح بطرک گفت حرامست می مخور *
کفتم بچشم کوش بهر خرمی کنم * محصول بیت * ناصح بکا طعن طریقیله
دیدی شراب حرامدر آنی ایچمه دیدم علی الرأس والعین قولغمی هراشکه
طو تمام یعنی هر ترک سوزینی دیکلمم خواجه واعظی خرایلدی اولزمانک
واعظلرینی خرایلین یوزمانه نک واعظلرینی کورسه عجب نه دیردی اوله مصرع
نایده کوشی چشمه عطف ایلم بن مفعول بیت و اصل اولماش (پیرمغان
حکایت معقول می کند * معذورم از خیال تو باور نمی کنم * محصول بیت *
ناصح سابقه بیورر که پیرمغان معقول حکایت ایدر پس انک معقول حکایه سنی
قویوب اگر سنک محالاتکی ایضا غزم معذورم یعنی انک کرچی طورر کن سنک
افترا لیکه ایضا غزم غریب دکل (حافظ جناب پیرمغان جای دولتست *
من ترک خاکبوسی این در نمی کنم * بونده جنابدن مراد آستانه در ترک
خاکبوسی اضافتی مصدرک مفعولنه در خاکبوسی وصف ترکیبیدر طبراق
اوشی دیمکدر و یا حرف مصدر تراب بوس اید بچیلک معناسنه این دره اضافتی
اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر * محصول بیت * ای حافظ پیرمغانک
آستانه سی دولت بریدر یعنی آنده دولت لک کسب اولنوز زیر آنده وارانک قویبی
بیکه یتر اولود و لولور پس امدی بن بوقیونک خاکبوسلغنی ترک ایلمزم یعنی
دائما بوسعاد تخانه نک آستانه سنی بالین ایدینورم و ملازمتی ترک ایلم
دیمکدر وله ایضا (مادر من بحر در سر تخانه نهادیم * محصول دعا در ره
جانانه نهادیم * سر بونده سودا و هوا معناسنه در * محصول بیت * بر سحر
در سنی میخانه هوا سنه قودق یعنی در سنی ترک ایدوب میخانه به دوشدک حاصلی
باده به دگشدد دعا محمولنیده جانانه بولنه قودق ایلدیکم ز دعاری جانانک
بولنه فدایا لک یعنی جانانه بغسلدق حاصلی تواجی اکاهبه ایلدک (در خرمن
صد عالم عاقل زند آتش * این داغ که ما بردل دیوانه نهادیم * در حرف صله
* محصول بیت * یوز عالم عاقلک خرمنیه آتش اورر بوداغ که بر دیوانه کوگاه
اوردق یعنی هر عالم عاقل که بزم دلمرک داغنی کورر آجید یغندن یورکی یشار
(سلطان ارل کین غم عشق بماداد * ناروی درین منزل و برانه نهادیم * محصول

بحر هزج
مفاعیل مفعول مفاعیل مفاعیل

بیت * ازل پادشاهی عشق غمی خرنه سنی بزه وردی اولوقد نبری که
 بوسزل و برانه به توجه ایلدک یعنی دنیا به یوز قوالد نبری حاصلی دنیا به
 کلاد نبری خدا غم عشق بزه نصیب ایلدی (در خرقه ازین بدش منافق توان
 بود * بنیادش ازین شیوه زندانه نهادیم * ازین از حرف ابتدا و این اسم اشارت در
 قریبه و جازدر که ازین ادات تعلیل اوله بونک ایچون معناسنه * محصول
 بیت * خرقه ده بوندن ارتق منافق اولمز یعنی فقیر لباسی کیوب ا کاشایسته
 عمل ایلمک منافق قدر پس فقر خرقه سنک بنیادنی بوزندانه شیوه دن قودق
 یا خود بنیادنی بونکچون شیوه زندانه قودق یعنی نفاق ا کلمسون دیو خرقه ده
 زندانه طوره بنیاد اوردق یعنی زندک که باشادق و تستردن فراغت ایلدک
 دیمکدر (در دل ندهم ره پس ازین مهر بتازا * مهر لب او بردر این خانه
 نهادیم * در حرف صله * محصول بیت * بوندن صکره محبوبه محبتنه کوکله
 بول و برم یعنی ندهن صکره دلبر سوم جانا نکی مهرنی بوخانه نک قبوسنه
 قودق یعنی کوکل خانه سنک قبوسنه جانا مهرنی اوردق که اندن غیری
 کیمسه نک حکمی نافذ اولسون اول خانه ده (ان بوسه که زاهد زبیش دست
 بماداد * از روی صفا بر لب پیمانه نهادیم * پی بونده ادات تعلیل در اجل
 معناسنه انکچون دیمکدر (محصول بیت) اول بوسه که زاهد النی بزه اول بوسه
 ایچون وردی یعنی الین بزه صوندیکه بوس ایده وز اما بر الین بوس ایلمیوب
 بلکه صفا یوزندن اول بوسه بی لب پیمانه به قودق یعنی تبرکالب پیمانه بی بوس
 ایلدک انک النی بوس ایلدک اکرچه که النی بزه و بر مکدن مرادی بوس
 ایتدر مک ایدی بی لفظنی بونده آرد و صول معناسنه اخذ ایلینی مؤاخذه ایلمک
 کرک (المنته که چو مایدل و دین بود * انرا که خرد پرور و فرزانه نهادیم *
 خرد پرور و صف ترکیبیدر عاقل معناسنه فرزانه عاقل * محصول بیت *
 منت خدا نکدر که بزم کبی بیدل و دین امش اول کیمسه که خرد پرور و فرزانه
 قودق یعنی عاقل و دانا تعین ایلدیکمز کیمسه بزم کبی رسوای عالم امش
 (چون مبرود این کشتی سرکشته که آخر * جان در سران کوه ریکدانه نهادیم
 * چون بونده کیف معناسنه در کشتی سرکشته دن مراد وجودیدر کوه
 یکدانه دن جانی * محصول بیت * بوکشتی سرکشته نیچه کیده بیلور که
 جانی اول کوه ریکدانه نک سوداسنه قودق یعنی جانا سوداسی و محبتی
 و ارا بکن وجود مز غیری به کیمکه قادر دکل حاصلی جانا سوداسنی ترک ایلدوب
 بر غیری به کیده مز مصرع اولک معناسنی چونکه بوس سرکشته کشتی عاقبت
 دیر یعنی غرق اولور دین عجب سرکشته وجود امش (قانع بخیمالی ز تو بودیم

چو حافظ یارب چه کراعت و بیگانه نهادیم * نهاد بونده طبع معناسنه در
 * محصول بیت * حافظ کبی سندن بر خیال ایلد قانع و راضی ایلد یارب نه کدا
 همت و بیگانه طبع عز یعنی خیال جانا نله قانع اولوب وصالنه طالب اولماق
 زیاده دون همت و آجق طبیعتی لکدندر حاصلی وصال قابل ایکن خیال ایلد
 قانع اولق دناعت و نا کسلکدر و له ایضا (خیال روی تو بر کارگاه دیده کشیدم
 * بصورت بونکاری ندیدم و نشیندم * خیال روی تو لامیه لر در کارگاه دیده
 بیانه نکاری یا حرف وحدت * محصول بیت * سنک رویک خیالی دیده
 کارگاهنه چکدم سنک صورتکله بر نکاری نه کوردم و نه ایشتم (امید
 خواجکیم بود بندکی تو جستم * هوای سلطنتم بود خدمت تو کریدم (محصول
 بیت * بنده خواجک امیددی و ارایدی سنک قوللغکی ایستدم یعنی سنک
 بنده لکک خواجک لکدر حاصلی سکا قول اولق افتدی اولقدر بنده سلطنت
 آرزوسی و ارایدی سنک خدمتک اختیار ایلدم یعنی سنک خدمتک سلطنتدر
 (ا کرچه در طلبت همعنان باد شتالم * بکر دسر و خرامان قامت نرسیدم *
 محصول بیت * اکر سنی طلب ایلکده باد شتاله همعنا غم یعنی دیر کیندشم که
 بویه بیلور پرورم بونک بر لبه سنک مر و خرامان کبی قامت غبار شه ایشتم
 یعنی سنک قامتک واصل اولدم (امید در شب زلفت بروز عمر نیستم * طمع
 بدور دهانت ز کام دل ببردیم * محصول بیت) سنک شب زلف کده عمر کوته
 امید با غلام یعنی عمر به اعتماد یوق و سنک دهانت دورنده کوکل مرادندن
 طمع کسدم یعنی سنک دهانت دورنده بکا کوکل مرادی حاصل اولمز
 (کناه چشم سیاه تو بود ز کردن دلخواه که من چو آهوی وحشی زادی
 بر میدم * کاه چشم لامیه درو سیاهه اضافت بیانه و توبه لامیه و او حرف
 عطف کردن دلخواه بیاید دلخواه وصف ترکیبیدر خواهیدنن کوکل دیلکی
 یعنی کوکل ایستیوب آرزو ایلدیکي نسنه که حرف بیان آهوی وحشی
 بیانه آدمی یا لیه انسان دیمکدر * محصول بیت * سنک قاره کوزک و کوکل
 آلیجی گردنک کاهیدر که بن آهوی وحشی کبی آدمدن اورکدم یعنی چشم سیاه
 و کردن دلخواهک محبتی بی آهوی وحشی کبی مر دمدن اورکدوب طاعله
 دوشوردی (ز شوق چشمه نوشت چسه فطرها که فشاندم * زاعل باده
 فروشت چده عشوه ما که خریدم * چشمه نوش بال چشمه سی دیمکدر که دهان
 جانا دن کاهیدر فطره دن مراداشک قطره لریدر کثرت کریمه دن کاهیدر شوق
 چشمه نوش لامیه و بیانه در اعل باده فروش بیانه * محصول بیت * سنک
 چشمه نوشن شوقندن نه فطره لر که صاچدم یعنی نه کریمه لر که ایلدم باده فروش

از بحر محبت

مفاعلهن فعلا تهنه فاعلهن فعلا تهن

ایکند نه عشوه که صافون آلام یعنی نه الدانسه که اندام حاصلی باد و علف
 صافون المی شود استند زیاده اندام (زعمزه بردل ریشم چه تیرها نه کشادی *
 زغصه بر سر کوبت چه بارها که کشیدم * محصول بیت * مجروح یورکه
 غمزده دن نه او فله که او ردل یعنی مبالغه از فله او ردل سر کوبیده غم و غصه دن
 نه یوکا که چکدم یعنی نه زخمی که چکدم زخم را ز لوی بار باران نسیم صبح
 بخاری * که بوی خون دل ریش ازان تراب شنیدم * محصول بیت *
 ای نسیم صبح کوی یاردن بر غبار کتور زرا مجروح دلک قانی قوقوسی
 اول ترابن ایندم (چو غنچه بر سرم از کوی او گذشت نسیمی * پرده بردل
 مسکین بیوی او بدیدم * محصول بیت * غنچه کبی باشم اوز زندن جانا
 کوی زندن بر نسیم یکدی که دل مسکینک اوز زنده انک قوقوسی سیبیل پرده
 یرتدم یعنی انک قوقوسی بی اختیار اولوب پرده دلی چلا ایلدم حاصلی نسیم
 بوی جانانی کتور منک سیبیل پرده دلی چال ایلدم (بخال پای تو سو کند و نور دیده
 حافظ * که بی رخ تو فروغ از چراغ دیده ندیدم * محصول بیت * سنک خاکیا که
 عین ایدرم و حافظک نور دیده سنه که سنک رخک سبز چراغ دیده دن فروغ وضیا
 کورمدم یعنی سنک رخک سبز کوزی روشن کورمدم حاصلی کوزم آیدینی
 سنک رخک رو به ایضا مابین در نه بی حشمت و جفا آمده ایم * از بد حادثه
 اینجا بیناه آمده ایم * بی ادات تعلیل حشمت های مهمله نک کسر یله عجم
 عظمت معنایسته استعمال ایدر جاه منصب * محصول بیت * بز و جانا
 قپوسنه عظمت و منصب ایچون کلمه شایر بیک حادثه نامندن بونده صغغه
 کلشن حادثه نک تقدیری حادثه بد در ضرورت وزن ایچون تقدیم و تأخیر
 اولندی (رهر و منزل عشقیم و ز سر حد عدم * تا باقلیم وجود این همه راه
 آمده ایم) رهر و وصف ترکیب دیوله کیدی می منزله اضافی اسم فاعلک مفعولنه
 اضافت و عشقه اضافت لامیه در ادات تکلمه ده بویه در وا حرف عطف
 سر حد عدم لامیه تا انتهای غایت ایچون الی معنایسته در باقلیم وجود
 با حرف صله و اضافت بیانه و یا لامیه در مجازا این همه بوقدر دیکدر ز سر حد
 عدم معصراع ثانی به مرهوندر (محصول بیت عشق منزلیک زهر و بیرون سر حد
 عدم بیهوده بوقدر بوقول کلشن نسیمی عدم دن وجوده کلشن (سیره
 خط تو دیدیم و زیستان بهشت * بطلبکاری این مهر کایه آمده ایم * سیره خط
 قریب اید و لامیه زیستان بهشت معصراع ثانی به مرهوندر مهر کایه ایدر
 یعنی بیانات جنتندن زیستان بهشت ایدر آمده مهر ایدر اضافت صکره
 الحاقی بین قطع ایچون کلشن نسیمی حواله با حوالی شدت اولی کلشن نسیمی

از بحر رمل

فعلاتن فعلاتن فعلات

آنی بیله کتورن محبوب انقلاب از لورمش روی محبوبه ده مهر کایه در لور و بعضا
 دیدلر که شمس دیدکاری نباتدر شمس یعنی کوش نه جانیده ایسه چکی اول
 جانیه دور پس بنده اصلی کایه مهر ایدی کوش اولی معنایسته ادنی ملا یسه ایله
 یعنی شمس چکی حرکت تابع اولدیغیچون (محصول بیت) سنک سیره خطکی
 کوردل و زیستان جنتدن بومهر کایه کل طلبکار لغنه کلشن یعنی سیره خط
 جانا طلبکار لغنه خط جانانه مهر کایه دیش انکچون سیره کرایلیدی پس سبز
 خط دین های رسمی سز مذکور نکته واصل اولامش و جمیع نه خطره مخالف
 یازمش (با چنین کج که شد خازن او روح امین * یکدای بد خانه شاه آمده ایم *
 کلشن مراد حضرت قرآن دروسا علوم و معارف که قرانه تابعدر * محصول
 بیت * خواجه حفاظه و سائر علمایه تعریف طریقه بیله بیورر بونجین
 خزینه ایله که خزینه داری حضرت جبریل ایلدی کد الفه شاهسک سران
 قپوسنه کلشن (بکر حلم توان کشتی توفیق یکاست * که درین بحر کرم
 غرق کناه آمده ایم * لکر حلم قویانیه و لامیه در کشتی توفیق بیانه که حرف
 تعلیل بحر کرم بیانه غرق کناه مصدرک مفعولنه اضافت در * محصول بیت *
 توفیق خدایه ندا ایدوب بیورر که ای کشتی توفیق خدا سنک حلمان
 لکری قنده در که بود دنیا بحر نده کاهه غرق کلشن یعنی دنیا مقام کسب
 ثواب و کاهدر لیکن بز بحر کاهه غرق اولشن آمدی ای کشتی توفیق خدا حلم
 کوسر و بزی بحر عصیان و خطادن تخلیص ایلد و جائزدر که معنا بویه اوله که
 ای کشتی توفیق خدا لکرحلم قنده در که بحر کرم خداده غرق کنه کلشن یعنی
 بحر کرمه طالمق آمده پس بزی تخلیص ایلد (اب و میرودای ابر خطا شوی
 بیار * که بدیوان عمل نامه سید آمده ایم * ابر خطا شوی بیانه در خطا
 آید بی ابر دیکدر بیار فعل امر مقرر مخاطب یا غدر دیکدر که حرف تعلیل
 بدیوان عمل با حرف صله و اضافت بیانه در نامه سیاه وصف ترکیبی اقسامنددر
 محصول بیت * یوزمن صوبی کیده یورای خطا یویجی ابر باران رحمتکی
 یا غدر زرا عمل دیوانه نامه سیاه یعنی کاهکار کلشن ابر خطا شوی مذکور
 توفیق خدادر و جائزدر که دیوان عملدن مراد دفتر اوله پس اولزمان با حرف
 مصاحبت اولور معناد دفتر عمل ایلد کاهکار کلشن دیمک اولور (حافظ این خرقة
 پشمینه بیند از که ما * از بی قافله با آتش آه آمده ایم * که حرف تعلیل
 ما معصراع ثانی به مرهوندر با حرف مصاحبت آتش آه بیانه * محصول بیت *
 ای حافظ بونخرقة پشمینه بی براق یعنی ترک ایلد زیر اهل ریا قافله سنک آردندن
 آه آتشینله کلشن یعنی آمدی بونخرقة پشمینه بی ترک ایلد که جامه ریادر پوخسه

آه آتشبارم سزیده خرقة بنده یا قریاندر حاصلی خرقة پشمینه اسباب ریادند رانی
 نزل آله که آتش دوزخدن سالم اوله سن زیر اریا کفر در کافر ایسه اهل دوزخدر
 وله ابضا (ما نکویم بد و میل بناحق نکنیم * روی کس راسیه و دلق خود
 ازرق نکنیم * بو غزله ردیف واقع اولان افعال اکثر فعل امر متکلم مع الغیردر
 بعضی فعل مضارع متکلم مع الغیردر بعضی فعل مشترکدر بینهما امدی
 مطلعده نکویم و نکنیم (مشتکر واقع اولشار بد نکویم مفعولی یعنی مقول
 قولیدرو او حرف عطف میل مفعول صریحیدر نکنیم و بناحق غیر صریحی
 و با حرف صله ناحق ناحق فی توصیف یعنی مدخولینک وصفیتی حکمتی ایدر
 ناحق حق دکل دیکدر حق صفت مشبهه در ناایله منفی نکنیم ایلزویا ایلیه لم
 اشتراک اوزره روی کس لامیه را ادات تأکید یعنی اضافتدن مفهوم اولان
 معنای مفعولیتی تأکید ایدر ته که دلق خود اضافتی بو که قرینه در فتأمل
 روی کس و دلق نخود نکنیم مفعول اولریدر و سیه و ازرق مفعول ثانیری
 (محصول بیت * بزبراماز سو یلرزویا سیه لم یعنی شرعا و عقال مذموم اولان
 نسبه لری سو یلرزو حق اولیان احوالی و حالاتی ایلزویا ایلیه لم یعنی امور
 باطله به میل ایلزوکسه نک یوزنی سیه و کندی خرقة مزی کولرنک ایلرز
 و یا ایلیه لم یعنی کسه نک ریاسن اظهار ایدوب رسوای ایدوب یوزن قاره ایلزونه
 کندیم خرقة سنی ازرق رنگ ایدوب مرایی اولورزویا خود اوله لم حاصلی
 نه کسه نک ریاسن اظهار ایدر زونه کندیم مرایی اولورز خواجه حفر تلی رنگ
 دلق خود ازرق نکنیم ازرق پوشلر تعریفدر سیه که سابقه انصافی کچمدر
 ادعا یورر که ازرق پوشلر مرایی ایدر پس برانکر کی اولیه لم یعنی ازرق رنگ خرقة
 کیمیدم بزبرایا شعار ایدر بعض نسخه ده خانه کس سیه و دلق خود ازرق نکنیم
 واقع اولش خانه سیه و خانه سیاه ماتم زده به دیر لر یعنی کسه بی ماتم زده ایلرز
 حاصلی کسه به مصیبت ایرشدر مزی دیکدر بر نسخه ده جامه کس سیه واقع
 اولش یعنی کسه به ماتم لباسن کیدر مزی حاصلی کسه بی متفحیر و متضرر ایلرز
 خرقة به جامه نسخه بی زیاده مناسبتدر فتأمل اعیب درویش و توانکر بکم
 ویش بدست * کاربرد مصلحت آنست که مطلق نکنیم * عیب درویش اضافتی
 مصدر ل مفعولنددر و توانکر درویش معطوف بکم با حرف مصاحبت کم
 اکسک ویش ارتق عیب مبتدا و بدست خبری کاربرد بیانیه و نکنیم مقدم
 مفعولی مصلحت آنست مبتدا خبری اوله بیانیه و کاربرد لک معنا جهتندن
 مقامی حرف بیاندن صکره در تفریری مصلحت آنست که کاربرد مطلق
 نکنیم * محصول بیت * خواجه اف و نشر طریقیله یوردر ویش و توانگری

اکسک را آرند اعیب ایلمن برامز درویشی صغیر سیه له و توانگری
 کتا سیه له عیب لقی برامز درویشی طریقه هیچ کسه بی عیبایه لم مطلق قیدی کم
 ویشد نسبتدر و جانزد که لف و نشر اعبار ایلوب و نشر بر سیه کم ویشی
 صرف ایلیه وزیعنی فقیر و غنی بی صغائر و کتا ترله تعیب برامز در کسه به دخل
 و طعن جانزد کادر پس مصلحت اولدر که مطلقا برامز ایش ایلیه لم یعنی صغائر
 و کتا تر ایشایه لم یعنی هیچ بوجه له کسه بی تعیب ایلیه لم (خوش برانیم
 جهان در نظر راهروان * فکر اسب سیه و زین مغرق نکنیم * جهان چیلک
 فحیه له صفت مشبهه در جهیدن صحرای و قاتیق معناسنه ته که
 کاستانده واقعدر (بکفت احوال ما برق جهانست * دمی پیدا و دیکردم
 نهانست * راهروان وصف ترکیبدر یو جیلر معناسنه فکر اسب سیه لامیه
 و بیانید قاره آت فکری بو سوز آتی کو ستر که قاره آت ار زنده معتبر اوله بعض
 اعجام بونده برسوز سولیدی اسکر صحیح ایسه وجهدن حالی دکل دیدیکه
 اسب سید کادر بو اسب سیه در یعنی عسکر آتی حاصلی ابر آتی دیکدر و او حرف
 عطف زین مغرق بیانیه در مراد مرصع ایردر * محصول بیت * یو جیلر
 نظر نده قاتیقی قاتیقی کوزل سوره لم یعنی اصل سلوک نظر نده اوجه سلوک
 ایدم حاصلی طریق حقه خوش خوش کیده لم دیکدر اسب سیه و مرصع ایر
 فکری ایلیه لم تحمل و تکلف قصد ایلمد مصرع اولک معناسنی خوش سوره لم
 سکر دمی یو جیلر نظر نده دین اوجه سکرده تمش (رقم مغلطه بر دفتر دانش
 نکنیم * سر حق باورق شعبده ملحق نکنیم * مغلطه علم باشند اسم مکاندر
 غلط اید جل مکان یعنی یا کجی بر مصدره بی اولفده جائز غلط معناسنه رقم
 مغلطه بیانیه دفتر دانشده بولیدر سر حق لامیه با حرف صله و برق شعبده یته
 بیانیه ملحق اسم مفعولدر افعال باشند (محصول بیت) دانش دفتر نه غلط
 رقم حکمز یعنی علمزده اغلو طه قرشدر مزی حاصلی کسه بی با کتا تر زالد ایدوبده
 سر خدا ییده حقه بازا ق ورقنه الحاق ایلز یعنی حق باطله خلط ایلرز حاصلی
 کسه بی الدامق ایچون باطلی حق صورته اظهار ایلرز (زاهد ارمنع من
 از یاده کند آن بهتر * کاتفاش بی صاف مروق نکنیم * یا تمزده واقع اولان
 نسخه لده بو وضع اوزره در پس بو بیتک مصرع ثانی بی شاه یتنه مصرع
 ثانی و شاه بیتک مصرع ثانی بی بو بیته مصرع ثانی وضع ایلمک زیاده قلت
 تأملدند رفتأمل زاهد مبتدا و جله شرطید خبری منع من مصدر لک مفعول
 صریحنه اضافتدر و از یاده منعه متعلقه ربیعنی مفعول غیر صریحی در آن بهتر
 مصرع ثانی به مرهوندر که حرف بیان انتقائش شین معناسنه جهتندن مرقه

رد سروری

مقید در صاف بر وقش تقریر زنده صاف عامد و مروق خاصه در بعضی
 بر تنه دن بکر مکه خالص اوله بی صاف مروق اضافت لری بیاید در بعضی
 با حرف مصاحبت التفاهه و نکینم کله لینه متعلق اولق نمکندر * محصول
 بیت * اگر زاهد بزی باده دن منع ایدر سه اول یکدر که اکاهی صاف مروق الیه
 انتفات ایلیه لم یعنی صاف مروق له اکا حرمت ایلیه لم حاصلی می نابی اکا تکلیف
 ایدوب رعایت ایلیه لم (شاه اگر حرمه زندان نه بجرمت نوشد * هیچ کارش ز سر
 صدق برونی نکینم * محصول بیت * پادشاه اگر زندل جرمه سنی حرمه له
 نوش ایلر سدی یعنی بونلر کلامنی تعظیم و تخییل ایله اسفا ایلر سه هیچ برایشی
 صدق چه شدن رونقله ایلر زویا ایلیه لم یعنی زندله دوشن ایشلری صفای
 خاطر له لطیف زباله ایلر ز حاصلی هرایشی اعمال الله ایدر ز یعنی اکاعن صمیم
 انتاب عمت ایلر ز آسمان کنی رباب نه می شکست * تکیه آن به برین
 بحر معلق نکینم * محصول بیت * آسمان ارباب هنر کشتی سنی صریحی
 یاره لر حاصلی ارباب هنر کعدوسیدر که مراد بیک عکسینی ایشلر و هنر سزلر
 مراد بحد در پس اول یکدر که بومعلق دریاه تکیه ایلیه لم یعنی هیچ بر حالته
 اعتماد ایلیه لم ز راستلون و گرداندر که اعتماد و تکیه لایق و سزاوار دکادر
 فدی بونده بحر معلقه تشبیه ایلش (کیدی گفت حسودی و رفیق رنجید *
 کو تو خوش باش که ما گوش با حق نکینم * مصرع اولده یار وحدت افاده
 ایدر کو خطاب عام * محصول بیت * اگر بر حسود بر برامی سوز و بلیوب
 یار انک بر بستی سوز زندن رنجیده خاطر اولد بیه سن رفیق خوش اولدی که
 بر آجقه قولق طومر ز یعنی سوزینه اعتبار ایلر ز پس بزه یار ایلر سنده سوزینه
 اعتبار ایله که اجتنک سوزینه اعتبار اولنر (حافظ ارخصم خطا گفت نکیریم
 برو * و ربحی گفت جدل با سخن حق نکینم * نکیریم برو یعنی آتی تخطی ایدوب
 مواخذه ایلر ز و ربحی گفت با حرف تا کید با سخن حق با حرف مصاحبت
 و با حرف صله * محصول بیت * ای حافظ اگر خصم خطا سویلر بیه بر آتی
 مواخذه ایلر ز یعنی سویلر یکی سوزی اوزرینه طوبیوب خطا سویلر دیمرز
 و اگر حق و صواب سویلر بیه حق سوز جدل ایلر ز یعنی ناحق و ناصواب
 سویلر بیه کندی به ضرر در سکا دل و له ایضا (مرا عهدیست با جانان که تا جان
 در بدن دارم * هواداران کوبش را چون خویشتن دارم * عهدیست
 با حرف وحدت و یاتکیر که حرف بیان تا حرف توفیق هواداران احبا کوبه
 اضافت لامیه در شین ضمیر جانانه را جعدر جان خویشتن لامیه * محصول
 بیت * بنم جانانله عهدم وارد در مادامکه جانم بنده در محله سنک احباسبی

بهر هوش من سبب
 نه عیان صدایان و فاعیلن مفاعیلن

کندی جانم کبی طوتام یعنی محله سنک عاشق لری جانم کبی سوکلی طوتام
 (صفای خلوت خاطر از ان شمع چکل بینم * فروغ چشم و نور دل ازان
 ماه ختن دارم * صفای خلوت خاطر لامیه و بیانه در شمع چکل لامیه چکل
 جیم بجمیل و کافیه ترکستانده یعنی خطا و ختن جاننده بر برک اسمیدر که
 ارککی و دیشی سی غایت کوزل اولور مش اصلنده بر کاید سنک اسمیدر صکره
 اول کاید اولان ملکته اطلاق ایدر لر فروغ چشم لامیه در نور دله بویله در
 ماه ختن لامیه در مجازا فروغ چشم شمع چکل کبی * محصول بیت * خلوت
 خاطر صفایی اول شمع چکلدن کورورم یعنی خاطر مزک صفایی چکل
 محبوبی کبی محبوبند در کوزمک آیدینده و کک و کملک نوری دخی اول
 ماه ختنند در یعنی ختن محبوبی کبی محبوبند در (بکام و ارزوی دل چو دارم
 خلوتی حاصل * چه فکر ز خبث بد کو یان میان انجمن دارم * بکام با حرف
 مصاحبت و او حرف عطف ارزوی دل لامیه خلوتی با حرف وحدت و یاتکیر
 خبث خانک ضعی و بانک سکونله مر دارد بیکدر طبیعت ضدیدر انجمن درنک
 یعنی جمعیت * محصول بیت * کوکل مراد بجه و آرزو سنج چونکه بکا
 بر خلوت حاصلدر یعنی بر خلوت و وارد پس بویله اولنجه درنک اورته سنده بد کولر
 خبثاقتدن نه فکر و اندیشه وار یعنی بکا صفای خاطر حاصل اولد قد نصکره
 بد کولر هر نه دیر سه دیبون حاصلی جانانله خلوت خاصه مالک اولد یغمد نصکره
 بد کک و خبثلر حقمزده نه دیر سه دیسونلر بیت * اگر یارم تله یار اولور سه
 نه غم عالم و اغیار اولور سه * مصرع اولک معنایی کوکل مرادی
 و آرزوی الیه چون بر خلوت طوتام دین ادابی اوجه طوتامش و معنایی
 بقرمش (کرم صدک شکر از خوبان بقصد دل کین سازند * بحمد الله والمنه بتی
 لشکر شکن دارم * کرم میم معناده له مقید در بقصد با حرف صله و با حرف
 تعلیل ده اضافت مصدرک مفعولنه اضافه قید ربی با حرف وحدت لشکر شکن
 وصف ترکیبدر * محصول بیت * اگر بوز لشکر محبوب ایدر دن بنم کک و ککم
 الملق قصدینه بوصو قورر سه یعنی بنی عاشق ایملک قصد ایدر لر سه جد و منت
 اللهه در که لشکر صبی بر بتم واری یعنی بر جانانم وارد در که اسباب حسنده جمیعنه
 غالب و خوبلر هب صحتنه راغب و طالبدر حاصلی بوکونش سائر خوبلر
 بنجو مدر پس هر بار که آفتاب طلوع ایلید بنجوم مضمحل اولوب ناید اولور
 نه کک خواجه بیور مشدر بیت * چندان بود کرشمه و ناز سبی قدان
 کاید بجلوه سرو صنوبر خرام ما (خدارا ای رفیق امشب زمانی دیده
 بر هم نه * که من بالعل خاموشش نهانی صد سخن دارم * زمانی با حرف وحدت

دیده بر هم نه گزری بری بری اوزر نه تو یعنی از بودیم که رنه فعل امر در فرد
مخاطب قودیم که ر که حرف تعلیل اعل خاموشش بیایند مراد و د ا قدر نه ساقی
یا حرف نسبت * محصول بیت * الله ایچون ای رقیب بو کیچه بر زمان کوزک
یوم یعنی او یوزر اعل خاموشیله کیرلین یوز سوز طوتارم یعنی لیل یوز سوزم
وارامدی او یوز که سر لینه مطلع اولیه سن (چودر کازار اقبالش خراماغم
بجه نه الله * نه میل لاله و نسیرین نه برک نسترن دارم * کازار اقبال لایمه در
صباح بجمده نسیرین و نسترون و نسترون دال مهمله الیه بزمعنایه
در دیدی بر خوش قوقولی چکدر اما خواجه نک کلامی ترادف معناسنی
و بر من برک آرزو و قوقولق اسبابی و پیراق معناسنه در * محصول بیت *
چونکه جانانک اقبالی کازارنده خراماغم یعنی صالزم بجه الله نه لاله و نسیرینه
میل و نه نسترن آرزوم واری یعنی کازار اقبال جانان بنی بونلردن فارغ البال ایلدی
یعنی جانانک دیوات و اقبالی اسباب سیر و تفرجدن بنی نی ساز ایلدی (آ لای
پیرفرزانه مکن منم زمیخانه * که من در ترک پیمانه دلی پیمان شکن دارم *
آل احرف استفتاح و یا حرف تنبیه پیرفرزانه بیایند در فرزانه عاقل دیمکدر
منع مکنک مفعول صریحی و زمیخانه غیر صریحی و میم متکلم معناده میخانه به
مقید در که حرف تعلیل ترک پیمانه مصدرک مفعولنه اضافتیدر دلی یا حرف
وحدت و یا تکبر پیمان شکن وصف ترکیبیدر شکنیدن عهد و پیمان صبیح
معناسنه * محصول بیت * ای پیرفرزانه بنی میخانه دن منع ایلد زیر ابن پیمانه
ترکنده پیمان شکن بر دل طوتارم یعنی پیمان شکن بر دم وارد یعنی توبه
ایدوب پیمانه بنی ترک ایلسم پیمان شکن کک و کلام توبه بنی شکست ایدوب ترک
پیمانه عهد بنی ترک ایدر پیمانه ترک ایلز حاصلی پیمانه کشلکی و باده نوشلانی
ترک ایلز در سراج اولک معناسنی اسکاه اول ای فرزانه پیر بنی میخانه ده
نه ییب ایلدین بای حرف ظرف طوقده غرب ظرافت ایلش (شراب
خوشکوارم هست و یاری چون نکارم هست * ندارد هیچ کس یاری
چنین یاری که من دارم * شراب خوشکوار بیایند خوشکوار و وصف
ترکیبیدر اوسکیجی شراب یعنی خشم اولیجی معناسنه حاصلی صداع و بر من
یاری برده صاحب دیمکدر نکاردن جانان مراد در یاری بای عربیله حاصل
معناسنه در یاری یا حرف وحدت و یا تکبر که حرف رابط صفت (محصول بیت)
خوشکوار شرابم وارو جانانم کبی بر مصاحبم واری یعنی مصاحبم جاناندر
ننه که عرب مثلاً لا یخجل دیر مخاطبک عدم بختلندن کایت ایدر یعنی انت
لا یخجل معناسنه بوننده نه نکارم کبی بر یارم واری یعنی یار و مصاحبم

نکارمدر حاصلی هیچ کسه طوقنر و نجلین بر یار که بن طوتارم یعنی هیچ کسه نک
بنم یارم کبی بر یاری یوقدر دیمکدر بعض نسخه ده باری برینه یاری دو شمش یکی
نقطه الیه پس معنا بنم یارم کبی هیچ کسه نک یاری یوقدر یعنی بنم یارم کبی یاره
کسه مالک دکلر بوننده نکارنش معناسنه در دین نکاری بیلزامش (مر
در خانه سروی هست کاندر سایه قدش * فراغ از سرو بستانی و شمشاد چن
دارم * سروی یا حرف وحدت کاندر ککه حرف رابط صفت سایه قد لایمه
سرو بستان لایمه و یا حرف نسبت و او حرف عطف شمشاد چن اضافتی اضافه
الخاص الی العام قبیلند ندر ادنی ملا یسه الیه زیرا شمشاد اقسام چند ندر
سروی بستانه و شمشادی چنه نسبتده تقن قصد اولش * محصول بیت *
بنم خانه مده بر سر و وارد که قدی سایه سننده بستان سرو ندرن فراغم وار
یعنی بر جانانم وارد ککه باغ و بستان سیر ندرن بکافراغ و بر روی دلیبر لکی
و کوزلکی سیری غیر سیرانلری اوفوت ندر (سز دکن خاتم لعلش زغم لاف
سلیمانی * چواسم اعظم باشد چه باله از اهرمن دارم * سز د فعل مضارع
مفرد غائب که حرف بیان خاتم اعل بیایند در زغم فعل مضارع نفس متکلم
وحده در لاف سلیمانی بیایند یا حرف نسبت لاف سلیمانیدن مراد دعوی
سلیمانیدر یعنی وحوش و طیوره حکم دعواسن ایلک اسم اعظم جواب سوال
مقدردر یعنی خاتم اعلند مالک اولمقدن سلیمانلق دعواسنی ایلک کرک جواب
و بر که جانانک خاتم لعلی مهر سلیماندر که نکیننده اسم اعظم منقوش ایدی که
آنک خاصه سی حضرت سلیمان الله ارمق شرطیله و وحوش و طیوری
تسخیر در اهرمن و اهرمن الق مقصوره و محدودده الیه شیطان علیه اللعنه به
دیر رویان آدمی که خلق اکاد و دیرلر * محصول بیت * جانانک لعل کبی
لی خاتمندن یعنی اکامالک اولمقدن سلیمانلق دعواسن ایلسم لایقدر زیرا
چونکه اسم اعظم وار شیطاندن نه بالک یعنی نه پروا و یادو سلیماندن حاصلی
بود عواده بکائنس و بچندن کسه معارض اوله من زیر جانانک خاتم لعلی که
اسم اعظمدر المده در پس بکاد و و شیطان کار ایده من (برندی شهره شد حافظ
پس از چندین ورع لیکن * چسه غم دارم چودر عالم امین الدین حسن دارم
* محصول بیت * خواجه بیتده صنعت التفات رعایت ایدوب بیورر یوقدر
ورعدنصکره حافظرندلکله مشهور اولدی لیکن نه غم وار چونکه عالمده امین
الدین حسن وار منساب خواجده بیورمدر ککه امین الدین حسن
سلطان اویسک نشانیسیدر پس امین الدین حسنندن مراد حاجی
قوامدر دیند افرا ایلش وله ایضا (من که باشم ککه بران خاطر عاظر کدرم

از بحر رمل
فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن
رد شعی

* لطفها میکنی ای خال درت تاج سرم * که اسم در کیم معناسنه و ایکنی که
حرف بیان بران خاطر عاظر کدرم یعنی خاطر جانان و اضافتی بیانیه درای حرف
ندامندی محذوف تقدیری ای جاناندر خال درت تاج سرم اخبار و انشایه
محملمدر * محصول بیت * جانان خواجه به لطف کدو ستر و سلام و کلام
ارسال ایدوب احوالی تفقد ایلش و خواجه به سور که بن کیم که اول خاطر
عاطره او غرایم یعنی اول طبع پاک و طیبیدن کیم یعنی سنک کبی عالی مقدار بنم
کبی کدایی آکوب سلام و کلام ارسال ایلک بکازاده تعظیمدر لطف
و احسانرا ایدرسن ای جانان که قبول ترا بی تاج سرم در و تاج سرم اولسون
مصراع ناینک معناسنی لطفرا ایدرسن ای کسه که سنک خال درک
بنم تاج سرم در دینار حق ادایی ایلمش (دلبرانده نوازیت که آموخت بکو
* که من این ظن بر قیاس تو سر کز بزم * دلبرانمادی بنده نواز و وصف
ترکیبی قول او خشایبی یعنی قوله رعایت ایدیی و یا حرف مصدر و تا ضمیر
خطاب که اسمدر کیم معناسنه آموخت فعل ماضی مفرد غائب
او کردی دیکدر بونده متعدیده لازمده کلور که حرف تعلیل بر قیاس تو یا حرف
صله و اضافت لامیه نبرم فعل نفی مضارع متکلم وحده ایلتم دیکدر یعنی
ایلم * محصول بیت * سلام ارسال ایلین جانانه بیوررای دلبر بنده نواز لقی
سکا کیم او کردی سوله یعنی عاشقده رعایتی سکا کیم تعلیم ایلدی
زیر این سنک رقیبار که بونظنی هر کز ایلتم یعنی رقیبار سکا بنده پروراسکی تعلیم
ایلدیکنی بیورم پس کیدن او کردنک (همتم بدرقه رادکن ای شایر قدس *
که درازست ره مقصد و من نوسفرم * همتم میم معناده راهه مقیددر
بدرقه راهم کن تقدیر بنده بدرقه راه اسم فاعلک مفعولنه اضافتی قبیلندندر
طائر قدس اصلنده حضرت جبریلدر اما بونده سلام ارسال ایلین کسه هر اددر
که حرف تعلیل ره مقصد لامیه نوسفر ایلک سفره چیقان کسبه دیرلر * محصول
بیت * ای طائر قدس همتکی بکایول قولا غوزی ایلد زیرا یول او زاقدر
وین ایلدی سفره چیتهم یعنی بوندن اول سفر کورمش دکلم
مرادی جانان جانندن کندویی دعوتدر (ای نسیم سحری بندکی من برسان
* که فراموش مکن وقت دعای سهرم * نسیم سحری بیانیه در و یا حرف نسبت
بندکی یا حرف مصدر مننه اضافت لامیه در برسان یا حرف تأکید ایشدر
دیکدر که حرف بیان بنده لکی بیاندر یعنی جاناندن مصراع ناینک مفعول نفی
نفی ایدر * محصول بیت * ای سحر نسیمی بنم بنده لکمی یعنی عبودیتی
جانانه ایشدر اول ایشدر دیک بود که سحر دعای وقتنده بنی دعادن او تمه

رد سروری و شعی

حاصلی

حاصلی دعا لمقبول اولحق زماندر پس بنی اولوقت دعادن فراموش ایلده
و جاندر که معنا بویه اوله که سحر وقتنده بنم دعای او تمه یعنی سحرده ایلدیکم
دعای فراموش ایلده (خرم آن روز کریں مر حله بر بندم رخت * و ز سر کوی
تو بر سندر قیقان خیرم * خرمی روز اسناد مجازیدر کریں که حرف رابط صفت
مر حله قونا جق بر حرف تأکید بندم رخت رختی بغلیم یعنی بوندن
کوچوب کیدم خبرم میم معناده پرسند کله سنه مصر و فدر * محصول بیت *
خرم اول کونکه بومر حله دن اسبابی بغلیوب کوچم کیدم و یاران منر کویک
خبر بنی بندن صورالری یعنی جانانک سر کویندن نه خبر دیه ل یا خود معناسنک
کویکده اولان عشاقدن بنم خبری صورالری یعنی حافظ سر کوی جانانده
کو و غمزعجب نیچه اولدی زیر اناک مقیم ملازمندندر پس کور غم میکند
باعث ندر دیه ل (راه خلوت که خاصم بنما ناپس ازین * می خورم با تو و دیگر غم دنیا
نخورم * محصول بیت) جانانه خطاب ایدوب بیورر که خلوت خاص که بکایول
کو سترنا کیم بوند نصکره باده بی سنکله ایچیم و دخی دنیا غمی بیهم یعنی بکا
خلوت خاص که اجازت و برتا کیم سنکله عشرت ایدوب دنیا غمی بیهم مصراع
ناینک معناسنی سنکله شراب ایچیم و کیرود دنیا غمی بیهم دین ایلریدن
و کیرودن خبر دارد گلش (پایه نظم بلندست و جهانگیر بکو * تا کند پادشاه
بجود جهان پر کهرم * پایه نظم لامیه جهانگیر و وصف ترکیبیدر کیریدن
جهان طویتی یعنی شهرت و برپیی بکو خطاب عام تا حرف تعلیل پادشاه
بجودن مراد هر مر پادشاهیدر که خواجه به غائبانه احسان اوزره ایلش
ته که بر قطعه ده بیورر که بیت * شاه هر مرز ندید و بکزمان صد لطف کرد *
شاه یزدم دید و مدحش کردم و هیچم نداد * دهان کندک مفعول اولی
و پر کهر مفعول ثانسی کهرم میی معناده دهانه مصر و فدر دهانم
تقدیر بنده * محصول بیت * نظم کلامک مر ته سی بلند و جهانگیر در هر مرز
پادشاهنه سوله که دهانمی پر کهر ایلسون زیرا بنم نظم سائر نظممدن بلندتر
و جهانگیر در شاه هر مرزی مخصوص بالذکر ایلدی زیرا هر مرز دکرندن
ایچو چیقار و خواجه نک قدر بنی اول ایوبیلورمش ته که سبق ایلدی بعض
نسخه ده بحر برینه دهر دوشمش و بعضرا فی اختیار ایلش حق بودر که کهرلک
بحرله معنادی زیاده در و علی الخصوص که پادشاه بجودن هر مرز پادشاهی
مراد اوله قنامل (حافظا شاید اگر در طلب کوهر وصل * دیده دریا کیم
از اشک در و غوطه خورم * طلب کوهر مصدرک مفعولنه اضافتیدر و کوهر
وصل بیانیه در اوضه بری دریاه را جعدر غوطه غینک فتحیل موج و صویه

طالقی غوطه خورم یعنی طالم و یا موج بیم علی کل حال طالقی
مراد در * محصول بیت * ای حافظ لا یقدر اکر وصل کوهری طلبنده
اشکدن دیده می دریا ایدوب آنده غوطه بیم یعنی کوزم یا شی دریا سینه طالم یعنی
وصال جانان ایچون کثرت بکا و کربه دن دیده می دریا ایدوب آنده طالس لا یقدر
وله ایضاً مرا می بینی و دردم زیادت می کنی دردم * ترا می بینم و می آید زیادت
میشود هر دم * دردم میم ضمیر متکلم بنم دردم دیکدر در حرف ظرف و دم نفس
دردم فی الحال دیکدر تقریر لک عکسیده جائز در مصراع ثانیه زیادت ایکی
معنایه متحملد بری زیاده ارتق معناسنه بریده یاده ضمیر خطابدن مرکب
اوله یعنی سنک خاطر کردن میشود ده ایکی معنایه متحملد بری اولور و بری
کیدر معناسنه و او حرف حال میلم می ضمیر مفعول و فاعل اولغه قابلدر یعنی
سکامیل و یا بکامیل * محصول بیت * بنی کور رسن یعنی بکا نظر صالار سن
وفی الحال دردمی زیاده ایدرسن یا خود دردمی فی الحال زیاده ایدرسن بنده سنی
کور ورم و میلم زیاده اولور هر دم یا خود بکامیل یاد کردن و خاطر کردن هر دم
کیدر اولدی بنی حاده کور ورم سنی (بسما نم نمی بری نمیدانم چه سرداری *
بدرمانم نمی کوشی نمیدانی مکر دردم * بسما نم با حرف مصاحبت و سامان
صلاح حال و آرام صوری سر سینک فحیله اولیجی سودا و هوا معناسنه در
و سر کسر سینک اولیجی راز معناسنه در * محصول بیت * بنی صلاح حاله
صور مازسن یعنی ندر حال دیمزسن بیازم نه سودا و هوا و یا نه سرت
وارد مانده کوشش ایلزسن مکر دردمی بیازسن حاصلی بیازمکه دردمی
بیازوب بیازلنورسن یوخسه کرچکدن بیازسن (نه راهست این که اندازی
مرا بر خاک و بکذاری * کذاری آرو بازم پرس تا خاک رخت کردم *
نه حرف ننی راه بونده انصاف معناسنه در ترکیده پول دکدر دیرلر یعنی
انصاف و قانون دکدر که حرف بیان اندازی فعل مضارع مفرد مخاطبدر
مرا مفعول صریحی و برخاک غیر صریحی و او حرف عطف و بکذاری
اندازی به معطوف قویه سن یعنی ترک ایلیمه سن کذا را میدر یکجه و او غرامه
معناسنه و یا حرف وحدت و یا تکیه آر فعل امر مفرد مخاطبدر آریدن
او غرامه کتور دیکدر معنای لازمیسی او غره دیکدر بازادات تا کیددر
پرس فعل امر مفرد مخاطبدر صورت دیکدر تا حرف تعلیل کردم فعل
مضارع متکلم وحده اولام دیکدر خاک کرده نسبت کردم مناسب
دوشمش * محصول بیت * انصاف دکدر که بنی خاکه براغده سن و قویوب
کیدر سن یعنی بنی اول حاله ترک ایلیمه سن بر کذا کتور یعنی او غره و حال

بهر دوزخ منم سالم
مف عیلمن مفاعیلن مفاعیلن

صورتا که خاکر هک اوله بیم یعنی بولک طیرانی اوله بیم (ندارم دستت از دامن
مکر در خاک و آندم هم * چور خاکم روان کردی بکیر دامت کردم * دستت
تای ضمیر معناده دامن کله سند مصر و قدر در خاک یعنی در قبر و او حرف عطف
اندم دم وقت معناسنه در اندم هم مصراع ثانی به مر هوند چو ادات تعلیل
روان صفت مشبهه رویدنن یوروکن معناسنه کردی فعل مضارع مفرد
مخاطب بونده اولور سن یعنی روان اولور سن دیکدر صبر و رت معناسنه بکیرد
طوتار کرد تو در غبار معناسنه کردی و کردم تجنیس مطرف اولور کر ضمیر لری
جزء کله اعتبار ایلسن اما اعتبار ایلسن تجنیس نام اولور * محصول بیت *
جانانه خطاب ایدوب یورو رانک کردن الم طوتم یعنی اتکل المدن صالی و برم
مکره قهرده اولوقت دخی چون خاکم و قبرم اوزره روان اوله سن بنم تو زم
دامانکی طوتار حاصلی سکا تعلقم و نعشقم بر مر ته ده در که اولد یکمد نصکره
غبار مده دامانکی المدن قومن (فرورفت از غم عشقت دم دم میدهی تا کی
* دما راز من بر آوردی نمیکوی بر آوردم * فرورفت طالیدی و باتدی معناسنه
مستعملد دردم نفس دم میدهی قریب و بر رسن یعنی الدارسن تا کی معناده
تاخیر و تدهیه محمولد رتدیری تا کی دم میدهی دما راتقام و هلا کدر
بر آوردی یوفاری کتور دک یعنی چیقاردک و حاصل ایلدک حاصلی بندن
انتقام الدک دیکدر بر آورد فعل امر مفرد مخاطب چیقار و کتور معناسنه دم
مفعول بر آوردن نفس معناسنه نفس چیقار یعنی تنفس ایدوب حضور ایلد
معناسنه * محصول بیت * سنک عشقک غمندن نفسم باتدی یعنی چیقار
اولدی ته که ترکیده سسی چقه ز اولدی دیرلر یعنی عشقک غمندن بر مر ته
ضعیف و زبون اولد مکه نفسم آله من اولدم پس بنی و صالک و عده لریله
نیچه برالدارسن یعنی جان و بر مکه قریب اولدم دخی بکا مرحت ایلزسن بندن
دما حاصل ایلدک یعنی انتقام الدک و دیمزسن تنفس ایدوب حضور ایلد یعنی
بر باره صونخلن ته که صولغم الایم دیرلر یعنی راحت اوله بیم مصراع اولده
تا کی برینه چون فی یازوب معناسنی طالیدی و باتدی کتدی سنک عشقک
غمندن بنم نفسم اور رسن فی کبی دین کتدی ییلور انجق معناسنی و معناسنی
سنک عشقک غمندن بنم نفسم اشاعه کتدی دین دخی فقی اشاعه کتش
و مصراع ثانینک معناسنی بنی هلاک ایلدک دیمزسن که نفس یوفاری کتور
دین او نفس کتور نمش (شی دل را بتاریکی زلف باز میبستم * رخت
میدیدم و جای زلف باز میخوردم * شی یا حرف وحدت بتاریکی یا حرف
ظرف تاریک قرا کلق و یا حرف مصدر زلفه اضافت لامیه در بازادات تا کید

ردشعی

میجستم ایستادم واراردم دیکدر جای یا حرف وحدت و یا سبک ز اعلت یعنی
 زبنت باز نه ادا تا سبکید در * محصول بیت * بر کیجه کوکلی زلفک
 فرا کلفده آرادم بو حالده ایکن رخکی کورردم و لبکدن جام باده ایچردم
 حاصلی بر کیجه بو حاللر رافع اولوردی مصرع اولک معناسنی بر کیجه کوکلی
 فرا کوله ده سنک زلفک ایستدم دین بر کیجه فرا کوله کوکلی سنک زلفک کن
 ایستدم دین یعنی آلفه قصد ایلام دینلر اظهاده معناییده اولاما مشل
 (کشیدم در سرت ناگاه و شد در تاب کیسویت * نهادم برایت لب را و جان
 دل و را کردم * شد در تاب یعنی بو کادی و بو ولدی حاصلی بر پیچ اولدی
 ته که کیسوتک حالی بر پیچ و تاب اوله * محصول بیت * سنی ناگاه سینه مه
 چکدم و کیسول بر پیچ و تاب اولدی لجه لبک اوزرینه قودم و جان و دلمی فدا
 ایلام یعنی سنی سینه مه چکدیکم ایچون کیسول منشوش اولدی و لجمی لبک
 اوزرینه قوددیغم دین یعنی قوددیغم چون سکا جان و دلمی فدا ایلام (بعزم سبزه
 و صحر اچو میگردی روان بی ما * سرشک سرخ میگردی روان بر چهره زردم *
 چو حرف تعلیل میگردی اولور سن روان یور و کن یعنی کیدیچی میگردی روان
 یور یچی اولور سن دیکدر میگردی روان یور یچی اولوردی عکدر محصول بیت) سبزه
 و صحر اقصیه نه چونکه بزمن روان اوله سن یعنی سیره کیده سن قزل کوزیاشی
 بنم صاری چهره اوزره روان اولور یعنی قانلی باش صاری بکرم اوزره اقرار
 حاصلی سیره بزمن اغیار ایل و اردیفک ایچون غیرتدن قانلی باش آقیدرم
 (تو خوش میباش با حافظ برو کو خصم جان میده * چو کرمی از تو میبینم
 چه غم از خصم دم سردم * بعض نسخه ده میده بر نه میکن دوشمش
 جان چکش معناسنه جان کندن دیر لجان چکشکه کرمی ایسجق یعنی
 ملائمت و ملاطفتم سرد نفسی صوغوق * محصول بیت * سن حافظله ابو
 اول خصمه دی جان و بر یعنی هلاک اول چونکه سندن ملائمت و لطف کورورم
 صوغوق سوزلی خصمدن بکانه غم یعنی سن بکله ایسجق و ایچق صوغوق
 سوزلی دشمندن غم چکیم و له ایضا (من نه آن رندم که ترک شاهد و ساغر کنم *
 محتسب داند که من کاری چنین نکر کنم * ترک شاهد مصدرک مفعولنه
 اضافت در و حرف عطف کاری چنین یا حرف وحدت و یا سبک و چنین کارک
 صفی نکر کنم هیچ ایلام دیکدر نه که مکرر ذکر اولندی * محصول بیت) بن اول
 رند کام که شاهد و ساغری ترک ایلام یعنی محبوب و میبدن بکیم محتسب
 بیلور که بن بو نخلین ایشی هیچ ایلام یعنی بنم عیاش اولدی یعنی محتسب بیلور
 اما بکار عایت ایدوب طنز (من که عیب توبه کاران کرده باشم سالها * توبه از می

ردشعی
و سروری

بحر رمل
فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

وقت کل دیوانه باشم کر کنم * بعض نسخه ده سالها بر نه بارها واقعدر نیجه کره
 دیکدر عیب توبه کاران مصدرک مفعولنه اضافت در کار کاف عجمه یله چی
 معناسنه در توبه کار توبه اید چی * محصول بیت * بن که ییلرله توبه کارلره
 و برهیز کارلره عیب ایلمش اولام امدی کل وقتنده میدان توبه اید رسم دیوانه
 اولاش اولورم یعنی دیوانه بم (عشق درد دانست و من غواص و دریا میکرده *
 سرخو و دردم در انجانا کجاسر کر کنم) عشق مبتدا و دردانه خبری اینجودانه سی
 دیکدر من معطوف عشقه مبتدا و غواص خبری و دریا میکرده مبتدا و خبر
 معطوف در ماسبقه سر فرو بردم مفعولی اغتده فرو بردن یوتق و غمق و طالدرمق
 و فرو رفتن طالمق و فرو خوردن یوتق و غمق یعنی حلم کو سترمک در انجانا یعنی
 میکرده ده تا عجبیا معناسنه در سر بر کفک مفعولیدر سر بر کردن باشن
 قالد رقه بونده چقارمق معناسنی متضتدر باشم نه برده چقارم دیکدر
 * محصول بیت * عشق اینجودانه سیدر یعنی بر ذی قیمت کوه در روین ایسه
 بودردانه به طالب غواص و میکرده بودردانه محلیدر امدی دریای میکرده به
 باشمی طالدرم عجبانه برده بودریان باشمی چقارم یعنی قالد رم حاصلی
 دریای میکرده به طالدم تانه برده اندن باش قالد ریم زیرا طالعج بر برده طالار
 و بر غیری برده چقار طالده یعنی برده چقماز (من که از یاقوت و در اشک دارم
 گنجها * کی طمع در فیض خورشید بلند اختر کنم * فیض خورشید بلند اختر
 لامیه و سیانه در بلند اختر وصف ترکیبی اقسامندندریو کسک یلدزلی دیکدر
 (محصول بیت) بنم که کوزیاشی در یاقوتدن خرنیدرم زار یعنی قانلواشدن
 یاقوت و صافی اشدن اینجو خرنیده می و اربلند اختر خورشیدک فیضنه بجن
 طمع اوله زیرا یاقوت و اعل رنکی کونشدن آلور یعنی ذاتی رنگلی جواهرم
 و ارا بکن خورشید فیضنه احتیاجم یوق (من که دارم در کدایی کج سلطانی
 بدست * کی طمع در کردش کردون دون پرور کنم * کدایی یا حرف مصدر
 سلطانی یا حرف نسبتدر یا حرف صله کردش اسم مصدر در کردونه اضافت
 لامیه در دون پرور و وصف ترکیبیدر آلتی بسلیمی دیکدر * محصول بیت *
 بنم که فقر طریقه فنده پادشاه کنی المده در یعنی پادشاهه منسوب خرنیم و اردون
 پرور و سفله نواز کردون کردونه بجن طمع ایدرم حاصلی بن که توکل و قناعت
 خرننه سینه مالکم کردون دون پرور بجن احتیاجم اوله یعنی کد اصورته
 پادشاهم فلکه احتیاجم یوق سلطانی یا سنی حرف مصدر اعتبار ایدن
 بی اعتبار ایش (لاله ساغر کبر و زکس مست و بر من نام فسی * داوری دارم
 بسی یارب کرا دادور کنم * ساغر کبر و وصف ترکیبیدر قدح طویلی داوری یا حرف

مصدر حکومت دیکردن را حاکم معنایست * محصول بیت * لاله ساغر
 طوطی در ترکس ایسه مست حال بوکه فنی آدی بنم اوزرمده یعنی ساغر
 طوطی مست اولان غیریلر و فاسقلق آدی بنم اوزرمده در پس نیجه حکومت
 وار عجبای کیمی حاکم انتخابیده یعنی عجبای و قضیه ده بکا کیم حاکم اولور که
 انصاف و عدالتله حکم آیلیر (وقت کل کوئی که زاهد شو چشم و سرولی *
 میروم تا مشورت باشاهد و ساغر کنم * محصول بیت * خطاب عام طریقله
 بیورر کل وقتنده بکادیر سن که زاهد اول یعنی پادشاه جراتوش ایل کدن غارغ اول
 جواب و برر که بر سر و چشم یعنی سوز کی قبول ایلدم اما وارهیم تا شاهد
 و ساغر له مشورت ایدهیم یعنی شاهد و ساغر اجازت و برر لسه دید بکل ایدهیم
 حاصلی بهار و کل زماننده شاهد و ساغر سزاواری زیاده مشکدر اکر صبر ایده
 بیورر سوز طوطیهیم (عاشقانرا کرد آتش میبسنند دلف دوست * تن
 چشم کر نظر در چشمه کوثر کنم * تن چشم قاصر النظر و خسیس البصر
 یعنی اچ کوزلو حاصلی سفل و لنیم معنایست در حرف صله چشمه کوثر
 سیاه * محصول بیت * اکر عاشق لری دوستک لطفی آتش اوزره لایق کورر سه
 یعنی آتشده یا غمغه لایق کورر سه خسیس و دون نظر اولیم اکر چشمه کوثر
 نظر ایدر سم یعنی آنشی اطفای ایلک ایچون آب کوثر ایدر ده اشفات ایلیم
 چون که دوستک مرادی بی با قدر حاصلی هر وجه له رضای دوستی
 رعایت ایدهیم (کر جویدی غمنا که چنین صافی شوم * بعد ازین از شرم
 روی کل بجاسر بر کنم * غم میوه * محصول بیت * اکر عشق سز سکوت اغاچی
 کبی نا کهان بویله صافی قالم یعنی عشق جانان دن خالی از لایق بوند نصکره روی
 کل شرمندن فتن باشم قالدیرم یعنی کل یوزینه با غمغه قادر ایلیم اوتانیدیم دن
 که عشق دن بی بهره سن دیو بکا طعن ایدر (چون صبا بمجموعه
 کل را باب لطف شست * کج دلم خوان کر نظر در صفحه دفتر کنم * محصول
 بیت * چون که صبا کل بمجموعه سنی لطافت صویدله بودی یعنی کلی آچوب
 اوسته چه دوشدی بی کج دلم اوتوا کر صفحه دفتره نظر ایدر سم یعنی
 کل زماننده کاتبه نظر ایدر سم بکا کج طبع دی زیرا کل زمانی درو خوش طبع
 عاشق کل وقتنده پادشاه نوش اولور و درس و تدریسه مقید اولور (کرچه کرد
 آود فخر شرم باد از هم * کر باب چشمه خورشید دامن ترکم * کرد آود
 وصف ترکیب در توره بولشی معنایست فقره اضافتی لامیه و بیانیه در * محصول
 بیت * کرچه فقر کرد آودیم یعنی فقر توره بولاشم حاصلی کرچه فقیر
 هم دن از تاجم اکر چشمه خورشید صویدله دامنی تر ایدر سم خورشید دن

مراد پادشاه در یعنی اکر چه که فقیرم ایکن پادشاه دن اموال و اسباب
 ایستم آیدن مراد مزبل غبار فقر در (عمر و بیان فک را نیست چندان اعتبار
 * عهد با پیمان بندهم شرط با ساغر کنم * محصول بیت * فلک عهد و پیمانته
 اوله در اعتبار بو قدر یعنی فلک پیمان شکن در عهدینه اعتماد جائز کلدیر پس
 شمدن کر و عهدی پیمانته ایل با علم و هر نه که شرط ایدر سم ساغر له ایلرم حاصلی
 عهد و پیمان شمدن کر و ساغر و پیمانته ایل در یعنی بونلردن منفک و منفصل اولام
 (باز کش یکدم عنان ای ترک شهر آشوب من * نازاشک و چهره راحت پرر
 و زیور کنم * کش فعل امر مفرد مخاطب چک دیم کدر عنان اویانک دیر کنی
 و کشن مفعولی شهر آشوب وصف ترکیبید را شو بیدندن شهری دلیر دینی
 معنایست منه اضافتی لامیه در تا حرف تعلیل * محصول بیت * ای بنم ترک
 شهر آشوب عنانکی کیرو چک یعنی کیم بر مقدار طورتا کم بولکی اشک و چهره دن
 پرر و زیور ایدهیم یعنی قانلویا شدن پرر و زیور و زینت ایدهیم بعضی نسخه ده
 پرر و کوهر واقع در پس زردن مراد چهره و کوهر دن اشک چشم (شیوه
 رندی نه لایق بود وضع را کنون * چون در افتادم چرا اندیشه دیگر کنم *
 کنون ابتدای کلام و مصرع ثانی به مرهون * محصول بیت * بنم
 وضعه رندلک شیوه سی لایق دکل ایدی اما چون که شمدی رندلکه
 دوشدم اندن غیری فکری نیچون ایلیم یعنی غیر فکری ترک ایلک کر کم
 کنونی مصرع اولدن اعتبار ایدر معنی بید ایشلر (دوش می گفتند
 لعل قندی بخشد دل * تا نیم درد دهان خود بجا آور کنم * محصول بیت *
 جانانه خطاب ایدوب بیورر که دون کچه دیدیلر که لعل لبک قند بغلر
 اما کندی آغز مده و رنجبه قنده ایشلر یعنی المایچه ایشلر زیرا
 من لم یذق لم یعرف در (کوشه محراب ابروی تو میفرشم رجعت * تا در انجا
 صبح و شامی درس عشق از بر کنم * کوشه محراب ابروی تو لامیه و بیانیه در
 شامی یا حرف تکبیر * محصول بیت * طالعه دن سنک کوشه ابروی ایسترم
 تا کیم آنده صباح و اخشام عشق در سنی از بر لیم یعنی کوشه ابروی طلبدن
 مراد آنده علم عشقی تحصیل در زیر اعلوم و معارف کوشه لرده و زاویه لرده
 تحصیل اولور (من که امروز بهشت نقد حاصل میشود * وعده فردای واعظ
 تا بجا آور کنم * که حرف بیان * محصول بیت * بن که بوکون بکا نقد جنت
 حاصل اوله یعنی بوکون که بکا حاضر جنت میسر اوله واعظک ایرته وعده سته
 قنده ایشلر یعنی فردوس برین اکار وصال جانان بکا که جنت دید بکیم
 وصال جانان دن تا ایدر (من غلام شاه منصورم نباشد دورا کر * از سر عکین

تفاخر بر شیه خاور کنم * سر نمکین لامیه نمکین قدرت معناسنه در
 شه خاور کونشد و اضافت لامیه در (محصول بیت) بن شاه منصوره قوی بم
 پس بعید دگادر اگر نمکین و قدرت جهنم پادشاه خاور اوزره نخر ایلسم
 یعنی انک بنده سی اولق سیبیه شاه خاور اوزره تفاخر ایلسم غریب دگادر
 (دوش اعلت عشوه میداد حافظ راوی * من نه آنم کز وی این افسانه
 باور کنم * عشوه کوکل الدامق و یا حرف تیکیز و همزه حرف توسل * محصول
 بیت * دون کجه سنک لعل لبک حافظه عشوه و بر دی یعنی کوکلی الدردی
 اما بن اول دگام که آندن بو افسانه لره اینام یعنی نیچه کره وصال وعده سنی
 ایدوب خلف وعده ایلشد رامدی انک افسانه سنه اینا نور دگام که ایشی
 عشاق الدامق در یعنی بکایچه کره قریب و بر مشدر بعض نسخه ده مختص بیت
 بویه واقع اولمش (زهد وقت کل چه سود ایست حافظ هوش دار * تا اعدوی
 خواغم و اندیشه دیگر کنم * محصول بیت * ای حافظ کل وقتی زاهد لک
 نه سودای باطل در عقلک اویار تا کم اعدو واقوم و غیر فکر و اندیشه ایلیم یعنی
 تعوذ ایدوب سنی بوسودادن بکورم که براوز که تدارک تعلیم ایلیم حاصلی کل
 زمانی عیش و نوش و قدح پیمالک زمانیدر زهد و تقوی زمانی دکل پس
 بوزمانده توبه و تقوی سودای خامدر امدی بوسودای رفیع ایلکه تعوذ ایدوب
 بعش تدارک مشغول اولم کرله اوله ایضا (مژده وصل تو کو کز سر جان برخیزم
 * طائر قدسم و از دام جهان برخیزم * مژده وصل تو لامیه در در کو قنی دیمکدر
 کر که حرف تعلیل مبر سودا و هوا معناسنه در طائر قدس لامیه دام جهان
 بیایه (محصول بیت) سنک وصلک مژده می قنی تا کیم جان سودا سندن قالقم
 یعنی جانی مژد گانه به بذل ایده بم طائر قدسم و دام جهانندن قالقم یعنی
 جانی فدا ایلکه جهان اضطرابندن خلاص اولوب قورقلم (بولای تو که
 کرنده خویشم خوانی * از سر خواجگی کون و مکان برخیزم * بولای تو
 یا حرف تخصیص و یا حرف قسم و اضافت مصدرک مفعولنه در که
 حرف بیان بنده خویش لامیه خویش بونده کندی دیمکدر سر سودا و هوا
 معناسنه در خواجه افندی و کاف حرف توسل و یا حرف مصدر بولای تو
 و از سر خواجگی برخیزم فعلنه متعلقه در * محصول بیت * سکا محبت ایچون
 و یا محبت حتی ایچون که کر بکا کندی قولم دیوار و سنک یعنی بکا قولم دیسک
 تمام عالمه افندی اولق سودا سندن قالقم یعنی عالمه بادشا خلق آرزو سندن
 بکرم حاصل سنک بنده لک کی جهانک سنک بنده دکنم (یارب از ابر هدایت
 برسان بارانی * بیشتران که چو کردی زمین برخیزم * ابر هدایت بیایه در

از بحر رمل
 فاعلاتن فعلاتن فعلن

برسان یا حرف تأکید برسان فعل امره فرد مخاطب ابرشدر دیمکدر
 الف و نون ادات تعدیه در بارانی یا حرف وحدت و یا تکیه جوادات تشبیه
 کرد تو زو یا حرف تکیه * محصول بیت * یا الله هدایت بولدندن بر بعمور
 ابرشدر اندن اولر که تو زکی ارادن قالقم زیر باران توی او تورد یعنی
 تسکین ایدر حاصلی اولزدن اول بکا هدایت اید دیمکدر (بر سر تربت من بی می
 و مطرب منشین * تابیوت زلخدر قص کنان برخیزم * تا ادات تعلیل بوی
 بونده قوت و امید معناسنه در زلخدر قص کنان برخیزم کن وصف ترکیبی
 الف و نون ادات مبالغه در در قص ایده رله معناسنه * محصول بیت * بنم قبرم
 اوچنده می و مطرب سزاو توره تا کم سنک بویک سیبیه قبردن رقص ایده رله
 قائم (کر چه پیرم نوشی تنک در اغوشم کبر * تا ححر که ز کنار تو جوان برخیزم
 * بعض نسخه ده تنک بر شیه نیک واقعدر یا اوزره نونک تقدیمه ایکی سنکده
 معناسنی بر در محکم دیمکدر اغوش الف ممدوده ایله قوجق معناسنه در کنار
 یان معناسنه در بونده مبر ایدم لودر (محصول بیت) کر چه پیرم اما سن بنی محکم
 قوجغکه طوت یعنی بنی محکم بیلویه چک تا کم سحر و قنده سنک یا نکدن
 یعنی بیلو کدن جوان قالقم یعنی بنی محکم سینه به چک تا کم بکیدن جوان
 اوله بم (خیزو بالا بنای ای بت شیرین حرکات * که چو حافظ ز سر جان و جهان
 برخیزم * بالا بونده بوی معناسنه در که حرف تعلیل * محصول بیت * قالق
 و بوی کو سترای مقبول حرکتی جوان تا کم حافظ ککی جان و جهان
 سودا سندن قالقم یعنی جان و جهاننه تعلیم قائمیه حاصلی قدک کورب حیران
 اوله بم و جان و جهان هوا سندن بکم دیمکدر اوله ایضا (نماز شام غریبان
 چو کبره آغازم * بمویهای غریبانه قصه پردازم * نماز شام غریبان
 اضافت لری لامیه لر در بر مضاف تقدیر به تقدیری وقت نماز شام غریباندر
 غریب لک اخشام نمازی وقتنده معلوم اوله که غریب لک اخشام نماز سنک
 بشقه وقتی اولز اما غریبا اکثر اخشام وقتنده متعزن اولغاندر پس اول جهنم
 نماز شام غریبان دیدی کر به اصلنده بکریه ایدی باشرورت وزن ایچون
 حذف اولندی کر به به باشلیم دیمکدر بمویهای یا حرف مصاحبت مویه ده
 کر به در اما نمازده لر کر به سیدر که ترکیب کاصاغود بر لر یعنی میت اوزرینه
 اغلق وها ادات جعدر غریبانه به اضافت بیایه قصه پردازم قصه پیدا ایدرم
 قصه دن مراد مرثیه در بردازیدن لغته تمام ایلکدر اما اکثر ایجاد و اختراع
 معناسنه استعمال ایدر لر نه که قصه پردازد بر لر قصه خوانه پردازم فعل
 مضارع متکام وحده در * محصول بیت * غریب لک اخشام نمازی وقتنده

از بحر مجتث
 مفاعلهن فعلاتن مفاعلهن فعلن

چونکه کربه و بکایه باشلیم غربانه مویه لاله قصه و افسانه پیدا ایدرم یعنی
 غرب مرثیه لر پیدا ایدرم مصرع اولک معناسنی غربیلرک کیجه اخشای
 نماز ایچون چونکه اغلغه باشلیم دین و غربیلرک اخشام نمازنده چونکه کربه به
 باشلیم دین مقصود بیه واصل اولماشدر (بیادیار و دیار ایچنان بکریم زار)*
 ککه از جهان ره ورسم سفر براندازم* بیادیار و دیار باحرف مصاحبت
 و باحرف صله دیار دارک جمعیدر اما بونک کبی برلده مملکت معنارنده
 مستعملدر که حرف بیان ره ورسم عطف تفسیری قبیلند در سقره اضافت
 لامیه در بر حرف تأکید اندازم فعل مضارع مفرد متکلم بونده اتام و براغم
 دیمکدر* محصول بیت* یار و دیار یادیله یا خود یادیسه انجیلن زار اغلیم که
 جهانندن سفر قانون و قاعده سنی براغم یعنی بنم فریاد و فغانی کور و بایشیدن
 متاثر اولسون و سفره کتم کی ترک ایلسون که سفر دوستلر فراق و هجرانی مورثدر
 بوا یسه مقدور بشر دکلدر پس بو خوفدن سفری ترک ایدر بیت* فراق
 دوستان دیدن نشانی باشد از دوزخ* معاذ الله غلط کفتم که دوزخ زو نشان باشد
 (من از دیار حبیب نه از بلاد غرب* مهینا بر فیقان خود رسان بازم)*
 مهینا منادی مهین شاهد عدل در فارسیجه کواه راست دیرلر بونده مراد
 خدا در بر فیقان باحرف صله رسان فعل امر مفرد مخاطب ایرشدر دیمکدر
 الف و نون ادات تعدیه در بازم میم معناده رسانه مصر و قدر تقدیری رسانم بازدر
 * محصول بیت* بن دیار حبیب غم دیار غربیدن دکلم یعنی مر دغریب
 دیارندن و یا غریب دیارندن دکلم اضافت لامیه و بیانیه درای خدای بنه
 کنیدی رفیقایه ایصال الیه دیار غربیده قائم (خدا برآمدی ای دلیل ره
 تامن* بکوی میکده دیگر علم برافرازم* مددی باحرف وحدت و یا تشکیک
 تا حرف تعلیل تامن مصرع ثانی به رهوند دیگر بنه بر حرف تأکید افرازم
 فعل مضارع متکلم وحده علم مفعول صریحی و بکوی میکده غیر صریحی
 * محصول بیت* خدا ایچون ای بول قولاً غوزی برمد ایله تا ککه
 بن میخانه محله سنده بنه سنجاق قالدیرم یعنی میخانه به واروب عیش و عشرت
 ایدم سنجاق قالدیرم قدن مراد آنده نبوت و قرار در (خرد پیری من کی
 حساب بر کرد* که باز باصنی طفل عشق میبازم* باحرف
 مصاحبت صنی باحرف وحدت طفل صمدن بدل و باصنی عشق میبازم
 عاشق ایدرم دیمکدر* محصول بیت* عقل بنم پیرلکمدن بچن حساب
 طور یعنی پیرلکمدن نیجه خبر الوره که بند بر طفل محبوبله عاشق ایلرم یعنی
 پیرلک بختنده جوانان ایشتی ایلرم پس عقل بنم پیرلکمدن مقدر این فیض

یلسون (ایچیز حیاتیه لایمعی شناسد کس* عز رمن که بجز باد نیست
 دمسازم* عز رمن منادی که حرف تعلیل دمسازم صاحب (محصول بیت)
 ای بنم عز رمن بنی صبا و شمالدن غیری کسه اکمزیر اباددن غیری مصاحبم یوقدر
 یعنی امرار جانی صبا و شمالدن غیری به افشا یلزم زیر امصاحب و همرازم
 انلردن غیری کسه یوقدر انلرایسه جانان سرینه مطلعدر و عاشقارک امینی
 (خوای منزل یارب زبکات ماست* صبا یار نسیمی ز خاک شیرازم* منزل
 باردن مراد شیراز در تنه که کند بیری بیور نسیم بونده قوقو ایچون تجرید
 قلقتدر و باحرف وحدت* محصول بیت* یاربک منزلی هوای بزم آب
 حیاتم در آمدی ای صبا بکا خالک شیرازدن بر قوقو کتور یعنی کوی جانانندن
 بنی بر قوقو ایله مسرور و مشرف الیه (سر شکم آمد و عیم بکفت روبروی*
 شکایت از که کنم خاکیست غمازم* محصول بیت* سر شکم چشممدن
 کاری و عیمی روبرو و بولدی پس کیدن شکایت ایدم بککه غمازم اردندر
 یعنی غمازم اودن اولنجه خارجدن کسیه شکایت جائز کلدن زیر ارازم زیاده
 فاش اولمق لازم کاور (ز چنک زهره شنیدم که صبحدم میگفت* مرید حافظ
 خوش ایچنه خوش اوزم* ایچنه دلدر اسان معناسند* محصول بیت*
 صباح و قشند زهره چنکندن ایشتم که مویلدی خوش آواز و خوش آهجه
 حافظک مریدی یم یعنی حافظ خوشگویک محبی یم و له ایضا) هر چند پیر و خسته
 دل و ناتوان شدم* هر که که یاد روی تو کردم جوان شدم* محصول بیت*
 هر قدر که پیر و خسته دل و ضعیف اولدم ایسه هر وقت که سنک رویک
 یاد ایلدم ایسه جوان اولدم حاصلی سکا بر مرته محبت وارد که هر بار که رویکی
 اکدم عشقک بنی جوان ایلدی (شکر خدا که هر چه طلب کردم از خدا
 برستد* شکر خدا که هر چه طلب کردم از خدا) منتها اسم دفعه اولدر افتعال باندن
 همه اضافت لامیه در* محصول بیت* شکر الله در هر نسنه که الاهدن
 طلب ایلدم ایسه نهایت همه اوزره کامران اولدم یعنی کنیدی همه غایتنه
 ظفر بولدم حاصلی هر نه که خدا دن دیلدم ایسه مقتضای همه اوزره و بردی
 (در شاه راه دولت سرمد بخت بخت* با جام می بکام دل دوستان شدم*
 مصرع اولده اولان اضافت بیانیه لر در سرمدی اول و بی آخر* محصول
 بیت* دولت سرمد شاهراهنده بخت تختنده یعنی دولت تختنده
 جام میله دوستلر ککو کای مراد نیجه اولدم یعنی دوستلرک مراد نیجه
 اولدم زیرا عالم بکام ساعده ایلدی (ای کابن جوان بردوت بخور که من*
 در سایه تو بلبل باغ جهان شدم* کابن کل اوجانی جوان صفت کل بندر

از بحر مضارع

مفعول فاعلات مفاعیل تا علان

بر دولت بیانی که حرف تعلیل من مبتدا و مصراع ثانی به مهر هوند (محصل
بیت ای تازه کل اوجانی دولت میوه سن بی یعنی دولتند بهره مند و برخوردار
اول زیر این سنگ سایه دولت و جای نکرده جهان باغبان بلبل اولدم یعنی سن
بکا التفات ایلک سیبیل شاعر لکده داستان عالم اولدم (اول ز حرف و صوت
جهانم خبر نبود در کتب غم تو چنین نکته دان شدم * محصول بیت * اول
جهانک حرف و صوت من خبرم یوغیدی سنگ غم مکتبده یوغین نکته دان
اولدم یعنی جهانک اول خرد و بزرگ کردن خبر دارد کل ایدم اما سکا عاشق
اولی نکته دان جهان اولدم حاصلی بنی پیر عشق ذوقنون عالم ایلدی (آزان
زمان که قننه چشمت بمن رسید * ایمن ز شرف قننه آخر زمان شدم * محصول
بیت * اول زماند که چشمک قننه سی بکا ابر شدی یعنی اول زماند نبریکه
چشمک بنی مفتون ایلدی آخر زمان قننه سنگ شردن امین اولدم یعنی
چشمک مفتونی اولی غیر قننه دن سالم اولدم دیمکدر (آن روز بزدلم در معنی
کشاده شد * کرسا کنان در که پیرمغان شدم * محصول بیت * اول کون بنم
کو کله معنا قیوسی آچلدیکه پیرمغانک در که بی سا کنلرندن اولدم یعنی
پیرمغانه ملازم اولی معانی قیوسی کو کله مفتوح اولدی (قسمت حوالتم
بخرابات میکند * چندان که اینچنین زدم و اینچنان شدم * قسمت یعنی
قسمت ازلی بخرابات با حرف صله * محصول بیت * قسمت ازلی بی میخانه به
حواله ایلر یعنی نصیب میخانه به صلا هر تقدیر که صلاح اوزره اولغد فال
اوردم ایسه وی صلاح اولدم ایسه ته که ترکیده هر تقدیر اشاعه اوردم
ویوقاری اوردم دیرلر یعنی هر نسنه که تقدیر ازلی تعیین ایلندر اول
البته اولور هر تقدیر که اشاعی اورم ویوقاری اورم (من پیر سال و ماه نیم
یاری وفاست * بر من چو عمر میکدر دیر ازان شدم * محصول بیت * بنیل وای
قوجه می دکام یعنی چوق یا شیشامش قوجه دکام بلکه یاری وفادر که بنم
یا نمدن عمر کی بکرا نکچون پیر اولدم حاصلی یار و فاسزا ولوب یا نمدن التفات سز
یکدی بکچون بنی پیر ایلدی (دوشم نوید داد عنایت که حافظا * باز که من بعفو
کناست نمان شدم * محصول بیت * دون کیجه عنایت خدا بکام زده و بر دیکه
ای حافظ هوا و هوسدن رجوع ایلد که بن کادارک عفوینه کفیل اولدم یعنی
معاصیدن توبه و رجوع سندن و عفوینه کفالت بندن حاصلی سن توبه ایلد الله
تعالی توبه کی قبول ایلرله ایضا (این چه شورش که درد و غریم * بیت * همه
آفاق را ز قننه و شرمی * شورش چه همنایه کاور بونده قرشلق مراد در یعنی
غوغا و قننه که حرف رابطه صفت آفاق اطراف دیمکدر * محصول بیت * بونه غوغا

از بحر رمل
فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

و قرشلق در که خرد و زنده کورم جمع آفاق قننه و شردن طوبی و کورم
خواجه بوغزلی خوج نیورده پیورمشدر که بر عظیم قننه در که اندن اوز که اولمز
(دختر اراهمه چنکست و جدل با مادر * پسر اراهمه بدخواه پدری * بیت *
بدخواه وصف ترکیبیدر عد و معناسنه پدره اضافی اسم فاعلک مفعولنه اضافی
قیلندند در می بینک پسران مفعول اولی و بدخواه مفعول ثانسی * محصول
بیت * قزلک انالری ایلد ایشی هب چنک و جدلدر و اوغلنقلری جمیعاً بالربنک
دشمنی کورم حاصلی عالمک قرشلقندن کایتدر (ایله اراهمه شربت
ز کلابست و شکر * قوت دانا همه از خون جگر می بینم * محصول بیت *
ایله لک شربت کلاب آمیز شکر دندر اما دانا لک قوتی و از غنی خون جگر دن
کورم (اسب تازی شده مجروح بر بر بالان * طوق زرین همه در کردن
خری بینم * بالان سمره دیرلر طوق حلقه یعنی بو بونه طاق دقلری نسنه * محصول
بیت * عربی ات مجروح اولمش سمره آکنده یعنی یا غراولمش اما التونلی حلقه بی
هب جار بوینسنده کورم یعنی اعالی بی ادانی مقامنده و ادانی بی
اعالی مقامنده کورم (پند حافظ بنو خواجه برونیکی کن * که من این پند به
از کج کهر می بینم * محصول بیت * حافظک پندنی ایشت ای عزیز و اربابک ایلد
زیر این بویندی کوهر خرنه سندن یک کورم یعنی سوز کهری طاش کهرندن
عزیز شریف در وله ایضاً حرف النون (افسر سلطان کل پیدا شد
از طرف چن * مقدمش یارب مبارک باد بر سرو و من * افسر سلطان کل
اضافه قنلری بیاندرد طرف چن لامیه مقدم مصدر میی در قدوم معناسنه
بود کراولان قصه شاه منصورک ینه تخته جلوس ایلد یکندن کایتدر زیرا شاه
منصوردن ترکه شیراز مملکتی بر که المشرایدی تکرار عسکر عظیم جمع
ایدوب عدوسی قهر ایدوب تخت سلطنته جلوس ایلدی سرو و سندن مراد
اعیان مملکتدر * محصول بیت * کل سلطانینک تاج چن طرفندن پیدا
اولدی یارب قدومی سرو و سمنه مبارک اولسون معلوم اوله که شکوفه نک
بادشاهی کادر اول جهتدندر که خواجه اکا افسر اثبات ایلدی (خوش
بیجی خویشتن بود این نشست خسروی * نانشیند هر کسی اکنون بجای
خویشتن * بجای خویشتن با حرف ظرف و اضافت لامیه در خویشتن
کندی بود ادات خبر کنندی یرنده در دیمک اولور نشست لفظ مشترک در
او تورش و فعل ماضی یرنده اما بونده نشست کاهدن محققدر تخت معناسنه
خسروی یا حرف نسبت تا حرف تعلیل * محصول بیت * خوب کندی
یرنده در بویادشبه منسوب او تورش و یا او تورا جی تا هر کس شمدی کندی

بحر رمل

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

برنده او توره یعنی ترکه امور سلطنتی بیلیموب فتنه مستحق دسکار ایدی
اما آمدی تخت لایق و مستحق بولدی پس هر کس برنده او تورسون یعنی وزرا
وقضاة و عسا کر و دفتر دارلر و سایر ارباب دیوان هر کس برنده او تورسون
دیگر (خاتم جم را بشارت ده بحسن خاتمت * کامم اعظم فردا زود کوتاه
دست اهرمن * خاتم جدن مراد مهر سلیماندر که دیوار کبریسی بر حمله ایله انی
سلیماندن آلمشیدی بعده الله تعالی نه آتی حضرت سلیمانیه میسر ایلدی
نته که بعضی قصص انبیاده مفصل بیان ایشلر حاصلی خواجه شاه منصورک
تختندن جداد و شوب نه مالک اولدیغنی حضرت سلیمانک مهر دن آیریلوب
نه مالک اولدیغنی منیر بیور بونده اهرمندن مراد بود * محصول بیت *
حضرت سلیمانک خاتمتنه حسن خاتمت و عاقبت خیر لغنه بشارت و برزیر اسم
اعظم اول خاتمتن دیوانی کوتاه ایلدی یعنی دیوه لایق اولدیغنی ایچون نه
سلیمانیه میسر اولدی بونده ده ترکه بر دیوه مشابه اولدیغنی ایچون ملک شیرازی
الله تعالی انلردن تخلص ایدوب شاه منصوره عطیه ایلدی که لایق و مستحقیدر
(تا ابد معه و ربادین خانه کز خالدرش * حرف نفس بابوی رحمان میوزد بادیمن)
تا ابد تا انتها غایت ایچوندر ایدی انتها خانه دن مراد شاه منصورک سر ایدر
کز * حرف تعلیل و مابعدی مضارع ثانی به مرهون ضمیر خانه به راجع در نفس
مقام ایهامده واقعدر با حرف مصاحبت بوی رحماندن مراد ریج رحماندر نه که
حدیث شریفده واقعدر * انی لاجدر ریج الرحمان من قبل الین * خواجده شاه
منصوری او پس قرنی حضرت تلی نه تشبیه ایدوب بو حدیث شریفی ترجمه
طریقیه ایراد بیور مشدر زیر شاه منصور علمادان ایش بوی رحمان و بادیمن
لا میده لر درمی وزدی بونده حرف استمرار و زود فعل مضارع مفرد غائب بوی
رحماندن مراد بوی حقه در نه که حدیث شریفده بویه بیور مش اهل تأویل
خواجه نک بوی رحمان بیور دینی دلالت ایدر که حدیث شریفده ریج بوی
معنا سنه در * محصول بیت * ایده دیک معمور اولسون بوسرای زیر ابوسرایک
قبوسی طبر اغندن دایما بوی رحمانه بادیمن اسر یعنی بوی عدالت و کرامت ظاهر
اولور (شوکت پور پشنگ و تیغ عالمگیرا * در همه شهرها باشد داستان
انجمن * شوکت لفظ عربی در شدت خوفه درلر اما بویه لر رده که حدیث
و کلام عظیمه معنایند استعجال ایدر لر بوردان فقی و بویلر پشنگه لایمیه لر در
بور مراد فرزند در اوغل معنا سنه پشنگ بای عجمینک و شینگ فتنه لر ایل
اعلام رجالدن بر مشهور و عیسار اوغر شک امید رو بو پشنگک بر زیاده بهادر
اشغال ایدر ایام سابقه ده تیور کی و فیلباش کی ازاجتی زمانده

چوق مملکت مالک اولدی پس بونک سلطنتی زمانده و اندن صکره بونک عظمتی
و شوکتی خصوصنده کتب تواریخ یازلدی و شاهنامه لر بغلندی مذکور تیور
و فیلباش خصوصنده بغلندیغنی کبی تیغ عالمگیر بیانییه در عالمگیر وصف
ترکیبیدر کیریدندن عالم طویتی معناسنه یعنی عالمی آلوب مالک اولتی دیمکدر
* محصول بیت * پشنگ اوغلنک شوکت و عظمتی و انک عالم فتح ایدیغنی قلبی
جمع کتب تواریخده و شاهنامه لر ده مجالس داستانیدر یعنی مجالسده
او قنور و سولنور خواجه ظرافتله شاه منصور ی ترکه فتنه ترغیب بیورر
یعنی سنه ده انلرده اولان قدرت و مکت و اهرمان همت کرک که تواریخ
و شاهنامه لر ده داستان انجمن اوله سن (خنک چوکانی چرخت رام شد
در برزین * شمسوارا چون بیدان آمدی کوی برن) خنک بوزآت و کولآت
معناسنده مستعملدر چوکانی یا حرف نسبت چوکانه منسوب آت که
آنکله چوکان او بونی اوینار لر مصراتی و شام و بغداد آنلری که جریدا بونی انلرله
اوینار لر آتله چوکان و جریدا ویناغز خنک چوکانی چرخ اضافتسری
بیانییه لر در چرخت نامی معنا جهتندن رانه مصر و قدر و یازینه در حرف
تا کیدر برزین اضافتی فی معنا سنه در در برزینت تقدیرنده شمسوار اسنادی
چون حرف تعلیل چونکه معناسنه در بیدان یا حرف صله کوی
یا حرف وحدت کویدن مراد بر عملدر یعنی بر عمل طویتی نال حاصلی برایش
ایشله که عالمده داستان اوله سن * محصول بیت * فلک خنک چوکانیسی یعنی
فلک آتی سنک ایرک آتنده رام اولدی یعنی فلک سکامطیع اولدی و سنندن
یکسار آمدی ای بادشاه چونکه چوکان اویناغز میبدانه کدک یعنی چونکه
تخت سلطنتیه قدم بصدک فتح مالک مشغول اول تا که عالمده سنکده آدل
تواریخ و شاعرانم لر ده مسطور و مذکور اوله حاصلی شاه منصور ی فتح
ممالک ترغیب ایدر (جو بیار ملک را آب روان شمشیر تست * نو درخت عدل
بنشان بیخ بد خواهان بکن * جو بیار لغتده ایرماق کناری درخت عدل
بیانییه بنشان فعل امر مفرد مخاطب یا حرف تا کیدر عدالت درختنی دیک
یعنی عدالت ایله و بد خواهانک یعنی ترکه نک کوکنی قاز حاصلی بیخ و تبارینی
فاسد ایله * محصول بیت * مملکت ایرماغنک صوبی سنک شمشیر کدر یعنی
مملکت تیغدن حیات بولور زیر ظالمک اصلی و کوکنی قمع و قلع ایلر پس
بویه لر نجبه عدالت درختنی دیک و بد خواهانک کوکنی قاز یعنی عدولک
و ظالمک اراد و انسانی هلاک ایله که عالمده اثر و نشانی قالمسون بوییت فتح
ممالک و عدالت ترغیب ایدر (بعد ازین نشکفت اگر بانکه همت خلق خوش *
ت

خیزد از صحرای ابرج نافه مشك ختن * نشكفت نون حرف ننی شكفت شینك
 كسری و ضمیمه لفظ مشترك در بچك اچماق و بچماق مصدری شكفتن
 و شكفیدن كلور با حرف سبب و یا حرف استعانت شكفت نونك فتنی
 و كاف عربینك سكونیله و هانك فتحیله آغزك طاقلی قوقوسی كه اطفالده واقع
 اولور علم و حسب بایندن مستعمل لغتدر خلقه اضافتی لامیه در مجازا
 و خلقك خوشه بیانیه خیزد فعل مضارع مفرد غائب قالقار یعنی پیدا اولور
 معناسنه صحرای ابرج بیانیه ابرج كسر همزه و جیم مجمله ایله شیراز ایله لار
 مابیننده بر صحرانك اسیمیدر كه طیرانی شوردر كه نباتات بتز حاصلی براوتسز
 صوسز بر در * محصول بیت * بوند نصكره عجب دكلدر كه سنك كوزل قوقولی
 خلقك سیبیه ابرج صحراسنده نافه مشك ختن پیدا اولسه یعنی سنك خلقك
 سیبیه صحرای ابرج ختن كبی نافه مشك اظهار ایده جك بر اولسه
 غرب دكل (كوشه كیران انتظار جلوه خوش میكنند * برشكن طرف
 كلاه و برقع از رخ بر فكن * كوشه كیرو صف تركیبیدر كوشه طوبی یعنی
 كوشه نشینار حاصلی اولیا و مشایخ انتظار جلوه خوش میكنند انتظارك
 جلوه به اضافتی مصدرك مفعولنه اضافتیدر و خوشه اضافت بیانیه
 بر حرف تا كیدشكن فعل امر مفرد مخاطب قیو بر دیمكدر طرف كلاه لامیه
 و او حرف عطف برقع یوزا ورتوسی بر حرف تا كید فكن فعل امر مفرد
 مخاطب براق دیمكدر * محصول بیت * اهل الله و مشایخ سنك كوزل
 جلوه كه منتظر لرد بر سنك كلاهك طرفنی قیو بر و یوز كدن برقی براق یعنی اجنا
 و دوستلر جمال با كك منتظر لرد امدی عرض جهان ایله كه زیاده دعاله سبب
 اوله سن پادشاهی اولیا و مشایخ ملازمته ترغیبدر (مشورت با عقل كردم
 گفت حافظ باده نوش * ساقیای ده بقول مستشار مؤمن * قول مستشار
 مصدرك فاعلنه اضافتیدر مؤمنه اضافت بیانیه در مستشار اسم مفعولدر
 استفعال بایندن مشورت ایلد یكك كسه و مؤمن صفی بوده اسم مفعولدر
 افتعال بایندن احوال كه امین اعتقاد ایلد یكك كسه (محصول بیت) كندی
 احوالده عقله مشورت ایلدم دیدمكه ای حافظ باده ایچ پس ای ساقی می
 و بر یعنی باده صون امین مستشار قولیه یعنی عقل كه امین مستشار در انك
 امریه باده و بر نوش ایده لم (المستشار مؤمن) ضرب مثل و حدیث شریفدر
 جمیع نسخه لده مستشار لام تعریفدن معرا و اقدرد بر معرف باللام اراد
 ایلیندر نسخه لده مخالفت ایلیندر (المستشار مؤمن) مشاوره اولمش كسه
 ضرر و بلا دن امین در كه صكره پشمان اولمزدین كسه بوحديث شریفك

معناسنه واصل دكل ایش (ای صبار ساقی بزم اتابك عرضه دار * تا از ان جام
 زرافشان جرعه بخشد بمن * اتابك لغتده جمله الملك معناسنه در اما اولو
 پادشاه معناسنه ده استعمال ایدر لر عرضه های حرف نقلدر تا حرف تعلیل
 جام زرافشان بیانیه جرعه یا حرف وحدت و همزه حرف توسل (محصول بیت)
 ای صبا اتابك بزمك ساقیسنه حافظ جا بندن عرضه ایله تا كیم اول
 زرافشان جامدن بكابر جرعه بغشلیه بیتدن مراد حسن طلبدر و له ایضا
 (ای نور چشم من سخنی هست كوش كن * چون ساغر ت پرست بنوشان
 و نوش كن * محصول بیت * ای بنم كوزم توری بر سوز و اردر دكله اول سوز
 مصراع نانینك مضمونیدر چون ساغر كطلود رایج و ایچور یعنی چونكه
 سكا دوات ال و بر مشدر هم بی ویدر خواجه نك ارباب دولته پندیدر (میران
 سخن تجربه كویز كفت * هان ای پسر كه پیرشوی بند كوش كن * پیران
 مبتدا سخن كویزك مقولی تجربه یا حرف تخصیص كویزده متعلق كویز
 خبر مبتدا در كفت تا ضمیر خطاب مقول كفت جا نزدركه جمیع ماقبلی اوله
 و جا نزدركه مصراع ثانی اوله صحر حلال طریقیه هان اسم فعل در زود باش
 معناسنه یعنی تیزاول كه پیرشوی حشو ملج قیلندندر * محصول بیت *
 پیرل موزی تجربه ایله سوزیلر یعنی برایشده تجربه سوز سوز سوزلار
 سكا سوزیلدم یعنی سكا سوزیلدیم سوزیم مجزیه در امدی صقین ای اوغل كه
 پیر اوله سن یعنی نه كه پیر اوله سن نصیحت دكله حاصلی ترك نصیحتدن صقین
 بونده پنددن مراد مطلعك مصراع ثانی سیدر (برهوشند سلسله نهاد دست
 عشق * خواهی كه زلف یار كشی ترك هوش كن * دست عشق لامیه در مجازا
 ترك هوش مصدرك مفعولنه اضافتیدر * محصول بیت * عشق الی عاقل
 كسیه اوردی یعنی عشق و عقل اضداد دند بر پس امدی عاقل عاشق اولمز
 یعنی عشق عاقل كسیه تعلق ایلمز بر عاشقك مزاجی عاقل مزاجندن غیریدر
 امدی ایسترسك كه یارك زلفنی چكه سن یعنی زلف یار سنك ال كده اوله عقلی
 ترك ایله حاصلی عاشق اول (تسبیح و خرقة لذت مستی نبخشند * همت درین
 عمل طلب از می فروش كن) لذت مستی لامیه و یا حرف مصدر همت طلب كنن
 مفعول صریحی و از می فروشك غیر صریحی طلب مصدر در معناده كنه مقیددر
 طلب كن تقدیرنده * محصول بیت * تسبیح و خرقة یعنی صوفیلر كسوه می
 مستانه لك لذتی بغشلمز بوعملده همتی میفروشدن طلب ایله یعنی مستك
 لذتی خارندن حاصل اولور زهاد و عباددن حاصل اولمز عبادن مراد مستك
 لذتدر (بار و ستم مضب بقیه در عمر و مال نیست * صد جان فرای بار نصیحت

از بحر مضارع

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

نیوش کن * مردن مراد جان در فدای یار و مصدر کن مفعول نه اضافی در
و بار کن نصیحت نیوشه بیایه نصیحت نیوش وصف ترکیب در نیوشیدن
دیگامک معناسند فدای یار معناد * کنه مقید در فدای یار کن تقدیر نه
* محصول بیت * جان و مال خصوص صند و دستاره مضایقه یوقدر یعنی
دوستاره مال و جان فدای ای که مضایقه جائز در کلام یوز جان نصیحت دیگامی
یاره فدای ای یعنی دوستار در مال و جان در رخ ایله بدن نصیحت ایست که
یوز جان سکافدا اولسون * در راه عشق و سوسه اهر من بیست * هوش دار
و کوش دل بیام سر و ش کن * هوش هوشدن محقق در اول حذفه هوش دار
عقلک او یار و او حرف عطف کوش دل لایسه در مجازا بیام سر و ش
یا حرف صله و اضافت لایسه در سر و ش فرشته یه دیر کوش دل کنک
مفعول صریحی و بیام سر و ش غیر صریحی * محصول بیت * عشق بولنده
شیطان و سوسه سی چوقدر عقلک او یار و او کل قولغنی فرشته خبر نه
ایله یعنی فرشته نک خبری کلام مترادف کافول طوت وانی دیگامیوب انکله
عمل ایله و شیاطین و ساوسدن حذر ایله حاصلی جانان خبرین دیگامی و رقیب
سوزین ایستنه (برک و نواته شد و ساز طرب نماد * ای چنک ناله برکش
وای دف خروش کن * برک و نواته مترادف اندر آرق و نعمت معناسند به شد
فاسد اولدی تباهدن محقق در که فساد معناسند در ساز طرب لایسه در
سازد وزن و یراق طرب شنک * محصول بیت * برک و نواته فاسد اولدی و شنک
اسبابی و یراغی قالمدی پس ای چنک ناله چک یعنی ناله ایله وای دف خروش
ایله حاصلی برک و نواته فاسد اولدی غنه و ساز و اسباب طرب قالمدی غنه مصیبت
چکوب فریاد و فغان ایلم یعنی ذوق و شوق و طرب اسبابی قالمدی غنه
مانم چک نواته ساز و طرب و چنک ناله و دف و خروش مراعات نظیر صنعتی در
بویتنک تحقیق نه بعضی از زیاد بار دنا و یلاقی وارد که هیچ وجه له التفاته
لایق دکل (ساقی که جامت از می صافی تهی مباد * چشم عنایتی بمن
در دوش کن * ساقی منادی و مبتدا و مصراع ثانی خبری که جامت از می تهی
مباد حشو ملج صنعتی در چشم عنایت بیایه یا حرف و حارت و یا تکیر
من در دوش کن یا حرف صله و اضافت یا ایستنه بیایه چشم کنک مفعول
صریحی و بمن غیر صریحی * محصول بیت * ای ساقی که قدح حلی صافیدن
خالی اولسون بر عنایت نظری بمن در دوشه ایله یعنی بن در دوشه عین عنایت
نظر ایله (مرست در قبای زرافشان چوبکذری * یک بوسه نذر حافظ
بشیمه پیش من * قهای زرافشان بیایه زرافشان وصف ترکیب در

افشاندن اتون سیمش دیمک در نذر حافظ مصدر کن مفعول نه اضافی در
بشیمه بوشه اضافت بیایه در بشیمه یو کدن یعنی بیایه یو کدن اولان لباسه دیر
محصول بیت (زرافشان لباس ایچنده چونکه سر مست کجه سن یعنی اوزریمه
مستانه او غرایه سن بر بوسه حافظ بشیمه بوشه نذر ایله یعنی بر بوسه عطا قیل
وله ایضا) بالا بلند عشوه کرتش بازم * کوتاه کرد قصه زهد در ازمن *
بالا بونده قد و قامت معناسند در بلند بوجه عشوه کره و عشوه کره نقشبازه
اضافتی بیایه لر در نقشباز حیل باز دیمک در بالا بلند میند او کوتاه کرد خبری
قصه زهد در از لایمه و بیایه در و کرد مفعولی (محصول بیت) بمن بلند قامت
عشوه کرتش بازم محبوب بمن اوزون و اوزاق زهدم قصه سنی کوتاه ایلدی یعنی
بنی زهد و تقوادن او صاندردی و عشق هوا سینه دوشردی ذکر یله زیاده
مشغول ایلدی (دیدنی دلا که آخر پیری وزهد و علم * با من چه کرد دیده
معشوقه بازم * دیدنی فعل ماضی مفرد مخاطب معنای استغهای متضمن
کور دکی دیمک در دلا منادی که حرف بیان آخر مصراع نایه کرد مفعول
فیهیدر یعنی ظرفیدر پیره اضافتی فی معناسند در و یا حرف مصدر آخر پیری
معطوف و یله مصراع ثانی به من هوندربا حرف صله با من کرد مفعول غیر
صریحی دیده معشوقه بازم بیایه و وصف ترکیب در بازیدن معشوقه باز
کور دکی سویی محبوب دوست معناسند محصول بیت کور دکی ای کوکل که
پیرک وزهد و علم اخر نه بکانه ایش ایشادی معشوقه باز دیده یعنی زهد
و تقوی و علم پیرک صو کنه دیدم چنانی کوردی و سن عاشق ار دل ای کوکل
و بمن باشم بلار کتور دیکز (از آب دیده بر سر آتش نشسته ام * کوش کرد در
همه آفاق رازن) بر سر آتش اوزر نه دیمک در کو که حرف تعلیل (محصول
بیت * کوزم باشدن آتش اوزره او توره شم یعنی کوزم باشدن محنت و غم
دوشدم زیرا بمن رازنه نامی جمیع آفاقه یعنی عالمه فاش ایلدی حاصلی محنت و غم
آتش نه دوشد و کم آب چشم رازنه نامی فاش ایلدی بکی چون یعنی خلق اغلدی غمی
کور و ب عشقمی اشکاره ایلد بکی چون کونک کافی عجمی اعتبار ایلدیوب کرد
لفظیله فعل امر طوتان و معناسنی دی بمن رازم دو کالی عالمه فاش او اسون دین
کسه کج طبع اولدی غنک رازی فاش ایلش (کفتم بدلق زرق بموشم نشان
عشق * غماز بود اشک و عیان کرد در ازمن * محصول بیت * دیدم که زرق و ریا
خرقه سیله عشق نشانی سترایده بم اشک چشم غمازاق ایلدی و راز عشقمی
فاش ایلدی حاصلی اشک چشم غماز لغندن شکایت در (مستست یار و یاد
حرفان نمی کند * ذکرش بخیر ساقی مسکین نوازم * ذکرش شین ضمیر افعال

از بحر مضارع

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

* محصول بیت * اول قدر که غم و غصه می طیبیلر سو بیدم درمان ایلدیلر
 و مسکین غریبلر یعنی غمناک عاشقلر یا خود مسکین طیبیلر غم علاج بیلدیلر
 انکی چون درمان ایلدیلر و یا خود هی مسکین غریب عاشقلر که علاج سیز قالدیلر
 (درج محبت بر مهر خود نیست * یارب مبادا کام رقیبان) درج محبت بیانیه
 درج لغتده حقیقه دیر لر مهر میل ضعی و هانک سکونله فارسیدر عریسی
 خاندرخوده اضافت لامیه دریارب بونده منادی دریالته معناسنه مبادا فعل
 نهی غائبدر دعانقائده مسته ملدرا ولسون و اولیه معناسنه کام رقیبان
 لامیه * محصول بیت * درج محبت جانان کندی مهری اوزره دکل یعنی
 مهرله دکل دیکدر حاصلی جانانک مهر و محبتنه نقصان طاری اولمش اولکی
 کبی دکل مکرر قیبلر اغوا ایلش ایش یا الله رقیبلر که مرادی اولمشون زیر انلرک
 مرادی جانانی بز دن صوغ و غما قدر پس انلرک مرادی اولمشون حقیقه جانانک
 صوغ و غما شدن کایتدر (ان کل که هر دم در دست خاریست * کوشم
 بادت از عند لیبان * کو خطاب عام یاد فعل امر غائبدر مقام دعاده
 مستعمل اولمشون دیکدر و تاضیر خطاب * محصول بیت * اول کل که
 هر دم و هر ساعت بر دیکن اندر یعنی اول دلبر که هر دم برنا کس دینک
 مصاحبی و همنشین اوله سن اول کله دیکه اوتان بلبلردن یعنی اول دلبره
 دیکه اوتان عاشق صادق لردن زیر اناسر اوله مصاحبسن (یارب امان ده تا باز
 یئند * چشم محبان روی حیبان * باز بونده ادات تا کیددر
 مصراع ناینده اضافت لامیه لردر (محصول بیت) یا الله عمره امان ویرا و اقدر که
 محبلرک کوزی محبوبلرک یوزی کوره یعنی یوزی کورنجه اجلدن امان ویر
 یارب دیکدر (مادر دینسان یارب * نتوان نهفتن درد از طیبسان
 * محصول بیت * بز کیزی درد دیزی یاره سو بیدلرک زرا طیب بیماران عشقدر
 پس طیبیلردن دردی کرلک جائز دکلدر زرا کور میخجه خسته به نیچه علاج ایلر
 طیب (ای منم آخر بر خوان وصلت * تا چند باشیم از بی نصیبان * منم
 میل ضعی و عینک کسر له نعمتی کسه به دیر لر آخر ادات تا کیددر بر خوان
 وصلت مصراع ثانی به مر هوندرا بونده الی معناسنه در تا چند نیچه به دل
 دیکدر * محصول بیت * ای منم یعنی ای جانان سنک وصلک سفره سنده
 نیچه به دل نصیب سزاردن اولاوز یعنی نعمت وصلکدن خند دل بی نصیب
 اوله وز حاصلی نیچد بر مهر و اوله وز بری بر کون وصلک نعمتله طوبله دیکدر
 (حافظ نکستی شیدا ای کیتی * کرمی تنیدی پنداد یسان * نکستی و شنیدی
 یاری جائزدر که حکایه ایچون اوله و جائزدر که ضمیر خطاب اوله (محصول بیت)
 حافظ جهان شیدای اولمزدی اسکرادیلر پندی دیکامیدی یعنی عاقل

استاد لرسوزون دیکسک شیدای عالم اولمزدلله ایضا (ای روی ماه منظر تو
 نوبهار حسن * خال و خط تو مرکز لطف و مدار حسن * روی ماه منظر بیانیه
 و توبه اضافت لامیه ماه منظر و وصف ترکیبی اقسامند در ماه کورنشلی یعنی
 آی نظر کاهلی حاصلی آی کبی نوبهار حسن لامیه در مجاز امر کرداره اورتیه سنده
 بر کارک ایاغی طور دینی نقطه به دیر لر مرکز لطف لامیه در مجاز او حرف عطف
 مدار حسن ده لامیه در مجازا (محصول بیت) ای جانان سنک ماه منظر روین
 حسن نوبهاریدر یعنی کوزلکک تازه بهاریدر و خالک لطف محلی و خطک حسن
 مقامیدر یعنی هر یک لطیف و حسندر مصراع ناینده لف و نشر رعایت
 ایلش (در چشم برخسار تو پنهان فسون سحر * در زلف بقرار تو پیدا قرار
 حسن * محصول بیت) سنک برخسار کوز کده سحر افسونی کیزلیدر یعنی سحر
 نسخه می مستور در و سنک قرار سز زاف کده کوزلک ثبوت و قراری ظاهر در
 یعنی زلف کده حسن و لطافت هوی ادر (ماهی تنافت همچو نواز برج بیکونی
 سر روی فحاست چون قند از جویبار حسن * محصول بیت * کوزلک
 بر جندن سنک کبی بر ماه تابان اولدی یعنی لطافت بر جندن سنک کبی برای
 طلوع ایلدی و حسن جویبارندن قند کبی بر سر و قالمیدی یعنی بتدی
 حاصلی نه سنک کبی بر ماه ظاهر اولدی اوج لطافتدن و نه قند کبی
 بر سر و بتدی جویبار حسندن (خرم شد از ملاحه تو عهد دلبری * فرخ شد
 از لطافت تو روز کار حسن * محصول بیت * دلبرلک زمانی سنک ملاحظکدن
 خرم و شاد اولدی یعنی سن ملایج اولدیغکدن دلبرلک زمانی شادان و فرحان
 اولدی و حسن ایامی سنک لطافتکدن مبارک اولدی یعنی سن لطافت
 صاحبی اوللدن روز کار حسن قوتلی اولدی (از دام زلف ودانه
 خال تو در جهان * یک مرغ دل نماد نکشته شکار حسن * دام زلف ودانه
 خال و مرغ دل بیانیه لردر * محصول بیت * سنک دام زلف بکدن ودانه
 خالکدن جهاند بهر کوکل مرغی قالمیدی حسنک شکاری اولدی یعنی
 سنک دام زلف ودانه خالک اسباب حسندن اولدیغیچون مرغ دل عشاق
 حسنک شکاری اولدی یعنی حسنه عاشق اولدی (کردلبت بنفشه آزان تازه
 و ترست * کاب حیات میخوردار چشمه سار حسن * محصول بیت * لیک
 اطرافنده بنفشه خط انکیچون ترو تازه در یعنی انکیچون پزمرده اولمزد که آب
 حیات ایچر حسن بیکاری باشند یعنی حسن و لطافت چشمه سارندن نشو
 و نمای اولدیغیچون تازه و تر قلوب صولمزد (دام بلطف دایه طبع از میان جان
 * می پروردن ساز در کار حسن) دایه طبع بیانیه او غلجقلاری امر برن خاونه

اما نه بر معناسنی و بر زجامد در تن مصراع ثانی به مر هوند زجامه مبتدا کن
 چاله خبری و در تن خبره متعلقه دراز کریان و بدامن ده کاسته قدر * محصول
 بیت * کل کی دامناسنک بویکه جامه بی تده و یاتن اوزرنده بقه دن انکمه دل
 چاله ایدرم (تنت را ندید کل کوی که در باغ * چومستن جامه را بدید برتن *
 بویته برتن واقع در جمیع نسخه لده غالباً تفن قصد ایدر * محصول بیت *
 کوی یا کل باغده سنک تنکی کوردیکه مستلر کی جامه سنی تی اوزره برتنی
 قیاس کل برینه غنچه بی ذ کرا بلک ایدی زرا غنچه جامه سنی چاله ایدنجه کل ولور
 اما کلک جامه سی یوقدر که چاله ایلیمه مکر که کله غنچه معناسنی تضمین ایده وز
 ویا کلک یپراق یپراق اولدیغنی چاله ایلیمه تعبیر ایده وز تخیل طریقه لکل وجهه
 (من از دست غمت مشکل برم جان * ولی دل را تو آسان بردی از من) دست غم
 بیایه ویا لامیه در مجازا مشکل برم یعنی نمی برم مراد نمی در (محصول بیت)
 بن سنک غمت الندن مشکل جان قورتار برم یعنی غمتکدن جان قورتارم
 اما کوکلی سن بدن آسان ایلندک یعنی قولای آلدک حاصلی سنک ایشک
 قولای اما بنم ایشم کوچ (بقول دشمنان برگشتی از دوست * نکرد هیچ کس
 یادوست دشمن * بر حرف تا کیدکشتی فعل ماضی مفرد مخاطب دوندک
 معناسنی یعنی اعراض ایلندک دیکدر نکر دد اخبار و انشایه متعلقه بر یعنی
 اولمز ویا اولسون دیکدر * محصول بیت * دشمن قولیله دوستدن اعراض
 ایلندک هیچ کسه دوستله دشمن اولسون ویا اولمز کر کسه دشمن قولیله و کر کسه
 غیر سبیلله نکر دد صیغه سنی اخباره تخصیص ایدنلر تخصیص بلا تخصیص
 ایلندک (مکن کر سینه ام آه جکر سوز * بر آید هم وود از راه روزن * مکن
 تقدیری کاری مکن در ویا برگشتن مکن که سابقاً بکدی کر که حرف تعلیل
 ویا حرف بیان آه جکر سوز مصراع ثانی به مر هوند زجامه سوز و وصف ترکیبی
 جکر یا ندر بی معناسنی * محصول بیت * برایش ایشله ویا دوستلردن دوغمتک
 ایلندک بنم سینه مدن جکر یا ندر بی آه باجه دن توتون چقه دینی کی چیقار
 ویا چیقار یعنی بکا آه آتشین جکر زمه که سکا ضروری وارد زبر آه عاشقان
 مؤثر در واصل اولدیغنی ری یا قوب یا ندر مجموع یا سنک معناسنی مخالفت
 ایلندک که سینه مدن جکر سوز آه یوفاری کاور روزن بولندن توتون یوفاری
 کلدیکی کی دین حق ادایی ایده غمت (تنت در جامه چون در جام باده * دلت در
 مینه چون در سیم آهن * محصول بیت * سنک تنک نازک و لطیف جامه ایچنده
 جامه باده کیدر یعنی مر چه قه حده شراب کورندیکی کی کور نور لاسنک
 ایلندک (مکن کر سینه ام آه جکر سوز * بر آید هم وود از راه روزن * مکن

رد متروزی و شعی

بیل یورکن سیم ایچنده آهن کیدر (بیاری شمع ایشک از دیده چون میبغ *
 که شد سوز دلت بر خلق روشن * محصول بیت * ای شمع کوز کدن کوزیا شنی
 بولود کی باغدر زبر سوز دلت خلقه روشن اولدی یعنی سر عشق خلقه
 عیان و اشکاره اولدیغیچون کریان و سوزان اول (دل را مشکن و دریا مینداز
 * که دارد در سر زلف تو مکن * محصول بیت * کوکلی صیه ویا باغه براقه
 زیر اسنک سر زلفکده در مسکنی یعنی کوکلم سنکدر غیر سنک دکلدر امدی
 قیه ا کا حاصلی صیوب ایاغه براقه (چودل در زلف تو نیست حافظ *
 بدین سان کار او در پانیفکن (محصول بیت) چونکه حافظ کوکلی سنک زلفکه
 باغلسدر بونک کی ایشنی ایاغه صالمه یعنی بوجهلله کا تحقیر ایلله چونکه
 سکا متعلقه در حاصلی حافظ سنک بنده کدر ارتق جفایه حری ولایت دکل ا کا
 قیه وله ایضا (چون شوم خال ز رخسار دامن یفشاند ز من * وری کوکوم
 دل بگردان رو بگرداند ز من * چون ادات تعلیل بعض نسخه ده چون برینه
 حرف شرط واقع در دامن یفشاند اعراضدن و انحرافدن تعبیر در دل
 بگردانک دفعه ویا در بگردان فعل امر مفرد مخاطب ایدر کوکلی دوندر یعنی
 کوکلی کده اولان شدت قهر و عداوتی ترک ایلله دیکدر * محصول بیت * چونکه
 ویا اگر که جانانک خا کرهی یعنی بولی طیرانی اولام اتکینی بدن سیکلر حاصلی
 بدن نفرت ایدر واکر که دیم ای جانان کوکلی دوندر یوزنی بدن دوندر
 یعنی یوزیمه باقر حاصلی هیچ بوجهلله بکامیلی والتضای یوقدر (عارض رنگین
 هر کس میباید همچو کل * وری کوکوم باز پوشان باز پوشاند ز من * عارض
 رنگین بیایه * محصول بیت * کل کی عارض رنگینی هر کسه کوستر
 واکر که ای جانان یوزنی اورت دیسم یوزنی بدن اورتر یعنی یوزنی بدن
 نهان ایدر (کرجو شمعش یش میرم بر غم خندد چو صبح * وری بچیم
 خاطر نازک بر بچاند ز من) شمعش شین ضمیر معناده پیشه مقید در پیشش
 تقدیرنده در بر غم خندد غمه کولر یعنی بنم مغموم اولدیغمه کولر چو صبح
 یعنی صبح کی کولر صبحه کولمک اسنادی آچلوب آمار دینی چهندندر
 حاصلی اسناد مجاز ایدر * محصول بیت * اگر شمع کی جانانک اوکنده اولورسم
 یعنی مغموم و محزون اولورسم صبح کی غمه کولر یعنی مسرور اولور واکر غمه
 صبح کی کولر یکنه انجسم یعنی آینه یوب بیحضور اولسم نازک خاطر بی بدن
 انجیر در یعنی انجندیکمه انجور حاصلی بنم لطیفه طریقه کولر یکمه
 انجور سن دیکدر (دیدر ا کفتم که آخر یکنظر سیرش سین * کفت میخواستی
 مکر تا جوی خون راند ز من * محصول بیت * دیده مه دیدم البته بر نظری یعنی

از بحر زمل

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

بر که اول جامانی طویله سیرایه حاصلی روی پاکنده و افرایق دیده دیدیکه مکر
استر سکه بندن قان ایرماغنی سوره یعنی اقیده حاصلی بنی قان اغلغتی
استرسن زیر انفره دویموب بیخسور اولور و بکا جغایلدردیم کدر (او بجوم
تشنه زمن برایش تا چون شود) * کام بسته نم ازو یاندان بستاند زمن *
مصراع ثانی معنای استغفاهی متغیمندر * محصول بیت * اول جانان بنم
قامه تشنه درون انک لبنه عجبایچه اولور بن اندن مرادی الام یوخسه اول
بندن انتقامی اله یعنی عجبایبم مرادی حاصل اولور یوخسه انکمی حاصلی
لبندن حیاتی بولام یوخسه حسرتدن ممانی (دوستان جان دادم ازهر
دهاوش بکرید * کو بچیزی مختصر چون باز میماند زمن * دوستان منادی
بکرید مصراع ثانی به مر هوندرد * که حرف بیان بچیزی مختصر یا حرف
وحدت مراددهایدر واختصاردن مراد خردله کدر باز میماند تشنه کیر
قالوردیم کدر اما اصطلاحده بجزدن عبارتد یعنی بر جانه بر بوسه و بر مده
عاجز اولوب و بر من * محصول بیت * ای دوستلر دهانندن بر بوسه ایچون
جان ویردم اما اول قائل دکل نظر ایدک * که بر مختصر تشنه ایچون بنله
مبايعه ده نیچه عاجز قالور یعنی مقابله ایده مر (کرچو فرهادم بتلخی جان
بر آید بالک نیست * بس حکایتی شیرین باز میماند زمن * بتلخی یا حرف مصدر
میماند بونده لغت معناسنه در یعنی قالوردیم کدر * محصول بیت * اگر فرهاد
کبی جاغم آجیلغله چقارسه بالک دکادر یعنی فرهاد کبی زهر قهرایله
هلاک اولورسم قایلر منم زیر باندن چوق طالتی حکایتلر و الیسر در فرهاددن
قالدیغنی کبی یعنی جانان یوانده اولدیکمه آجیام تک عالمده فرهاد کبی داستان
اولیم (ختم کن حافظ که کرزین کونه خوانی درس عشق * عشق در هر گوشه
افسانه خواند زمن * حافظ منادی زین کونه بونک کبی دیمکدر * گوشه
وافسانه یاری وحدت ایچوندرد * محصول بیت * سوزیک ختم ایله ای حافظ که
اگر عشق درستی بونک کبی او قورساک یعنی بویوزدن او قورساک عشق
هر بر گوشه بندن بر افسانه او قور یعنی بنی عالمده داستان ایدر بیتده صنعت
انتقادات اروله ایضا (خدا را که نشین با خرنه پوشان * رخ از زندان بی سامان
مپوشان * خدا را را حرف تخصیص کم بونک کبی بر لده ترک کلیدن عبارتد
هیچ او تورمه دیمکدر * محصول بیت * الله ایچون خرقه پوشلرله او تورمه یعنی
صورت پرست صوفیلرله او تورمه اما یوزکی بی سامان رندلردن اورمه یعنی
کیزله حاصلی مرایی خرقه پوشلرله قرشمه و صافی دل رندلردن صافنده یعنی انلرله
اختلاط ایله (درین خرقه بسی آلودگی هست * خوشاوقت قبای باده پوشان

از بحر هزج
مفاعیلن مفاعیلن مفاعیل

آلودگی یا حرف مصدر خوشانه عجب خوشا در وقت قبای باده پوشان
اضافه لری لامیه و بیانیه در وقت مبتدا و خوشامقدم خبری خوشلقی و تشنه
استاد ایملک مجازیدر زیر احقیتده خوش اولان باده پوشلردر * که قبایک
منظر و فیدر حاصلی مجزوم سل قبیلندرد * محصول بیت (بومد کور خرقه ده
چوق آلوده لک یعنی بولش قلاق و تلون وارد رنه خوشدر باده پوشلر قبایبست
وقتی یعنی انلر قبایب بالک و طاهر در حاصلی اول خرقه بی کینلر مر ایلردر
و بوقبایی کینه لر مختصه بندر (نوبارک طبعی و طاققت نداری * کرانیهای منستی
دلخ پوشان * کرانی یا حرف مصدر منستی یا حرف وحدت * محصول بیت *
زیر اسن نازک طبعسن و طاققت کتوره مر سن یعنی مقتل اوله مر سن بر اوج
دای پوشلر نقلنه بوییت مطلع بیتنه مقام تعلیلده در (درین صوفی و شان
دردی ندیدم * که صافی باد عیش درد پوشان) دردی یا حرف تکبیر که حرف رابط
* محصول بیت * بوصوفی کینلرده هر کدر کور مردم یعنی بونلرده اشل درد
کور مردم شاله صافی اولسون درد پوشلر عیش و صفای یعنی انلر بولک
بی درد مر ایلردر صوفی و شدم که مقلد مر ایلردن کنایات اولدیغنی
و درد پوشلر دعا ایله یکی صافی دل و بیریا اولدق بچوندرد (بیاوز غن این
سالوسیان بین * صراحی خون دل و ربط خروشان * غن غن مجمه نک فتی
وبانک بر نقطه ایله سکونله زیان و خسران معناسنه در سالوس مرایی دیمکدر
و یا حرف نسبت و الف و فون اادات جمع بین فعل امر مخاطب کور دیمکدر
خون دل وصف ترکیبی اقسامندندروا حرف عطف ربط ایکی بانک فتحه لریله
ورانک سکونله قپوز خروشان صفت مشبیه در خروشیدندن چوق قرغان
یعنی نالان دیمکدر * محصول بیت * خطاب عام طریقه یورر * کل
وبوسا لوسیلرک غن فاحشندن صراحی بی قان یورکلی یعنی صراحینک یورکی
پر خون و قپوزی نالان کور یعنی بونلرک ریاسیبله مغبون اولدیغنی آجیوب
خون دل و نالاندرد (چومستم کرده مستور منشین * چو نوشم داده زهرم
منوشان * محصول بیت * چونکه بنی مست ایلش سن مستور او تورمه
یعنی بر هیلر ایدوب بندن فارغ اولمه و چونکه بکاطاتلی شربت و بر من سن
ارد نیچه زهر ایچرمه یعنی بکالطف و احسانکدر نصکره جور و جفا ایله دیمکدر
(لب میگون و چشم مست بکشی * که از شوق می لغست جوشان *
بکشی مشترک کدر لب میگون و چشم مست یلنده لب میکونی آچق
تکلمدن کایدر و چشم مستی آچق عین عبرتله نظر دن کایدر که حرف تعلیل
جوشان صفت مشبیه در جوشیدندن قیناغان معناسنه * محصول بیت *

لب میگویند و چشم مستکی اچ یعنی تکلمه کاوب عین عبرتله نظر ایدوب کور که
 سنک شو فکدن باده جراجوشاندر یعنی سکا مشتاق اولوب جوش و خروش
 ایدر عشاق مشتاقان کی بویتک مخلص بیتله قافیه سی بر اولوب اکثر دیوانده
 بولمده یغندن معلومدر که خواجه نک اولیه (زدل کرنی حافظ بر حذر باش) که
 دارد سینه چون دیک جوشان * دل کرم وصف ترکیبی اقسا منشد رویا حرف
 مسدور و همزه اضافت ایچون کلشدر حافظه اضافت لامیه در که حرف تعلیل
 سینه یا حرف تکبیر چون ادات تشبیه دیک جوشان بیانیه در * محصول بیت
 حافظک یورکی قزغلتغندن حذر اوزره اول تا که سنی یا قسون زیر اسینه سی
 دیک جوشان کبیدر یعنی قیناچی خواه ملک کبیدر حاصلی حافظه جفا ایله که
 یورکی یا نغندن سکا آه ایدوب کل رویکی بزم مرده ایله به مصراع اولک معناسنی
 حافظک حدت و تیزلکندن حذر اوزره اول دین کسه نک عجب کسین طبعی
 و اراش و مصراع ثانینک معناسنی که وارد بر سینه سی قیناچی چوملک
 کی زیر جوش ایدچی چوملک کی بر سینه سی وارد درینلر خوب ادا ایدم مثلر
 وله ایضا (خوشتر از فکری و جام چه خواهد بودن * تا یبیم که سر انجام چه
 خواهد بودن * فکری اضافتی مصدر له مفعولنه در تا انتهای غایت ایچوندر
 الی معناسنه سر انجام هر نسته نک آخر سینه و عاقبتنه در لر * محصول بیت *
 می و جام فکرندن ایورل و خوشتر لته اولیسردر کور نیچه که بوفکر دن خوشتر
 فکر اولمز (غم دل چند توان خورد ایام نمائند * کونه دل باش ونه ایام چه
 خواهد بودن) ایام نمائند تقدیری ایام ذوق و صفا نمائند در کو خطاب عامدر نه
 دل باش تقدیری نه باشد در اگر چه باش فعل امر مخاطب صیغه سیدرو امر
 معناسنی و بر مک نمکندر کانه که دله خطاب ایدوب بیورر که ای کوکل نه سن
 اول ونه ایام فنا ل * محصول بیت * کوکل غنی نیچه بریمک اولور که ایام
 حضور و صفا و الماری دیوای یارسن دیکه نه کوکل اولسون ونه ایام یا خود
 ای کوکل نه سن اول عالمده ونه ایام نه اولسه کر کدر مصراع اولی غم ایام مخور
 بار که ایام نخو اهد ماندیران غریب موزون یازمش طیب الله انقاسه (باده
 خور غم مخور و بنده مقلد مشنو * اعتبار مخفی عام چه خواهد بودن
 * محصول بیت * باده ایچ غم بیه و مقلد پندی دیکلمه زیر اعوام سوزشک
 اعتبار نه ایدر در یعنی مقلد اعوام اندر پس ان سوزشک نه اعتبار مرع کم
 حوصله در غم خود خور پس * رحم ان کن * نه باده چه خواهد بودن
 حوصله لغتده قوش قورمغیدر اما بونک کی بر رده عدم صبردن کایتدر
 کو خطاب عامدر که حرف تعلیل پروا و نه میری مرغه راجعه در و مصراع ثانی به

ردشعی

ردسروری

از بحر رمل

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

مرهوندر

مرهوندر * محصول بیت * حوصله منمر غه سوله که کندی غمی بسون
 یا خود کندی غمکی بی دیوسوله زیر ابرو مر غک اوزرینه اول کسه نک مر جتی که
 دوزاق قورارنه اولیسردر یعنی رحم ایدوب آتی از ادا یاز کم حوصله بیوردیغی
 انکچوندر که بکامیل ایلکده بی صبر و آرامدر پس دامنه گرفتار اواسی
 ضرر ویدر امدی صبر ایدوب بکامیل ایلسون که گرفتار اولیه حاصلی طالب
 دنیا به نصیحتدر که دنیا به زیاده مهتالک اولسون که عاقبتی نعمت و نداشتدر
 (دست رفیع تو همان به که شود صرف بکام * دنی آخر که بنا کام چه خواهد
 بودن) دست رفیع ترکیب مزجی ال امکی دیکدر بنا کام بالضروری معناسنه در
 * محصول بیت * خطاب عام طریقله بیورر که سنک الک اسکی اول بکدر که
 کوکل مر ایدنه صرف اوله زیر ایلور سنکه بالضروری نه اولیسردر یعنی سن
 فنا یورب مالکی اغیار بیچکدر صلی صاعغله کده سنی که سندنصکر داغیار
 بیسون (پیر میخانه دهی خواند معمای دوش * از خط جام * در فرجام
 چه خواهد بودن * که حرف بیان فرجام انجام کی آخر و عاقبت معناسنه در
 محصول بیت * پیر میخانه دون کیچه خط جامدن بر معما او قودیکه عاقبت
 کارنه اولیسردر یعنی اول معما دینانک آخری فنا اولدینه بی بیان ایدر
 (بردم از دل حافظ بدف و چنک و غزل * تا جزای من بدنام چه خواهد بودن
 * محصول بیت * حافظک کوکلنی دف و چنک و غزل لته بولدن ایلتمدم یعنی بولدن
 چقاردم عجب این بدنامن جزای نه اولیسردر یعنی بر حافظ قران * سامانی اضلال
 ایلدیکمک پاداشی عجبانه اولیسردر وله ایضا (دانی که چیست دولت دیدار
 یاردیدن * در کوی او کدای بر خسروی کریدن * دانی استغهای مستغین و که
 حرف بیان و بیت سوال و جواب صنعتی مشعردر * محصول بیت * خواجه
 بیورر که نیلور میسنکه دولت ندر جواب و پرر که دیدار یاری * کورمکدر
 حاصلی دیدار جانی کورمک دولتدر و انک محله سنده کد الغی پادشاهلق اوزرینه
 اختیار ایلکدر (از جان طمع بریدن آسان بود ولیکن * از دوستان جانی
 مشکل توان بریدن * جانی یامی حرف نیستدر * محصول بیت * جاندن رجانی
 قطع ایلک اساندر اما جاندن سوکلی دوستلردن کسملک اولمز یا خود جان کی
 عزیز دوستلردن منقطع اولق مشکدر یعنی کسملک اولمز (خواهم شدن
 یوستان چون غنچه بادل تنک * و انجایفیکامی پیراهنی دریدن * بوستان
 و اوله و و او سز لغتدر سنک یا حرف سبب و یا حرف تخصیص نامی یا حرف مصدر
 یکدام وصف ترکیبدر ایو ادلی معناسنه یا ایو ادلیق معناسنه در پیراهنی
 یا حرف تکبیر * محصول بیت * بوستانه کتمک استرم غنچه کی تنک دله و آمده

از بحر مضارع

مفعول فاعل زق مفعول فاعلاتن

آداب کی چون پیراهن بر تنی دیلم یعنی قلق واضطراب دل ایلد بوستانه واروب
 جانان حسرتدن پیراهنی کل کبی چاک ایلک استرم غنچه بی تنک دلا سکه
 وصف ایدر لر یورکه مشابه اولوب دورلش وقیورلش اولدیغیچون مصرع
 ناینک معناسی آنده ایوان اولوق ایلد بر ک و ملک بر تنی وانده نی کاملق ایلد
 بر پیراهن بر تنی دینل بیتک معناسی چاک ایدوب خراب ایلشدر (که چون
 نسیم یا کل رازنه فته کفتی * که سر عشق بازی از بلبلان شنیدن * نسیم
 بونده مطلقا باد مراد در نه فته کیزی دیمکدر * محصول بیت * بوستانه واروب
 کاهی نسیم کبی که کزی رازی سویلک و کاه محبوب دوستلق سرینی بلبلاردن
 ایشک استرم حاصلی بوستانه وارمقدن مراد کوه تسلیدر هر نه وجهله
 اولور سه (بوسیدن لب یار اول زدست مکذار * کاخر ملول کردی از دست
 و لب کزیدن * مکذار قومه یعنی الدن صالیورمه کاخر که حرف تعلیل آخر بونده
 اول مقابلیدر ک کردی کاف بحمینک فتحیله فعل مضارع مخاطبدر
 اولور سن معناسنه حاصلی ضرورت معناسی افاده ایدر کزیدن اصرمق
 * محصول بیت * اول یارک لبی اویمکی الدن قومه فرصت ال ویرزه یعنی
 لب یاری بوس ایلد فرصت ایلد زیرا یارک لبی اویمز سن ملول اولور سن لبکله
 دوداغک اصرمقدن یعنی لب یاری بوس ایلکی فوت ایدر سنک ندامتدن کندی
 لب و دستکی اده رسن نه که برایشده پشیمان اولان بویه ایدر (فرصت شمار
 صحبت کز این دوراهه منزل چون بکدریم دیگر توان بهم رسیدن * شمار
 فعل امر مفرد مخاطبدر صای یعنی فرصت ییل کز که حرف تعلیل راهدهای
 رمی بونک کبی برلده نسبت واختصاص معناسی افاده ایدر ایکی یوالی دیمکدر
 * محصول بیت * خطاب عام طریقله یورر که دوستلره مصاحبتی فرصت
 صای یعنی غنیمت ییل زبرادنیانک یوالی منزله دن چونکه کجوب کیده وز
 یعنی آخرت اوشه واراوز بردخی بری بریمزه ایشک اولاز یعنی دوستلره
 مصاحبتی غنیمت بیلک کز زبرادنیانک بردخی ملاقات احتمالی یوق مکر دار
 آخرنده (کوی برفت حد از پادشاه منصور * یارب یادش آورد رویش
 پروریدن * کوی ایکی معنایه متحملدر بری کانه معناسنه در کویا کبی وبری
 فعل مضارع مفرد مخاطبدر بر سن معناسنه خطاب عام طریقله برفت با حرف
 تا کیدا کتر نخه بویه واقعدر و به ضنده بایرنده که واقعدر ایکسیده جائدر
 پادشاه منصور اضافتی لامیدر یارب منادی ییادش با حرف صله و ضمیر شاه
 منصوره را جعدر آو الف عمده ایلد و اول فتحیله فعل امر مفرد مخاطبدر
 آوریدن کتور دیمکدر پروریدن بملک * محصول بیت * دیدک و یادیر سن که

ردمروری و شعی

بعضی نسخده از دست لب کزیدن
دوشمن اضافتله یعنی دوداغک
ایصرمق الدن

حافظ شاه منصورک خاطرندن کندی یعنی پادشاه اوندی حافظی سلطان
 مراد سودی دعا کوی اوندیغی کبی یا الله پادشاهک خاطر نه کتوردر ویش
 تریه ایلکی یعنی در ویش احوالی تفقد ایلکی پادشاهک یادینه کتوروله ایضا
 (زدر در آویشستان مامتورکن * هوای مجلس روحانیان معطرکن * در آ
 بونک کبی برلده در صیغه سی درون معناسنه در آلف عمده ایلد آیدن محققدر
 آی فعل امر مفرد مخاطب کل دیمکدر آیدن در ایلد ترکیب اولنجه ایجری
 کیر معناسنه اولور شیبستان ظرف مکان کیه ایجک بر معناسنه در بونده خانه
 مراد در منوراسم مفعولدر تفعلیل بایندن هوای مجلس روحانیان لامیدر لر در
 بونده هوادن مراد کزه هوادر هوای مجلسدن مراد مجلسی احاطه ایلین هوادر که
 قو و آندن منتشردر یعنی ریح بوی آندن نشر ایدر که دماغرا آندن معطر اولور
 حاصلی ریحک حرکتی سببیلد قو و کزه هوادن منتشر اولور که دماغری
 معطر ایدر روحانیان روحانینک جمعیدر روحانی رانک ضمیمه روحان اسم
 منسوبدر خلاف قیاس اوزره زبراقیاس روح ایدی اما عرب بعضی اعمالی
 شد و ذله نسبت ایدر صنعانی و بهرانی کبی اصلی صنعاً و بهرانی ایدی همزه ایلد
 پس قیاس صنعای و بهرانی ایدی امدی مانحن فیه ده الف و نون نسبتده
 شد و ذله زیاده اولش اما روحانی رانک فتحیله روحا اسمینه منسوبدر که بر بلده
 و یا بر قبیله نک اسمیدر بوده صنعانی و بهرانی کبی خلاف قیاسله نسبت اولش
 معلوم اوله که هر نسنه نک که روحی اوله مثلاً انس و جن و ملک کبی انک نسبتی
 روحانی کاور رانک ضمیمه (محصول بیت * قیودن ایجری کیر و برزم شیبستانغزی
 یعنی خانه مزی منور ایلد و روحانیلر مجلسنک هواسنی معطر ایلد حاصلی بری
 قو و مکملد مشرف اید (بچشم و ابروی جانان سپرده ام دل و جان * بیایا و تماشای
 طاق و منظر کن) بچشم با حرف صله سپرده ام تسلیم ایلشم طاق کز و منظر با حه
 و بنجره * محصول بیت (لف و نشر طریقله یورر جانانک چشم و ابرو سنند دل
 و جانی تسلیم ایلشم امدی کل کل و طاق و منظر تماشاسن ایلد یعنی جانانک چشم
 و ابرو سنی سیر ایلد که طاق و منظره بکزر منظر چشمه نسبت زیاده خوب واقع
 اولش (زخاله مجلس مای نسیم باغ بهشت * بیرشامه بفر دوس و عود بچمرکن
 * محصول بیت * برزم مجلسمز خا کندن ای بخت باغنک نسیمی شمامه ایلت
 فردوسه و بچمر نه عود ایلد یعنی مجلس مز شمامه سیله فردوسی معطر ایلد بعض
 نسخده بویه بیت بویه واقعدر که (بکو بخازن جنت که خالک این مجلس * بختقه
 بر سوی فردوس و عود بچمرکن) بکو خطاب عامدر بختقه با حرف مقابله و یا حرف
 زائد * محصول بیت * جنت خرنه دار نه سوله که بو مجلسک طبر اغنی فردوس

از بحر جنت

مفاعیلن فاعیلن مفاعیلن فاعیلن

باینده شعله بدلی و یا شعله دیو ایل و مجرند عودا یعنی شعله بر خاک ایل
 فردوسی معنای مصرع ناینک معنای شعله ایل فردوس جانب ایل
 و مجرند عودا ایل دین معنای اوج ایلته عش (حجاب دیده ادرال شد شعاع
 جمال * سیا و خرکه خورشید را منور کن * حجاب دیده ادرال لامیه لر در شعاع
 جمال تقدیری شعاع جمال جاناندر و یا شعاع جلال در پس اولکی وجه
 اوزره غائبین مخاطبه التفات در و نایده دگدر خرکه خرکه ایدن مخفیه در
 قاره او که عرب صحرانشینک واکرادک اولور خورشیده اضافتی بیانیه در
 * محصول بیت * ادرال دیده سینه حجاب اولور شعاع جمال دلبر یعنی ادرال
 کوزنی جمال جانانه نظر ایلک قاشدر رامدی ای جانان کل و خورشید
 خرکه کنی منور ایل یعنی کونش آبی منور ایلدی کی سنجال کاه کونشی
 منور ایل (ستاره شب هجران نمی فشانند نور * سیام قصر بر آوج راغ مبر کن *
 ستاره شب هجران لامیه و بیانیه در نمی فشانند فعل نفی استقبال صاچار
 دیمکدر نور مفعولی سیام با حرف صله قصره اضافت لامیه بر آلف مدوده ایل
 جیق دیمکدر در آجیری کیردیکاری کی حاصلی آلف مدوده ایل فعل امر در
 کل معنای سینه و او حرف عطف چراغ ده بیانیه بر کن او یار یعنی شعله لندر حاصلی
 بالکلندر * محصول بیت * هجران کجه سنک یلدری نور صاچار یعنی ضیا
 و بر من ستاره دن بونده ماه مراد در یا خود شب هجرانه بر ستاره استعاره ایل
 پس آمدی کوشک دامنه جیق و مه چراغی روشن ایل ماهی کونش روشن
 ایلدی کی روی جانانی کونش تشبیه ایلش و جازدر که چراغ مه دن روی
 جانان مراد اول مصرع ناینک معنای کوشک دامنه جیق و آبی چراغ
 یوفاری قیل دین و قصر ل دامنه کل و ماه چراغی رفع ایل یعنی سن کلمه کله کا
 احتیاج قلمزدین عندیات سولمکه عجب بری برینه پیر و ایلندر چو شاهان
 چن زبردست حسن تواند * کرشمه بر من و ناز بر صند بر کن * محصول بیت *
 چونکه چن محبوباری سنک حسن و جمالک التمه در لر سینه کرشمه
 و صند بر ناز و شیه و ایل یعنی اوزر لر بند تفاسر ایل (فضول نفس حکایت بسی
 کند ساقی * تو کار خود مده از دست وی بساغر کن * فضول نفس اصلی نفس
 فضول را اضافه ایلکی صورتده به ضرورت وزن ای چون تقدیم و تأخیر اولندی
 الحق نفس معنای ساقی منادی و مصرع ثانی به موهون در بحر جلال طریق
 در به * محصول بیت * نفس فضول چوق زدن حکایت ایدر آمدی ای ساقی
 سن کندی ایشکی الدن صالیو برمه و ساغر باده طولدر یعنی نفس فضول لغنه
 لغنه ایلایوب کندی ایشکی یعنی ساقی آداینده مشغول اول (طامع نقد

وصال بوحد مانود * حوائتم بدان لعل همجو شکر کن (نقد وصال با حرف
 صله و اضافت بیانیه و تویه لامیه حوائتم متکلم مع الفیر بزی حواله دیمکدر
 بدان با حرف صله لعل همجو شکر بیانیه (محصول بیت * نقد وصال طمع ایلک
 بزم حد من دگدر پس بزی اول شکر کی اب لعل که حواله ایل یعنی نقد وصال
 امید ایلک بزم مقدار من دگدر پس بزی لبک بوسه سینه حواله ایل که اندن متمع
 اوله وزیر لب پیاله یوس آنکس که بیستان ده * بدین دقیقه دماغ خرد
 مغیر کن * لب بونده دودا قدر دینی پیاله نک کتاری واضقت لامیه در یوس
 با حرف تا کیده دقیقه نکته و نظرافت دماغ خرد لامیه مجاز مغیر اسم مفعولدر
 در جابایدن * محصول بیت * پیاله نک دودا غنی او باندن صکره مستلزه و بر
 عادتدر که بر تغنی لازم کسینه بر نسنه و یردی اولسه لر اول اول نسنه
 او بر لر اندن صکره صونار لر آمدی بر ور که مستلزه تعظیم ایچون اول لب پیاله بی
 بوس ایل اندن صکره انزه و بر بونده دقیقه نکته ایل دماغ عقلی مغیر ایل یعنی
 پیاله نک لبی بوس ایلک سبیله مشام خردی مغیر و معطر ایل (اگر فقیه نصیحت
 کند که عشق مبارز * پیاله بدهش کود دماغ را تر کن * محصول بیت * اگر فقیه
 نصیحت ایدر سه که محبوب دوستلق ایل بر پیاله و بر کار دماغ کی تر ایلدی
 یعنی فقیه دی که دماغ ایل بر اولدر بونکه دماغ تر ایلدی بوسی آتسون
 حاصلی باده ایچ عقلک باشک کلسون (ازان شمائل والطف خلق خوش که
 تراست * میان بزم حریفان چو شمع سر بر کن * شمائل جمع شمائل در که بونده
 خلق معنای سینه در و او حرف عطف در الطاف خلق خوش اضافت لری بیانیه
 لر در که حرف رابط صفت سر بر کن باشک قالدر یعنی کند یکی اظهار ایل
 * محصول بیت * اول شمائل خوش و اول الطاف خلق که سنکدر یعنی سن
 مالک اولد یغل اخلاق طیبه سبیله باده نوش یاران ارانده شمع کی سر افراز
 اول (ازین من و وجه و خرقة یلک در تنکم * یلک کرشمه صوفی کشم قلندر کن *
 من و وجه رومده مجوز دیدکاری نسنه در تعریفه احتیاج یوق اما بونده مراد
 صوفیلر ناجیدر خرقة قرینه سبیله یلک بونک کی برارده محکم معنای سینه در
 یلک با حرف مصاحبت صوفی کش وصف ترکیبی صوفی اولد بر بی میم معناده
 قلندر مضر و در * محصول بیت * بومر و وجه و خرقة دن محکم طارلقده بم
 یعنی صوفیلر کسوه سندن قی اضطرابده بم پس ای جانان بر صوفی قتل
 ایدین کرشمه ایل یعنی قلندر ایل یعنی صوفیلر مانع بکار حالت ایل که صوفیای
 اسبابی بر مغانه رهن شراب ایده بم حاصلی صوفی کش صوفیلر
 مانع ایل در مصرع اولک معنای بومر و وجه و خرقة دن ابوطارقه ده بم دین

اوسو به من مصرع نایب ده کش برینه و ش یازوب معناسنی برصوفیانه
 صکرته ایله بنی قلندر ایله دین بیکت مراد بنه واصل اولدی بختدن غیری
 مصرع اعل معناسنی فاسد اولور (پس از ملازمت عیش و عشق مهر و یان *
 ز کارها که کنی شعر حافظ از بر کن * ملازمت عیش مصدر لک مفعولنه اضافتی
 قبیلندند و عشق معطوف قدر ماقبلنه و مهر و یان اضافتی لامیه که
 حرف رابط صفت * محصول بیت * ذوق و صفا و عیش و مهر و عشقنه
 ملازمتد نصکره ایشلدی بیکت ایشلردن حافظک شعری از برایله یعنی اول
 ملازمتد نصکره ایشک حافظک شعری از برایلمک اولسون حاصلی اند نصکره
 بوکه مشغول اولدی مکرر و له ایضا (شراب لعل کش و روی مه چینان بین *
 خلاف مذهب آنان جمال اینان بین * محصول بیت * شراب لعل چل و مه
 چینان یوزینه باقی یعنی باده ایچ و محبوب باری سیر ایله صورت پرست صوفیلر
 مذهبیکت خلافتجه دلیر لجه لاله باقی یعنی روی محبوبانی سیر ایله (بز بردلق
 ملع کند هادارند * دراز دستی این گونه آستینان بین * دلق ملع انواع رنگلی
 عه لاله یماعش خرجه به دیر لک کند هادارند بیوردی سار قلقدن کایتد زری را
 قدیم الایامده اوغریلر کند واسطه سیله اوغریلق ایدر لر ایش مثلا اوله بر برینه
 کند اتار لر مش و اول کند ایله اوله اوستنه چقوب نه کند له اشاعه اینر لر مش
 وال ویردی بکی دکلو اشیایی اوغریلر بلیوب کیدر لر مش دراز دستی مذکور تقریری
 تا که میداید رال اوزونلغی دیمکدر این کلمه سنه اضافت لامیه در کونه استین
 وصف ترکیبی اقسامندند در قصه یکلی دیمکدر الف و نون ادات جمعدر
 * محصول بیت * ملع خرجه التمهده اوغریلر کندین طو تر لر یعنی یا ندر نجه اسباب
 سرقه و فساد کرد در لر بوقصه یکلیلرک ال اوزونلغی کور سیر ایله یعنی ظاهر لری
 صوفی و باطنلری سار قدر مذکور تقریری بلیلر بو بیکت معناسنده خیلی
 عنایات سو یاشلر (بخرمین دو جهان سرفروغی آرند * دماغ و کبر کدایان
 خوشه چینان بین * بخرمین با حرف صله خرمین دو جهان اضافتی لامیه در
 و یا بیانه سرفروغی آرند باش ایندر من لردیمکدر یعنی تنزل ایلر لرد دماغ و کبر
 عطف تفسیریدر کبر کدایان خوشه چینان لامیه و بیانه در * محصول بیت *
 وقتا که صوفیلر بعض عیوب و قبایح اثبات ایندیسه که اصفت اولان عاشقن
 استغناسنی ذکر ایدوب بیور رایکی عالم خرمینه باش اکثر یعنی استغنا ایدوب
 تنزل ایلر لر خوشه چین کدالرک دماغ و کبرینی کور سیر ایله خوشه چینلکدن
 مراد جانانک التفات و نظریه احتیاجدر یعنی جانان التفاتدن غیری به تنزل
 ایلر لر بلکه دنیا و آخرادن مستغنیلر در خوشه چینانی کدایانه عطف ایدنلر

از بحر محبت
 در عین دلالت مقلات

دماغ لینه مذاق فارسی کیر عشددر (کره ز بروی بر چین نمی کشاید یار * نیاز اهل
 دل و نیاز تازینان بین * بعض نسخه ده بر چین برینه پر خم دوشمشدرا بیکسینک
 معنای بر در ز را چین ده خم ده بوکلم معناسنه در اما معان نظر اولسنه چین
 اعم در خدن * محصول بیت * یار بر چین ابروسدن کرهی آجازه یعنی خشم
 و غضبی ترک ایلر یعنی عشاق جانیندن هر قدر که نیاز و مسکنت واقع اولسه
 جانان اندن منبسط اولوب چین ابروی کیدر من پس اهل دلک نیازی و نیازین
 محبوب لک ناز و استغناسنی کور حاصلی عشاقه نیاز و محبوب لره ناز لازم اولدیغین
 نیازدر (حدیث عهد محبت ز کس نمی شنوم * وفای صحبت یاران و هم نشینان
 بین * حدیث عهد محبت لامیه لردر وفای صحبت لامیه و یارانه اضافت
 مصدر لک فاعلنه و یا مفعولنه اضافتی قبیلندند و او حرف عطف هم نشینان
 یارانه معطوف در * محصول بیت * عهد و محبت سوزنی کیمسه دن ایشتم یعنی
 محبت و فو ا عهد ایدر کیمسه ایشتم یاران و هم نشینانک وفای صحبتی کور
 یعنی کیمسه صحبت حقنی رعایت ایلر جمیع یاران و هم نشینلر بیوفالردر
 دیمکدر یا خود صحبت و فایلمک یاران و هم نشینانک حالیدر غیرینک دکل
 (اسیر عشق شدن چاره خلاص نیست * نهمیر عاقبت اندیش پیش بینان بین
 عاقبت فایله اولنجه سلامت معناسنه در و قافله اولنجه صولک معناسنه در
 بونده ابیکسینه ده تحملی و ایدش بینان الف و نونه جمع اولدی ذوی العقوله
 صفت اولغله پیش بین وصف ترکیبیدر اوکن کور بیجی یعنی صوکن فکر ایدینی
 که کندینک وصفیدر * محصول بیت * عشقه اسیر اولق بنم دنیا آتلا سندن
 خلاصه چاره در یعنی عشق سببیلر دنیا اضطرابندن قور تمامه چاره در حاصلی
 بن عاشق اولغله قیود دنیادن خلاص بولدم پس پیش بین عاشق لک عاقبت
 اندیش فکرینی کور و یا صوکن کور و بی کوزد بیجی و ایلر بین و عاقبت اندیشه
 ایلین عاشق لری کور یعنی قوت فاکره لری کور حاصلی بن پیش بین و عاقبت
 اندیش اولق سببیلر عاشق اولدم و دنیا عذابندن خلاص بولدم دیمکدر (غبار
 خاطر حافظ بیدر صیقل عشق * صفای آینه پالک دینان بین * غبار خاطر
 حافظ لامیه لردر صیقل عشق بیانه صفای آینه پالک لامیه و بیانه در
 و یا کدینانه اضافت لامیه در * محصول بیت * حافظک خاطری غبارینی عشق
 صیقلی ایلندی یعنی عشق صیقلی خاطرندن کدورنی ایلندی پالک دینلیرک
 آینه پالک صفایینی کور یعنی پالک دل لری تنک صفاسنی کور آینه دن بونده
 مراد قلبدر یعنی حافظ پالک دللی اولدیغیچون پالک دینلیر و دلنک صفاسنه
 سبب عشقه در پالک دینان برینه پالک دینان یا زانلر تکرار قافیه عینه مطلع دکل

ایمن وله ایضا (نکته دلکش بگویم خال آن مهر و بین * عقل و جان را بسته
 زنجیر آن کیس و بین * نکته دلکش بیایه مهر و وصف ترکیب در بسته
 زنجیر آن کیس و لایه لایه * در * محصول بیت * کوکل چکچی یعنی کوکل آکچی
 و جذب آید بی نکته سوبلیم یا خود اضافتدن منقطع اوله و با حرف و حدت
 و همزه حرف توسل در توسط اوله پس معنای دلکش نکته دیم اول مهر و نک
 خالی کور و سیرایه یعنی نکته دلکش اول جانان خانی کور و دیگر عقل
 و جانی اول زنجیر کیس و نک بغلشی کور یعنی عقل و جان جانان کیس و سنک
 مقید در مصراع ثانی نکته دلکش تهم سیدر (عیب دل کردم
 که وحشی وضع و صحرای میباش * کفت چشم نیم مست ترک آن آه و بین *
 عیب دل اضافتی مصدر له دعوا و اند اضافت در و کردم دعوا و در که حرف
 بیان وحشی وضع و وصف ترکیبی اقسامند در وضعدن مراد طبع در وحشی
 طبیعتی دیگر در صحرای با حرف نسبت میباش فعل نهی مخاطب اوله و دیگر
 چشم نیم مست بیایه قتی سرخوش اولیایه نیم مست دیر تر که اضافه
 بیایه در آنه اضافت لایه در آه و دن مراد جانان در * محصول بیت * کوکل
 عیب ایلد مکه وحشی طبیعتی و صحرای ایلد یعنی مجنون کبی داغله و دوشمه
 دید که اول آه و نک نیم مست ترک چشمی کور یعنی بی کوهی و صحرای ایلین
 اول آه و نک ترک چشم نیم مستیدر (حلقه زلفش تماشاخانه باد صباست
 جان صد صاحب دل انجاسته هر موبین * محصول بیت * جانان زلفی
 حلقه سی باد صبانک تماشاخانه سیدر یعنی سیرانکاهیدر یوز صاحب دلک
 جانی آند هر بر مویک مقیدی * کور یعنی هر بر قیلند یوز صاحب دلک جانی
 گرفتار در سیرایه کور (عابدان آفتاب از دلبر ما غافلند * ای ملامتکو
 خدا را رو بین و رو بین * عابدان آفتاب اسم فاعلک مفعولند اضافتی
 قبیلند در از دلبر مالایه عابدان میندا و غافلند خبری و رو بین و رو بین
 ضرب مثلدر یعنی صورته بقمه سیرته بقی دیکر برده استعمال آیدر لایه که
 خسر و بیورر بیت * زاهدان بهر خدا نور و بین و رو بین * کر کند دعوی
 برویش ماه روی او بین * محصول بیت * آفتابه عبادت آید و طبیانلرم
 جانانمزدن غافلدر یعنی نرم جانانمزدن آید و کلام و آلا کا طیار لردی
 پس ای ملامت و لوم آیدن کیمه الله ایچون هر کوزلک رویند بقمه نرم جانانم
 یوز نه بقی که آفتابدن اعلادر و بر منشد لایق و سزاواردر آمدی بر آنی
 سودیکدر ایچون لوم ایلد که حسند بی نظیر در و آنی سوخته اختیار من
 یوز در آفتاب دل دزدش حیارانه بر کردن نهاد با و اخرا همان در و حیلد

هند و بین * دل دزد و وصف ترکیب در دزدیدن کوکل او غریبی دیگر در
 شین جانانه را جعدر هواخواه و وصف ترکیب در خواهیدنن محب و دوست
 معناسنه رهروه اضافتی بیایند در رهرو وصف ترکیب در یوله کیدن
 کسمیه و سیاحه رهزودیرل حیلد هند و لایه هند و هند منسوب دیگر در
 واوله وایله لغتدر اما واوله هند مملکتند متولد و حاصل اولنه دیرل وایله
 عامدر کرک هند دیارنده حاصل او اسون کرک او لمسون لیکن بونده ضرورت
 قافیه ایچون واوله اولی لازمدر * محصول بیت * جانانک کوکل او غریبی
 زلفی صبانک بویننه بند بر اقدی یعنی بویننه زنجیر آوردی یولبی محبه هند و نک
 حیلد سنی کور یعنی صبا که یولجیدر و زلفه یار و همراهدر حیلد ایلد کردیننه
 زنجیر آوردی رهرو دن مراد صبا در و هند و دن زلف جاناندر و صبا به کردن
 و زلفه بند استعاره ایلدی معلوم اوله که هندیلر خائن و کر بر پای یعنی بختگان
 و مسافر کش و حیلد باز او لغاتدر انکچون حیلد آند و یوردی (ان که من
 در جست و جوی از خود یکسو شدم * کس ندیدست و نبیندش از هر سو
 بین * محصول بیت * اول جانان که بن آنی ارا یوب ایردمده کند مدن بر جانیبه
 کتدم یعنی انک طلبند کند مدن یکدم کسه انک مثلنی نه * کور و مشدر نه
 کوره جکدر هر جانندن سیرایه (حافظ اردر گوشه محراب رومالدر و است * ای
 ملامتکو خدا را ان خم ابرو بین (محصول بیت) اگر حافظ محراب گوشه سنده
 یوزین سورت سیدر و ادری یعنی جائزدرای ملامت سوبلیجی الله ایچون اول خم
 ابروی جانانی کور که نیچه گوشه محرابه مشایمدر پس اول وجهله که گوشه
 محرابه یوزم سورتز آمدی ای بی لوم و ملامت ایلین کیمه بی یو ایشده معذور
 طوت (از مرادشاه منصورای فلک سر بر متاب * تیزی شمشیر بنکر قوت
 بازو بین (محصول بیت) ای فلک شاه منصورک مرادندن باشک دوند رنه یعنی
 سرکشک ایلد قیلک کسکینلکنی کور و قوت بازو بی کور یعنی قلیجی کسکین
 و بازو می قویدر آمدی صقین امرینه مخالفت ایلد حاصلی امرینه مطیع
 و منقاد اول دیگر وله ایضا (شاه شمشاد قدان خسرو شیرین دهنان *
 که بمرکان شکند قلب همه صف شکان * شاه شمشاد قدان لایه شمشاد قد
 و صف ترکیب در شمشاد قاملی دیگر در شمشاد شینک فنی و کسمیه چشیر
 اغایج الف و نون ادات جعدر خسرو شیرین دهنان بوده لایه در شیرین دهن
 و صف ترکیب در طاتی اغزلی دیمک اولور و نون ادات جعدر شاه سبتدا
 و خسرو اندن بدل و بیت ثانی خبر مبتدا و مصراع ثانی صفت مبتدا که حرف
 رابط صفت قبلدن مراد بونده لشکرک آورته سیدر که پادشاهلر و سزدارلک

بریدرتاب همه اضافتی لامیه در همه صف شکافی تا کید ایدر فارسیده ادا
تا کید مقدم اولق جائز در صف بن مراد عسکر صفیدر یعنی عسکر صفی
هزم و کسر ایدچی صف شکن وصف ترکیبیدر * محصول بیت * شهاد
قامتیلرک شاه شیرین دهنلرک پادشاهی انجلین شاه که مژگانله جمیع
صف شکنلرک قلبی هزم و کسر ایدر یعنی آلایلر صیر (مست بگذشت و نظر
بر من درویش انداخت * گفت کای چشم و چراغ همه شیرین سخنان * مست
بگذشت خبر مبتدا و او حرف عطف نظر انداخت مفعول صریحی و بر من غیر
صریحی من درویش بیانی * محصول بیت * شاه مست یکدی و بن درویش
نظر صالیدی و دید که ای جمیع طاعتی سوزایلرک کوزی و کوزیلرک نوری و آیدینی
(تا کی از سیم و زرت کیسه تمی خواهد بود * بنده من شو و بر خور ز همه
سیم تان * بوییت مفعول قولک تمه سیدر یعنی اول بیت بوییت مره و ندر
* محصول بیت * شاه بن درویش دیدی چنه دل کیسه ک سیم و زردن خالی
اولیسر در یعنی نیجه بر افلاس و فقر چکر سن بنم قول اول و جمیع سیم تلردن
بر خوردار و بهره مند اول یعنی بنم قول اولق سبیلله جمیع محبوب بر سکا مطیع
و منقاد اولور زیر این هب خوبلرک شاهایم (کتر از ذره نه پست مشو مهر پورز *
تا بخت تو که خورشید روی جرخ زنان * بوییتده تمه مفعول قولدر * محصول
بیت * ذره دن اکسک د کاسن الحق اوله یعنی الحقده قائم محبت اوزره اول
یعنی محبت سعی ایله تا که خلوت که خورشیده ابریش سن رقص ایده رل
یعنی بکا عاشق اول تا که مرتبه خورشیده ابریش سن دونه دونه ذره لر بردن
فالقوب خورشیده ابرش یکی کبی حاصلی بنم محبت سنی جرخ جارمین ابرش در
(بر جهان تکیه مکن در قدحی داری * شادی زهره جبین خور و نازک
بدنان * قدح یا حرف وحدت و می داری ایکی وجهه مقلد و بر بسی می می
فتحیلله شراب و بر بسی ده میاک کسر یل ادا حال اوله پس اولکی وجهه اوزره
می منفصل یا زلق کرک و ایکینی وجهه اوزره متصل زهره جبین و نازک بدن وصف
ترکیبیلر در زهره آلی و نازک بدنلی دیکدر زهره یلدری بر براق کوکب
اولد یغیچون آلن اشیات ایدر یعنی براق آلی * محصول بیت * بوییتده
مقولند در جهان طبعه یعنی اعتماد ایلله و اگر بر قدح شرابک و ارباسه
زهره جبین و نازک بدن محبوب بلر عشقند ایچ و دنیا بک و فاسنه ایتامه حاصلی
عیش و نوشه مفعول اول و دنیا حاله معتد اوله زیرا دنیا بک بقای
یوقدر یعنی دنیا کسبه باقی دکل (پیر پیمانه کش ما که روانش خوش باد *
کات بر دین از صحت بیان شکران * پیمانه کش وصف ترکیبیدر

کشیدند

کشیدند پیمانه چکی یعنی قدح ایچی که روانش خوش باد خوش و مایح
صنعتیدر پیمانه شکن وصف ترکیبیدر عهد صبی یعنی وفاسر و غدار
* محصول بیت * بزم پیمانه کش و باده نوش پیرم که روح روانی خوش
اولسون دید که پیمانه شکنلر صحبتندن پر دین ایله یعنی مصاحبتلردن اعراض
ایله حاصلی و فاسر و غدار له مقارنت ایلله (بصبا در چن لاله * هر میکفتم *
نه شهیدان * اند این همه خونین کفنان که حرف رابطه قول قول شهیدان که
اضافتی لامیه و که استدر کیم معناسنه و اند آنک جمعی خونین کفن وصف
ترکیبیدر قائل کفلی دیکدر * محصول بیت * هر وقتنده لاله چننده
صبا به دیدم که کیم شهیدلریدر نوقدر قائل کفیلر لاله لری خونین کفن
شهیدایه تشبیه ایلش تجادل طریقه (گفت حافظ من و تو محرم این رازنه ایم *
ز می لعل حکایت کن و سیمین ذقنان * محصول بیت * صبا دید که ای حافظ
بن و سن بورازک محرمی دکاز پس قرمزی شرابدن حکایت ایل و سیمین ذقن
پسر لردن یعنی محسوساتی ترک ایدوب مغیباتدن بحثی قوس که غائبی
خدا ایلوز انجیق حاصلی بونک کیلر قضا و قدره و علم خدایه مفعولدر بونلردن
بحث منیدر (دامن دوست بدست آرزندن بکسل * مرد بر زبان شو و این
کدر از ارمغان * محصول بیت * بوییتده صبا بک مقولند در دوستک
اتکلی اله * کتور و دشمندن کسل بر دان یعنی خدا اری اول و دینلردن
و شیطاندن امین کچ یعنی خدای پرست اول و شیطانلردن سالم و مسلم کچ
زیرا خدا دوستی حفظ ایدر انلردن و له ایضا (کابلرک راز سنبل مشکین نقاب
کن * یعنی که رخ پوش و جهانی خراب کن * کابلرک کل پیرانی مراد رخ
جاناندر سنبل مشکین کا کل و یک و وزلق اولق جائز نقاب یوز اورتسی جهانی
یا حرف تکبیر * محصول بیت * کل پیرا غنه سنبل مشکیندن نقاب ایله یعنی
یوزکی زلفکله و کیسو یا کا کاکلد اورت کسه کور مسون یعنی که یوزک اورت
و جهانی خراب ایله حاصلی جمیع عالم سنک یوزکی کورمکه مشتاقدر پس یوزک
بونلرله ستراید نجه عالم حسرت داشتیا قدن خراب اولور (بفشان عرق ز چهره
و اطراف باغرا * چون شیشهای دیده ما پر کلاب کن * بفشان فعل امر مفرد
مخاطب سلت و صاج معناسنه اصلی بفشان ایدی ضرورت وزن ایچون
تحقیق قلندی عرق تر و او حرف عطف اطراف باغ مصرع ثانی به مرهون
شیشهای دیده بیانی و مایه اضافتی لامیه * محصول بیت * چهره کدن عرق
صاج و باغ اطرافنی بزم کوزم شیشه لری کبی پر کلاب ایلله کوز یا شیشه بونده
کلاب اطلاق ایلدی زیرا کلاب کبی صافی و شوردر بوییت جانانک عرقینک

از بحر و خار

مفعول فاعلات مفعایل فاعلن

کثری و بر (بکشایشیوه ترکس پر خواب مست را * و زرشک چشم ترکس
 رعنا بخواب کن * شیوه بونده باز معناسنه در ترکس پر خواب مست
 بیایه لردر می اد بونده چشم جانان در تشبیه کایه طریقه یله و زرشک و او حرف
 عطف زرشک حسد و غبطه به ده دیر چشم میتد انر کنه اضافتی لامید در مجازا
 و رعنا یه اضافت یسایه بخواب با حرف صله خواب اویق و بخواب کن اویوت
 دیکدر * محصول بیت * چشم مست پر خوابی شیوه و نازله آج اندیکره
 ترکس رعنا چشمی خوابه ایله یعنی چشم ترکسی اویوت حاصلی سنک مستانه
 چشمک شیوه و نازندن حجاب ایدوب رشکدن کنیدی اویقویه اوره مصراع
 نایسک معناسنی ترکس رعنا کوزله اویقوده قیل دین و رشکدن رعنا ترکسک
 چشمی خوابه ایله دین کوزلرین یوموب غندیات سو بشار (ایام کل چو عمر
 رفتن شتاب کرد * ساقی بدور باده کسکون شتاب کن * رفتن با حرف صله
 ساقی منادی بدور باده کسکون با حرف صله و اضافت لامینه و بیایه در
 * محصول بیت * کل زمانی عمر کبی کنه شتاب ایلدی یعنی بجه ایلدی
 چونکه بویه درای ساقی سنده باده کسکون دورینه شتاب ایله یعنی بجه ایله
 حاصلی سنده قرمز شراب قدحی تیز بچک دوره کتور یعنی دورمه دوندر
 قدحی نوش ایده لم باده کسکون (بوی بنفشه بشنو زلف نکار کیر * بنکر برنگ
 لاله و عزم شراب کن * بوی بنفشه لامیه و بشنول مقدم مفعولی بونده بشنو
 بنوی معناسنه در یعنی خواص ظاهره بری برنگ معناسنه کلوز و او حرف
 عطف زلف نکار لامیه و کیرک مقدم مفعولی عزم شراب مصدرک مفعولنه
 اضافتیدر * محصول بیت * بنفشه قوقوسی ایش و نکارک زلفنی طوت
 زیر انر کده بوییده بنفشه به بکر زلاله رنگنه ده نظر ایله یعنی لاله بی سیر ایله
 اندیکره شرابه عزم ایله یعنی اول وجه بود در فنی بار ایله حاصلی به ارزسانده
 باده نوش اول دیکدر * همچون حجاب دیده بروی قدح کشا وین خانه راقیه
 اساس از حجاب کن * حجاب های مهمله نک فحیه صویک قیر جفی اما حاکانک
 شمیه قرا بلان جنسنه دیر لیده بی حبابه تشبیه ایلدی بروی قدح با حرف
 منله و اضافت لامیه وین خانه را و او حرف عطف و خانه دن مراد جهاتندر
 وین خانه دن اساس اساس مصدرک مفعولنه اضافتیدر (محصول بیت)
 کوی حجاب کبی قدحک یوزینه آج یعنی قدحک یوزینه باق حجاب کبی زیرا
 حجاب کبی یوزینه اولور بدو کیر بی جی ایلک غلی و بیانی حجابدن قیاس
 ایله یعنی حجاب بی بقا اولدی یعنی مشخصدر پس اساس جهاتیده بو خانه دن قیاس
 ایله یعنی ساقی بوق حجاب کبی حاصلی باده نوش اول و دینی حجاب کبی ضعیف

بنیه و سر بیع الزوال اعتبار یله (زانجا که رسم وعادت عاشق کشتی تست *
 باد شمنان قدحکش و باماعتاب کن * زانجا که بو ترکیبک معناسنی اول
 مرتبه دن و اول مقامدن دیکدر عادت و رسم بر معنایه در عاشق کشتی وصف
 ترکس بیدر عاشق اولدی بر بی معناسنه و با حرف مصدر باد شمنان با حرف
 مصاحبت و باماعتاب با حرف صله عتاب آزار لقی و فاقیق * محصول بیت) اول
 مرتبه دن که سنک عاشق اولدی بر بیجیلاک رسم وعادت کدر یعنی عاشق کشتک
 سکا خوری اولدی یعنی جهتدن دشمنلرایله باده ایش و بزه عتاب ایله یعنی بری
 بی حضور ایله حاصلی دشمنلرایله باده ایچوب و بری معاتب ایلک بری اولدر رزیرا
 عاشق سنک ایسه عاشق لری اولدر ملک خوب کدر (حافظ وصال میطلبد از ره دعا
 یارب دعای خسته دلان مستحجاب کن * از ره دعاد عاجهتندن یعنی دعا ایله
 * محصول بیت * حافظ دعا ایله وصال استریا الله خسته دللر دعاسنی مستحجاب
 ایله یعنی حافظ خسته دل دعا ایله وصال دیر یارب دعاسنی قبول ایله یعنی
 جانانه ایصال ایله و ایضا (صبحست ساقیا قدحی پر شراب کن * دور فلک
 درنک ندارد شتاب کن * درنک دالک فنی و کسر یله کلنک معناسنه در
 * محصول بیت * ای ساقی صبا حدر بر قدحی شراب ایله بر ایله ایچمه لم زیرادور
 فلک درنک طوتغز یعنی درنک ایلمز شتاب ایله یعنی کلنک باده و بر نوش ایده لم
 حاصلی فرصت غنیمتدرتا خیر جائز کل (زان بیشتر که عالم فانی شود خراب *
 مار از جام باده کسکون خراب کن * محصول بیت * ای ساقی آندن اول که
 عالم فانی خراب اولور یعنی عالم فانی خراب اولمزدن اول بری جام باده کسکوندن
 خراب ایله حاصلی دنیا بیقلزدن اول بر مست اولوب بیقلالم (خورشیدی
 ز مشرق ساغر طلوع کرد * کرک عیش میطلبی ترک خواب کن * خورشیدی
 و مشرق ساغر بیایه لردر برک یونک کبی بر لده سبب حوایج معناسنه در
 مثلاً برک راه و برک سفر دیر برک عیش لامیه و ترک خواب مصدرک مفعولنه
 اضافتیدر * محصول بیت * ای ساقی باده خورشیدی مشرق ساغر دن
 طلوع ایلدی امدی سبب ذوق و عیش دیار سنک اویقوی ترک ایله یعنی باده
 ذوقی ایلمک استرسنک کیجه اویومیوب ایچکیه مشغول اولمق ککرک زیرا
 کندینک مقبولی کیجه ایچکیسیدرتنه که دال قافیه سنده کچمشدر (روزی که
 جرخ از کل ما کوزها کند * زنهار کاسه سرما پر شراب کن * روزی با حرف
 وحدت که حرف رابط صفت کوزها های رتمیله فارسیدرو و هاسر عربی
 کاسه سرما بیایه و لامیه در (محصول بیت) شول برکون که فلک برنم وجودمز
 بالچقندن بردا فلایله یعنی وجودمز چور سیوب طپراق و بالچق اولدی یعنی کون

از بحر محبت

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

البته بزم کاه من کاه سنی بر شراب ایله یعنی اول زمانده ده باده دن خالی اولمیدم
(ما مر دزد و نو به و طامات نیستم) باما بچام باده صافی خطاب کن
* محصول بیت * بر زهد و توبه و طامات اری دکاز بر ده جام باده ایله خطاب ایله
یعنی بزه جام باده صافی خبرین و بر بر صوفیلق اری دکاز دیکدر (کار صواب
باده پرستیت حافظا * بر خیز و روی عزم بکار صواب کن * کار صواب بیایه
باده پرست و صف ترکیبید باده به طایبی یعنی مدمن خمر معناسنه و یا حرف
مصدر روی عزم بیایه و یا لامیه استعاره طریقه * محصول بیت * ای حافظ
باده پرستک ایوایشدر یعنی طوغری طریق قدر پس امدی قاتق و عزم و نیت
یوزنی کار صوابه ایله یعنی قصد و نیت باده پرستک اولسون بونیدن ایرمه
وله ایضا) فاتحه چو امدی بر سر خسته بخوان * لب بکشا که میدهد
لعل لب بمرده جان * فاتحه یا حرف وحدت و همزه حرف توسل خسته ده
بویله در بر سر آمدی به و بخوانه متعلق اولق قابلدر * محصول بیت * چونکه
خسته نک باشی اوزر نه کلدک بر فاتحه او قولیک آج که سنک لعل لبک مرده به
جان و یرسون و یا خود و بر خواجه خسته اولوب بیر کار نک عیاده سینه
کلد کده بو غزلی بیورمش (انکه بر سرش آمد و فاتحه خواند و میرود *
کو نفسی که روح را میکنم از پیش روان * بر سرش اسم مصدر در صورتش
معناسنه کو خطاب عام در نفسی یا حرف وحدت تقدیری نفسی صبر کن در
ضرورت وزن ایچون حذف اولندی که حرف بیان * محصول بیت * اول
کیسه که عیاده به کلدی و فاتحه او قودی و کندی اکادی که بر نفس صبر
ایلسون که روحی آردنجه روان ایده هم روح روان چمنده لطافت و ارزرا
روح انسانی به روان دیرلر بونده ایسه روان یورمک و کتمک معناسنه در
پس روان ایده هم یعنی ارسال ایده هم دیکدر (ای که طیب خسته روی
زبان من بین * کین دم و دود سینه ام باردلست بر زبان * ای حرف
ندامندی محذوف تقدیری ای آن کس که در طیب خسته اسم فاعلک
دفعولند اضافتیدر خسته ده یا ضمیر خطابدر روی زبان من لامیه لر در
کین اصلی که این در که حرف تعلیل دم بونده نفس در و دود و تون سینه به
انصاف لامیه باردلده بویله در بار یو کدر بونده ثقلت مراد در * محصول
بیت * ای اول کیسه که خسته نک طیبی سن بنم دلمک یوزنی یعنی اونستی
کور که بونفله بوسینه مک توفی دلمک اوزر نه کوکل یوکیدر یعنی دلان
تصادد ایدوب دبلده قرار ایدر حاصلی کوکل ثقلی نفس و توفی ایل تصاعد
ایدوب دبله بار کران اولور (کرچه تب استخوان من کرد ز مهر کرم و رفت) همچو

از بحر جز

مفعّل مفعّل مفعّل مفعّل

تبم نمی رود آتش مهر از استخوان * تب ایسته میند استخوان من لامیه کرد
خبر میند تبم می معناده استخوانه مصر و در آتش مهر لامیه در مجازا
اول کی مهر کنش معناسنه در و ایکینی می محبت * محصول بیت * اگر چه حی
بنم یکیمی کنشدن ایسیجق ایلدی یعنی کنش ایسیجقندن زیاده ایلدی یعنی
استخوانی محکم تیزدردی و کندی اما ایسته کی محبت آتشی استخواندن
کتمز یعنی در تقدیر که مرضم شدت ایلسه مهر جانان استخوانده نابندر
مغز کی همچو تبم نمی رود ایکی وجهه متولددر یعنی ایسته کتمد یکی کی کتمز
و یا ایسته کتمد یکی کی کتمز نامل (حال دلم چو حال تو هست بر آتشش وطن *
جسم از ان چو چشم تو خسته شدت و ناتوان * محصول بیت * بنم کو کلک
حالی سنک بکک کبیر که آتش اوزر در وطنی یعنی بنم کوکام عشق و یا حی
آتشی اوزر در سنک خالک آتش رخسار اوزر اولدینی کی یعنی ایکسیره
آتشی وطن ایلشدر پس تنم انکیچون سنک چشمک کی خسته و ناتواندر
یعنی آتشدن وطن ایلدیکچون چشمک کی خسته و ناتواندر محبوبلر چشمند
ضعف و مرص اضافتی مشهور در زیر بعض کوزلک باقشندن نوعا فطور
ملحوظدر (بار نشان حرارتم زاب دودیده و بین * نبض مرا که میدهد هیچ
رزندگی نشان * بازادات تا کید نشان فعل امره فرد مخاطب در نشاندن
لفظ مشترک در آتش سویندر مک و بر نسنه بی بره دیککه در بر بین مصرع
ثانی به مره و ندر نبض مر الامیه که حرف بیان میدهد فعل مضارع مفرد
غائب معنای استفهامی متضمند و برری دیکدر زندگی دیرلکدر یعنی
حیات نشان علامت ایکی نشان تجنیس تام صنعتیدر * محصول بیت *
خطاب عام طریقه یورر حرارتی سویندر ایکی کوزم باشیله و نبضی کور که
هیچ حیاتدن نشان و برری یعنی کور که بنده هیچ حیاتدن نشان وارمیدر
حاصلی مرض بنده حیاتدن اثر قومی (آن که مدام شیشه ام از پی
عیش داده بود * شیشه ام از چه میبردیش طیب هر زمان * مدام بونده دایم
معناسنه در و شیشه قرنه سیله باده ایله مناسبتی و بونده شیشه دن صبر چه
قدح مراد در بی ادات تعلیلدر عیشدن مراد باده ذوق و صفاسیدر ایکینی
شیشه دن مراد قاروره در که ایچنه بول ایدرلر و طیبیه مرضک بولانی انکله
کو سترلر * محصول بیت * اول کیسه که نکاد ایلما باده ایچمک ایچون صراحی
شیشه سنی و بر مشیدی هر زمان طیب اوکنه شیشه می یعنی قاروره می نه
ایچون ایلر حاصلی بنم مرضم زیاده مشتمل اولد ییچون اولمک قورقوسندن
قاروره می طیبیه کو سترلر) حافظ از آب زندگی شعر نو دادش بریم * ترک طیب

از بحر محبت

مفاعیل فاعلان مفاعیل فاعلان

کن بیان نسخه شربت بخوان * ترک طبیب مصدر مکمل مفعول نه اضافی قبیلند ندر
نسخه شربت لامیه * محصول بیت * ای حافظ سنک شعرك بکآب حیات بدن
شربت ویردی یعنی سنک شعرك آب حیات ندر حافظ سیورر پس امدی طبیبی
ترک ایله کل بنم شربت نسخه سنی اوقه یعنی بنم شعرم آب حیات ندر کل آفی اوقه که
حیات ابدی بوله سین خواجه خطا بدن تکلمه التفات ایلدی وله ایضا (منم که
نهره نهرم بعشق ورزیدن * منم که دیده نه دیده ام * دیدیدن * شهره شهره لامیه
ورزیدن برنسنه بی عادت و خوی ایدنک و چالشق یعنی ایمک بیک نالوده ام
فعل ماضی نفی متکلم وحده بولاشد مردم دیکدر دیدیدن با حرف مصاحبت
محصول بیت * بنم که شهرک مشهوری بم عشق و محبت چالشقله یعنی عاشقغله
مشهورم بنم که کوزی برامز کور مکله بولاشد مردم یعنی حرامه بمغله کوزی
حرامله ملوث ایلدم یعنی کاهکار ایلدم (وفا کنیم و ملامت کشیم و خوش
باشیم * که در شریعت ما کافر یست رنجیدن * کنیم و کشیم و بانیم فعل مضارع
متکلم مع الغیر اولی جائز و هر بریسی ماقبله وصف ترکیبی اولی جائز شریعت
بوله یعنی طریقه دیر لر رنجیدن اینجمنک و اینجمنک لازمه متعدی بیننده
مشترکدر * محصول بیت * وفا ایدم ورز یعنی وفادار زولوم و ملامت چکرز یعنی
ملا متکش ایز و ایلکله بکینورز یعنی اوقات و ایامی خوشغله بکیر برزیرا
برم طریقه مزده خلای اینجمنک و خلقدن اینجمنک کافر ایدر یعنی طریقه مزده
ممنوعدر زیر عاشقه جفا به تحمل لازمدر (به پیر میکده کفتم که چیست راه
نجات * بخواست جام می ترکفت راز پوشیدن * محصول بیت * میکده پیرنه
دیدم که جهانده طریق نجات ندر یعنی الم و بلادن خلاص اولمغه چاره ندر پیر
دخی جام می دبلدی و دید بکرا ز اورنگ یعنی حضور و صفا حفظ اسرار خلقدر
حاصلی مرصقاتی جام می دبلکدن مرادی یعنی اینجمنک سرنی کرلکده راه
نجات ندر (مراد ما ز غماشای باغ عالم چیست * بدست مردم چشم از رخ تو کل
چیدن * بدست مردم چشم با حرف مصاحبت و اضافت لامیه لر در مردمه
دست انبانی استعاره طریقه بقیله در * محصول بیت * سوال و جواب طریقه بقیله
سیورر برم مراد من باغ عالم تماشا سندن در کوزی یکی ایله سنک رخکدن کل
دیر مکدر یعنی مردم چشمه سنک کل کبی رخکی سیر ایلکدر حاصلی سنک
جمال جمیلکی کور مکدر (بمی برستی از ان نقش خود بر آب زدم * که تا خراب
کنم نقش خود بر مستیدن * محصول بیت * می پرستلکله یعنی باده نوشغله
انکچون کندی نقشی صواورزه اوردم یعنی وجودم نقشی بی ثبات و بقا
اعتبار ایلدم صواورزه نقش کبی تا کیم خراب ایلدم کندی طایفه نقشی یعنی

غرور انانیته ایضا ایات انجون وجودم نقشی صواورزه نقش بکازندم عدم
ثبات و بقاده (برجت سر زلف تو و انقم ورنی * کشش چو بود از ان سوچه سود
کوشیدن * برجت سر زلف تو با حرف صله و اضافت لامیه لر در و انق اسم
فاعل در طایفه معناسنه ورنی یو خسه دیکدر کشش اسم مصدر در چکش
یعنی جذبه معناسنه * محصول بیت * سنک سر زلفک مر جتنه معتمد یو خسه
چونکه اول جابیدن جذبه اولیه نه فائده چالشق یعنی سنک سر زلفک فلاشه
اعتماد وار که بنی سندن یکا جذب ایلیه یعنی چکه یو خسه اول جابیدن که
چکش و جذبه اولیه چالشق نه فائده و بر یعنی قلاب زلفک که بری سندن یکا
چکمیه برم جابیدن سعی فائده و برمز (رخط یار یار ساموزم هر بارخ خوب *
که کرد عارض خوبان خوشست کردیدن * مهر محبت بارخ خوب با حرف صله
و اضافت بیانه در که حرف تعلیل کرد بونده اطراف معناسنه در عارضه اضافت
لامیه در و خوبانه کذلک کردیدن چکرز بنم * محصول بیت * رخ خوبه محبتی
خط یاردن او کرن زیرا خوبه عارضی اطرافنده چکرز بنم خوشدر یعنی خط
خوبان عارض خوبانه محبت ایدوب اطرافندن که ز کرد عارض خوبان خطه
زیاده ملائمدر که خط دائما اطراف رخسارده اولور (عنان بیکده
خواهیم نافت زین مجلس * که وعظ بی عملان و اجبست نشیندن * نافت بونده
فعل ماضی در مصدر معناسنه دوندن مک دیکدر که حرف تعلیل * محصول بیت
یو مجلسدن عنانغزی میخانه به دوندن مک دبلرز یعنی میکده جانینه کتمل استرز
زیرا عملسنر واعظلک نصیحت و پندینی دکلیمک واجبدر یعنی بر واعظ که کندی
سوز یله عمل ایلیه انک وعظنی دکلن کرکیز براسامعینه تأثیر ایلر * مپوس
خراب معشوق و جام می حافظ * که دست زهد فروشان خطاست بوسیدن
محصول بیت * ای حافظ لب معشوق و جام می لبندن غیری بی بوس ایلد زیرا
زهد صفتان مرایلرانی اویمک خطا در زیر اشرف عتده عزیزرانی اویمک
اجازت و اراما زراق واعظلرانی اویمک بر ملته جائز دکلر وله ایضا (میفکن
برصف رندان نظری به ترارین * بر در میکده میکن کذری به ترارین) میفکن می
بونده حرف تا کید در زیر افکن انسر معنا و بر حال بوکه امر استقبال ایچون
موضوعدر پس تا کید ایچون طوئلسه اجتماع ضدین لازم کلور مصدری
افکندن و افکنیدن کلور تخفیف همزه ایلده لغتدر برنسنه بی براقی
اکثر الیه مستعملدر مثالا لدن براق دیر لر صیف بونک کبی برلرده آلا و بولوک
معناسنه در نظری یا حرف وحدت و استکبر به یلن و تر فارسیده ادات تفضیلدر
بهتر بکرک دیکدر ازین اشارتدر باله عمل اولان نظره بر در میکده بر حرف صله

از بحر ردل

فاعلان فاعلان فاعلان فاعلان

میکنده میفکن کبی درمذ کور قواعده کذری یا حرف وحدت و یا تکیه در
 محصول بیت * ای جانان ز نذر آلاینه نظری بودند ایورک براق یعنی بالفعل
 اولان نظردن بکرک بر نظر صال میکرده پیوسته بودند ایورک کذرا یا یعنی
 بالفعل بکرک بکرک کج و او غره حاصلی مذ کور مدع الرده ترقی و نصاعد
 بیور دیمکدر (در حق من است این لطف که میفرماید * سخت خوبست
 ولیکن قدری بهتر ازین * لطفدن مراد افسوسد که لب دایران انگاه
 موصوفدر سخت بونده زیاده معناسنه در قدری دالک فحیه و قدری سکونیه
 مقدار معناسنه در و یا حرف وحدت * محصول بیت * بنم حقه مد سنک لبک
 بولطف و احسانی که بیور زیاده خوبدر و مقبول از ما بر مقدار بودند بکرک
 کرک یعنی لبک با فعل ایلا یکی افسوسی قبول ایلا اما بکرک کنی دایر حاصلی
 لبکدن زیاده انواع فسوس مأمولدر زیر عاشق اندن متلذذ اولور (آن که
 فکرش کره از کار جهان بکشد * کور درین نکته بفرمان نظری بهتر ازین * آن که
 اصلنده انکس که ایدی ضرورت وزن ایچون تخفیف قلندی فکرش فکر بونده
 ترتیب امور معلومه معناسنه در نظره ده دیر لر و شین خیر معهود کسه راجعدر
 کره کاف عجمینک و رانک کسر یله دوکم معناسنه در عریجه عقده دیر لر عینک
 ضعیله ز کار جهان اصلنده از مشکلات کار جهان در قرینه و تم اولور ایچون
 ترلا ایلا بکرک شاید یا حرف تا کید کشاید فعل مضارع مفرد غائب فاعلی
 تحتنه مستر کسه راجعدر آچار دیمکدر کو خطاب عام نکته دقیق یعنی اینجه
 سوزه دیر لر درین نکته این اسم اشارت در قرینه و نکته دن مراد کار جهانندن
 کره اچقدر نظردن بونده مراد تعریف اولان فکر در و یا حرف وحدت و یا تکیه
 محصول بیت * اول کیمسه که فکری جهان ایشندن دوکی اچار سن اکادی که
 بونکنده یعنی مشکلات کار جهانی اچق نکته سنده بودند بکرک ترتیب امور
 معلومه ایلا یعنی بوترتیب که ایلش سکر مسامه زدر اما بودند ایورک ترتیب
 دایر حاصلی جانان که انک فکری عشاق جهان کارندن کره ی فخر و کشف
 ایلر سن جانانه دی که بوترتیب او منتهج ترتیبدر اما بزرخی بکرک ترتیب استر
 بوقدر و تقریر جده اصلنده از کار عشاق جهان اولور پس عشاقی طرد و طرح
 ایلا بیلر (دل بدان رود کرامی چه کنم کند هم * مادر دهر تراید پسری بهتر ازین *
 رود بونده کوزل اوغلان معناسنه در حاصلی دایر مراد در کرامی کاف عجمینک
 کسری و ضعیله لغتدر عزیمه معناسنه در رود کرامی پسری بزرگدر چه کنم
 کند هم بویه ترکیب سوال معناسنی متفهمدر نه که موارد و استعمالات
 صورت کیمسه معلومه در * محصول بیت * اول عزیز پسره کوکل

و بر میه هم نیجه ایده هم یعنی و بر میکه قادر دکلم زیر انا سی بودند بکرک اوغل
 طوغرما ز پس بوکا کوکل و بر میکه کیم قادر در که بن قادر اولم (ناصحیم گفت که
 جز غم چه هنر دار عشق * گفت ای خواجه عاقل هنری بهتر ازین * محصول
 بیت * ناصح بکادیدی که عشق غم غری نه هنری وار یعنی عشق درد و بلا
 و سختدن مرکب بر مر ضرر ناصح دیده که ای خواجه عاقل بودند بکرک
 بر هنرک وار میدر یعنی عشق و محبتدن بکرک ایش اولمز و غم جانانه که بونله
 مترتبدر بر عظیم عطیددر که اندن مقبول هنر اولمز (من نه گویم که قدح کیر و آب
 ساقی بوس * بشنوا ای جان نه نکویدد کری بهتر ازین * بعضی نسخه ده من که
 کویم برینه من چو کویم واقعدر بویه از نیجه چو ادات تعلیل در چو نکه
 معناسنه * محصول بیت * خطاب عام طریقه یله بیور برین که سکا دیم که قدح
 طوت یعنی باده نوش ایلا و ساقینک لبی اوپ بندن بوسوزی ایش ای جان که
 بر غیری کیمسه بودند بکرک و ایورک سوز و بایر یعنی بندن بوسوزی طوت که
 سکا بودند بکرک کیمسه و بر مر (کاف حقه شکری میوردن است بشین *
 که درین باغ نیلینی غری بهتر ازین * بونده کلکدن مراد قلمدر شکرین شکرلی
 دیمکدر نباتدن مراد چمن جنسیدر و یا حرف وحدت یعنی فعل امر مخاطبدر
 دیوشر معناسنه که حرف تعلیل درین باغدن مراد دینادر غرمیوه
 معناسنه در * محصول بیت * خواجه ترا کله شعرک وصف ایدر حافظک
 قلمی شکر میوه ی بر نباتدر دیوشر و روح که غذا ایلا زیر باغ عالمده بودند
 بکرک میوه بولمز سن حاصلی اشعار حافظدن بکرک اشعار بولمز سن همان
 طور میوه بولمز له ایضا) میوزم از فراقت روی از جفا بکردن * هجران
 بلای ماسدیارب بلا بکردن * محصول بیت * جانانه بیور رسنک فراقکدن
 بنا و یورم رو بکی جفا دن دوند یعنی جفای ترلا ایلا زیر انا هجران برزم بلا مز یعنی برنه
 بلا اولدی یا الله بلای بزدن دوند یعنی برزی بلا دن صقله (مه جلوه مینماید
 بر سبز خنک کردن * و بر در ایدر رخس با بکردن) سبز خنک زانک سکونی
 و خانک کسر یله کوک آت و یا غزات ترکیب مزج قبیلمنددر کردونه اضافتی
 بیانیه در تادات تعلیل بسردر آید دبه سی اوزره کاسون دیمکدر یعنی بیقلنمون
 دوشسون دیمکدر رخس بونده بوزات و برش آت در * محصول بیت * مه فلک
 آتی اوزره جلوه کوستر اول دبه سی اوزره کاسون ایچون رخس اوزر نه
 ایلا غلند دوند یعنی رخسکه سوار اول حاصلی آنکه بین تا که ماه مغلوب و منزم
 اولوب مغربه دل قاجه (یغمای عقل و دین را بیرون خرام سرمست * بر سر
 کلاه بشکن در بر قبا بکردن * یغمای عقل و دین مصدرک مفعولنه اضافتی

از بحر مضارع

مفعول فاعلان مفعول فاعلان

قبیلند و راداد تعلیل کلاه بشکن کلاهکی قوی بر یعنی لوندانه کی بونک کی
 بر زده شکستن و شکستیدن قوی بر می معناسنه در در بر قیاب کردن قیابی دوند
 دیمکدر بجم و ناتار لونداری فراجه سنک بر تکمده سی ایلکار و بکار که کی یوب
 برمه دار فراجه سنی اوکنه کتور و صاغ الی فراجه دن طشره فالور پس
 قیاب کردن ببردینی بود وضع اوزره قیابکی کی دیمکدر حاصلی کلاه و قیابکی
 لوندانه کی معناسنه در * محصول بیت * عقل و دین عشاقی بغمالق ایچون
 طشره سر مست صالین یعنی مستانه خرام ایل یوب کلاهکی قوی و فراجه کی
 لوندانه دوند در حاصلی لوندانه کی (مر غول را بر افشان یعنی بر غم سنبیل * کرد
 چن بخوری همچون صیاب کردن * مر غول میل فنی و ضعیله پلو یجه کا کله
 دیر لر بر افشان بر حرف تاکید افشان فعل امر مفرد مخاطب سلاک دیمکدر
 بر غم با حرف صله بر غم نسبت و کورلک دید کاری معنایه در سنبیله اضافت لامیه
 بر غم سنبیل مصراع ثانی به مر هوند در کرد چن لامیه چن اطراف دیمکدر
 بخوزی بانک فتحیه توتسی و برد کاری نسنه حاصلی کوزل قوقولی جنسندن
 مشهور نسنه در و یا حرف وحدت و یا تکیه * محصول بیت * کا کلکی سلاک یعنی
 سنبیلک کورلک کنده چن اطرافنده صیاب کی بر بخور طولاند در چنک اطرافنی
 مخبر و معطر ایل بعضی نسخه ده مصراع ثانی کرد بخور عنبر کرد صیاب کردن
 محصول معنای مصراع عنبر بخوزی قوزنی صیاب اطرافنده طولاند رتا که
 صیاب عالمی اندن معطر و مخبر ایل سون تشه که صیابانک شاندر عالمه قوقول
 نشر ایلک یعنی یا معنی (ای نور چشم مستان در عین انتظارم) چنک حزن و جای
 بنوازیاب کردن * عین انتظار دن مراد محض انتظار در کا غیر نسنه قرشمیه
 حزن بونده نرم معناسنه در یعنی ملایم بنوازی فعل امر مخاطب در افتاده
 او خشاد دیمکدر اما بونک کی بر زده چالمق معناسنه در چنکی و جای یاری
 وحدت ایچوند * محصول بیت * ای مستلک کوزی نوری عین انتظار دهیم
 بر ملایم چنک چال و یا باده قدح دوند یعنی یا چنک چال اکلنه لم و یا قدح
 دوند ایل یوب اکلنه لم حاصلی بوا یکید سندن برینی ایل مصراع ثانی ده انت
 و ای دوران چو پیو بسد بر عارضت خطی خوش * یارب نوشته بد از بارما
 بکردن * محصول بیت * چونکه دوران عارضک اوزره خوب خط یازار
 یارب یار امر یازاری بزم یار مزدن دوند یعنی دوران عارضنه خوب خط یازار
 بد خط یازار سون حاصلی خط کوزل عارضنه کدر و بر مسون یعنی لطافتنی
 بوزد و سون * محصول بیت * جز آن قدر نیست * کر نیست رضایی
 حکم قضا کرد و یا بونک کی بر زده چالمق معناسنه در چنکی و جای یاری

کوزلردن سنک طالع بومق اردن غیری دکا ر یعنی طالع شمدی اولاندن
 غیری دکا در اگر بوطالع رضاک یوغیسه حکم قضا و قدری دوند حاصلی سکا
 از لده خوبلردن جفا چکمل و بر لدی بکنه سنک حکم ازلی بی دوند رود بیلد بکن
 کی ایل بونک کی بیلر محاله حواله در وله ایضا (کر شمه کن و بازار ساحری بشکن *
 بغمزه رونق ناموس سامری بشکن * کر شمه یا حرف وحدت سامری یا حرف
 مصدر رونق ناموس لامیه ناموس بونک کی بر زده عرض معناسنه در
 * محصول بیت * بر کر شمه و ناز و شیهو ایل محارلق بازارنی صی یعنی محارلقی
 ابطال ایل و غمزه ایل سامری سنک ناموسی رونقنی و لطافتنی کسر ایل یعنی عرض
 و وفارنی بوز سامری قصه سی سابقا فصل ذکر اولمش حاصلی بر کر شمه ایل
 عالمی مسخر ایل ساحر لر محارلق ایل بکی کی و مسخر وجود و بر مد بک
 کر شمه ایل ابطال ایل (بیاده سر و دستار عالمی یعنی * کلاه کوشه باین
 دلبری بشکن * عالمی یا حرف تکیه یعنی مصراع ثانی به مر هوند ربا بین
 یا حرف مصاحبت آیین رسم و قانون معناسنه در * محصول بیت * خلق
 سنک سر و دستارین باده بر یعنی سر افکنده و بر نشان دستار ایل یعنی کلاه
 کوشه دلبری رسم و قانونیه قیر حاصلی کلاه کوشه دلبری آیین و اسلوب ایل
 قیو یزوب عشاقی خراب ایل و دستارنی بریشان ایل یعنی اهل عالمی دیوانه
 ریشخون یار (بر تن کوی که آیین سر کشی بکنار * بغمزه کوه سپاه ستمگری
 بشکن * محصول بیت * زلفه که دی که سر کشلک رستمی ترک ایل غمزه که ده دی که
 ستمکرلک و ظلم عسکرینی کسر ایل یعنی سرکش و ظالم اوله دیمکدر (برون
 خرام و بر کوی خوبی از همه کس * مزای حور بده رونق پری بشکن
 * محصول بیت * طشره جیقوب صالین و کوزلک کوی هر کس سدن ایل
 یعنی جمیع کوزلره حسن و لطافتده غالب اول حورلک لایقنی و بر و برینک
 رونقنی صی و شکست ایل یعنی حور و برینکده رونق و لطافتنی کسر ایل خلق
 قند و اعتباری فالسون (یا حور انشر شیر آفتاب بکیر * یارب و ان دونه قوس
 مشتری بشکن * آهوان جمع آهومر اد کوزلردن نظره اضافت بیانه در
 شیر آفتاب لامیه بونده شیردن مراد برج اسد در که آفتابه منسوب بر جدر
 ابروان ابرونک جمع در و تابه اضافت بیانه در قوس مشتری لامیه مراد
 برج قوس در که مشتری به منسوب بر جدر * محصول بیت * نظر آهولرله شیر
 آفتابی شکار ایل یعنی شیر آفتابه بر نظر صال که مفتونک اولوب صید و شکار
 اولسون دوتا ابرو لایله ده مشتری سنک قوسی کسر ایل یعنی قدر و قیمتی و رونق
 و اعتبارین کسر ایل حاصلی ابرو لک قوسی و ارا بکن اکا اعتبار و احتیاج

از بحر محبت
 مفاعله مفاعله مفاعله

یوقدر (چو عطر سای شود زلف سنبیل از دم باد * توقیتش بسرزلف غیری بشکن * عطر سای عطر از بیجی دیمکدر وصف ترکیبیدر زیر بعض عطری از این زیاد تو قو و برر خصوص سانسک و غیره و تلخه (محصول بیت) چونکه زلف سنبیل باد نفسندن عطر سای اوله یعنی کوزل قوقول و بره سن انک قیمتی غیری زلفک او جلیله کسرایله یعنی اکا اعتبار قومه (چو عندلیب فصاحت فر شد ای حافظ * توقدر او بسخن کفتن دری بشکن * محصول بیت چونکه عندلیب فصاحت صانه ای حافظ سن این قدری دری سوز سو یا کله کسرایله یعنی فارسی شعرو یا کله قدری و رونقنی کسرایله دری یا حرف نسبت در دره منسوب یعنی قیویه منسوب معنایه زیر اهرام کور سلطنته دل احکام و بروات پهلوی دلیله ایدی اندن صکره یاغ ایلدیکه بنم قیومده شد نکیر و امور سلطنته متعلق مصالح فارسی دلیله یا زلسون پس انک قیومده منسوب اولد یغیچون دری دیدیلر فارسی دله وله ایضا (مرغ دلم طایر یست دری عرش آشین * زلفش تن ملول سیر شده از جهان * مرغ دلم بیایه در طایر یست یا حرف وحدت قدسی یا حرف نسبت عرشه اضافتی بیایه در عرش آشین وصف ترکیبیدر نفس تن بیایه سیر شده طویش یعنی اوصافش محصول بیت) بنم مرغ دلم عرش آشینانی بر طایر قدسیدر یعنی بر پاک مرغی که پرواز کاهی عرش عظیمدر یعنی مرغ بلند پرواز در که عرش شدن غیری برده قرار ایاز تن نفسندن ملول اولوب جهانندن اوصافش در حاصلی عالم صغرادن بزار اولوب عرشه قرار ایدر * از سر این خاکدان چون بپرد مرغ جان * باز نشین کند بر در آن آستان * خاکدان چو پلکدر نشین فونک فتحیه و کسریله او تو را جتی پرواز سلان بتاغی و کیچه دوشلر مکان ایدند یکی بر در * محصول بیت بود نیساخا کد انشدن چونکه مرغ جان اوچه بنه قرارگاه ایدر اول درگاهک قیومنی یعنی عرش عظیمی حاصلی دینادن فالقنجه عرشه قرار ایدر (چون بپرد مرغ دل سدره بود جای او * تکیه نه باز ما کنکره عرش دان * تکیه که بونده قرارگاه معنایه در تکیه که باز ما لامیه لدر کنکره کاف اول عربدر و مقصوم و کاف نانی عجمی و مقصوم حصار بدنی و مناره شرفه سی و کو پر بلر قورقوغی و بونلر کی نشندلر کنکره بونده مجازا ذکر اولمشدر زیر عرش اهل شرع قنده فلک الافلاک دیر لاند ایسه کنکره متصور دکدر * محصول بیت * چونکه مرغ دلم پرواز ایلید بود نیساخا کد انشدن انک مقامی و جایگاهی سدره المنتهی در آمدی بزم باز دلمزک تکیه کاهی و قرار کاهی عرش بیل حاصلی دلمزک متعلق عرش عظیمدر (سایه دولت فتد بر مرغ عالم همه * کربکشد مرغ مابال

از بحر دسرح
دفعه در فعلن دفعه لکن فعلن

و بری بر جهان * بال قناد در اما بر قناد و یا کدر * محصول بیت * جمیع عالمک باشند دولت کولکسی دوشرا کر بزم مرغ دلمز جهان اوزره بال و بر چکر سه یعنی طیران ایدر سه حاصلی بزم مرغ دلمز همایون ائاردر هر نه برده که طائر اولوب کولکسی کیمک اوزر بنه دوشر سه پادشاه و یا بر صاحب دولت اولورنه که همانک خاصه سیدر (در دو جهاننش مکان نیست بجز فوق جرخ * جسم وی از معدنست جان وی از لامکان * معدن دالک کسریله کاندرس تقدیری از معدن ارواحست (محصول بیت) بزم مرغ دلمزک مکانی فلک اوستندن غیری دکدر یعنی مکانی عناصر دن یوقاید رانک جسمی معدن ارواحدن و جانی لامکاندنر یعنی عرش رحماندنر (عالم علوی بود جلوه که مرغ ما * انجورار بود کلشن باغ جهان * انجور صواد یعنی صولنه جق بر * محصول بیت * بزم مرغ دلمزک جلوه کاهی عالم علویدر و انک صواد باغ جهان کاشنیدر یعنی تعمی جنت کلشندنر (تادم وحدت زدی حافظ شوریده حال * خامه توحید کش بر ورق انس و جان * حافظ منادی * محصول بیت * تا کیم وحدت نده نفس اوردک ای حافظ شوریده حال توحید قانی چک انس و جان و رتبه یعنی انس و جان تعدد انتضا ایدر وحدت خرد بر اکرن عبارتدر پس امدی اندر توحید خامه سن چک بر غلط نسنه به چکدیکک کبی زیرا توحید صرف تعددی مانعدر معلوم اوله که بوغزل یا غزده اولان دیوانلرده بولندی اما شارحدر شرح ایلدیکچون بودقدار ایلد اکتفا ایلدک اگر چه خواجه کلماته بکزمزوله ایضا (یارب آن آهوی مشکین بختن بازرسان * وان سمن سرور و انرا بچمن بازرسان * آهوی مشکین مسک آهوسنه دیرلر محصول بیت * یا الله اول مشکین آهوی بنه ختنه ایشدر و اول طوغری سرور و انی چمنه ایشدر و ختندن مراد کندی شهریدر خواجه نک جانی غریبه کتمش ایش که تمی ایدر کیر و کلشنی (بخت پزمرده مارا بنسیمی بنواز * یعنی آن جان زن رفته بتن بازرسان * محصول بیت * بزم پزمرده طالعمری بر نسیم ارسال ایلک سبیلله او خشنه یعنی جانان جانینه بر خبر جی کوندرمکله طالعمری سعدایله مصراع ثانی مقصودی شرح ایدر یعنی اول شدن کتمش جانی بنه تسه ایشدر حاصلی بن تن بی جانی تته ایشدر یعنی جانی بکا ایشدر دیمکدر (ماه و خورشید بمنزل چوبامر نورسند * یار مهر وی مرافیر بمن بازرسان * یار مهر وی بیایه مهر وی وصف ترکیبیدر * محصول بیت * یارب ماه و خورشید منزلنه چونکه سنک امر کله واروب ایشدر بنم آی یوزلی یارمیده بکا ایشدر (دیدها در طلب لعل یمانی خون شد) یارب آن کوکب

از بحر رمل
فاعلاتن فعاتلتن فعاتلتن فعاتلتن

رخشان بین بازرسان * عیانی بمنه منسوب دیکر خلاف قیاس اوزره بمنه
 لعل اضافتی ادعائیدر زیراینده لعل اولمز بلکه عمیق اولور رخشان صفت
 مشبهه دریلدر اغن معناسنه * محصول بیت * کوزلر بمنزل عیانی طلبنده
 فان اولدی یارب اول رخشان کوکی بمنه ایرشدر یعنی شهر شیرازه کوندر
 (سخن اینست که مای تو بخوایم حیات * بشنوای سیک خبر کیر سخن
 بازرسان * خبر کیر وصف ترکیبدر خبر طوطی یعنی خبر آتینی معناسنه
 محصول بیت * غائبه اولان جاتانه خطاب سیورر سوز بودر که بر سندن
 دیرلک دیلرزای خبرچی سیک سوبلیدیکم سوزی ایش و جاتاندن بمنه
 بر خبر ایرشدر (برای طاهره چون سوزن آتار پیش عنقا سخن زغن زغن
 بازرسان * زاغ قرغه و قوز غون زغن چیلان * محصول بیت * خواجه سیک
 جاتانه خطاب ایدوب سیورر واری مبارک اثرل طاهر عنقا قسنه زاغ و زغن
 سوزنی ایرشدر یعنی جاتان که عنقا منابه سنده درون اکانست زاغ و زغن
 مرتبه سنده بم آمدی بنم سوزی اکا ایرشدر * آنکه بودی وطنش دیده حافظ
 یارب * بمزادش زغری بوطن بازرسان * محصول بیت * اول جاتان که وطنی
 دیده حافظ ایدی یارب اول جاتانی کندی مراد بجه و یا حافظک مراد بجه بمنه
 وطنه ایرشدر یعنی سلامتله شهر شیرازه ایصال ایلدله ایضا (دربد رخشان لعل
 اکر از سنک می آید برون * آب رکنی چون شکر از سنک می آید برون * بدخشان
 ترکستانده بر شهرلک امید ریائنده بر طاغده لعل معدنی و آب رکنی شیرازک
 تنک شکر اول قالبه دیرلکه شکری ایچنده او بودر * محصول بیت * بدخشان
 ولایتنده اکر لعل طاشدن چقار سه آب رکن آباد شکر کبی تنکدن طشره
 چقار (در درون شهر شیراز در هر خانه * دلبری رعنا شوخ سنک می آید برون
 محصول بیت * شهر شیرازک ایچنده هر خانه قبوسندن بر کوزل شوخ
 رعنا * شهر شیرازک کوزل معناسنه در از سرای قانی و هفت و پنج
 و محتسب * بادهای بی غش کارنک می آید برون * مرایدن بونده خانه مراد در
 محصول بیت * قانی و هفتی و شیخ و محتسب خانه سندن چرکسز کارنک یعنی
 فرمزی شراب طشره چقار (بر سر منبر بوقت وجد و زرقا حال * از سر
 دستار واعظ بنک می آید برون * محصول بیت * منبر اوزرنده وجد و قنده
 وزراقلق حالتنده واعظک دستاری اوچندن بنک طشره چقار یعنی واعظ
 منبر در منبر و استایرکن دایمسی اوچندن بنک کاندلری دونه در حال
 طشره در بنک طشره در دایمسی اوچندن بنک کاندلری دونه در حال

زهر رمل

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

وای بلبل بانوای چنک می آید برون * وای بونده فریاد و فغان معناسنه در
 محصول بیت * باغلر ایچنده مطرب آوازندن صباح و اخشام بلبلک وای
 یعنی فریاد و فغانی چنک آواز طشره چقار یعنی باغلرنده بلبلر مطرب بلبلک
 چنک و چغانه آوازندن جوشه کلوب فریاد و فغان ایدر لر (در چنین شهری
 بهجریار و اندوه فراق * حافظ از خانه چنین دلتنک می آید برون * محصول
 بیت * بوخچلین شهرده یارک هجری و فراق غصه سیله حافظ خانه سندن بویه
 دلتنک طشره چقار یعنی غمناک و دردناک چقار خانه سندن دیکدر
 وله ایضا فی حرف الواو (ای قبیای پادشاهی راست بر بالای تو * زینت تاج
 و نکی از کوهر والای تو * قبیای پادشاهی بیاینه پادشاهی یاسی حرف
 نسبتدر راست بونده تمام معناسنه در یعنی نه اوزون و نه قصه بالا بونده بویذر
 قد و قامت معناسنه زینت تاج لامیه نکی لغتده بوزک فاشنه دیر لر اما بونده
 خاتم سلطنت مقصود در کوهر والای بیاینه در کوهر دن مراد اضل و ذاتدر
 والای بلند یعنی اعلا معناسنه در * محصول بیت * ای پادشاه لباس سلطنت
 تمامدر سنک قامتکه یعنی زیبا و یاراشقدر حاصلی پادشاهلق نسکا لا بقدر تاج
 و تخت و نکیکن زینتی سنک بلند اصلکدن و ذاتکدن در حاصلی سلطنتک زیب
 وزینتی سنک شاه منصور ایکنی که تخته کجده بوزلی نظم ایلشدر (آفتاب
 فتح را مردم طلوعی میدهد * از کلاه خسروی رخسارمه سیمای تو * آفتاب
 فتح بیاینه را ادات مفعول طلوعی یا حرف تکبر میدهدک فاعلی رخسار در
 از کلاه میدهد متعلقدر خسروی یا حرف نسبت رخسارمه سیمای بیاینه
 و بویه اضافت لامیه درمه سیمای وصف ترکیبدر مره نشانی * محصول بیت
 فتح آفتابنه دائم طلوع و بر پادشاهانه کلاه دن سنک مه نشانی رخسارک
 یعنی ماه کبی بوزک (کرچه خورشید فلک چشم و چراغ عالمست * روشنایی
 بخش چشم اوست خالک پای تو * روشنایی بخش وصف ترکیبدر بخشیدن
 و یا حرف مصدر آید تلق بغشایی دیکدر چشمه و چشمک اویه اضافتی لامیه لر در
 محصول بیت * کرچه خورشید فلک عالمک چشم و چراغیدر یعنی آید بلفیدر
 اما آنک کوزینه آید تلق بغشایی سنک خا کایکدر یعنی ماه خورشید رذن ضیا
 آید یعنی کبی خورشید سنک خا کایکدن آوز (جلوه کاه طار اقبال کردد
 هر یکا * سایه اندازده نمای چتر کردن سای تو * طار اقبال بیاینه هر یکا
 در سر اعنایی به مره و ندر همدای چتر کردن سای تو بیاینه و لامیه در چتر بر درلو
 کول که لکدر که سفر رده یاز کونلرنده پادشاهلر اوزره طوارلر کردن سای
 وصف ترکیبدر ساییدن از منک و سورمن و سورشدن منک معناسنه کردونه

از بحر رمل

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

سورتنی چتر پادشاهان رفعت مرتبه شدن عبارتند بلند چتر در عجم کدو
 محصول بیت * دولت و اقبال مرغینک جلوه کاهی و سیر انکاهی اولور
 هر رده که سایه صاله سنک کردن سالی همای چتر که یعنی هما حاصلی
 چتر کردن سالی که هرنه مملکت که او غرا یوب سایه صاله دولت و اقبال
 طائری انده جلوه ایدر حاصلی دولت و اقبال چتر کردن سالی که تا بعد در مصرع
 نایبیت معناسنی کواکه است سنک فک که سورتنی چادر لک دین چتری به ازایش
 و کردن سالی فک که است در معناسنه در دین خله مناسب سو یا میندر
 (در رسوم شرع و حکمت با عزاران اختلاف * نکته هرگز نشد فوت ازل
 دانای تو * رسوم رحمت و عیدر قانون و قاعده معناسنه هزاران اختلاف
 اشعار ندر یوایی علمده اختلافات کثیره اولدوغنه نکته یا حرف وحدت
 و همزه حرف توسل در * محصول بیت * قواعد شرع و حکمتده نیجه بیك
 اختلاف سنک دانای لکن در مرکز نکت فوت اولدی یعنی یوایی علمده اولدور
 چوقدر اختلافات که حصره و احاطه به ممکن دکل بویه ایکن سنک دانای لکن
 بر نکته سی فوت اولدی بلکه جمیع ضابط و احاطه ایلدک) آب حیوانش
 رسته ربلاعت میبکدر * طوطی خوش ادب به سی کانت شکر خای تو * آب
 حیوانش بیایه شین نمبر اشتهار قبل الذکر طریقه طوطی به راجع در
 منقار خوش بورتسد در نظر کردن مشتق بر که بر سنک ای او مقدر اصلنده اسم
 آلتدن منقولدر بلاغت اضافه اضافتی بیایه در میچکد فعل مضارع مفرد غائب
 طمارد میبکدر خوش لهجه وصف ترکیبی اقامنددر لهجه دیله دیرلر
 لسان معناسنه پس طوطی خوش لهجه اضافتی بیایه در طاتلود بیالی
 طوطی دیمکدر کلک دن بونده قلم مراد در شکر تشدید ضرورت وزن ایچوندر
 شکر خا وصف ترکیبیدر خاینددن شکر چینی معناسنه کلک شکر خا
 بیایه در * محصول بیت * سنک طوطی خوش لهجه که شکر
 چینی قلمکدر منقار بلاغتشدن آب حیوان طمارد منقار دن مراد نول
 قلمدر یعنی قلم بازی بازان اوچر یعنی طوطی قلمز نو کنند آب حیوان کبی
 شعر و انشای صدر اولور دیمکدر قلمی طوطی به ونو کنی منقار طوطی به
 تشبیه ایلمش معلوم اوله که ابتداء شرحدن بومحله کاجه ایستک انجیق معانی
 منظوم قیسی شرح ازانندی و صنایع شعر به به تعرض اولندی مکر نادر زرا
 غرض بونک کبی کتابلک شرحدن تحصیل فارسی در و علی الخصوص که
 مشروح کتابی شرحدن تحصیل صنایع بیان و بدیع دکلدر انلک تحصیل
 کابلندن اولمیه اولماز (اشبه است که در طلب کردند ادبش روز کار * جرعه بود

رد سروری
 رد شعی

از زلال جام جان افزای تو * جرعه یا حرف وحدت بود حکایت حال ماضیدر
 زلال زای معجمک ضمیمه طائلی صوبه یعنی کرک اولمیه معناسنه در بونده
 مراد شراب نابدر جامه اضافتی لامیددر و جان افزایه بیایه جان افزا وصف
 ترکیبیدر افزاینددن از ترمق معناسنه جان آفرین دیکدر * محصول بیت
 اول نسته که است * کندر طلب ایلدی و روز کارانی کار برمدی سنک جام
 جان افزا زلال لکن بر جرعه ایدی حاصلی سنک قدحک شرابندن بر جرعه ایدی
 طلب ایلدی لیکن میسر اولدی والا اولمیه یوب حضرت خضر کبی حیات ابدی
 بولوردی * عرض حاجت در حریم حضرت محتاج نیست * راز کس مخفی
 نماید با فروغ رای تو * عرض حاجت مصدرک مقعوله اضافتیدر در حریم
 حضرت حریم حولی به دیرلر اضافتی فی معناسنه در و تابه لامیددر یا حرف
 مصاحبت فروغ ضیایه یعنی آید نایق رایه اضافت در این توبه لامیددر
 محصول بیت * خواجه حسن طلب طریقه یورور که سنک حضورک
 حرمینده یعنی سعادتخانه کده عرض حاجت احتیاج بود در زرا کسه نک رازی
 کیزلی قالمز سنک راین ضیایه یعنی سنک رای ووشنکه هر کسک رازی
 روشن و باهر در عرض حاجت احتیاج بود در پادشاهک فوت فاکره سنه
 اشارت یورور * خسر و ایرانه مرده جوانی میبکدر * بر امید عفو جان بخش
 کنه بخشای تو * خسر و امنادی بیرانه مر پیرلک وقتی جوانی یا حرف مصدر
 امید عفو جان بخش لامیه و بیایه در جان بخش وصف ترکیبیدر بخشیدن
 جان بغشلی معناسنه کنه بخشای وصف ترکیبیدر بخشایدندن مشترکدر
 امریک و عفو ایکن بیننده پس کنه بخشای کاهی عفو ایدچی معناسنه در
 محصول بیت * ای پادشاه حافظ پیرلک و قنده جوانلق ایلر یعنی یکتک
 مقتضاستجه دیر نور سنک کاه بغشلی جان بخش عفو لامیدله یعنی جوانلق
 ایشنی ایشلدیکی سنک کنه بخشای جان بخش امید کاه در وله ایضا (ای
 خونیم ای ناله چین خال راه تو * خورشید سایه پرور طرف کلاه تو * ای حرف
 ندامتادی مخدوددر خونیم ترکیب منجیدر ناله چینده اضافتی لامیددر
 سایه پرور وصف ترکیبیدر کول که ده بسلنی معناسنه طرف کلاه اضافتی
 لامیه طرفک کلاه اضافتیده بویه در * محصول بیت * ای جانان ناله چینک
 قانی بهامی سنک یولک طیراغیدر یعنی عز و شرفده ناله چین کبی مقبولدر
 خورشید سنک کلاهک گوشه سنک سایه پروریدر یعنی طرف کلاهک
 سایه سنده مر تاد روی جانی خورشیده تشبیه ایلمش مصرع اولک
 معناسنی ای کسه که سنک خالک راهک چین ناله سنک خون بهاسیدر دین داده

از بحر مضارع
 مفعول فاعلات مضاعیل فاعلن

خطا ایلش (ترکس کرشمه میبرد از خط برون خرام ای جان فدای شیوه چشم
سیاه تو * کرشمه میبرد کلام مجازید زینا کرشمه ایلتور وکتور رنسنه دکدر
پس کرشمه میکند معناسنی متغیذ در نهایت از حد عبارتته میبرد ملا در برون
عبارتی ماقبله و مابعدینه صرف ایلکه قابلد رای حرف ندامنادی محذوف
تقدیری برون خرام ای جانان جان فدای شیوه چشم سیاه تو باد جله دعائیه
حشومایق قیلند ندر (محصول بیت) ترکس نازوشیوه بی حددن ایلتور یعنی
حددن اشتر پس ای جانان طشره صالان یعنی ترکستان شیرینه کل تا کیم سنک
چشمک کرشمه سن کوروب نازوشیوه سن فراموش ایلیه حاصلی شرمندۀ چشم
مستک اوله آمدی ای جانان طشره یور جان چشم سیاهک شیوه سنه فدا
اولسونکه ترکس حدی یلسون دیمکدر مصراع اولک معناسنی ترکس کرشمه
وشیوه بی حددن زیاده ایلتور صالان دین ضعیف ضالکش و مصراع ثانی سنک
معناسنی ای کیمسه که جان سنک سیاه چشمک شیوه سنه فدا اولسون دین
اداده خطا ایلش (خونم بخور که هیچ ملک با چنین جال * از دل نیایدش که
نویسد کاه تو * که حرف تعلیل هیچ ملک یعنی ملا که دن هیچ بر ملک دیمکدر
با چنین جال با حرف مصاحبت چنین جال مصراع ثانی به مرهوندر از دل
نیایدش ضمیر غائب ملکه را جعدر کوکلندن کلزدیمکدر یعنی کمال کوزلاکندن
کاهک یازمغه اقدام ایده من * محصول بیت * ای جانان بنم قائمی ایچ زیا
ملک کردن هیچ بر ملک کوکلندن کلز که سنک کاهک یازمغه یعنی بنم سکا عدر در
بنی قتلدن او شمه (آرام خلق و خواب جهان را سبت تویی * زان شد کار دیده
ودل تکیه کاه تو * آرام خلق لامیه خواب چنه ساندۀ بویه در زان ادات
تعلیل کار دیده لامیه در * محصول بیت * خلق آرام و حضور بنه و جهانک
خواب و قرار بنه سبب سنسن انکچون دیده ودل کاری سنک تکیه کاهکدر
یعنی کوزدن و کوکلدن کهن سن هرگز * با هر ستاره سرو کار یست هر شیم
از حسرت فروغ رخ همچو ماه تو * ستاره یا حرف وحدت سرو کار یست ایش
کوچ دیمکدر یا حرف وحدت حسرت فروغ رخ همچو ماه تو لامیه روپسینه
ولامیه در (محصول بیت) هر بر ستاره ایله فر کیچد بنم بر ایشم کوچم وارد یعنی
هر بر بنه علاقم و از سنک ماه کبی رخک فروغی حسرتدن حاصلی ماه کبی
رخسارک حسرتدن ستاره لاله کلنوز ز (یاران همنشین همه از هم جدا شدند
مایم و آستانه دولت پناه تو * محصول بیت * همنشین یاران جمیعباری
برندن جدا اولدیلر اما بر سنک دولت و سعادت صغنی آستانکله بر یعنی
یاران بری برندن آبر لشدیله اما بر آستانه دولت باکدن جدا اولوب ملازمتی

ردشمنی
ردشمنی

زله ایلک حاصلی محبته نابت قدم اولوب وفادار اغنی بیان ایدر (حافظ طمع
میرز عنایت که عاقبت * آتش زند بخرم غم دود آه تو * ز عنایت تقدیری
زعنایت خدا در که حرف تعلیل عاقبت مصراع ثانی به مرهوندر خرم غم
بیانید (محصول بیت) ای حقیقه عنایت خدا دن طمع کسمه زیر عاقبت سنک
دود آهک غم خرممنه آتش اورر یعنی سنک آه آتشبارک سبب ترحم جانان
اولوب وصوله وسیله اولور و غمدن خلاص اولور سن دیمکدر مصراع ثانی سنک
معناسنی سنک آهک خرم غم تو توتنه آتش اورر دین سنک معناسنی غم تو توتنه
روسیاه ایلش وله ایضا (آی آفتاب آینه دار جال تو * سنک سیاه بجره کردن
خال تو * ای حرف ندامنادی محذوف آینه دار وصف ترکیبیدر معناسنی
سابقا فصل بیان اولمشدر جماله و توبه اضافتلا لامیه لر در مشک سیاه بیانیه
و مبتدا بجره کردن وصف ترکیبیدر و خبر مبتدا در بجره کردن کده معناسنی
سابقا بیان اولمشدر خاله و توبه اضافتلا لامیه لر در * محصول بیت ای جانان
آفتاب سنک جالت آینه دار ایدر یعنی آفتاب جالک آینه در مشک سیاه ده
سنک خالک بجره کرد ایدر یعنی مشک سیاه خالک بجره طو نار کاهنکله
مجر اولوب دودندن سیاه اولمشدر حاصلی جالک آفتاب و خالک مشک سیاه در
یا خود آفتاب آینه دار خدمتکار کرد و مشک سیاه بجره کردن خدمتکار کرد
(صحن مرای دیده بنسستم ولی چه سود * کبر کوشد نیست در خور خیل
خیال تو * صحن مرای دیده لامیه و بیانیه در ولی چه سود مصراع ثانی به
مرهوندر کین که حرف تعلیل در در خور لایق و منزاوار معناسنه در در خور خیل
خیال تو اضافتلا لامیه و بیانیه و لامیه در خیل بلولک و عسکر معناسنه در
محصول بیت * مرای دیده میدانی بودم آرتدم امانه فایده که تو کوشه دیده
سنک خیل خیالکله لایق دکل یعنی کیه ایله صحن دیده بی بال بودم بونک بر یله سنک
خیالک عسکر سنک نزولنه لایق و منزاوار دکدر زیرا خراب اولمشدر بومغله
معمور اولم * این نقطه سیاه که آمد مدار نور * عکس یست در حدیقه ینش
رخل تو * نقطه سیاه بیانیه که حرف رابط صفت مدار نور لامیه سبب نور
دیمکدر حدیقه ینش بیانیه حدیقه با غچه اما حدقه یا سنر کوزله قاره سنه در لر
ینش اسم مصدر در ینشدن کورش دیمکدر نقطه سیاه بیکدر مدار نورده
اولدر * محصول بیت * نویسیاه نقطه که مدار نور کلدی یعنی باعث نور اولمشدر
یعنی هر دیده و راشیایی انکله کوروب تشخیص و تمیز ایدر پس بومد کور نقطه
بر عکسدر ینش با غچه سنه سنک خالکدن یعنی بصیر با غنده بنم سیاه بیکم
سنک خالک عکسیدر حاصلی مردم چشم سنک خالک عکسیدر بر مستقل

ردشمنی از بجره مضارع
مفعول فاعلات مفعیل فاعلن

عضو دکل دیکدر (تا پیش بخت باز شوم تهیت کان * کو مرده زمقدم عید
وصال تو مصرع اولی حق نایند مؤخر اوله در لیکن ضرورت قافیه وردیف
ایچون مقدم واقع اولشد در تا حرف تعلیل پیش بخت لامیه اوکنه و قرشوسنه
معناسنه در بازادات تا کید شوم فعل مضارع متکلم وحده روم معناسنه در
تهیت تفعیل بایندن مصدر در یعنی هنی پنی دن یای مصدر حذف اولنوب
بدلنه تا ویرلشد تفعیل بایتن ناقصندن مصدر بویه کاورفتا مل تهیت کان
الف و فون مبالغه افاده ایدر زیر تهیت کن وصف تر کیدیدر تهیه اید پی
دیکدر یعنی برکسه به بر خصوصده مبارک اولسون دیکدر ته که فارسیده
مبارک باددیر لر پس تهیت کان تهیه ایدرک دیکدر کو کاف عربینک ضمیمه
قنی دیکدر عربیده این معناسنه ادات استفهام در مرده یا حرف وحدت
ویا تکیر مقدم مصدر مییدر قدوم معناسنه کلک دیکدر عید وصال تو بیانه
ولامیه در * محصول بیت * سنک عید وصال قدومندن قنی بر مشتق
تا کم تهیت ایدرک طالع مک قرشوسنه و ارایم یعنی طالعمه عید وصال
مبارک اولسون دیهیم ته کم عادت در بر خصوصده دیر لر * تا آسمان
ز حلقه بکوشان ماشود) کو عشوه زا بروی هم چون دلال تو) تا حرف تعلیل
حلقه بکوش وصف ترکیبی اقسامندندر قولنی کو به لی دیکدر اوصاف
بند کاندندر الف و فون ادات جعدر عشوه یا حرف وحدت بویته ده مصرع اول
تقدیم و تاخیر محل اولی کرک علت سابقه ایچون * محصول بیت * سنک
دلال کی ابرو لر کدن قنی بر ناز و شیوه تا کم آسمان بزم قولی بزدن اوله
یعنی سنک ابرو لرک شیوه سنی کو روپ آسمان بکنه و بالضروری اختیار
بزه کندی تسلیم ایدوب قولی اوله سنی سود بکم ز ایچون (در اوج ناز و نعمتی
ای آفتاب حسن * یارب مباد تا بقیامت زوال تو * محصول بیت * ای حسن
آفتابی ناز و نعمت او بنده سن یعنی کمال نعمته سن اللهم دن دیلم که
قیامت دلد زوالک اولسون حاصلی استر که مؤید اولوب قیامت دلد باقی فاله سن
(در چین زلفش ای دل مسکین چه کونه * کاشفته کفت باد صبا شرح حال تو
شصول بیت * ای دل مسکین چین زلف جانانده نیچه سن حالک ندر زیر
باد صبا حالک شرحی زیاده پریشان سو بلدی یعنی چین زلف جانانده کو کالک
حالی زیاده آشفته در دیدی) مطبوعه تر نقش تو صورت نیست باز طغر انویس
ابروی مشکین مثال تو * طغر انویس وصف تر کیدیدر ابرویه اضافی
اسم فاعل مفعولنه اضافی قبیلندندر مشکین مثاله اضافت بیانه در
محصول بیت * سنک نقشندن مطبوعه و عرک و قبولک صورت باغلمدی سنک

مشکین مثال ابرو کات طغر انویسی یعنی سنک ابرو کی چکن نشانی روی
نقشندن مطبوعه و عرک صورت باغلمدی حاصلی خلاق عالم سنک روی نقشندن
کو زلف نقش باغلمدی (بر خاست بوی کل زدر آشتی درای * ای نوبهار مارخ
فرخنده فال تو * آشتی بارشقه قدر در آی ایچری کیرای حرف ندا منادی
مخدوف در رخ فرخنده فال تو بیانه و لامیه در فرخنده فال وصف تر کیدی
اقسامندندر مبارک فاللی دیکدر * محصول بیت * بوی کل قافدی یعنی
بهار کادی صلح قبوسندن ایچری کیرای جانان بزم نوبهار من سنک مبارک
فاللی رخکدر یعنی کل وقتی کادی بزه صلح اوزره اول ای بزم نوبهار من
بوزی مبارک فاللی اولان جانان مصرع نایتنک معناسنی ای کیمسه که بزم
نوبهار من سنک فرخنده فال رخکدر دین داده خطا ایلش (در پیش خواجه
عرض کدامین جفا کنم * شرح نیاز مندی خودیا ملال تو * خواجه دن مراد
وزیر اعظم در عرض کدامین مصدرک مفعولنه اضافی قبیلندندر کدام قنی
و یا حرف نسبت و فون حرف تا کید کدام و کدامین معناده جفا به مضاف در
یعنی ته که عربیده ای لازم الاضافه در فارسیده کدام و کدامین اوله در نهایی
اضافی لفظی دکل تقدیریدر شرح نیاز مندی خود لامیه لر در ملال و ملالت
کو سوب انیچنمکدر * محصول بیت * ای جانان وزیر اعظم اوکنده قنی
جفایی عرض ایدهیم کندی نیاز مندلکم شرحی می بوخه سنک انیچنوب
کو سنک شرحی می زیر سنک کو سوب انیچنمک بکا جفا در (حافظ درین کند
سر سرکشان بسیست * سودای کچ مهر که نباشد شجاعت تو * درین کندن
مراد عشق در سر سرکشان لامیه سرکش وصف تر کیدیدر کشیدن باش
چکپی یعنی کیمسیه سر فر و ایلین کیمسیه دیر لر الف و فون ادات جعدر بسیست
یا حرف تکیر سودای کچ بیانه مفعول نهی مفرد مخاطب بریندن پشورمه
دیکدر که حرف تعلیل نباشد مجال تو یعنی سنک حدک دکل دیکدر
محصول بیت * ای حافظ بوکنده عشقه چوق سرکشلر بانی و اریعنی چوق
فدایی پهلو انلر بو که گرفتار دمدی اگری سودا پشورمه که عاشق سنک حد
و مقدارک دکلدر یعنی سرکشلر مغلوب عشق اولنجه سنک مجالک دکلدر عاشق
اولی وله ایضا) بیجان پیر خرابات و حق نعمت او * که نیست در سر من
جز هوای خدمت او * بیجان با حرف تخصیص و یا حرف قسم بیجان پیر خرابات
لامیه لر در حق نعمت ده بویه در که حرف بیان هوا محبت خدمت نه اضافی
مصدرک مفعولنه اضافی قبیلندندر تمام غزلده اولفظنه اضافت لامیه در *
محصول بیت * پیر خرابات جانچون وانک نعمتی حقچون که بنم باخنده آنک

خدمتی محبتیدن غیری نسبه یوقدر یعنی اکا خدمت ایلاکدن غیری مرادم
 یوقدر (بهشت اگر چه نه جای کاهکارانست) بسیار باده که مستظهرم برجت او
 * که حرف تعلیل مستظهر استفعال باندن اسم فاعل در آرقه لاجی معناسنه
 برجت با حرف صلا * محصول بیت * جنب اکا کاهکار بری دکل باده
 کتور که بن خدایت رجنه مستظهرم یعنی عفو و غفرانته امیدوارم زهد
 و تقوا مه مستظهرم (جراغ صاعقه آن صباب روشن با * زرد بخور سن ما
 آتش محبت او) چراغ صاعقه آن صباب لامیه لرد در صاعقه بلند رمد (محصول
 بیت * اول صبابان یادری چراغی روشن اولسون یعنی هرگز سوینسون که
 جاتانک محبتی آتشی بزم وجود مزه آوردی و جائز در که چراغ صاعقه دن
 رخسار مراد اوله و صبابان زلف و کاکل و کیسومر ادا اوله و او ضحیری بنه
 جاتانه راجع اوله یعنی جاتانک صاعقه رخ چراغی صباب زلفنده داتما روشن
 اولسون که اول صاعقه رخ چراغی بزم خرمن وجود مزه آتش محبت جاتانی
 آوردی یعنی وجود مزه و کوکله جاتانک آتش عشقی بر اقدی (بسیار باده که
 دوشم سروش عالم غیب * نوید داد که عامست فیض رحمت او * که حرف
 تعلیل سروش فرشته وحیه دیر نوید مشتلق که حرف بیان فیض بونده
 یغمور در رجنه اضافتی مصدر لک فاعله اضافتی قبیلندندر * محصول
 بیت * باده کتور که دون کیجه بکعالم غیب فرشته می مشتلق
 و پردی که اللهک رحمتک یغموری عامد و جمیع اشیای شاملد بر بس بزم باده
 نوشلفمزی ده شاملد رامدی باده کتور نوش ایده لم و عالم غمی فراموش ایده لم
 و رحمت و عفو نه امیدوار اوله لم (بر آستانه میخانه کرسری بینی * مزین بیای که
 معلوم نیست بیت او * محصول بیت * میخانه آستانه سنده اگر بر باش
 یعنی برکله کور رسک ایاغکله اوزمه یعنی دیمه زیرانی معلوم دکادر یعنی
 میخانه به وارمقدن مرادی نه اید و کنی کپسه بیان (مکن بچشم حقارت نگاه
 در من هست * که نیست معصیت و زهد بی مشیت او * معصیت مصدر
 مییدر عصیان معناسنه مشیت ده بویه در ارادت معناسنه * محصول بیت
 خطاب عام طریقله بیور برین مسته حقارت نگاه ایلد ز برامعصیت و زهدانک
 یعنی خدایت اراده سنده دکادر حاصلی کینی عاصی و کینی مطیع ایلین خدادار
 منه سنده نگاه بونده حفظ معناسنه در دین لغات عجمی اوجه حفظ ایلامش
 (غنی کدال ما میل زهد و توبه ولی بی نیام خواجه بگویم و فرد دولت او *
 میل زهد مصدر لک مفعولنه اضافتی در ولی مصرع ثانی به میروند بگویم
 با حرف تا کید کوشیم فعل امر مستطام مع الفیدر فرد بونده توت معناسنه در

محصول بیت * بزم کوکله زهد و توبه به میل ایاز اما خواجندک مبارک
 امی ایل و انک دولتی قوتله زهد و توبه به کوشش ایلد لم خدایمیر ایلد
 مصرع ثانی معناسنی خواجه آدینه وانک دولتی قرینه سعی ایده لم دیندر
 بی فرا بملر (دلا طمع میرا لطف بی نهایت دوست * که میرسد همه رالطف
 بی نهایت او) (محصول بیت) ای کوکل دوستک نهایت سز لطفندن طمع کسمه
 یعنی رجا کی قطع ایلد ز بر اجمیع مخلوقاته لطف بی نهایتی ابریشور پس سکا ده
 ابریشور (مدام خرقه حافظ پیاده در کروت * مکر خاله خرابات بود فطرت او
 محصول بیت * حافظک خرقه سی داتما باده ایچون رهنده در مکرانک
 طینی و خلقی خالک خراباتندر یعنی میخانه تراندن خلق اولمشدر وله ایضا
 (تاب بنفشه میدهد طره مشکای تو * پرده غنچه میدرد خنده دلکشای تو
 تاب اسم مصدر در بنفشه به اضافتی مفعولنه اضافتی سیدر و میدهد مفعولدر
 تقدیری بنفشه را تاب میدهد طره مشکای بیانیه مشکای وصف ترکیبدر
 ساییدن مشک از بیجی دیکدر مجاز از باده قوه و دن تعبیر در زیرامشک و غیر
 و لخنه از لکده زیاده و قو و بر پرده غنچه لامیه خنده دلکشای تو بیانیه
 و لامیه در دلکشای وصف ترکیبدر کوکل آجی معناسنه * محصول بیت
 بنفشه به تاب و برز یعنی بنفشه بی دور و بو کر سنک طره مشکایک یعنی رشک
 و حسد دن بنفشه بور بلور و بو کاور پرده غنچه بی برنار یعنی عرض و ناموسنی
 باره رسنک کوکل آجی کواشک حاصلی بنفشه زلف رشکندن بر تاب و بیج
 و غنچه خندان تبسمکدن پرده ناموسی باره لشم بر رسوا در مصرع اولک
 معناسنی بنفشه بوکلن و بر رسنک مشن از بیجی سچک بار کی یعنی سنک سچک
 بلوکی که مشنک از مشن کی رایحه طویه و بر ریامشکی ازوب محو ایدر بنفشه بی بوکر
 و دور دین معنای بیتدن هرگز بوی الماش و سنک مشنک رایحه لوطره لک
 بنفشه به حرارت و اضطراب و بر دین غریب حرارتی و ارامش * ای کل
 خوش نسیم من بلبل خویش را مسوز * کز سر صدق میگذشت شب همه شب
 دعای تو * محصول بیت * ای بنم خوش قوقولی کلم کندی بلبلکی باقه زیر
 صدق جهندن بتون کیجه سکا دعاید ری یعنی بن که سنک بلبلکم بی یا قوب
 باند روزه بر اصباح دل سنک دعا نه مشغولم (دوات عشق بین که چون
 از سر غر و احتشام * گوشه تاج سلطنت می شکند کدای تو * محصول بیت
 عشق دولتی کور که نیجه غر و احتشام جهندن سلطنت تاجشک گوشه سنی
 سنک کدال غیر یعنی ای جاتان سنک عشقک دولتی کور سیر ایلد نیجه
 زنه و بهر غر و غنمت جهندن سلطنت تاجی سنک کدال کسر ایدر

رد سروری و شمی

از بحر جز
مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

رد سروری

رد شمی

حاصلی بن که سنک کدا کم تاج سلطنتی باشه کیکه عارایده رم یعنی پادشاه غله
تنزل ایلم کدای تویرینه برای تو یازوب بیتک معناسنی عشق دواتنی کور که
نفر و احتشام او بخندن نیجه سنک ایچون سلطنت تاجنک گوشه سنی صدرین
معنای بیکی کسرایاش (من که ملول کشتی از نفس فرشتگان * قال و مقال
عالمی میکشم از برای تو * عالمی یا حرف تکیر * محصول بیت * بن که فرشته
نفسندن ملول اولوب بیحضور اولوردم عالمک یعنی خلق عالمک قال و مقالنی یعنی
سوزنی صاوینی سنکچون چکریم یعنی یا نمده فرشته نفس آله الم چکریم شدی
سنکچون خلق عالمک غوغاسنی چکریم مصرع اولک معناسنی بن که فرشته
سوزندن ملول اولدم دین سوزی برنده سوزیلمش (عشق تو سر نوشت من
خاله درت بهشت من) مهر رخت سرشت من راحت من رضای تو * سر نوشت
باشه یازیلاندر سرشت خلقت و طینت معناسنه در * محصول بیت * سنک
عشق باشه یازیلد یعنی از لدن بکامقدر در قبول طیرانی چنقد در خلک محبتی
خلقت و طینتد یعنی از لده وجودم مهر که خلق اولمش بنم راحت سنک
رضا کدر حاصلی عشق ایچنده سنکله هر نه که واقع اولورسه از لدن مقدر در
تقلیدی و عارضی دکادر (خرقه زهد و جام می کر چه نه در خور هم اند * این
همه نقش میزیم از جهت رضای تو * در خور و اور میله لایق معناسنه در
نقشدن مراد صورت در جهت رضای تو مصدر لفاعله و یا مفعولند اضافی
قبیلند در رضای توده بویه در * محصول بیت * زهد و تقوی خرقه سیله
جام می بری برینه لایق دکادر یعنی الضدان لایحه عبادت اما بن بوقدر نقش
و صورت اورورم سنک رضال ایچون یعنی سنک راضی اولمک ایچون و یابن شی
راضی ایلمکم ایچون حاصلی سنک رضال ایچون بن خرقه زهدی و جام می جمع
ایدرم و یاسنی ارضایلمک ایچون هم زاهدیم و هم باده نوش نقش و صورت
اورمقدن مراد بویکی ضدی جمع ایلمکدر دلق کدای عشق را کج بود در آستین
زودب سلطنت رسد هر که بود کدای تو (محصول بیت) عشق کدای سنک خرقه سی
یکنده خزینه اولور یعنی کدای عشق آستین دلق مخزن در پس سلطنته تیز
ایرین و هر کیمه که سنک کدال اولور یعنی سکا عاشق اولان آرزمانده پادشاه
اولور (شاه نشین چشم من تکیه که خیال تست * جای دعاست شاه من بی تو
مباد جای تو * شاه نشین چشم من بیایه تکیه که طرف مکران سو بکوب
طیانجق بر یعنی * عمد خیاله و تویه اضافت لامیه لدر و جای دعاست لامیه
محل دعا در دیمک اولور شاه من لامیه و منادایی تو مباد جای تو خبر منادی یعنی
مقصود بالندادر * محصول بیت * ای جانان بنم چشم شاه نشینی سنک خیالک

تکیه کاهیدرد عا محمیدرای بنم شاهم سنسز اولسون سنک یرک یعنی چشم
تکیه کاهی سندن خالی اولسون حاصلی کوزمدن و نظرمدن خالی اولمه شاه من
محرر حلال طریقه ماقبله و مابعدینه مصروف اولمق قابلدن فتمامل (شور
شراب و سر عشق آن تقسم رود زمزم * کین سر برهوس شود خالدر سرای تو
محصول بیت * شراب غوغامی و سر عشق غوغاسنی اول نفسده و ساعتده
باشندن کیدر که بپر هوس باشم سنک سرایک قیوسنک طیرانی اوله یعنی کوکلم
سنک قبول طیرانی اولمغله آسوده حال اولوب جمع شور و نشو ویشدن فارغ
البال اولور * خوش چنیت عارضت خاصه که در بهار حسن * حافظ خوش
کلام شد مرغ سخن سرای تو * عارض بونده کندی معناسنه در یعنی صقال که
بونده خط جانان مراد در اما اکثر اشعارده معروض معناسنه مستعملدر خاصه
بونده مصدر در خصوص معناسنه که حرف بیان در بهار حسن بیایه در
و مصرع ثانی به مرده و ندر حافظ خوش کلام بیایه خوش کلام وصف ترکیبی
اقسامندندر کوزل سوزلی دیمکدر مرغ سخن سرای تو بیایه و لامیه در
سخن سر اوصف ترکیبیدر سراییدنن ایرلی معناسنه سینده و خاده فحه
و ضمیه بزر در علی التعلکس فتمامل * محصول بیت * سنک عارض یعنی تازه
خطک بر کوزل چنقد در خصوص صا که سنک خسنک و کوزل لکک بهارنده حافظ
خوش کلامده سوزا بر لیلی مرغک اولدی یعنی بلبل سخن سرایک اولدی حاصلی
عارضک و خطک برزیا چنقد در خصوص صا حسنک بهارنده حافظ شیرین کلامده
بلبل داستان سرایک اولدی یعنی سن کوزلسن و بویه بی تطیر عاشقک واروله ایضا
(خط عارایار که بکرفت ماه ازو * خوش خلق است لیک بدر نیست راه ازو
خط عارایار لامیه لدر عار صقال بتن بر در بعضی صقال ایله قولق آراسته دیر لر
دیددی که حرف رابط صفت بکرفت با حرف تا کید گرفت بونده ایهام طریقه
واقعدر بری آی طو تلیق خسوف معناسنه و برینسی دیتسنک یعنی منفعل
و شرمنده اولدی معناسنه بکرفت ماه ایکی وجهله در بری ادعا طریقه ماهک
خسوفی مراد اوله و بریده ماهدن مراد روی اوله و طو تلیق دن مراد خط احاطه
ایلمکدر پس خط عذار ماه کبی روی خسف ایلمدی یعنی آینه الدی * محصول
بیت * یارک خط غداری که اندن ماه طو تلیدی کوزل خطه در اما اندن طشره
چقمه غدیول بوقدر یعنی اکا گرفتار اولان هرگز خلاص بوانز (ابروی دوست
کوشه محراب دولتست * انجا ببال چهره و حاجت بخواه ازو * کوشه محراب
دوات لامیه لدر در محراب ببال با حرف تا کید مال فعل امر مقدر در محراب
مالیدنن اولمق و سورتک * محصول بیت * دوستک ابروسی کوشه محراب

از بحر مضارع

مفعول فاعلات مضاعف فاعل

دولتداری یعنی محض دولتداری چهره کی صورت و اندن حاجت دایه که سکا
دولت و صلت میسر اوله معلومدر که دعار مستجاب اولان مبارک بر لره پوز
سورقوب حاجت دایله اما بروی جانانه رومال اولق ظاهر انحالقدر اگر چه
کلام ادعایدر * ای جرعه نوش مجلس جم سینه ناله دار * کاینه ایست جام
جهانین که آه ازو * جرعه نوش وصف ترکیبیدر مجلسه و مجلسک چه
اضافتاری لامیه در سینه دارک مفعول اولی و ناله مفعول ثانیه کاینه
که حرف تعلیل آینه ایست یا حرف وحدت جام جهانین بیانیه جهانین
وصف ترکیبی بیندندن جهان کوری معناسنه یعنی جهان انک سبیل
کورلد یکچون جهانین دیر را کثراستعمالده جهاناندر جهان کورستر
دیکدر * محصول بیت * ای جم مجلسنک جرعه نوشی سینه کی ناله طوت
یعنی درونکده مخالف فکر اضمار ایلله زیر اجم جهانین بر آینه در که آه اول
آینه دن که هیچ بر نسنه کی کیرلیوب اشکاره ایدر یعنی پادشاهن جای مذکور
صنعتی بر آینه در هر نه که کوکاکدن پکر سه آنی کورستر آینه ایلله آهی جمع
ایلد کوری اول جهتدندر که آینه آه دن پاس طوتار (کردار اهل صومعه ام
کردی پرست * این دودین که نامه من شد سیاه ازو * کردار کاف عربینک
فخیله وصف ترکیبیدر عمل معناسنه زرا کرد بونده اسمدر فعل معناسنه
و آرایدندن محقق اسم فاعل کتوری معناسنه در یعنی فعل و عملی وجوده
کتوری دیکدر کردارک معناسنی صکره مطلق عمل تخصیص ایلدیلر
کردار خوب و کردار زشت دیدیلر کوزل عمل و بر کین عمل معناسنه صومعه ام
میم ضمیر معناده می پرسته مقیددر می پرستم دیکدر دوددن مراد کردار
اهل صومعه در که حرف بیان * محصول بیت * اهل صومعه نک عملی بی
می پرست ایلدی یعنی انلرک عملیه عامل اولق بی رسوا ایلدی بو کردار اهل
صومعه نوتوتنی کور که بنم نامه علم اندن سیاه اولدی یعنی اهل صومعه نک
عملی بی کاهکار ایلدی حاصلی می پرست اولمه باعث اولدی (شیطان غم
هر آنچه تواند بکویکن * من برده ام پیاده فروشان شاه ازو * شیطان غم
بیانیه بکو خطاب عام بکن ده بویه در * محصول بیت * غم و غصه شیطان
هر نسنه به که قادر ایلدی بن اندن خوف ایللم زرا بن باده فروشره اندن
شاه ایلتمشم یعنی بن میکده به صغتمشم اندن امینم حاصلی باده نوشه غم طاری
اولاز (ساقی چراغ می بره آندب دار * کو بر روز سینه صبحگاه ازو * ساقی
منادی چراغ می صبحگاه بیانیه افتاب لامیه کو خطاب ساقی به در بر حرف
تا کیدر روز فعل امر مفرد مخاطب بالکندر دیکدر مشعل صبحگاه بیانیه

محصول بیت * ای ساقی چراغ می افتابک یولنه طوتوب دی صبحگاه
مشعل سنی چراغ میدن روشن ایلله یعنی افتابه سوبله عالمی چراغ میدن
برضیا ایلله دیو (آبی روزنامه اعمال مافشان * بتوان مکرسترد
حروف گاه ازو * ابی یا حرف وحدت و یا تکیه روزنامه یا حرف صله
روزنامه دن مراد دفتر در روزنامه اعمال مالا میله لدر فشان فعل
امر مفرد مخاطب صاج یعنی سب سترد بونده ستردن معناسنه در حرف
گاه بیانیه در * محصول بیت * ای ساقی بزم اعمال روزنامه سینه
بر صوب یعنی روزنامه اعمال می باده ایلله ایصلت اوله که کناه حرف لری
اندن یولنک اوله یعنی اوله که حروف گاهی اندن تراش ایدوب محواید و
(ایادین خیال که دارد کدای شهر * روزی بود که یاد کند پادشاه ازو *
ایا عجبا معناسنه در * محصول بیت * عجبا بو خیالده که شهرک کداسینک
وارد بر کون اولور میکه پادشاه اندن یاد ایلله یعنی کداتک خیالی بودر که
پادشاه آنی تذکر ایلله یعنی که عجبا بر کون اولور میکه پادشاه آنی یاد ایلله
یعنی عجبا جانان بیچاره عاشقی بر کون یاد ایدری (حافظ که ساز مجلس عشاق
راست کرد * خالی میاد عرصه این بر مگاه ازو * که حرف رابط صفت ساز
مجلس عشاق اضافتاری لامیه در در راست کرد تکمیل ایلدی یعنی دوزدی
عرصه سرای اوره سنده اولان میدان دیر لرا ما بونده مجلس عشاق میداندیر
عرصه این بر مگاه بیانیه در * محصول بیت * حافظ که عشاق مجلسنک اسپانی
ترتیب و تکمیل ایلدی خالی اولسون عشاق بر مگاهی میدانی اندن یعنی دایما
بو خدمت اوزرسته اولسون ساز و عشاق و راست مزاعات نظیر قبیلندندر
وله ایضا (کاین عیش میدمد ساقی کاهزار کو * باد بهار دیوزد باده
خوشکوار کو * کاین کل اوجاغی عیشه اضافت بیانیه در میدمد فعل مضارع
مفرد غائب بونده بلورر و بتر معناسنه در ساقی کاهزار وصف ترکیبی
اقسامندندر کل یکافلی دیکدر باده بار لامیه میوزد فعل مضارع مفرد غائب
اسر معناسنه باده خوشکوار بیانیه خوشکوار اوسکی باده * محصول بیت
عیش و صفا کاینی ظاهر اولور ساقی کاهزار قنی که خدمتده اولسون
بهار بل اسبور اوسکی باده قنی که نوش ایدلم (شرک نور کارخی یاد
همی دهد ولی * کوش سخن شنو بکادیده اعتبار کو * کل نویسانه کانخ
وصف ترکیبی اقسامندندر کل یکافلی معناسنه یا حرف وحدت کوش سخن
شنو بیانیه سخن شنو وصف ترکیبیدر شنویدندن سوز ایشید بی دیکدر دیده
اعتبار بیانیه * محصول بیت * هر تازه کل بر کار خدن باده و بر یعنی هر تاز

از بحر جز
مفعولن مفاعلهن مفعولن مفاعلهن

کل بر کوزلی اکدیر اما سوزایشید بی قولی قنده اعتبار کوزلی قنی که تازه
 کادن عبرت آله یعنی اعتبار کوزلیه نظر اید نجه یردن بتن نباتک هر برندن
 بر عبرت و بند انور (مجلس بزم عیش را غالیه مراد نیست * ای دم صبح
 خوش نفس نافه زلف یار کو * مجلس بزم عیش لامیه لر در بزم صحبت
 معناسنه در رادان تخصیص غالیه مراد بیانیه غالیه قلبه مسکد دید کاریدرم
 صبح خوش نفس لامیه و بیانیه در خوش نفس وصف ترکیبیدر نافه زلف یار
 بیانیه و لامیه در (محصول بیت) بزم عیش مجلس سنگ غالیه مرادی بوقدر یعنی
 مجلس بزم عیش مراد چه دکل ای خوش نفس صبح صبح نافه زلف یار قنی که
 مجلس بزم عیش زده غالیه لک ایلسون یعنی ای خوش نفس صبح و قنی بزم نافه
 زلف یار کرک (حسن فروشی کلم نیست تحمل ای صبا * دست زدم بخون
 دل بهر خدا نیکار کو * حسن فروشی وصف ترکیبیدر کوزلک صابجی
 معناسنه و با حرف مصدر که اضافه لامیه در تقدیری حسن فروشی کارا
 تحمل نیست در ضرورت وزن ایچون ترک اولندی * محصول بیت * کاک
 کوزلک صابجی غننه تحمل بوقدر ای صبا یورکم قاتنه ال اوردم الله ایچون
 نکار قنی یورک قاتنه ال اورمق الم و محنتدن کایتدر یعنی فراق جانان المی
 یورکم قاتنه بودم نکاردن برخبر و برای صبا زرانکار حاضر اوانجه کل حسن
 فروش اولمز (شمع محرر خیر کی لاف ز عارض تورد * خصم زبان دراز شد خنجر
 ابدار کو * شمع محرر لامیه خیر کی قاشمقی اما بونده و تعلق معناسنه در یعنی
 صبا یورمک عارض قولامیه در خصم مبتدا زبان دراز شد خبری زبان دراز
 وصف ترکیبیدر اوزون دیلی دیمکدر خنجر آبدار بیانیه آبدار وصف ترکیبیدر
 ابدار بونده ایکی معناسنه در فتأمل * محصول بیت * محرر شمع دو تعلقندن
 و ضمه اسر لغندن سنگ عارض کدن لاف آوردی یعنی عارض که کندینی بکزند
 خصم زبان دراز اولدی یعنی دیلی اوزادی خنجر آبدار قنی که باشی قطع ایدم
 خنجر دن مراد مقرر ادر (گفت مکر ز لعل من بوسه نداری آرزو * مردم ازین
 هوس ولی قدرت و اختیار کو * محصول بیت * جانان دید بکه بنم لعل لبدن
 مکر بوسه آرزو طومر سن یعنی لبم اوچک آرزو ایلز سن بن دیدم که بوهوس
 و آرزودن اولدم اما قدرت و اختیار قنی یعنی لبک بوس ایلکه قدرت و اختیارم
 یوق والا هوس و آرزو کالده در و عاشق اندن اوز که مراد و مقصودی بوقدر
 (حافظ اسکر چه در سخن خازن کنج حکمتست * از غم روز کاردون طبع
 مخنکر کو * خازن کنج اضافتی اسم فاعلک مفعولند در و حکمت اضافه
 بیانیه در طبع مخنکر بیانیه مخنکر اوصاف ترکیبیدر سوزاد ایلدی دیمکدر

محصول بیت * اگر چه سوزده حافظ حکمت خزینه سنگ خزینه داریدر یعنی
 سوزده اهل حکمتدرا ما غم روز کاردن سوزاد ایلدی طبع قنی یعنی حکمت آله
 سوز سو بلمکه غم ایام مانع در بوسه قدرت و وسعت کالده در وله ایضا
 (مرا چشمیست خون افشان ز دست آن کمان ابرو * جهان برفته خواشد شد
 از آن چشم و از آن ابرو * چشمیست یا حرف تکیر * محصول بیت * اول کمان
 ابرو نلک شدن بنم چشم خون افشان در یعنی فان صاحبیدر حاصلی کوزم فان
 اغلر جهان برفته اولسر در اول چشم جانان دن و اول ابرو سندن (غلام
 چشم آن ترکم که در خواب خوش مستی * نکارین کاشنش رویست و مشکین
 سایمان ابرو * غلام چشم آن ترکم لامیه لر در که حرف رابط صفت خواب
 خوش مستی بیانیه و لامیه در نکارین یا حرف نسبت و نون حرف تاکید کاشنش
 رویست تقدیری کلک نیست رویش در ضرورت وزن ایچون تقدیم و تأخیر اولندی
 محصول بیت * اول جانانک چشمک قوی بم که مستلک طاتلی اویق و سنده
 روی منقش و مزین کاشندر و ابروی مشکین سایمان در شین ضمیر ترک که
 راجع در (هلالی شد تنم زین غم که با طغرای مشکینش * که باشد مه که بناید
 ز طاق آسمان ابرو * هلالی یا حرف تکیر که حرف بیان طغرای مشکینش
 بیانیه طغرای احکام و پروانه چکان نشاندر اما بونده ابرو مراد در که اسمر کیم
 معناسنه که حرف بیان طاق کمر آسمانه اضافه بیانیه در * محصول بیت *
 تنم هلال اولدی بوغمدن که جانانک مشکین طغرای سیله یعنی مشکین ابروی
 سیله مه کیمدر که طاق آسمان دن ابروی کوستره مه دن مراد هلال در حاصلی
 ابروی جانان و اریکن هلال نه حدیدر که طاق آسمان دن کندینی کوستره
 (تو کافر دل نمی بندی نقاب زلف و میترسم * که محرابم بگرداند خم آن
 دلستان ابرو * کافر دل وصف ترکیبیدر بی رحم ولی شفقت معناسنه
 نقاب زلف بیانیه و او حرف حال میترسم مصرع ثانی به مرهوندر که حرف بیان
 خم آن دلستان ابرو لامیه و بیانیه در زیر تقدیری خم آن ابروی دلستان در
 ضرورت وزن و قافیه و ردیف ایچون تأخیر قلندی فتأمل * محصول بیت
 سن بی رحم نقاب زلف کی بغلزن یعنی رویکی نقاب زلف ایل ستر ایلز سن
 اما قور قمر که اول دلستان ابرونک خنی محرابی دوندره یعنی محراب
 مساجد دن بی کندی به مائل ایلیمه محرابی دوندره مکدن مراد معهود محرابی
 ترک ایدیر و بی اول خم ابرو بکا محراب ایلکدر (روان گوشه کیراترا
 جبینش طرفه کلزار است * که بر طرف چنزارش همی کرد چنان ابرو *
 گوشه کیر و صف ترکیبیدر الف و نون ادات جعفر و را حرف تخصیص جبین

الذی طرفه عجب دیکر که حرف رابط صفت طرف چنانرا لامیه کرد و فعل
مضارع مفرد غائب چنان فاعلی کرد و لفظ مشترک را اول و ر و چکنز نور بیننده
چنان صفت مشبهه در صالنگان و تفرج ایده کن معناسته * محصول بیت *
کوشه کبره یعنی اهل عزت عزیز لره جانانک آتی عجب کار در که چنزاری
جانبندن ابروسی صالترق چکنز نور و با ابروسی چنان اول و ر یعنی صالنگان اول و ر
حاصلی چنزاری طرفندن صالینور یعنی ابروسی جانانک خطی جانبنده
جلوه کرد (همیشه چشم مست را کان حسن در زه باد * که ازشت
توتیرا و کشد برمه کان ابرو * محصول بیت * داتما سنک مست چشمک حسن
کافی زخمده اولسون یعنی قورلمش حاضر اولسون حاصلی داتما حسن دار
اولسون دیکدر زیر اسنک شستگدن چشمک تیری مهه کان ابرو چکنر (رقیبان
غل و مارازان چشم و جبین هر دم * هزاران گونه پیغامست و حاجب
در میان ابرو * حاجب قاش و قیوچی * محصول بیت * رقیب غافل در
حال بو که بزم چشم و جبین جانانک هر دم یک دور و خبر من و اردر و اراده
حاجب یعنی واسطه ابرو در حاصلی جانانک خبر نامه واسطه مز ابرو سیدر
(دگر حور و پر را کس نکوید با چنان حسنی * که این را ایچنین چشمست و انرا
انچنان ابرو * حسنی یا حرف تکبیر که حرف بیان (محصول بیت) جانانک حسنی
کی حسنه کسد حور و پری به دیم که بونک بوچین چشمی و انک انجلین
قشی و اردر حاصلی جانانک حسنی قمنده کیمه حور و پرینک چشم و ابروسی
یکدنز بیتده لقب و نشر مرتب رعایت اولنشدن (اگر چه مرغ زیرک بود
حافظ در هواداری * شیر غمزه صیدش کرد چشم آن کان ابرو * محصول بیت
اگر چه حافظ هوادار افاده یعنی شجریه مرغ زیرک ایدی اما شیر غمزه آتی صید
ایلدی اول کان ابرونک چشمی یعنی مرغ زیرک ایکن چشم جانانه شکار اولدی
و زیرکانه فائده و برمدی و له ایضا (ای پیکر استان خبر یار ما بکو * احوال
کل به بلبل داستانرا بکو * داستان داستانن محقق در حکایه و قصه معناسنه
محصول بیت * ای طوغریلک و ککر چکارک یکی بزم یار منک خبرن
سویله دخی کلک احوالی بلبل داستانرا به سویله یعنی معشوقک احوالی
عاشق بیچاره سویله (ما محرمان خلوت انسیم غم مخور) بایار آشنا سخن آشنا
بکر چنرمان خلوت نس لامیدر در یار آشنا بیایه سخن آشنا لامیدر
* محصول بیت * بیکه خطاب ایدوب بیور که برانس خلوت مخمره لبر غم
بیمه یعنی بارک خبری بزم سویله قورقه که بزارک مخمره لری بر آشنا باره آشنا
بیمه سخن بزم سویله بزم سویله بزم سویله بزم سویله بزم سویله

از بحر مضارع
مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

ن پادشاه بکو * محصول بیت * ای پیکر بوفقیه اول عظمت صیاحینک
نامه سنی او قوبو کدایه اول پادشاهک حکایه سنی سویله (دله ساز دام طره
چو بر خاله میفشاند * با آن غریب ماچه گذشت از هوا بکو * میفشاند
بونده ماضی صرف در سلکدی دیکدر غریب مالا میه غریبیدن مراد دلدر
هوادن مراد محبتدر * محصول بیت * چونکه جانان دللری طره سندن خالک
اوزرینه سلکدی اول بزم غریب کو کله هوادن نه بکدی سویله یعنی طره ددن
خالک دوشجه حالی نیچه اولدی (کریکرت بدان در دولت کدر بود *
بعد از ادای خدمت و عرض دعا بکو * محصول بیت * ای پیکر اگر پردخی
اول در دولت کدرک اولورسه یعنی اول در دولت او غررسک ادای خدمتدن
و عرض دعا نصکره سویله (در راه عشق فرق غنی و فقیر نیست * ای پادشاه
حسن سخن با کد بکو * محصول بیت * بوبیت مقول قولدر عشق بولنده
غنی و فقیر بیننده فرق یوقدرای حسن پادشاهی کدایه سوز سویله یعنی بویه
ارلنجه بن کدایه صاحب ایلکدن عار ایله (هر کس که کفت خالک
در دوست نوتیاست * کو این سخن معاینه در چشم ما بکو * کو خطاب
عام * محصول بیت * هر کسه که دیدیسه خالک در دوست نوتیادرسن
کادی که بوسوزی اشکاره بزم کوزمن او کنده سویله یعنی خالک در دوست
اکسیردر بلکاکسیردن عزیز چشم و نوتیا و معاینه خوب واقع اولمش
(صوفی که منع ماز خرابات میکند * کور در حضور پیرمن این ماجرا بکو *
کوبینه خطاب عام منع مامصدرک مفعولنه اضافتدر * محصول بیت
صوفی که بزی خراباتن منع ایدرا کادی که بوماجرای بنم پیرم حضورنده
سویله و کور که نه جواب ایشیدرسن یعنی سنک منعکی معقول ادله ایله دفع
ایدر (آن می که در سبودل صوفی بعشوه برد * کی در قدح کرشمه کند ساقیا بکو
* محصول بیت * خواجه ادها طریقه یور اول می که سبوده ایکن عشوه
ایله صوفینک کوکلی الدی و کورتدی قدحده بجن کرشمه ایدر ساقیا سویله
یعنی نه زمان بزمه کلوب ایچلور تعیین ایله * برهم چومیزدان سر زلفین مشکار
باماسرچه داشت بیای صبابکو * برهم قرش مورش دیکدر میزد جائزدر که
حکایت حال ماضی اوله و جائزدر که ماضی صرف اوله داشت ده بویه در
* محصول بیت * چونکه مشکار ایکی زلفک اوچنی قرش مورش ایدردی
یا خود ایلدی بزمه نه سودا طوناردی و یانه سودا طونیدی ای صباب سویله
یعنی بزمه نه ایش ایشلمک مرادی ایلدی ای صباب سویله یعنی سر زلفینی برهم
ایلمکدن مرادی دلمزی بر بشارت حال ایلکدر (مرغ چن زنا له من دوش

میگر است * آخر و واقفی که چه رفت ای صبا بگو * مرغ چن یعنی بلبل رفت
 بونده واقع و صادر اولدی معناسنه در واقفی یا ضمیر خطاب * محصول
 بیت * بلبل بنم ناله مدن دون کیچه اغلردی ویا اغلدی سن واقفسن
 نه واقع اولدی ای صبا سوله یعنی بلبل بنم ناله مدن نیچون اغلردی سن بیاورسن
 ای صبا سوله حاصلی سبب کریمه سی ندر برزه خبر ویر بویستک بیت سابقه
 قافیه سی بر اولوب ویت سابق دوا وینده نایاب اولدی غنمدن حضرت
 خواجه نك اولیه (جان پرورست قصه ارباب معرفت * رمزی بر ویرس
 وحدیثی صبا بگو * محصول بیت * صبا به خطاب ایدوب بیورر که ارباب
 معرفتک قصه سی جان پرور در آمدی ای صبا اهل معرفتدن وار بر رمز صور
 وکل بزه بر خبر سوله (هر چند ما بدیم تو ما را بدان مکی * شاهانه ماجرای
 کناه کد ایدو * محصول بیت * هر قدر که بزید ایرسن بری اول بر اما زاق
 سیدیه مواخذه ایله بلسکه پادشاهانه کد انک کگاهی ماجرا سی سوله یعنی
 خطاب و عتاب ایله عقوبت ایله (حافظ کرت مجلس اورا میدهند * می نوش
 و ترک زرق ز بهر خدایکو * اوضاعی شاهه راجعدر * محصول بیت *
 ای حافظ اگر شاهک مجلسه سکا یول و بر رلر سه یعنی شاه مجلسه محرم
 اولور سن باده ایچ وزرق وریانک ترکی الله ایچون سوله یعنی زرق وریایی
 ترک ایلدم دی بگو بونده بکن معناسنه در تر که استعمال اولندی غنمدن
 دین بویه عنیدیائی ترک ایله اولی ایدی وله ایضا * مزرع سبز فلک دیدم
 و داس مه نو * یادم از گذشته خویش آمد و هنگام درو * مزرع سبز فلک
 بیایه لر در و داس مه نوده بویه در گذشته خویش لامیه هنگام دروده بویه در
 در و دالک فنی و کسریله و رانک فحیمله ایدر در ویدندن مشتق بچم معناسنه
 محصول بیت * یشل فلک ترلا سی یا فلکک یشل مزرعنی و هلال اورا غنی
 کوردم کندی اکیتم و بچم وقتی یادمه کادی یعنی دنیاده علم و آخر تده
 جزا پاداشم خاطر مه کادی حاصلی فلکی کو کرش اکیند و هلالی اورا غه
 نشیه ایش * کفتم ای بخت بخت بیدی و خورشید دمید * کفتم با این همه
 از سابقه نومید مشو * بخت بیدی یا ایله مو کد فعل ماضی مفرد مخاطبدر
 خشمیدن یا قی و او بومق معناسنه و او حرف حال خورشید میند او دمید
 خبری دمیدندن ظاهر اولدی یعنی طلوع ایلدی معناسنه با این همه
 عرییده مع ذلک معناسنه در ترکیده بونک برله دیرلر سابقه یعنی
 رحمت سابقه اشارتدر سبقت رحمتی علی غضبی کلامنه نومیدم و مأیوس
 اولدم بکدر * محصول بیت * خواجه بیورر که بخته خطاب و عتاب طریقله

بهر رمل و دشمی
 فاعلاتن فعلاتن فعلن

دیدم که ای بخت یا ندل او بودک حال بو که کونش طوغدی یعنی سن حضوره
 و اویقویه وار بجه بن محنت و امده اولورم زیر ایمان اولدی بیکه طالع خوابده
 اولسه صاحبی الم و محنتده اولور اما بیدار اولسه صاحبی آسایش و آرام دلد
 اولور بخته بویه خطاب و عتاب اید بجه جواب و بر دیکه بونک برله خدانک
 رحمت سابقه سندن مأیوس اولمه زیر اسبقت رحمتی علی غضبی انک شایندر
 بخت بیدی فعلی نوله یازوب مصراعک معناسنی ایدم ای بخت او بومدل
 و آفتاب طلوع ایددی یعنی عمل ایتدل و عمر آخره ایرشدی دین مسکین دخی
 او یورمش تقریر اولان وجهه اوزره بیتک معناسنی مکر دوشنده کوره منه سنده
 سابقه لطف و نصیب معناسنه استعمال اولنور دین عنیدیات سوله بکده عجب
 ماهر در با این همه نك معناسنی بود کلی ایله دین مع ذلک معناسنه و اصل
 دکل ایش (کر روی پالک و مجر دچو مسیحا بفلک * از چراغ تو بخورشید رسد صد
 بر تو * روی فعل مضارع مخاطبدر رویدندن حرف شرطه کیدر سنک دیمکدر
 پالک و مجر د عطف تفسیری شکیدر جوادات تشبیه مسیحا حضرت عیسا
 در معلوم اوله که عیسا و مسیحا و یا مسیح ذکرا و لسه تجر د بیلد کرا و لنور زیر
 حضرت عیسا تمام عمر نده تاهل ایله شد رسودی دعا کوی کبی بلسکه عمری
 تجر دله بکشد چراغ تو لامیه تقدیری از چراغ عشق تو در ضرورت و قریه قائم
 اولدی بچون حذف اولندی (محصول بیت) اگر حضرت عیسا کبی لوث دنیادن
 پالک و علایق و عوایق نفسانیدن مجر د فلکک عروج ایدر سنک سندن کونشه
 یوز بر تو ایر بشور یعنی کونش ماهی ضیاء دار ایلدی کبی سن خورشیدی
 مضی ایدر سنک حاصلی عاشق که آر زوی طبع و هوای نفسدن قور تلمش اوله
 البته جانانه بر تو عشق تأثیر ایدوب اندن مستی اولور مصراع ثانی نك معناسنی
 سنک چراغکدن خورشیده یوز بر تو ایر بشور مراد بودر که عشق الهی سیدیه
 آفتابدن روشن و بلند اولور سن دین معنایی روشن بیان ایلمش (تکیه
 بر اختر شب دزد مکن کین عیار * تاج کاوس ببرد و کرکی خسرو * تکیه مکنده
 مقید در تکیه ایله یعنی سویکفه و طیانعه یعنی اعتماد ایله دیمکدر اختر بیلد زدر
 شب دزده اضافتی سیایه و یا لامیه در شب دزد کیچه او غریبی ترک اکا قره
 او غریبی دیرلر کین که حرف تعلیل عیار دن کیچه او غریبی مراد در تاج کاوس
 لامیه کاوس زمان قدیمده بر اولوبادشاهل آیدر کی ده دیرلر کیکا و سده دیرلر
 و کیخسر و اولده کیکاوس کبی صاحب تخت و کر بر عظیم پادشاهدر کر
 کیخسر و دید کاری اول قوشقدر که نصف دینا خراجی د کردی * محصول بیت
 اختر شب دزده اعتماد ایله زیر ابو عیار کاوسک تاجی و کیخسر و ککری

ردش می

ردش می

فایمندر یعنی یونلری هلالک ایدوب سلطنتدن دور ایلمندر جائزدر که اختر دن
 مراد ماه اوله و شب دزد اولدیغی اوغریلر کی کجه دور و سیرایلدی کیچون اوله
 و جائزدر که اختر دن مراد طالع اوله و شب دزد دن فلک و بادشاه مراد اوله تشبیه
 طریقیله کیمسه مرحت ایلیوب هر کسی هلالک ایلدی کیچون پس اضافت
 لامیه اولور حاصلی فلکک طالع و بجتنه اعتماد ایله یعنی سکا بر قاج کون معین
 و ظهیر اولوب سنی صاحب دولت ایلدیکنه اعتماد ایله زیر اعاقبت سنی هلالک
 ایدیسردن ته که حضرت شیخ عطار بیورر بیت * چرخ مردم خوار
 اگر روزی دوم مردم پرورست * نیست از شفقت مکر پرواره اولا غرست
 (آسمان کرم فروش این عظمت کند عشق * خرم نه بجوی خوشه
 پروین بدو جو * کند که حرف تعلیل خرم نه بیایه بجوی با حرف مقابله
 جوجیک فتحیه آریه دیمکدر یا حرف وحدت خوشه پروین بیایه خوشه
 اوزم سالقمی و بغدادیک و آریه نک و غیرینک بشاغنه دیرلر پروین و برن بانک
 قصه لایله اولکریلدن نه دیرلر * محصول بیت * خطاب عام طریقیله بیورر
 آسمانه دی بو عظمتی و تکبری صاعقه زیم اعشقه آی خرمی بر آریه به پروین
 خوشه سی ایکی آریه به در یعنی عاشق قنده معشوقدن غیرینک اعتباری
 یوقدر (کوشوار زر و لعل ارچه کران دارد کوش * دور خوبی کدرانست
 نصیحت یشنو * کوشوار کاف عجمینک ضمیمه کوبه کراندن بونده مراد قولی
 آغز لقی عرییده کا و قدر لر و اول فنی و فافک سکونیه بونده سوز ایشتمکدن
 کایتدر دور خوبی لامیه و یا حرف مصدر کدران صفت مشبه در بکن دیمکدر
 محصول بیت * زر و لعل کوبه سی کچه قولی آغز لندری یعنی انک صاحبی
 مغرور ایدوب سوزد بکلمی اولور اما کوزلک زمانی کچه کند نصیحت ایشتم
 یعنی نصیحت پذیر اولوب منتصیح اول حاصلی صاحب مکت و قدرت مغرور
 اولوب سوزد بکلمز اما دیکلمک کرک زیر احوال عالم بر قرار دکل متغیر در
 خواجه جانانه بناید که خوبلغکه اعتماد ایله که کدراندر * چشم بد دور
 زخا تو که در عرصه حسن * بیدق راند که بردازد و خورشید کرو * چشم
 بد دور جمله دعایه چشم بد دور باد تقدیرنده در براماز کوز ابراق اولسون
 دیمکدر خال تو لامیه عرصه حسن بیایه عرصه حسن مراد اوزر نه شطرنج
 اویناد قلمی نسنه در بزکی و غیر بیسی بیدق یا حرف وحدت که حرف رابط
 صفت کرو کاف عجمینک کسری و رانک فتحیه لفظ مشترک در بونده اوج مراد در
 یعنی اول نسنه که اوج شی ایچون اور نه به قور راچه و اسباب کی * محصول
 بیت * منک خالکدن برامز کوز ابراق اولسون که حسن بساطنده بر بیدق

سور دی که مد و خورشید دن کروالدی یعنی خالک حسن بساطنده برایش
 ایشلدی که بر اشفقه دهه و خورشیده غالب اولدی زیر ا کروی یکن آلور
 (آتش زرق وریا خرمین دین خواهر سوخت) حافظ این خرقه پشیمه بیند از و برور
 آتش زرق بیایه خرمین دین ده بویله در خرقه پشیمه بیند از بایله مؤکذ فعل
 امر مخاطب براق دیمکدر (محصول بیت) زرق وریا آتشی دین خرمینی یا قیسردر
 ای حافظ بو خرقه پشیمه بی براق و کیت یعنی کسوه زرق وریا در آتی ترک ایله
 یوخسه دین خرمینی یا تر ایدر وریا ایشلدی کفتابرین شدی تماشای مایه نو
 از ماه ابروان منت شرم بادرو * تماشای مایه نو با حرف صله و یا حرف تخصیص
 و اضافت لایله و بیایه لدر ماه ابروان منت اغشاء قلمی بیایه و لامیه لدر
 * محصول بیت * جانان دیدی که طشهر کندک ماه نو تماشاسنه و یا تماشا سچون
 بنم ابرولرم ماعندن سکا شرم و بخت ابرولسون و ارکیت یعنی بنم ابرولرم هلالی
 تماشای و اریا بکن هلال فلک تماشاسنه و ارمق او تا غمزقه دندر (عمر یست
 نادات زاسیران زاف مامت * غافل ز حفظ جانب یاران خود مشو * عمر یست
 عمر لغتده مدت حیاندرا اما اصطلاحده زماندن کایتدر و یا حرف وحدت حفظ
 جانب یاران خود حفظ جانب مصدرک مقولنه اضافت در و باقی اضافت لر
 لامیه لدر در مشو فعل نهی مفرد مخاطب شویدن اوله دیمکدر * محصول
 بیت * جانان بیوردی که بر زماندر که ای خواجه سنک کوکاک بزم زافمز
 اسیر لندرامدی کندی یارانک جانبی حفظ وصیانت ایلکدن غافل اوله
 یعنی بزم زلفمزده کوکاک کی اسیر اولان یاران حقنی رعایت وصیانت ایلکدن
 غافل اوله حاصلی زافمزده اسیر لک حالتی تفقد ایله (مفروض عطر عقل بهندوی
 رب یار * کنج باغ از نافت مشکین بنیم جو * مفروض خطاب عام فعل نهی
 مفرد مخاطب صاعقه دیمکدر عطر عقل بیایه عطر عینک کسری و طانک
 سکونیه خوش قوقوبه دیرلر بهندوی زلف یار با حرف صله
 و اضافت لر بیایه و لامیه لدر کنجبا که حرف تعلیل آنجا طرف مکان مراد
 زلف یار در نافت مشکین بیایه بنیم جو با حرف مقابله یارم آریه به * محصول
 بیت * عقل عطری یارک هندوی زافنه صاعقه زراف یارده بیک نافت
 مشکین یارم آریه به در یعنی یارک زلفی ایله معطر در که انده نافت مشکینه کیمه
 اعتبار ایتز (نخم و فار مهر درین کهنه کشتزار * انکه شود عیان که رسد
 موسم درو * نخم و فایایه مهر محبت کشتزارا کینلک عیان عینک کسریله
 مفاعله بانک مصدر ثانیسیدر * محصول بیت * بواسکی اکیلکده که
 دنیادر مهر و وفاتخمی یعنی غره و نتیجه سی اول وقت ظاهرا و لور که موسم

از بحر مضارع
 فعل فاعلات مفعیل فاعلان

در اوله یعنی تخم وقتی ابریشم حاصلی قنقی عاشقده مهر و محبت و اراده و کی
 اول وقت ظاهر اولور که موسم وصال جانان ابریشم ته که یو پتده بیور و ریت
 کیمه کیمه عشق کیشانی وارد در * عاقبت معشوقه آئی ایر کورر (ساقی یار
 باده که رمزی بگویم * از سر اختر کهن و سیر ماه نو * اختر که نهند مراد قدر در
 و ماه نو دن هلال (محمول بیت) ای ساقی باده کتور که سکار بر مرز دبه یم اسکی
 آئی سر نندن و ماه نو سر نندن یعنی آئی کاه هلال و کاه بدر و کاه محاق اولد یغتنک
 سر نندن سنی اکاه ایده یم حاصلی سبعة سیاره نك احوال و احکام نندن سنی
 خبر دار ایلیم یم (شکل هلال هر سمره میدهد نشان * از افسر سیامک
 و ترک کلاه * سیامک بعضی دیدیلر که افراسیاب اوغلی در و بعضی دیدیلر
 کیو مرت آدی بر یاد شاهک اوغلی در و العهده علی الراوی زوزای عجمینک
 فقیه له رسم زالت برادرید بعض نسخه ده زور بر بند کو واقع در کاف عجمینک
 فقیه له بر بهادر پهلوانک اسیدر * محصول بیت * ساقی به سو بلیه جکی رمز
 یو بیتک مضمونیدر هلال شکلی هر آئی باشنده نشان ویر و سیامکک تاج نندن
 و زور و کو کلاهی ترکندن یعنی سیامکک تاجی هلال کبی مد و رایدی و زورک
 و کولک تاج و کلاهنگ ترکی نه هلال کبی نیمه پاره دندر یعنی هلال کبی نیمه
 پاره دن مجتمع بر کلاه ایدی عاقبت مر و زایام ایلنه تاج و آلدی نه ترک کلاه نه
 صاحب لری بل * که هب باد قنایه واردیلر * حافظ جناب پیرمغان
 مامن و فاست * درس حدیث عشق بروخوان و زوشنو * حافظ منادی
 جناب پیرمغان بیاینه لردر و مبتدا مامن و فاست لامیه و خبر مبتدا
 درس حدیث عشق لامیه و بیاینه در بروخوان اوزینه اوقو یعنی تقریر ایل
 دیمکدر برقرینه سینه * محصول بیت * ای حافظ جناب پیرمغان
 و فاما منیدر یعنی مکان امن و امان در عشق حدیثی در سنی اکا تقریر ایل و آندن
 ایش و اوکرن حاصلی عشق سوزنی پیرمغان ایلور آندن ایشیدوب اوکر نکل
 کرکله ایضافی حرف الهاء (ای که با سلسله زلف دراز آمده * فرصت یاد که
 دیوانه نواز آمده * ای حرف ندامتادی محذوف نه که مر ارایان اولمخنددر
 که حرف بیان سلسله زلف دراز بیاینه لردر که حرف تعلیل دیوانه نواز وصف
 ترکیبیدر نوازیدن او خشمی معنایه رعایت و تعهددن عبارتدر (محمول
 بیت * ای شول جانان که دیوانه نواز کیش سن یعنی سلسله زلف دراز ایل کملک
 کو کلمی اکبند ایلک مراد در بوخودا کار عایت و تعظیم درامدی بواشی
 اینلمکه فرصت ایلسونکه معقول مصطفی در (ساعتی ناز مغرما و بکردان عادت
 چون بر سیدن ارباب نیاز آمده * ساعتی با حرف و حدیث * محصول بیت

بر ساعت ناز بیور محبوب عادت کی دوند یعنی تغییر ایل چو نه که ارباب نیازک
 خاطرخی صور صغه کیش سن یعنی ارباب نیازک پرستنه کالجیه رفیق و لطفه له
 کل * آسوده حال اوله قهر و غضبه کله که مجروح خاطر اوله دیمکدر (پیش
 بالای تو یازم چه بصلح و چه بچینک * که بهر حال برانده ناز آمده * نازم فعل
 مضارع متکلم وحده قربان اوله یم دیمکدر چه بصلح و چه بچینک بو عبارتدر
 روزمره لندندر حالت صلحه و چنکده دیمکدر که حرف تعلیل برانده ناز امم
 فاعلک مفعولنه اضافتیدر نیازک را شنی یعنی نازه لایق و مناسب معنایه
 محصول بیت * سنک قدک اوکنده قربان اوله یم حالت صلحه و چنکده یعنی
 حالت رضا و سخطده سنک و امت که فدا اوله یم زیر اهر حاله یعنی صلح و چنکده
 نازه را شنی و یا شنی کیش سن حاصلی رضا و سخط ده ناز سکا لا بقدر دیمکدر
 (آب و آتش یم آمیخته زان اب لعل * چشم بدور که خوش شعبده باز آمده
 یم آمیخته فرشدر مش سن دیمکدر (محمول بیت) لب لعل کندن آب و آتشی
 مخرج ایلش سن یعنی قارشدر مش سن برامش کوز ابرام اولسون که خوش
 حقه باز و عیار واقع ایلش سن خواجه لیلک طشره سنی آبه و ایچری سنی آتسه
 تشبیه بیور مش آمده لفظ منده واقع اولان همزه بی ضمیر خطاب دین معنوه عجب
 زواید کواش که قابل خطاب دکل (آفرین بردل نرم تو که از بهر ثواب * کشته
 غمزه خود را بخار آمده * دل نرم تو بیاینه و لامیه در که حرف تعلیل از بهر ثواب
 مصراع ثانی به مرهوند کشته غمزه اسم مفعولک قائم مقام فاعلنه اضافتیدر
 همزه را اضافت ایچون کلمشدر خوده اضافت لامیه در بنماز با حرف صله
 محصول بیت * آفرین سنک ملایم کو کاکه که ثواب ایچون کندی
 غمزه که مقتولینک نمازینه کیش سن یعنی تحسین سنک مرحتلی کو کاکه که
 ثواب قصید ایچون امتشکاف ایچوب شمشیر غمزه کشته سنک نمازینی
 ادا ایلک ایچون کیش سن (زهد من با توچه سنجده که بیغمای دلم * مست
 و آشفته بخلوتکه راز آمده * زهد من لامیه با حرف صله چه سنجده وزن
 و قیمت کتورر که حرف تعلیل بیغمای دلم با حرف مبیب و اضافت مصدرک
 مفعولنه در و مصراع ثانی به مرهوند آشفته قرش موزن بخلوتکه راز
 با حرف صله و اضافت بیاینه در * محصول بیت * بنم زهدم سکانه وزن و قیمت
 کتورر یعنی بنم زهدمک سنک قنکده و جودی و ارزیرا کو کاکم بیغمایچون
 مست و پریشان راز خلوتگاهنه کیش سن یعنی عیشانه اسرار عشقی کفت و کو
 ایلدیکم ز خلوت کو کاکم بیغمایچون کیش سن پس بنم زهدم سکانه کار ایدر
 حاصلی زهدمه انتفات ایلوب کو کلمی بیغمای سن البته مصراع اولک معنایه

بنم زددم سبکایچه مقابل اولور که کوکام بغماسنه کلمش سن دین عندیات ای
 معنای بیغی بغمالمش (گفت حافظد کت خرقه شراب الودست * مکر از مذهب
 این طائفه باز آمده * شراب آلود وصف ترکیب در مکر بونده کاته معناسنه در
 باز آمده رجوع ایلش سن دیمکدر * محصول بیت * جانان دید بیکه ای حافظ
 یت خرقه شراب آلود در یعنی شرابله بولش قدر کانه صوفیلر مذهبندن رجوع
 ایلش سن یعنی زرق صوفیلر مذهبندن عدول ایدوب زیدلر طریقته سلوک
 ایلش سن وله ایضا (از خون دل نوشتم نزدیک یار نامه * اتی رأیت دهر
 من هجرک اقیامه * خون دل لامیه بولک فانی نزدیک فونک تحمیل بونده قیت
 معناسنه در عرییده عند کبی کافسرده اغتدر نزد دیر نزدیک یار لامیه نامه
 نوشتنک مفعول صریحی و از خون غیر صریحی و نزدیک مفعول ذمی ای ان کسر
 همزه ایله حرف در حروف مشیمه باقاعلدن و یا شمر متکلم وحده محلا منصوب
 اسم ان و رأیت مابعد یله محلا مرفوع خبر ان فعلدر افعال تلویذن ایکی مفعوله
 تعدیه ایدر بونده مفعول اولی دهر ادرو ایکنجیسی قیامه در و من هجرک مفعول
 غیر صریحی * محصول بیت * خون دلدن یارلک حضور بر نامه یازدم یعنی
 یاره بولک قایله بر مکتوب یازدم اول مکتوب مصراع ثانیلک مضمونیدر که
 ای جانان تحقیق سنک هجرانکدن عالمی قیامت کوردم یعنی عالم بکا سنسز
 قیامت کورندی حاصلی هجرانک بی هلاک ایلدی دیمکدر (دارم من از فراق
 در دیده صد علامت * لیست دموع عینی دلنا العلامه * دارم من بنم وار
 دیمکدر لیست لامک وسینک فتحه لیه فعلدر افعال ناقصه دن دموع لفظا
 مرفوع اسمی جمع دمعدر کوز یا شلری دیمکدر عینی تقدیر الحزور و اضافله
 و یا شمر متکلم وحده هذا اسم اشارتدر دموعه و معنا جهتمندن تعیدر لیکن
 قیاس هده ایدی زیر دموع جعدر عینه اشارتده ده محذور و از براتانیت
 معنویدر هده انصکره بر لفظ تقدیر ایلک کرک که معنامستقیم اوله انا جار مع
 الحزور و مقدم خبر العلامه و تخریمتد انتقدیر ابرام رفوع جله اسمیه محلا منصوب
 خبر لیست در * محصول بیت * بویته مده کور مکتوبک مضمونیدر خواجا
 یور که سنک فراقکدن ای جانان دیدمده یوز علامت عشق واره مان
 کوز یا شلری علامت عشق دکلدر بزده حاصلی بزده همان اشک چشم دکلدر
 علامت عشق بلکه دیدمده اندن غیری یوز علامت دخی وارد مده ملا خون دیده
 و خوناب دیده و بونلردن غیری نیجه علامت دخی وار محصول بیغی وارد بنم
 کوز مده انک فراقکدن یوز علامت دکلدر بو کوز ملک یا شلری بکا علامت بویله
 تقریر ایلن و بنانک فراقکدن کوزده یوز علامت طو تارم دین عزیز زیاده مغلق

از بحر مضارع
مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

سویشلر

سویشلر که معنای اکانز منه سنده عینی اصلنده عینین ایدی اضافله فون
 سناقت اولمشدر دین قاضل بجمانیة اضافت ایدر که معلوم اولسه تا اکانسبت
 قال وقیل اولیدی زیر اهذایه اضافت فاسددر (هر چند کارم و دم از وی نبود
 سودم * من جرب الحزب حلت به الندامه * از وی ضمیری جانانه راجعدر
 حلت فعل ماضی مفرد مؤنث غایبه حلول ایلدی یعنی نزول ایلدی حاصلی
 قوندی دیمکدر به ضمیری منه راجعدر جار مع الحزور و حلتیه متعلق مفعول به غیر
 صریحیدر * محصول بیت * هر قدر که صدمه دم ایست اول جانانن بکا شکر کن
 فائده اولدی زیر بر کیمسه که تجر به اولمشی تجر به ایلسه اول کیمسه به پشیمانلق
 قونار یعنی پشیمان اولور حاصلی جانانک وفادار اولدیغنی بیلد کدنصکره تکرار
 تجر به ندامت و بر علی کل حال بر کیمسه بر کیمسه بی و یار نسنه بی بر کره تجر به
 دنصکره تجر به ایلسه لابد پشیمانلق کتورر بوه مصراع اصلنده ضرب مثلدر
 شجربک باسنی اسکان ایلک ایله موزون ایدوب مصراع ثانی ایلش (بر سیدم
 از طبیی احوال دوست کفتا * فی قریبها عذاب فی بعدها السلامه * طبیی
 یا حرف وحدت قریبها و بعد هاده اولان ضمیر مؤنث دوسته راجعدر معشوقه
 اعتباریه * محصول بیت * دوستن احوال و اطوار بی بر طبیی دن صوردم یعنی
 دوست ایله اختلاط و امتزاج نه وجهله اوللق کرک جواب و بر دیکه قریبده
 عذاب بعدنده سلامت و عفت واری یعنی معشوقه به قریب اولمده اغیار
 و اضداد و رقیبامز اجه منی و اراما بعد اولیجی سنکله کیمسه نلکاری یوقدر
 دوستدن بونده مراد نفس اولقی روشن در دین دوستی بیاز ایلش (باد صبا ز ما هم
 ناکه نقاب برداشت * کالشس فی الغمامه * ز ما هم ما همدن
 یعنی جانانمندن ضحاه ضادل فیتی والتب ممدوده ایله قیاقوشلق مذکر درانی تأنیث
 ایچون دکلدر تطلع سکون عینله ضرورت وزن ایچون اگر چه که دآب شعرای
 عرب عامل سرفعل مضارع جزم ایلک دکلدر غمامه غمامه مفردی که اسم
 جنسدر بولود معناسنه (محصول بیت) باد صبا ما همدن یعنی روی جانانمندن
 ناکه نقابی رفع ایلدی و روی جان ظاهر و باهر اولدی کونش کبی که قیاقوشلق
 وقتی بولوددن طلوع ایلیمه یعنی روی جانانن نقاب مرفوع اولنجه قوشلق
 زماننده بولوددن طلوع ایلن کونش کبی واضح و روشن اولدی مصراع اولک
 معناسنی باد صبا بزدن هم نقاب قالدردی دین کون کبی روشن خطا ایلش
 (کفتم ملامت آرد کر کرد کوت کردم * والله مارا یساحبا بللامه * حب
 حاکم ضمیمه محبت کبی اسجدر ملامت ولوم بر کیمسه بی از اوللق مصراع ثانی
 بر مقدر کفت فعلنک مقولیدر * محصول بیت * جانانه دیدم که اگر محک

ردشمنی

اطرافنی طولاً ترسم بکاملت کتور یعنی رقباً و اغیار بی از اریوب رنجیده
 خاطر ایدر جانان جواب و یروب دیدیکه والله بزملا متسنر محبت کور مدلت
 یعنی عاشق دلموم اولمقدن خالی دکادر (حافظ چو طالب آمد جامی بجان شیرین
 حتی بدوق منه کا سامن الکرامه) چو بونده ادات تعلیلدر جامی یا حرف وحدت
 تقدیری جامی بده در بجان شیرین یا حرف تخصیص و اضافت بیایه در تقدیری
 بجان شیرین در حتی بونده ادات تعلیلدر فارسیده تا کبی بدوق حتی دنصکره
 مقدران ایله منصوب فعل مضارع اجوف کا سامن فعل صریحی منه جار مع
 المجرور غیر صریحی من الکرامه کا سالفظنک صفتی کرامت ایله کدر سخاوتده ده
 مستعملدر خست مقابلی * محصول بیت * چونکه حافظ طالب عشقن
 کادی یعنی چونکه محبتکه طالبدر جان شیرینکچون اکابر جام اعطا ایله تا کیم
 اعطا ایله بیک جامدن کرامتدن برکاس طانه یعنی نوش ایلیه یعنی سزک جام
 کرامتکردن برکاس نوش ایلیه مجموع بیتک معناسنی حافظ چون طالبدر
 برقدحه جان شیرینله حتی طانه اندن بر چناق کرامت دین هر کرمعنا
 مستقیمدن طاد المامش وله ایضا (از من جدا مشو که توام نوردیده * آرام جان
 و مونس قلب ریمیده * که حرف تعلیل آرام جان لامیه ریمیده اورکش * محصول
 بیت * ای جانان بدن جد اوله که سن نوردیده مسن جانمک آرام و حضوری
 و اورکش کو کلک مونسنی سن حاصلی بدن آبرمه که بکار زیاده لازمسن نسخدر
 بویل بولندی اما قیاس ارامی نوردیده به عطف ایلمک ایدی فتأمل (از چشم
 زخم خلق مبادت کردند از آنک * درد لبری بغایت خوبی رسیده) چشم زخم
 خلق لامیه در کوزد که چشم زخم دیر لمبادت نامعنا ده کرده مقیددر
 دلبری و خوبی بالری مصدر به لدر بغایت خوبی یا حرف صله و اضافت
 لامیه در قافیده واقع اولان همزه حرف توسل و یا ضمیر خطایدر (محصول بیت
 خلقن برامز کوزندن سکاشر اولسون یعنی سکا برامز کوزد کسون
 انچه چون دلبر اکده نه اب خوب بلغدا برشمس سن حاصلی غایله کوزاسن الله
 تعالی سنی برامز کوزدن صقلسون (از دامن تودست ندارند عاشقان *
 پیراهن صبوری ایشان دریده * دست ندارندال طوغزل یعنی ال چکمز
 پیراهن صبوری ایشان بیایه و لامیه در صبوری یامی حرف مصدر * محصول
 بیت * عاشق سنک اتک کردن ال چکمز زبر انزلک صابرلق کو ملکینی
 برشمس سن یعنی عشاقی عشق و محبتله بی صبور قرار ایش سن که سنی ترک ایملزل
 (دل بداران که رسی هم بروز وصل * شهاب چور در فرق جانان چشیده
 هان بونک کبی برارده ادات تنبیه در که حرف تعلیل بروز وصل یا حرف صله

از بحر مضارع
 مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

واضافت لامیه در زهر فرق جانان بیایه و لامیه در چشیده طامش سن
 محصول بیت * اکاه اول ککو کلکی مضطرب طوطمذیرا روز وصله
 ابریش سن چون ککه کیمبه از زهر فرق جانانی طامش سن یعنی (فراقه صبر
 ایدن ابر و صاله) که بیمار اولانه بیمار ایدر (منع مکن ز عشق وی ای مفتی زمان
 معذور دارم که تو اورانیده * محصول بیت * ای مفتی زمان بی اول جانانک
 عشق و محبتندن منع ایله یعنی اول جانانک عشقنی ترک ایله دیمه پس هر نه که
 سو پلرسن سنی معذور طونارم زیر اسن اول جانانی کورشمس سن یوخسه
 کورسن بی منع ایلمزدک بلکه سمنده اکا عاشق اولوردک (این سر زان که
 کرد ترا دوست حافظا * بیش از کلیم خویش مکر با کشیده * محصول بیت
 بو تو بیچی که سکا یا ایلدی ای حافظ عبت یره دکدر یا غکی مکر کندی کلیمکدن
 زیاده اوزاتش سن یعنی حد کردن و مقدار کردن زیاده حرکت ایش سن که سنی
 تو بیخ ایلدی بعضی نسخده دوست یرینه دوش واقع اولمش بوقه در جره کردک
 فاعلی مفتی زمان اولور الله اعلم وله ایضا (ای از فروغ رویت روشن چراغ
 دیده * مانند چشم مست چشم جهان ندیده * ای حرف تدا منادی محذوف
 ای جانان دیمکدر فروغ رویت لامیه در رویک ضیائی دیمکدر چراغ دیده بیایه
 مانند چشم اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر و مسته اضافت بیایه چشم جهان
 لامیه مجازاتقدیری چشم اهل جهاندر ندیده نون حرف نفی و دیده ماضیدن
 بر قصدر کورشمس دیمکدر ندیده کورشمس چشم جهان مؤخر مبتدا
 و مانند مقدم خبر * محصول بیت * ای جانان سنک رویک ضیاسنندن بزم
 چراغ دیده مزروشندر یعنی کوزم سنک رویک فروغندن آیدین در آی کوفشدن
 آیدین اولدیفی کبی حاصلی کوزمک آیدینی سن ای جانان سنک چشم مستک
 مانند و مناسبتی جهان خلقنک کوزی کورشمسدر یعنی بی مانند سن
 مصراع ثانی اولدن بدلدر (چون نواز زبانی سرتا بیالطافت * کیتی نشان
 ندیده ایزد نیافریده * نواز زبانی یا حرف وحدت سرتا بیالطافت ایاغه دیمکدر
 کیتی کاف عجمینک کسر یله جهان دیمکدر ایزد همزنک وزاین کسر یله خدا
 دیمکدر (محصول بیت) باشند ایاغه دل لطافت سنجین بر نازنین جهان نشان
 و برشمس و خدا خلق ایلمش یعنی سنجین لطیف و شریف وجودی نه دنیا
 کورشمس و نه الله براتش (بر قصد خون عشاق ابرو و چشم مست) گاه این کین
 کشته کاه آن کجانشیده * قصد خون مصدرک مفعولنه اضافتیدر
 عناه اضافت لامیه در چشم مست بیایه * محصول بیت * خون عشاقه
 قصد ایچون سنک ابرو که چشم مستک گاه چشم مستک بوصوا چشم یعنی

از بحر مضارع
 مفعول فاعلات مفعول فاعلاتن

پو صو قورمش و کاه ابرو لک کان چکمش یعنی عشاق قتلچون
هر برسی بر سبب پیدا ایش بنده اف و نشر و صنعت اشتقاق رعایت ایش
(تا کی کبوتر دل چون مرغ نیم بسمل * از زخم تیر خرت در حال و خون
طبیده * تا انتهای غایت ایچون کی چن دیمکدر ایکسینک مؤدای چنهدل
دیمکدر عرییده الی متی کی کبوتر دل بیایه مرغ نیم بسملده بویه در نیم بسمل
یارم بوغز لاش زیر ایشل کردن بوغز لکدر چون مرغ نیم بسمل مصراع ثانی به
مرهوندر زخم تیر خرت لامیدر در شول پای که کریشی النقد نصره چنبر
کی ایکی باشی بر بره جمع اولور اکاخرخ دیرلر طبیده طلبش دیمکدر * محصول
یت * نیچه به دل کوکل کبوتری مرغ نیم بسمل کی کان ابرو لک زخندن
طبر اغله قان ایچنده طلبش اوله یعنی نیچه به دل آلوده حال و خون اوله مرغ
نیم بسمل کی بنم کبوتر دم سنک ابرو لک تیرندن (از سوز سینه هر دم دودم بر
براید * چون عود چند باشم در آتش آرمیده) دودم نیم معناده بسره مقید در
بسر م تقدیرنده بر آید چقار دیمکدر عود لغتده هر اغاجه دیرلر و هندستان
جانبندن کان معهود اغاج که انکله تخرایدلر یعنی اسبابی انکله تو تو ز دیرلر
اکاده لغتده عود دیرلر بونده مراد بو عود در آرمیده بونده ثابت و قرار
ایدی معنایه در باشم مقید در باشم آرمیده تقدیرنده بیت سابقه طبیده
باشده مقید اولدیغی کی * محصول یت * سوز سینه مدن هر دم باشم تو تو
چقار عود کی نیچه به دل آتشده آرمیده اولم یعنی نیچه به دل آتشده قرار
ایدوب ثابت قدم اوله یم عود قاری کی خواجه فراق جانانندن شکایت ایدر
(کرزان که رام کرد بخت رمیده بامن * هم زان دهن بر آرم کام دل رمیده *
کرزان که کرشویه که دیمکدر رام کرد درام مطیع و منقاد معنایه در کرد
کاف بحمینک فحیل اولور اوله دیمکدر صبر و رت معنایه کردیدیدن مشتق که
اصلنده دو نمک معنایه در تنه که سابقه مفصل ذکر یکه شد بخت رمیده
بیایه در بامن با حرف صله بر آرم چقار برم یعنی تحصیل ایدرم کام دل رمیده
لامیه و بیایه در کام بر آرمک مفعول صریحی رمیده اورکش * محصول یت
اکر شویه که رام اوله بکار میده طالع یعنی طالع بکار اولور سه اول دهن جانانندن
دل رمیده نک مرادی حاصل ایدرم یعنی وحشی * کوکل مرادی دهن
جانانندن پیدا ایدرم دیمکدر (میلی اگر ندارد با عارض تو ابرو * پوسته از چه
باشد چون قدم خیده * میلی با حرف تکبیر با عارض تو با حرف صله و اضافت
لامیه در ابرو ندارد دل فاعلی خیده بوکمش دیمکدر * محصول یت *
سنک ابرو لک عارضه که اکر میلی بوغیسه یعنی عارضه که مائل دکل ایسه دائما

بنم کی ندن خیده در یعنی اول جانبها کلمشدر حاصلی ابرو لک اوچ
عارض اوزرنده در (کر بر لبم نمی لب یام حیات باقی * آن دم که جان شیرین
باشد بلب رسیده * محصول یت * اکر لبکی لبم اوزره قورسک حیات
باقی بولورم اولوقت که جان شیرین لبم ابر شمش اوله یعنی حالت نزعده لبکی
اغز مه ویرسک حیات ابدی بولورم) تا کی فروگذاری چون زلف خود دلم را *
مرکشته و پریشان ای نور هر دودیده * فروگذاری ترک ایدرسن دیمکدر
مصراع ثانی به مرهوندر * محصول یت * نیچه به دل کندی زلفک کی
کوکل مرکشته و پریشان قورسک یعنی ترک ایدوب اعمال ایدرسن ای
ایکی کوزمک نوری یعنی کوکله هیچ مرحت و شفقنک یوقدره مصراع اولک
معنایه کندی زلفک کی بنم کوکل اشفته قورسک دین معنایه قی
اشاغده قورمش و مصراع معنایه تا نیچه اشاغده به ایلیدن کندی زلفکی
کوکام کی دین چوق اشاغده به قورمش (در پای خار هجران افتاده در کشا کش
وز کشن و صالت هرکز کالی لچیده * جائزدر که پای خار هجرانه مضاف اوله پش
پایدن مراد دیب اولور یعنی خار هجران هجران دیننده و جائزدر که خار هجران
مؤخر مبتدا و در پای مقدم خبر اوله ایاغنده هجران دیکنی دیمک اوله افتاده
دوشمش فاعلی دلمدر در حرف صله کشا کش چکمه چورمه معنایه در کشن
وصال بیایه * محصول یت * دلم خار هجران ایاغنده کشا کش دوشمش یعنی
هجران اضطرار بنده دوشمش و سنک و صالک کاشندن هرکز بر کل دیوشمش
یعنی وصال کندن هرکز متنع اولیوب دائما هجرانک المن چکر دیمکدر
(ما را بضاعت اینست کرد مذاقت افتد * درهای شعر حافظ بنویس
در جریده * بضاعت سرمایه درهای شعر حافظ بیاید و لامیدر کرد مذاقت
افتد مصراع ثانی به مرهون جریده بر دیرلر و چنکدر مشر زاولر بلکه ایکی
جانبندن اوقو نمق فایلدلر * محصول یت * بزم سرمایه مزبوشعر ایدارد
اکر مذاق که دوشمرسه یعنی ذوق ایدرسک حافظک جواهر شعر بن جریده به
یا ز حاصلی بزم سرمایه مز نظم کلامدرا * کرحظ ایدرسک حافظک نظمی
در لری مجموعه که یازوب از برله خواجه متکلمدن غایبه التفات پیوردی
(کردست من نکبری با خواجه باز کویم * کر عاشقان مسکین دل برده بدیده
* محصول یت * اگر بنم الم طوتمز سنک یعنی بکا معین و ظهیر اولر سنک وزیر
اعظمه شکایت ایدرم که مسکین عاشق لادن کوکالری چشم فتانله ایشل سن
یعنی * کوکالری آلمش سن بوغزل یا غزده اولان دیوانده بولندی لیکن
شارح از منسل اول جهندن اندر تقلید ایل یازدی اگر چه که خواجه نک

از بحر محبت
مفاعیلن فاعیلن فاعیلن

کلاسنه بکرمزوله ایضا * خنک نسیم معنبر شمامه دلتوا * در هوای
تو ریخت بامداد بکاه * خنک اعظم مشترک در مبارک و صوغوق بیننده
بونده ایم طریقه مذکور در نسیم بویدن تجرید اوله شد در معنبر اسم مفعول در
دخرج بایستن شمامه بونده بوی معناسنه در دلتوا و صف ترکیبیدر
خواهیدندن کوکل دبلیجی نسنه یعنی شول نسنه که آبی کوکل ذیلر نسیم معنبر
شمامه دلتوا و اضافت لری بیانه لردر که حرف رابط صفت و با حرف تعلیل هوای
تو مصدر لک مفعول و اضافتیدر بر خاست فالقیدی یعنی ظاهر و هویدا اولدی
بامداد و بامدادان ایرته معناسنه در بکاه بواظی انعام بای بجمینک فتنی و کاف
بجمیله او قورلور و میلر بای غریبه ایرکن معناسنه بامداد بکاه ایرته ایرکن
معناسنه در * محصول بیت * کوکل دبلیجی معنبر قوقولی نسیم قوتلیدر یعنی
میوندر که سنک محبتکده ایرته ایرکن پیدا اولدی یعنی سنک هوا و آرزو کرده
ایرته ایرکن اسن نسیم قوتلی و همایوندر حاصلی بواوصافله متصف اولان نسیم
بختلو و سعادتو نسیم در (دلیل راه شوای طائر خسته لقا * که دیده آب شد
از شوق خاله آن در کاه * دلیل راه اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر شوشینک
فخیله فعل امر مفرد مخاطب اولدیمکدر عریجه کن دیرلر طائر بونده جانانه
کندی بیننده واسطه اولاندر سنک و کپوترکی خسته لقا و صف ترکیبیدر
مبارک صورتی دیمکدر که حرف تعلیل دیده مبتدا آب شد خبری شوق خاله
اضافتی مصدر لک مفعولند در آن در کاهه اضافت لامیه * محصول بیت
ی مبارک نقالی طائر بر بول قول غوزی اول زرا کوزمز اربدی صواولدی
جانان در کاهنک طیرانی شوکندن یعنی اول جابندن برخبر انتظارنده
کوزلر مردن اولدی دیمکدر حاصلی طائر دن جانان قبلندن
بر ممرت خبری طلب ایدر یعنی جانان جابندن اجازت و ارایسه بره دلیل
اول اول جابنه که شوکندن دیده مزاریوب صواولدی (بیاد شخص زارم که
غرق خون دلست * هلال راز کار شفق * ککند نسکاه * بیاد شخص
زارم با حرف مصاحبت و اضافت لری لامیه و بیانه در یاد اکقدر ذکر
معناسنه در شخصدن مراد وجودیدر و زار آرق معناسنه در که غرق
خون دلست که حرف رابط صفت و اضافت لری لامیه لردر هلال راز اادات
مفعول در کار افق بیانه کنند بونده فعل مضارع جمع غائب و فعل امر جمع
غائب معناسنه مقلدر یعنی ایلر و ایلسونلر معناسنه نگاه بونده نظر
معناسنه در * محصول بیت * بنم آرق تنم ذکر لیه که خون دله غرقدر
شوق کاهنک طیرانی شوکندن

آرق تنم کورمک استینلر شفق کارندن هلاله نظر ایلسونلر کندوی هلاله
و خون دلنی شفق تشبیه ایلس شفق بریندافی یازانلر تشبیه بدن غافل اولمشلر
(بعشق روی توروزی که از جهان بروم * ز تربتم بدمد مسخ کل بجای بکاه
محصول بیت * سنک رویک عشقیله برکونکه جهانندن کیدم بنم
فرمدن یشل اوت برینه ذزل کل بترزیر اسنک رویک کادر (منم کدی تو نفس
میزم زهی بخت * مکر تو عفو کنی ورنه چیست عذر کاه (محصول بیت) بنم که
سنسز نفس اورورم یعنی دیری کرم زهی بخت یعنی عجب شرمنده لک که
سنک در افکنده صاع کرم کاهمی مکر سن عفوایلیه سن یوخسه عذر کاه ندر
یعنی مکر سن کاهمی عفوایلیه سن یوخسه بنده تقصیرات و کاهه عذر یوقدر
دیمکدر حاصلی سنسز صاع اولقی عظیم کاهدر (زدوستان تو آموخت
در طریقه مهر * سپیده دم که هوا چال زده عار سیاه * شعار سیاه بیانه شعار
کوده به یقین لباس یعنی ایچ لباسی کومک و زیبون و غیر یسی و دینار اوست
لباسی فراجه و کورک کبی * محصول بیت) محبت طریقه بنده سنک دوستلر کدن
او کندی صباح وقتنده که هوا سیاه لباسی چال ایلدی یعنی هوا کجه نک سیاه
لباسی چال ایلکی طریق محبتده سنک دوستلر کدن او کندی حاصلی سنک
دوستلرک عشق و محبت غلبه سندن جامه سی چال ایلدی کنی هوا کوردی که
کجه نک سیاه لباسی وقت صباحده چال ایلدیوب عالمی سیاض ایلدی مجموع
بیتک معناسنی سنک دوستلر کدن او کندی محبت طریقه بنده طک پری
اغاردینی وقت که هوا سیاه شعار بی چال ایلدی دینر بیتک معناسنی عجب
ایرامله چال ایللر (مده بخاطر نازل ملالت از من زود * که حافظ تو خود این
لحظه گفت بسم الله * محصول بیت * نازل خاطر بکه بندن تیز ملالت و برمه
یعنی بندن فوری اوصافه حاصلی سکا چوق شکایتدن تیز طارمله یعنی
بمحضور اولمه ز براسنک حافظک خود بو لحظه ده بسم الله دیدی یعنی شکایتنه
هنوز باشلدی اوصافتی وقت اولدی امدی صبرایله که بلای هجرانی تمام سکا
ادایلسون مصرع اولده زود برینه راه یازان بیتک معناسنه بول بولمش
و مصرع ثانیکنک معناسنی که سنک حافظک خود بو لحظه بسم الله دیدی یعنی
جمع امر بیکه مطیع دین بیتک امرینه اطاعت ایلمش وله ایضا (در سرای
مغان رفتی بود آب زده * نشسته پیر و صلابی شیخ و شاب زده * محصول بیت
مغانک سرایی قیوننی سپورلش و صولمش ایدی یعنی میخانه قیوننی پالک
و لطیف کوردم پیر مغانده او نورمش و پیر و جوانه باده به صلا اورمش یعنی باده
ایچ که صلابلش شیخ توجه به و شاب جوانه دیرلر (سب و گشان همه در بند کیش

از بحر محبت
مفاعیلن فاعیلن فاعیلن

بسته مکر * ولی زلزله کلاه چتر بر سحاب زده * سبوكشان وصف تركيب در
 دستي چكبي يعني طاشي همه ادا تا كيد بندكي با حرف مصدر قولاق ديمكدر
 وشين نمير پيره راجه در بسته مكر قوشق بگلش يعني بل بگلش ولي ادا ان شراب
 ترك كلاه لاميه چتر سابقا مذكور اولان كولاكه لكدر كه سلاطين اوزره
 طوتار لر سحاب بولرد * محصول بيت * سبوكشان باده نوشلر چيه هاييرل بنده
 لكدره خدمته بل بگلش يعني هب خدمتكار ليد را ما پير كلاهي تركندن
 سحاب اوزره چتر اولش يعني پير مغان زياده رفعت مر شده ايد كه چتر
 مهابدن بوجه ايدى (فروغ جام وقدح نور ماه پوشيده * عذار مغچكان راه
 آفتاب زده * فروغ جام لاسيه نور ماهه بولرد عذار مغچكان ده * محصول
 بيت * پير مذكور كورل جام وقدحك ضياعي صفاي باده ايد نور ماهي ستر اياش
 وميخانه ده اولان مغچكلر عذارى آفتابك يوان اور مشلر يعني صفاي
 عذار لري آفتابك ضياع شده غالب اولش حاصل بانه سي وساقيلري صافي
 ونور بخشد (زنار و عريده ساقيان شيرينكار * شكر شكسته * من ريخته رباب
 زده * عربده سرخوش غوغا سندن برلر شيرينكار كاف عجميله شيريني ديمكدر
 محصول بيت * پير مغانك مجلس بيان ايد شيرينكار * قيرلر ناز
 وعربده سندن مجلسه شكر شكسته اولش وسمن دوكلش ورباب چلش
 حاصل ساقيلر عربده سندن مجلس برشان طور اولش (عروس بخت دران
 حيله باغزاران ناز * شكسته وسمن و بر زلف مشكاب زده * بعض نسخده
 كشيده وسمن و بر برلر كل كلاب زده عروس بخت بيان در حيله دن مراد سراي
 مغاندر شكسته وسمن مراد استق طاشي و مازوسي بحق ايدوب قاشنه
 چكمكدر تده كه بعض نسخده كشيده واقع در زلف مضاف اولمده جائز
 اولمده وانكل وجهه * محصول بيت * طالع كاني اول حيله بيلك نازايه
 وسمن كسر ايلوب قاشلر نه چكمش وزلفه مشكاب اور مش ايدى يعني
 زلفي سياه ايدى مشك كبي يا خود مشكاب كبي زلفه اور مش اول شكست
 ايلديكي وسمن حاصل عروس بخت كمال حسنه اراسته و پيرامته ايدى بونك
 كبي كلام و كلمه ادماني ديرلر مقصود طالعندن عرض رضادر يعني طالعونك
 ايلكي وار ايدى ديمكدر برلر كل اوزره كلاب اور مقصدن مراد كل پيراني كبي
 رختي در لكدر كه دري كلابه تشبيه ايدلر ورختي برلر كلاه (كرفته مساعر
 عشرت فرشته رحمت * زجره بر رخ حور و پري كلاب زده * گرفته ها حرف
 ترتيب طوبوق ديمكدر مساعر ترتيب بياندر گرفته نك مفعول صريح فرشته
 رحمت قاعل گرفته و بياندر مراد بونده فرشته رحمتن ساقى پير مغاندر زجره

تقدیری زجره ساغر عشرت در رخ حور و پری اضافت لری لامیه لدر (محصول
 بیت * فرشته رحمت عشرت ساغرین طوبوق جرحه سندن حور و پری کبی
 محبوبلر یوزینه کلاب اور مش یعنی یوزلرین در لاش حاصلی ساقی جانان یعنی
 پیر مغانك ساقیسی ساغر عشرتی پیردن طوبوق جرحه سندن حور و پری
 پیر محبوبلری ایشدت حیا سندن در لاش زیر حرارت خیرالبنه در لدر
 خصوصاً كه پیر مغانه مخصوص اوله كه اول دائماً كزیده و چكیده سن ایچر
 (سلام كردم و بامن بروی خندان گفت * كه ای خاكرش مفلس شراب زده
 با حرف صله بروی خندان با حرف مصاحبت و اضافت بیانیه در كفت قاعلی
 مختصده پیره راجع نمیر و بوندر نصكره ايكی بیت دخی مقول پیردر كه حرف رابط
 مقول قولدر ای حرف ندر اناكرش وصف تركيب در مخورلق چكبي معناسنه
 و اضافت لری بیانیه در در مفلس بونده پیره معناسنه شراب زده شدت خار دن
 كيا تدر شراب اور مش ديمكدر شينك وسينك اضافت لرندن پای بطنی مقولدر
 محصول بيت (پیره سلام و بر دم پیره بكا كورل یوزايه دیدی ای مخورلق چكبي
 شراب زده مفلس) كه این كند كه تو كردی بضعف همت و رای * زكنج خانه شده
 خیمه بر خراب زده * كه بونده اسمدركیم معناسنه و ايكی كه حرف بیان بضعف
 همت و رای ايكی فعله بيله متعلق اولمده قابل كنج خانه فتح كاف عجميله خزینه
 معناسنه در و جاتر در كه ضم كاف عربيله مضاف اوله یعنی خانه بوجاغي شده ها
 حرف ترتیب خیمه زده نك مفعول صریحی و بر خراب غیر صریحی تقدیری بر جای
 خراب ديمكدر * محصول بيت * كیم بونی ابلر كه سن ابلدك ضعف همت و رایله
 نخرندن خانه بوجغندن كیدوب خیمه کی خراب پره قوردك یعنی وصال
 جانان میسر اوله جتی پری قوبوب اولمچق برده قوطن چادرین قوردك حاصلی
 وصال جانان بیاندرده بولنر آتی بیاندرده ارامه مصراع تانینك معناسنی
 اوخرینه سندن كمش اولاسن خراب اوزره چادر اور مش دین غریب تصویر
 معناسنیور مش كداخجی كندی اكار و كنج نه تده دن كمش خرابه چادر اور مش
 دین عجب ربط كلاس مال كدر اوصال دولت پیرار تر همت ندهند * نه خفته
 نودراغوش بخت خواب زده * وصال دولت اضافتی مصدرلر مفعولنه در
 و بیداره اضافت بیانیه در وصال دولت بیدار جانان وصالدر ترتیب نامعناده
 ندهنده مقید در ندهند تقدیر ندهنده كه حرف تعلیل خفته فعل ماضیدن
 بر قسمدر همزه حرف توسل و یا ضمیر خطاب قوما قبلند کی پای خطابی تا كید
 ایدر آغوش قوجتی بخته اضافت لامیه و خواب زده بیانیه * محصول بيت *
 بوبیتده مقول قول پیردر قور قورمكه سكا دولت بیدار وصالی و پرمیه لری را

رد سروری
وشعی

خواب آلود بختن قو جا غنده یا تش او یومش سن یعنی مادامکه طالعت خوابیده
در سکا وصال دولت جانان میسر اولز حاصلی بختن بیدار اولمخه سکا مر ادا ل
و بر مرز را خوابنا کدن عون و نصرت متصور اولز (فلک جنبیه کش
شاه نصرت الدین است) بیابین ملکش دست در رکاب زده * جنبیه
بدل آتی که کابرا و کنجه چکلور جنبیه کش وصف ترکیبیدریدک چکی یعنی
بدیگی شاهه اضافت لامیه در و شاهک ما بعدینه بیابینه دست در رکاب
زده اوزنکی سنی طومش دیمکدر عادتدر که رعایتی لازم اولان کیسند آته
بندکده اوزنکی سنی طونارل * محصول بیت * شاه نصرت الدین فلک
جنبیه کشی در انما نرسن کل کور فرشته اوزنکی سیندهال اورمش یعنی اوزنکی
سنی طومش پادشاهک رفعت شانی بیاندز (خرد که ملهم غیبست بهر کسب
شرف * زبام عرش صدش بوسه بر جناب زده * که حرف رابط صفت ملهم افعال
بایندن اسم فاعل در الهام اید پی یعنی اعلام اید پی غیبه اضافتی مفعولنه
اضافه در بهر کسب شرف مصراع ثانی به مر هوند بر ادا ت تعلیل کسبه
اضافتی لامیه در و کسبک شرفه مصدرک مفعولند در بام طام اوستی عرشه
اضافه لامیه در صدش بهی معناده جنبیه مقید در جنابش دیمکدر
* محصول بیت * عقل که غیبی بیاندز بهیچدر شرف کیچون عرش اوستندن
جنبانه یوز بوسه اورمشدر یعنی تشریفچون دایما جنبانی بوس ایدر حاصلی
عقل بر شریف جوهر ایکن کسب دولت و سعادت چچون آستانه یوز بوسه و بر
ظاهر عقلمن مراد عقل اولدر که حکما قتنده اول مخلوقاتدر (بیامیکده حافظ
که بر تو عرض کنم * هزار صف زده عاها ی مستجاب زده * محصول بیت *
ای حافظه میکده به کل که مقبول دعا لردن یلک صف قوراش سکا عرض ایده بم
یعنی میخانه ده مستجاب دعا لردن صفوف کثیره سکا عرض ایده بم کوستره بم
حاصلی میکده ده هر نه خصوص ایچون دعا اولنسه مقبول و مستجاب در
زیر اخلاص طبع و صفای باطنندن صادر اولور وله ایضا (دوش رفت بدر
میکنده خواب آلوده * خرقة تردامن و سجاده شراب آلوده * تردامن لغتده
انکی اصلاق دیمکدر اما استعما الله ملوث معناسنه در * محصول بیت
دون کیچه میکنده به خواب آلوده کتدم یعنی اویقویه بولاشق واردم خرقة
ملوث و سجاده شراب آلوده کتدم یعنی خرقة و سجاده شرابه بولاشق کتدم
(آمد افسوس کان مغیبه یاده فروش * گفت بیدار شوای رهرو خواب آلوده *
افسوس همزه ایله و همزه سبز بونده طعن و طنز معناسنه در افسوس کن وصف
ترکیبیدر والف و نون مبالغه افاده ایدر طعن ایدرک معناسنه مغیبه یاده

از بحر رمل
فاعلاتن فعاتلن فعاتلن فعاتلن

فروش بیابنه بیدار شوایان دیمکدر رهرو خواب آلوده بیابنه رهرو بونده
سالک طریق عشق مراد در خواب آلوده غفلتدن عبارتدر * محصول بیت *
بر باده فروش مغیبه طعنه کادی یعنی طعن ایدرک کادی و دیدی اوایان ای
خواب آلوده رهرو یعنی ای طلب وصال جانانندن غافل عاشق که اویقوا یله
دامن مر ادا ل و بر مرز (شست و شویی بکن انکه بخوابات حرام * تا نکر دوزلوان
دیر خراب آلوده * محصول بیت * مغیبه دیدیکه شست و شوا یله یعنی بونق
و آرتق ایله حاصلی یون و آرتن اندنصکره خرابانه صالین یعنی میخانه به کل تا کیم
بودیر خراب سندن آلوده اولسون یعنی پاک کل که میخانه من سندن ملوث
اولسون حاصلی عاشق ارزوی طبع و هوای نفستدن پاک اولتی کرک عشق دیر
خرابی ملوث را آلوده ایله بونده دردن مراد دینا در دین سباق و سیاق کلامی
تدبر ایدر کل ایش (بطهارت گذران منزل پیری و مکن * خلعت شیب
بشرف شیب آلوده * بعض نسخه ده چو تشریف واقع در ادا ت تشبیه
معنار متعارفدر بطهارت با حرف مصاحبت گذراننه متعلق والف و نون
گذران ادا ت تعدیه در زرا گذشتن و گذریدن کچمک دیمکدر اما گذرانیدن
یکور مکدر منزل پیری بیابنه و گذرانک مفعول صریحی و او حرف عطف مکن
فعل نهی مفرد مخاطب ایله دیمکدر مصراع ثانی به مر هوندز خلعت شیب
بیابنه پیرلک خلعتی دیمکدر بشرف شیب با حرف مصاحبت و اضافت بیابنه در
معلوم اوله که بونرک اصطلاحده خلعت و تشریف بر معنایه در تنه که خواجه
بیور مشدر بیت * هر چه هست از قامت ناسازی اندام ماست * ورنه تشریف
نور بالای کس کوتاه نیست * محصول بیت * مغیبه دیدی پیرلک منزلی
پاکلکه یکور یعنی فسوق و جدال دن خالص ایله حاصلی پیرلک مقتضاسنی
و یرو پیرلک خلعتنی جوانلق تشریفله آلوده ایله یعنی جوانلقده پیرلکده
اللهک بر احساندر اما پیرلکی جوانلقدن آیردی و جوانلق مقتضالین
پیرلک مقتضالردن تمیز و تشخیص ایلدی امدی ایکی مقتضایی بری بر تنه
خلط ایدوب پیرلک جوانلقک کبی غفلتله یکمسون دیمکدر (بهوای لب
شیرین دهنان چند کنی * جوهر روح یساقوت مذاب آلوده * بهوای لب
شیرین دهنان با حرف مصاحبت و اضافت لامیه لرد شیرین دهن وصف
ترکیبیدر طائلو اغزی معناسنه والف و نون ادا ت جمعدر چند کنی مصراع
ثانی به مر هوندز جوهر روح بیابنه یساقوت مذاب با حرف مصاحبت یساقوت
مذاب بیابنه مذاب اسم مفعولدر افعال بایندن یعنی اذاب یتیب دن بونده
یساقوت مذابدن مراد قرمزی شرابدر * محصول بیت * بویته مفعول مغیبه

ردیفی

دندردی که شیرین دهنلرای آرزو سیله نیجه به دل جوهر ریحی باقوت مذابه
 آلوده ایلرسین یعنی روحی نیجه به دل باقوت مذاب کی باده ایل و یا قوت ناب
 کی لب دلبر لاله آلوده ایلرسین حاصلی دائمی روحی بو آرزو ایل آلوده در زیر
 فکرک بو کامصر و قدر مجموع بیتک معناسنی شیرین پسر لرین ای آرزو سنده جان
 جوهری شرابه نیجه بر آلوده ایلرسین دین باقوت مذابدن بونده مقصودی
 بیامکدن کاور زیر اختصاص بلا تخصیص ایلشد (آشنایان ره عشق درین
 بحر عمیق) غرقه کشتند و نکشتند بآب آلوده * آشنایان جمع آشنادر آشنالفظ
 مشترک در یلش و صوده یوز کج بیننده آشنایان ره عشق اضافت لری لامیه در
 بحر عمیق بیایه در یلک در یاد یکدیگر یعنی دریای عشق محصول بیت طریق عشق
 آشنای بود دریای عمیق عشقه غرق اولدیلر اما آب دریای عشقه آلوده اولدیلر
 یعنی عاشق در یای عشقه شویله طالدیلر که کیمسه انلرک حالندن آگاه اولدی
 حاصلی بی نشان اولدیلر شویله که کیمسه انلرده عشق اثری اولدیغنی بیلدی
 آشنای و بحر عمیق و غرقه و آب مر اعات نظیر قبیلندندر مصراع اولک معناسنی
 راه عشق آشنای بود عمیق بحر ده که مر اددنی درین بحر عمیق بیلمش (بالک)
 و صافی شود از چاه طبیعت بدرای * که صفای ندهد آب تراب آلوده) چاه طبیعت
 بیایه در بدرای چیق دیمکدر که حرف تعلیل صفای یا حرف تکیر آب تراب
 آلوده بیایه در * محصول بیت * بالک و صافی اول و طبیعت قیوسندن چیق
 یعنی طبیعتک مقتضاسندن چیق زیرا آب تراب آلوده صفای و بر مز یعنی سن
 بر آب صافین کندیکی تراب طبیعتله آلوده ایلله که عالمه صفا و بره سین
 (کفتم ای جان جهان دفتر کل عیبی نیست * کشف فصل بهار از می ناب آلوده
 جان جهان لامید در دفتر کل بیایه و مبتداعی نیست خبری و جله اسمیه
 شرطه مقیدی ناب بیایه * محصول بیت * جانانه دیدم که ای جهانک جانی
 عیب دکلر که کل دفتر بهار فصلنده میدان آلوده اوله یعنی فصل بهارده کل ایل
 باده ایچمک عیب دکلدر) کف حافظ لغز و نکته بیاران مفروش * آه ازین لطف
 بانواع عتاب آلوده * حافظ منادی لغز و نکته بونده کلام دقیق معناسنه در
 بیاران یا حرف صله مفروش فعل نهی مفرد مخاطب در صامت دیمکدر لطف بانواع
 عتاب بیایه در * محصول بیت * جانان جوابنده دیدم که ای حافظ یارانه
 لغز و نکته و عاصاته یعنی باده نوشلغده آشکاره اشارت ایلد و تعمیمه و الغازله
 اشارت ایلد و خواجه یورر که آه بانواع عتاب آلوده لطفدن یعنی آه بوعتاب
 آمیز لطفدن که جانان صادر اولدی و له ایضا * دامن کسان همی رفت
 در شرب زر کشیده * صدمه روز رشکش حبیب قصب دریده * دامن کسان

رد شعی

رد شعی

از بحر مضارع

مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

وصف ترکیب در وصف نون مبالغه فاده ایلد را تکیه چکرک دیمکدر همی رفت
 حکایت حال ماضیدر کیدردی دیمکدر بعض نسخه ده همی شد و اقعدر
 معنای بر در شرب شینک فنی و رانک سکونله بر در لوانیجه کانه دیر لر مصرده
 خشیانی کی صکره اول کاندن اولان در لکله و سایه لاه اطلاق ایلدیلر بعض
 اطفالک و تازه خا قونلرک مذکور در لکله رینک یقه سنی صر مه ایلد و کلا بد و نه
 اینلر را کاشرب زر کشیده در لضافت بیایه قصب ده بر در لوانیجه
 کاندن اولان لباسه دیرلر اما قصب شربدن غیردیر * محصول بیت * شرب
 زر کشیده ده تکیه چکرک کابرانه کیدردی و یا کندی یوزای یوزلی کوزل
 ا کار شکندن قصب قفتان یقه سنی چالک ایلش یعنی جانانک بویله لباسه کندی و کنی
 کورن کوزل قصب قفتان یقه سنی بی اختیار چالک ایلش بویله معناسنی
 مولانا مصلح الدین لاری بویله بیوردی و دیدیکه یوزمانده مذکور لباس قبا
 ترکسی کی مچور و متروکدر پس مصراع اولک معناسنی اتکنی سوری برک
 کیدردی التون چکامش قطیغه ده یعنی التوزلی قطیغه قفتانده ده دین شربک
 معناسنی بیایه ایلش و شرب زر کشیده شیب معناسنه در دین نه شرب بییلور
 ایش و نه زر کشیده بی (آز تاب آتش می بر کرد عارضش خوی * چون قطره های
 شبنم بر برک کل چکیده * تاب قزوق یعنی حرارت تاب آتش می اضافت لری
 لامیه و بیایه در کرد کاف عجمینک کسریله اطراف معناسنه در عارضش
 ضمیری جانانه را جودر خوی خاک فنی و واور سیله در در یعنی عرق چکیده
 طامش معناسنه در فاعلی خویدر (محصول بیت) شراب آتشین حرارتدن
 عارضی اطرافنده عرق کل پیراغه طامش شبنم قطره لری کیددر
 حاصلی عارضی برک کاه و عرقنی شبنم قطره لرینه تشبیه ایلش (لفظی
 فصیح و شیرین قدی بلند و چاپک * روی لطیف و دلکش چشمی خوش
 کشیده * لفظی یا حرف تکیر حاصلی بیتده واقع اولان یا حرف تکیر
 در یارینه شین خیر اوله مبتدی فاعله آسان ایدی خوش کشیده
 بیایه انیس عشاقده کشیده نانار کوزیدر که قیقلری کوزی طار اغندن
 گویا که بزی برینه متصلا در کاف کوفی کی کما کاف مسطح دیرلر
 بوتک کی (ک) نه که بعض نازی دلبر کوزی سوزده سوزده بقارلر گویا که
 کوزلنده بزفتور وار * محصول بیت * مذکور دلبر لفظی فصیح و شیرین
 و قدی بلند و چاپک و روی لطیف و دلکش و کوزی کوزل سوزمه در
 حاصلی بوصف لریه موصوف ایدی (باقوت جانفزایش از آب لطف زاده *
 شمشاد خوش خرامش در باز پروریده * باقوت جانان فزایش بیایه در

چنانچه از وصف ترکیب در جان آرتری معناسنه شمساد خوش خرامش
 بیانه خوش خرام وصف ترکیب در کوزل صالنی دیمکدر * محصول بیت *
 یا قوت کبی جان آرتری لبلی آب لطفدن طوغش یعنی آب حیاتدن حاصل
 اولمش کوزل صالنی شمساد کبی قامتی نازده بسلمشدر یعنی ذوق و صفایله
 تریه اولمش (آن لعل دلکشش بین و آن خنده پر آشوب * و آن رفتن خوشش
 بین و آن کام آریده * محصول بیت * جانانک اول کوکل چکبی لعل لبی کور
 و اول پر آشوب خنده سنی و اول کوزل پورومستی کور و اول پواش آدمی
 یعنی دیکلنی دیکلنی آدم آدلمستی کور حاصلی نازله رفتاری سیرایله (آن آهوی
 سیه چشم از دام مابرون شد * یاران چه چاره سازیم باین دل رمیده * محصول
 بیت * اول قاره کوزل و آهویرم طوزا غمزدن چیقدی قورتلدی ای یاران نه چاره
 آیده لم بواورکش کوکله یعنی کیدن قاره کوزل و آهویرفاقدن قوحش ایلین
 کوکله نه چاره آیده لم (زنهار تا توانی اهل نظر میازار * دنیا وفاند ارادی
 نور هر دو دیده * محصول بیت * زنهار مادامکه قادرسن اهل نظر عاشقاری
 اینجتمه زرا دنیا ناک و فاسی بوقدرای ایکی کوزمک نوری جانان (تا کنی کشم
 عتابت زان چشم دلقریب * روزی کرشمه کن ای یار برگریده * زان چشم
 دلقریب مصرع ثانی به مریهوند (محصول بیت) عتابکی نیچه به دل چکه بم
 ای جانان اول دلقریب چشمکدن برگون برگشمه ایله ای برگزیده یار یعنی
 دائم جفا کار و لهه کاهی وفادار اول دیمکدر (کر خاطر شریفت رنجیده شد
 ز حافظ * باز که توبه کردیم از گفته و شنیده * محصول بیت * اگر خاطر شریفت
 حافظدن رنجیده اولدیه اینجتمدن رجوع ایله که بر توبه ایلدک دید یکمزدن
 و ایشتم یکمزدن یعنی ارامزده بکن گفت و کودن بزچکدک مننی ماضی
 سنده کچ حافظ جانانندن مصالحه طلب ایدر (بس شکرها که گویم از بندگی
 خواجه * کراو فتد بدستم آن میوه رسیده * اوفتد و اوله و و او سز لغتدر بونده
 دوشد دیمکدر یعنی واقع اوله میوه رسیده دن مراد جاناندر * محصول بیت *
 چوق شکر که سویلم خواجه نک بنده لکندن یعنی وزیر اعظمه قول
 اولد یغمندن شکر که ایدرم اگر ایله اول نازه ابر شمس میوه دوشرسه یعنی
 جانان بنم اولورسه وزیر قول اولد یغمندن زیر انلره انتسابه معزز و محترم
 اولشم وله ایضا (سحرگاهان که مخمور شبانه * کرفتم باده با چنک و چغانه
 سحرگاهان جمع سحرگاهدر الف و نون ادات جعده را مقام افرادده استعمال
 اولنور سحرگاه و سحر که کبی ته که بامدادان بامداد مقامانده مستعملدر
 مخمور شبانه اضافتی بیانه کچه به منسوب مخمور دیمکدر * کرفتم

فاعلمندن حال واقع اولمش چغانه لفظ مشترک در ساز التلریدن برینه
 دیرلر که دائره بولاری کبی بولاری اولور کانه به ده دیرلر قصیده شعرده
 محصول بیت * سحر وقتنده کچه مخمور ایکن ایله باده اکدم چنک و چغانه ایله
 یعنی سحر وقتنده که سازله باده ایچدم بوبیت بیت اتی به مریهوند
 (نهادم عقل راره توشه از می * بشهر مستیش کردم روانه * عقل را نهادمک
 مفعول اولی ره توشه ثانیسی از می غیر مصریحی ره توشه اصلانده توشه ره ایدی
 اضافتله تقدیم و تأخیرله ترکیب مزجی ایلدیلر بول از می معناسنه
 بشهر مستیش کردم روانه با حرف صله و اضافت بیانه و شین عقله را جعده
 تقدیری بشهر مستی کردمش روانه در پس شین مفعول اولی و روانه ثانیسی
 و بشهر غیر مصریحی * محصول بیت * سحر وقتنده که مخمور شبانه اولوب چنک
 و چغانه ایله باده ایچدم عقله بول براغنی باده دن قودم یعنی بول براغنی باده
 ایلدم وانی مستانه لک شهر سه روانه ایلدم یعنی ارسال ایلدم حاصلی عقله
 باده بی یار ایلک سبیلله عالم مستانه لکه کوندردم آتی زیر باده ایچن البته مست
 اولور خواجه اول سحرده مست اولد یغن بیان ایدر بوبیتک مصرع ثانیسی
 مختلف واقع اولمش اما بنده بونسخه بی اختیار ایلدم زیر امیتدی به نسبت
 بونسخه آساندر (نکاری فروشم عشوه داد * که ایمن کشتم از مکر زمانه
 نکاری فروش بیانه و بالامیه در میم ضمیر معناده داد فعلنه مقید در دادم
 تقدیرنده که حرف تعلیل ایمن همزه نک و میمک کسره لایله امین معناسنه در
 عربیده مکر زمانه لامیه در * محصول بیت * بوبیتک معناسی بیت سابقه
 مناسبدر میفروش نکار و یامیفر و شک نکاری بکار عشوه و پردی یعنی کوکلی
 بر آلدایش آلدادیکه زمانه مکرندن امین اولدم یعنی بکار باده ایچوردی
 و لایعقل ایلیموب دنیا مکرندن فارغ و آزاده ایلدی (ز ساقی کمان ابرو شنیدم
 که ای نیر ملامت را نشانه) محصول بیت * کمان ابرو و ساقی زدن ایشتم بکا
 دیدیکه ای ملامت اوقته نشانه اولان عاشق (نه بندی زان میان طرفی کروار
 اگر خود را بینی در میانه * بوبیت نسخه رده ایکی وجهله واقعدر نه بندی
 و بینی نون ناخیه نک و بایک تقدیمیه و عکسنجه یعنی بندی و نه بینی یعنی بایک
 و نونک تقدیمیه * محصول بیت * جانان میاتندن قوشق کبی بر فائده بغلزن
 اگر کند یکی اورنه ده کور رسک یعنی کند و که اورنه ده وجود و غرور و بر رسک یعنی
 خود بین اولور رسک جانان میاتندن کمری کبی بر فائده بغلزن حاصلی کمری
 فائده بغلدی یعنی کبی سنده بغلزن یا خود معناسنه اوله یعنی میان جانانندن
 کمری کبی فائده بغلزن اگر اورنه ده کند یکی کور رسک یعنی کندیکه وجود

و غرور و بر من سنگ حاصلی خود بین اول من سنگ جانان سکاالتفات ایدوب وصالن
 میسر ایدرد یکدر واکل وجهه ساقی کمان ابرودن ایشندیکی بوییتک مضمونیدر
 (برو این دام بر مرغ دگر نه * که عنقا را بلندست آشیانه * دامدن بونده مرغ
 مکر و حیل در که حرف تعلیل عنقادن مراد جاناندر * محصول بیت * بوییتده
 ساقیدن مسعودر بوطوزاغی وار بر غیر مرغ قورزیرا عنقا ناک آشیانی
 بلنددر یعنی بومکر و حیل ایل سن وصال جانانه ال اوره مر سن زرا اول
 عالیست ایدر هر مکر و حیل به میل ایل از اندی بودام مگری وار جانان دن غیری به
 قور که سکا ال ویره (ندیم و مطرب و ساقی همه دوست * خیال آب وکل درره
 بهانه * آب وکلدن مراد وجود لیدر * محصول بیت * ندیم که مصاحب
 مجلسدر و مطرب و ساقی همه اولدر یعنی هب جاناندر حاصلی جانان بونلردن
 عبارتندرس آب وکل خیالی یعنی هر بر تنک وجودی طریق عشقه بهانه در
 حاصلی ندیم و ساقی و مطرب تشخیص و تمیز نه بهانه عناصر در و الار و حده
 فرق بوقدر بل که فرق بوا عرض اعتبار ایل در و الله اعلم (بده کشتی می تا خوش
 برایم * ازین دریای ناپیدا کرانه * کشتی می قدحدر تا حرف تعلیل برایم
 چه قدم دیکدر در دریای ناپیدا کرانه غم دریاسیدر (محصول بیت) باده کشتی سنی
 ویرتا که کوزل چقالم بونکاری کور غمزدیادن یعنی باده ویر که مست اولوب
 عالمک بچند غمندن خلاص بولام دیکدر (که بندد طرف حسن از وصل شاهی
 که با خود عشق باز جاودانه * که اسمدر کیم معناسنه طرف حسن بیانه وصل
 شاه لامیه و با حرف وحدت که حرف رابط صفت با حرف صله عشق باز محبوب
 دوستلق ایدرد یکدر جاودانه ایدی * محصول بیت * پر باد شاهک وصلندن
 حسن فائده سنی کیم بغلیه یلور یعنی کیم قادر در وصلندن مستفیع اولق که
 کند ی به عشق بازلق ایدر دائمی یعنی کند یی سون جانان کسه ناک عشقنه
 محتاج دکل پس آندن کسه وصل فائده سنی با غلیه مر (وجود ما معما نیست
 حافظ * که تحقیقش فسونست و فسانه * محصول بیت * بزم وجود مر بر
 معما در ای حافظ که اول معما ناک تحقیق افسانه در یعنی فائدر بقاسی
 بوقدر یعنی وجود باقی خدایک وجودیدر بزم وجود مر ظل زائل کبیدر که
 هیچ اعتباری بوقدر پس فسون و فسانه در دید یکی حقدر و له ایضا (جراغ
 روی ترا کشتی شمع بر آینه * مر از ل بوا حال خود بر پروانه * چراغ جیم
 بچمینک فتنه شمع فتنه بیدیدید نشان آتش دیر لر بیه اضافت بیانه در
 و ترا به لامیه در قافیه مصرع ناپیده واقع اولان پروانه مر کبدر پروانه دن
 پس محسنات لفظیه دن تجنیدن مرکب اولور * محصول بیت * سنگ زوینک

در بحر شمس
معانی و معانی معانی

جراغنه شمع پروانه اولش یعنی عاشق اولش سنگ خال کدن کند ی حامله بنم
 پروام بوقدر یعنی سنگ خالک بنی کند مدن اوصاندر دی (خر که قید مجانبین
 عشق میفرمود * بیوی حلقه زلف تو کشت دیوانه * که حرف رابط صفت
 قید مجانبین عشق لامیه لر در میفرمود حکایت حال ماضی بیورردی دیکدر
 بیوی حلقه زلف تو لامیه و بیانه و لامیه لر در کشت دیوانه اسمی تختنده
 خرده راجع ضمیر در و خبری دیوانه در و بیوی کشته متعلق بوی بونده ایام
 طریقه مذکور در * محصول بیت * عقل که عشق دیوانه لر نه حبس و قید
 بیورردی سنگ زلفک حلقه سی امید یله و قوس یله دیوانه اولدی بوی بونده
 امید معناسنه در راجحه معناسنه دکلدر که حلقه بوقاقر نه در دین حبس
 و قیده لایق دیوانه ایش زرا حلقه بونده قیده مناسبدر بویه و امیده نسبتی
 بوقدر اصلا (بمژده جان بصباداد شمع در نفسی * ز شمع روی تو اش چون
 رساند پروانه * بمژده با حرف صله جان دادک مفعول صریحی و بصبا غیر
 صریحی و شمع فاعلی در نفسی فی الحال دیکدر شمع روی تو بیانه و لامیه
 شین ضمیر معنادر رساند فعلنه مقید در رساندش دیکدر شمع راجعدر پروانه
 بونده سابقا مکرر ذکر اولان خط همایوندر * محصول بیت * صبا به شمع
 مشتغله جان و بردی فی الحال سنگ شمع روی کدن چون که شمع بر خط همایون
 ایرشدر دی شمعک جان ویرسی سوزن سیدر زرا باد شمع اوزر نه او غراسه
 سوزنی لازمدر پس بومعنائی جائی مشتغله ویرمکه تعبیر ایلدی (بیوی
 زلف تو کر جان پیاد رفت چه شد * هزار جان کرای فدای جانانه * بیوی
 زلف تو با حرف مصاحبت و اضافت لامیه لر در و بوی بونده ایام طریقه
 مذکور در پیاد با حرف صله کرای کاف بچمینک کسری و تخیله وای اصلیه
 ایل لغتدر عزیر معناسند * محصول بیت * سنگ زلفک بویله جان یله کتدیسه
 یعنی هلال اولدیسه نه اولدی یعنی نسینه لازم کلمزیک عزیز جان جانانه ذرا
 اولسون حاصلی جانان یولنه ییک عزیز جان فدا اولغنه لا تقدر (بر آتش رخ زیبای
 او بجای سیند * بغیر خال سیاهش که دید به دانه * آتش رخ زیبای او
 لامیه و بیانه و لامیه در بجای سیند با حرف صله و اضافت لامیه در بغیر
 خال سیاهش با حرف تا کید و اضافت لامیه و بیانه در سابقا ذکر اولدی که
 ضمائر اضافت لامیه در که اسمدر کیم معناسنه به دانه ایوه چکر دکیدر
 * محصول بیت * جانانک زمار خنک آتشی اوزره سیند بر نه خال سیاهندن
 غیری به دانه کیم کوردی یعنی یار امر کوزد کسون ایچون یوزر لک یقار لاما
 جانانک رخ آتشی اوزر نه یوزر لک بر نه خالندن غیری به دانه با قدری کیم

رد شعی

کور دی یعنی خالی اویه چکر دکیدر که رخ آتشی اوزره عین کمال دکمک ایچون
 سیند برینه قوتی سدر مجموع بیتک معناسنی سنک بر اشق بوزک آتشی اوزره
 بوزرک بر بند اول رخ قاره خالندن غیری کیم کوردی اودانه دین و زیبا
 بوزی آتشی اوزره بوزرک برینه انک سیاه خالندن یک دانه کیم کوردی
 دین به دانه بی بیلمش (من رمیده ز غیرت فتادم از بادوش * نیکار خویش
 چو دیدم بدست بیکانه * من رمیده بیایه نیکار خویش لامیه بدست بیکانه
 با حرف ظرف و اضافت لامیه در * محصول بیت * من رمیده دون کیجه غیر تمدن
 ایاقدن دوشدم یعنی سوز چدم و یققدم چونکه کشدی نیکاری بیکانه انده
 کوردم حاصلی نیکاری بیکانه لایله کوردیکمدن زیاده مضطرب اولدم
 (چه نقشها که بر امکینیم و سود نداشت * فسون ما بر او کشته است افسانه
 چه بونده مبالغه افاده ایدر نقشها نقش لردن مراد حیل لردر که حرف بیان
 بر حرف تا کید انکیچیم فعل ماضی متکلم مع الغیر در بونده پید او اظهار
 ایادک معناسنه در و او حرف حال فسون فانک خیمه افسوندن محققدر
 سحر و حیل و مکر معناسنه در بر او لامیه * محصول بیت * نه حیل لردر که پید
 ایادک حال بوکه قائده و برمدی پس بزم حیل و مکر مزانک قشده افسانه اولدی
 یعنی بر امر زاندا اولدی (مراد و رب دوست هست پیمانی * که بر زبان نبرم
 جز حدیث پیمانه * بدور لب دوست با حرف ظرف و اضافت لایله لردر
 پیمانی با حرف وحدت و یا تکیر که حرف بیان نبرم فعل نفی استقبال متکلم
 و حده ایلم دیکدر * محصول بیت * بنم دوستک لی دورنده بر عهدم وارد که
 دیلم اوزره ایلم قدح سوزندن غیری یعنی دیلم اوزره جاری اولسون الا پیمانه
 و پیمانه سوزی (حدیث مدرسه و خانقه مکوی که باز * فتاد در سر حافظ
 هوای میخانه * مکوی خطاب عام که حرف تعلیل باز بونده ادات تا کیددر
 کیر و معناسنه ده اولغه قابلدر در سر حافظ در حرف صله سر حافظ لامیه
 هوای میخانه مصدرک مفعولنه اضافتیدر * محصول بیت * بکامدرسه
 و خانقه سوزنی سو باد بر حافظک باشند میخانه سودایی و ارزویی دوشدی
 پس مدرسه و خانقه زمانی دکل خطابدن غیبه التفات پیوردی وله ایضا
 (عیشم مدامت زان لعل دلتوا * کارم بکامست الحمد لله * مدام ایهام
 طریق لعل مذکور در لعل دلتوا بیایه دلتوا وصف تر کینیدر خواهیدندن
 کوکل ایستی و یا کوکلی ایستی یعنی کوکل ایلی معناسنه * محصول بیت
 بنم عیش و ذوقم مدامدر اول کوکل ایلی لب لعلدن یعنی لب جاناندن
 مراد مجذیم و ایتم مراد مجذیم در الحمد لله (ای بخت مگرش تنکش برکش

از صحره تقارب
 فعل و اول فاعول

که جام زرکش که لعل دلتوا * بونده تنک محکم معناسنه در و بردن مراد
 سیند در * محصول بیت * ای سرکش بخت یعنی بکاسطا و عت ایلم بخت اول
 جانانی محکم سیند به چک یعنی کند و که باطل و راغب ایله که التون قدح چک
 و کاه کوکل دیلمیکی لب لعل جانانی اگر میسر اولور سه مذکور خصوص صله
 طالب العندن معاوت طلب ایدر (ما را بختی افسانه کردند * پیران جاهل شیخان
 کراه * محصول بیت * بزی مسئلکله داستان ایلمیلز جاهل پیر و کراه
 شیخان یعنی طریق حقدن آزان یعنی ضال اولان شیخان (از قول زاهد کردم توبه
 وز فعل عابد استغفر الله * محصول بیت * زاهدک قولندن توبه ایلمیلز
 و عابدک فعلندن استغفار ایدر حاصلی نه انک قولیل و نه بونک فعلیل عمل ایدر
 (جانا چه کوریم شرح فراقت * چشمی و صدم جان و صدا * چشمی
 و جانی یاری و خدات ایچوندر * محصول بیت * ای جانان سکا فراقت در دینی
 و محنتی نه شرح ایدیم یعنی نه وجهله بیان ایدیم چشم بر و یوزم و جان
 بر و یوزاه و ناله یعنی چشمندن یوز کریم و بکرا جانندن یوزاه و ناله پید اولور
 (کافر سیند این غم که دیدست * از قامتت سر و از عارضت ماه * میناد
 فعل تنی غائب موقع دعاده واقع اولمش کور مسون دیکدر * محصول بیت
 کافر کور مسون بوغنی که قامتکدن سر و عارضکدن ماه کور میشدر
 دیدست اصلنده دیده است در ضرورت وزن ایچون های رمیله همزه مجتلیه
 ترک اولمشدر از صبر عاشق خوشتر نباشد * صبر از خدا خواه صبر از خدا خواه
 صبر عاشق لامیه در * محصول بیت * عاشقک صبرندن اوزرک اولمز یعنی
 عاشقه صبردن بیکرک اولمز آمدی صبری خدادن دیله یعنی سن عیشی در دینه
 صبر ایدم من سن خدادن دیله صبری تکرار تا کید لفظی قیبلندن در (دلق ملع
 زنار راهست * صوفی بیند از این رسم و این راه * دلق ملع بیایه در شول
 خرقة به دیر لک که فیجه رنگلی پاره لردن دیکلمش اوله بعض هندیلرک
 خرقة سی کبی * محصول بیت * ملع خرقة طریق حقدن زنار ایدر یعنی ریا نشاید
 پس ای صوفی بورسم و بو آینی براق یعنی ملع خرقة که زنار ایدر و نشان
 ریا در آتی ترک ایله که اخل توحید اوله سن مصرع اولی دلق ملع چون
 زنار راهست بازوب معناسنی ملع خرقة یعنی چون یول زنار ایدر دین هم وزیده
 خطا ایلش و هم معناده و مصرع ثانی بی صوفی ندارد این رسم و این راه بازوب
 معناسنی صوفینک اولماز بورسمی و بو یولی دین لفظده و معناده خطیط عشا
 ایلش (وقتی بر ریش خوش بود و قتم * ز وصل جانان صد لوحش الله لوحش الله
 اصلنده لا اوحش الله ایدی عر بلر تخفیف ایدوب لوحش الله دیدیلر معنای

رد سروری

رد سروری

الله تعالی رحمت و برمسون یعنی وصال جانان در بزمی بعد از ایلسون دیکدر
 محصول بیت بزم جانان زیویه و قمر خوش ایدی یعنی وصالیه
 حالمز او ایدی پس الله تعالی وصال جانان در بزم و برمسون یعنی بزمی
 وادی هجرانه صالمسون صد لفظی تصکیرد عالچوندز مصرع ثانینک
 معناسنی جانانک وصالدن بوزلوحش الله یعنی وصال جانانه بوز تحسین
 لوحش الله تحسین معناسنه استعمال اولور دین تحسینه لائق سوز
 سوبلشمش (رخ برتسام از راه خدمت * سز برندارم از حاله درگاه * محصول
 بیت * بوز می خدمت طریقندن دوندزم یعنی خدمت جانان در اعراض ایلم
 باشد قالدرم خال درگاه جانان دن (شوق رخت برد از یاد حافظ * ورد شبانه
 دوس محرگاه * شبانه ده کی های رسمی تخصیص افاده مایدر * محصول بیت *
 سنن رخت شوق حافظنک خاطرندن ایلندی حاصلی خاطرندن حقار دی
 و کیدردی کیمه وردی و محسره کاه درستی یعنی حافظه عبادت و طاعتی
 او فوئردردی دیکدر و له انضا (کرتغ بارد در کوی آن ماه * کردن نهادیم
 الحکم الله * بوابکی غزل بری برینه نظیره واقع اولمش یعنی ایکیمی سیله بروزنده
 و بر فایده ده دوشمش * محصول بیت * اگر اول ماهنک محله سنده قلی بغار سه
 بویغز قومیشز الحکم الله یعنی تیغ جانان دن فاجز زری را جانان دن هر نه کاور سه
 عین سعادت در (آین تقوی مانیزد انیم * لیکن چه چاره با بخت کراه * محصول
 بیت * تقوی آیین واسلو بی زده یلور زاما بخت کراه نه چاره یعنی عمل بخت
 مساعده ایلز بوحسد تقوی طریقی خوب یلورز (ماشخ و واعظ کتر شناسیم
 * یا جام باده یا قصه کوتاه * کتر شناسیم هیچ گلززد دیکدر رسته که مرآتله مرور
 ایلشدر * محصول بیت * بز شیخ و واعظ گلز زبانی انزل ملازمت مقید دکار
 پس بزم یا جام باده و بر یا قصه بی کوتاه ایله حاصلی بزم یا جام باده صون و یا اوزا تمه
 مقبامانی (من رند و عاشق انکاه توبه * استغفر الله استغفر الله * محصول
 بیت * من رند و عاشق اولم و توبه کار اولم استغفر الله یعنی بن بویه ایش ایشلم
 دیکدر و یعنی رندلکدن و عاشقلمدن فراغت ایدوب توبه ایلم (عکسی زمهرت
 برماینداد * آینه رویا آه از دل آه * عکسی یا حرف وحدت و یا تکیر میهر بونده
 ایلم طریقیله واقعدر * محصول بیت * سنک کونش بوز کدن و یا محبتندن
 بزم او ستمزه عکس دوشدی یعنی بزم نظرک واقع اولدی ای آینه بوزلی جانان
 آه سنک لادکی یلک بوز ککدر یعنی آه سنک مر جتسز کو کاکدن (الصبر متر
 والعمر فان * بالیت شعری حتمام القاه * مصرع اول ابکی جمله احمیه دن
 مر ککدر و وضو جندن اعراب ایلکه احتیاج یوق اما مصرع ثانینسنی

از بحر مقاربات
 فعلن فعلن فعلن فعلن

ان شاء الله اعراب ایلدیلم یا حرف ندانمادی محذوف در بعضی قوم و اصحاب
 و محب و بوناردن غیری الفاظ تعیین سوز دیلر و بعضی صاحب لفظنی تعیین
 ایلدی کسر حایله خلاف قیاس اوزره صاحبی دن مرتخم صاحب یار
 معناسنه در و یا بهر مجرور متصل کایتدر متکلمدن پس یا صاحب دیک ای یار
 دیکدر لیت لامک و تانک فکله لایله و سکون یایله حرف در حروف مشبهه
 با فاعلدن غنی معناسنی افاده ایدر یعنی برنسنه بی آرزو یایله دیکلک شعری تقدیرا
 منصوب اسمی شعرو شعور مصدر لر در علم معناسنه یعنی برنسنه بی بیلمک پس
 لغفته شاعر دیک عالم دیکدر و یا بهر مجرور متصل متکلم واحد دن کایتدر
 حتی بونده حرف جر در کی معناسنه یعنی حرف تعلیلدر و نیم مفتوحه ماه
 استقامدن مجرور اولوب الی حذف اولد قد نکره خالی اوزرینه قالدی
 اصلنده حتی ماییدی معلوم اوله که ماه استقام مجرور اولسه انشک حذفی
 واجبد رسته که نظم شریفده بقیس قصه سنده واقعدر (فناظره بم برجع
 المرسلون) بم اصلنده بم ایلدی یایله مجرور اولد یغیچون الی ساقط اولدی و دخی عم
 یتساءلون اصلنده عن ماییدی مجرور اولد یغیچون الی دوشوب عم قالدی معلوم
 اوله که حتی نک و علی نک والی نک آخر لری میبه اتصال خیننده الف شکنده یا زیلور
 یا شکنده یا زما زحتم و علام والام دیرلر خواجه ییوردیق کبی افاده عمل
 مضارع متکلم وحده در لای یلقی بایندن یعنی علم باینک ناقص یایی سندن بولاق
 معناسند (محصول بیت) عاشقه عشق و محبتک بلا سنه صابر اولمق اجیدر یعنی
 متکلمدر و عمرده فایندر یعنی صبره زمان مدید کرل عمرده ایسه امتداد یوق که
 عاشق آنده صبرله امید وصال ایلدی حاصلی عشق دردینه صبرک آجیلغندن
 و عمرک سرعت مرورندن شکایتدر نه اولیدی بنم علم اولیدی جانانی بولاق
 ایچون حاصلی صبراجی و عرفانی پس نه اولیدی بیلکم اولیدی یعنی علم اولیدی
 اول جانانی بولاق ایچون یعنی جانان نیچو بولور علم اولیدی مصرع ثانینک
 معناسنی نه اولیدی علم اولیدی نه وقت حصول بولور علم اولیدی دین تعب
 بود لاله نه معناسنه ایدر حتمام نقاه برنسنه تمام نقاه یا زوب معناسنی
 نه اولیدی بنم شعورم اولیدی نه وقت بن کاملاق اولورم متی ما القاه دن
 محققدر دین غریب موزون عالم و فاضل ایش طیب الله انقاسه (حافظ چه نالی
 کروصل خواهی * خون بایدت خورد درگاه و سگاه * محصول بیت) ای حافظ
 نه ایکارسن اگر وصل جانان دیلر سن فان ایچمک کر کسن وقتلی و قسز حاصلی
 وصل جانان استرایسک هر زمان درد و بلا اختیار ایلک کر کسن وله ایضا
 (عید ست و موسم کل ساقی بیار باده * هنسکام کل که دیده بی می قدح نهاده

از بحر مضارع
 مفعول فعلان مفعول فعلان

* محصول بیت * میرامد و کل زمانی ای ساقی باده کسور کل وقتند
 کیم کورمند در قدح میسر قوند یعنی یعنی قدح باده سز اولد یعنی کل زمانند
 کیم کورمند در (زین زهد و پار ساقی به کسور خاطر من * ساقی بده شرابی
 نادل شود کشاده * بکسورفت ایگرندی دیمکدر شرابی یا حرف تکیر تا حرف
 تعلیل * محصول بیت * بوزهد و عابد لکدن بنم خاطر م ایگرندی ای ساقی
 شراب ویرتا کیم کوکلز کشاده اوله یعنی آجیله (صوفی که دی نصیحت میگرد
 عاشق ازای * امر وزدید مش مست تقوی بیاد داده * محصول بیت * صوفی که
 دون عاشق له نصیحت ایگرندی بوکون آنی مست کوردم تقوایی به ویرمنش
 یعنی فاسق اولمش (این یک دور و دیگر کل را غنیمی دان * کرعاشقی طرب جوی
 با ساقیان ساده * غنیمی یا حرف تکیر عاشقی یا ضمیر خطاب جوی فعل امر
 مخاطب دیله معناسنه و طرب مقدم مفعولی * محصول بیت * بو برای کی کون
 دخی کلی غنیمت بیل اگر عاشق ایلک طربه طالب اول ساده روساقیلرله یعنی
 کل زمانی رایگان بکورمه بلکه ساده روساقیلرله باده ایچمکه بکور
 (کل رفت ای حرفشان غافل جرات بیند * بی بانک رود چنک و بی یار و جام باده
 رود بونده ساز قیلی معناسنه در * محصول بیت * کل کندی ای یاران نیچون
 غافل او توررسز چنک قیلی آوازینسز و یارسز و جام باده سز یعنی کل زمانی
 بکدی سز نیچون بویه اوقات کزی غفلتله بکوررسز ساز و سوزسز و یار و جام
 باده سز (در مجلس صبحی دانی چه خوش نماید * عکس عذار ساقی
 در جام می فتاده * دانی استغهای متضمن فعل مضارع مفرد مخاطب در عکس
 عذار ساقی لامیه لدر * محصول بیت * صبح مجلسنده بیلورمینس
 نه کوزل کور نور جام میدوشمش ساقینک عذاری عکسی یعنی زیاده لطیف
 کورینور (مطرب چو پرده سازد شاید اگر بخواند * از طرز شعر حافظ در برزم
 شاهزاده * پرده دن مراد سازد و زیندر شاید اگر بخواند مصرع ثانی به
 مرهوندر طرز اسلوب و قاعده شاهزاده دن مراد سلطان منصوره او غلیدر که
 سابقا جوزا محرقصیده سنده ذکر می کشد در * محصول بیت * مطرب چونکه
 سازنده دوزن و بره لایق را کر شاهزاده مجلسنده حافظک شعری طرزندن
 بر سنده اوقوسه دیمکدر یعنی حافظک شعری طرزنده عاشقانه سوزناک
 بر شعر اوقوسه مرادی شعر حافظ اوقوسه دیمکدر و له ایضا (نصیب من
 چو خرابات کرده است اله * درین میانه بکوزاهد امر اچه * محصول بیت
 بنم نصیم چونکه الله میخانه ایله درای زاهد سوله نو اور تاده بنم نه کاهم وار
 یعنی نصیب از الله چونکه بنم نصیم باده بوشند در بیس باده ایچمکه بنم

نه کاهم وار (کسی که در ازاش جام می نصیب افتاد * چرا بچشم کنند این کاه
 از و در خواه) کسی یا حرف وحدت ازاش شین معناده نصیبه مقید در در خواه
 طلب معناسنه در * محصول بیت * بر کیمسه که از لده اکاجام می نصیب واقع
 اولدی نیچون حشرده بوکاهی آندن طلب ایگر یعنی بر مصلحت که از لده مقدر
 و معین ازله اول خصوصده قولک نه کاهی وار که اکا خطاب و عتاب ایلیه ل
 (بکو بصوفی * سالوس خرقه پوش دورو * که کرده دست درازی و آستین کوتاه *
 بکو خطاب عام بصوفی * سالوس خرقه پوش دورو یا حرف صله و اضافت لری
 بیانه لدر که حرف رابط صفت دست دراز و وصف ترکیبی ال اوز و نلغنی و یا حرف
 مصدر کرده نک مفعولی و او حرف عطف آستین معطوف در دسته تقدیری
 و آستین کوتاه کرده است (محصول بیت) ایکی بوزلو خرقه پوش سالوس صوفی به
 سوله انجیلین صوفی که ال اوز و نلغنی و آستینی کوتاه ایلش یعنی بوا یکی ایشی
 ایلین صوفی به سوله مقول قول کلجک یندر (تو خرقه راز برای ریاهمی بوشی
 که تا برزق بری بند کان حق از راه * که حرف بیان و تا حرف تعلیل برزق یا حرف
 سبب بری فعل مضارع مفرد مخاطب ایله سن دیمکدر بند کان مفعول
 صریحی و برزق غیر صریحی از راه ده بویا در * محصول بیت * ای صوفی سن
 خرقه کی ریاشلک ایچون کیر سن تا که الله قوللرینی بولدن ایله سن یعنی
 ریاه خرقه سنی کیدیک بند کان خدایی اضلال ایلک ایچوندر بلکه خدایی بیله
 الدامق قصد ایدر سن کندی زعم فاسد که (غلام همت رندان بی سرو پایم *
 که هر دو کون نیرزده پیش شان یک کاه * غلام همت رندان بی سر لامیه
 و بیانه در بی سرو پایا کندیه مقید اولم یوب بی پروا و لابیالی کرن کیمسیه در لکه
 حرف تعلیل نیرزده فعل ننی استقبال مفرد غائب دکر دیمکدر به حرف ظرف
 پیش شان اضافتی لامیه در شین ضمیر غائب و الف و نون ادات جمع ضمائر الف
 و نونه جمع اولور مثلایش شان و پیش مان و پیش تان دیرلر و ضمائر ل ماقبلی
 مفتوح اولور داما الا ضرورت وزن ایچون بعض مقامده ساکن اوقنورسته که
 حضرت مولانا جامی سبحة الابرارده ایکسینی بیله برینده جمع ایلش بیت *
 عشق بحر از دلشان سر برزد * و انش شوق بجان شان درزد * محصول بیت
 لابیالی و بی سرو پایرند لکه همتی قوی یم که ایکی عالم انلر قنده بر صمان چوپنه
 دکر یعنی ایکی جهانی بر چوپه آلزرد نیایه کمال استغنا رندن (مراد من
 زخرابات چون که شد حاصل * دلم ز مدرسه و خانقاه کشت سیاه * محصول
 بیت * بنم مرادم چونکه میخانه دن حاصل اولدی کوکام مدرسه و خانقاه دن
 فرزدی یعنی صوغودی و اوصاندی دیمکدر (برو کدای در هر کدایت و حافظ)

مرا خوش نیایی مکر بشی لله * کداد بلنی و فقیر کیسید دیر * محصول
 بیت * ای حافظ و ار هر فقیر که قبوسنک دیننی سی اوله یعنی هر محتاجه محتاج
 اوله زیرا که کنیدی مرا دیکی بولماز سن مکر شی لله یعنی مرا دیکی اغنیای
 معانیدن بولور سن معانیدن عریان و خالیدن بوله من سن یعنی وصول الی الله
 دیر سنک واصل اولنلردن دیله که فیض بوله سن شی لله اصل اصلی شی الله در
 بر مقدر فعلک مفعولید را عطنی و احسن لی شینا دیمکدر پس کثرت استعماله
 عامل متروک و معجور اولدی وله ایضا (نا کههان پرده برانداخته یعنی چه *
 مست از خانه برون تا ختّه یعنی چه * پرده دن مراد جبابه در قافیه ده واقع اولان
 یا ضمیر خطاب در و همزه حرف توسل * محصول بیت * نا کههان پرده جبابی
 برایش سن یعنی نه حاصلی بویه ایلکدن غرضک ندر دیمکدر خانه دن مستانه
 طشره سکرش سن یعنی نه دیمکد ایسترسن حاصلی بویه ایلکدن غرضک نه
 زلف در دست صبا کوش و فرمان رقیب * اینچنین با همه در ساخته یعنی چه
 در ساخته امتزاج و اختلاط ایلش سن دیمکدر * محصول بیت * زلف
 صبا النده و قولغیک رقیب قولنه در هر کله بونجیلن امتزاج و اختلاط
 ایلش سن یعنی نه دیمکد ایسترسن یعنی بوندن غرضک ندر (شاه خرابانی
 و منظور کدایان شده * قدر این مر تبه نشناخته یعنی چه * خوبانیده
 و شده ده یا از ضمیر خطاب در * محصول بیت * سن محبوبه شادی سن و کدالک
 منظوری و مقبولی اولش سن بومر تبه نک قدری بلمش سن نه دیمک
 ایسترسن (نه سر زلف خود اول بوندستم دادی * باز از پای درانداخته
 یعنی چه * محصول بیت * کنیدی زلفک او جنی اول بنم الیه و برمدکی
 استفهام انکاری در یعنی و بر دلک بنه جنی ایا نمندن براق دلک یعنی نه دیمکد ایسترسن
 حاصلی اول بکار عایت ایلکد صکره اهانت پس بویه ایلکدن مرادک ندر
 (تخت سردهان گفت و کر سر میان * وز میان تیغ بمن آخته یعنی چه *
 تخت تایی خطاب معناد دهانه مقید در آخته فعل ماضی مفرد مخاطب
 آختن دن مشتق راغی قینندن چیقار مغه دیر * محصول بیت * کلامک
 سردهانک سوبلیدی و قوشغک مر میانک و بوا یکینکد ارا سنده قلیجک بکا
 چکمش سن یعنی نه دیمکد ایسترسن یعنی بونلکد سربنی بن فاش ایلدم
 بکا قلیج چکمه نک اصلی ندر (هر کس از مهره مهر و بونشی مشغول *
 عاقبت با همه کج باخته یعنی چه * بونده مهره دن مراد ندر او بونده طامه
 قود قری زار درونقشدن مراد زارک نقطه لیدر مهر دن مراد بونده محبتدر
 * محصول بیت * هر کیمه سنک محبتک مهره مندن بر نقشه مشغولدر یعنی

از بحر و مل
 فی عزت و عزت و عزت و عزت

کیمی بیخ و کیمی شش نقشند مشغولدر عاقبت جمیع مشغولدره اسکر
 او بنامش سن یعنی نه دیمکد ایسترسن یعنی احبابه جفا او بونی او بنادک حاصلی
 سکا محبت ایلینه جفا ایلکد اصلی ندر (حافظا در دل تکت چو فرود آمد یار *
 خانه از غیر پرده آخته یعنی چه * فرود آمد قوندی دیمکدر پرده آختن لفظ
 مشترکدر بر نشسته بی تمام ایلکد و بوشالقی یعنی خالی قیلق پس پرده آخته خالی
 قیلمش سن دیمکدر * محصول بیت * ای حافظ سنک سنک دلکد چونکه
 یار قوندی خانه دلکی اغیار دن خالی قیلمش سن یعنی نه دیمکد ایسترسن
 فارسیده یعنی چه دید کاری مقامده ترکیده یعنی نه دیر لر پس معناسنی
 یا ایلکد دیندره یعنی نلکد دیمکد کرک وله ایضا (وصال اوز عمر جاودان به *
 خداوند امر آن ده که آن به * محصول بیت * جانانک وصالی عمر جاودان دن
 یکدر یعنی عمر باقیمدن یکدر یارب بکالی بر که اول یکدر یعنی جانانک وصالی
 و بر که عمر جاودان دن یکدر یا خود معنایارب بکال اول نسنی و بر که اول یکدر
 یعنی قنغیسی یک ایسه بکالی و بر دیمکد اوله (بشمیرم زد و با کس نکفتم *
 که راز دوست از دشمن نهان به * محصول بیت * بی شمیر ایلد اوردی و کیمیه
 سوبلدم ز برادوستن سری دشمندن کیزی اولمق یکدر یعنی جانانک رازی فاش
 اولمق یکدر (دلادایم کدای کوی او باش * بحکم آن که دولت جاودان به
 * محصول بیت * ای کوکل دایما جانان محله سنک کدایی اول اول حکمله که
 دولت ابدی اولمق یکدر یعنی جانان محله سنک کدایی دولت جاوداندر
 بحکم آن بسبب آن دیمکدر (بخلدم دعوت ای زاهد مفرما * که این سبب
 ذقن زان بوستان به * محصول بیت * ای زاهد بی خلد ده دعوت بیورمه زرا
 جانانک سبب زنجی ایل بوستاندن یکدر یعنی نسیم یاغ جنتدن نقد وصال
 جانان یکدر دیمکدر ذقن و زنج بر معنایه دراک دیمکدر (بداغ بندکی مردن
 درین در * بجان او که از ملک جهان به * محصول بیت * بوقبوده قوللق داغیله
 اولمک اول جانانک جانیچون که ملک جهان دن یکدر یعنی جانان قول اولمق جهان
 بادشاهلغندن یکدر ملک ممکد خیمی و لامک سکونیه ملکک و بادشاهللق
 معناسنده در (کلی کان یا مال سر و ماشد * بود جا کس ز خون ارغوان به *
 لغتده کل مطلق چیکدر اما بونده مشهور کل مراد در و سرودن مراد جاناندر
 * محصول بیت * بر کل که بزم سرومنک یا عملی اوله یعنی جانان آنی چکنیه
 اول کلک طیرانی خون ارغواندن یکدر بیکلی خونه لسنکد مجازیدر لیکن
 مراد نفس ارغواندر (خدا را از طیب من بپرسید * که آخر کی شود این
 ناتوان به * خدا را از اذات تخصیص بپرسید بای تا کیدله فعل امر مخاطبدر

از بحر و مل
 مضاعفین مضاعفین فعلین

صورت دیگر که حرف بیان آحادات تا کید کی چن دیکدر * محصول بیت *
 الله ایچون بنم طبعی من سوال ابلک که بونا توان چن یک اولوری یعنی چن مرشدن
 خلاص بولور دیکدر حاصلی مرض عشق دن نه وقت صاعقل نور طبعیدن مراد
 جانانه در احوال مرتب از بند پیران * که ران پیر از بخت جوان به * جوانا
 منادی ای جوان دیکدر متاب فعل نهی مخاطب دوندومه سر مقدم
 مفعول صریحیدر واز بند غیر صریحی که حرف تعلیل رأی مهموز العین
 معتل اللام رانک فنی و همزه نک سکونیه فکر دیکدر عربیده تلین همزه ده
 جائز رؤس کبی اما بچم تلین ایدرد انما و پیره اضافتی لامیه در رأی پیر مبتدا
 مابعدی خبری از بخت به کلمه متعلقدر و جوانه مضاف اضافت بیانه
 ویا لامیه ایه در یعنی تازه بخت ویا تازه نک بختی * محصول بیت * ای جوان
 پیر لر بختندن باشکی چورمه یعنی بند لردن اعراض ابله زیر پیر رأی
 و تدبیری تازه طالع دن و تازه نک طالع دن یکدر یعنی قوتلو طالع دن
 ویا قوتلینک طالع دن یکدر حاصلی پیر لر بندیه متصح اولق طالع دن اعتماد
 ابلکدن یکدر (شی می گفت چشم کس ندیدست * زمر و اید * کوشم
 در جهان به * مر و اید می کشی و رانک سکونیه اینجوبه زیر کوشه اضافتی
 لامیه در * محصول بیت * جانان بر کیمه سولردیکه جهانده بنم قول اغم
 اینجوسی کبی اینجوبی کیمه نک کوزی کور عمشدر یعنی بنم مر و اید بی نظیر
 عالمدرس خواجه پیورر که (منخ اندر دهان دوست کوهر * ولیکن گفته
 حافظ ازان به * دوستدن مراد می گفت فاعلی اولان جاناندر کوهر اصل
 کوهرست دز ضرورت وزن ایچون تخفیف قیلندی گفته حافظ لامیه مقول
 حافظ دیکدر یعنی نظم شریفی ازان اشارتی مر و اید جانانه به در * محصول بیت
 دوستک آغزنده سوز کوهر در زیر مر و اید کوشم دیش ایدی پس یارک
 سوزی کوهر اولدی اما نظم حافظ جانان ذکر اید یکی مر و اید دن یکدر زیر
 باقیدرالی یوم القیامه وله ایضا (ای دل بکوی دوست گذاری نکرده *
 فرصت زدست داده و کاری نکرده * بوغزلی عینیه تبدیل رده له حرف یاده
 ایراد ابلش بیت * ای دل بکوی دوست گذاری نمی کنی * فرصت زدست
 داده و کاری نمی کنی * ویا نمزده اولان دواوینک جیعنده حرف یاده موجود
 و حرف هاده هیچ برنده موجود دکل الاسروری افندی شرحنده پس
 شرحنی ان شاء الله حرف یاده ایدوب ایکی ردیفیه یله ایراد ایدرز حرف لام
 انت بوحرفده بر غزل طش آتی ده دیواندره حرف الفک اوخرنده ایراد ابلش
 پس آنده شرح اولندی وله ایضا حرف الباء * ای دل بکوی دوست گذاری

از بحر مضارع
 مفعول فاعلات مناعیل فاعان

نمیکنی * اسباب جمع داری و کاری نمیکنی * بکوی دوست با حرف صله
 و اضافت لامیه در گزار اسم مصدر در او غرمه و کچمه معناسنه ویا حرف
 وحدت ویا تکبیر نمیکنی اخباره وانشایه متقلدر ایلز سن ویا ایلز میسن
 استفهام طریقه اسباب جمع بیانه مراد مساعده در کاری یا حرف وحدت
 ویا تکبیر نمیکنی بونده اخباره وانشایه تحمیلی وار * محصول بیت * ای کوکل
 جانانه * گزار ایلز سن یا خود ایلز میسن اسباب جمع و مساعده
 وار برایش ایلز سن ویا ایلز میسن دلنه قویج ایدوب کوی جانان ملازمتنه
 ترغیب ایدر اما نکرده ردیفنده اخبار در الحقی ایلز سن دیک اولور اسبابی
 جمعه مضاف ایلین اسباب جمعه مالت دکل ایمش (چو کان کام در کف
 رکوبی نمی زنی * بازی چنین بدست و شکاری نمیکنی * چو کان کام بیاید
 کام بونده مراد معناسنه در در کف بونده آیه در و کوی یا حرف وحدت
 ویا تکبیر در نمی زنی فعل مضارع مفرد مخاطب اخباره وانشایه متقلدر
 اور مر سن ویا اور مر میسن دیکدر بازی یا حرف وحدت بدست یا حرف ظرف
 واولر حرف حال در ویا حرف عطف شکاری یا حرف وحدت ویا حرف تکبیر نمیکنی
 اخباره وانشایه متقلدر ایلز سن ویا ایلز میسن * محصول بیت * دلنه خطاب
 ایدوب پیورر مراد چو کافی آنده حال بوکه طوب اور مر سن یعنی کوی
 مقصودی چلر سن ویا چلر میسن بو بچلین طوغان الکده در حال بوکه شکار
 ایلز سن ویا شکار ایلز میسن یعنی چو کان فرصت الکده ایکن کوی
 مرادی قانر سن ویا قانر میسن بو بچلین بر باز الکده در و شکار دولت
 ایلز سن ویا ایلز میسن یعنی باز مساعده الکده در اما شکار وصال جانان
 ایلز سن ویا ایلز میسن چنین الفاظ کایه دندر یعنی فرصت و مساعده حاصلی
 مرادک حصوله قدرت و قوت و اراما سعی جیلده اهما مال وار (این خون که
 موج میزند اندر جگر ترا * در کار رنگ روی نکاری نمیکنی * که حرف بیان
 ویا حرف رابط صفت در کار رنگ روی نکاری در حرف صله و اضافت لامیه لردر
 نکاری یا حرف وحدت نمیکنی اخباره وانشایه متقل * محصول بیت *
 بوقان که سنک جگر کده موج اور آتی بر نکارک رنگ روی ایشنه صرف
 ایلز سن یعنی بر نکاره مبتلا اولوب انک محبتیه * کوز کدن فان دو کوب
 آتی سرخ رو ایلز سن ویا ایلز میسن حاصلی خون جگری جانانک ایشنه صرف
 ابلک کرک (متکین ازان نشد دم خلقت که چون صبا * برخاک کوی دوست
 گذاری نمیکنی * ازان ادات تعلیل انکچون دیکدر دم نفس
 خلق خوی معناسنه در ککه حرف تعلیل چون صبا مصراع ثانی به

مروند رکذاری یا حرف وحدت و یا تکثیر نمیکنی بونده اخبار معناسنه در
 انجق * محصول بیت * سنك خلق نفسی انكچون مشكین و خوشبوی
 اولدی زیر اخاله کوی دوسته کذر ایلدك صبا کبی یعنی صباك نفسی
 خوشبوی اولدی یعنی خالك کوی دوستدن مرویدوب آندن کسب رایحه طیبه
 ایلدیکچوندر (ترسم کزین چمن نبری آستین کل * کز کشفش تحمل خاری
 نمیکنی * ترسم فعل مضارع متکلم وحده در فور قزم دیکدر کزین که حرف بیان
 نبری فعل نفی مستقبل آستین کل بیاید که حرف تعلیل کشفش شین چنه
 را جودر تحمل خاری مصدر لك فاعله اضافیدر نمیکنی اخبار در * محصول
 بیت * فور قزم که بوجن دینادن و یا چن عشق دن کل یکنی ابلت زسن یعنی
 کلندن متفع اولم زسن زیرا کلشنندن بر خاره تحمل ایازسن یعنی سکا وصال
 جانان میسر اولم زسن را غیار و رقیاز چنه تحمل ایازسن (ساغر لطیف و پرمی
 وی افکنی بخالك * وایدیشه از بلای خری نمیکنی * ساغر لطیف مبتدا و خبر
 و او حرف عطف و او نانی حرف حال می افکنی فعل مضارع مفرد مخاطب
 برا غرسن دیکدر و بلای خاری بیایه * محصول بیت * ساغر لطیف و باده ایل
 طولو حال بو که سن آتی خاکه برا غرسن کو که خطاب ایدوب بیورر که سن باده
 ایل طولو بر ساغر لطیفه بک زسن اما قدر کی بایوب کند کی خاکه دو شر رسن
 و خار بولاسندن اندیشه ایل زسن یعنی کند کی ضایع ایدوب صولک پشیمانلقدن
 اندیشه ایازسن که اهما لده ندامت عظیم وار (در آستین جان تو صد ناله
 مدر جست * و از افرای طره یاری نمیکنی * در آستین جان تو بیایه و لامید در
 فدای طره مصدر لك مفعولنه اضافیدر و یاره اضافت لامیه و یا حرف وحدت
 * محصول بیت * سنك جانك یکنده پوز ناله مندر جدر یعنی جانکده پوز ناله
 ناید در حال بو که آتی بر بار لك طره سنه صرف ایازسن یعنی سنده پوز دور و علوم
 و معارف و اراما آتی محله صرف ایازسن دیکدر (حافظ برو که بند کی یار که
 دوست * که جمله میکنند تو باری نمیکنی) حافظ منادی که حرف تعلیل باری هله
 معناسند در * محصول بیت * ای حافظ و ارکیت که دوستك باری کاهی قول لغنی
 که جمله عشاق ایدر سه سن هله ایاز میسن یعنی انرا ایدر سه سنده ایل انلردن کبر و
 قائم دیکدر مجموع بیتك معناسنی ای حافظ پوزو که دوست در کاهی قول لغنی
 اگر جمله ایدر سه سن حیف ابر که اتمز میسن دین بیتك معناسنه حیف ایلش
 و مصرع نایتنك معناسنی اگر جمله ایدر سه حیف سن ایازسن دین اثر نجه
 کتنی و له ایضا ای دل آدم نه خراب ایزی کلکون باشی * بی زرو کینج بصد
 حشمت قارون باشی) خراب اصلند مست خراب ایدی کثرت استعمال ایلد مست

رد سروری

از بحر و مل رده می
 فاعلان فعلاتن فعلان

ترک اولندی خصوصاً می کلکون قرینه سیده و ارباشی فعل مضارع مخاطب
 حشمت قارون لامیه * محصول بیت * ای کوکل اولوقت که می کلکوندن
 مست و خراب اولور سین زر و خزینه سز پوز قارون حشمتیه اولور سین
 یعنی پوز قارون دکو حشمت و عظمت صاحبی اولور سین حاصلی مستانه لك
 میبیلد دنیا و ما فیهادن بی نیاز اولور سین دیکدر (در مقامی که صدارت
 بفقیران بخشند * چشم دارم که بیجا از همه افزون باشی * مقامی یا حرف
 وحدت * حرف رابطه صفت صدارت صدر هر نسنه لك اولنه دیر لر بوندندر که
 مجلس باشنه صدر مجلس دیر لر مصدري صدارت کلور اما بونده حشمت
 و عظمت معناسنه در چشم امید معناسنه در که حرف بیان بیجا یا حرف
 ظرف جاه منصبر * محصول بیت * بر مقامده که عزت و حرمتی فقیر لر بغش لر
 امید وار که منصبده جیعندن زیاده اوله سین یعنی فقری زیاده اولنه رعایت
 زیاده اولنجه پس بن فقر نامه بکار رعایت زیاده اولم کرک (در ره منزل لیلی که
 خطر هاست دران * شرط اول قدم آست که مجنون باشی * که رابطه صفت
 و یا حرف بیان خطر بونده خوف معناسنه در * محصول بیت * لیلینك منزلی
 بولنده که آنده نیجه در لو خطر لر وارد اول بولده اول قدمك شرطی اولدر که
 مجنون اوله سین یعنی جانانك عشقی بولنده اول قدمك شرطی جنوندر وایکینی
 شرطی سردن یکمکدر (نقطه عشق نمودم بنوهان سهو ممکن * ورنه چون
 بنکری از دایره بیرون باشی * نقطه عشق نمودم اضافت بیایه و مفعول صریحی
 نمودم و بنو غیر صریحی هان ادات تنبیه سهو ممکنك مقدم مفعولی و ممکن
 فعل نفی مفرد مخاطب در ورنه واکرنه دن محقق ادات استثنادر و الا معناسنه
 بنکری فعل مضارع مفرد مخاطب در نظر ایلیه سین دیکدر * محصول بیت *
 سکا عشق نقطه سنی و سر کزینی کوستر دم یعنی عشقك عین القلنی سکا تعلیم
 ایلدم بیت سابقده امدی اکاه اول غفلت ایله والا چونکه نظر ایلیه سین
 دایره دن طشره فالور سین یعنی نقطه عشقی بنم سوزمدن آکله والا دایره
 عشق دن خارج قالوب محروم اولور سین (کاروان رفت و نودر خواب و بیابان
 در پیش * کی روی ره ز که برسی چه کنی چون باشی * کاروان و اوایل و با ایل لغتدر
 زیرا و اوایل بانك بیننده تبادل وار کارواندن مرواد بونده موتا و مرواد کاندرو اولر
 حرف حال بیاباندن مرواد سرای آخرتدر زیرا کیمه بیلز که آنده حالی
 نه اوله جفین که اسددر کیم معناسنه پرمی فعل مضارع مخاطب چون و او اصلیه
 ایله کیف معناسنه اسددر * محصول بیت * کاروان کندی حال بو که سن خواب
 غفلتده سین و او ککده بی نهایت و بیابان بر بیابان وار پس کیدن کاروان آرد نیجه

* محصول بیت * کوز کورمیش ایکن سنک دولت که ایمان کتوردی یعنی شاهزاده ایکن خلق سنی کورمکسزین دولت سلطنت سکا نصیب اوله جغنه اقرارایدوب حکم ایدرلردی یا خودبرواوتقدیریه معنا بویه اوله که سنی کورن و کورمین دولت شاهای سنک اوله جغنه اقرارایدی یعنی هنوزجلای ایکن سندن اوله ذرا لطف و اعطاف صادر اولدی که کورن وایشیدن حکم ایدر بکه دولت سلطنت سنک در یومر حباای اللهک یونجیلین لطف و احسانه لایق خان اجد یعنی سلطنته لایق اجد (ماه اکر بی نو براید بدویش برتند * دولت احمدی و معجزه سبحانی * براید بونده طلوع ایدر معنا سنه در بدویش با حرف تا کیددو نیم ایکی پاره دی که در برتند بکنند معناسنی متفهمدر دولت احمدی بیایه اجددن بونده مراد حضرت محمد در علیه السلام و او حرف عطف معجزه سبحانی بیایه یا حرف نسبتدر * محصول بیت * ماه فلک اکر سنک امر کسز طوع ایدر سه آتی ایکی پاره ایدر لر دولت محمدیه و معجزه صمدیه یعنی سنک امر بکه اطاعت ایلمن الله و پیغمبرینه صلی الله علیه وسلم عاصیدر زیر اسن بر عادل پادشاه سین پس سکا مخالفت سبب خزی و خذلاندر والله و پیغمبرینه صلی الله علیه وسلم صمدیاند (جلوه بخت تو دل میرد از شاه و کدا * چشم بدور که هم جانی و هم جانانی جلوه بخت تو لامیه لدر سنک طالع عرض جمال ایلمنی دی که در جلوه مینداودل میرد خبری که حرف تعلیل جانی و جانانی الاری خطاب ایچوندر * محصول بیت * سنک بختک عرض جمال ایلمنی شاه و کدادن ککلی ایلرور یعنی سنک دولت و سعادتک جانی و کوزلکی تمام عالمی سکا مطیع و منقاد ایدر براماز کوز سندن ایراغ اولسون زیرا تمام عالمک هم جانی و هم جانانی سین مننه سنده جانی و جانانیده اولان یا نسبت ایچوندر دین معلومدر که نه یای خطابی یلورونه یای نسبتی (برشکن کا کل ترکانه که در طالع تست * بخشش و کوشش خاقانی و چنکیز خانی * برشکن پرچین ایله دیمکدر کا کل ترکانه ترکه منسوب کا کلی برشکن ایله دیمکدر که حرف تعلیل چین پادشاهلرینه خاقان دیرلر بونده قطع نظر از مننه سابقه ده خاقان آدلی بر خنی پادشاه کلمدر و چنکیز هلا کونک جداء لاسیدر که سلاطین ایلمنیه اکامفوبدر * محصول بیت * اترال کا کلی کبی کا کلی برشکن ایله زیرا سنک دولت و طالع کده در بخشش خاقانی و سنی و کوشش چنکیز خانی چنکیز خانی سنی و کوششی تواریخ ایلمنیه دن معلومدر که نسل سلاطین دن دکل ایکن تمام عالمی فتح ایدوب تصرفنه آلدی انک خروجی عالمه بر قنیه

صالحندر که قیامتدک سولتور حاصلی خان اجدده دیر که تفاخر ایله که سنک طالع کده ایکی عظیم پادشاهک اخلاق و اطواری مندر جدر منقا و کرم خاقانی و کوشش و فتح چنکیز خانی چنکیز خان کافر ایدی اما بعض انسانی اسلامه کلوب عظیم عادل پادشاهلر اولدیلر (کرچه دوریم سیاد تو قدح می نوشیم * بعد منزل نبود در سفر روحانی * محصول بیت * کرچه سندن ایراغز اما سنک عشقکه قدح نوش ایدر زبانی ظاهر اسندن بعید زاما غایبانه ذکر چیلکه مشغول زبانه فرور حائیده بعد منزل اولمز یعنی ارواحه نسبت قرب و بعد تصور ایلر یعنی تنه بونده اما جام آیده در سلاطین ایلمنیه یاز کونلرنده شیرازده و قدش کونلرنده بغدادده اولور لایمش زیر اشیرازیه لایق نسبتی مملکتدر و بغداد خود زیاده ساحل پس خواجه بوغزلی سولید کده خان اجد بغدادده اولورمش و غزلی بغدادده ارسال یوردمش (از کل فارسیم غنچه عیشی نکشف * حیدر اجدله بغدادوی ربخانی * کل فارسی بیایه مراد آب و هوای فارسدر و یا حرف نسبت غنچه عیش بیایه و یا حرف وحدت و یا سکیرخیزد افعال مدح دن حب فعل و ذاقاعلی دجله بغداد لامیه و مخصوص بالمدح مبتدا دجله فعلیه مقدم خبری حاصلی اقسام اعرابندن بر قسبی بودردخی اقسامی وار اما بویه مقام اقسام اعرابی استیفافقای دکل دجله بی بغدادده اضافت ایلدی زیر اشرط ایرماغنه بغداددن غیری یرده دجله دیمز لری ربخانی بیایه بر نوع شریکدر * محصول بیت * فارس کاندن بکا عیش و صفا غنچه سی آچلدی یعنی فارسک آب و هوای بکا ذوق و صفا برمدی نه خوشدر بغداد ایرماغی و باده ربخانیسی حاصلی شاه اجد شیرازده اولمغله آنده حضورم یوق پس بغدادی آرزو ایدرم که خان اجد آنده در و جمع مرادات انک وجوده شریفیه متحصلدر (سر عاشق که نه حاله در معشوق بود * کی خلاصش بود از محنت سر کردانی * سر عاشق لامیه که حرف رابط صفت نه ادات فی معناده بود فعلنه مقیددر ضرورت وزن ایچون منفصل اولدیفیچون های رحیمیه یا زلدی قاعده لری مقتضاسنجه حاله در معشوق لامیه لدر خلاصش شین ضحیر سر عاشقه راجعدر محنت سر کردانی بیایه سر کردان لغتده باشتی چکیزیتن کیسه در بوکا حیرت لازم اولدیفیچون حیران دیمکدر یرده سر کردان دیرلر و یا حرف مصدر * محصول بیت * عاشق کله سی که جانان قپوسنک ترابی اولمیه اول کله سر کردانلق محنتدن قن خلاص اولور یعنی تورملز استفهام انکاری طریقه لیه زیرامادام که کله صاغدر چکیز نمکدن خالی دکل اما تراب اولنجه چکیز نمکدن خلاص بولور پس سائر یرده تراب

اوله در جانانده اولی و احرا در مصراع ثانی نیک معناسی چن خلاص
اولور اکسر کرد اتلق محنتدن دین ادا ده خیل مرکز اتلق ایلمش و سر کرد اتلق
محنتدن اکا چن خلاص اولور دین سابقک اثر نجه کتیش (ای نسیم محری
خاله در یار یار * تا کند حافظ از دیده دل نورانی * خال در یار لامیه لر در
تا حرف تعلیل از وضعیری خاله دره راجع در دیده دل لامیه نورانی اسم منسوب
نوری دیکدر * محصول بیت * ای سحر نسیمی خاله در یاری کتور
تا کیم حافظ اندن کوکلی کوزنی روشن و مجلا ایلده زبراکیم اول خال کحل
بیش در وله ایضا (ای پادشه خوبان داد از غم تنهایی * دل بی تو بجان آمد
وقعت که باز آئی * پادشه خوبان لامیه داد بونده تظلم و شکایت معناسنه در
غم تنهایی لامیه و یا حرف مصدر دل مبتدا بجان آمد خبری یا حرف ضله جانیدن
بزار اولدی دیکدر بجهان آمد دیر که حرف بیان باز بونده تا کید ایچوندر
آئی فعل مضارع مفرد مخاطب کله سن دیکدر * محصول بیت * ای کوزلر
پادشاهی داد و فریاد تنهالتی غمندن کوکل سنسز جانندن اوصانندی و بزار
اولدی و قیدر که کله سن یعنی دل بیچاره سنک فراقکدن زیاده مضطر بدیرس
و قیدر که وصال کله شادان و فرحان اوله مصراع ثانی نیک معناسنه و قیدر که
کیر و کله سن دید کد نصکره خطاب خدایه در دین ناخدا شناسلر خدانک
کله دن و کتیه دن منزله اولدی یعنی بیلر لایمش و نحن اقرب آیت شریفک مضعونی
اکلر لایمش (مشتاقی و معجوری دور از تو چنانم کرد * کردست بخواهد شد
باب شکیبایی * مشتاقی و معجوری یالری مصدریه لر در باب قدرت و طاقت
معناسنه در شکیبای صفت مشبه در و یا حرف مصدر صبور ارق دیکدر
محصول بیت * ای جانان سندن اوراق اشتیاق و هجران بی انجیلن ابله که
المدن صبور ارق طاقت و قدرتی کیدیسر در یعنی صبر و طاقت المدن کیدیسر در
(ای درد تو ام درمان بر پسترنای کامی * وی باد تو ام مونس در گوشه تنهایی *
ای حرف ندا منادی محذوف در پسترنای کامی بیانه پستردوش کدر ناکام
نامر اد دیکدر و یا حرف مصدر روی و او حرف عطف اصلنده وای ایدی همزه
وصله ساقط اولدی یاد آ کدر در کرمعناسنه توبه اضافتی مصدرک مفعولنه
اضا قیدر مونس اسم فاعل در آنس پونس دن یعنی افعال بابندن گوشه تنهایی
بیانه * محصول بیت * ای جانان مراد سزلق دوشکننده سنک دردک
بنم در ماندر دخی ای جانان سنی آ کتی بنم مونس در تنهالتی گوشه سنده یعنی
سنی آ کتله اکترم تنهالتی بوجنده حاصلی سنک ذکر کیکار و مونس در ابکی
مصراعک بیله معناسنه که لفظی ایراد ایلن ادا به خلل ویرمندر

از بحر دزج
مفعول مفاعیلین مفعول مفاعیلین

رد سروری و شمع

(در دائرة قسمت مانقطة بر کارم * لطف آنچه تواندیشنی حکم آنچه تو فرمای
دائرة قسمت بیانه در مراد قسمت از لیدر ما مبتدا نقطه بر کار خبری
واضافت لامیه در (محصول بیت) قسمت ازلی دائرة سنده بزبر کار نقطه سی این
یعنی خدمت کده ثابت قدم اولوب مطیع و منقاد زبس لطف اولدر که سن فکر
ایدرسن و حکم اولدر که سن بیوررسن یعنی حکمکه و امریکه هر وجهه محکوم
و منقاد و فرمانپذیرز (فکر خود و رای خود در عالم رندی نیست * کفرست
درین مذهب خود بینی و خود رایی * فکر خود و رای خود لامیه لر در اصلنده
خود فکری و خود رای ایدی ضرورت وزن ایچون تقدیم و تأخیر قلمندی
عطف تفسیر لر در خود بین و خود رای وصف ترکیب لر در و یا حرف مصدر لر در
محصول بیت * خود فکر و خود رای زندک عالمده یوقدر زبر ابو مذهبده
خود بینک و خود رایک کفر در یعنی زندک طریقنده غرور نامعقولدر زبر
خود بینک و خود رایک غرور دن ناشی اولور (یارب بکه شاید گفت این نکته که
در عالم * رخساره بکسن نمود آن شاهد هر جایی * یارب عجا دیکدر بکه
یا حرف ضله که اسمدر کیم معناسنه شاید لایق معناسنه در گفت بونده گفتن
معناسنه در که حرف بیان * محصول بیت * عجا بونکته بی کیم دیک اولور که
عالمه کیمسه یوز کوسترمدی اول هر جایی شاهد یعنی هر جایی اوله و کیمسه
یوز کوسترمیه بو غریب قصه در بونده شاهد هر جایییدن مراد ذات باریدر
خل و غلا (دی شب کله زلفش با باد صبا کفتم * کفتا غلطی بکدر زین فکرت
سودایی * کله زلفش لامیه در غلطی یا ضمیر خطاب سودایی یا حرف نسبت
محصول بیت * دون کچه زلفند شکایتی یعنی زلفندن شکایتی باد صبا به
سویلدم یعنی باد صبا به زلفندن شکایت ایلدم که بکاسر کشک ایدوب جاتمه
میل ایلز باد صبا دیدی غلط سن یعنی غلط ایدرسن بوسودایی فکرتن کچ یعنی
زلفی مرغ هوا بیدر کیمسه میل ایلز بوسودای جنونندن کچ حاصلی بو بر میسر
اولز سودا در بوندن فارغ اول دیکدر منه سنده کله ده اولان همزه وحدت
ایچوندر دین اضافتدن بی خبر ایش بلکه حرف وحدتدن (صد باد صبا اینجا
باسلسله میرقصه * اینست حریف ای دل تابادنه پیمایی * اینجا یعنی زلف
جانانده خریندن مراد جاناندر تا ادا تئیه نه پیمایی فعل ننی استقبال مفرد
مخاطبدر باد پیمالقدن مراد امر محاله کوشش ایلکدر * محصول بیت *
زلف جانانده یوز باد صبا زنجیره رقص ایدر یعنی زلف جانانده رفاصلق ایدر
ای کوکل جانان اشته بود را کاه اول زانده سودا به دوشوب بلوب بو برمه یعنی
زلفی آرزوی اولز هوا در کچ آدن دیکدر (ساقی چن کل رایی روی تو

رد شمع

رنکی نیست * شمشاد خرامان کن تاباع بیارایی * ساقی منادی چمن
وکل شار حلا و عا طفه ایلد یاز مشلر اما یا نمزده اولان متون جیمعا اضافت ایلد
واقع اولمش تأمل رنکدن مراد صورت و شکل در ویا حرف تکریم شمشاد کن
فعلینک مفعول اولی و خرامان مفعول ثانیه سی مراد قامتیدر تا حرف تعلیل
بیارایی فعل مضارع مفرد مخاطبدر برزه به سن یعنی مزین ایلدیه سن باغ مقدم
مفعول * محصول بیت * ای ساقی کل چمنک سنک رو یکسز رنک و زوی
یوقدر یعنی رونقی سنک رو یکله درامدی قدک شمشادینی باغ طرفه خرامان ایلد
تا کیم باغی رویک کایله مزین ایلدیه سن کد باغک صفاسی انکله در مصرع اولک
معناسنی ای ساقی چمنه و کله سنک یوز کسز بر رنک یوقدر دین و سنک یوز کسز
چمن و کات بر رنکی یوقدر دین معنایه برار زک رنک و بر مشلر ایدام کل این بستان
شاداب نمی ماند * دریاب ضعیفا تراد وقت توانایی * شاداب تازه و صوبه
قائمش دریاب تفقد و تدارک ایلدیمکدر ضعیفان مفعولی * محصول بیت *
دائما بستان رویک کای تازه و طزی فالمز یعنی مرور ایا مله بزم مرده اولیسر در
پس ضعیفاری قدرت و توانا لاق و قنیده تفقد و تدارک ایلد حاصلی کوز لاکک
و قنیده دختسته عشاقی رعایت ایلد که صکره پشیمان اولدیه سن (زین دائرة
مینا خونین جگر می ده * تاحل کم این مشکل در ساغر مینایی * دائرة مینا
بیایه بونده مینا فلکدر آسمان معناسنه خونین جگر جگری قانلی محنت
و المدن کایتدر تا حرف تعلیل و یا حرف تنبیه ساغر مینایی بیایه مینا بونده
یشل صرجه در * محصول بیت * بودا تره مینادن یعنی فلکدن خونین جگر
یعنی ممکن و المزده بم ای ساقی باده و بر تاسکیم بو مشکلی ساغر میناده
حل ایلدیم یعنی فلکدن نازل اولان بلایی شرح و بیان ایلدیم (حافظ شب
هجران شد بوی خوش صبح آمد * شادیت مبارک بادای عاشق شیدایی
حافظ منادی شب هجران بیایه بوی خوش صبح بیایه و لامیه دزد شد بونده
رفت معناسنه در شادیت یا حرف مصدر عاشق شیدایی بیایه و یا حرف
نسبت * محصول بیت * ای حافظ هجران کیجه سی کندی و صباح و قننک
کوزل قوقومی کادی یعنی صباح وصال ظاهر اولدی پس شادیت سکا
و مبارک اولسون ای شیدایی عاشق یعنی وصال سروری سکا مبارک اولسون
ای دیوانه عاشق و له ایضا (انت روایع رند الحی وزاد غرامی * من المبالغ عنی
الی سعادت سلامی * انت فعل ماضی مفرد مؤنث غایبه مهموز الیه مقل
اللام اتی بانی دن یعنی ضرب یا بندن کادی دیمکدر روایع انظار امر فوع فاعل
انت در رایحه نک جعی کوزل قوقولردیمکدر مضافدر رنده اضافت

رد سروری و شمع

از بحر محبت
مفعلن مفعلاتن مفعلاتن

معنویه ایلد رندر انک فحی و فونک سکونیه بادیه ده بر خوش قوقولوا غاجک
امید را صمی دن منقوادر سککه عوده ده رنددیر لر مضافدر جایه اضافت
حقیقیه ایلد و جی حاکک کسری و میلک فحیه قوری به دیر لر یعنی قورنده قلمری
نسته چایرو مشیستان کبی اما بونک کبی برلده کوی جانان مراد در و او حرف
عطف در زاء فعل ماضی مفرد مذکر غائب ضرب یا بندن اجوف یا بیدر لازمه
متعدی بیننده مشترکدر لازم او ایچنی غرامی تقدیر امر فوع فاعلی اولور غرام
بونده عشق و محبت معناسنه در اما متعدی او ایچنی فاعلی انت فعلندن
مستفاد اتیان اولور یعنی اتیان روایع عشق و محبتی زیاده ایلدی دیمک اولور
من ادات استفهام و استخبار در مبلغ اسم فاعلدر تفعلیل یا بندن ایرشدر بی
یعنی ایصال ایدیجی معناسنه من صدر کلامی مقتضی میند او مبلغ خبری عنی
جار مع الحزور مبلغه متعلق الی سعاده مبلغه متعلقدر سعادت سینگ ضمیمه
اسم مفعول غیر منصرفدر تأیید و علمیت ایچون سلاهی تقدیر امر منصوب
مفعول صریحی مبلغ یا ضمیر متکلم یا لرحرف و صنادیر * محصول بیت
چارندینک قوقولری کادی و عشق و محبت زیاده اولدی و یا انک کلمکی عشقمنی
زیاده ایلدی زیر احای جانان کور پس بندن سعاده سلاهی کیم ایرشدر
یعنی عشق و محبتی عرض ایدوب سلامی جانانه کیم ایصال ایدر (سیام دوست
شیدن سعادت نیست و سلامت * فدای خا در دوست بار جان کرای * سیام
دوست لامیه و مفعول شنیدندر فدای خا در دوست لامیه لر در جان کرای
بیایه کرای کاف بجمینک کسری و ضمیمه عز بر معناسنه در * محصول بیت
دوستک خبری ایشتمک سعادت و سلامتدر دوستک قوقومی ترابسه فدا
ارلسون جان عزیز (بیایشام غریبان زاب دیده مایین * بسان باده صافی
در آبکینه شامی * بشام یا حرف ظرف غریبانه اضافت لامیه در آب دیده ما
لامیه لر در بسان باده صافیده بویه در آبکینه شامی بیایه آبکینه صرجه
ظاهر شام ذکر ضرورت قافیه ایچوندر و الا علامده مشهور جلب
شیشه سیدر که طرسوسده ایشلنوب حلیده صانلور * محصول بیت *
غریب را خشناسنده کل و بزم آب دیده مزک کور باده صافی کبی آبکینه شامیده
کندی دیده سنی شیشه و قانلی یاشنی قرمز شرابه تشبیه ایلش مصرع
اولک معناسنی کل غریب را خشناسنده و بزم کوز مز یاشنی کور دیندر
یا انک معناسنی اخشام طلسمده کم ایلشدر (وان رعیت بخدر و صبر بافض عهد
* فاعل تطیب بومی و ما استطاب منامی * ان حرف شرط و رغبت فعل ماضی
متکلم و حده علم یا بندن فعل شرط بخدر جار مع الحزور و رغبت به متعلق در

خالد بنو نده جندروا حرف عطف سرت فعل ماضی متکلم وحده در افعال ناقصه دن اجوف یایی ضرب بایندن اسمی تایی متکلم و خبری ناقض اسم فاعل عهده اضافه اسم فاعل مفعولنه در فاعل حرف رابط جواب شرط و ما حرف نفی تطیب فعل ماضی تفعیل بایندن موقع دعاده واقع اولش فعل منفیدر طیب اولسون دیم کدر نوی تقدیر امر فاعل تطیب و او حرف عطف ما معطوف در مای سابقه استطاب فعل ماضیدر استفعال بایندن اصلی استطیب در اعلال ایله استطاب اولدی منای تقدیر امر فاعل مصدر مییدر نوم معناسنه او یقودیم کدر * محصول بیت * ای جانان اگر سنل قبول قویوب چنته رغبت ایدر سم هرگز او یقولم گوچک اولسون یعنی او یقولم بکا حرام اولسون دیم کدر سنای اسم مکان اعتبار ایلینر غفلت او یقوسنده ایمش (اذا نغرد عن ذی الارال طائر خیر * فلا نغرد عن روضه انین جمعی * اذا ادات شرط نغرد جائز در که تفعیل بایندن فعل ماضی و با تانک حذفه فعل مضارع اوله و یا تفعیل بایندن فعل مضارع اوله زبر اغرد غینک و رانک فتحه لایله و غرد غینک فتنی و رانک سکونیه تغرید و نغرد شوقله و شلکله ابر لامغه دیر لر مثلاً کور کچینک بوغازین شیشر مکله او عسبه دیر لر عن ذی الارال عن حرف جر نغرده متعلق ذی اسماء سته دن ارا که مضاف در ال مسواله انا جاننه دیر لر ذی الارال مسواله انا جاننی بتن بره دیر لر طائر نغرد فاعلی خیره اضافه لامیه در زیر طائر بونده مرغ معناسنه در معلوم اوله که عربک عادتند سفره و بار مصلحت ایچون اوندن چیقسه و بولنده بر مرغ واقع اولسه اول مرغی اوچور را کر صاع جانبیه اوچار سه تین ایدر و اصول جانبیه اوچار سه تشام ایدر امدی صاع جانبیه اوچان مرغ طائر خیر دیر لر وصول جانبیه اوچانه طائر شدیلر فلا حرف رابط جواب شرط و لا حرف نفی نغرد مذکور کبیدر روضه روضتک جمعی چایروچن معناسنه در خبر مؤنث مذکور سعاده راجعدر و بوییت اول بیتک آرد نجه یا زلق کرل ایدی لکن شارح لر ترتیبه تابع اولدق این همزه نک فتنی و نونک کسریله ناله در ایکلدی معناسنه نغرد نک فاعلی جمعی لفظ مجرور مضاف الیه در اینک هر قوش که بویی مطوق اوله یعنی خلته لی اوله اکاسام دیر لر مثلاً فاخته و قری و فخته کوکرجینی و بونلردن غیری مطوق طیره حمام دیر لر اسم جنسدر واحدی حمامه کلور تا حرف و حیدر در جمعی ده یا حرف اطلاقدر که میمک کسرندن متولد در و بویایه فن قافیه ده حرف وصل دیر لر مصراع ثانی اخبار و انشایه متعلقدر * محصول بیت * جن ذی الارال دیمکله مسمی اولان موضع دن طائر خیر نغرد ایلسه سعاده

رد سروری و شعی

روضه لرندن انین حمام نغرد ایلزویا ایلسون یعنی اول او تندیکی وقت بونلر اوغز و یا اوغسون حاصلی انک اصوات و نغمه مائی بونلره غالبدر پس اول او تندیکی زمانده بونلر اوغمل کرل فلا نغرد اصلنده فلا نغرد ایدی یعنی تفعیل بایندن تفعیل بایندن دکلدر دین فاضل استعمالات لغت عربی بحسب تنیع ایلش (بسی نماند کدر روز فراق بار سراید * رایت عن هضبات الحمی قیام خیامی) بسی چوق یعنی چوق زمان نماند فعل نفی ماضی مفرد غائبدر قالمادی دیمکدر که حرف بیان روز فراق بار لامیه لر در سراید آخر اوله دیمکدر یعنی دو کنه دیمکدر زیر امر اوجه دیر لر پس اوجه کله یعنی منتهی اوله دیمکدر رایت فعل ماضی متکلم وحده افعال ناقصه بایندن یعنی مهموز العین معتل اللام کوردم دیمکدر حس بصرله عن حرف جر رایت فعلنه متعلق هضبات هضبه نک جمعیدر هضبه دبه دیر لر یعنی طاغرد دبه لایکه کار بوه دیر لر که ده هضبات جمعنده قاعده و ارا ما بومحلی دکل جایه اضافه لامیه در قیام خیامده بویله در یعنی مصدر لک فاعلنه اضافتیدر خیام کسر خایله خیمه نک جمعیدر که چادر در اما بونده مراد عرب صحرائشین اولیدر خیامی یا سی حرف اطلاقدر که میمک کسرندن متولد در قیام خیام چادر لر قوریلوب طور مسندن عبارتدر * محصول بیت * چوق زمان قالمدی که فراق کوئی دو کنه و آخر اوله زبر اخای جانان دبه لرندن قورولش چادر لر کوردم پس علامت وصلندر زبر جانان سراینده اولدقده وصال میسر دکل اما چادرده اولدقده میسر در پس مصراع ثانی مصراع اوله مقام تعلیده واقع اولمشدر حاصلی جانانک چادر قوروب او توردنی علامت خیر در زیر اوصلت میسر در مصراع اولی بسی نماند که روز فراق ما بسر اید یا زوب مجموع بیتک معناسنی چوق قالمدی که بزم فراق کوئی باشه کله جانانک دبه لرندن چادر لر قیامی کوردم دین بحسب نشو وافی ایدی که بونی سوبلدی طیب الله انفسه * خوشادی که در آبی و کویت سلامت * قدمت خیر قدم تزلت خیر مقامی * خوشا الف معنای تعجب افاده ایدر نه بحسب خوشدر دیمکدر دمی دم نفس و ساعت معناسنه در یا حرف وحدت که حرف رابط صفت و یا حرف بیان در آبی ایچری کیره سن دیمکدر و او حرف عطف و یا حرف حال کویت تا ضمیر خطابدر سلامت کویتنه متعلق اولمق جائزدر تقدیری کویت بشکرانه سلامت شکرانه سلامت ایچون سکاده یم دیمکدر یعنی مصراع ثانیکنک مضموخی و جائزدر که سلامت در آبی فعلنه متعلق اوله یعنی در آبی سلامت و کویت دیمک اوله قدمت فعل ماضی مفرد مخاطبدر علم بایندن کلد دیمکدر خیر منصوبدر مفعول مطلق اولمق اوزره قدومه اضافه

رد شعی

رد شعی

سببیه قدوم مصدر در دخول و زنی اوزره کلک معنای نه زلت فعل ماضی مفرد
 مخاطب ضرب بایستن قوندل دیکدر خیر مقامی اعرایده خیر قدوم کبیر
 مقامی یا سنی حرف اطلاق در بویایی بعضی دواوین عربده ماقبلندن منفصل یا زار
 و بعضنده هیچ یا زمر بلکه همان کسر میله اکتفایدر * محصول بیت *
 نه خوش در اول بر ساعت که سن سلامتله ایجری کیره سن وین سکادیه یم خیری
 کلکله کلک و خیری مقامه قوندل بوالفاظک ظاهری اخبار در اما مقصود
 دعداد یعنی کلک و قوندل مبارک و قوندل اوله دیکدر مصرع اولک
 معنای خوش اولدی بر دم که ایجری که سن و سکادیه یم سلامت
 و نه خوش شول دم که که سن و سکاسلامک سببیه دیه یم دین سلامت
 اولسونلر کلمات عجمده بحسب متصرفلر در مننه سنده سلامتله اولان تا خطاب
 ایچوندر دین خطابه قابل دکل ایتمش (امیده هست که زودت بخت نیک بیتم
 * نوشاد کشته بفرمان دهی و من بغلامی * که حرف بیان زودتیز دیکدر
 و تا ضمیر خطاب بخت یا حرف مصاحبت نیکه اضافتی بیانیه در فرمان دهی
 یای مصدریه ایله و بای مصاحبتله وصف ترکیبی بویرق و برچی معنای سنده در
 بغلامی یا حرف مصاحبت یا حرف مصدر در * محصول بیت * امیدم وارد که
 ایو طالعله سنی تیز چک کورم سن بویرق و بر چیلکله وین قولله شاد اولمش
 اولم یعنی سن پادشاهلغله وین بنده اولغله مسرور اولم (من ارچه هیچ ندارم
 سزای بخت شامان * زهر کار تو ایم قبول کن بغلامی * سزای بخت
 شاهان لامیه لر در * محصول بیت * اگر چه بنم پادشاهلر صحبتله لایق
 نسیم یوقدر یعنی شاهلر صحبتله تقرب ایله که سر ما یم یوقدر بر نواب ایستن
 او توری بنی غلاملغله قبول ایله یعنی الله ایچون بنی بنده لکه قبول ایله هر تقدیر که
 ایماقم یوغیسه بویکی بیتک قافیه لری بر اولدیغی دلالت ایدر که بریسی
 خواجه نلک اولمیه علی الخصوص که یا نمزده اولان نسخه لده بوبیت موجود دکل
 (بعدت منک و قد صرت ذابا کهلالی * اگر چه روی چوماهت
 دیده ام بتمای * بعدت حسن بایستن فعل ماضی متکلم وحده و او حرف عطف
 و یا حرف حال صرت افعال ناقصه دن فعل ماضی متکلم وحده تا ایمی و ذابا
 خبری ذاب اسم فاعل در ذوبانیدن اریجی معنای سنده ذاب یذوب دن یعنی نصر
 بایک اجوف و او یستن هلا لیده یا حرف اطلاق * محصول بیت * ای جانان
 منن ابر قلمم ذاب اولدم هلال کی یعنی فراتکدن یکی آی کبی
 اریوب خفیف و ضیف اولدم اگر چه که ماه کی یوزیکی تمامیه کورمدم یعنی
 با تمام رویکی کورمدم یکدن هلال کی ایدم معلوم اوله که بویتمک تر کیننده

رد سروری
و شعی

رد شعی

ترکیک و ترنیمده تفکیک و ارتقامل (چوسلک در خوشابست نظم پاک
 تو حافظ * که گاه لطف سبق میرد نظم نظامی * سلک سینک کسر یله
 دیری به و دیری ایلیکنه دیرلر خوشاب آبدار یعنی تازه و طری نظم پاک تو
 بیانیه و لامیه در حافظ منادی که حرف تعلیل گاه لطف لامیه سبق میرد
 مقدم مفعولیدر نظم نظامی لامیه * محصول بیت * ای حافظ سنک نظم
 پاک در خوشاب دیریسی کبیر زیر لطف و قتمنده نظم نظامی دن سبق ایلتور
 یعنی نظم نظامی دن اعلالدر زیر اسنک نظمک سلیس و آبدار در و انک نظمی
 منعقد و تابدار در و لایضا ای دل کران چاه زخندان بدرایی * شرحا که روی
 زود پشیمان بدرایی * چاه زخندان لامیه چاه لغتده قوییدر اما بونک کی پر رده
 چقور مراد در کافک فتحیه کو معنای سنده در یا حرف صله و در قیو آئی فعل
 مضارع مخاطبدر که سن دیکدر پس قیویه کلکدن مراد چقیمقدر انکچون
 حقیقه مغله تعبیر ایدر که حرف بیان روی فعل مضارع مخاطبدر رویدندن
 کبیر سنک دیکدر زودتیز دیکدر * محصول بیت * ای کوکل اسکر اول چاه
 زخندان جانانه دن چیقار سنک هر قنغی چاهه که وارر سنک تیز پشیمان اولوب اول
 چاهدن چیقار سن بوجاه جانان آرزوسله حاصلی چاه زخندان جانانده اولان
 صفا غیر بلرده یوقدر یا خود معنای بوجاهدن چیه قد نصکره هر زره به وارر سنک
 تیز چه چک پشیمان اولوب کیرو کاور سن دیکلر اولور پس بوجاه ای ترک ایدوب
 غیر یه میل ایله (شاید که با بی فلسکت دست نکدر * کرتش سنب از چشمه
 حیوان بدرایی * شاید فعل مضارع مفرد غایبدر که حرف بیان با بی یا حرف
 مصاحبت و یا حرف وحدت برایچم صوالیه دیکدر فلکت تایی خطاب معناده
 دسته مقید در دست دیکدر تشنه لب وصف ترکیبی اقسامند در صوسر
 دوداقلی دیکدر چشمه حیوان آب حیات دیکدر که مراد آب چاه زخندان
 جاناندر * محصول بیت * لایق و سزاواردرای کوکل اگر فلک برایچم صوالیه
 سنک الک طوق زسه یعنی لایق سن فلک سکا برایچم صوالیه مریزه اگر چشمه
 حیواندن یعنی چاه زخندان جاناندن تشنه لب چیقار سنک یعنی اندن
 مستفیض اولمزلر سنک فلکدن استفاضه رجا ایله حاصلی کوکلنه بنده ایدر که
 چشمه حیوان چاه زخندان جاناندر پس حیات ابدی استر سنک اندن منقل اولمه
 (هش دار که کور سوسه نفس کنی کوش * آدم صفت از روضه رضوان بدرایی)
 هش هوشدن محققدر اوص یعنی عقل معنای سنده دار فعل امر مفرد مخاطبدر
 داریدن طوت دیکدر اوص طوت یعنی عقلک او بار حاصلی اوصلی اول
 دیکدر که حرف بیان و سوسه نفس لامیه کنی فعل شرط مفرد مخاطبدر

از بحر شرح
مفعول مفاعیل مفاعیل فاعیل

ایلسنک دیمکدر وسوسه مفعول اولی و کوش مفعول ثانیه و سوسه درج
 یابندن مصدر در نفس سوزنه و سوسه در لطف بونده تشبیه معناسنی افاده
 ایدر آدم کی دیمکدر روضه رضوان لامیه در جنت معناسنه رضوانه اضافت
 ادنی ملائسه ایلد در یعنی بوابی اولدیغیچوندر * محصول بیت * عقلک اویار
 یعنی اوصالی اولدیمکدر که اگر نفس و سوسه سنی دکار سنک آدم کی روضه
 رضواندن چیقار سن یعنی نفسک هوا سنه تابع اولور سنک آدم صنی
 حضرت تری کی باغ جنتدن چیقار سن زیرانفس و شیطان بی آدمه دائمافرب
 ویرمکده در (جان میدهم از حسرت دیدار تو چون صبح) باشد که چو خورشید
 درخشان بدر آئی * محصول بیت * جانانه خطاب طریقه بیورر سنک
 دیدارک حسرتیله صبح کی جان ویررم صبحک جان ویرمی تیز کجه سیدر
 زیرا کونش طلوع ایلد کد نصکره یوم ونه ارد بر (صبح دیزلر اوله که خورشید
 درخشان کی سعادتمخانه کدن چیقوب طلوع ایلد سن یعنی صبح ظاهر
 اولنجه هر کس خانه سندن چیقوب بر شغله مقید اولور پس بنده جان ویردیکم
 انگچوندر که خانه دن چیقوب مایتم اوزره کلوب سیرینه مشغول اوله سن
 چندان چو صبا بر تو کارم دم همت * کر غنچه چو کل خرم و خندان بدر آئی
 محصول بیت * اولقد رصبا کی سنک اوزر که همت نفسی حواله ایدر مک
 غنچه دن کل کی خرم و خندان چیقاسن یعنی صبا نفسی غنچه به حواله ایدوب
 اندن کل ظاهر اولور زیر اچچیک جنسی نفس باد صبا اچار پس بنده همت
 نفسی سکا حواله ایدرم تا کیم غنچه خانه کدن کل کی چیقوب ظاهر اوله سن
 حاصلی همت ایدر مک سنی خانه کدن چیقاروب سیر ایدم (در تیره شب
 هجر تو جا بلب آمد * وقتست که هم چون منه تابان بدر آئی * تیره شب ترکیب
 منی اصلنده شب تیره ایدی قرا کلق کجه دیمکدر هجره اضافت بیانیه و تویه
 اضافت لامیه در * محصول بیت * سنک هجرانک قرا کلق کجه سنده جانم
 دودانغه کلدی یعنی فراقکده جانم چیقا یوروقتیدر که منه تابان کی طلوع
 ایلد سن (بر خال درت بسته ام از دیده دو صد جوی * تابو که تو چون
 سر و خرامان بدر آئی * بسته ام بغلشم یعنی ابرکشم تا حرف تعلیل بوددن
 محققدر که حرف بیان تا اوله که دیمکدر * محصول بیت * سنک قبول طبر اغنده
 ایکوز ابرماق بغلشم تا اوله که سن صو شوقیله سر و خرامان کی سیر ایدکن
 سیر چیقاسن زیر امر و صوبه مانلدر (در خانه غم چند نشینی و ملامت
 وقتست که از دوات سلطان بدر آئی) خانه غم بیانیه و او حرف عطف ملامت غم
 معطوف (محصول بیت) دلینه خطاب ایدوب یورور غم و ملامت خانه سنده

نیچه بر او نور رسن وقتیدر که پادشاه دولتمندن خانه کدن چیقاسن یعنی
 پادشاهان ایام دولتمندن غم و ملامتدن خلاص بوله سن (حافظه مکن اندیشه که
 آن یوسف مهر روی * باز اید و از کلبه احزان بدر آئی * یوسف مهر روی بیانیه در
 کلبه احزانده بویه در * محصول بیت * ای حافظ اندیشه ایلد یعنی قایر مه زبیرا
 اول آی یوزلی یوسف یعنی جانان کیر و کور و کلبه احزاندن چیقار سن یعنی
 غم و غصه دن قور یور سن حاصلی صبر ایلد که وصال جانان مبسر اوله یوسف
 مهر ویدن مراد خدا در دین خدای بیلر ایش و له ایضا (آن غایبه خط کرسوی
 مانامه نوشتی * کردن ورق هستی * مادر نوشی * غایبه خط وصف تر کینیدر
 در حرف تا کیدت نوشتی نون حرف ننی نوشتی فعل ماضی حکایت حال نوشتی
 دور مر دی دیمکدر زیر نوشتن یازمق و مکتوب و طوماری دور مکد دیزلر
 * محصول بیت * ازل غایبه خطی اگر بزم جانمزه نامه و مکتوب یاز ایدی فلک
 بزم وجود من ورقی و دفتر دی دور مر دی یعنی بزی هلاک ایلد دی نامه به
 نسبت دور من زیاده ملائمدر (هر چند که هجران عمر وصل بر آرد * دهقان
 جهان کاج که این تخم نکشتی * عمر میوه بر آرد حاصل ایدر بر افشده ایام و ان
 دهقان اکین یعنی کوبلی جهان اضافت بیانیه در کاج کاشکی معناسنه در
 نکشتی حکایت حال ماضی را کینیدی معناسند * محصول بیت * هر تقدیر که
 هجران وصل میوه سنی حاصل ایدر یعنی وصله سبب اولور زیر افراف واسطه
 وصالدر جهان دهقان کاشکی بو تخمی اکینیدی یعنی هجران هر تقدیر که
 سبب وصال ایلد نه اولیدی دنیا به کلیدیکه همان صافی وصال اولیدی
 اگر چه که اشیا ضایعه متبییندر دهقان جهانندن مراد خدا در دین خدای بیلر
 ایش (کاکت که مریر از زبان شکر نیش * مهر از توندیدار نه جوابی نوشتی
 که حرف بیان مریر از فعل ننی غائبدر مراد دعا در دو کلسون معناسنه
 زبان شکرین بیانیه شین کاکت را جعدر کلک شکرلی دبی دیمکدر مهر محبت
 جوابی با حرف وحدت و یا تکبیر نوشتی بای تا کیدله فعل ماضی حکایت حال
 * محصول بیت * ای جانان سنک قلک که هر کز شکرلی دبی دو کلسون یعنی
 چور میوب دو کلسون سندن بزه محبت کورم دی یوخسه بر جواب یازاردی
 یعنی سکا ارسال ایلد یکم ز نامه نک جوابی یازاردی یعنی قلک بزه نامه یازمغه
 مانلدر اما سنده مساعده کور میوب اجمال ایلدی (معمار وجود از زدی
 نقش تو بر عشق * ذرات محبت کل آدم نمهرشتی * معمار وجود یعنی خالق
 اشیا را کردن محقق زدی نون حرف ننی زدی حکایت حال ماضی اورمزدی
 دیمکدر نقشدن مراد صورت و شکلدر تویه اضافتی لامیه ذرات محبت بیانیه

از بحر هرج ردشعی
 مفعول مفاعیل مفاعیل فاعولان

ردشعی

کل آدم لامیه در سرشتی یوغور مزدی دیمکدر * محصول بیت * خواجه
 غلو طریقه بیور که ای جانان وجود معماری سنگ نقشکی عشق اوزره
 اورمیددی یعنی عشقه سنگ شکلا اولمیددی و عشق سنگ صورت و شکلاکه
 متشکل اولسه حاصلی عشقه سنگ صورتک اولسه محبت ذره لری آدمک کافی
 یوغور مزدی یعنی اراده عشق و محبت اولمیددی آدم صنی خلق اولمزدی
 (زاهد مکن از نسبه حکایت که بنقدم * یاریست چو حوری و سرائی
 چو بهشتی * که بنقدم که بالفعل بنم دیمکدر یاری یا حرف وحدت حوری
 یا حرف تکبر و او حرف عطف سرائی یا حرف وحدت بهشتی یا حرف تکبر
 محصول بیت * ای زاهد و برمی چشیدن حکایت ایله یعنی بکا آخرتده ارا جق
 جنتی و انک احوالی حکایت ایله زیر بالفعل بنم حور کبی بر یارم و جنت کبی
 بر مرایم و اری یعنی حوره معادل جانام و بهشت معادلی اوم و اریس بکانشیه
 اوله جق جنتی حکایت ایله که بنم بالفعل جنتده اوله جق ذوق و صفام حاصلدر
 بعض نسخه ده یو بیت بویه واقع اولمش (آمرزش تقدست کسی را که
 در اینجا * یاریست چو حوری و سرائی چو بهشتی * آمرزش اسم مصدر در
 یار لغزش معنایسته نقد بالفعل حاضر دیمکدر کسی را یا حرف وحدت و را حرف
 تخصیص که حرف رابط صفت در اینجا در حرف تا کید اینجا یعنی بود نیاده
 * محصول بیت * بالفعل مغفرت و غفرانی یعنی یار لغزشی حاصلدر شول
 کسه نک که بود نیاده حور کبی بر یاری و جنت کبی بر مقامی اوله یعنی بالفعل
 اللہک معفو و مرضی عیدیدر شول کسه که بود نیاده بونله مالکدر دیمک اولور
 (مفروش بیاغ ارم و نخوت شداد * یک شیشه ی و نوش لبی و لب کشتی * یا حرف
 مقابله و بیاغ ارم شداد که باید یعنی جنت در او حرف عطف نخوت نونک و واوله فیتی
 و خای معنه نک سکونیه تکبردن کایتدر شداد اضافه اضافت لامیه در نوش لب
 وصف ترکیبی طائی دوداقلی دیمکدر لب کشتی لامیه و یا حرف وحدت محصول
 بیت * ارم باغنه و شداد که تکبر بند صاعقه بر شیشه باده یی و نوش لب دلبری
 و را کین کاری یعنی بونلری نسبه ارم باغنه دکنمه حاصلی بالفعل اولان
 ذوقلری اخرتده حاصل اوله جق ذوقلره دکنمه (جهل من و علم تو فلک را چه
 نصارت * آنجا که بصیر نیست چه خوبی و چه زشتی * جهل من و علم
 تو لامیه لدر فلک را فلک دیمکدر یعنی فلک نسبت خوبی و زشتی یاری حرف
 تکبر در (محصول بیت) خطاب عام طریقه بیور بنم جهلک و سنگ علمک
 فلک نه تبارک و اری یعنی فلک کورد عالم و جاهل برابر در زیر بصری و بصیرتی
 (محصول بیت) آنجا که بصیر نیست چه خوبی و چه زشتی * جهل من و علم تو فلک را چه

رد سروری
 و شعی

کوزل نه و چرکین نه یعنی بصیرت سر کوزه کوزل و چرکین برابر در خوبی و زشتی
 یاری حرف مصدر در دینلر حرف قافیه یی بیاز را ایش (تنهانه منم کعبه دل
 تنگه کرده * در هر قدمی صومعه هست و کشتی * کعبه دل بیانیسه تنگه
 بیتخانه یعنی کایساقدی یا حرف وحدت کشتی یا حرف وحدت * محصول
 بیت * همان بن کوکل کعبه سنی بیتخانه ایلام بلکه روی زمینک هر قدمنده
 و آدمنده بر صومعه و بر کشت و اورد یعنی کافر و مسلمان هر قدمنده ایسه خدایه
 عبادت ایدروا کاتوجه ایدوب آندن مغفرت رجایلد زنه که خواجه خسرو
 بیورر بیت * در صومعه و در رخت قبله دلیه است * چون رو بر تو دارند چه
 مسجد چه کشتی * و خواجه بیور مشدر بیت اینجا که حسن صومعه را جلوه
 میدهند * ناقوس دیر راهب و نام صلیب هست * حاصلی کفر و ایمان بری
 برینه نسبت متیندر کعبه دلی بیتخانه ایلام کردن مراد دلبر را شکالیده شکل
 و مصورا ایلامکدر (در مصطفی عشق سم نتوان کرد * چون بالش زری نیست
 بسازم بختی * مصطفی عشق بیانیسه سم نعمت ایچنده اولمقد در سازیم فعل
 مضارع متکلم مع الغیر و یا فعل امر متکلم مع الغیر در قناعت ایدرز و یا قناعت
 ایدلم دیمکدر بختی یا حرف مصاحبت و یا حرف وحدت و خشت خانک
 کسر یلد بونده کریم معنایسته در * محصول بیت * عشق مصطفی سنده سم
 و حضور ایلام اولمزد یعنی عاشقه در حضور یوقدر پس چون بالش زری یوقدر یعنی
 چون که التوتلی بصدق یوقدر بر کریمه قناعت ایدرز و یا قناعت ایدلم حاصلی
 صفة عشقه سم میسر اولمحق یوقلغله و فقیر لغله قناعت ایدلم دیمکدر خشتی
 بالش ایدلم فقیر لقدرن کایتدر یعنی غنا ممکن اولمحق بالضروری فقیر لغله
 قانع اولور زری طریق عشق فنا اقتضا ایدرتده کدیمش تجرد تضرع (تا کی غم
 دنیای دنی ای دل دانا * حیفست ز خوبی که شود عاشق زشتی * تا انتها
 غایت ایچوند رالی معنایسته دنیای دنی بیانیسه دل دانا ده بویه در خوبی و زشتی
 یاری وحدت ایچوند * محصول بیت * ای دانا کوکل ایچق دنیانک غمی
 حکمک نسبه به دل یعنی دنیای ایچون خنده دل مضطرب و بیخود و اولور سن
 زری از کوزلدن حیفدر که بر چرکینه عاشق اوله یعنی سن انسان مکرم سن دنیا
 ایسه حیفه در پس مکرم و معزز حیفه به تعلق ایلامک ظلمدر حاصلی کوزل
 چرکینه میل ایلامک حیفدر (آلودگی خرقه خرابی جهالتست * کوراغروی
 اهل دلی بالمرشتی * آلودگی یا حرف مصدر خرقه به اضافت لامیه در خرابی
 جهالتست ده بویه در راهرو وصف ترکیبید و طریق عشقه سالک اولان کسه
 باز عیب معنای وحدت افاده اید اهل دل لامیه بالمرشت و صفت ترکیبید در

بالیاد ایشلی معنایسته * محصول بیت * خرقه بولاشقانی جهانک خرابیله ایدر
 یعنی خرقه بی ریاضت و زورله کیمیک جهانک خرابیله باغشدر زیر اخلاقی اضلال ایدر
 پس قی بریال خلقت بر اهل دل بر سالک عشق یعنی خرقه پوشا رهپ مرایی
 و منور در پس بریال زور و بر اهل دل و بریال طینت عاشق صادق قنده در یعنی
 بواوصافله متصف خرقه پوش بولاشقانیست هم انکاری طریقیت له (از دست
 چراغست سیر زلف توقاظ * تقدیر چنین بود چه کردی که نهشتی * هشت فعل
 ماضی و فرد غایب در نهشتی فعل حکایت حال ماضی صالی و بر مییدی دیمکدر
 محصول بیت) سوال و جواب طریقله بیورر حافظ سنک سر زلفکی الندن نیچون
 صالیو بریدی یعنی سر زلفکی نه ترک ایلدی جواب و برر که تقدیر خدا بولاییدی
 نه ایلدی که صالیو بر مییدی یعنی نه قادر ایدیکه الندن قومینیدی حاصلی
 تقدیر خدا اولیحق ترک ایلماکه قادر دکل ایدی زیرا مقدر البته وجود بولور
 وله اینسا (ای که معجزوری عشاق رو امیداری * عاشقا از بر خویش جدا
 میداری * ای حرف ندامتادی محذوف تقدیری ای جاناندر که حرف رابط
 صفت معجزوری یا حرف مصدر عشاقه اضافت اسم مفعولک قائم مقام
 فاعلنه اضافتی قبیلندند زور وارانک فحیله جائز معنایسته در بر خویش لایمه
 * محصول بیت * ای شول جانان که عشاق معجزور لغنی جائز طوتار سن
 وای شول جانان که عاشق لری کنیدی یا نکدن جدا طوتار سن یعنی عاشق لری
 الم و محنت فراده طوتار سن بوییت تمام منادایه صفت در بدل طریقله و مقصود
 بالند ابوند نصکره کن بیتدر (نشئه بادیه راهم بر لالی دریاب * بامیدی که
 دزین ره بخدا میداری * محصول بیت * عشق بادیه سنک تشنلری بر زلال
 وصال ایله تفقه ایله یعنی وصالکله حالی تدارک ایله بامیدله که بو طریق عشقه
 خدایه طوتار سن یعنی طریق عشقه خدایه اولان امیدکله نشئه عشق زلال
 وصالکله قاندر مجموع بیتک معنایستی بادیه صومری نه هم بر زلال ایله ایدر سن
 بر امید حق نیچون که بویولده خدایه طوتار سن دین عتدیان سو یلده عجب
 مادر ایش (دل ربودی و بعل کردست ای جان ایکن * به ازین دارنکاش که
 مر امیداری * بچل بانک فنی و حای مهمله نک کسریله حلال دیمکدر
 * محصول بیت * کوکلی قایدک و بنده سکا حلال ایلدم اما ای جان بنم
 کوکلی بی رعایت کنن یک رعایت ایله یعنی بکا اولان التفات کنن اکارتنق
 التفات ایله دیمکدر زیر ازاده نازک مزاجدر که التفاتله متسللی دکلدر
 اساعر مانده سرفان در می نوشند * ما فعمل به سنیم ارتور و امیداری
 * محصول بیت * بزم ساغر مزی که غیری باده نوشا ایچر بر تحمل ایدر ز

از بحر و مل
 ذاعلاق فعلاتن فعلاتن فعلن

اگر سن روطا طوتار سن یعنی بزه اوله حق رعایتی که غیری به ایدر سن بر قبول ایدر ز
 اگر سن جائز طوتار سنک (ای مکس حضرت سیرغ نه جولانکه تست *
 عرض خود میبری وزجت ما میداری * محصول بیت * ای مکس عنقبانک
 حضوری سننک جولانکاهک دکل یعنی سن بر و بال او ره حق بر دکل پس
 کنیدی عرضکی ضایع ایدر سن و بزه زجت و برر سن یعنی ای رقیب قرب جانان
 سکا لایق مقام و منزل دکل امدی صقین کنیدی عرضکی تلف ایدوب بزه زجت
 و برر سن حاصلی سنک تقریر بکدن زیاد می حضوری سیر غدن مراد خدا در دین
 خدایی بیلز ایش (تو بتقصیر خود افتادی ازین در محروم * از نه می نالی و فریاد
 چرا میداری) بتقصیر خود یا حرف سبب و اضافت مصدرک فاعلنه در که ایدر
 کیم معنایسته (محصول بیت) رقیب مکسه خطاب ایدوب بیورر سن کنیدی
 اکیساکک سیبیله بو قومدن دور دوشدک و محروم اولدک پس کیمدن ایکلر سن
 و نیچون فریاد طوتار سن یعنی سن سکا ایلدک کیمدن شکایت ایدر سن
 (حافظ از یاد شهان پایه بخدمت طلبند * کاربا کرده چه امید عطا میداری
 پایه بونده جاده و منصب معنایسته در امید عطا مصدرک مفعولنه اضافتیدر
 محصول بیت * ای حافظ یاد شاهلردن پایه و منصبی خدمت سبیله طلب ایدر لر
 ایش ایشلدک یعنی ایش ایشلیکسزین نه امید عطا ایدر سن یعنی خدمتسز
 امید عطا ایله وله ایضا) ای که دایم بخویش مغروری * کز ترا عشق نیست
 معذوری * محصول بیت * ای شول کیمسه که دایما کنیدی علمکله مغرور سن
 اگر سنک عشقن بو غیسه معذور سن یعنی عشق جانانه مبتلا دکل ایسنک
 معذور سن زیر اعداد انساندن دکاسن (کرد دیوانگان عشق مکدر * که بعقل
 عقیده مشهوری * عقیده شریف و نفیس معنایسته در (محصول بیت) عشق
 دیوانه لری اطر افنده چکنر نه یعنی انله تقرب ایله زیر اسن عقل نفیس و شریفله
 مشهور سن حاصلی اهل عقلک اهل عشقله مناسبی بو قدر پس یا نلرینه او غرامه
 بیت خطاب عام طریقله واقعدر (مستی عشق نیست در سر تو * رو که مست
 شراب انکورری * محصول بیت * سنک باشکده عشق مستانه لکی بو قدر
 یعنی مست عشق دکلسن و ارامدی که اوزم شرابی مستی سن یعنی عشق
 مستلری یا نه کله زیر اسن اوزم باده سننک مستی سن عشق مستی دکلسن
 (روی زردست واه درد الود * عاشقا را کواه رنجوری * محصول بیت *
 عاشق لری ضنک شاهدی روی زرد واه درد الودر یعنی عشق درد بکن نشانی
 و دلیل صاری بیک زرد روی آهدر (نبودن باغ خلد را رونق * بی می راوق
 و آب حوری * راوق و اوله فتیله خالص و صافی دیمکدر اب حور لایمه و یا حرف

از بحر و خفیف
 فاعلاق مفاعلن فعلن

تکیر (محمول بیت) جنت باغ نیک رونق و صفای ارم از صفا باد سز و آب
 حور سز یعنی بریده که باد مایه لب دلب را ولید اندر رونق و صفا اولان (مهر آن)
 ما فایدت و زیند * که چون افتاب مشهوری * محصول بیت * اول ماهان
 محبت که کوشش ابلک کر کسن یعنی اول جانی سومن کر کسن اگر چه دولت
 و سعادت آفتاب کی مشهور سن حاصلی بخت و سعادت جانان عشق در پس
 آتی اختیار اید و با کاهی ابلک کر لک اید که از نام و تنگ خود حافظ * ساغری
 طلب که مخوری * محصول بیت * ای حافظ کنیدی نام و تنگ کن که یعنی عار
 و ناموس کن که و ساغری طلب اید که مخور سن یعنی خمار عشق دفع
 ابلک ایچون ساغری باده طلب اید زیرا باده دفع غم و همومه مبدی و له ایضا
 (ای که در کوی خرابات مقامی داری * جم وقت خودی اردست بجای داری
 ای حرف ندا منادی عام مقامی یا حرف وحدت و باتکیر جم وقت خودی
 لامیه لدر جم جام جهان نمایی پیدا ایلین پادشاه در و بعضا حضرت سلیمان در
 دیدار خواجه نکهده مذهبی بود در له بونده پادشاه کنایتی یعنی کنیدی
 وقت پادشاه سن ارفع همزه اید کردن محقق در دست بجای داری جمله
 شرطیه و ماقبلی جزایی و جوابی در عبارت قدرت کنایتی در بر جامه الک
 ایر بشوب قادر اولور سن (محمول بیت) ای شول کیمه که کوی خرابات
 بر مقام واریا مقام واری کنیدی وقت کن پادشاه سن اگر بر جام باده به مالک
 ابلک حاصلی کوی خرابات اولوب جام باده به مالک اولن بر کیزی پادشاه قدر
 (ای که بازلف و رخ یار کن داری شب و روز * فرصت باد که خوش صبی و شامی
 داری * کناری فعل مضارع مفرد مخاطب بکوزور من دیکدر شب و روز
 مفعولی که حرف تعلیل و یا حرف بیان صبی و شامیه اولان یا حرف وحدت
 و یا تکید داری فعل مضارع مفرد مخاطب طو تارسن دیکدر یعنی مالک سن
 * محصول بیت * باغ و شرطری قیله بیور رای شول کیمه که جانات رخ
 و زلفیله شب و روز کی بکوزور من یعنی جاناته کیمه و کوندز و اصل سن فرصت
 اولسون که کوزل صبح و شام واری یعنی رخ جانات کی صبح و زلفی کنی شام
 واری یعنی خد فرصت و برسون ابو خالک وار (وی که با وصل دلارام کریدی
 خلوت * یعنی غایت شمر این لحظه که کامی داری * و یا حرف عطف وای حرف ندا
 همزه بی وصل ساقط اولاش که حرف رابطه صفت وصل دلارام مصدر له
 مفعول وانی علتی اضافه است در جانی لامیه و بیانی به مفعول دلارام وصف
 تر کیدیدر آرامیدن دیکدر یعنی کوکل دیکدر بی وصل حاصلی کوکاه
 راحت و خور و بی وصل کریدی کاف محبت که زلفان کسریا فعل

از بحر مل
 فاعلاتن فعلاتن فعلن

مانی مفرد مخاطب اختیار اید یعنی او کر تلدک و او رند یارک دیکدر خلوت
 مفعول صریحی و با وصل غیر صریحی یعنی با حرف تا کید تحسین لفظ
 و تکمیل وزن ایچون کلش شمر شینک ضعی و میکل قحیله لغت در فعل امر مفرد
 مخاطب صای دیکدر لحظه دن بونده مراد وقت و ساعتی که حرف تعلیل کامی
 یا حرف وحدت * محصول بیت * وای شول کیمه که وصل دلارامه خلوت
 اختیار ایدک بو وقتی و بوساعتی غایت صای که مرادک واری یعنی مرادک حاصلدر
 یعنی مرادک حصولی غایت بیل دیکدر مصرع ثانینک معناسنی غایت
 صای بو لحظه بی که بر مراد طو تارسن دین نامر ادای معنادن مراد آلمش
 (ای صبا سوختن بر سر درختن * کران یار سفر کرده بیامی داری
 * محصول بیت * ای صبا کویش عاشق را یول اوچنده منتظر لدر خبره
 بقار را کر اول سفر ایلش یاردن بر خبرک واریسه وقتیدر یعنی عاشق شدن
 خبر جاناته انتظار جکر را کر خبرک واریسه ایصال اید (کو بهنکام وفا کر چه
 ثبات نبود * میکنم شکر که بر جور وای داری * کو صبا به خطاب ایدر
 بهنکام یا حرف ظرف هنکام وقت دوام مصدر در دام بدوم دن قائم و ثابت اولن
 معناسنی و یا حرف تکیر * محصول بیت * صبا به خطاب اید و بیور رای صبا
 جاناته سوله که وفا ایلک وقتنده اگر چه ثبات و قرارک بو قدر یعنی وفاده ثابت
 قدم دکلسن اما بن شکر ایدر مکه جور و جفا اوزره دوام و ثباتک واری یعنی دائم
 جور و جفا اوزره سن مصرع ثانینک معناسنی شکر ایدر مکه جورده بردوام
 طو تارسن دین بری ایکی بی فرق ایلز اعیش (خال سر سبز خوش دانه
 عیش و لی * بر کنار چش و ده که چه دای داری * خال سر سبز بیاید
 و تویه اضافت لامیه دردانه عیش ده بویه دردانه دن مراد تخم در ولی مصرع
 ثانی به مرهوندر کنار چن لامیه شین خانه راجع در وه واعدن مخفف ادات
 تخم و تغایندر که حرف بیان چه ادات مبالغه دای یا حرف تکیر * محصول
 بیت * سنک تازه ویشل خالک کوزل تخم عیشدر اما چنی کارنده حیف که
 نه عجب دامک واری یعنی عجب عیش و صفا تخمیدر اما طو زاغه قونلش
 دانه کی دراندن احتراز کر کدر سبب هلال اولیه حاصلی دانه خالک قنده دام
 زلفک قونلش اندن حذر کرل چندن مراد خط سبز در که زلفانک کارنده
 اولفاندر چندن بونده مراد رویدر دین لای عقل چنی رویدن تشخیص و تمیز
 ایاز اعیش (بوی جان از لب خندان قدح میشموم * بشنوی خواجه اگر زانکه
 مشای داری * بوی جان لامیه لب خندان قدح بیانی و لامیه در اگر زانکه
 اگر شویله که دیکدر برده استعمال ایدر مشای یا حرف تکیر * محصول بیت *

رد شعی

رد شعی

قد حلق خند اندن جان قوقوسنی ایشیدیرم یعنی حیات ویرمک
 قوقوسنی دیوارم ای خواجه لب جامدن جان قوقوسنی ایشت اگر شویله که
 مشامک واریسه یعنی اگر باده قوقوسن اگر دماغک واریسه لب خندان
 جامدن جان و حیات قوقوسن ایشت حاصلی باده قوقوسی همان جان
 قوقوسیدر مصرع ثانینک معناسنی ایشت ای کنشی اگر اندن که بر مشام
 طوتار ایسک دین ادای معنادن مشامنده بوی استقامت یوق ایش
 (نامی ارمی طلبید از تو غری چه شود * تویی امر و زدن شهر که نامی داری *
 نامی یا حرف تکبیر غری یا حرف وحدت تویی یا ضمیر خطاب که نامی یا حرف تکبیر
 * محصول بیت * بر غریب سندن نامکی طلب ایدر سه یعنی اسم شریفک ندر
 دیو طلب ایدر سه نه اولور یعنی نسنه لازم کلز زیر او شهرده بوکون سن سن که
 نامک وارد ری یعنی بوکون بو شهرده نامدار سن سن یعنی صاحب نام سن سن پس
 سندن بر غریب نام طلب ایدر سه نسنه لازم کلز مجموع بیتک معناسنی اگر
 بر آداسترسه سندن بر غریب نوله سن سن بوکون بو شهرده که بر آدل وارد دین
 معنای بیی خوب تصویر ایش عفا الله عنه نامی بر نسه لطفی بازوب مجموع
 بیتک معناسنی بر غریب اگر سندن بر لطف طلب ایده نه اولور سن سن بوکون
 بو شهرده که بر نام طوتار سن دین تحقیق مقامده سابقک اثر نجه تالی اولش
 طیب الله انقاسه (بس دعای محترت حارس جان خواهد بود * تو که چون
 حافظ شخیز غلامی داری محترت نای ضمیر معناده جانه مصر و در شخیز وصف
 ترکیبید رخیزیدن کجه فالقی دیمکدر یعنی متعبد غلامی یا حرف وحدت
 و یا تکبیر * محصول بیت * چوق سحر دعالری سنک جانکه مونس اولیسردر
 حاصلی جانکی بر امزدن حافظ و صائن اولیسردر سنک که حافظ کی متقی و متعبد
 بر قولک وارد ری یعنی سنک که حافظ کی بردعا کوین وارد چوق سحر دعالری
 سنک جان عزیر کی حارس و پاسبان اولیسردر وله ایضا) ای که بر ماه از رخ
 مشکین نقاب انداختی * لطف کردی سایه بر آفتاب انداختی * ای حرف ندا
 منادی محذوف که حرف رابطه صفت سایه یا حرف وحدت و یا تکبیر * محصول
 بیت * ای شول جانان که ماه کی رویک اوزر نه سنک کی خطدن نقاب اندک
 یعنی رویکی خط مشکین قبلدی لطف و احسان ایلدک که آفتاب اوزر نه سایه
 بر اقلدک یعنی آفتاب کی رویک اوزر نه سایه کی سیاه خطکی صالدک حاصلی
 خطک بیاض رویکی اورتدی (تا چه خواهد کرد باما آب ورنک عارضت *
 حالیا نیرنک نقش خود بر آب انداختی * تا بونده عجباً معنا سنده در
 چه خواهد کرد نه ایلیسر در باما یا حرف صله آب ورنک عارضه مضامدر در چه

ردشعی

ردشعی

فعلاتن فاعلاتن فاعلان

آب رونق معناسنه در رنک معروف عارض رنک کسر یله عریبدر اما عجم
 فتحیله او قورنرورت قافیه اولدیغی برده حاصلی صقال بتی برده برلر نیرنک
 نقش خود لامیه لدر نیرنک بونده نقاشلرک نقش ایده چک بری اول بریاض
 نسنه ایله صوارلر و اوستنی نقش ایدرلر اکاده عجم نقاشلری نیرنک دیرلر و نقش
 ایده چک بری اول رسم ایدرلر اول رعمده نیرنک دیرلر مصرع اولده آب نیرنک
 مناسبتیله ورنک نقش مناسبتیله ذکرا و انشدردر و مصرع ثانیده آب عارض
 مناسبتیله ذکرا و انشدردر * محصول بیت * عجباً بزنه ایلیسر در سنک عارضک
 آب ورنکی یعنی رونق و لطافتی هله شمعی کندی نقش نیرنکی صواوزره صالدک
 حاصلی شمعی کوزلنکه باشلدک یعنی کوزلنک ابتدا سیدر عجباً واره واره بزنه
 حسنک نه ایش ایشله کرک یعنی ابتدای حسنکده بزی بی ناب و طاق
 ایلدک عجباً کمال حسنه واصل اولیجی بزم حالمز نه اولیسردر مصرع ثانینک
 معناسنی حالیا کندی نقش رمنی صوبه آندک دین معنای بیی صوبه آتش
 و حالیا کندی نقش نیرنکی آب اوزر آندک دین صحیح معنایی سیاه آتش
 (کوی خوبی بردی از خوبان عالم شاد باش * جام کیخسر و طلب کا در آسیاب
 انداختی * جامدن مراد جام جدر کیخسر و قدیم الایام پادشاهلرندن بر مشهور
 پادشاهدر افراسیابده بویه در طلب فعل امر مفرد مخاطبدر که
 حرف تعلیل انداختی یا ضمیر خطاب آندک یعنی یققلد دیمکدر * محصول
 بیت * کوزلنک طوبی الدک فایدک جمیع عالم خوبلرندن شاد و خرم اول جام
 کیخسروی طلب ایله یعنی جام باده طلب ایله و بزم قوروب مسرور اول زیرا
 افراسیاب کی عالیشان پادشاهی یققلد یعنی هلاک ایلدک حاصلی
 خوبلق کوی عالم خوبلرندن ایلنک یعنی حسنده جمیع خوبلره غلبه ایلنک
 افراسیاب کی قهار دشمنی هلاک ایلکدر آمدی باده ایچوب مسرور اول
 بو بیتک معناسنه بعض کسه نک ترزینق تاویلند اعتبار اولمسون که صداع
 ویرر) کنج عشق خود نهادی دردل ویران ما * سایه رحمت برین کنج خراب
 انداختی * کنج خزنه عشقه اضافت بیانیه در و خوده لامیه نهادی فعل
 ماضی مفرد مخاطب قودل دیمکدر دل ویران بیانیه و مایه اضافت لامیه
 سایه رحمت بیانیه کنج کاف عریبنک ضمیمه بوجاق خرابه اضافت بیانیه در
 * محصول بیت * ای جانان کندی عشقک کنجی بزم ویران کو کلز قودل
 یعنی بزی کندیکه عاشق ایلدک بوجاق خراب بوجاغه رحمت سایه سنی صالدک یعنی
 سنک عشقک و محبتک که سایه رحمت رانی کو کلز صالدک لطف ایلدک
 در کسی باشمع رخسارت بوجهی عشق باخت * زان میان پروانه را

ردشعی
ردشعی

ردشعی

در اضطراب انداختی * محصول بیت * هر کیمسه سنک رخسار له شمع
 بروجهله محبوب دوستق ایلدی اول ارادن پروانه بیچاره بی اضطرابه صالدک
 یعنی رخن شمعنه هر کس عاشق قدر اما پروانه وش کیمسه یا نمدی یعنی شمع
 رخسار که همان پروانه یاندی (طاعت من کرچه از دست خرابم رد مکن
 کاندین شغل بامید نواب انداختی * کرچه از مستی خرابم جله معترضه در
 طاعت رد مکن مضمون معنای در کاندین که حرف تعلیل (محصول بیت) بنم
 طاعتی رد ایله کرچه که خرابم مستلک کردن زیر او محبت و عشق شغل بنی نواب
 امید یله براقلدک پس طاعت من دود اولنجه نواب اولمز (پرده از رخ بر فکندی
 بکنظر در جلوه کاه * وز حیا حور و پری را در حجاب انداختی * محصول بیت
 جلوه کاهده بر نظر یوز کردن پرده بی براقلدک یعنی یوز کردن نقابی کیدردک
 و حور و پری بی حیا دن حجاب دوشردک یعنی سنک یوزک کور ملی محتجب
 اولوب کور غزاله بلر (خوب بداران بیستی و انکار نقش خیال * تهمتی
 بر شبروان خیل خواب انداختی * خواب بیداران لامیه و بیستینک مقدم
 مفعولی تهمتی یا حرف تکبیر شبروان خیل خواب بیانه شبر و وصف ترکیبیدر
 انف و نون ادات جمع در خیل عسکر و بلوکدر * محصول بیت * کوزی
 آچقلرک اویقه و سن باغللدک اند نص کره رویک خیالی نقشندن خواب عسکری
 شبروری اوزره تهمت باغللدک یعنی دوش عسکری او غریلرینه تهمت
 باغللدک که خواب بیدار لری انلر باغلدی دیو یعنی رویک نقشی خیالی کیمسه نک
 دوشنه کیر مسون دیو بیدار لک اویقه و سن باغللدک اند نص کره دوش
 او غریلرینه تهمت صالدک که اند باغلدی دیو (از فریب ترکس مخور و لعل
 می پرست * حافظ خلوت نشین را در شراب انداختی) فریب ترکس مخور لامیه
 و بیایه در اعل می پرست بیایه می پرست وصف ترکیبیدر باده نوش
 معناسنه می پرستکی لبه اسنادر نکرده باده به مشابه اولدی بیچوندر
 * محصول بیت * ترکس مخورک و اب میگونک فریندن یعنی چشم و لبک
 فریندن حافظ خلوت نشینی شرابه صالدک یعنی باده نوش ایللدک حاصلی چشم
 لبک عشتی اب و لب کنی پرست ایللدک (وزیران حیل در سر نش
 زنجیر زلف * چون کند خسرو مالک رقاب انداختی * و احرف عطف
 صید دل مصدرک مفعولنه اضافیه در کردنش شین حافظه را جعد زنجیر زلف
 بیایه در کند خسرو مالک رقاب لامیه و بیایه در رقاب رقبه نک جعد در بیونلر
 دیمکدر مالک رقاب بیونلر مالک دیمکدر کرچه اراده کل قبیلندند بیونلر
 مالک اتش من ادا حیا بیایه مالک ایللدک در محصول بیت و کانی

صید ایلک ایچون بوینده زنجیر زلفکی مالک رقاب پادشاهل کندی کبی اتلدک
 یعنی پادشاه بوینده اطف و احسان کندینی براقدیغی کبی و کانی صید
 ایلک ایچون سن زنجیر زلفکی براقلدک (نصرة الدین شاه یحیی ای که خصم ملک را
 از تف شمشیر چون آتش در آب انداختی * نصرة الدین لقب و شاه یحیی عطف
 بیان خسرو در ای حرف ندانندیری ای نصرة الدین شاه یحیی که حرف رابط
 صفت خصم ملک لامیه و رادان مفعول تف بونده شعله معناسنه در شمشیر
 اضافتی لامیه در مجازا شمشیرک اضافتی ده لامیه در چون ادات تشبیه آتش
 مشبیه به و شمشیر مشبیه * محصول بیت * خواجه غیبتدن خطابه التفات
 ایدوب دیر خسرو مالک رقاب نصرة الدین اقبیلله ملقب اولان شاه یحیی در ای
 شاه یحیی انجیلن شاه یحیی که ملک و سلطنت خصمی وعدوسی آتش کبی
 شمشیرک تف و تایلله صویه براقلدک صویه براقیمی آیدار شمشیرله باشین
 کسد کیدر شمشیری حد نده آتسه و رونقده صویه تشبیه ایلش مجموع بیتک
 معناسنی دینک نصرتی شاه یحیی که ملک خصمی اودکی قلیچک طودا غندن
 صویه آندی دین الحق کندی بلور سولدی کی سوزک معناسنی مصراع
 ناینک معناسنه شمشیرک حرارتدن آتش کبی آبه اندی دین اثر نجه کش
 ای برینده بی حرف ندایرینه آن یازانلر اقلنده و معناده خطایله کارندن غیری
 ربط کلامده یوق ذره دکلی شمشیری اضافتله او قومیان غریب تشبیه ایلش که
 ذوی العقودن صادر اولمز نصرت بونده ناصر معناسنه در دین عجبانه ملاحظه
 میبیلله بو حکمی ایلدی (داور دارا شکوه ای آن که تاج آفتاب * از سر تعظیم
 برخال جناب انداختی * داور دارا شکوه بیایه داور حاکم دیر لرودار
 اسکندر ذوالقمر نینک با یا سید در و شکوه عظمت دارا شکوه وصف ترکیبیدر
 دارا عظمتی دیمکدر ای حرف ندانمادی مد کور شاه یحیی در تقدیری
 ای آن شاه یحیی که حرف رابط صفت تاج آفتاب بیایه و بالامیه در مجازا مصراع
 ثانی به مرهوند سر تعظیم لامیه سر بونده جهت و اوج معناسنه در حال جناب
 لامیه * محصول بیت * شاه یحیی دارا شکوه کتلی حاکمدر ای شول شاه یحیی که
 آفتاب تاجی و یا آفتابک تاجی تعظیم جهتدن قبول ترانه براقلدک یعنی
 آفتابه تعظیم ایدوب تاجی حال جنابک ایللدک حاصلی سنند اولقدر
 نباعت شان وارد که تاج آفتابی حال جنابک براقلدک شرف کسب ایدرزرا
 حال جنابک سنک آفتابدن نیجه درجه اشرف در مجموع بیتک معناسنی
 دارا شکوه کتلی پادشاهدر ای اول کیمسه که آفتاب تاجی تعظیم او چندن جنابی
 حاکم اوزر آندی دین کندینی معناسنی بندن اراق آتش یواکی انداخته

رد سروری

رد شعی

رد سروری

رد شعی

رد شعی

یا خطاب ایچون دکادر دین نه منادی معناسنی بیلور ایش ونه خیر خطاب
 (باده نوش از جام عالمین چو بر اورنگ جم * شاهد مقصود را از رخ نقاب
 انداختی * باده نوش فعل امر مفرد مخاطبه در باده مقدم مفعولی جام عالمین دن
 جز انجام جهان تمام در نه کم مفصل بیان اولمشدر و بوجامک عالم بیند کله
 وصفنده بیانی سابق اولمشدر چو حرف تعلیل اورنگ جم لامیه اورنگ بونده
 تخت معناسنه در و جدن حضرت سلیمان پیغمبر مر ادر که تختی اقلیم فارس
 ایدی اول جهت ندر که بر اورنگ جم بیور مشدر شاهد مقصود بیانه و رادات
 مفعول * محصول بیت * ای شاه یحیی جام عالمین دن باده نوش ایلز را تخت
 سلیمان اوزره مقصود محبوبنک رخسندن نقابی آتدک یعنی نقابن یوزندن
 کیدر دله یعنی مقصود محبوبی الکه کیدی حاصلی مقصود که مالک اولدک
 پس شمدن کبر و غیش و نوش ایدوب ذوق وصفه اسور (زینهار از آب شمشیرت که
 شیر از ازان * تشنه لب کردی و کردن ادر آب انداختی * بعض نسخه ده
 تشنه لب کشتی نه سکا از ادر آب انداختی یعنی اقویانک کیتی تشنه لکه
 هلاک ایلدک و کیتی صوبه آتدک یعنی صوبه غرق ایلدک حاصلی صوکی
 شمشیرله قتل ایلدک دیکدر زینهار زادن صکره یای ساکنه ایلدک امان
 معناسنه در کاه اولور که یای تر ایدوب زینهار دیرلر نه کلستانده ایکه سین
 بر مصرع ده جمع ایلش مصرع * زینهار از قرین بد زینهار * آب شمشیر بیانه
 ویا لامیه در مجاز اونا خیر خطاب که حرف رابط صفت ویا حرف تعلیل شیرانرا
 رادات مفعول یعنی کردینک مفعول اولی و تشنه لب مفعول ثانیه سی ازان
 آن اسم اشارت در شمشیر کردی فعل ماضی مفرد مخاطب ایلدک دیکدر کردن
 کاف عجمینک ضمی و رانک سکونیه کردک جمعیدر که بهادر معناسنه در الف
 و نون ادا ت جعفر * محصول بیت * ای شاه یحیی امان سنک قلیجک صوبندن
 یعنی قلیجکدن که شیرلری اول قلیجکله تشنه لب ایلدک و بهادرلری صوبه آتدک
 یعنی صوکی شمشیر که آتدک حاصلی صوکی صافی و پالک شمشیرله یا لمتینه و روب
 هلاک ایلدک و جائز در که تشبیه مر ادا اولوب آب کندی معناسنه اوله یعنی
 قوی عدولر کیتی تشنه لکه و کیتی صوبه غرق ایلدک هلاک ایلدک و له ایضا
 (ای در رخ تویمه انوار پادشاهی * در فکرت توینان صد حکمت آلهی *
 ای حرف ندا شدای مدحی اولان پادشاهدر و مابعدی مقصود بالندادر
 انوار پادشاهی لامیه ویا بیانه در ویا حرف نسبت حکمت آلهی بیانه ویا حرف
 نسبت * محصول بیت * ای پادشاه سنک رویکده پادشاهه منسوب نورلر
 بیدادر و سنک فکر کرده یوز حکمت الهی پنهاندر یعنی بر معناده تفکر ایلدن

از بجز مضارع
 مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

یوز حکمت آلهی اظهار ایدرسن (کاک تو بارک الله بر ملک دین کشاده *
 صد چشمه آب حیوان از قطره میاهی * کاک تو لامیه بارک الله مقام تحسینده
 مستعملدر ملک دین بیانه قطره میاهی لامیه سیاهیدن مر ادر قرامی کیدر
 انلر قره مر که به سیاهی دیرلر چشمه آب حیوان ضرورت وزن ایچون چشمه بی
 اضافندن قطع ایدوب آب حیوانی اندن بدل ایلدی * محصول بیت * بارک
 الله سنک قلیجک ملک دین اوزره بر قطره سیاهیدن یوز آب حیوان چشمه سنی
 آچش یعنی آفتش حاصلی قلیجک ضبط مالک ایلدی یکی سیبیله مالک دینه حیات
 و بر من که هیچ کیمه سنندن و تشکی دکل بلکه مالک اسلامیه هب سنندن
 راضی در (برادر من شاید انوار اسم اعظم * ملک آن تست و خاتم فرمای
 هر چه خواهی * اشر من دیوز یعنی ارکان دیوز اید فعل نفی مستقبل بیدر امر
 یعنی اوزرینه بر تو صالماز انوار فاعل شاید در اسم اضافه اضافتی لامیه در مجازا
 واعظمه اضافت بیانه ملک مبتدا آن تست لامیه و خبر مبتدا در خاتم بلکه
 معطوف تقدیری و خاتم آن تست در فرمای فعل امر مفرد مخاطب بیور
 دیکدر هر چه خواهی خواهی فعل مضارع مفرد مخاطبدر بونده دیرلر سنک
 دیکدر * محصول بیت * دیوز اوزرینه اسم اعظم بر تو صالماز یعنی اسم اعظم
 دیوالینه دوشیجک انده خاصه سی ظاهر اولمزنه که حضرت سلیمانک خاتمی
 دیوالینه کیدر کده اثری ظاهر اولدی پس ملک سلطنت و خاتم شاهی سنکدر
 بیوردر نه دیرلر سنک یعنی اقلیم پارسه حاصلی سلیمان تختنه مالک اولدک هر نه
 دیرلر سنک بیور که عالم سکا مسخر اولدی (در حشمت سلیمان هر کس که شک نماید
 * بر عقل و دانش او خندند مرغ و ماهی * حشمت حای حطینک کسرله
 عجم عظمت و شوکت یعنی اولواق معناسنده استعمال ایدر سلیماناه اضافت
 لامیه در * محصول بیت * حضرت سلیمانک عظمتنده و اولوغنده هر کسه که
 شک کو ستر رسد انک عقلنه و علمنه مرغ و ماهی کورلر یعنی استر ایدرلر
 حاصلی انساندن قطع نظر بر و بجزلر حیواناتی بیلدانی تمسخر ایدر یعنی
 شک یوق که سن حشمت و عظمت صاحبی سلیمانک قائم مقامی سین پس سنک
 سلطنتکده شاک اولان انک سلطنتنده شا کدر آمدی سلیماناه مسخر اولان
 حیوانات اکا خیره ایلنه وجهی وار (بازار چه گاه گاهی بر سر نه کلاه
 * مرغان قاف داند این پادشاهی * محصول بیت * اگر چه طغان گاه گاه
 باشنه کلاه قور یعنی اسکف چکر امارسم و این سلطنتی بیاز یعنی گاه گاه
 باشنه اسکف قومغله شاه طيور اولمغه لایق اولمزن بلکه شاهلق آیین واسلوینی
 عنقا جنسی بیلور که بلاد و قرانی سائر مرغان کبی کرمن بلکه تخت سلطنت

قافیه ثابت قدم اولوب ویرین بکلو خلق عالمه عظمتمدن کندوی کوستر من
 یعنی پادشاهلغه سنک کبی عالیشان کسه لایقدر هر خفیف مزاج پادشاه اولغه
 لایق دکلدر حاصل تخت سلیمان سن لایق و سزاوار سن غیر بکل مدوحی
 اولان پادشاهی عنقایه و سائر وارث سلطنتی باز کلاه داره تشبیه ایلمش (تبعی که
 اسمانش از فیض خود دهد آب * تنها جهسان بکیرد بی منت سپاهی * تبعی
 یا حرف وحدت که حرف رابط صفت فیض بونده لطف و احسان معنا سنه در
 سپاهی بای نسبتله بونده عسکر معنا سنه در * محصول بیت * بر قلم که آسمان
 اکا کندی فیضدن صوریه یعنی آسمان پایدی شمشیر جهانی یا لکز طوتار
 عسکر منتسز یعنی بر کسه که مؤید من عند الله اوله لشکر و سپاه معا و تنه
 محتاج دکل دیکدر سپاهی یاسنی وحدت ایچون طوتان علم قافیه دن
 بی بهره ایلمش و معانی بده اطلاعی یوغیش (کک تو خوش نویسد در شان یار
 و اغیار * تعویذ جان فزایی افسون عمر کاهی * شان مهموز العیندر همزه سنی
 الف ایلمسکه جائز در اس کی عجم دائم الفله استعمال ایدر بونده کی کبی حال
 معنا سنه در عربیده اما فارسیده بر نیجه معناسی وار بونده بیانی لازم دکل
 تعویذ تفعلیل باندن مصدر در حفظ ایلمک معنا سنه اما عجم حایل معنا سنه
 استعمال ایدر بی جا نه اضافت لامیه اولور جان فزای وصف ترکیبیدر
 فزاییدن جان آرتربی یعنی حیات و بر بی معنا سنه و بای ثانی حرف مصدر در
 افسون همزه ایله و همزه سز بو کی یعنی مخمر و مکر و حیله معنا سنه کلور عمر کاه
 وصفه ترکیبیدر کاهیدندن عمر اکسادی بی یعنی عمره نقصان و بر بی
 و یا حرف مصدر * محصول بیت * ای پادشاه سنک قلم یار و اغیار حقه
 عجب کوزل یازارد و ست حقه حیات افزائی تعویذی و عدو حقه جان
 کاهلق افسونی یعنی پادشاه صاحب سیف و قلم را مدی سینی احوال
 و اوصافی بیان میوردی شمدی قلمک هنر لرین بیان ایدر یعنی سنک قلمک
 بر خطه ایون یازار که فلان دوسته یوقدر عطا یا اعطایان که حیات حیات
 فانس پس بو خطه ایون دوسته تعویذ جان اولدی و بر خطه ایون یازار که
 فلان عدوی سیاست ایلمک بی جان اولسون یعنی هلاک اولسون و بو خطه ایون
 عدویه افسون جان کاه اولدی (ای عنصر تو مخلوق از کیمیای عزت * وی دیوات
 تو ایمن از صدمت سپاهی * ای حرف ندا منادی مذکور پادشاهدر عنصر دن
 مراد چار ارکاندر یعنی خاک و آب و هو و انار عنصر مبتدا و قویه اضافت
 لامیه در مخلوق خبر مبتدا از کیمیا مخلوقه متعلق و همزه اضافت بیانه در
 بعض نسخه ده کیمیا برینه کبریا و شمس عظمت معنا سنه به اضافت بیانه در

ردشعی

وی و او حرف عطف و ای حرف ندا و منادی مذکور پادشاهدر دولت تو
 لامیه ایمن امین معنا سنه در صدم صادل فیتی و دالت سکونیه جسدله یعنی
 کوده ایله اورمق اما بونک کبی برارده شدت و بلا معنا سنه در بعض نسخه ده
 صدمت برینه و صمت و اول فیتی و صادل سکونیه و اقدر غیب معنا سنه
 صدمتده کی تا علامت تقلد سپاهی بای مصدریه ایله فساد معنا سنه در
 * محصول بیت * ای پادشاه سنک عنصرک یعنی وجودک کیمیایی عزت
 و حرمتدن مخلوقدر و ای پادشاه سنک دولتک فساد شدتدن امین و مصوندر
 یعنی وجودی شریف بر عادل پادشاه سن الله تعالی سنک دولت کی زوالدن
 صقلسون منادی واقع اولان ایات و مصارعک معانی سنه که حرفی
 ذکر ایلمش معنایه خال و بر دیکن آگاه و خبر دار دکل ایلمش (کبر توی زینت
 بر کسان و معدن افتد * یا قوت سرخ رو را بخشند رنگ کاهی * بر توی
 یا حرف وحدت کان و معدن دالت کسریله عطف تفسیری قبیلندندر یا قوت
 سرخ رویانه سرخ رو وصف ترکیبیدر قزل بکزی یا قوت را ادات معقول
 ظاهر اخواجک کلامی دلالت ایدر که یا قوت همان قزل اولاندر با خصوص که
 صاریده اولور سپاهده نه که روایت اولور که حضرت مکه نک حیرا اسودی
 یا قوتدر حق قرامطه لعنم الله تعالی مکه مکرمه بی اغارت ایدوب مبارک حیر
 الاسودی الدیلر و اعل اسلام ایکویزیک سکه حسنه جمع ایلمدیله الارندن
 تخلیص ایلمک ایچون و مبارک حیری یا قوت خواصیله تجربه ایلمدیله پرس
 کوردلر که خاصه لری کامل مالی و ربوب حیرا اسودی الارندن آلدیلر بخشند
 فعل مضارع جمع غائب بغشلردیکدر فاعلی کان و معدن رنگ کاهی
 بیانه کاه کاف عربیله صمان معنا سنه در و یا حرف نسبت * محصول بیت *
 اگر سنک قلمکدن کان و معدن بر بر تود و شر سه قزل بکزی یا قوته صمان
 رنگی بغشلر یعنی قزل رنگلی یا قوته صاری یا قوت رنگی و بر لر سنک تیغک
 خوف و خشیتدن حاصلی خیمتدن معادن یرقان مرضنه مبتلا اولور
 (عمر است پادشاه کرمی تهیست جام * اینک زنده دعوی و زخمتب کوامی
 عمر بونک کبی برارده زمان معنا سنه در و یا حرف وحدت کرمی که حرف بیان
 تکی تانک فیتی و کسریله و هانک کسریله بوش معنا سنه در کواه شاهدر
 طابق معنا سنه پس * محصول بیت * بر زماندرای پادشاه که قدحم باده دن
 خالیدر یعنی خرچلم یوقدر که باده صاقون آلوب ایچم حاصلی باده نوش ایلمک
 و ستم یوقدر ایسته بندن دعوی و محتسبیدن شهادت یعنی محتسب
 شاهدر که بن باده خرجه مالک اولور بغمه خواجه بدیده حسن طلب رعایت

ایادی (دائم دلت بخشد بر عجز شب نشینان) * کمال من پیری
 از یاد صبحگاهی * بخشد فعل مضارع مفرد غائب در سراسر کرد بخشد بر پونده
 حرف صله عجز شب نشینان لامیه در شب نشین وصف ترکیب در کجبه او نور بج
 معناسنه یعنی احیای لیل ایلین کیمسه و الف و نون ادات جمع در صبحگاهی
 یا حرف نسبت مضارع ثانی شرط و مضارع اول جزادر * محصول بیت *
 بیلور مکه کوکلک شب نشینان عجز و افتقار بنه ترجم ایلرا کر صبحا وقتی
 نسیمدن بنم عالمی صور رسک یعنی یاد صبادن بنم عالم صور رسک ساکن بنم
 ایلر عالم معلوم اولور و یو واسطه ایله هر قنده که بر عاشق شب نشینان و ارایسه
 اکامرحت ایدرسن بنم حالمه قیاسه زرا بن محل ترجم صبحگاهی یاسنی
 وحدت ایچون طوتان احوال قافیه دن کاه دکل ایش (ساقی یارابی
 از چشمه حرا بات * تا خرقه سبزه بیم از عجب خانقاهی * ساقی شادی آبی
 یا حرف وحدت آیدن مراد داده در تا حرف تعلیل عجب عینک ضمی و جیمک
 سکونیه کبر معناسنه در خانقاهی یا حرف نسبت * محصول بیت * ای ساقی
 خرابات چشمه سندن بر صوکتور تا کیم خانقاه تکبر لکندن خرقه لر مزی یویه لم
 یعنی باده * کتورتا کیم ایچوب مسکنت کسب ایده لم و خانقاده کسب
 ایلدیکم ز عجب و ریادن خلاص اولم (در دودمان آدم تا وضع سلطنت هست
 * مثل تو کس ندانست این علم را کاهی * دودمان دال اولک ضمی و ثانیته
 سکونیه قوم و قبیله معناسنه در آدمه اضافت لامیه در تا حرف ابتدا
 و یا حرف توفیت مادام معناسنه علمدن مراد علم سلطنت در کاهی کافی حرف
 تشبیه و ماهی موصول و ضمیر مؤنث غایبه دن مرکب لفظ در قیاس کاه و ایدی
 زیر اسمیر علم را جعد را لکن تقدیری علم سلطنت در پس مضاف الیه دن حکم
 تأنیت اخذ ایداری که اکامیر تأنیت راجع اولدی * محصول بیت * آدم صنی
 اولادنده سلطنت وضع و اوله لی علم سلطنتی سنک کبی حقیقه قبیله کیمسه بیلدی
 یعنی دنیا پادشاه لری علم سلطنتی سنک کبی بیلدی (جور از فلک نیاید
 با تو ملک صفائی * ظلم از جهان بر من شد تو جهان پشاهی * با تو یا حرف
 مصاحبت صفائی یا حرف وحدت و یا تکبیر بر حرف استعلا در علی معناسنه
 شد بونده واقع و صادر اولدی معناسنه دو جهان پناه وصف ترکیبیدر
 جهان صفائی و یا صفندر بی معناسنه و یا ضمیر خطاب * محصول بیت *
 سنک ایلد یعنی من ملک صفات ایلد فلکدن جور کلز یعنی سنک کبی بر عادل
 ملک صفات پادشاهک وجود ایلد فلکدن جور کلز یعنی فلک کیمسید جور
 و جفا ایلد من اما جهان ایدن بنم اوزریمه ظلم واقع اولدی سن جهان پناه ایکن

ردشاهی

حاصلی سنک کبی جهانی حایت اید بی پادشاه و ارا یکن جهان بکاظم ایداری
 نیاید فعلی تناید ازوب معناسنی فلکدن جور بیلدر امن سن ملک صفات
 دین معنائی روشن سو یلمش و مضارع اولک معناسنی سن ملک صفاته
 فلکدن جور کلز دین بیتک معناسنه جور ایلش و مضارع ثانیته بر لفظنی
 من لفظنه مضاف ایدوب معناسنی ظلم جهانندن اولدی بنم قیامه دین بیتک
 معناسنه بلکه بیتک کند بنه ظلم ایلش و جهانندن بکاظم اولدی خال بو که سن
 پادشاه سن دین اثر نجه کش (جایی که برق عصیان بر آدم صنی زد) *
 مارا چه کونه زیدد عوای بی کاهی * جایی یا حرف وحدت که حرف رابط صفت
 برق عصیان بیانه ادم صنی ده بویه در برق شمشک دیرلر کاهی یا حرف مصدر
 * محصول بیت * بر پرده که برق عصیان آدم صنی اوزریمه آوردی یعنی
 بر پرده که حضرت آدم پیغمبر ایکن اللهه عصیان ایلد یا بزم کبی بیچاره لره
 کاهسزلق دعوائی نه وجهله یا راشر یعنی انبیادن کاه صادر اولدی یعنی پرده
 بزه کاه مزبورق دعوائی یا قشمر بو بیتانی مشغرد که خواجه دن بر من لقه
 صادر اولش اوله و بویه ایلد اعتذار ایلد (حافظ چوپادشاهت که کاه میبرد نام *
 رنجش ز بخت منما باز ابعذر خواهی * پادشاهت نامعنا جهندن نامه
 مقید در نامت تقدیرنده رنجش اسم مصدر در رانجش معناسنه باز آلف
 عموده ایلد فعل امر مخاطبیدر بعهذر خواهی یا حرف مصاحبت و عذر خواه
 وصف ترکیبیدر عذر دلیلی معناسنه و یا حرف مصدر * محصول بیت *
 ای حافظ چونکه پادشاه که که نامکی ایلتور یعنی آدکی اکارطالعکدن بحضورلق
 کو سترمه که عذر دلیلی کل کل یعنی ایلد یک کاه سیبیه عذر کتور حاصلی
 ایلد یک تقصیردن عذر دلیلی بو بیت بیت سابقه ناظر در بار لفظنی بونده کیرو
 معناسنه طوتانلر مستقیم معنادن کیرو کتور بلکه برنده تا کید محض ایچوندر
 (یا لکجا لبرایا واهب العطایا * عطفاء علی مقل حلت به الدوائی * یا حرف ندا
 ملجأ بونده اسم مکان در لجا بیلجادن یعنی فتح باندن صغیحی برده کدر
 مصدر میسیره ملجأ کاور برایا بان فتحیله خلق معناسنه در واهب العطایا
 اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر واهب اسم فاعلدر واهب بوندن ینه فتح
 باندندر معتل القابغشایی معناسنه عطایا عطیه نک جمی بخشش دیمکدر
 عطفاً منصوبدر مصدر لغله تقدیری اعطف عطف ایلدی عطف بونده اشفاق
 معناسنه در یعنی اسرکک بو معنایه اولنجه علی حرفیه مستعملدر بونده کی
 کبی پس علی مصدره متعلقدر مقل لفظاً محجور علی ایلد اسم فاعلدر اقل یقل دن
 یعنی افعال باندن مضاعفدن اصلی مقل ایدی ادغام ایلد مقل اولدی فقیر

ردشهروری

ردشاهی

ردشهروری و شاهی

معناسته حلت فعل ماضی مفرد مؤنث غایبه نصربانیدن نازل اولدی
وقوندی معناسته بومعناسته اولنجه حرف بالیه مستعملدر بونده کی کبی دواهی
دالت فحیله جمع داعید در اولوبلا معناسته (محصول بیت) پادشاهه ندا ایدوب
پیوررای خلق صغیحی بری زیر اطل الله سن ای بخشش بر بعلی زیر صاحب
قدرت و مکنیت بر معنی پادشاه سن پس ای پادشاه پوقیری اسر که یعنی
بنی اسر که انجیلین فقیر که ا کا اولوبلا نازل اولدی وقوندی یعنی باشنه
اولوبلا کادی بوییت ده دلالت ایدر که خواجه روز کاردن بر مکرره
کوروش اوله ایضا (ای قصه بهشت زکویت حکایتی * شرح جمال حور
زرویت روایتی * ای حرف ندا منادی جاناندر قصه بهشت لامید حکایتی
یا حرف وحدت شرح جمال حور لامید در روایتی یا حرف وحدت بوغزله
واقع اولان حرف وصل وحدت ایچوندر اخر غزله وارنجه * محصول بیت
ای جانان جنت قصه سی سنک کویکدن بر حکایتدر یعنی نیجه حکایتی
وار جنت ده حکایت لرندن بر حکایتدر حور کوزل لکنک شرح سنک رو بیکدن
بر روایتدر یعنی سنک رو بیکک نیجه روایتی وار بوده اندن بر روایتدر (انقاس
عیسی از لب لعل لطیفه * اب خضر ز نوش دهانت کایتی * محصول بیت *
حضرت عیسی نقسری که انکله موقی احیا ایدردی سنک لب لعل کدن
بر لطیفه در یعنی لب کدن بر لطیف خصلتدر دخی آب حیوان سنک طاتلی
دهانکدن بر کایتدر یعنی آب حیوان که ذ کرا اولنور سنک دهانک کایه لرندن
بر کایتدر یعنی آب حیوان که ذ کرا اولنور سنک دهانک در لطیفه ده اولان
همزه وحدت ایچوندر دین لطیف شو بلامش (هر باره از دل من و از غصه
قصه * هر سطری از خصال تو از رحمت آیتی * مصراع اولده و او حرف
سکتدر بار لعلی اولی در اما نسخه رده بازلدیغیچون تقلید ایله بازدی
از غصه قصه باره دلی بیاند سطری یا حرف وحدت خصال تو لامیه از رحمت
آیتی سطری بیاند * محصول بیت * بنم ککو کدن هر باره غصه و غمدن
بر قصه در سنک خوب لکدن وعادت لرندن هر بر سطری رحمت حقدن بر آیت
و بر علامتدر حاصلی سنک هر خویک بر آیت رحمتدر و بنم دلمن هر باره
بر غصه قصه سیدر مصراع اولده و او حرف عطف ظن ایدوب معناست بنم
کو کدن هر باره و غصه ددن بر قصه دین ربط کلامدن بیخبر ایش و مصراع
ناید و او داحتیاج بوق ایکن و او یازوب معناستی سنک خوب لکدن هر بر سطر
در رحمت بر آیت دین مذاق فارسی به مسکین مالک دکل ایش (کی عطر سای
تلمس روحایان شدی * کل را کره بوی نو کردی رعایتی * عطر سای وصف

ز بحر مضارع
مفعول فاعلان معانی فاعلن

ردیفی

ردیفی

ترکیبدر

ترکیبدر سیایدندن از منک معناسته عطر از بیجی دیمکد زباده قوقو و بر مکدن
کایتدر زیر اسنک و عنبر و الخ و غیر بلی از لکده زباده قوقو و بر لر مجلسه
و روحانیانه اضافت لامید در شدی حکایت حال ماضی معناستی افاده ایدر
کل را اادات مفعول کاه دیمکد زباده اادات نفی کردی فعلنه مقیددر نکر دی
دیمکد در منفصل یازلدیغیچون هاء رسمی به محتاج اولدی کردیده حکایت حال
ماضی معناستی افاده ایدر * محصول بیت * فخن روحانلر مجلسنک عطر
از بیجیسی اولوردی اگر کاه سنک بویک رعایت ایلمیدی یعنی کاه سنک بویک
ضم اولدی اول جهتمدندر خوش قوقولی اولدیغی حاصلی قوقوسی سنک
بویکدن مستعاردر (در آرزوی خالک ره یار سو ختم * یاد آوری صبا که
نکر دی جای * آرزوی خاکره یار لامید در یاد آورلک مفعولی آور فعل امر
مفرد مخاطب کتوردیمکدر آوریندن کاهی و او بی حذف ایدوب آرد بر لر که
حرف بیان نکردی فعل نفی ماضی مفرد مخاطبدر * محصول بیت * یارلک ایانی
ترا بی آرزو سننده یاندق ای صبا یاد که کتور که بزه جایب ایلمدلک یعنی یارلک
خاکرا هنی کوزمزه تو تیا ایچون کتورم دکا خاطر کده اولسون که محلی کاد کده
سنکله سوبلشه وز (در آتش از خیال رخت دست میدهد * ساقی بیاد که
نیست ز دوزخ شکایتی * محصول بیت * آتش دوزخده اگر سنک رخن خیالی
ال و بر رسد یعنی خیالک یادمه کاورسه ای ساقی کل که جهنمدن شکایت یوقدر
یعنی آتش دوزخده سنک رخن یادی بکانه و یذ اولوب بی یا قدر من حاصلی
رخک یادی بی اتشدن صبیانت ایدر پس دوزخدن شکایت از اولم
(بوی دل کباب من آفاق را گرفت) وین سوزاندر وین بکشدیم سرایتی (بوی دل
کباب من لامید و بیانیه و لامید در آفاقدن بونک کبی بر لده اطراف را کاف عالم
مراد در سوزاندر ویندن مراد سوزدل و بکدر در (محصول بیت) بنم کباب اولمش
دلمک قوقوسی اطراف عالمی طوتندی بوسوزاندر وین دخی سرایت ایدر یعنی
بوسوزاندر وینده عالمی بقا یازاندر حاصلی کباب اولمش دلمک قوقوسی عالمی
طوتدیغی کبی سوزدر و غمه عالمی طوتار (ای دل به رزه دانش و عمرت ز دست
رفت * صد مایه داشتی و نکردی کفایتی * محصول بیت * ای کوکل علم و عمرلک
عبث یره الکدن کتدی یوزم مایه لک و ارایدی اما انکلا کتفا ایلمدلک یعنی
علم و عمر تحصیل عشقه سرمایه ایدی سن بونلری عبث یره صرف ایدوب
واسطه تحصیل عشق ایده مدله حاصلی مرادله حصولنه بونلر سکا کفایت
ایلمدی زیر عبث یره صرف اولندی (دانی مراد حافظ ازین درس غصه
چیست * از تو ککر غمه و ز خسر و عنایتی * دانی فعل مضارع مخاطبدر

معنای استغفارهای متضمن سیلور میسن دیکدر درس غصه بیایه کرشمه
یا حرف وحدت و همزه حرف توسل سندن بر کرشمه دیکدر ساقی به خطاب
ایدوب بیورر * محصول بیت * سیلور میسن حافظن مرادی غم و غصه در سنی
او قومقدن ندر سندن بر ناز و شیوه و پادشاهدن بر لطف و احساندر یعنی
عشق در سنی او قومقدن مرادی سندن بر التفات و پادشاهدن لطف و کرم
حاصلی سن عاشقمدر دیو کرشمه و ناز ایلایه سن و پادشاه عاشق شاعر مدر دیو
رعایت ایلایه کرشمه اولان همزه وحدت ایچوندن دین مخالف سویلش
وله ایضا (این خرقة که من دارم در رهن شراب اولی * وین دقتربنی معنی
غرق می ناب اولی * محصول بیت * بو خرقة که بن طوتارم یعنی بن مالک اولدیم
خرقة شراب رهننده اولق اولادری یعنی مرهون باده اولق یکدر زیر اندن بوی
ریا کور و بو معنیسز دقتربنی او قومدیغ فائده سز کتاب شرابه غرق اولمسی اولادری
زیر ادرس عشقه آندن فائده یوق (چون عمرته کردم چند ان که نکه کردم *
در کج خرابانی افتاده خراب اولی * محصول بیت * چونکه عمری عبث بره
فساده ویردم اولقدر که نظر ایلادم بر میخانه بو جفته مست خراب بیقلش
اولق اولادری یعنی چونکه عمری عشق در سنی تحصیل ایلک من ضایع ایلدم
بقیه عمری بر میخانه گوشه سنده مستانه کور من یکدر (چون مصلحت
اندیشی دورست زدرویشی * هم سینه پر آتش به هم دیده پر آب اولی *
مصلحت اندیش وصف ترکیب در اندیشیدن مصلحت فکر ایدیبی و یا حرف
مصدر درویشی ده یا حرف مصدر در (محصول بیت) چونکه مصلحت اندیشک
درویشک مرته سندن ایرا قدر سینه پر آتش و دیده پر آب اولق یکدر یعنی
چونکه امور دنیا فکری درویشکدن بعید در در عشق و محبتله سینه
پر آتش و دیده پر آتش اولق اولادری حاصلی عاشق اولوب اهل سوز و کرب اولق
یکدر (من حالت زاهد را با خلق نخواهم گفت * کین قصه اگر کویم با چنک
و رباب اولی * محصول بیت * بن زاهد خلق خلقه سو یا یسرم یعنی
خلق عالم افشا ایلیم زیرا بو قصه بی اگر سو یلرم چنک و ربابه سو یلک یکدر
یعنی باده نوش اولوب چنک و چخانه ایل سو یلک یکدر که هر کسک عقلنده
و فکرنده مر کوز و نابت اولسون (تایی سر و پادشاه اوضاع فلک زین دست *
در سر هوس ساقی در دست شراب اولی * تا مادام معناسنه در زین دست
بونک کبی دیکدر رته که بعض نسخه ده زینسان دوشمش معناری بر در
محصول بیت * مادامکه اوضاع فلک شد یکی کبی بی سر و پا وله یعنی بر معین
وضع اوزرینه اولمیه بلکه گاه نعمت و گاه نقمت و بر و وله پس باشد ساقی آرزو

از بحر نوح ردش می
من زنده عین مفعول مفاعیلین

و هو می والده قدح باده اولق اولادری یعنی مادامکه فلکدن انواع اوضاع
صادر اولور باشد ساقی محبتی والده جام باده اولق یکدر که فلک اوضاعی
هیچ وجهله معلوم اولمیه زیر است اولان احوال کوردندن بیخبر اولور
(ارجمچو نودلداری دل برکنم آری * کرباب کشم باری زان زلف بشتاب اولی
برکنم فالدرم دیکدر آری اوت دیکدر تاب بونده حرارت واضطراب
معناسنه در زلف بشتاب بیایه بو کملی زلف معناسنه * محصول بیت *
سنگ کبی بردلاردن کو کملی فالدیروب آتی ترک ایلیم زیرا اگر عشق حرارت
واضطرابی چکرسم باری اول بو کملی زلفدن چکنک اولادری یعنی عشق و محبت
آتشنی چکنک لازم اولنجه جانانک تا بدار زلفندن چکنک یکدر که بی نظیر
عالمدر رته که خواجه سلمان بیورر بیت * دل اگر بار کشد بارنکاری باری *
ور کسی یارکز بند چو تو باری باری (چون پیرشدی حافظ از میکده بیرون ای
* رندی و هوسنا کی در عزم بشتاب اولی * محصول بیت * چونکه پیر اولد
ای حافظ میخانه دن چیق طشره ککل یعنی میخانه بی ترک ایلله زیر اندنک
و هوسنا کلک جوانلق زمانده اولق اولادری یعنی هوا و عوسه و آرزوی نفسه
جوانلق زمانی کرک پیرلک زمانی مناسب دکل وله ایضا (ای که در کشتن ماهیج
مدار انکنی * سود و سرمایه بسوزی و محابا انکنی * کشتن مامصدرک مفعولنه
اضافه در مدار افعاله با بندن مصدر در که بویانک ناقصندن بحکم تایی حذف
اید رته که سابقا مفصل بیان اولندی محاباده مدارا کبی مصدر در ناقص
مفاعله با بندن بونک کبی برلده قایر منی و پروا چکنک معناسنه در * محصول
بیت * ای شول جانان که بزی اولدر مکنده هیچ بر وجهله مدارا ایلر سن بلکه
مراد کچه قتل ایدرسن سود و سرمایه عمر منی بقارسن و هیچ قایر من سن
و پروا چکنر سن یعنی دل و دینر سرمایه سنی آتش عشقه یا قوب نگاهدن
قورقز سن بو بیتده خطاب عام اولق روشن در دین خطابه قابل دکل آتش
(در دمنده ان بلا زهر هلاهل دارند * قصد این قوم خطر باشد هان تانکنی *
زهر هلاهل بیایه در اضافه العام الی الخاص قیاسلندن زیر هلاهل
بالکز زهر قاتل دیکدر پس زهر اندن اعدا دارند طوتارل یعنی
سم هلاهلری و ارجحاصلی زهر ناک طاقفه در بر ادا نما زهر عشق و محبت نوش
ایدلر قصد این قوم مصدرک مفعولنه اضافه در بو قوم قصد ایلک دیکدر
خطر لغته اشرف علی الموتدر یعنی مویه قریب اولق هان ادا ت تنبیه تا
ما قبلنی تا کید ایدر * محصول بیت * بلاد در دلیار بنک سم هلاهل واری یعنی
زهر عشق ایچمش بر بلوک طاقفه در پس زهر ناک ازمشرامدی بوندره قصد

از بحر رمل
فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

ردش می
بعض دیوانلرده باشد در نسخه کمره
واویاز مشرولسکن شر حارده
یوتدر

این خسر و خسار که اول غافل اوله بونلک علمه ندیده می شرر لر نه
 مصدر ایست بر سر راه سوم لر در نه که علمه احقند مضموم العلماء مسعود و رفع
 اولش بر سر بونلک کده طوی مسعوده در زیر از هر عشق نوش ایدر لر (ربیع مارا که
 توان بر دینک گوشه چشم * شرط انصاف نباشد که مداواند کنی * مداوا
 مصدر در دوا و علاج معناسنه در * محصول بیت * بزم مرضی که بر گوشه
 چشمه ایلمک نمکند یعنی مرضی که بر کوز او جلیه علاج ایلمک فایدر حاصلی
 علاج جزافی التفاته موصول در پس شرط انصاف دکلدر که مداوا ایلمه سن
 یعنی علاج جز سنک الکنه اولدیغی تقدیر جدا مال ایدر سنک شرط انصاف
 دکلدر (دیده ما که بامید تو در یاست چرا * به تفرج کذری بر لب دریان کنی) دیده
 مالامید در که حرف رابط صفت بامید تو یعنی بامید وصال تو به تفرج با حرف
 سبب کذری یا حرف وحدت و یا تکیه بر حرف صله لب دریالامید در * محصول
 بیت * بزم کوز من که سنک وصال امید یله در یا اولدی یعنی کربه سبب وصال
 اولمق امید یله اغلفله دیده مرضی دریالیدک پس نیچون تفرج سبب یله در یا
 کارندن کذرا یلار سن یعنی دریاسیری مفر حد ر نیچون دیده مرضی دریاسی کار نه
 سیر طر بقیله بر کذرا یلار سن (نقل در جور که از خلق کریم کردند * قول
 صاحب غرضانست توانا نکنی * که حرف رابط صفت خلق خاتک نه یله
 خوی و عادت معناسنه در * کرمه اضافت بیانه در صاحب غرضان
 تف و تون رات جعد در آنها اادات جعد در جور در عبارت در * محصول
 بیت * سنک کریم ولطیف خلق کدن هر جور و جفائی که نقل ایلدیلر
 صاحب غرضه قولیدر سن نقل ایلد کاری جوری ایلار سن یعنی سنندن
 نقل اولنان جفال اصحاب باغراض اقترا سیدر سنندن کیمسه جور و جفا
 کور مرزیرا سن لطیف سن ولطیف دن کلز الالطف (بر تو که جاده کند شاهد
 ما تر شد * ار خدا جزی و معشوق غنا * کنی * بر حرف صله غنا
 تفعل بایندن مصدر در تفعل و تفاعل بانک ناقصندن مصدری عجم بویه
 تصرف ایدر یعنی آخرک ما قبلانی مفتوح ایدوب لامی الفه قلب ایدر لر * محصول
 بیت * ای زاهد اگر بزم محبت و عزم * کا عرض جلال ایدر سه خدادانی
 و معشوقه ان غیر است از سن (عقله جعد بروی چو عمارت کن *
 نادین در بر صدق جری جان کنی * جعد بروی مصدر که فعله اضافه در
 چو عمارت اضافه بیانه در که حرف تعلیل دعائی یا حرف وحدت * محصول
 بیت * ای حافظ جانانک محراب کی ابروسند * جعد ایله زیر اصدق جهنندن
 دینک سن غیر * مداوا بر سن یعنی مستجاب دعا جانانک محراب ابروسند

از بحر مضارع
 مفعول فاعلان مفاعیل فاعلن
 تاراه بین نکردی تو کی راه بر شوی
 نسجه

اولان دعا در پس عبادت و دعای محراب ابروسند ایله که مفعول اوله وله ایضا
 (ای بیخبر بگوش که صاحب خبر شوی * تاراه رویشانی کی راه بر شوی *
 تاحرف توقیت راهرو وصف ترکیمیدر سالک معنا سنه راهبرده
 وصف ترکیمیدر قول اغوز معناسنه * محصول بیت * خطاب عام
 طریقیله پیور رای بیخبر سی ایله که صاحب خبر اوله سن یعنی طریق
 عشق دن آگاه اوله سن مادامکه یولجی اولیه سن یعنی طریق عشقه سالک
 اولیه سن عشق یولنه قول اغوز و مرشد اوله من حاصلی بر کیمسه بر یوله
 کتمینجه اول یوله قول اغوز اوله من عشق یولیده بر یولدر پس کرچکدن عاشق
 ایلینجه غیر بی عشق یولنه قول اغوز ایدر من (در مکتب حقایق پیش ادیب
 عشق * هان ای پسر بگوش که روزی پدر شوی * مکتب حقایق بیاید ادیب
 عشقه یولدر هان اادات تنبیه در که حرف تعلیل روزی یا حرف وحدت
 محصول بیت) حقایق مکتبند عشق مؤدبی قمتند آگاه اول ای اوغل سعی ایله
 تا که بر کون آگاه اوله سن یعنی طریق عشقه سعی ایله که مبتدیل کدن خلاص
 اولوب پیرو مقتدای عشق اوله سن (خواب و خورتن زمزمه عشق دور کرد *
 آنکه روی بعشق که بخواب و خور شوی * خواب و خور او یقو واکل * محصول
 بیت * او یقو ایله اکل و شرب سنی مرتبه عشق دن دور ایلدی یعنی سکا عشق
 در سنی تحصیل ایلمک مانع ایلدی پس عشق اولوقت ابریشور سن که بی خواب
 و خور اوله سن یعنی عاشق صادق اول زمان اولور سن که اکلدن و آریقودن آزاد
 اوله سن حاصلی عاشق کاملک مرتبه سی اکل و شربدن بری اولمقدور (کر نور
 عشق حق بدل رجانت اوفتد * واند کز آفتاب فیک خوبتر شوی * نور عشق
 حق بیانه و لامید در اوفتد فعل مضارع مفرد غائب اوفتادن مصدر نندن و او ایله و
 راز سر لغت در (محصول بیت) اگر خدایک محبتی نوری سنک دل و جانکه دوشرسه
 یعنی خدای جان و دلدن سور سن خدا حق چونکه آفتاب فیک کدن کوزلر
 اولور سن یعنی خدایک محبتی سنی نورانی ایدر (دست از من وجود چو مردان ره
 بشوی * تا کیمای عشق بیانی وزر شوی * محصول بیت * الکی وجود
 یانرندن یول ازری کی یو یعنی وجود که تعلق ایدوب اکل و شرب و خواب
 و خورله مقید اوله تا که عشق کیمای سنی یولوب خالص التون اوله سن یعنی
 طریق عشق مادامی که در که عاشق صادق اوله سن (از پای تا سرب همه
 نور خدا شود * در را ندو باللال چوبی پاوسر شوی * محصول بیت * باشند
 ناغ که دلک لب نور خدا اولور یعنی جمیع وجودک نور حق اولور خدا بولنده
 اگر بی پاوسر اولور سن حاصلی طریق حقه طوب کیمی بی پاوسر اولوب

بویا بر سن خداوند مقبولی اولوب نور محض اولورسن (یکدم عربی بحر خدا
شویگان مبر * کز آب هفت بحرین موی ترشوی * بحر خدا تقدیری بحر عشق
خدا در که حرف بیان * محصول بیت * بر نفس حلق عشقی بحر نه غرق اول
ظن ایلمه که بدی ذکر صورتی بر قیلمه یاش اوله سن یعنی خدا به عاشق اولان
بدی در که طالس بر قبلی تراولز قنده قالدیکه کندی غرق اوله حاصلی عاشق
خدایی نه آتش بقارونه صوبوغار (وجه خدا صر شودت منظر نظر *
زین پس شکی نمائند که صاحب نظر شوی * محصول بیت * خداوند وجهی
اگر سنک نظر که منظر اولورسه یعنی روی خدا اگر سنک نظر کاهک اولورسه
بوند نصکره شک قالدیکه صاحب نظر اولورسن یعنی سکا خدا ایندک کوزینی
وبرر سه شک یوق که صاحب نظر اولورسن (بنیاد هستی تو چوزیروز بر شود
در دل کمان مدار که زبروز بر شوی * محصول بیت * سنک وارغک بنیادی
یعنی انانیت و غرور که زبروز بر اوله یعنی چونکه انانیت و غرور که کیده
کو کاکده ظن ایلمه که زبروز بر اوله سن حاصلی وارغک فانی اولیجق سن فانی
اولورسن بل که المؤمنون لا یؤمنون حکمنه داخل اولورسن (کردر سرت هوای
وصالت حافظا * باید که خالک در که اهل بصیر شوی * محصول بیت *
ای حافظ اگر باشکده وصال هوایی واریسه یعنی آرزوی وصال جانان
ایدر سنک کردر که اهل بصیر که در کاهی طیرانی اوله سن حاصلی واصل جانان
اولان عشاقک ابائی ترابی اوله سن وله ابضا (بامدی مکوید امیرا عشق
ومستی * تابینجیر میرد در در خود پرستی * محصول بیت * مدعی به سوبلک
عشق و مستلک اسرارینی یعنی عشق و مستلک سرنیدن آئی اگاه ابلک تا که
خود پرستلک در دنده بیخبر اولسون یعنی غرور و انانیت در دنده هلاک اولسون
(باضف و ناتوانی همچون نسیم خوش باش * بیماری اندر برزخ خوشتر
زین درستی * محصول بیت * ضعف و ناتوانی نسیم کبی خوش اول یعنی
عدم قدرت به نسیم کبی قانع و راضی اول زیرا نسیم ضعیف امر زیر بر بولده
خسته لک تن در مستلکدن خوشتر قدر یعنی طریق عشقه ضعف و بیماری
معتبر در زیر مقتضای عشق بولده در (در که کوشه سلامت مستور چون
خوان بود * تا ز کس تو کوید بامار موز مستی * تا حرف توقیت ترکسدن مراد
چشمه ربام با حرف صله * محصول بیت * سلامت کوشه سنده مستور اولی
نیچه ممکنه یعنی سلامت کوشه سنده حضور ابلک نیچه ممکنه مراد امکه
سنک چشم مستلک بره مستلک رموزینی سوبلر یعنی سنک مستانه چشمک بره
مستلک اسرارینی مادامکه سوبلر سلامت کوشه سنده مستور اولورسن بلکه

مستانه اولورز (عاشق شوارنه روزی کار جهان سراید * ناخوانده نقش
مقصود از کارگاه هستی * محصول بیت * عاشق اول یوخسه بر کون جهانک
ایشی دو کتور و نه پاینه و از زبانی اجل کاور و اراق کارخانه سندن مقصود
نقشی اوقومشکن یعنی عاشق اول یوخسه روز کردن مرادک المفسرین
اجل کاور و سنی نامر اد کو نور (در آستان جانان از آسمان میندیش * کز اوج
سر بلندی افق بخال پستی * محصول بیت * جانان آستانده آسمانندن پروا
چکمه یعنی فلکدن قورقه زیر اسر بلندک اوجندن یعنی کمال رفعتدن
آلجلق ترانه دوشن سن یعنی آستان جانان که فلک رفعتلیدر اندن مذلت ترانه
دوشن سن اگر فلکدن پروا چکر مک حاصلی آستان جانان کبی مامن
وارا یکن فلکک مکرندن قورقه مق * کز لجا زدر که بونده که میندیش
ذعلنی بیان ایده فتامل (خارار چه جان بکا حد کل عذران بخواهد * مهلت
تکلی می در جنب ذوق مستی * محصول بیت * دیکن اسکر چه که جانه الم
و محنت و برر اما کل انک عذرینی دیلر یعنی دیکنک و بردیکی جفایی تلافی
و مکافات ایدر یعنی دیکندن حاصل اولان بلایی کل عوض ایدر مصراع ثانی
بو که مثل ایدوب بیورر شرابک اچیلنی سملدر مستانه لک ذوق قنده حاصلی
خارخار در و کل ذوق مستی پس نیچه که کل دیکندن ناشی اولان المی عوض
ایدر شرابک اچیلنی و تخاری مستلک ذوق عوض ایدر (صوفی سیاله بیما حافظ
قرا به پرداز * ای کونه استینان تا کی دراز دستی * سیاله بیما وصف ترکیبیدر
سیاله اولچو بی یعنی سیاله ایچی قرا به پردازده وصف ترکیبیدر صراحی
بوشالیدی یعنی صراحی طولورینی ایچی کونه استینده وصف ترکیبیدر
قصه یکل صوفیدن کایتدر الف و نون ادلت جعدر * محصول بیت *
صوفی سیاله ایله باده نوشدر و حافظ قرا به ایله ای قصه یکل صوفیلر نیچه به دل
بوال اوزونلغی یعنی یکلر یکلر قصه اما شرابه الاریکز اوزوندر پس صوفیلر
شراب ایچمک افیع صفاتدر نیچه به دل بواشی ایشلر سنر وله ابضا (ای دل
مباش خالی یکدم ز عشق و مستی * انکه برو که رستی از نیستی و هستی
* محصول بیت * ای کوکل بر دم خالی اوله عشق و مستلکدن اندنصکره
وار که وارقدن و یوقلقدن قورتلدک یعنی عاشق و مست اولدقدنصکره دنیا
قیودندن قورتلدک آنکه اولنه بر حرف زای ایراد ایدنلر زاندا ایللر
(کر خرقه پوش بینی مشغول کار خود باش * خرقه له نه باشد بهتر خود پرستی
* محصول بیت * اگر خرقه پوش کور رسک کندی ایش که مشغول اول یعنی
الدانوب کا تابع اوله زیرا اول خرقه اکابت در کا تابع اولورسن بت پرست

اولورسن پس هر قیله که اصحاب ادیان مختلفه نك وارد اول قبله به تابع اولق
 خود پرست صوفی به تابع اولمقدن یکدر زیر اهر دینك صاحب لری خدایه
 عبادت ایدر اما صوفی مریای نفس و شیطان امدی اندن اجتناب لازمدر
 (در مذهب طریقت خای نشان کفرست * آری طریق رندی چالا کیست
 و جستی * محصول بیت * طریقت مذهبده و روشنده خالمق کفر علامتیدر
 یعنی درویش لکدن بی بهره اولق نشان انکار در وانکار طریقتده کفر در بی
 رندلک طریق چاکلک و جستلکدر حاصلی عاشق و رندلک بختلک کاریدر
 خاملرایشی دکادر (تا عقل و فضل بینی بی معرفت نشینی * نك نکته ات بگویم
 خود را مبین که رستی * تا ادا توقت بینی جائزدر که فعل مضارع مفرد
 مخاطب اوله و جائزدر که عقل و فضاله وصف ترکیبی اوله نکته ات نای خطاب
 معنیاده بگویم فعلنه مقیددر که حرف بیان * محصول بیت * مادامکه عقل
 و علمکی کور رستن یعنی کند یکی عاقل و فاضل بکوز رستن یا خود مادامکه
 عاقل بین و فاضل بین سن معرفتستر او نور رستن حاصلی بونلر اسباب غرور دندر
 و معرفت جانانه مانعدر سکار نك نکته سوبلیه بکند یکی کور مدك قورتلک
 یعنی اسباب غروری که رفع ایلک خلاص بولک (آن روز دیده بودم
 این فتنه که برخاست * کز سر کشی زمانی یا مانعی نشستی * محصول بیت
 اول کون کور میشدیم بوقندلر که نید اولدی سر کشلکدن بز زمان بزله
 او نور مدك یعنی کمال استغنا کدن بزله او نور و ب طور مدیفکدن بوبد اولان
 فتنه لری کور و ب یلدم ایدی یعنی بزله هر بلا که نازل اولدی سنك استغنا کدن
 اولدی (ملاحظه من خوار زنت شکست مارا * تا کی کند سیاهی چندین
 دراز دستی * سلطان منادی و منه اضافت لامید در خدارا ادا تخصیص
 و یا قسم منیاهی یا حرف وحدت * محصول بیت * ای بنم پادشاهم خدا ایچون
 مدد ایلد که سنك زلفك سودای بی شکسته حال ایلدی نیچه یه دل برسیاه
 بوقدر دراز دستك ایلد یعنی حکمی سنك الکده در قومه که بوقدر ظلم
 و تعدی ایلد (دوش آن صنم چه خوش گفت در مجلس مغام * با کافران
 چه کارست کربت غمی پرستی (محصول بیت) دون کیچه مجلس مغانده اول صنم
 بیکانه خوش دیدی یعنی قی کوزل سوبلادی کافر لره نه کارل واری یعنی نه ایشك
 وارا کرته طایر منک یعنی بت پرست دکل ایشك بونلره نه ایشك واردیدی
 در ادبیه حاکمه نادیدرت پست * با جله سر بلندی شد با جمال پستی
 کشت اول دست که ره اندن سافله سنك پست زنتکی کوراندن یعنی
 نك در اول کوراندن نال سر بلندی ناله پستلک باالی اولدت یعنی سر بلندی

عالمه در ایکن آلقلق و زبونلق با عالی اولدی یا نمزده اولان دیوانلرده بو غزلت
 اکثر ایاتی غزل سابقه داخل واقع اولمش و بعض ایاتك هیچ اصلی بوقدر
 اول جهت دندر که شرحی اجمال اوزره واقع اولدی وله ایضا (بشنواین نکته که
 خود را زغم آزاده کنی * خون خوری کر طلب روزی تهاده کنی * که حرف
 تعلیل روزی تهاده بیانه * محصول بیت * بونکته بی ایشك تا که کند یکی
 غمدن از آدایلیه سن نك نکته مصراع ناینك مضعونیدر یعنی فان ایچرسن
 اگر قونلمش رزقه طالب اولور سنک یعنی مقدر اولیان رزقه طالب اولور سنک
 زجت چکر سن (آخر الامر کل کوزه کران خواهی شد * حالیا فکر سنو کن که
 پراز باده کنی * محصول بیت * عاقبت الامر بردا قیلر بالحنی اولیسن سن
 یعنی چور سیوب طیراق اولیسن سن و طیرا غکدن دستی و باده ککو و یلری
 سید ایلد یسن لر در پس شمعی صباغ ایکن دستی فکری ایلد که باده دن طو بطلو
 ایلد سن یعنی اولزدن اول باده نوش اول دیمکدر (کرازان آدمیانی که
 بهشت هوسست * عیش با آدمی چند پری زاده کنی * آدمیانی یا حرف خطاب
 که حرف رابط صفت آدم و آدمی ماصدقه بر درو بعض لردیدیلر که یا حرف
 نسبتدر آدمه منسوب معناسنه یعنی نسل آدم آدمی چند بیانه و بای ثانی
 حرف وحدت پری زاده صفت آدمی (محصول بیت) اگر اول آدملردن ایشك که
 جنت هوسکدر یعنی جنت آرزو ایلدن آدملردن ایشك بر نیچه پری زاده آدلرله
 عیش و نوش ایلک کرکسن یعنی چور صفتلی کوزلرله صحبت ایلک کرک حاصلی
 جنت دید کلری دلبر لاله صحبتدر * تسکینه بر جای بز کان توان زد بکراف
 مکر اسباب بزکی همه آماده کنی * تسکینه توان زده مقیددر زد بونده زدن
 معناسنه در بکراف یا حرف مصاحبت کراف کاف بجمینک ضمیمه ایلق
 معناسنه در تعریب ایدوب جزاف دیرلر اسباب بزکی لامیه و یا حرف مصدر
 آماده اراقلمش مهیا معناسنه * محصول بیت * اکابر مقامی ایلق بز
 تسکینه لکم اولمز یعنی اکابر مکانی قولانه مجلس ایلک ممکن دکل حاصلی
 اکابر مقامنده او نور من آسان دکل مکر اولوق اسبابی نیچه حاضر و مهیا
 ایلد سن (خاطر کبی رقم فیض پذیر دهیات * مکر از نقش برا کنده ورق
 ساده کنی * رقم فیض بیانه ورق خاطر تقدیرنده در * محصول بیت *
 خطاب عام طریقه بیور سنك خاطر فیض رقی فن قبول ایدر هیات
 یعنی خاطر لهر کر فیض قبول ایلز حاصلی هر کر مستفیض اولز مکر ورق
 خاطر کی نقوش برا کنده دن ساده ایلد سن یعنی مختلف او هامدن خالی
 ایلد سن حاصلی خاطر کدن کدورات دنیوی بی کیدر سن یعنی کوکاکده

از بحر ردل
 فاعلاتن فعلاتن فعلن

هیچ بر نسیه به تعلق اولمق کر کدر که نور روی جانان مستنیر و مستفیض
 اوله سن (اجر ها باشد ای خسرو شیرین دهنان * کرنگاهی سوی فرهاد
 دل افتاده کنی * اجر ها اجر که جعیدر جزا و عوذر دیکدر باشد فعل مضارع
 مفرد غائب در فاعلی نخبسته مستتر اجر هایه راجع ضمیر در و تانی خطاب ضمیر
 منصوب متصل معنایست در مفعول صریحی و فعل فاعلیله و مفعولیله خبر
 اجر ها در وجه اسمیه مضارع نایده اولان شرط کن جزا سیدر خسرو شیرین
 دهنان لامیه شیرین دهن و وصف ترکیب در طائلی اغزی معنایست دهن
 دهانن محقق در وائف و نون ادات جعدر نکاهی یا حرف وحدت سوی فرهاد
 دل افتاده لامیه و بیانیه در دل افتاده و وصف ترکیبی قبیلند در * محصول
 بیت * ای شیرین دهنر پادشاهی سکا توایلر حاصل اولور اکر فرهاد
 دل افتاده نک جانینه بر کره نظر ایلیه سن یعنی بن عاشق دل داده جانینه بر کره نظر
 ایدر سن سکا نیچه نیچه حسنات میسر اولور دیکدر (کار خود کره کرم
 باز کراری حافظ * ای بسا عیش که با بخت خدا داده کنی * کار خود لامیه در
 کندی اینکی یعنی هر حال کی بکرم یعنی بکرم خدا باز ادات تأکید کراری
 فعل مضارع مفرد مخاطب کار مفعول صریحی و بکرم غیر صریحی جمله فعلیه
 جمله شرطیه در حافظ منادی ای حرف ندا و منادی نه حافظ تقدیری ای حافظ
 بیاسیستار معنایست در که حرف بیان یا حرف مصاحبت بخت خدا داده
 بیانیه کنی فعل مضارع مفرد مخاطب ما قبلیه جمله جزایه در * محصول بیت
 ای جانن کندی اینکی اکر لشکر کر منه تسلیم و تقویض ایلر سن نه چوق ذوق
 و صفار که خدانک و زردیکی طالعله ایلر سن یعنی جمیع احوال کی خدانک
 مشیتنه و ارادته طبعش رسک منظور حق اولوب هراش کده بختک
 سکا موافق و مساعد اولور زیرا کره کرم لازم در که انکه قائمدر (ای صبا
 بند کی خواجه جلال الدین کن * تا جهان بر من و سوسن اراده کنی *
 بند کی اصلند نه بنده ایدی یا ی مصدری کلمه های رمعیدن بدل بر کاف
 عجمی اراد ایلد ایلر بند کی دیدار بونده مراد خدمت و قول قدر خواجه جلال
 الدین سلطان منصورک دقتداری و مضاجی ایدی پس اوغلی سنجاعه
 حیه رفته جلال الدینی و خواجه حافظی بابا سندن دیلدی که حافظی استاد
 معلم و جلال الدینی لا لایده هم دیو بابائی جواب و بر که صاغلمده پادشاهی
 اولوق استر منکسن اولده بونلر دن ال چکوب کندی تا حرف تعلیل جهان کنی
 فعلنک مقدم مفعولیله در تقدیری جهان را در و سوسن اراده مفعول ثانی
 مشول میندر * محصول بیت * خواجه غلو طریقیله پیورزای صبا خواجه

جلال الدینک خدمتی و قول لغنی ایله تا کیم اکا خدمت سمیه جهانی
 طو بطور من و سوسن ایلیه سن یعنی انک اخلاق جمیده سنی عالمه نشر ایدوب
 جهانی بر کل و سوسن ایله وله ایضا (بصوت بلبل و قری اگر توشی می *
 علاج کی گفت کاخر الدواء الکی * بصوت یا حرف مصاحبت صوت آواز
 معنایست در بلبله اضافت لامیه و او حرف عطف علاج کی اضافتی لامیه
 و کمتنک مقدم مفعولی و تانیمر خطاب که حرف تعلیل آخر الدواء اضافتی لامیه
 و مبتدا و کی خبری ایکی کی یله عربیدر داغ معنایست ضرورت وزن ایچون
 یا تخفیف قیلندی (محصول بیت) خطاب عام طریقیله پیورر کر بلبل و قری
 آواز یله شراب ایچمز سنک یعنی فصل بهار ده اکر باده ایلر سن سکا داغ علاجی
 ایلر زرا حدیث شریفده پیورر آخر الدواء الکی یعنی بدنده بر مرض اولسه
 و انواع ادویه ایله علاج پذیر اولسه داغ یا فخره علاج اولور پس پیورر که اکر
 فصل بهار ده باده ایچمز سنک دیوانه سن سنی داغنی کر که عقلک باشکه که زرا
 دفع جنون ایچون باشد داغ بقار لرامدی ترکیبک معنای منطوقیسی صول
 دوا دادد دیکدر ازلکی کی لفظنی فارسی ظن ایدنلر سهو ایلر سن (چو کل
 نقاب بر افکند و مرغ زده هو * منه ز دست سیاه چه میکی هی هی
 * محصول بیت * چونکه کل نقابی بر اقدی یعنی آجلدی و مرغ چن یعنی
 بلبل فریاد و فغانه باشلدی الکن قدحی قومه هی هی نه ایشلر سن یعنی الدن
 بیاله بی قومه که صکره پشیمان اولور سن هی هی تا کید لفظی قبیلند در مقام
 تحسیر و تغایبده مستعملدر تر کیده ده هی نه ایشلر سن دیر لری هی
 عبارت لری ایته ایته دیمک ایله تعبیر ایدنلر عنندی سو بلبلر هی هی ایته ایته
 معنایست شرح اولندی و تحسیر ایچون دخی کاور معنایله اولور بیاله بی الدن
 قومه نه تحسیر ایدر سن دین بو خصوصیه غین فاحش ایلش (چو هست
 آب حیات بدست نشنه میر * فلا تمث و من الماء کل شیء حی * حیات نامی
 معنایست دستمقید در میر فعل نهی مفرد مخاطب میریدن اوله دیکدر
 آب حیات دن مراد بونده باده در فلا تمث فاشرط محذوفک جوابه داخل اولش
 و لا تمث فعل نهی مفرد مخاطب اوله یعنی هلاک اوله و او حرف ابتداء من الماء
 حی لفظنه متعلقدر کل لفظا مرفوع مبتدا و اضافت بیانیه و حی خبری
 ضرورت وزن ایچون تخفیف قیلندی * محصول بیت * چونکه الکه آب
 حیات وار یعنی آب حیات اثرلی باده وار پس سوسن اوله یعنی باده ایچ حیات
 بوله سن زرا هر شیء آبدن زنده در حاصلی آب سبب حیات جمیع اشیا در آمدی
 بی آب نشنه هلاک اوله شراب ایچ (ذخیره بهار زنک و بوی فصل بهار *
 از بحر مجتث
 مفاعیلن فاعیلن مفاعیلن فاعیلن

که میرسد ز بی ر عزمان (من و دی) ذخیره یا حرف وحدت و یانه کبرند فعل امر
مفرد مخاطب که حرف تعلیل بی بای بمحبت فحمله ایراد و وصول معنای در
رهزن وصف ترکیب ریول اوروجی معنای و الف و نون ادات جمع در جمله
اضافه بیانه درودی دالک فحمله اول قیش آبی و بهمین اورته قیش آبی
* محصول بیت * فصل بهارک زنک و بوی شدن بر ذخیره قوی یعنی یازدن بر آرز
صافه زیر یازدن صکره قیش حرامیاری ایراد که اول زمان بهارک نه رنگی
قالورونه بونی حاصلی تدارک اوزره اولغه تصحیح در مصرع تائینک معناسنی که
ایریشوزلر آردجه قیش و کوزیول اوروجیلری دین و دی قیش و بهمین اورته
قیش آبی دینار صوغوق سو بیلشیر (زمانه هیچ نخشد که باز نستاند) * مجوز سله
مروث که شیشه لاشی * شیشه ضمیری سله به راجع در سله سینک ضمی و کسر یله
لغندر آلق و دی معناسنه لاشی شی دکل دیمکدر یعنی هیچ نسنه دکلدر
* محصول بیت * زمانه هیچ بر نسنه بغشاز که ینه آلیه یعنی ویرد بکنک
عوضن آلورس آلقدن مروث استمه که ویرد یکی هیچ نسنه دکل یعنی آلقدن
ویرد بکنده آلقدن کنندی کی پس آندن احسان و مروث رجا ایلله (شکوه
سلطنت و حکیم کی ثباتی داشت * ز تخت جم سختی مانده است و افسر کی *
ثباتی یا حرف تکبر سختی یا حرف وحدت افسر کی لامیه کی بر باد شاه اسمیدر
* محصول بیت * سلطنت و حکم عظمت و شوکتی فن ثبات طوئی یعنی
باد شاهلق و حکومت کی سیه باقی قائم شد در تخت سلیمان آندن و افسر کیدن
بر سوز قائم شد در انجیق یعنی بونلرک اسمی قائم شد در رسمی مندرس اولمشدر یعنی
عالم و عالمه واقع اولان همب فایده رباقی همان خالق عالم در انجیق (خریدنداری
میراث خوارگان کفرست * بقول مطرب و ساقی بقوی دف و نی * خریدندار
وصف ترکیب در داریدن و یا حرف مصدر میراث خوارگان اضافه امم
فاعلان مفعولنه اضافتی قبیلند ندر میراث خوارده وصف ترکیب در میراث پی
یعنی وارث و الف و نون ادات جمع در (محصول بیت) وارثلرک خزینه دارلقی
کفر در یعنی بر کیمسه ناک که مالی و ورته سی اوله و کنندی مالی خستادن بیجه
و بعض خیرات و حسناته صرف ایلیمه پس وارثلرک چون حفظ ایدوب انلرک
خرزیه دارلقن ایلش اولور امدی کفر دیدیکی بواسطه و خستدر که
خرزیه دارلقه تعبیر ایلدی پس مذکور خست و امساله کفر در مطرب
و ساقی قولیله و دف و نی فتواسیله یعنی حقیقتده مذموم و مطرود و صفت کفر
دکار اما و نلرک قول و فتواسیله کفر در و زمره زندان با سر هم کفر نه شاهد در
(نوشته اند بر ایوان جنت الماوی * که هر که عتوه دینی خرید و ای بوی * ایوان

جنت الماوی اضافتی بیانه در بونده ایواندن مراد قصر جنتدر ماوی
لغنده هر شینک صغیق بری کچیده و یا کوندزده مثلا طیورک و وحوشک
هر بریسی بر بره مامن اعتقاد یله کچیده و یا کوندزده کنندی به مکان ایدینور که
اکاماوی دیرلر جنتده ماوی دیدگری اعل ایمان اکا جهنم آتشدن
پناه ایلد بکیچوند رعش و عینک کسر یله اصطلاحات عمده کوکل الدامغه
دیرلر هر نه وجهله اولور سه دینی به اضافتی لامیه در مجازا خرید خانک و رانک
کسر یله فعل ماضی مفرد غائب صاقون آلدی دیمکدر بونده الداندی معناسنه در
وای عرییده و یل معناسنه در جهنمه و عذابه و یل دیرلر بوی یا حرف صله ووی
و اولک فحمله ضمیر غائب مرفوع منفصل معناسنه در * محصول بیت * جنت
ماوانک و فردوس اعلانک قصر نه یاز مشلدر که هر کیمسه که دنیاتک قریب
و خیر عتوه آلداندی و یل آنک اولسون و یا و یل اکابیعنی دنیالذاتیه مغرور
و غافل اولان کیمسه نکدر و یل ترک من خرافات دنیویه به ترغیب و تحریضدر
(معنا نماد سخن طی کتم شراب بکاست * بده پشادی روح و روان حاتم طی
سخن کتمک مفعول اولی و طی مفعول ثانیه شراب میندا بکاست خبری
یاده قنده در دیمکدر بده یا حرف تائیدده دالک کسر یله فعل امر مفرد مخاطب
ویردیمکدر بونده صون معناسنه در پشادی یا حرف تخصیص و یا حرف مصدر
روحه اضافت مصدرک فاعلنه اضافتی قبیلند ندر روانک روحه عطفی عطف
الخاص علی العام قبیلند ندر زراروان روح انساندر فقط و روح اعد در روانک
حاقه اضافتی لامیه در حاتمکده طیه اضافتی بویه در حاتم عریسی اسم فاعلدر
واجب معناسنه صکره بر شخصه علم ایلدیلر ینه تانک کسر یله حاتم دیدیلر
اما عجم فاعل و زنی اوزره اولان بعض اسماده تصرف و نظرف قصد ایلدیلر
وعین الفعلا یعنی مفتوح او قودیلر مثلا عارض و حاتم و کافر دیرلر عینک فحمله
نه که حواشی رساله ده مفصل بیان اولمشدر بعضل حاتمک ناسنده قحه بی تجویز
کور مدبره وانی اشعاره شعوری اولدیغندن نه که حواشی رساله ده تبیین
اولمشدر طی بر قبیلله ناک اسمیدر که حاتم اول قبیلله دندر * محصول بیت * سخا
و کرم قائمادی سوزی دوره لم یعنی سوزی در از ایلیمه لم شراب قنده در ای ساقی
بیاله و بر یعنی قدح صون حاتم طیک روح و روانی شاد لقیچون زرار اول احتیای
بنی زمانی ایدی پس غیرینک سخا و کرمندن کلادی در از ایلیمه لم زرار حاتمک
سخناسنه نسبت هیچ نسنه دکلدر (بخیل بوی خدان شود بی حافظ * بیاله کبر
و کرم و زوالضمان علی * محصول بیت * بخیل خدانک قوقوسن ایشتمز دکل
ای حافظ قدح نوش ایلله و کرم ایشله ضمان بنم اوزریمه یعنی سنک عصیانکدن

از بحر رحمتی رسد پس باددایحیوب سخا و کرم اید بنجه خدا گناهکی عفو
 اید و کنه بن کفیل نعمان علی دیمک کفالت بنم اوزریمه حاصلی بن کفیل دیمکدر
 وله ایضا (بفراغ دل زمانی نظری بماه روی * به ازان که تاج شاهی همه عمرهای
 وهوی * بفراغ باحرف مصاحبت فراغ مصدر در پوش اولی یعنی خالی اولی
 معنایسته دله اضافت لامیه زمانی یا حرف وحدت نظری یا حرف تکبیر بماه روی
 باحرف صله ماه روی وصف ترکیبیدر آئی یوزلی دیمکدر یا حرف وحدت به بانک
 کسری وهای اصلیه بان سکونیه بانک دیمکدر نظره مصر و قدر باد شاهی یا حرف
 مصدرهای وهوی ساز آواز زینه و مستانه لک چاغر شمسه دیر لر * محصول
 بیت * حضور قلب وصفای خاطر له بر زمان و بر ساعت بر ماه روی به نظر ایلک
 کشینک تمام عمر بنجه باد شاهی و وهای ایلکدن یکدر زیر ماه روی و یارم
 جاندر بلکه تمام جاندر اماند کور لر بجاد مقوله سیدر (بخدا که رشکم آید
 برخت ز چشم خویشم * که نظر در یغ باشد بچنان لطیف روی * بخدا یا حرف
 قسم که حرف بیان رشکم میم معناده اید فعلنه مقید در رشک آیدم تقدیر بنده
 رشک لغزه کوفی معنایسته در یعنی قسم قائم برخت باحرف صله رخکی دیمکدر
 آیدل مفعول غیر صر بچیدر چشم خویش لامیه حرف ز آید فعلنه متعلق بر
 و میم ضمیر میم سابق تا کید ایدر که حرف تعلیل نظر مبتدادر یغ باشد خبری
 بچنان لطیف باحرف صله چنان اشارتدر بر مقدره لطیف روی آئی بیان
 ایدر لطیف روی وصف ترکیبیدر کوزل یوزلی معنایسته باحرف وحدت
 بر لطیف یوزلی به دیمکدر * محصول بیت * خدا حق چون که رخکی گوینم
 کند ی کوزمدن زیرا نظر ظلم و حیف در انجیلین بر لطیف یوزلی به یعنی جانان
 کبی بر کوزل یوزلی به نظر صالمی ظلم در زیر آناز کدر نظره تاب و طاقت کتوره مز
 پس نکچون کنه ی چشم من گوینم آئی که نشردن مفعول و متاثر از لسون
 دیو (دل من شدوندام که چه شد غریب مارا * که گذشت عمر و نامد خبری
 ز هیچ سوی * دل من لامیه شد رفت معنایسته و او حرف حال که حرف بیان چه
 ادات استقامت م شدوندام صبر و استقامت اینچوندر اولدی معنایسته غریب مادن مراد
 دلد که حرف تعلیل و او حرف حال نامد اصلنده نیامد ایدی یا حذف اولندی
 سوی جانب و یا حرف وحدت مائله صومناستی رعایت اولندی زیرا اندر آبه
 سودیر لر سینله (محصول بیت) بزم کو کلز کندی و بلزمکه بزم غریب کو کلز
 نه اولدی یعنی نه یه واردی و نه حال اولدی زیرا بر زمان یکدی و هیچ بر جانیدن
 بر خبر کندی حاصل کو کلز بزم بزم بر لره کندی و نه حاله او غرادی و عمر مز یکدی
 و اول غریبیدن هیچ بر لره بر جانیدن بر خبر کتور مودی (نقسم باحر آمد نظرم

از بحر رحمتی رسد
 فعلات فاعلاتن فعلات فاعلاتن

ندید سیرت * بجز این نماید مارا عوسی و آرزوی (باخر آمد باحرف صله آخره کاری
 یعنی در کندی عوسی و آرزوی یاری حرف تکبیر * محصول بیت * تقسیم و عزم
 آخره ابر شدی سنی طوینجه کورمدم بوندن غیری بزم هوس و آرزو من قالمدی
 یعنی آرزوم سنی طوینجه کورمکدر انجیق (مکن ای صبا مشوش سر زلف
 آن پری وش * که هزار جان حافظ بغدادی تار موی (محصول بیت) ای صبا اول
 پری کبی جانانک سر زلفی مشوش و پریشان ایله زیر ایلک حافظ کینک جانی
 یعنی حافظ کبی عاشقک جانی جانانک بر تار موی نه فدال لسون و یا خود
 فدادر بو غزل اون بر دیوانده بولندی اما بر دیوانده بولندی یعنی چون بر مقدار شرح
 اولندی وله ایضا (بکرفت کار حسنت چون عشق من کالی) خوش باش زان که
 نبود این حسن رازوالی * کار حسنت بیایه کالی یا حرف تکبیر زان بونده ادات
 تعلیل در زوالی یاسیده حرف تکبیر در * محصول بیت) سنک کوزل لکک حالی بنم
 عشقم حالی کبی کمال طوتدی یعنی سنک حسنک کامل اولدی یعنی کبی بنم
 عشقمده کاملدر حاصلی سن حسنه کامل اولدیغک کبی بن عشقمده کامل پس
 ای جانان خوش اول که بو حسنک زوالی اولدی یعنی سنک حسنک زوال و نقصان
 کلمز حاصلی حسنک زوال پذیرد بر ایلز دیمکدر کالی و زوالی یاری وحدت ایچون
 طو تانلک مذاق فارسیبی یوق ایش عفا الله عنهما (دروهم من نیاید کاندز
 تصور عقل * آید هیچ معنی زین خوبتر جالی * وهم من لامیه کاندز که حرف
 بیان تصور عقل مصدرک فاعلنه اضافتی قبیلندندر تصور لفظ مشترکدر
 اداله معنایسته و بر سنه نک صورتی حاصل اولق پس اولکیده بنای مفعول
 مصدریدر و نیانیده بنای فاعل فتأمل بهیج معنی بهیج وجه دیمکدر جالی یا حرف
 وحدت (محصول بیت) بنم و هممه کلمز نه عقلک ادرا کنه هیچ بر وجهله بوندن
 خورق بر جال کانه یعنی عقل بوندن کوزل جال تصور ایلکه قادر کاندز را
 جانانک جالی اکلدز مجموع یشک معنایسته و همده صغمز که عقل تصورنده
 هیچ معنایسته بوندن خورق مثال کله دین و و هممه صغمز که عقل تصورنده هیچ
 معناده بوندن خورق بر مثال کله دین غریب تصور لر بیور مشلر (آندم که
 باو باشم یکساله هست روزی * و اندم که بی تو باشم یک لحظه هست سالی
 محصول بیت اولوقت که سنکد اولم بر ییل بر ابر کوندن و اولدم که سنسز اولم بکا
 بر ساعت بر ییلد زرا زمان وصال هر تقدیر طویل ایسه ده عاشقه قصیر کاوراما
 زمان فراق هر تقدیر قصیر ایسه ده طویلدر یتده محتمل الضدین صنعتی و ارمثلا
 یکساله میند ار روزی خبری اوله و یا عکسنجه و یک لحظه مبتد اوله و سالی خبری
 و یا عکسنجه (شد خط عمر حاصل کر زان که باو مارا * هرگز بعمر روزی روزی

از بحر مضارع
 مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

رده بروری و شعی

رده بروری و شعی

شود و صالی * شد بونده جواب شرط واقع در معلوم اوله که فعل ماضی
 شرط و یا جواب شرط واقع اوله استقبالی معنای سنه متحول اولور حفظ عمر
 لامیه حفظ عمر دن مراد فائده و نتیجه عمر در کرزان که اگر شویله که دیمکدر
 با تو مارا مصراع ثانی به مرهوندی هر که احاطه از منه افاده ایدر بعمر یا حرف
 ظرف روزی یا حرف وحدت روزی بای اصلیه ایله رزق و نصیب معنای سنه در
 و صالی یا حرف تکبیر * محصول بیت * حفظ عمر حاصل اولور اگر شویله که سنکله
 جمیع عمره بر کون وصال حاصل اوله یعنی تمام عمره بر کون وصال میسر
 اولور سه بکا حفظ عمر حاصل اولور مجموع بیتک معنای سنه عمر نصیبی حاصل اولور
 اگر سنکله بره بر زمانده عمره بر کون رزق اولور سه بر وصال دین و عمر حظی
 حاصل اولور ایدی اگر اندن که سنکله بره شویله که بر کون بر وصال نصیب اوله
 دین ترزقی سوبادن عجب عمر حظین حاصل ایلش (چون من خیال رویت
 جانا بخواب یتیم * که خواب می نیند چشمم بجز خیالی * چون و او اصلیه ایله
 نیجه دیمکدر کیف معنای سنه که حرف تعلیل خواب بونده دوش معنای سنه در
 اما اینکخی خواب اویقو معنای سنه در می نیند تقدیری نمی بیند در ضرورت
 وزن ایچون تقدیم و تا آخر قیلندی خیالی یا حرف تکبیر * محصول بیت *
 ای جانان سنک رویک خیالی بن خوابده نیجه کوره بیلورم که خوابدن
 چشم خیالدن غیری سنه کورمن یا خود معنای اویقو دن کورمن خیالدن
 غیری سنه کورمن یعنی کورمن اویقو کورمن که دوش کوره زیرادوش
 اویقو مقدر صکره اولور امدی کورمن اویقونک خیالی کورر انجق اویقوی
 کورمن حاصلی کورمه اویقو کورمن (رحم آربردل من کر مهر روی خودت *
 شد شخص ناواقم باریک چون هلالی * رحم آرک مقدم مفعول صریحی
 و بردل من غیر صریحی بر حرف صله دل من لامیه که حرف تعلیل باریک اینجه
 دیمکدر هلالی یا حرف تکبیر * محصول بیت * بنم که کورم که کور یعنی
 کور کلی امر که زیر اسنک روی خوب یکچون یعنی روی خوب مهر و محبتندن
 بنم وجود نزار و ناواقم هلال کی اینجادی مصراع ثانیکنک معنای سنه
 ضعیف جمع بر هلال کی اینجه اولدی دین بری ایکی بی فرق ایاز امش (حافظ
 ممکن شکایت کر وصل یار خواهی * زین بیشتر باید بر هجرت احتمالی * کر وصل
 یار خواهی مصراع ثانی به مرهوندی و جاتر در که مخرج حلال قیلندن اوله تأمل
 احتمالی یا حرف تکبیر * محصول بیت * ای حافظ فراق جانانن شکایت ایله
 اگر وصل یاری دیرسان چه راه بوندن زیاده رک تحملان کر کدر یعنی هجران
 مستلزم وصال در پس هجرانه صبر ایله که وصاله ابره سن مصراع ثانیکنک

در سه روزی و ششمی

از بحر مضارع
 مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

معنای سنه سکا فراقه بوندن زیاده رک بر تحمل کرک دین اسکی خطای اوزره
 مصر اولش وله ایضا (بلبل ز شاخ سرو بکلیانک پهلوی * میخواند دوش
 درس مقامات معنوی * بلبل مبتدا و میخواند خبری شاخ سرو لامیه
 بکلیانک یا حرف مصاحبت کلیانک بلند اواز پهلوی به اضافت بیانیه در پهلوی
 اصلنده پهلوی ایدی بای نسبت داخل اولغله های رسمی و او قلب اولمشد ز زرا
 فارسیده قاعده نسبت بود که آخری های رسمی اولان اسمی بای نسبی داخل
 اولسه ها و او قلب اولش و در توی و بوسوی کی و بعضار دیدیلر که و او اصل
 کله دندر های رسمیدن سبدل دکلر و بویکی بیتله استدلال ایلدیلمشوی *
 همی بود تا یکزمان شهریار * ز پهلوی برون شد ز بهر شکار * بدان کوه هر خویش
 کیخسروست * که یک موی او بهتر از پهلوست * اما دهلوی سنک اصلی دله در که
 خنر وک و حسنک شهر لیدر که دلیری زبان پهلوی میخواند او قوردی دوش
 دون کیجه درس مقامات معنوی بیانیه در معنوی معنای سنه منسوبیدر
 مشنوی معنای سنه منسوبی اولدینی کی یعنی حالت نسبتده الف و او قلب
 اولش و اجتماع یاهات لازم کلسون دیو مقامات معنوی دن مراد عشقه در یعنی
 معنای سنه منسوب مقامات زیر عشق امر معنوی در عشق نه کیفیت ایدو کنی
 عاشق بیلور انجق * محصول بیت * بلبل سرو پداغندن پهلوی آوازیله یعنی پهل
 و یا پهلوی غنیه دن کیجه درس مقامات عشق او قوردی یعنی بودیل ایله بلند
 نغمه لایدردی اول او قودینی درس بیت آیتنک معنوی در پهلوی فرس قدیم
 معنای سنه استعمال اولش و دین افترا ایلش (یعنی پسا که آتش موسی نمود کل
 تا از درخت فکته توحید بشنوی * محصول بیت * خطاب عام طریقه ایله
 سیرر یعنی کل که آتش موسایی یعنی آتش طوری کوستردی کل یعنی کل
 غنچه دن چاقوب و آچیلوب قیقل آتش دوندی حاصلی قیقل کل آچلیدی
 دیمکدر تا کیم موسی کی درختدن فکته توحید ایشیده سن یعنی موسی
 کی درختدن الی انا الله سوزنی ایشیده سن زیرا موسایه تجلی آتش شگلنده
 کورندی آتش آرزو سنله وارد یعنی چون بونده درختدن مراد درخت کادر
 یعنی درخت کادن خالقنی توحید ایلک ایشیده سن حاصلی مصنوع صانعنی
 توحید ایلر آکلیه سن زیرا کله اول رنگ و بوی ویرن صانع مطلق در خواجه کای
 آتش موسایه درخت کای درخت موسایه تشبیه سیررشد کوریتل
 شرحی دبلنده شیخ سعیدنک مشهور بیتی یازوب املایی بویه ایلین هرورقی
 دقترست معناده واملاده اصابت ایلمشدر زاده الله معرفته (مرغان باغ
 فایده سنجه رویدله کوی * تا خواجه میخورد بغزلهای پهلوی * مرغان باغ

در سه روزی

لامیه و مبتدا فافیه سنخ وصف ترک میبیدر و خبر مبتدا در فافیه سنخ فافیه
طارقی یعنی مقفانغمه را اید بچیلدر آفرنده کی نون ودال استنک ادات جمعیدر
بذله گوی قافیه سنجه معطوف وصف ترکیبیدر بذله ذال مجبه ایله لطیفه
معناسنه در تا حرف تعلیل خواجه مبتدای خور د خبری بغزلهای پهلوی
یا حرف فصاحت و اضافت بیانه خواجه دن بونده مراد وزیر در * محصول
یت * باغث مر غری مقفا و مسجع نغمات اید بچیلدر و لطیفه سو یلجیلر
تا کیم وزیر باده ایچه پهلوی غزل لاله یعنی مرغان پهلوی غزل را و قور لر
خواجه حظ ایدوب نغمه لریله باده نوش اوله بویتنک شتر حننه دری فارسینک
فصیحته دیر لر و پهلوی غیر فصیحته دین فصیح سویلمش مصراع ثانینک
معناسنی تای کشی پهلوی غزل را لاله شراب ایچه دین خواجه دن مرادی
بیلمز امیش وزبان پهلوی صعوبت اوزره اولدیغنشدن اصطلاحات مناسبتی
اکاثشییه ایلشد ر دین خیلی صعوبت چکمش (خوش وقت بوزیای کدایی
و خواب امن * کین عیش نیست در خور اورنگ خسروی * خوش اخباره
وانشایه احتمالی وار یعنی خوشدز و یا خوش اولسون دیگدر وقت بوریا لامیه
بوریا بردورلو حصیر در که فارغی قبضندن اولور انی اکثر فقرا استعمال ایدر
زیر او جوزدر معهود حصیردن کدایی به اضافت بیانه خواب امن لامیه
و یا بیانه در اصلنده خواب با امن ایدی امینلکه او بقود یکدر کین اصلنده که
این ایدی که حرف تعلیل این مصراع اولک مضمونه اشارتد رعیش اول
مضمونی تفسیر ایدر در خور لایق معناسنه در اورنکه اضافت لامیه اورنگ
همزنک و رنگ فتحه لریله بونده پادشاهلر تختی مراد در خسروی به اضافت
بیانیدر و یا حرف نسبت * محصول بیت * کدایه منسوب بوریان
وامینلکه او بقونک رقی خوشدز زرباوعیش وصف پادشاهه منسوب تختد
لایق دکل یعنی کران بوریا ورزنده امینلکه او بقوسی خوش مهنادر که
بوله او بقوپادشاهلر تختنه لایق دکل زیر اسلاطین خوفدن خالی دکلدز
انکی چون اول زمان پادشاهلری کیجه لده کندویی بکلدردی ته که ظهیرل
بویتندن مفوم مدیریت * بعد از هزار سال پیام زحل رسد * کراسبان قصر تو
سنگی کنبرها * بوله بگلنورکن بعض فداییلر کنندله سرایتد کوروب
برپادشاهی قتل ایدر لر امیش پس بوتوره دون سلاطین تختنده امنله او بقو
او بو مزامیش انکی چون بوریا اوزره یا توب او یوان کدانک او بقوسی مدح ایدر
خوشانی و تمه استناد شیاز عقلی قبیلندندر بوریا اید کدایینک آراسنهد
اوراطفه ایرادات الیه حقایق فارسی مدن فی

وحدت طو تان تفرد ابلس (جشنید جز حکایت جام از جهان زبرد * زنهاردل
مبند بر اسباب دنیوی * جشنید جام جهانگیری اختراع ایدن پادشاهدر
بعضر دیدیلر که جم و جشنید سلیمان پیغمبر درو جامده انک اختراعیدر و العلم
عند الله * محصول یت * جشنید بر اولو پادشاه ایکن اسباب دنیویه دن
وامور سلطنتدن جام قصه سندن غیری جهاندن بر نسنه ایلتمدی یعنی دیناده
کندی ا کدران اختراع ایلدی یکی جامدر انجی دس زنهارد کوکلکی اسباب
دنیویه تعلیق ایلله یعنی حطام دنیایه کوکل باغله که هیچ نسنه دکادر زیر
هر نسنه به که بونده مالک ایسک قویوب کیدیسرسن (دهقان سالخورده چه
خوش گفت باسیر * کای نور چشم من بجز از کشته ندروی * دهقان
اکبخی و کویلی و کویلی اولوسی یعنی بیوکی در سالخورده یشامش یعنی بیرکشی
باسر تقدیری باسیرش ایدی ضرورت وزن ایچون ضمیر حذف اولندی
کای که حرف رابط مقول قولدر وای حرف ندادر نور چشم من اضافتاری
لامیدر دراز کشته اصلنده از کشته ان ایدی ضمیر ضرورت وزن ایچون ترک
اولندی ندروی نون حرف تنی ویا ضمیر خطاب یعنی ندروی فعل ثنی استقبال
مفرد مخاطب یچمز سن دیکدر اصلنده دالده فتحه و کسره جا زدر اما بونده
ضرورت وزن ایچون ساکن اوقنور * محصول یت * قوجه دهقان کندی
اوغلنه نه خوش سوز سوبلیدی یعنی اوسوبلیدی که ای بنم کوزم نوری
اکدی بیکدن غیری نسنه یچمز سن حاصلی اکدی بیککی بچر سنک انجی بوسوزنک
معنای لازمیسی مشهور کلامدر که الناس مجزون باعمالهم ان خیر اخیر
وان شرافتر ترکیده ده دیر هر کس اکدی بکن بچر (چشت بغمز خانه مردم
سیاه کرد * مخموریت مباد که خوش مست میروی * بغمز یعنی تیر و بنغ غزه
مخموریت مباد انک فحیله سنک مخمور افک اولسون یعنی سکا غرور خاری طاری
اولسون که حرف تعلیل ویا حرف بیان خوش بونده محکم و زیاده معنایسته در
محصول یت) سنک چشمک خلق خانه سنی سیاه ایلدی یعنی خانه ماتم ایلدی
حاصلی خانی قیروب بچوردی هرگز سکا خمار طاری اولسون که قتی مست
بوررسن یعنی بوقدر مردمک خانه سنی سیاه ایلدی بیکسکن سکانکیت وندامت
خمار و واقع اولسون که زیاده مست غرور بوررسن یعنی ایشلدی بیک ایشدن
بی پرواسن (این قصه عجب شنوا بخت واز کون * مارا بکشت یارب انقاس
عیسوی * بخت واز کون سیاه واز باز معنایسته در زیر او اوله بانک بیننده
تبادل و تواخی وارد مقتضای کلام که از بخت واز کون مادر رابطه که
واما ضمیری ضرورت وزن ایچون ترک اولندی و بوعبارت مدرع ثانی به

مرهون در انقاس عیسوی بیایه انقاس نفس جعیدر عیسوی بای نسبت
 کلک سیبیل الف واوه قلب اولش در ته که مطلعک شرخنده بیانی یکدی
 محصول بیت * بوجب قصه بی اینست که بنم باشی اشغی و منعکس طالع مدن
 یار زری عیسا نفس لیه قتل ایلدی یعنی انقاس عیسا احیای موفی ایدر کن
 برده عکسی ظمور ایلدی که قتلزه سبب اولدی حاصلی بارله شیرین تکلمی بزی
 هلاله ایلدی دیمکدر یعنی بارله کلای ذوقندن اولدک (ساقی مکر وظیفه حافظ
 زیاده داد * کاشفته کشت طره دستار مولوی * کاشفته که حرف تعلیل
 و یا حرف بیان آشفته پریشان دیمکدر طره لغتده صاحده مستعملدر ته که
 الف حرفنده بیانی یکدی اما بونده مجاز اولدک پیشندن عبارتدر دستاره
 اضافت لامیه و مولوی به بیایه در * محصول بیت * ساقی کانه حافظک یاده
 وظیفه سنی زیاده و بزدی یعنی اهل مجلسک سائرندن حافظه باده بی زیاده
 ایچوردی زیر مولوی دلیندک پیشی پریشان اولدی یعنی حافظک ملا یانه
 دلیندک پیشی پریشان اولد یغندن معلوم اولور که ساقی قدحکار لغده
 عدالت ایلدک اوله اوله ایضا (بیایه مامور باین کینه داری * که حق صحبت
 دیرینه داری * بعضی نسخه ده بیایه به تبا و اقدرد مورز فعل نمی مفرد
 مخاطب ورزیدن بر نسیب عادت و خوی ایدک کینه دار و وصف ترکیبدر
 کین طو تیبی معناسنه و یا حرف مصدر که حرف تعلیل حق صحبت دیرینه لامیه
 و بیایه در داری فعل مضارع مفرد مخاطب طو تارسن یعنی سنک وار
 محصول بیت) ای جانان کل برمله کینه دار لغی عادت ایدک یعنی برمله کینه دار
 اوله زیر برمله اسکی صحبت حق واردر یعنی سنکله اسکیدن مصاحب
 و دوست ایزس برمله کیندار اوله (نصیحت کوش کن کین در بسی به * ازان
 گوهر که در کینه داری * کین که حرف تعلیل این اسم اشارتدر نصیحت که
 در اندن کاتدر که حرف رابطه صفت کینه خزینه معناسنه در * محصول بیت
 خطاب عام طریقله بیورر نصیحت دگله زیر او ایچوسنک خزینه کده اولان
 جوهر دن یکدر یعنی نصیحت ایچو بی سنک خزینه کده اولان جوهر دن
 انفعدر (بفریادخار مفسان رس * خدا را کرمی دوشینه داری * بفریادخار
 مفسان با حرف صله و اضافت لامیه لدر رس فعل امر مفرد مخاطب در ایش
 دیمکدر خدا را حرف تخصیص کرات شرط می دوشینه بیایه در دوش
 دون کجه و یا حرف نسبت و نون و هانسیب تا کید ایدر داری فعل مضارع
 مفرد مخاطب فعل شرط یعنی مصراع ثانی شرط و مصراع اول جزا و اقدرد
 * محصول بیت * مفسان خاری فریاد نه ایش یعنی خاری نه ایش مدد ایدوب

از بحر هج
 مقاعیلن مقاعیلن فعولن

درمان ایلله الله ایچون اکردون کجه کی کبی شرابک واریسه یعنی کجه دن
 قالمش باده واریسه الله ایچون فقرانک خارینه انکله چاره ایلله مصراع ثانی
 معناسنی الله ایچون اکردون کجه لک شراب طو تارسن دینلر ادای یتقی
 اوجه طو تارسن (ولیکن کی نمایی رخ برندان * تو کز خورشیدومه آینه
 داری * نمایی فعل مضارع مخاطب رخ مغفول صریحی و برندان غیر
 صریحی که حرف بیان * محصول بیت * بوییت بیت سابقه ناظر در یعنی
 سکامفسان خارینه درمان تکلیف ایلدک اما زنده چن یوزله کوستررسن
 سن که مهر و موه دن آینه طو تارسن یعنی سنک که مهر و موه دن آینه لک
 واردر یعنی مهر و موه آینه لکدر حاصلی سنک که بوقدر رفعت شانک واردر
 زندر مفسان خارینه چن یوز کوستررسن (بدرندان مکوای شیخ و هشدار *
 که با مهر خدای کینه داری * بدرندان لامیه و مکنون مقول قولی و او حرف
 عطف عس هوشدن مخفدر عقل معناسنه و دار فعل امر مفرد مخاطب عه لک
 طو ت یعنی عقلک جمع ایلدیمکدر که حرف بیان با حرف صله مهر محبت خدای
 یا حرف نسبت تقدیری با صاحب مهر خدا ایدر ضرورت وزن ایچون مضاف
 ترک اولندی کینه داری فعلک مقدم مفعولیدر و جا زدر که کینه دار و وصف
 ترکیبی اوله و یا ضمیر خطاب * محصول بیت * ای شیخ زندر لک بر امر لغنی سو بوله
 و عقلک باشک جمع ایلله که خدای سونله کینک وار و یا الله دوستلرینه کین دارسن
 یعنی الله محبوبلرینه عدوسن حاصلی خدا دوستلرینه عداوت خدایه عداوتدر
 (نمی ترمی زاه آتشیتم * تو دانی خرقة پشمینه داری * نمی ترمی اخبار و انشایه
 متقلدر یعنی قورق زسن و یا قورق ز میسن خرقة پشمینه بیایه تقدیری که
 خرقة پشمینه داری ایدی ضرورت وزن ایچون که رابطه سی ترک اولندی
 پشمینه یا حرف نسبت و نون و هادان تا کید یو که منسوب خرقة (محصول بیت
 بیت سابقه شیخه خطاب ایدوب بیورر قورق زسن و یا قورق ز میسن بنم آتشی
 آهه دن سن یلورسن ای شیخ که پشمینه خرقة له وار یعنی ای شیخ سن که یو کدن
 خرقة کیرسن بنم آتشی آهه دن قورق که سنی و خرقة کی یا قوب باند رسون
 مصراع ثانی معناسنی سن یلورسن بول خرقة طو تارسن که آتسه اصلا
 تحملی بوقدر دین عجب سوبلد کی سوزله معناسنی کندی یلورمی (ندیدم
 خوشتر شعر تو حافظ (بقرائی که اندر سینه داری) با حرف قسم و یا حرف وحدت
 و یا حرف تنکیر که حرف رابطه صفت * محصول بیت * ای حافظ سنک شعر کدن
 خوشتر شعر کوردم شول قرآن حقیچون که سینه کده وار یعنی سنک سینه کده
 مستور قرآن حقیچون که سنک شعر کدن لطیف ترک شعر کوردم و ایدضا

(بچشم کرده ام ابروی ماه سیاهی * خیال سبز خطی نقش بسته ام جایی *
بچشم کرده ام نشانم دیکدر روزمره زندند ابروی ماه سیاهی لامیه ماه سیاهی
وصف ترکیب در آیه علامتی معنایسته و یا حرف وحدت خیال سبز خطی
لامیه در سبز خط وصف ترکیبی اقسامند در تازه صقالی معنایسته و یا حرف
وحدت خیال بسته مک مفعول اولی و نقش مفعول ثانی و جایی مفعول
فیمی و یا حرف وحدت * محصول بیت * بر ماه سیاه دلبرک ابروی نشانی
و بر سبز خط خیالی بغلشم بریده یعنی بر ماه پیکر ابروی نشانی نشاندیم و بر سبز
خط نقش با غلام بریده حاصلی یکیدن بر نو خط جوان سودم دیکدر
نقش بغلشدن مراد نشانایوب تعیین ایلکدر مصرع اولک معنایستی کوزده
ایتمش برای سیاهی قاشی و بر ماه یوزلینک قاشی کوزده ایتمش یعنی
اکامحت ایتمش دینار اصطلاحات اعجامدن بخیر ایتمش (امید هست که
منشور عشقباری من * ازان کمانچه ابرو رسد بطغرای * امید مبتدا هست
خبری که حرف بیان منشور قاضی مکتوبی یعنی قضاتین التان تمسک
عشقبازه اضافت لامیه منته به بوله در عشقبار وصف ترکیب در محبوب
دوست معنایسته و یا حرف مصدر کمانچه ابرو بیانه کمانچه تصغیر کماندر
یا بجو غز معنایسته بطغرای یا حرف صله طغرائشان پادشاهی و یا حرف تکیر
* محصول بیت * امیدم وارد که بنم محبوب دوستم تمسکی اول کان ابرو
جانان طغرایا بر نشه یعنی جانان نشان شاهی به واصل اوله حاصلی جانان
فنده مالم و مقبول اوله زیرا بر تمسک که اوزرنده حا که نشانی اولیه بی اعتبار در
کمانچه ابرو در طغرایا بر نشه یوردی بی مجاز مرسل قیلتند در ذکر جزه واراده
کل طریقه یقه زیر ابروی شعر طغرایا تشبیه ایتمش در (سرم زدست شد و چشم
از انتظار بسوخت * در آرزوی سرو چشم مجلس آرای * شد بونده رفت
معنایسته در آرزوی سرم مصدر مک مفعول نه اضافت در مجلس آرا و وصف
ترکیب در آراییدن مجلس بر بی یعنی مجلسه زینت و بر بی و یا حرف وحدت
* محصول بیت * باشم المدن کندی و کوزم انتظاردن یاندی بر مجلس آرا
جانانک سرو چشمی آرزوسنده یعنی بر جانان آرزوسنده باشند و کوزدن
جقیدم دیکدر (مکدر ست دل آتش بخرقه خواهم زد * بیایا که کرامیکند
غماشایی * مکدر ست مقدم خبر دل مؤخر مبتدا آتش مبتدا مابعدی خبری
بخرقه خواهم زده متعلق در زد بونده زدن معنایسته در که حرف تعلیل
کرامیکند دیکدر اصطلاحا حلزند که کرا کند و کرامیکند یعنی لا بقدر
دیچن بر لده غماشایی یا حرف تکیر * محصول بیت * خرقه ریادن کوکل

مکدر در آتش او بر سرم یعنی خرقه می یا قوب یا ندر متی استرم خطاب عام
طر یقیده یورر کل کل که غماشایه ذکر یعنی خرقه زیبای آتیه اور یجق غماشایه
لا بقدر حاصلی خرقه زیبای یا حق بر امر عظیم در سر و غماشایه ذکر یعنی غماشایه
لا بقدره مصرع ثانی مک معنایستی کل کل که بر مکرم بر غماشایه درین عظیم غماشا
ایلمش (دران مقام که خوبان به مزه تیغ زنند * عجب مدار سری او فتاده در پای
که حرف رابطه صفت بر عجب مدار مک مفعولی و یا حرف تنکیر او فتاده و اوله
و او سر لغت در در پای در حرف صله پای یا حرف تکیر * محصول بیت *
اوله آمده که خوبان غزه ایله قلیج او در یعنی عاشقاری قبل ایدر لر عجب طوغه
ایاغد و شمش باشی یعنی شول برده که عشاق با شلری کیسلور یا اقلره دوشمش
کله بی عجب ایله حاصلی بوله مقامده عشاق کله لری ایاقده و الندی یعنی عجب
طوغه مصرع ثانی مک معنایستی عجب طوغه که بر باش دوشمش اوله بر ایاغد دین
و بر ایاغد بر باش دوشمش اولور سه عجب طوغه دین معنای بی عجب ایاغه
دوشمش (مرا که از رخ او ماه در شبستانست) بجا بود بغر و غ ستاره پروایی
مر امصرع ثانی به مصر و در که حرف بیان شبستان کیمجه لیچن بر
بغر و غ ستاره یا حرف صله و اضافت لامیه در پروایی یا حرف تکیر * محصول
بیت * بنم که جانان رخندن شبستانده ماه واری یعنی بنم که جانان رخندن
ارم رو شندر بلد زضیاسنه قنده پروام اولور یعنی جانانک ماه کبی رخ واری یکن
ستاره به احتیاجم یوق ستاره دن بونده مراد ما هدر مجموع بیتک معنایستی
بکا که انک یوزندن آی قیدش اونده در چن اولور یلد زضیاسی پروایی دین
و مصرع ثانی مک معنایستی ستاره مک فروغنه قنده بر پروا اولور دین ترزق معنای
و بر مکده عجب بی پروا در (زمام دل بکسی داده ام من درویش * که نیستش
بکس از تاج و تخت پروایی * بکسی یا حرف صله و یا حرف وحدت نوعیه
من درویش بیانه که حرف رابطه صفت بکس یا حرف صله پروایی یا حرف تکیر
* محصول بیت * کوکل دیر کیننی بر نوع کیمسه و بر مشم بن فقیر که تاج
و تختدن کیمسه رغبتی یوقدر مجموع بیتک معنایستی کوکل یولارین بر کیمسه
و بر مشم بن درویش که یوقدر کابر کیمسه نک تاج و تختی ایچون بر پروا دین
ترزق سوزسو یلکده عجب بی پروا در (فراق و وصل چه باشد رضای دوست
طلب * که حیف باشد از و غیرا و غمائی * یا حرف تکیر * محصول بیت * فراق
و وصل ندر یعنی فراق و وصل نه اعتبار دوستک رضایستی طلب ایدر برا
حیف در اندن کندیدن غیری غمنا و آرزو حاصلی دوستک فراق و وصل ایله مفید
اولیوب رضایسته مفید اول زیرا دوست رضایستن غیری دوستدن غمنا ایلک

رد سروری

رد سروری
و شمع

رد سروری
و شمع

رد سروری

ظلمدر (بروز واقعه تابوت ماز سر و کشید * که میروم بداغ بلند بالایی) روز
 واقعه لغتده روز قیامت در بر اما بونده موت وفوت معناسنه در که حرف
 تعلیل بلند بالا وصف تر کشیدر بوی بوجه یعنی اوزون بویلو و با حرف
 وحدت * محصول بیت * واقعه کوتنده بنم تابو غمی سر و انا جندن ایلک زرا
 بواوزون بویلی محبوبک داغیله کیده یورم یعنی بر بلند قامت دلبرک حسرتیله
 اولدیکم ایچون سر کم کوتنده تابو غمی سر و دن ایلک (در رز شوق برارند ماهیان
 بنشار * اگر سفینه حافظ رسد بدربانی * در دالک ضعی و رای اولک فحیه درلک
 جمعیدری یعنی اینجور بر آرند چیقار لر دیمکدر ماهیان جانلی اولدیغیچون الف
 و نوله جمع اولدی بنشار با حرف تخصیص شاریچون دیمکدر سفینه لغتده
 کمی به در بر اما بونده دیوان سر ادد در بدربانی با حرف صله و با حرف وحدت
 و با حرف تنکیر * محصول بیت * شوقدن ماهیلر شاریچون اینجور چیقار لر
 اگر حافظک دیوانی در یایه واصل اولورسه یعنی حافظک دیوانی که جواهر
 معانیدن پردرا کرد در یایه واصل اولورسه ماهیلر در یادن اکا و یاد یوانته
 شارا بیلک ایچون اینجور چیقار لر شوقلرندن و اشعارینی استحسنالرندن
 وله ایضا) بچان اوکه کرم دست رس بچان بودی * کینه پیشکش بند کانش
 آن بودی * بچان او با حرف تخصیص و با حرف قسم که حرف بیان کرم
 کر حرف شرط و میم ضمیر متکلم وحده اگر بنم دیمکدر دسترس ترکیب مزجی
 قدرت و وسعت معناسنه در بچان با حرف صله بودی حکایت حال ماضی
 کینه کم اکسک و با حرف نسبت و نون و هاداد تا کیدال اکسک وال آردیمکدر
 پیشکش بند کانش اضافت لامیه بند کاندن مراد عشاق اولنجه عاشق لرک
 اکا پیشکشی دیمکدر اما جانانک قوللری مراد اولنجه عاشق لرک قوللر سه
 پیشکشی دیمکدر ان اسم اشارتدر مذکور جانه * محصول بیت * جانانک
 جانچون و بقا سیچونکه اگر بنم جانه ال ابرشم اولیدی یعنی جانه قادر اولیدم
 حاصلی جاتم المده اولیدی قوللرینه ال کم پیشکشم جاتم اولوردی یعنی
 بنده زندن جان در یغ ابلزدم (اگر دلم نشدی پای بند طره او) کیم قرار در بن تیره
 خاکدان بودی * کیم میم معناده قراره مقید در تیره قرا کانی و بولنقلی خاکدان
 چوبلک * محصول بیت * اگر کوکام جانانک طره می پای بندی اولیدی یعنی
 طره سینه مقید اولیدی بولنقلی چوبلکده بچن قرارم اولوردی یعنی دنیا
 چوبلککنده بچن قرار ایدرم حاصلی جانان محبتی اولیدی دنیا اوئده
 بر شاعت قرار ایلزدم (در آمدی زدم کاشکی چولعه تور * که برد و دیده من
 م اوروان بودی * محصول بیت * کاشکی قابو مدن ایجری کیدیدی نور

از بحر محبت

مفاعیلن فعلا ت مفاعیلن فعلا ت

ضیائی

ضیائی کی تا کیم ایکی کوزم اوزر انک حکمی جاری اولیدی یعنی کوز نوری
 کی ایکی کوزمه حاکم اولیدی مضراع ثانیانک معناسنی که انک حکمی بنم
 ایکی کوزمه روان لیدی دین بیتک معناسنی روان سو بلمش (برخ چومهر
 ظلالی نظیر آفاقست * بدل در یغ که یلک ذره مهربان بودی * برخ با حرف
 مصاحبت بدل با حرف ظرف * محصول بیت * جانان رخيله فلسک کونشی
 کی بی نظیر آفاقد حیف که کوکلنده بر ذره دکاو مهربان اولیدی یعنی
 نوایدی کوکلنده بر ذره قدر خجبتی اولیدی مضراع ثانیانک معناسنی کوکاکه
 حیف که بر ذره مهربان اولیدی دینلر حروفک معنارینی بیلزلر ایش (بجواب
 نیز نمی بلمش چه جای وصال * جوانی بود و ندیدم باری آن بودی * چه
 جای وصال نه وصال محلیدر یعنی وصال ممکن دکل این اسم اشارتدر وصاله
 و آن اسم اشارتدر خوابنده کورسکه (محصول بیت) جانانی خوابنده کورسزم
 قنده قالدیکه بکا و صالی میسر اوله چونکه وصال اولادی و آندن نشان
 کورمدل باری اول اولیدی یعنی چونکه وصال میسر اولادی باری اتی دوشده
 کوریدم (به بندی قدش سر و معترف کشی * اگر چوسوسن آزاده اش
 زبان بودی * محصول بیت * جانانک قوللرینه سر و معترف اولوردی یعنی قولی
 اولدیغنه اقرار ایدردی اگر چوسوسن آزاده کی دلی اولیدی یعنی تکلمه مالک
 اولیدی بنده سی اولمغه قائل اولوردی (ز پرده ناله حافظ برون کی افتادی *
 اگر نه همدم مرغان صبح خوان بودی) پرده ایم طریقه لک کرا و لغشدر یعنی
 نغمه و ساز و عرض پرده لری همدم مرغان صبح خوان اسم فاعلک مفعولک
 اضافتی قبیلندند و بیانه در صبح خوان وصف ترکیبدر صباح رفته ده
 ارقویچی معناسنه * محصول بیت * حافظک ناله سی پرده دن طشره بچن
 دوشردی یعنی بچن مشهور عالم اولوردی اگر سر خوان طیور له همدم
 و هم آواز اولیدی یعنی فریاد و فغانی عالمه داستان اولزدی اگر بلبلر له هم
 آهنگ اولسیدی وله ایضا * چه بودی اردل آن یار مهربان بودی * که حال ما
 نه چنین بودی ارچنان بودی (محصول بیت) نه اولیدی اگر اول یار له کوکلی
 محبتی و شفقتی اولیدی زرا بر زم حالمز بویه اولزدی اگر اوله اولیدی یعنی حالمز
 بویه مشتد اولزدی اگر مهربان اولیدی (کرم زمانه سرافراز داشتی و عزیز
 سر بر عزتم آن خاله استان بودی * کرم میم معنایه جنتدن سرافرازه مقیددر
 سرافراز داشتی تقدیرنده سر بر عزت بیانه خاله استان لامیه در * محصول
 بیت * اگر زمانه بنی سرافراز و عزیز طو تایدی یعنی زمانه بنی معزز و مکرم
 طو تایدی حاصلی بکا عزت و حرمت و برمن مرادی اولیدی بنم سر بر عزتم

از بحر محبت

مفاعیلن فعلا ت مفاعیلن فعلا ت

یعنی عزیز ز در شریف سر برم جانانک ایش یکی طهرانی اولوردی زیر اعزت
 و شرف آنده در (عیان شدی که بهای چیست خالک بایش را) اگر حیات کرانمایه
 جاودان بودی * محصول بیت * آشکاره اولوردی که ایانی طهرانی که بهای نه در
 یعنی خاک پایت قیمتی معلوم اولوردی اگر اهرهالی حیات ابدی اولیدی یعنی
 خاک پایت بهای عمر عزیز اولوردی اگر باقی و ثابت اولیدی حاصلی
 خاک پایت بهای بودی ز بر از یاده عزیز در * بکفتمی که چیه ارزد نسیم
 طره دوست * کرم بهر مرموی هزار جان بودی * بکفتمی حکایت
 حال مانعی که حرف رابط مقول قول ارزد فعل مضارع مفرد غائب در
 ارزیدنن بهایه دکنک معناسنه در نسیم طره دوست لامیه لر در کرم میم
 معناده جانیه مقید در جانم تقدیرنده موی یا حرف وحدت * محصول بیت *
 بن سو یلردم که نه دکر دوستک طرزی قوقوسی یعنی بهاسنی تعیین
 ایدردم اگر هر بر قیلم او جنده بیک جانم اولیدی یعنی بوی طره سی نیچند کزه
 یوز بیک جانیه دکر (برات خوشدلی ماچه کم شدی یارب * کرش نشان
 امان از بد زمان بودی * برات خوشدلی مایه بانه و لامیه درجه کم شدی
 نه اکسک اولوردی یعنی نه نقصان و برردی یارب بونده ایکی معنایه
 متعادلر منادایه و عجب معناسنه کرش شین معناده زمانه مقید در نشان
 امان بیایه بد زمان لامیه در * محصول بیت * یارب بزم کو کلز خوشلغی
 وصفای نه اکسک دردی یعنی نه نقصان و برردی اگر آنک زمانه برامزندن
 امان طغراسی اولیدی حاصلی نه زیان اولوردی اگر بزم صفای قلجیز راتک
 زمانه ضرر زدن امان طغراسی اولیدی یعنی دایما صفای خاطر اوزره اولستی
 نه نقصان کلوردی بوییتک معناسنه در * محصول بیت * اولدی بی اجلدن بوجهله
 شرح اولندی دین خوب ادایه مالک ایش طیب الله انقاسه (ز پرده کاش برون
 آمدی چوقطره اشک * که برد و دیده ما حکم اوروان بودی * کاش شینله و جیمه
 لغندر کاشکی معناسنه که حرف تعلیل روان جاری معناسنه در * محصول
 بیت * کاشکی جانان پرده دن طشره کلیدی یعنی چقایدی قطره اشک کبی
 یعنی قطرات اشک پرده دیده دن طشره چقد یعنی کبی جانان طشره چقه
 کندی سر اشدن تا کیم ایکی کوز من اوزره حکمی روان و جاری اولیدی یعنی
 طشره چقه و بزم اوزرمز حکمی اجرا ایسه کاشکی (اگر نه دایره عشق
 راه برستی * چو نقطه حادیه بدل نه در میان بودی * اگر نه ادات نئی معناده
 برستی به مقید در * نبرستی تقدیرنده نه در میان نه ادات نئی بودی به مقید در
 نبودی تقدیرنده * محصول بیت * اگر عشق دایره سی بولی باغ لیدی یعنی

دائرة دن طشره چقه معنه مانع اولمیدی نقطه کبی حافظ بیدل دائرة عشق
 اورنه سندم اولزدی یعنی دائرة کبی کار چرزدی یعنی نقطه کبی دائرة نک
 مرکزی اولزدی حاصلی عشق بلاسندن خلاص اولمغه ممکن اولسه در دینی
 حکمزدم بلکه قاجوب خلاص اولوردم مصراع ثانی بی چو نقطه حافظ بیدل
 دران میان بودی یازان یا نمزده اولان دیوانلرک جیعتنه مخالف یازمش وله ایضا
 (نومکر برب آبی هموس نشینی * زرنه هر قننه که بینی همه از خود بینی
 محصول بیت * سن مکر بر صوکارنده هموس وهوا ایله اوتور میه سن والا
 هر قننه که کور رسن جیعا کنندن کور رسن یعنی صوکارنده اوتوروب
 هر قننه و حرکت که سندن صادر اولور صوده منعکس اولور پس صوده
 هر وضعی که کور رسن کند کدن کور رسن زیر اصول آینه کبی صافیدر امدی
 حداسنده و از اسنده هر نه وضع که واقع اولور آنک عکسکی * و ستر بعض
 نسخه ده نشینی واقعدر بایله فعل مثبت پس معنا بویله اولور که سن مکر
 بر صوکارنده هموس و غفلتله اوتوراسن یعنی هیچ کندی حالکله مقید اولمیه سن
 والا هر وضعی که صوده کور رسن هب کند کدن کور رسن بیتک نتیجه سنی
 یعنی بومقدار هموس که صوکارنده اوتور مقدر قننه به سیدر دین بیتک
 نتیجه سنده خیلی زجت حکمش در بون نتیجه دمنصره بی نتیجه چوق کلمات
 ایش عفالده عنه (بخشای که قوی بند بکزیده * به برین چا کرد برینه کبی
 نکزینی * بخدایی که با حرف قسم که حرف رابط صفت قوی یا ضمیر خطاب بنده
 بکزیده او بیایه و لامیه در بکزیده با حرف تا کید کزیده اسم مفعول اورندلش
 معناسنه که حرف رابط قسم چا کرد برینه بیایه در کچ و چوقدن معناسنه در
 یا حرف نسبت ونون وهادات تا کید نسبت کسی نکزینک مقدم مفعولی
 در نکزینی فعل نئی استقبال مفرد مخاطب اورندلیمه سن یعنی اختیار ایلیمه سن
 (محصول بیت) شول الله حق یونکه سن آنک مختار و کزیده قولیسن که بواسکی
 خدمتکارک اوزرینه کسه اختیار ایلیمه سن یعنی بی ترک ایدوب غیره التفات
 ایلیمه سن زیرا اکابر یا تنده قدیمی قولک اعتباری آرئی اولور (بعد ازین
 ما و کدایی که بسر منزل عشق * رهروان را بود چاره بجز مسکینی (محصول بیت
 بوند نصکره بز کدالتی ایله بر یعنی کدالتی ایدره رزیرا عشق سر منزلنده رهرواره
 یعنی عاشقوله مسکینلکدن غیری چاره بود قدر یعنی طریق عشقه کیرن عشاقه
 جانانه مسکنت و تضرع ایلتک لازمدر تا که حالته رحم ایلیمه (ادب و شرم
 ترا خسرو مهر و بان کرد * آفرین بر تو که شایسته صد چندینی * خسرو
 مهر و بان لامیه مهر و وصف ترکیبدر آی یوزلی دیعکدر و الف ونون ادات

از بحر رمل
 قاعلاتن فعلاتن فعلان

بمعنی باخار ظاهر مصلحت وقت دران می بینی * محصول بیت * ای کل
 سنک لطف کدن بعدد که خارله او نور رس یعنی سنک کبی بر نازله نازنین ناساز
 و ناهموار له اختلاط ایلمک بعید در اما ظاهر بود که وقتک مصلحتی آنده
 کور رس یعنی ناساز له او نور وب طور مقدمه بر ملا حظ و فکر و وارد خالی
 دکلدر حاصلی زمان بونی اقتضایدر (شیشه بازی سر شکم فکری از چپ و راست
 کر بر این منظر بینش نفسی ناشینی) شیشه بازی و صف ترکیبیدر شیشه او بناد بی
 معنا شیشه بازی جامده صابونی شیشروب او چور ان کسیه دیر لرو یا حرف
 مصدر و سر شکم اضافت اسم فاعلک فاعلته اضافتی قبیلندندر تکرری فعل
 مضارع مفرد مخاطب در جواب شرط واقع اولش نظرایدر سن و کور رس دیکدر در
 از چپ و راست تکرری فعلته مبتعد در چپ جیم و پای عجمه به حصول معنا شیشه در
 و راست بونده صاغ معنا شیشه در حاصلی مضارع ثانی جمله شرطیه و مضارع اول
 جمله جزائیه در منظر بینش بیانیه منظر بینشیدن مراد چندر ز برایش اسم
 مصدر در کور رس معنا شیشه و منظر اسم مکان در نظرگاه و سیرانگاه معنا شیشه نفسی
 یا حرف وحدت ناشینی فعل شرط مفرد مخاطب * محصول بیت * بنم سر شکم
 شیشه باز لغنی کور رس یعنی سیرایدر سن صولدن و صاغدن یعنی اطراف
 و جوابدن حاصلی اگر بو منظر بینش اوزره او نور رس یعنی چشم سیرانگاهنی
 اوزره قرارایدر سن سر شکم شیشه باز لغنی صولدن و صاغدن سیرایدر سن یعنی
 کوبه چشم سیرایدر سن هر یکادن (سیل این اشک روان صبر دل حافظ برد *
 بلغ الطاقه باقله عینی بینی * سیل این اشک روان اضافتی بیانیه لدر صبر دل
 حافظ لامیه لدر بلغ فعل ماضی مفرد مذکر غائب ایرشیدی دیکدر متعدیدر
 طاقت لفظ امر فوع فاعلی و مفعولی محذوف حد و غایت و بوندر کبی تقدیری
 بلغ الطاقه الحد والغایه طاقت قدرت و وسعت معنا شیشه در یا حرف ندا منادی
 مقله منادای مضاف انکچون منصوبدر مقله کوزله آغیله قاره سینه دیر لر یعنی
 مجموعنه مقله دیر لر عینی تقدیر امجور و مضاف الیه در یا ضمیر متکلم بینی فعل
 امر مفرد مؤنث مخاطبه در بان بین دن یعنی ضرب بایندن یعنی باغ بیع دن
 بینویندندر بدن آبرل دیکدر * محصول بیت * بواشک روان سیلی حافظن
 کواکی صبرین ایلتدی یعنی کوکلنده صبر قومدی طاقت و قدرت حد و غایت
 ایرشیدی ای کوزمک مقله سی بدن آبرل یعنی بدن مفارق اول تا کیم سیلی
 اشک رواندن خلاص اوله یم ز برامادامکه سن موجود سن اشکدن خالی
 دکاسن بینی فعلتی بینی ظن ایدوب تحقیقنده و لفظ بین فتح بایله فراق و وصل
 معنا شیشه کور بونده معنای اول مراد در و مضافدر یای متکلمه مفعولیدر

بمعنی بر بونده حرف ماضی در حرف تامل شایسته یا ک فنی و کسر الای
 معنا شیشه در صده اضافت اسم فاعلک مفعولته اضافتی قبیلندندر چندینی
 چندین بونددر کور و یا غیر خط بندر (محصول بیت) ادبه حیاسنی دهر و
 بادشاهی ایلدی یعنی کوزلار شاهی اولدک افرین سکا که یوز بود کوا به لایق
 و ارزانی سن حاصلی یوز بود کوا به لایق سن ادب و شرمه اسناد مجازیدر (گرامت
 سلامت بیرم با کی نیست * بی دلی سهل بود کربود بی دینی * امانت
 تقدیری امانت ایماندر ضرورت وزن ایچون ترک اولندی با کی یا حرف تکبیر
 بی دلی و بی دینی یاری حرف مصدر در * محصول بیت * اگر امانت ایمانی
 سلامتله ایلتور سم بالک یوقدر بیدلک سهلدر اگر بی دینک اولار سه یعنی
 عشق بولنده کوکل الدرمق قولایدردین و ایمان کتمینجه حاصلی دین و ایمانه
 نقصان کلسون کوکل کیدر سه کلسون (صبر بر جور رقیبت چه کنم
 کر نکم * عاشقنار بود چاره بجز مسکینی * محصول بیت * سنک رقیبک
 جورینه نیجه ایدیم اگر صبر ایلمیم یعنی جفا شیشه صبر ایلمکه قادر دکام
 ز بر عاشققره مسکنندن غیری چاره یوقدر حاصلی تواضع و مسکنت
 کر که رقیبک کوکلنده کیر سن بویت یا نوزده اولان دیوانلرده بولندیوب
 قدیمی مکرر اولد بغم سن ظن اولتور که خوابه نک از لیمه (سخنی بی عرض
 از بنده مخلص بشنو * ای که منظور بزرگان حقیقت بینی * سخن
 یا حرف وحدت بنده مخلص بیانیه ای حرف ندا منادی مقدر جاناندر
 که حرف رابط صفت منظور بزرگان حقیقت بین لامیه و بیانیه در حقیقت بین
 وصف ترکیبیدر حقایق اشیا به ناظر اولان اکبر دیکدر بینی ده یا ضمیر
 خطاب * محصول بیت * بن بنده مخلصدن غرض سوز و علت سوز بر سوزایش
 ای جانان که حقیقت بین اکبرک منظور بی سن اول سوز کلن بیتک مضمونیدر
 (نازینی چو تو با کیزه دل و پالنه یاد * بهتر آنست که بامردم بد نشینی *
 نازینی یا حرف وحدت چو اذات تشبیه با کیزه دل و پالنه یاد و صف ترکیبیدر
 * محصول بیت * سنک کبی پال خلعت و پا کیزه دل بر نازنین اول یکدر که
 بر امر مردله او نور میه سن یعنی سنک کبی بر پال و پا کیزه دامن جوان اولان
 بر امر لرله اختلاط ایلمک اولادر که هیچ ضرر کور مر سه تممت مقرر در
 (حیفم آید که خرامی تماشای چن * که تو خوشتر ز کل و تازه تر از نسرینی *
 خرامی یا ضمیر خطاب که حرف تعلیل نسرین آق کل * محصول بیت * بکا حیف
 کاور که سن چن تماشا شنه صالنه سن ز بر اسن کلدن خوشترک و نسریندن
 تازه رکسن حاصلی کلدن و نسریندن سن بکر کسن * عجب از لطیف نوا کل

بلغ لفظتک معنای مصراع بود که طاقث ابرشیدی ای بنم کوزم باغی قزاقه
طاقث ویندن مجال مفارقت ایتمو اولدی دیمکدر دین مصراعک لفظندن
و معناسندن بر یلاق بول مقداری مفارقت ایلمشدر و بلغ فعل ماضی در نهایت
بولدی معناسنه دین نابالغ بسر لر سوزین سولاش (توبین نازکی و دلکشی
ای شمع چکل) لایق بز که خواجه جلال الدینی نازکی با حرف مضدر دلکشی
ده بویله در دلکشی وصف ترکیبیدر کشیدن کول چکشی یعنی کولک ایچی
معناسنه شمع چکل لامیه در شعبه دین مراد جانا ندر و چکل جیم و کاف عجمینک
کسره لویه سرحد هند ده ترکستان شهر لادن بر شهرک اسمیدر که ارککی
و دینسی آق یوزلی و قاره کوزلی و قاره قاشلی و غایت کوزل اولور مش
حتی شعرای عجم محبوبلری کوزلاکله وصف ایده کلتلر شویله که ارالنده
کوزلاکاری مثل اولمشدر اصلنده اول شهرک ایچنده بر کلیسانک اسمیدر لایق
بز که خواجه لامیه در بزم صحبت و که کاغدن مخفف ظرف مکان
جلال الدینی یا شهر خطاب * محصول بیت * خواجه بر محبوبه خطاب
بیورر که سن یوناز کاکله و دلبر لکله ای چکل کوزلی خواجه جلال الدینک
مجلسنه لایق سن سابقا بر غزلده جلال الدین ذکر می و رایشیدر
تکراره احتیاج یوقدر وله ایضا (خوش کردی اوری فلکت روز داری *
تاشکر چون کنی وجه شکرانه آوری * یا ورو اوله فحمله یار دمجی و یا مصدریه
دور جا کم و یا حرف مصدر تا عجم معناسنه در * محصول بیت * بو غزل شاه
منصورک ترکیله محاربه و مقاتله زمانه ده دینلشدر بیورر که کوزل
یاردم ایلدی سکا فلک ترکیله ایل خصومت کوننده عجم او نعمته نیجه شکر
ایدر سن و خندانک بولطف و احسانته نه شکرانه کتورر سن یعنی خصمی
حقلدیغکه چوق صدقات و شکرانه لر و بر من کر کسن (در کوی عشق
شوکت شاهی نمی نرند * اقرار بندگی کن و دعوی چا کری * کوی عشق
میانه شوکت شاهی ده بویله در اقرار بندگی مصدرک مفعولنه اضافتیدر
دعوی چا کریده بویله در * محصول بیت * عشق و محبت کوننده شاهه
منسوب شوکت و عظمتی صانون المزل یعنی انده کبریا مذمومدر پس خدایه
بنده لک اقرار بی و چا کرک دعوائی ایل یعنی عبودیت و چا کرک دعوائی
ایدوب کبریا بی ترک ایل (ان کس که او فتاد و خدایش گرفت دست * کور تو باد
تاغم افتاد کان خوری * کوفعل امر مفرد مخاطبدر خطاب عام طریقه
بر تو باد سنک اوزر که واجب و لازم اولسون دیمکدر * محصول بیت * اول
کینه کدوشدی یعنی تواضع ایلدی و خدا الین طوندی یعنی تواضع

رد سروری
و دشمنی

بحر مضارع
مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلان

ایلدی بکچون

ایلدی بکچون خدایا ورو معینی اولدی سن اول کسه یه سوله که سنک اوزر که
لازمدر که افتاده لرک غم یه سن یعنی بونک شکرانه سیچون افتاده لرک غم
سیوب انلره منحت ایلیه سن (ساقی بجزد کافی عیش از درم درای * تا بیکدم
از دلم غم دینا بدر بری * محصول بیت * ای ساقی عیش و صفامز دکانه سیله
قاعدن ایجری کیری یعنی بکا عیش و عشرته مشتاق و برنا کیم بر ساعت
کو کلمدن دینا غمی چقاراسن (در شاهراه جاه و بزرگی خطر بیست *
ان به کرین کرپوه سبکار بکدری * شاهراه اولو بول جاهه اضافت بیانه در
بیست یا حرف اصلیدر کرپوه کاف عجمینک فنی و کسر یله بلکه دیر لر یعنی
طاغ بلکه حاصلی طاغ صرته سبکار و وصف ترکیبیدر بینی بولکلی معناسنه
محصول بیت * منصب و اولوق شاهراهنده خوف و خطر چوقدر یعنی
پادشاهلق و بیکک منصبینده بیم جان چوقدر پس اول بکدر که بولکدن
سبکار کیچه سن یعنی منصب و جاه و مال سودا سندن کچه سن حاصلی تعلقات
دنیویه بی قطع ایلیه سن که آخرتده سوال و عذابدن خلاص اوله سن (سلطان
و فکر لشکر و سودای کنج و تاج * درویش و امن خاطر و کنج قلندری * فکر لشکر
مصدرک مفعولنه اضافتیدر سودای کنج و تاجده بولدر امن خاطر مصدرک
فاعله اضافتیدر و اولر معیت معناسنی افاده ایدر کنج کاف عجمینک فحمله
بوجی و یا کاف عجمینک فحمله خزینه و مال قلندر عجم ایدلر نندن بر نوع مباحی
طلب نفی در خدایم الله خواجه نیک مرادی درویشاندر قافیدر ضرورتیچون
قلندری ذکر ایلمشدر و یا حرف نسبت * محصول بیت * پادشاه لشکر
فکر یله و خزینه و تاج و تخت سودا سیله در یعنی فکر و تدبیر امور سلطنتدن
بردم آرام و قراری یوقدر اما درویش امن خاطر و قلندر له منسوب بوجله در
و یا قلندر منسوب فنا خزینه سیله در حاصلی اهل فنا ذوقده و پادشاهلرم
و نشویش عسکر و کنج مال ایلدر بیت * عالمک ذوق و صفاسن بر کداسورر
همین * پادشاه در اولان الحق قوری غوغا چکر (نیل مراد بر حسب فکر
و همتست * از شاه نذر خیر و توفیق یاوری * نیل مراد مصدرک مفعولنه
اضافتیدر نیل بونک فحمله ایر شملک معناسنه در حسب مقدار در توفیقندن
مراد توفیق خدادار * محصول بیت * مراده ایر شملک فکر و همت مقدار نیجه در
یعنی بلند همت اولو مرتبه یه و مراد عظیمه و اصلدر پس شاهدن خیر ایلکی
نذر ایلک کرک و توفیق خدادان عون و نصرت طلب ایلک یعنی پادشاهلک
نیتی خیر و انچه الالهات توفیق اکایار و یاور اولوردیمکدر (یک حرف صوفیانه
بکویم اجازه هست * ای نور دیده صلح به از جنن و داری * محصول بیت

صوفیانه بر حرف سوبلیه بم یعنی بر نصیحت دیه بم اجازت واریسه دیه چکی
 مصراع ثانی مضمونید رای نوردیده صلح یکدر جنگ و خصوصیتدن یعنی
 عداوت و خصوصیتدن و جنگ و مقاتله دن باریش قتل اولی و احراز معلوم
 اوله که مختصر و مفید نصیحتدن برویا یکی حرفه تعبیر ایدر لرتنه که الف قافیه
 سنده ایکی فقره دن ایکی حرفه تعبیر ایلش یعنی باد و ستان تلطف باد شمعان
 مدارد یو بیورمش (حافظ غبار فقر و قناعت ز رخ سنوی * کین حاله پهنر
 از عمل کیمیا کری * محصول بیت * ای حافظ فقر و قناعت غباری یوز کدن یومه
 یعنی فقر و قناعتدن اعراض ایدوب غنایه طالب اوله زیرا بو حاله فقر و قناعت
 کیمیا کرلک عملندن یکدر یعنی حقیقتده فقر غنادن اولی و احراز که شعار
 انبیا و اولیاد و غنا و ثروت کشی بی اکثر آتام و فسوقه اولشدر حاصلی غنا
 و ثروته حظ نفس حاصلدر و فقر و قناعتله حظ روح) سعادت اول کسه یه که
 فقر و قناعتدن حظ آله اما بومر نه ده که کسه نک حالی دکدر زیرا آتشدن
 بیرهندر مکر که کوکلنده اثر محبت حق ثابت اوله ایضا (دیوار زیرل
 و ازباده کهن دومنی * فراغی و کبابی و گوشه چنی * دومنی اصلنده منادر
 الفله عجم تصرف ایدوب توفی مکسور او قودیلر الف یایه منقلب اولوق ایچون
 منایکی بطمنه دیرلر تونک تشدید یلده لغتدر من دیرلر نه منامعنا سینه
 فراغی یا حرف تکیر و کبابی یا حرف وحدت و گوشه چنی یاسیده بویه در
 * محصول بیت * خواجه بیورر که ایکی زیرلک مصاحب اوله و ایکی منا
 مقداری اسکی شرایدن اوله فراغت خاطرده اوله و برکاب شعرده اوله و برچن
 گوشه سیده اوله آخر صوکاریده اوله بونیت بوندن صکره کلن بیته مرهوندر
 (من این مقام بدنی و آخرت ندهم * اگر چه دریم اقتند هر دم انجمنی *
 دریم اقتند بی غیبت و مساوی ایدرلر دیمکدر روزمره لرنده بو عبارتی غیبت
 و مذمت مقاسنده استعمال ایدرلر انجمن درنک در یعنی جماعت معناسنه
 و یا حرف وحدت * محصول بیت * خواجه بیورر که بن بومطلعه ذکر ایدایکم
 مقامی و مرتبه بی دنیا و آخرت و بریم یعنی ایکی عالمه دکشم اگر چه که هر دم و هر
 ساعت بر بلوک طائفه غیبتده دوشلر یعنی اگر چه که هر دم بر بلولبی مذاق
 طعن و تشنیع ایدرلر بوسوز ایچون بکا امان بوقول اوزره مصرم مصراع
 ناینک معناسنی اگر چه بنم آردیمه دوشلر سه هر دم بر جماعت دین و اگر چه
 هر دم بروافر خلق بنم آردیمه دوشلر یعنی طالب اوله لردین بی معنی سوبلیه ده
 بری برینک آردیمه دوشوب عجب بیروک ایلش * هر آن که کنج قناعت بکنج
 دیساداد * فروخت یوسف مصری بکمترین ثمنی * هر آن که اصلنده

آز بحر محبت
 مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

هر آن کس که ایدی ضرورت وزن ایچون وقرینه قائم اولد یغیچون کس ترک
 اولتدی کنج کاف عمر بینک فیه یله بوجاق معناسنه در و کاف عجمینک فتحیه
 خزینه معناسنه در بونده ایکی سیده جائز در قناعتله اضافت یایه در هر حال
 بکنج دنیا با حرف مقابله و اضافت لامیه در و کاف عجمیدر بهر حال یوسف
 مصری اضافت یایه در و فروختنک مفعول صریحی و بکمترین غیر صریحی
 با حرف مقابله و ترادات تفضیل کترا کسکرلک دیمکدر زیرا کم اکسکدر و یا حرف
 نسبت و تون حرف تا کیدغنی ثمن بهما و قیمت معناسنه در و یا حرف وحدت
 محصول بیت) هر اول کسه که قناعت بوجاغنی و یا خزینه سنی دنیا خزینه سینه
 دکشدی یعنی استبدال ایلدی حضرت یوسف یغمبری زیاده از اجاق بهایه
 صاندی یعنی توفی دکشن اتی دکشن کبیدر مصراع ثانی بنمن بنمن
 معناسنی متضاددر (بیا که فمحت این کارخانه کم نشود * بزهد همچون توفی
 یا فسق همچون منی * بیا خطاب عام در فسحت و سهت کبیدر لفظا و معنایین
 کارخانه یعنی دنیا کم اکسک معناسنه توفی و منی یا لری حرف وحدتدر (محصول
 بیت * کل که بو کارخانه عالمک وسعتی اکسک اولمز بر سنک کبینک زهدی
 و برینم کبینک فسق یله یعنی دنیا بر سنک کبینک زهدی سبیله رونق و صفایولمز
 و برینم کبینک فسق یله نظام و انتظامدن قالمز حاصلی عالم بر سنک کبی مرایی
 زاهدک زهدیه آرتمز و برینم کبی فاسقک فسق سبیلله اکسک مصراع ناینک
 معناسنی بر سنجلین زهدی ایل و یا برینجلین فسق ایله دینلر حق معنایی
 ادالیده عیشلر (بروز واقعه غم با شراب باید گفت * که اعتماد بکس نیست
 در چنین زمانی * واقعه بونده حادثه معناسنه در غم باید گفت مقدم دفعولیدر
 یا حرف صله که حرف تعلیل بکس یا حرف صله زمن زمان معناسنه در و یا حرف
 وحدت * محصول بیت * حادثه کوتنده غمی شرابه سوبلک کرلک زیرا بونجلین
 بر زمانده کسینه اعتماد بوقدر یعنی زمانمز بر زماندر که کسینه اعتماد ایلک جائز
 دکادر (بگوشه بنشین خوش دل و تماشا کن * که کس بیادندارد چنین عجب
 فتنی * بگوشه یا حرف ظرف و یا حرف وحدت که حرف تعلیل قن فانک کسری
 و فانک فحیه فتنه نک جمیدر (محصول بیت) برکوشده کوکل خوشلغیه
 او نور و تماشا ایله زیرا کسه نک یادنده و خاطرنده بونجلین بر عجب فتنه بوقدر یعنی
 شمعی بزم شهر مزده بر فتنه ظهور ایلدیکه کسه بونجلین فتنه بی
 نه کورمش و نه ایشتمشدر (نیکار خوش بدست جسان همی بینم * چنین
 شناخت فلک حق خدمت چومنی * محصول بیت * کندی نیکاری ایچقلر
 النده کوررم یعنی نیکارم ادای الله دوشمش کوررم فلک برینم کبینک

ردمروری
 و نه ی

حق خدمتی بونجلین بیلدی عکسی مراد در یعنی بنم حق خدمتی رعایت
ایادی و جائز در که مصرع ثانی معنای استغفاهی متغیین اوله یعنی بونجلین می
بیلدی فلک بنم کینیک حق خدمتی (بصیر کوش توای دل که حق رهانکنند
چنان عزرنکی بنی بدست اهرمنی * بصیر با حرف صله که حرف تعلیل رهانکنند
صالیویرمزدیمکر یعنی افعال ایدوب ترک ایلانزکین نونک و کاف بحمیمنک کسریله
لغتمه یوزله قاشیدراما بونده مهر سلطنت مراد در اهرمن دیوه دیروبا حرف
وحدت * محصول بیت * ای کوکل سن صبره سخی ایلد یعنی صابر اول که خدا
اهمال ایدوب ترک ایلانز انجلین بر عزیز و شریف مهر سلطنتی بردیوالنده سابقا
مرور ایلشدر که ترک شاه منصوره النندن سلطنت شیرازی قهر ایلد المشیدی
صکره شاه منصور عظیم عسکر جمع ایدوب اقلیم شیرازی اللرنندن آلمش پس
خواجده یوزلی اول حادثه زمانده بیورمش امدی دیر که ای کوکل بیحضور
اوله که خدا ین شیرازی شاه منصوره اعطا ایدرزیر ابویه لطیف و شریف مقام
اول دیوسیرت ترکیه لایق دکلدر (زنده باد حوادث نمی توان دیدن * درین
چمن که کای بوده است یا معنی * تد باد حوادث بیایه تد باد شدتلی بل
معناسنه در که حرف بیان کای یا حرف وحدت سنی ده بویه در * محصول
بیت * حوادث تد بادندن کورمنک ممکن دکلدر که شهر شیرازده ار که کندن
ودیشیدن بر کوزل اولد یعنی یعنی کوزلر کیمی اسیرتر که و کیمی جان
قورنارمق ایچون شهر دن فرار ایلشدر کل و سمندن مراد کوزلردر یعنی شمعی
شیراز بر حاله وارمشدر کویا که هر کرانده بر کوزل ظهور ایلشدر (ازین سوم
که بر طرف بوستان بگذشت * عجب که رنگ کای ماندوبوی نستر * سوم
بونده مذکور قننه دن کایتدر که حرف رابط صفت طرف بوستاندن مراد
مملکت شیرازدر * محصول بیت * بونده مودن که طرف بوستاندن یکدی یعنی
بوستاندن مرور ایلین مومدن عجبدر که بر کل رنگی و یا بر نترنک قوقوسی
قالمشدر یعنی عجبدر که مذکور قننه دن کوزلرده رنگ روو بوی زلف
دلایر قالمشدر حاصلی کوزلارده کوزلک اثری قالمشدر باغیلر خوفندن
(مزاج دهر تبه شد درین بلا حافظ * نکاست فکر حکیمی و رای برهمنی) مزاج
دهر لامیه در شجارت تبه شد فاسد اولدی دیمکدر حکیمی و برهمنی یاری وحدت
ایچوندر برهمن هندستان حکیمه اطلاق ایدر * محصول بیت * ای حافظ
دهرک مزاجی مذکور بلادن فاسد اولدی قنده در بر حکیم فائق فکری
و بر ما هر برهمن رای که مزاج دهری حسن تدبیر له اصلاح ایلیدر حاصلی
اوزر زدن بولانی رفع ایلد که حسن تدبیر عقلا و علما کر کدر و له ایضا

از بحر و مل
فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

در همه دیرمغان نیست چون شیدایی * خرقة جایی کرو باده و دفتر جایی
شیدایی و جایی یاری و خدش ایچوندر کر و کاف بحمیمنک کسری و رانک فحیلد
رهن معناسنه در یعنی طوقی باده به اضافت لامیه در دفتر دن مراد
کابدر * محصول بیت (جمع مغلر کاپسارنده بنم کبی برشید باده نوش یوقدر
مصرع ثانی شیدالغی بیان ایدر خرقم بر برده باده به مزه هوندز و کایم بر برده
یعنی خالی اولیوب داغما باده نوش ایدرم شو مرتبه ده که اسبابم جمیعا باده به
مرهوندز (دل که آینه شاهیت غباری دارد * از خدا میطلبم صحبت
روشن رای) دل میتدا که حرف رابط صفت آینه شاهیت بیایه و دله صفت
و یا حرف نسبت غباری دارد خبر میتدا و یا حرف تکبیر صحبت روشن رای اضافتی
لامیه در روشن رای وصف ترکیبیدر روشن فکری معناسنه و یا حرف وحدت
محصول بیت * کوکل که پادشاهه منسوب آینه در غباری واری یعنی مکدر در
پس خدادن بر روشن رایک صحبتی طلب ایدرمکه دلدن غباری کیدر و ب
روشن و مصیقل ایلیدر حاصلی بر روشن ضمیری کسه استرمکه دلمک کدرینی
کیدره (جویم ابستهم از دیده بدامن که مکر * در کارم بنشاند سخی بالایی *
جوی ابرماق و هادات جمع از دیده تقدیری از اشک دیده در بدامن تقدیری
نایدامن در که حرف تعلیل مکرادات نمی در کارم یا نمده دیمکدر بنشاند یا حرف
تا کیدر بنشاند فعل مضارع جمع غائبدر دیکه لردیمکدر سخی طوغری دیمکدر
مستقیم معناسنه بالا بونده بوی معناسنه در و یا حرف وحدت و سخی بالا وصف
ترکیبیدر طوغری قاضی معناسنه * محصول بیت * کوزم یاشندن انکمه دل
ایرماق با غلشم اوله که یا نمده طوغری قاضی و سرو بویلی بر جانان دیکه ل
یعنی یا نمده وضع ایلیدر حاصلی زیاده کریمه ایلرم اوله که بر سخی بالا اشک چشمه
رحم ایدوب یا نمده که مصرع اولک معناسنی ایرماق با غلشم کوزم دن انکه که
مکر دین و چشم دن دامنده ایرماق با غلشم که مکر دین عنیدیانی خوب
باغلیه عشار (کشی * باده بیاور که مرابی رخ دوست * کشته هر گوشه چشم
از غم دل دریایی * کشتی * باده لامیه در یعنی قدح باده دیمکدر بیاور کتور
دیمکدر که حرف تعلیل مرابنم دیمکدر گوشه چشم لامیه غم دل ده بویه در
دریا کشته نک مغول صریحی و از غم دل غیر صریحی و یا حرف تکبیر * محصول
بیت * خطاب عام طریقه بیور باده کشتی سنی کتور زیرابنم دوست رخسار
کوکل غمندن کوزمک هر گوشه سخی دریا اولمش حاصلی کثرت کریمه سنی عرض
ایلر کشتینک باده به اضافتی اضافت بیایه اولتی روشن درین اضافت
معنایی بیایز امش (کرده ام توبه بدست صنم باده فروش * که در می نخورم بی

رخ بزم آرای * دست صنم باده فروش لامیه و بیانیه در که حرف بیان رخ بزم آرا
لامیه و بیانیه در بزم آرا وصف ترکیب در آراییدن بزم بزمی یعنی مجلسه
زینت و رونق و بر بزمی معناسنه و با حرف وحدت * محصول بیت * باده فروش
صنم الزده توبه ایاشم که دخی می ایچیم بزمه زینت و رونق و بر بزمی بردلر
رخنسر یعنی محبوب بزم باده ایچمه که توبه ایاشم مصراع اولک معناسنی بر باده
فروش محبوبک الزده یعنی انک سبیله توبه ایاشم دین عجب بی سبب سوز
سویاش مصراع ثانیک معناسنی که بر بزم آرانک و زینت و بر بزمی ایچیم
دین کیردی مخلنده استعمال ایاشم (میرا نکتته مکر شع در آرد بران * ورنه
پروانه ندارد بسخن پروانی * نکتته دن مراد نکتته عشق در سخن با حرف صله
پروانه میل و رغبت معناسنه در و با حرف تکبیر * محصول بیت * بو عشق
نکتته سنک سیرنی مکر شع دین کتوره یعنی مکر شع اظهار ایدوب سویلیه
بوخسه پروانه نک سوز میل و رغبتی یوقدر یعنی پروانه کاشم سر نکتته
عشق در که آغزندن خبر آغز مصراع ثانیک معناسنی بوخسه پروانه سوز
بر طاق طوقزدین ادای معناده عجب بی طاق آتش و منه سنده زبان فح
زایله فصیح در دین فصیح سویاش افصح در دین کز آید (سخن غیر مکر
یامن معشوقه پرست * کز روی و جام میم نیست بکس پروانی * محصول بیت
خطاب عام طریق بقیله بیور جانانندن غیر نک سوزی بن معشوقه پرست سویله
زیرا جانانندن و جام میدن غیری کسه ایله تقیدم یوقدر یعنی جانانله جام میه در
میل و رغبت اندن غیره کادر پس جانانک سوزندن غیری سوزی بکام و باده
مصراع ثانیک معناسنی زیرا اندن و جام میدن بکام کسه ایله پرو یوقدر دین
قتی بی پروا سویاش (ترکس ارلاف زدا شیوه چشم تو مرچ * زود اذل
نتر از بی نایدنایی * نایدنایی با حرف تکبیر * محصول بیت * ترکس اگر سنان
چشمک شیوه سندن لاف اوور سدا اینجمنه یعنی جانانک چشمی شیوه بی بنم
چشمده وارد در بر سه اینجمنه زیرا اهل نظر یعنی اهل بصیرت نایدنایی
آرد بجه که حاصلی نایدنایی تابع اولوب سوزین دکلزلر (این حدیث چه خوش
آمد که سحر که میکفت (بردر میکده بادف و فی ترسانی) ترسانی با حرف وحدت
* محصول بیت * بو سوز بکانه خوش کادیکه سحر وقتنده بر ترساده و فی ایله
بر میخانه قبوسنده سویلردی یعنی ساز و سوز ایله آشکاره بی پروا سویلردی
سویلدیکی مخلص بیتک معناسنی در منه سنده میکده ده اولان همزه وحدت
انجوندردین اسکی خطای اوزره مصراع اولش (کر مسلمان از نیست که حافظ
دارد آرا بی امر و زود فردان * ازین نون کی بر زده ادا نشاید در که

ردشعی

ردشعی

ردشعی

حرف بیان فردادن مراد آخرت و قیامت در * محصول بیت * تر سادید یکی
اگر مسلمانلق نون کی ایسه که حافظک وارد یعنی مسلمانلق حافظک
مسلمانلق کی ایسه اما کر بوکوند نصکره یعنی بوکون آرد بجه ایزنه اولور سه
یعنی دینا نصکره آخرت و قیامت اولدقه نیمه اولور حافظک حالی یعنی
صراطده و میزاندنه باشنده که جکدر مجموع بیتک معناسنی اگر مسلمانلق
اول اولودن ایسه که حافظک وارد آما کر بوکون ایچون اولیدی یارنلق دین
وا کر مسلمانلق اولیه ایسه که حافظده وارد آما کر بوکون ایچون بر فردا یعنی
قیامت سدا اولدین بیتک معناسنه قیامت قویار مشروله ایضا (دیدم بخواب
دوش که ماهی بر آمدی * کر عکس روی او شب هجران سر آمدی * بخواب
مضاف اولمق اولدر مضاف اولدقه جائز ماهی با حرف وحدت بر آمدی
حکایت حال ماضی طوغردی یعنی طلوع ایدردی دیمکدر کر که حرف رابط
صفت عکس روی اولامیه لدر شب هجران بیانیه سر آمدی حکایت حال
ماضی دو کتوردی یعنی منتهی اولوردی * محصول بیت * دون کجه دوشده
کورد مکبر ماه طلوع ایدردی انجیلن ماه که بوزی عکسندن هجران کجه سی
دو کتوردی یعنی نهایت بولوب آخر اولوردی مجموع بیتک معناسنی دون
کجه دوشده کوردم بر آبی طوغدی که آنک بوزی عکسندن فراق کجه سی
باشه کادی دین خیلی خوب ادا ایلمش (تعبیر چیست یار سفر کرده میرسد * ای
کاج هر چه زود تر از در در آمدی * تعبیر چیست سوال یار سفر کرده میرسد
جواب ای حرف ندامتادی محذوف در تقدیری ای یار دیمکدر کلج و کاش کاشکی
دیمکدر هر چه زود تر هر نه که تیزرک ایسه قیودن ایجری کلیدی حاصلی زیاده
اشتیاقندن تیز کلشنی تمی ایدر * محصول بیت * بویت مطلعده کوردیکی
دوشی تعبیر دزیور که تعبیر ندر یعنی مذ کورد و شک تعبیری ندر سفر ایلمش
یار ابریشیور ای یار نه اولیدی هر نه دکاو تیزرک ایسه قیودن ایجری کیریدی
یعنی کاشکی اکنیوب همان قیودن ایجری کلیدی (ذکرش بخیر ساقی
فرخنده فال من * کز در مدام باقدح و ساغر آمدی * ذکرش بشین اضمار
قبل الذ کر طریقله ساقی به راجعدر بخیر تقدیری ذکرش بخیر باد در ضرورت
وزن ایچون باد تزلزل اولندی فرخنده فال وصف ترکیبی افسامندندر مبارک
فالای دیمکدر رومنه اضافت لامیه کر که حرف تعلیل در بونده قبوه معناسنه در
محصول بیت (ذکر خیر ایله اولسون بنم مبارک فالای ساقیک یعنی قدیمی قوتلی
قدحکارم خیر ایله کلسون زیر امدام قدح و ساغرله ایجری کیرردی یعنی
نهی دست کلزدی بلکه باده ایله کوردی و جائز در که شین تعبیر یار سفر کرده به

ردشوری و شعی از بحر مضارع
مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

راجع اوله وساقی منادی اوله بلسکه اولی بودر تقدیری یار سفر کرده نك ذکری
 خیرایله اولسون ای مبارک قاللی ساقی زیر ادعا بزه باده ایله کاوردی مدام
 قدح و ساغر مناسبتیه مذکور در ایهام طریقیله (خوش بودی اربخواب
 بدیدی دیار خویش * تایاد صحبتش سوی مار هیر آمدی * تا حرف تعلیل یاد
 صحبت لامیه و شین معناده رهبره مقید در رهبرش تقدیر نده * محصول بیت *
 نه خوش اولوردی اگر کنیدی دیاری دوشنده کوریدی تا کیم بزمه
 مصاحبت یادی بزم جائزه کافولا غوز کایدی یعنی نه اولیدیکه شهر
 شیرازی دوشنده کوریدی تا کیم بزمه صحبت ایلدیکه یادی نه کلوب بزم
 جائزه کادلایل کایدی یعنی کلمسه سبب اولیدی (آن کو تر آبسکنیدی
 کرد رهمنون * ای کاشکی که باش بسنکی برآمدی * سنکدل وصف ترکیبدر
 طاش پورکلی دیمکدر و یا حرف مصدر رهمنون و رهمنون غوز دیر لای حرف
 ندامندی جانان باش شین ضمیر رهمنون اولان کسه به را جعدر بسنکی با حرف
 صله و بر بایک معناسنی تأکید ایدر * محصول بیت * اول کسه که سکا طاش
 پورکلی که رهبر رهمنون اولدی یعنی سکا جفا کاراغه قول غوز اولدی ای
 جانان کاشکی که انک ایانی بر طاشه طوقونایدی یعنی سکا بوجانبه کلمکه مانع
 اولانک کاشکی ایانی طاشه طوقونوب سقط اولیدی (فیض ازل بزور و زرار
 آمدی بدست * آب خضر نصیبه اسکندر آمدی * نصیبه ده های رسمی تایی
 نقلدن دونه در * محصول بیت * اللهم لطف و فیض ازلیسی اگر زور و زوله
 اله کایدی آب حیات اسکندر نصیب اولوردی زیرا تمام دنیا به مالک
 پادشاه ایدی و زور و زری بی حد و بی قیاس ایدی (جانش تار کردی آن دلنواز
 اگر * چون روح محض جلوه کان در برآمدی * جانش شین ضمیر اضمحار قبل
 الذکر طریقیله دلنواز را جعدر دلنواز وصف ترکیبدر کوکل او خشیایی یعنی
 خاطره رعایت ایدیی اگر مصراع ثانی به مرهون در روح محض بیانیه جلوه کن
 وصف ترکیبدر جلوه ایدیی یعنی عرض جمال ایدیی معناسنه الف و نون
 ادا ت مبالغه در جلوه ایده و دیمکدر در حرف صله و برقت یعنی عند معناسنه
 اسعدر * محصول بیت * اول دلنواز جانمی تار ایدردم اگر روح محض کبی
 جلوه ایدرک یا نه کایدی مصراع ثانیکن معناسنی اگر روح محض کبی جلوه
 ایدرک سینه به کایدی دینار سینه ده محض خطا ایلدیر (آن عهد یاد باد که از بام
 و در مرا * دایم پیام یار و خط دلبر آمدی * پیام یار لامیه و خط دلبر لامیه به
 و بیانیه به محض خط دلبرده ایهام وار * محصول بیت * اول زمان اکسون که
 بودن و دامن نکاد انما یارک خبری و دلبر خطی کاوردی یعنی اکسون

اول زمان که ارامزده مکاتبات و مراسلات واقع اولوردی (کی یا فنی رقیب
 تو چندین مجال ظلم * مظلومی ارشی بدر داور آمدی * مظلومی یا حرف وحدت
 ارا کردن محققدر شی یا حرف وحدت داور کا که دیر لر مراد زمانه پادشاهیدر
 * محصول بیت * سنک رقیبک ظلمه بوقدر قدرت و مجال بجن بولوردی
 بر مظلوم بر کجه اسکا که کم قنوسنه کلوب نظم ایلسه یعنی فریاد و فغانی
 دکنوردی و حاکم قورقوسندن کسه کسبه ظلم ایده مزدی (خامان ره
 ترفته چه دانند ذوق عشق * دریادی بجوی و دلیری سرآمدی * دلی و دلیری
 و سرآمدی یاری وحدت ایچوندر دلیر بهادر سرآمد ماهر و کامل در
 محصول بیت * عشق طریقه کتمش حاملر یعنی عاشق اولمش و عاشق
 ایلمش حاملر ذوق عشق نه یلور لر پس بر در یادل و بر بهادر و بر ماهر و کامل
 عاشق استه مصاحبت عشق ایلکه دیمکدر (وردیگری بشیوه حافظزدی
 رقم * مقبول طبع شاه هنر برور آمدی * بوییت کی یافتی بیتند نصکره یازلیق
 کرک ایدی اما شار حله تابع اولوب بوزتیتی رعایت ایلدیکه لیکن صکره پشیمان
 اولدق و روا کردن محققدر دیگری یا حرف وحدت بشیوه یا حرف مصاحبت
 بشیوه صنعت حافظه اضافت لامیه در زدی حکایت حال ماضی اورایدی
 دیمکدر رقم مقبول صریحی و بشیوه غیر صریحیدر مصراع ثانی جواب شرط
 واقعدر مقبول طبع شاه هنر برور لامیه و بیانیه (در هنر برور وصف ترکیبدر
 هنر نسلی معناسنه یعنی اهل هنر دیمکدر * محصول بیت * واکر بر غیری
 کسه حافظک طرز و طریقیله رقم اورایدی یعنی نظم شعرایدوب یازایدی
 حاصلی اگر حافظ کبی بر غیری کسه بویه آبدار روح افزا شعره مالک اولیدی اهل
 هنر شاهک طبعنک مقبولی کاوردی حافظک شعری مقبول کلدیکه کبی
 پادشاهی مقادیر نامی یلوردیمکدر تعریف ایدروله ایضا (روز کار بست که
 مارا نکران میداری * بند کارانه بوضع دکران میداری * روز کار بست
 یا حرف وحدت که حرف بیان مارا میدارینک مقبول اولی و نکران مقبول
 ثانسی نکران صفت منسبه در منتظر معناسنه بند کارا میدارینک مقبول
 صریحی نه ادا تنی معناده میداری به مقید در تقدیری نمی داری در ضرورت
 وزن و قافیه ایچون های رسیمه منفصل یازلدی (محصول بیت * جانانه خطاب
 ایدوب بیورر که بر زماندر که بزی منتظر طو تارسن قوللریکی غیر یار وضع
 و تر بیله طو تارسن یعنی عشاق بد لاره اغیاره ایلدیکه نکات التفات و اعتباری
 ایا زسن خواجه جاناته تعرض طریقیله بیورر که مقادیر نامی بیله یککدن
 اغیاری یار او زره ترجیح ایدرسن (کوشه چشم رضایی بخت باز نشد * ایچنین

از بحر رمل
 فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

عزت صاحب نظران میداری * گوشه چشم رضا لامیه و بیایند در و با حرف
تکبر بخت با حرف ضله مصراع ثانی معنای استفهامی متضمن در * محصول
بیت * سنک رضا که چشمی گوشه سی بکا آچمدی یعنی بکارضا کوزله
باقول صاحب نظر عاشق که عزتی بویله می طو تار سن یعنی اهل نظر عاشق که
بویله می التفات ایدر سن رضایی یاسنی حرف نسبت طو توب معنای
مصراع سنک رضایه منسوب کوزلک گوشه سی بکا آچمدی دین بیتک
معنا سنه عین رضا الیه بقممش (نه کل ازداغ غمت رست نه بلبل در باغ *
همه را جامه دران نعره زنان میداری * در باغ کله و بلبله مقید در جامه در
وصف ترکیب در دیدن و الف و فون ادات مبالغه در جامه بر تنان یعنی لباسی
پاره ای نعره زن ده وصف ترکیب در الف و فون ادات مبالغه در نعره اورغان
معنا سنه (محصول بیت) لف و نشر مرتب طریقه سیورر سنک غمک داغندن
باغده نه کل خلاص بولدی و نه بلبل بلکه جمیع جامه دران و نعره زنان
طو تار سن یعنی سنک داغ غمکدن کل جامه سن پاره رو بلبل فریاد و فغان
ایلر حاصلی قوسنی آشفته و شیدا ایلش سن مصراع ناییده تقسیم آحادی
الآحاد فاعده سی وارد در دین تقسیم لف و نشری فرق ایلز ایش و تقسیمی
انقسام مجلده استعمال ایلدی یکی جهلند دلالت ایدر * ساعدان به که
بیوشی تو چو از بهر نیکار * دست در خون دل پر هنر ان میداری * ساعدال
بلکنند بر نیکار بونک کی بر رده ال و آفاق بویه دقلمی نسند به دیرلر حنا و کتم
و غیر بیسی کی نه که خواجده سلمان بیورر بیت * آمدن نیکار من بچمن در نیکار
دست * شست از نیکار سر و ز دست نیکار دست (خون دل پر هنر ان لاسیدلر در
محصول بیت * ساعد کی اول یکدر که اورنه سن ز پر اشن رنگدن او توری
الکی پر هنر ل فائده طو تار سن یعنی الکی رنگدن ایچون حنا و کتم بر نه
پر هنر ل فائده با توری سن حاصلی حنا بر نه الکی عاشق که پور کی فائده
بویار سن امدی بو حال کی کسه بیلیم ایچون ساعد کی نوشیده طو تومق یکدر که
سکا فانی دیمیلر بیوشیده بایرمتدون یازوب مجموع بیتک معنا سنی بیلکی
اول یکدر که اورنیمه سن سنکه نقش و رنگ ایچون الی چوق هنر لولر که کولکی
فائده طو تار سن دین و اول یک که ساعد کی اورنیمه سن چونکه سن خندان
او توری پر هنر لولر که کولکی فائده ال طو تار سن دین معنای بیته عجب رنگ
و بر مشاعر عفا الله عنهم (پدر شجره آخر تویی ای دل ز چه روی * طمع مهر
و فغان پسران میداری * عرب بر معناده مبالغه قصد ایلسه الله و امله تصدیر
ایروب انواران و امثالان در بارش لا اله الا الله و ادوام الحیات کی ایس و نه

رد سروری

رد سروری
و شمع

پدر تجربه تجربه بابایی دیمکدر مبالغه طریقه یعنی مجرب روزگار آخر
 ادا تا کید در تویی پای خطابه سن دیمکدر طمع مهر مصدر کد مفعولنه
 اضافتیدر پسرانند مراد دلبراندر (محصول بیت) ای کوکل تجربه بابایی سن
 پس نه وجهند و نه جهند پو پسر لردن مهر و وفا امیدین طو تارسن یعنی سن
 مجرب عالم ایکن نه ایچون بوی وفادلبر لردن وفادارلق امیدین طو تارسن
 (کیسه سیم وزرت پاک یساید پرداخت * زین طمعها که نواز سیران میداری
 کیسه سیم لامیه پرداخت بونده پرداختن معناسنه در زیر افعول مضارع
 مقارن در خالی قیلق یعنی پوشالتی معناسنه سیران تقدیری دلبران سیراندر
 محصول بیت * کیسه سیم وزر کی پاک پوشالتی کر کسن بو طمع لردن که سن سیر
 دلبران طو تارسن یعنی سیر دلبران وصال ایچون ایچه والتونکی او بساتق
 کر کسن حاصلی دلبران وصال طمع ایدرسن ماملکت بولار نه بذل
 ایلک کر کسن (دل و دین رفت ولی راست نیارم گفتن * که من سوخته دل را
 نقران میداری * راست بونده طوغری و کر چن معناسنه در نیارم فعل
 ثنی مستقبل متکلم وحده قادر دکام دیمکدر زیر ایا را احمد قدرت معناسنه که
 حرف بیان آن اسم اشارتدر دل و دین رفتن * محصول بیت * دل و دین
 جانانک عشقنده کندی یعنی تلف اولدی اما کر چن سولیک قادر دکام زیران
 سوخته دلی سن اول بی دل و دین اوزره طو تارسن یعنی اگر چه که دل و دین
 عشق جانانه صرف اولدی اما کر چن دیسه منم که بن سوخته دلی سن اول
 بی دل و دینک اوزره طو تارسن یعنی بی بی دل و دین ایلک دیو کسبه افشا
 ایلزم حاصلی شکایت قادر دکلم مصراع نائینک معناسنی که بن
 کوکلی یا معنی سن اکا طو تارسن دین و که بن سوخته دلی سن آنک
 اوزرینه طو تارسن دین معنای بیت واصل اولد قلزندن ابهام ایلک
 (کر چه رندی و خرابی کند ماست همه * عاشقی گفت که بونده بران میداری
 رندی و خرابی یازی حرف مصدر در لر * محصول بیت * کر چه رندلک و خرابلق
 بزم کاهمزدر جمیعاً بر عاشق جانانه دیدیکه عاشق بنده بی رندلک و خرابلق
 اوزره سن طو تارسن یعنی عاشق هجرانه تحمل ایدم میکندن کاه باده به و کاه
 بر غیری کیفیت دوش پسر رند و خراب ایلین عاشقی معشوق فراقیدر (ای که
 دردلق ملمع طلبی ذوق حضور * چشم سری عجب از یخبران میداری * دلق
 ملمع دلق مرقع کبی نیچه دور لوپاره دن دیکلمش خر قه به دیر طلبی فعل مضارع
 مفرد مخاطب طلب ایلرسن دیمکدر ذوق حضور تقدیری ذوق حضور قلب
 وصفای باطن دیمکدر چشم سری لامیه و با حرف وحدت چشم امید

رد سرور
و شعی

معناسنه در عجب سره صفندر * محصول بیت * ای اول کسه که دایق مایع
صاحبندن ذوق حضور باطن طلب ایلرسن بر سر عجب امیدینی بخیر اردن
طوتارسن یعنی مرقع خرقة کینلر ظاهر برست مریا ایلدر آنلرده عشق و محبت
جانان اولمز پس ذوق حضور باطنه قنده مالک اولورلر (نر کس باغ نظر چون
نوی ای چشم و چراغ * سر خرابامن دنلسته کران میداری * نر کس باغ نظر
لامیه و بیانیه در نوی یا ضمیر خطاب نوی تا کید ایدر چشم و چراغ عطف
تفسیری سر مفعول اول صر یحیدر میدارینک و کران نانیسی و بامن غیر
صریحی و با حرف صله دنلسته وصف ترکیبی اقسامتنددر * محصول بیت *
نظر باغنگ نر کسی چونکه سن سن ای چشم و چراغ نه ایچون بن دنلسته به
آغریا بلیلق کوستر و استغنا و تکبر ایدرسن یعنی چونکه نر کس کبی باغ
نظرک منظوری سن فیچون التفات ایدوب بن دنلسته به عین عنایتله نظر
ایاز سن (ناصبا بر کل و بلیل ورق حسن نو خواند * همه را شیفته حال و نکران
میداری * تا ابتدای غایت ایچوندر زمانده منند کبی عربیده بر حرف صله ورق
حسن نوی بیانیه و لامیه در ورق خواندک مفعول صریحی و بر کل غیر صریحی
شیفته و آشفته بر معنایه در بونک کبی پرلرده بریشان معناسنه در و کاه
مصر و قدر و نکران بلبله * محصول بیت * اولوقد نبری که صبا کل و بلبله
سنک حسنک ورقنی او قودی یعنی آنکره سنک کوزالکک عرض ایدملی
چله سنی بریشان حال و منتظر طوتارسن یعنی کل حسنک شوقندن بریشان
حال و بلیل باغ قدومک منتظر در (کوهر جام جم از کان جهانی دگرست *
نوعناز کل کوزه کران میداری * جهانی یا سی حرف وحدت کل کوزه کران
لامیه در کوزه کران چیدر * محصول بیت * جام بکل اصلی و جوهری بر غیر
جهانک معدنندرسن ایسه اول جوهری بردا چیلر با چغندن تنی ایدرسن
بوییت دایق مایع بیتند نصکره یا زلق کرک ایدی لیکن شار حله تابع اولوب بونده
باز دق اگر چه که بومحله مناسبی بوقدر (مکذران روز سلامت بعلامت حافظ *
چه توقع ز جهان کذران میداری * مکذران فعل نهی مخاطب گذرانیدن
بکوره دیمکدر روز سلامت لامیه و مکذرانک مفعول صریحی و بعلامت
غیر صریحی حافظ منادی توقع فعل یا بدن مصدر در امید معناسنه کذران
صفت مشبهه در یککن معناسنه * محصول بیت * ای حافظ سلامت کوئی
ملا متله بکوره یعنی کونکی ملامت و منقله بکوره یکچی جهانندن
نه امید طوتارسن یعنی متقلب و متحول الامور فلکدن و جهانندن نه لطف
واحسان امید طوتارسن پس جهانندن و فلکدن که قطع رجا ایلدک

از بحر مضارع
مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

ملا متدن خلاص بولدک حاصلی ملا متله یکشمکه قیود دنیادن یکمک کرلر
اونه سی بوقدر وله ایضا (رفتم بیباغ صجدی تا چنم کای * آمد بکوش
تا کهم آواز بلیل * صجدی یا حرف وحدت و تا حرف تعلیل چنم اصلنده
چنم در ضرورت وزن ایچون یا حذف اولندی کای یا حرف وحدت و یا تکیز
تا کهم میم معناده کوشه مقید در بلیل یا حرف وحدت * محصول بیت *
بر صبح وقتنده باغه واردم تا که کل دیوشرم ناگاه قولغمه بر بلیل آوازی
کلدی بوییت ما بعدنده کی یتنه مرهوندر (مسکین چومن بعشق کای کشته
میتلا * واندر چن فکنده ز فریاد غلغلی * غلغلی یا حرف تکیز * محصول
بیت * مسکین بلیل بنم کبی بر کلک عشقنه میتلا اولمش دخی چننه فریاد
و فغاندن غلغل بر افش یعنی کستانی فریاد و فغانله طولدرمش (میکشم
اندران چن باغ دسیدم * میگردم اندران کل و بلیل تأملی * محصول بیت *
چکزوب طولا نوردم اول باغک چننده دایما و کل و بلیلک حاله نظر ایدوب
ملاحظه ایدردم یعنی کل و بلیلک احوالنه تأمل ایدردم و حاللری فکر ایدردم
بوییتک معناسیده ایسات سابقه به مصر و قدر (کل یا رخا رکشته و بلیل قرین
عشق * این زانغیری نه و انرا تملی * کل میتدا یا رخا رسم فاعلک مفعولنه
اضافه قیدر و کشته ایله خبر میتدا ذر و حرف عطف و بلیل میتدایه معطوف
و قرین خار خیره تقدیری بلیل قرین خار کشته در این اشارتدر بلبله و آن کاه
لف و نشر غیر مرتب طریقه بلبله * محصول بیت * کل و بلیلک حاله تأمل ایدنجه
کوردم کل دیکنه و بلیل عشقه قرین اولمش یعنی کل خار مصاحبتنه و بلیل
عشق دردینه میتلا اولمش نه بلبله تغییر و نه کله تبدل و ارحاصلی دنیاتک اولندن
آخرینه قدر هر فصل بهارده کل بر صورتده جلوه ایدر و بلیل برش کلاه
نغمه مرادر یعنی ایکسی نیله بر حال و بر منوال اوزره کلوب کیدر بوییت ده
ما سبقه مصر و قدر (چون کردزد لم اثر آواز عندلیب * کشم چنان که هیچ
نماندم تحملی) نماندم میم معنا جهتندن تحمله مقید در یا حرف تکیز (محصول
بیت * چونکه کوکله عندلیبک آوازی اثر ایلدی انجیلین اولدمکه هیچ مجال
و تحمل قائمدی یعنی بلیلک آوازی بی شیفته حال ایلدی شوبله که تاب و توانم
قائمدی (بس کل شکفته میشود این باغ را ولی * کس بی بلای خار نچیدست
از و کای * محصول بیت * بویباغ عالمک کای چوق آپلیسر در اما هیچ کینه
بلای خار سز آدن بر کل دیر عندلیبک دنیاتک ذوق و صفای محبت و بلا سز
اولمز زیرا اشیا اضدادیله متیندر (حافظ مدار امید فرخ زین مدار کون *
دارد هزار عیب و ندارد تفضلی * مدار فعل نهی مفرد مخاطب در امید فرخ

لامیه مدار کون ده لامیه در مدار اسم مکان و مصدر میی اولغه قابل در کوندن
 مراد فلک در فضل بونده لطف واحسان معناسنه در * محصول بیت *
 ای حافظ بوجر خنک دورندن فرج و فرج امیدین طوعه یعنی فلکدن شادیاق
 و شنگ امیدین طوعه زیر ایک عیبی و ازور برهنر و لطف واحسانی بوق حاصلی
 یک درد و یک بلا سی وار و در در مان و برد و اسی بوق و له ایضا (زین خوش رقم که
 بر کل رخسار میکشی * خط بر صغیفه کل و کازار میکشی * زین اصلنده
 از این ایدی تخفیف ایدوب زین دید بلی بونده مقام تعلیمده واقع در خوش ابو
 دیمکدر رقم یازید بونده خط جانان دن کایتدر که حرف رابط صفت بر کل رخسار
 میکشی فعلنه متعلق زین خوش رفته خط بونده شول کشیده در که سهو
 و خط اوزره چکرار میکشی فعلنک مفعول صر یخیدر و بر صغیفه غیر صریحی
 کله اضافت بیخانه در و کازار که معطوف * محصول بیت * جانانه خطاب
 ایدوب بیورر که بوزل رقدن او توری که رخسار کالی اوزره چکر سن یعنی کل
 کی رخسار کالی اوزره بنفشه کی خط اظهار ایلد یککدن کل و کازار صغیفه سته
 خط بطلان چکر سن یعنی بو و ارا بکن انله احتیاج بوق حاصلی رخسار یار
 خط مشن افسانه بونلری نسخ ایلدی میکشی فعلی جانانه اسناد ابلک ادعا
 طریقیله در * اشک حرم نشین نهانخانه مرا * زان سوی هفت پرده بیازار
 میکشی * اشک حرم نشین نهانخانه مرا اضافتلی بیانه و لامیه در حرم نشین
 وصف ترکیبیدر حرمده او توری دیمکدر نهانخانه مخزنه دیر یعنی ایچ و التون
 وغیری نسنه یعنی معتبر اولان امباب قود قلی بره دیر لر عریجه کا مخدع
 دیر از اسم آلت وزنی اوزره زان سوی هفت پرده اضافتی لامیه دریدی پرده نک
 اوزره جانان دن و اونه یانندن دیمکدر معلوم اوله که سابقا ذکر اولمشیدی که
 کوزده یدی طبقه و اوج ضووار پس پرده جورذیغی اول طبقه ره اشارتدر
 بیازار با حرف صله بازار معهود * محصول بیت * بنم نهانخانه ملک حرم
 نشینی اولان اشکمی یعنی یدی کوز پرده لرندن ایجری اولان اشکمی یدی
 پرده نک اونه یانندن بازاره چکر سن یعنی اشکمی اظهار ایدرسن حاصلی بق
 کران ایدرسن بازاره چکر مکدن مراد شهم بر در یعنی بی اغلادوب سر عثمی
 آشکاره ایدرسن مصراع نانینک معناسنی اول یدی پرده جانان دن بازاره
 چکر سن دینر سوطن ایلنلر کاهل روی چو باد صبار ایوی زلف * هر دم
 بقید و سلسله در کار میکشی * کاهل کاف عریله وقع ها ایلد عجم بر مصلحنده
 جست و جانک اولینه دیر اویا معناسنه کاهل رو و وصف ترکیبیدر سست
 یوریشلی معناسنه و یا حرف وحدت چو ادات تشبیه باد صبا بیانه زادات

از بحر مضارع

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

مفعول

مفعول بیوی زلف با حرف سبب و اضافت لامیه در و مصراع ثانی به مرهوندر
 قید لغتده بوقانی به دیر و سلسله زنجیره بعض نسخده قید سلسله اضافتله
 واقع اولمش بو تقدیر چه قید باغ معناسنه اولور بقید سلسله با حرف مصاحبت
 در کار در حرف صله * محصول بیت * باد صبا کی سست یوریشلوری بوی
 زلف سبیلده هر ساعت قید و سلسله ایلد و یاقید سلسله ایلد ایشه چکر سن
 ایشدن مراد اسم سیدر و سلسله ایلد ایشه چکر مکدن مراد آهسته آهسته
 اسم سیدر زیر امقید و مقزن اولان حرکتی آهسته آهسته ایدر باد صبا نک
 ضعیف اسم سنی الی و یاغی بلسکه بو بنیده باغده اولان کسه نک حرکتنه تشبیه
 ایلش زیر اصبا آهسته اسم کله معروف و موصوفد رتبه که شاعر بیورر مصراع
 صبا جان بخش اولوب هر دم اسر آهسته آهسته * و خواجده صبا بی ضعیف
 اسد یکچون بیمار تشبیه ایلش نه که دال حرفده بیورر مش بیت * دل ضعیفم
 از ان میکشد بطرف چن * که جان زمزمه به بیماری صبا یبرد * مجموع بیتک
 معناسنی لفظ کاهل روی وصف ترکیبیدر یعنی باد صبا کی کاهل کید بی
 مراد تعبیر بالنقیض اعتبارله باد صبا کی چاکی دیمکدر یعنی انک کی
 چاکی زلف و قوسی ایلد هر دم زنجیر باغی ایلد ایشه چکر سن دین اوصاف
 صبا دن یخیر ایش و مجموع بیتک معناسنی مراد بویه اوله باد صبا کی بر کاهل
 روی اسرارک اثری ایلد بادوب هر دم ایشه چکر سن یعنی ایشده
 اکاشوق و بررسن که آنک سبیلده چاکی اولور دین بیتک معناسنده خیلی
 کاهل رولات ایلش مذکور تقریر در نصکره نتیجه و بر مکده حاصل معنا
 بودر که طاعته شوق و سرعنی اولمیان اسرار که شوق و سرعت و بررسن که
 طاعته جان و دلدن سعی ایدر دین اسرار بیتدن یخیر ایش (هر دم بیاد آن لب
 میکون و چشم مست * از خلوتم بخانه خمار میکشی * بیاد آن لب میکون
 با حرف سبب و اضافت لامیه و بیانه در چشم مست بیانه و بخانه خمار
 با حرف صله و اضافت لامیه در خمار مبالغه ایلد اسم فاعل در شراب صاتی
 یعنی میخانه ج * محصول بیت * هر دم و هر ساعت اول مست چشمک
 و اول لب میکونک یادی سبیلده بی خلوتدن میخانه به چکر سن یعنی لونده
 ورنسکده بونلر شرابه بکزد یکچون بی اختیار میخانه به مائل اولوزم بو بیتک
 معناسنده خطاب خدایه در دین خطابی خلافته صرف ایلش (کفتی سرف
 بسته قترالک ماسزد * است اگر نوزجت این بار میکشی * سرفور بسته
 قترالک مالامیه لر در زجت این بارده بویه در * محصول بیت * جانانه خطاب
 ایدوب بیورر که سن دیدک که سننک باشک ای حافظ بزم قترالک بغلسی اولغه

ردم بروری

ردشعی

لا بقدر یعنی ترکیزده اولغه مناسب در خواجه بیورر که بومعنا مهلدر اکر سن
 بو یوگان زجتنی چکر سن یعنی سن بوزجتی اختیار ایدرسن بویله ایل که بن حفظ
 ایدرم بویته ده خطاب خدایه در دین سوزا کلسی سهدر با چشم و ابروی توچه
 تدبیر دل کنم * و هزین کان که بر من بیمار میکشی * محصول بیت * سنک چشم
 و ابرو کله کوکله نه تدبیر ایده هم راه بوکاندن که بن بیمار چکر سن انی یعنی
 چشم و ابرو کردن داد و فریاد که هر دم دلمی هدف تیر بلا و جفا ایدرسن * باز که
 چشم بد ز رخت دور میکنم * ای تازه کل که دامن ازین خار میکشی * باز بونده
 ادات تاکید در و آلف مدوده ایله فعل امر در آیدندن کل دیمکدر که حرف بیان
 و یا حرف تعلیل چشم بد بیاینه و میکشک مفعول اولی و دور مفعول ثانیه
 و ز رخت غیر صریحی و باز مصرع ثانی به مریه و ندر و ما بعدی جمله معترضه
 تقدیری باز آئی تازه کل که حرف رابط صفت دامن میکشینک مفعول صریحی
 و ازین خار غیر صریحی * محصول بیت * کل که سنک رخکدن برامن کوزی
 ابر افلشدر ایم یعنی عین کمال دکمل ایچون سکا بعض خواص اوقویه هم ای تازه
 کل که اتککی بود بکندن چکر سن یعنی ای شدن اعراض ایلین تازه کل کل که
 رخکدن برامن کوز ضرری دفع ایده هم (حافظ ذکر چه میطلبی از نعیم دهر *
 می میچشی و طره دلدار میکشی * حافظ منادی میطلبی فعل مضارع مخاطب
 نعیم دهر لامیه میچشی فعل مضارع مخاطب طانارسن دیمکدر می مقدم
 مفعول و طره دلدار لامیه و میکشینک مقدم مفعولی * محصول بیت * ای
 حافظ دهر نعمتندن دخی نه طلب ایدرسن شراب ایچرسن و طره دلدار
 چکر سن یعنی هم باده نوش ایدرسن و هم دلدار یوس و کار ایدرسن پس
 بوند نمکدر دیادن نه استرسن و له ایضا (ز دایم که رساند نوازش قلبی * بکاست
 یلک صبا کرهمی کند کرمی * که بونده آمد در کیم معناسنه رساند فعل مضارع
 مفرد غائبه در و آلف و نون ادات تعدیه در کیم ابرشدر دیمکدر نوازش اسم
 مصدر در او خنایش معناسنه و قله اضافت لامیه در مجاز او یا حرف وحدت
 یلک صبا بیاینه و مؤخر مبتدا و بکاست مقدم خبر و جمله اسمیه جزاء شرط کرم
 کند لامه مفعولی و یا حرف تکبیر * محصول بیت * دلبر مدن بکار قلم نوازشی
 کیم ابرشدر یعنی بر قلم کتابتی حاصلی دلبر مدن بکار مکتوبی کیم ایصال ایدر
 یلک صبا فنده در اکر کرم ایدرسه یعنی یلک صبا دلبر مدن مکتوب ایصال
 ایلکه قادر در اکر کرم ایدرسه حاصلی جاناندن بکار بنسلیه مکتوبی اول
 ایصال ایلکه مالکدر اکر کرم ایدرسه * نمی کنم کله لیکن ابر رجت دوست *
 بکشتزار چکر تشنگان نداد نمی * کله یا حرف تکبیر و همزه حرف تومل

از بحر شینت
 مفعول فعلاتن مفعول فعلان

ابر رجت دوست بیاینه و لامیه لر در کشتزار اکیلت یعنی تارله چکر تشنه
 وصف ترکیبی افسانند در صومز چکر لی دیمکدر و آلف و نون ادات جمع در
 نمی یا حرف وحدت و یا تکبیر * محصول بیت * شکایت ایلیم اما دوستک
 ابر رجت صومز چکر لی لر کشتزار بنه نم و برمدی یعنی عشاق چکر تشنه لر
 التفات ایدوب مر جت ایلدی پس بنم مقصودم شکایت دکدر عرض حالدر که
 چکر تشنه لر برسییده بنم بویته یالری وحدته تخصیص ایلینلر ذوق
 کلامدن بخترا بختلر (قیاس کردم تدبیر عقل در ره عشق * چو شبنم است که
 بر بحر میکشدر قی * تدبیر عقل مصدر لک فاعله اضافتیدر و کردن
 مفعول اولی و قیاس مفعول ثانیه و در ره عشق ظرف مکان شبنم کچه
 یغان چه و یا حرف وحدت که حرف رابط صفت رقی یا حرف تکبیر * محصول
 بیت * عشق بولنده عقل تدبیری قیاس ایلدم بر قطره چه کبیدر که بحر اوزره
 رقم چکه بحر اوزره رقم چکه مکدن مر ادر یا اوزره منتشر اولوب یا بلسیدر
 حاصلی عشقه نسبت عقل دریا به نسبت شبنم کبیدر کردم فعلند نصکره
 و او ایراد ایدنر معنای یتیم و اصل اولماشدر مصرع اولک معناسنی قیاس
 ایلدم و عقل تدبیرین ایلدم دین و قیاس ایلدم و عقل تدبیری عشق بولنده دین
 معناده تدبیر و تصرفلری یوق ایش مصرع ثانینک معناسنی بر شبنم کبیدر
 که دریا اوزره بر رقم چکر یعنی اصلا فائده می یوق در دین فائده سز و یلش
 بیا که خرقة من کر چه وقف میکر شامت * ز مال وقف نیینی بنام من درمی *
 بیا خطاب عام در که حرف بیان درم دالاک کسری و رانک فحیه له اچیه در لر
 و یا حرف وحدت * محصول بیت * کل که بنم خرقة م اکر چه که مخخانه لر و قیدر
 وقف مالندن بنم آدمه برا چقه کور مرزن یعنی کر چه که خرقة م وقف میکره لر در
 و بندخی باده نوشم لیکن وقف مالندن بنم آدمه برا چقه بولمرزن حاصلی هر نه
 حالم و ارایسه وقف اتمکین بیزم دیمکدر (چرایینک فی قندش نمی خرنه اندکس *
 که کرد صد شکر افشانی ازنی قلبی) یلک یا حرف مقابله فی قند لامیه شکر فامشی
 دیمکدر و شبنم ضمیر که را جعفر را ضمیر قبل الذکر طریقله که حرف رابط
 صفت شکر افشان وصف ترکیبیدر شکر صاچی دیمکدر و یا حرف مصدر فی
 قلم لامیه و یا حرف وحدت * محصول بیت * اول کسه بی نیچون بر شکر فامشنه
 صانون المزلر که قلم فامشندن یوز شکر افشانلق ایلدی یعنی بنم که فی کلکمدن
 بو قدر شکر کبی شیرین ایسات و اشعار صادر اولور نیچون بکار عایت ایدوب
 ادنی نسنه ایله مقسلی ایلر دیمکدر حاصلی آنکسدن مر ادا کندیدر (دلم گرفت
 ز سالتوس و طبل زیر کایم * بیا که بر در مخخانه برکنم علمی * دلم مبتدا و گرفت

رد سروری
 و شعی

رد سروری
 و شعی

خبری سالوس ریا و اوحرف عطف طبل زیر کایدن مراد مستور زندک
 واد با شلق و محبوب دوستی و بونلر کبی هر نه که واریسه که حرف بیان بر بونده
 ظرفیت معناسنه در برکنم رفع ابده بی معنی فالدرایم دیکدر علی یا حرف
 وحدت و یا تکیر علم سنجاق معناسنه * محصول بیت * کوکام زیادن و مستور
 و مخفی زندکدن و محبوب دوستی و مستلقدن ایکنندی و اوصاندی خطاب عام
 طریقه ییورر کل که میخانه قیوسنده سنجاق فالدرایم یعنی مخفی و مستور
 ایله بیکمز ایشلری اشکاره ایده لم حاصلی ریا و مستور دن خلاص اولم * طیب
 راندنشین درد عشق نشناسد * برو بدست کن ای مرده دل مسیح دی * طیب
 راه نشین بیانیه یولده او تو ریجی طیب یعنی یوللرده بساطن یا یوب طبابت
 ایلین سلطان بایزید حرمینک طیبیلری کبی درد عشق لامیه و نشناسد که مقدم
 مفعولی بدست کن اله کتور دیکدر ای حرف ندانمادی مخدوف مرده دل
 وصف ترکیبی اقسامند در مسیح دمه بولدر و یا حرف وحدت * محصول
 بیت * طیب راه نشین عشق در دینی اگلا من پس ای مرده دل واریسانقسل
 بر جانان اله کتور یعنی اطلباد در عشقه چاره ایده مزلر بلکه اول دردک درمانی
 وصلت جاناندر پس ای اهل درد واری بر عیسانقسل جانان اله کتور که درد که
 درمان ایلیه مرده دلدن مراد غمی و غصه لی کوکادر یعنی غم و غصه اولدر دیک
 کوکل تقدیری ای عاشق مغموم و مغموم بر جانان اله کتور که غم و غصه کی
 کیده (حدیث چون و چرا در سر دهادی دل * پیاله کیر و پیاساز عمر
 خویش دی * چون و اواصلید ایله نیچه دیکدر کیف معناسنه و چرا نیچون
 دیکدر لم معناسنه پس چون و چرا کیف و لم معناسند در پیاسا فعل امر
 مخاطب حضور و راحت ایله اول دیکدر عمر خویش لامیدم نفس و ساعت
 معناسند در (محصول بیت) چون و چرا سوزی باش آغریستی و بر ریعنی خلقک
 گفت و کومی صداع و بر رای کوکل پیاله طوت و کندی عمر کردن بر نفس
 آسایش و حضور ایله یعنی خلقک دیدیسنه و قودیسنه مقید و لمیوب عمر کردن
 بر دم آسوده حال اول دیکدر (پیاله که وقت شناسان دو کون بفروشند * بیت
 پیاله بی صاف و صحبت صنفی * وقت شناس فرصتی غنیمت بیلن کسیه دیرلر
 دو کون ایکی عالم دیکدر بفروشند مقدم مفعولیدر بیلن یا حرف مقابله
 می صاف بیانیه صحبت صنفی مصدرک فاعلنه و مفعولنه اضافه تحمیلی وار
 (محصول بیت) خطاب عام طریقه ییورر کل که وقت شناس ایکی عالمی بر پیاله
 ضیائی شرابه و بردار حقیقه ستارلر یعنی ایکی عالمی و محبوبه دکنیرلر نه که
 شاعر و یورر در صراع عشق و محبت و ایلماسدن واریدی دیسان (دوام عیش

وتم نه شیوه عشقت * اگر معاشر مای بیوش نیش غمی * دوام عیش
 مصدرک فاعلنه اضافتیدر و اوحرف عطف تم نعمت ایچنده اولغه دیرلر
 شیوه عشق لامیه معاشر ما اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر و یا شعر خطاب
 نیش غم بیانیه و یا حرف تکیر * محصول بیت * دایما عیشده ز نعمته اولم
 عشق پیشه می دکادر اگر بزمه هم صحبت ایسک غم نیشنی نوش ایله یعنی
 پیشه عشق ذوق و ضفاد کادر اگر بزمه یار موافق ایسک غم و غصه چکن که
 مقتضای عشق و محبت درد و بلادر (سرای قدر تو شاه بادست حافظ نیست *
 جز از نیاز شبی و دعای صبح دی * سز لایق معناسنه اسمدر قدره اضافت
 اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر و قویه اضافت لامیه در شاهامنادی الف
 حرف ندادر بدست حافظ یا حرف ظرف و اضافت لامیه در نیاز شبی بیانیه
 و یا حرف نسبت و یا حرف تکیر و اوحرف عطف دعای صبحدم اضافتی
 فی معناسنه در و یا حرف تکیر * محصول بیت * ای پادشاه سنک قدر بلندیکه
 لایق حافظک النده نسنه یوقدر کیچه نیازندن و صباح وقتی دعا سندن غیری
 یعنی سکا لایق تحفه و هدیه حافظک النده کیچه لده شتاو نیازدر و کوند زرده
 دعا در حاصلی حافظ روز و شب دعا کو یکدر مصرع نائینک معناسنی کیچه به
 منسوب اولان نیازدن و صباح وقتنه منسوب اولان دعا دن غیری دین علم
 قافیه دن بی بهره ایمش زیرا یای وحدت و تکیر به نسبتله جمع اولق عیوب
 قافیه دندر و له ایضا (زکوی یاری آید نسیم باد نوروزی * ازین بادار مدد
 خواهی چراغ دل برافروزی) کوی بار لامیه نسیم باد اضافه الناحص الی العامدر
 زیرا نسیم بونده بوی خوش معناسنه در نوروزی به اضافت بیانیه در و یا حرف
 نسبت چراغ دل بیانیه برافروزی بر حرف تا کید افروزی فعل مضارع مفرد
 مخاطبیدر یا کلندر رسن دیکدر * محصول بیت * یارک محله سندن نوروز
 منسوب بادک نسیمی کلپورا کرمدد بیلر سک بوباددن کوکل چراغنی
 یا کلندر رسن زیرا باد آتشی اوفلمکله چوغلدر یعنی زیاده ایدر * (چوکل
 کر خرده داری خدارا صرف عشرت کن * که قار و زرا غلطها داد سودای
 ز راندوزی * خرده یا حرف تکیر خدارا حرف تخصیص صرف عشرت
 مصدرک مفعولنه اضافتیدر کن فعل امر مخاطب ایله دیکدر که حرف تعلیل
 قارون معروف و رادات مفعول دادک مفعول اولی و غلطها نائیدی و سودا
 فاعلی سودای زر اندوزی اضافتی مصدرک مفعولنه در ز راندوز وصف
 ترکیبیدر اندوزیدن التون قرانی و یا حرف مصدر * محصول بیت *
 اگر کل کبی التون خرده سنه مالک ایسک الله ایچون اولسون عشرته صرف ایله

بحر دج سالم
 مفاعیلن مفاعیلن
 مفاعیلن مفاعیلن

زیرا قارونه غلط و خطا و بردی التون قزانجیلق سودامی یعنی کل کبی
 خرده زرک واریسه ذوق و صفایه صرف الیه فارون کبی مخزون ایلله زیر مال
 قزانق سودامی قارونی غلطه دوشردی یعنی مال چوق اولسون دیوصدقات
 وزکوات ویرمزدی آخر الامر خدا آتی مال و منالیه قعر زمینه باوردی پس
 عاقل اولدر که قاروندن پند آلوب مالی ورته ایچون حفظ ایلیمه که عاقبتی
 حسرت وندامت در معلوم اوله که کلک ایچنده صاری خرده لر وار آتی التون
 خرده لینه تشبیه ایلشیر (می دارم چو جان صافی و صوفی میکند عیدش *
 خدا یا هیچ عاقل را مبادا بخت بد روزی * می یا حرف وحدت روزی یا اصلیه در
 رزق و نصیب معناسنه * محصول بیت * جان کبی صافی شرابم وار صوفی
 اکاعیب ایدر یعنی بهانه بولور یارب هیچ عاقله را من طالع نصیب اولسون یعنی
 صوفی بدیختلغندن صافی شرابه عیب ایدر مصراع ثانیثک معناسنی ای
 خدا هیچ عاقل بد روزلقی بختی اولسون دین بد روزلقی ایلش (طریق کام جستن
 چیست ترک کام خود کردن * کلاه سروری آنست که این ترک بردوزی *
 مصراع اول سوال و جوابی متضخدر طریق کام جستن لامیه و کام جستن
 مقدم مفعولی چیست ادات سوال و ما بعدی جوابی ترک کام مصدرک مفعولنه
 اضافتدرو خوده اضافت لامیه در ترک کردنک مقدم مفعولیدر کلاه سروری
 بیانیته و مبتدا و آنست خبری که حرف بیان این ترک اشارتدندر ترک کامنه
 بر حرف تاکید دوزی فعل مضارع مفرد مخاطبه در دوزیدن بونده دیکه سن
 دیمکدر * محصول بیت * مراد استخک طریق ندر دیوسوال ایدر سنک کندی
 مرادک ترک ایلکدر یعنی کندی مرادکدن که بکجه سن جمیع مرادات سکال
 ویر پس سروره منسوب کلاه اولدر که آتی بو ترکدن دیکه سن ویا سرورلک
 کلاهی اولدر که آتی ترک کامدن دیکه سن حاصلی سرورلک دنیامر ادائی ترک
 ایلکده در ترک و کلاه و دوزی بیننده مراعات نظیر صنعتی وار مصراع ثانیثک
 معناسنی سرورلک کلاهی اولدر اگر بو ترکی دیگر سنک دین مستقیم معنایی
 ترک ایلش (ندام نوحه قری بطرف جو بیاراز چیست * مکر اونیز همچون
 من نمی دارد شبان روزی * نوحه تونک قحطیه صاعویه دیر لاکتری میت اوزره
 اولان کره و بکایه دیر لقری به اضافت لامیه جو بیار ابرماق کناری مکر کانه
 معناسنه در نمی یا حرف وحدت ویا تکبیر شبان روزی کیجی لی وکوندزلی
 معناسنده مستعملدر و یا حرف نسبت * محصول بیت * بیازم ابرماق کناری
 طرفنده قریک فریاد و فغانی نندندر مکر اولدخی بنم کبی کیجی لی وکوندزلی
 غم طونار یعنی کانه انک بنم کبی ثابت و مستقر نمی وارد حاصلی قریک قوتو

رد سروری

قودید یکی

رد شمع

قودید یکی یارینک فراقندن ناله وایندر سرورندن دکلد مصراع ثانیثک
 معناسنی واریسه اولدخی بنجلین کیجه لو وکوندزلی برغم طونار دین بر عجب غم
 طونار مش (جدا شد یار شیرینت کنون تنه اشین ای شمع * که حکم آسمانست
 اینا کرسازی و کرسوزی * یار شیرین بیانیته یار شیریندن مراد عسلدر که
 حرف تعلیل حکم آسمان لامیه اکر سازی اکر قانع و صابر اوله سن دیمکدر
 * محصول بیت * شمع خطاب ایدوب سرور یار شیرینک سندن جدا اولدی
 شمدی تنه او تورای شمع زیر ابو جلالی حکم آسماندر کرکسه قانع و صابر اول
 وکرکسه یان ویا قیل یعنی فراق مقتضای فلکدر کرکسه راضی اول وکرکسه یار
 یاریان رقیبه چاره یوق چکمکدن غیری (منحن در برده میگویم زخود چون
 غنچه بیرون آئی که * پیش از پنج روزی نیست حکم میر نوروزی * سخن در برده
 میگویم مقول قولیدر که حرف تعلیل پیش بای عربینک کسر یله زیاده
 معناسنه در پنج روزی از اجز زماندن کایتدرو یا حرف تکبیر حکم میر نوروزی
 لامیه و بیانیته در و یا حرف نسبت * محصول بیت * خطاب عام بطریقیه
 سرور که سوزی پرده ده سویلم یعنی سکامستور نصیحت ایلرم غنچه کبی
 کند کدن طشره جیق یعنی تکبر و تعظمی ترک ایلله زیر ایش کوندن زیاده دکلد
 نوروز سلطانینک حکمی یعنی عمر نازینه اعتماد ایدوب غرور و غفلت ایلله
 یتدن مراد تمثیلدر حاصلی مدت عمر نیز کچر نوروز سلطانی زمانی کبی پس
 مدت عمره اعتماد ایلیم غنچه غفلتدن جیقوب کل کبی جناب عزت
 کبریا به عرض تضرع و یا زالیله (بجیب علم توان شد ز اسباب طرب محروم *
 ییاساقی که جاهل رامهین ترمیر سد روزی * بجیب علم با حرف سبب و بجیب
 تکبر و اضافت لامیه در توان شد شدن معناسنه در اسباب طرب لامیه که
 حرف تعلیل جاهل را را حرف مفعول مهین نه میمک کسری وهای اصلیه ایلله
 اولو یعنی یولک کبیر معناسنه و یا حرف نسبت و نون حرف تاکید یوکرلک دیمکدر
 یعنی آرتقراق میرسد ابریشورد دیمکدر فعل مضارع مفرد غائب در روزی یای
 اصلیه ایلله رزق معناسنه در * محصول بیت * علم تکبیرله اسباب طربدن محروم
 اولوق جائز دکلد یعنی علم غروری ایلله یاده دن و ساز و نغمه اتدن محروم قالمق
 معقول دکلد حاصلی بن اهل علم دیوشنک اسبابندن بی نصیب اولوق عقلا
 ایشی دکل پس ای ساقی کل که جاهله رزق زیاده ایریش و رزیر الجاهل مرزوق
 کلامی مشهور در اندی چونکم جاهله رزق زیاده واصل اولور مش تکبیر علی
 ترک ایدوب جهلی اختیار ایلیم وشنک اسبابندن محروم قالمیم و مذکور
 کلامه شاعرک کلامیده موافق و مطابقتدر قطعه * که عاقل عاقل اعیت

مذاهبه * و جاهل جاهل تلقاه مرزوقا * هذا الذي ترك الاوهام خاتره *
 وصير العالم النحر رزديقا * ولما رايت الجهل في الناس فاشيا * تجاهلت
 حتى ظن اني جاهل * منوي * اكر روزي بدانش در فزودي * زنادران تن
 روزي تر نبودي بنادران چنان روزي رساند * که صد دانادر و حیران بماند
 (بروی نوش و رندی و روز و ترک زرق کن ای دل * کزین به تر عجب دارم طریق
 کزین ساموزی * رندی و روز که مقدم مفعولید و روز فعل امر مفرد مخاطب در
 و رزیدن عادت ایلک وسی و کوشش ایلک ترک زرق مصدر مکمل مفعولنه
 مضاف در و کن فعل مکمل مقدم مفعولی کزین که حرف تعلیل و این اسم اشارت در
 مصرع اولده مذکور طریقی یا حرف وحدت * محصول بیت * ای کوکل
 و ارباده ایچ و رزیدلک ایل و زرق و ربایی ترک ایله زیرا عجب طو تارم اگر بوندن بکرل
 ایدرسک عجب ایدرم (بیستان روکه از بلبل رموز عشق گیری یاد * مجلس آ که
 از حافظ غزل گفتن بیاموزی * محصول بیت * کوکانه خطاب بیورر بستانه
 و ار که بلبلدن عشق رموزی از بلبله سن مجلسه کل که حافظدن غزل سوبلکی
 او کر نه سن یعنی بلبل نغمه نده نیچه که استاد ماهر ایلنه غزل سوبله ده حافظ اوله
 استاد کاملدر بیت سابقه بوییتک فافیه سی بر اولدیغندن و دیوانلرده موجود
 اولدیغندن معلوم در که بیت سابق خواجه نک اولیه وله ایضا (زان می عشق
 کزین بخته شود هر خای * کر چه ماه رمضانست بیاور جای * می عشق بیاینه
 کر که حرف رابط صفت خای یا حرف وحدت جامیده بویلدر * محصول بیت
 خطاب عام طریق بیل بیل بیورر اول عشق شرابندن که اندن هر بر خام بخته اولور
 یعنی هر که عشقندن خبر دار اولیان خبر دار اولور کر چه ماه رمضاندر
 اول میدن بکار بجام کتور یعنی رمضانده عشق و محبت باده سنی نوش ایلک
 مباح و پس بکا اندن ایچور محبا با ایله (روز هارفت که دست من مسکین
 نکرفت * ساق شمشاد قدی ساعد سیم اندامی * روز هارفت ایام کتدی
 یعنی نیچه زمان اولدی که حرف بیان دست من مسکین لامیه و بیاینه در ساق
 طوبوق و اینجک شمشاد قد و صف ترکیبیدر شمشاد بویلی دیمکدر شینده فتحه
 و کسره جائزدر چشیرا غا جنه دیرلر یا حرف وحدت ساعد سیم اندام لامیه در
 ساعد الیلکنه دیرلر و سیم اندام و صف ترکیبیدر کوش تلی دیمکدر و یا حرف
 وحدت * محصول بیت * نیچه ایام کتدی که بن مسکینک الی بر شمشاد قامتلی
 دلبرک ساقی و بر سیم اندامک ساعدی طوققدی یعنی نیچه زماندز که
 بر جانانه عیش و عشرت میسر اولدی (روزه هر چند که مهمان عزیزست
 ای دل * صحبتش موهبتی دان و شدن انعامی * روزه صومه دیرلر که

از بحر رمل
 فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

حرف بیان صحبتش مصاحبتش و مقارنتش معناسنه در موهبتی موهبت
 بخشش و یا حرف تکبیر و شدن یعنی رفتن انعام لطف و احسان معناسنه در
 و یا حرف تکبیر * محصول بیت * ای کوکل صوم هر قدر که عزیر قونوق
 ایسه صحبتی موهبت بیل و کتسی انعام یعنی نعمتی آی اولدیغیچون
 صحبتی موهبتدر و بوندن صکره عیش و عشرت کونلری کادیکیچون کتسی
 لطف و احساندر (مرغ زیرلک بدر خانقه اکنون نپرد * که نهادست بهر مجلس
 و عطی دای * مرغ زیرلک بیاینه در بدر خانقه یا حرف ظرف و اضافت لامیه که
 حرف تعلیل نهادست اصلنده نهاده است در زیر الدات خبر اسم داخل اولور
 فعله داخل اولور بونده اسم مفعولدر قوناش معناسنه مجلس و عطی لامیه
 و یا حرف وحدت دامیده کی یاده بویلدر * محصول بیت * مرغ زیرلک
 شمعی خانقاه قیوسنده اوچیز یعنی عاقل کسه شمعی خانقاه قیوسنده
 اوغرا مرزرا در بر و عطف مجلسنده بر طوزاق قوناشدر یعنی و عاقل بویاده زرق
 و ربایی چوق ایلدیکیچون نصحرینی عقلا استماع ایاز لر زرا و عظمی مؤثر دکل
 (کداز زاهد بد خونکنم رسم اینست * که چو صبحی بدمددر پیش افتد شای
 کد شکایت زاهد بد خو بیاینه بد خو وصف ترک میبدر رسم اینست
 مصرع ثانی به مر هوند که حرف بیان صبحی یا حرف تکبیر و یا حرف وحدت
 بدمد طلوع ایلیمه دیمکدر در پیش آرد نیچه افتد واقع اولور دیمکدر شای یا حرف
 وحدت و یا تکبیر * محصول بیت * زاهد بد خویدن کد ایلم زیر افاعده بودر که
 چون صباح طلوع ایلیه آرد نیچه اخشام واقع اولور یعنی بنکه صباح مقامنده بم
 و زاهد بد خواخشام واقع اولور یعنی اخشام مقامنده در پس بنم آردمه
 در شوب بی اغتیب ایدرسه غریب دکلدر زرا هر صبا حد نصکره براخشام
 واقع اولور (یارمن چون بخرامد تماشای چمن * بر سانش زمن ای یلک صبا
 بیغای * محصول بیت * بنم یارم چونکه چمن تماشاسنه صالنه ای یلک
 صبا بندن کابر خبر ابصال ایله (کو حریفی که شب و روزی صاف کشد *
 بود آما که کند یاد زرد آشای * کو کاف عجمیله فعل امر مخاطب سوبله ای یلک
 صبا دیمکدر حریفی یا حرف وحدت حریفدن مراد یارم کوردر در آشامدن
 مراد خواجه کشیدر و یا حرف وحدت (محصول بیت) یغام بیوردیغی بوییتک
 مضموندر پس یلک صبا به خطاب ایدوب بیورر که ای یلک صبا یاره سوبله
 بر حریف که کیچه و کوند و ز صافی باده چکر عجب اولور میکه بر در آشامدن یاد
 ایلیه یعنی جانان که صافی باده ایچروین که در دایچرم عجبانی هیچ ایدرمی
 حاصلی جانان که ذوق و صفاده در وین که الم و بلاده بم عجبانی هیچ اکارمی

دیکدر مصراع اولک معناسنی دی شول حرف که شب و روز صافی باده چکر
یعنی نوش ایدردین عجب حرف ایش منه سنده بر حرف که شب و روز صافی
شراب نوش ایلر ای عجب اولور می که بر درد آشامدن یاد ایدیه بوجه اوزره
کو کاف عربی ایلر قنی معناسنه اولوب مصراع ثانی به مصروف اولور ایکی
وجه اوزره بله معنای بیت واصل اولماش (حافظا کرندهد داد دلت آصف
عهد * کام دشوار بدست آوری از خود کامی * داد بونده عدل معناسنه در
خود کام وصف ترکیبیدر کندی مرادلی معناسنه ار اگر نده صفت مذمومه در
خود رای و خود پسند و خود بین کبی * محصول بیت * ای حافظ اگر سنک
کو کلک عدالتنی آصف دهر و بر مزایسه یعنی کو کلک دیل کبی و بر مزایسه
کندی خود رای و خود کاملغندن مراد کی مشکل اله کتور رسن یعنی
اله کتوره مزین حاصلی مراد کی وزیر اعظم و بر مزایسه سن خود کاملغندن
فضولا مراد که واصل اوله مزین دیکدر مراد حسن طلبه در اوله ایضا
(سحر که ره روی در سرزمینی * همی گفت این معما باقری * سحر که
سحر وقتنده رهرو وصف ترکیبیدر بوله کیدیچی معناسنه رویدندن
و یا حرف وحدت سرزمینی سرحد معناسنه و یا حرف وحدت همی گفت
حکایت حال ماضیه در سویلردی دیکدر این معما بیت ثانی به اشارت در
یا حرف صله قرین بولداشه دیر و یا حرف وحدت در * محصول بیت * سحر
وقتنده بر بولجی بر سرحد ده نوم معما بی بر مصاحبه سویلردی معما
بیوردی بیت آتینک مضمونیدر (که ای صوفی شراب آسکه شود صاف
که در شیشه بر آردار یعنی * که حرف رابط مقول قولدر بر آردار یعنی
برار بعین چیقاره دیکدر * محصول بیت * ای صوفی شراب اولوقت صاف
اولور که شیشه ایچنده برار بعین چیقاره یعنی انکور هنوز عصر اولدقد نصکره
قرق کون یکمک کر که شیره کوپک آتیه و خرف صافی اوله اما بومد عاشیشه به
مخصوص دکلدر بلکه کوپلده و خیلده اولور اگر چه که شیشه ده اولغده
ممکندر) کرانکشت سلیمانی نباشد * چه خاصیت دهد نقش نکی *
انکشت پاره قدر سلیمانی به اضافتی بیایه خاصیت یانک تشدیدیه خاصه
معناسنه در نقش نکی لامیه و یا حرف وحدت * محصول بیت * اگر سلیمان
پیغمبرک پاره منی اولسه یعنی حضرت سلیمانک پاره منغه اولسه بر نکیکنک
نقشی نه خاصیت و برردی یعنی حضرت سلیمانک مهر نده اولان خاصه سلیمانده
اولمق سبیلده در غیریده اول خاصه بی و بر مزین حتی دیو اول مهری الدقد نصکره
آنده اول خاصه بی و بر مزینش (خدا از آن خرقه بیزارت صد بار * که صد بیت

باشدش

از بحر دنج
مف عیان مغیلن فعوان

باشدش در استینی) آستین یکن و یا حرف تکبیر (محصول بیت) خدا اول خرقه دن
پوز کره بیزار در که یکنده پوز بیت اوله بتدن مراد یادری یعنی شول خرقه که
ریایله کیله خدا آلدن پوز مرته بیزار در ذکر محل واراده حالدر حاصلی خرقه بی
کین مرابی مراد دریعی ریاسیانی کینلردن خدا بیزار در (در و نه تیره شد
باشد که از غیب * چراغی بر کند خلوت نشینی * در و نه تار و نیک جمعی در ایچ
معناسنه یعنی بر نسنه نیک ایچروسی مثلا اول و مسجدک ایچروسی بونده
مراد قلوبدر یعنی کو کلک تیره قرا کتی و بولانق معناسنه در باشد که از غیب
مصراع ثانی به مرهوندر چراغی یا حرف وحدت بر کند او باره یعنی بالکلندره
خلوت نشین وصف ترکیبیدر خلوتده او نور یچی * محصول بیت * کو کلک
قراردی اوله که غیبیدن بر چراغ او باره بر خلوت نشین یعنی عشاق کو کلاری
فراق جاناندن قراردی اوله که بر مستجاب الدعوه همته وصال جانانه سبب
اوله (مرقت کر چه نامی بی نشانت * نیازی عرضه کن بر ناز نبی * مرقت
لغته ار لکدر اما بونده بخدا کرم مراد در نامی یا حرف وحدت در نیازی یاسیده
بولده در ناز نبی ده بوله در * محصول بیت * خطاب عام طریقه یورور
مرقت کر چه نشانسز بر آردر یعنی اسمی وارر همی بوقدر اما سن بر ناز نبی
عرض نیاز ایلر کر که نیاز کی قبول ایلسون کر که ایلسون حاصلی اگر چه
خط مرقت زمانیدر اما سن عرض نیازی الدن قومه باشد که جانان کو کلنه
تأثیر ایلله (نوابت باشد ای دارای خرمن * اگر رچی کبی برخوشه چینی *
دارای خرمن اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر دارا صفت مشبهه در طوتاغن
معناسنه اما بونک کینلره اسم فاعل معناسنی و بررلر یعنی دارنده طوتی
معناسنه رچی یا حرف تکبیر خوشه چین وصف ترکیبیدر چینیدن بشاق
دیو شیرینی معناسنه و یا حرف تکبیر * محصول بیت * ای خرمن طوتی یعنی
ای خرمن صاحبی و مالکی سکا نواب حاصل اولور اگر خوشه چینه رجم
ایلر سن یعنی ای حسن و جمال صاحبی جانان سکا نواب و خیر حاصل اولور
اگر عاشق دیر اولان در دمندر بکه التفات ایدر سنک دیکدر (نمی بینم نشاط
وعیش در کس * نه درمان دلی نه درد دینی) نشاط بونک فتحیه سونمک و شنگ
معناسنه اما بونک کسریله ناشطک یعنی اسم فاعلک جمعی در درمان دلی
مصدرک مفعولنه اضافتیدر و یا حرف وحدت و یا تکبیر در دین لامیه و یا حرف
تکبیر * محصول بیت * هیچ کسه ده شنگ و ذوق و صفا کو و مرزم یعنی کسه ده
سرور قلب و صفای باطن کو و مرزم و نه درد دلی کو کل درمانی و نه دین و اسلام
در دین حاصلی هر کس باشی قیدینه دو شمس خواجه کندی زمانی آدمی سندن

شکایت ایدر (نه همت را امید سر بلندی * نه نقش عشق بر لوح چینی
 همت را ادا ت تخصیص امید سر بلندی لامیه سر بلند عالیشان و رفیع
 المرتبه معناسنه در و یا حرف مصدر نقش بونده علامت و نشان معناسنه در
 عشقه اصابت لامیه در مجاز لوح چین پیانیه و یا حرف وحدت * محصول
 یت * نه همت سر بلند ک امیدین کورزم یعنی کسه نک همتی سر بلند اولی
 امیدی بوقدر حاصلی امید بوقدر که بر کسه عالی همت او ایسر در دونه بر لوح
 چینه عشق نشانی کورزم یعنی کسه ده عشق و محبت اثرین کوررم
 بود کر ایستد یکی احوال یا انقراض سلطنت سیبیل در و یا بر سلطان جابر
 تعدیسیله اوله و یا بر عظیم خطله ته که بوستانده بیورمش یت * چنان خط
 شد سالی اندر دمشق * که یاران فراموش کردند عشق (نه حافظ را حضور درس
 و خلوت * نه دانشمند را علم الیقینی * محصول یت * نه حافظ درس
 و خلوت حضورین کوررم و نه دانشمند علم الیقینی کوررم یعنی زمانم زده
 بونار جمعا مرتفع اولدی شویله که اسم در معنی کسه ده مشاهده ایام
 حاصلی العالم متغیر قولی ظاهر اولدی (در میخانه بجا تا بپرسم * مال خویش را
 از پیش بینی * تا ادا ت تعلیل تا بپرسم مصرع ثانی به مره و ندر مال میکل و الف
 مروده نک فتحه لیه مرجع معناسنه در یعنی عاقبت وصول معناسنه در
 خویش اضافه اضافت لامیه در ادا ت تخصیص پیش بین وصف ترکیبیدر
 بینیدن ایلروسن کورمچی معناسنه یعنی صوکن فکر ایدوب ملاحظه ایدچی
 معناسنه و یا حرف وحدت * محصول یت * خطاب عام طریقیله بیورر
 چونکه احوال عالم بویه متغیر و متحولدر بکا میخانه قبوسنی کوستر تا که
 کندی عاقبت کاری بر پیش بین مبصر دن سوال ایده یم یعنی انقلاب دورانه
 احوال فیه اوله جفین صورایم حاصلی پرمغاندن عاقبت امری استفسار
 ایده یم زیرا بواطواری آندن ابو بلور بوقدر (اکر چه رسم خوبان
 تدخویست * چه باشد کربساری باغبینی * تدایتی یعنی کسکین معناسنه
 تدخو وصف ترکیبیدر ابی خوبلی دیمکدر و یا حرف مصدر بسناری بایله
 موکد فعل مضارع مفرد مخاطب متفق و مختلط اولسک بامع معناسنه در
 غین یا حرف نسبت و نون حرف تاکید غلی دیمکدر * محصول یت * اکر چه
 خوب بلر عادت تدخو بلقدر امانه اولوردی اکر بر غما کله مصاحب و موافق
 اولسک یعنی هر قدر که خوب بلرک شانتنددر بدخویلقی نه لازم کلزا کر
 بر غمیده عاشقه رحم ایدوب التفات ایلسک نمیدن مراد کندیدر و له ایضا
 (سلی من حلت با عراق * لاق من هواش اما لاقی * سلی تقدیر امری فوع

بهر چه
 در این معنی است

مبتدا انصغیر سلی در و سلی بر محبوبه نک امیدر لیلی وزنی اوزره و مندا شدای
 غایت ایچوند زمانده حلت فعل ماضی مفرد مؤنث غایبه حلولدن قونق
 معناسنه در نزول کبی فاعلی تختنده سلیمایه راجع ضمیر در بالعراق با حرف
 صله و عراقدن بونده مراد عراق عجمدر که اصفهاندر و عراق عرب بغداددر
 بوجهتنددر که سلطان سلیمانک قزلباشه ابراهیم پاشا ایلان سفرینه سفر
 عراقین دیرلر که بر یازده ایکی عراق به طولشدی و بغدادی اول سفرده فتح ایلدی
 عراق لغتده چوقور معناسنه در حتی عوام بغداد چوقوری دیمکله تعبیر
 ایدر لر و آخونده کی یا فاک کسره سندن متولددر که فن قافیه ده اکا حرف
 اطلاق دیوا اصطلاح ایدر لر الاقی فعل مضارع نفس متکلم وحده مفاعله
 بایندن تقدیر امر فوع خبر مبتدا در مابعد لیه بولوشرم و صتا شرم دیمکدر من
 حرف جر الاقی به متعلق هو محبت و آرزو معناسنه در و ضمیر تانیث سلیمایه
 راجعدر بعض نسخه ده هوا برنده نوا واقعدر که بعد و فراق معناسنه در
 بومقامده ایکسیده جائزدر بلکه ثانی اولکیدن اولی و اجرا در ما اسم
 موصول الاقینک مفعول سر بیدر و قافیه ده واقع اولان الاقی صله سی و مایه
 راجع اولان ضمیر محذوف در مفعول ضمیری اولدیغیچون تقدیری ما الاقیه در
 * محصول یت * سلیمی عراقه نازل اولد نبری انک محبتندن و یا فراقندن
 بولوشرم و صتا شرم اول نسنه به که بولوشرم یعنی الم و بلایه ملاقات ایدرم ایکی
 فعل مضارع ضرورت وزن و قافیه ایچوند و الا حلت فعلنه نسبت فعل
 ماضی مقای ایدی مصرع اولک معناسنی سلما حلت عراقه کللد نبری دین
 معنای مراد چه کتوره عیش (الا ای ساریان محمل دوست * الی رکانکم
 طال اشتیاقی * الاحرف تنبیه ای حرف ندا ساریان دوه جی بائله و اولک بیننده
 تبادل و تواخی اولدیغیچون ساروانده دیرلر محمله اضافت لامیه در محمل
 میم اولک فیتی و تانیث کسریله یوکه دیرلر دوسته اضافت لامیه در الی حرف
 جر طال به متعلق رکان رانک ضمی و کافک سکونسله دوه به را کب اولان
 جماعتک امیدر کم ضمیر مجرور متصل ساریانه راجعدر تعظیم طریقیله طال
 فعل ماضی مفرد غائب اوزادی دیمکدر یعنی زیاده اولدی و آرتدی دیمکدر
 اشتیاقی تقدیر امر فوع فاعلیدر زبر یا ضمیر مجرور متصل در تقدیر مجرور
 منافی الیه اشتیاق آرزو معناسنه در * محصول یت * ای جانان محملک
 ساروانی اکاه اول که سزک رکانکره آرزوم آرتدی یعنی میل و محبت زیاده
 اولدی حاصلی چوغالدی مصرع تانیثک معناسنه در رکان جمع را کبدر دیوب
 معنای مصرع سزک را کبدر بکره و اربدی اشتیاقم دیمکدر دین رکانی

بیلزایش (دروغ خون شد از نادیدن دوست * الاتعسا لایام الفراق *
 تعسا تانک فنی و عینک سکونیه مصدر مطلقه در فتح بایستن هلاک اولی
 معناسنه اما اصلنده یوزی اوزره در شکدر فعلی و جوبار معاعا محذوف اولان
 مصدر در ندر لایام لام حرف جر تعسا مصدر به متعلق فراقه اضافت لامیه در
 و یا حرف اطلاق * محصول بیت * دوستی کور نمکدن دروغ خون اولدی یعنی
 جانان فراقندن یورکم قان اولدی اکاه اول که فراق ایامنه هلاک اولسون یعنی
 فراق کونلری هلاک اولسون که دیناده وجودی قالمسون مصراع ثانیکن
 معناسنی اکاه اول فراق ایامی ایچون تعسا اولسون دین معناسنی تعسا بایش
 (خرد در زنده رود اندازوی نوش * بکلیانک جوانان عراقی * زنده رود زانک
 کسریله اصفهان ایرمانی زیرار و دایرماق معناسنه در انداز فعل امر مفرد
 مخاطب آت دیکندر بکلیانک جوانان عراقی با حرف مصاحبت کلیانک مقبول
 و اولو آوازده در لر و یا حرف نسبت و اضافت لامیه و بیانه لر در * محصول بیت *
 خطاب عام طریق بقیله بیورر عقل کی زنده روده آت و باده ایچ یعنی مقتضای
 عقل ترک ایل و باده نوش ایله عراقه منسوب جوانلر مقبول و بلند آواز لیل
 (بسازی مطرب خوش خوان و خوش کوی * بشعر فارسی صوت عراقی *
 بساز با حرف تأکید و ساز فعل امر مفرد مخاطب در دوز یعنی اویدر دیکندر
 بشعر فارسی با حرف مصاحبت و اضافت بیانه در و بساز لک مفعول غیر صریحی
 و صوت صریحی و عراقی به اضافت بیانه و عراقدن بونده مراد نغمه عراقدر
 و یا حرف نسبت * محصول بیت * ای خوشخوان و خوشکوی مطرب شعر
 فارسی ایله صوت عراقی بی اویدر یعنی اشعار فارسی بی نغمه عراقیده اوقو
 دیکندر (جوانی بازی آردی بادم * سماع چنک و دست افشان ساقی
 جوانی با حرف مصدر و بازادات تأکید بادم با حرف صله سماع می آردک
 فاعلی و چنکه اضافت لامیه سماعدن بونده مراد او آر چنکدر و او حرف
 عطف دست افشان وصف ترکیبیدر افشاندندن ال قرصه معناسنه که
 خواننده ارشاندن که ال اصولن طو ندنلری وقت آیه بی آیه به چلار لرساقی به
 اضافت لامیه در * محصول بیت * چنک آوازی و ساقینک ال اصولن
 طو تمسی جوانانی خاطر مه کنورر یعنی بکا جوانلرک هوا و هوسن و بررباز
 لفظنی کیر و معناسنه طو توب و مصراع ثانیکن معناسنی چنک سماعی
 و ساقینک ال سلک سی دین و چنک سماعی و ساقینک رقص ایلدی دین معناسنی
 به چندن کیر و و ال سلک سی باقی بده نامست و خوشدل * سیاران بر فشانم عر
 فانی * محصول بیت * خطاب عام طریق بقیله بیورر باقی شرابی و برنا کیم مست
 و خوشدل

ردیفی

و خوشدل یارانہ عمر باقی بی بذل ایده بی یعنی قد ایلیم بی حاصلی شار ایده بی
 دیکندر (بیاساقی بده رطل کرام * سقا الله من کاس دهاقی * رطل راتک فنی
 و کسریله و طانک سکونیه نصف بطماندر اما بونده مراد یارم بطمان شراب الان
 قد حدر کرانه اضافت بیانه در کاس ایچنده شراب اولان قد حده در لر و دهاق
 دالت کسریله مملو معناسنه در یعنی طو بطلو کاسه صفتدر (محصول بیت) ای
 سیاقی کل بکا آغر قدح ویر الله تعالی سنی شرابدن طلو قد حدن و باطلو قد حله
 صوارسون دهاقی معرف بالام ایراد ایدوب کاسی اکا اضافت ایلین نه کاسی
 بیورر مش نه دهاقی دهاقی یا سی حرف اطلاقدر (دیمی بانیکنخواهان متفق
 باش * غنیمت دان امور اتفاتی * دم نفس و ساعت معناسنه در با حرف
 مصاحبت نیکخواه وصف ترک کیبیدر خواهیدندن دیکنر یعنی استمکن
 یعنی ایلک دیلیجی معناسنه در و الف و نون ادات جعددر باش فعل امر مفرد
 مخاطب باش میزندن اول دیکندر غنیمت دانک مفعول اولی و امور ثانیسی
 امور اتفاتی بیانه و یا حرف نسبت * محصول بیت * خطاب بیت سابقه کی
 ساقی به در بیورر که بر ساعت دوستلره متفق اول یعنی هم مشرب اول و امور
 اتفاتی بی غنیمت بیل یعنی دوستلره متفق اول یعنی مقتضای مصراع ثانیکن
 معناسنی اتفاقق امر لاین غنیمت بیل دین راست معناسنه متفق اولماش
 (ربیع العمر فی مرعی حاکم * حاکم الله یا عهد التلاقی * بعض نسجه ده ربیع
 العمر برینه رعینا العشب واقعدر ربیع بونده ربیع الازمنه نیک اولکیبیدر که
 چار و چن و چیچک زمانیدر لفظا مر فوع مبتدا و عمره اضافت بیانه در فی حرف
 جر در مقدر حاصله متعلق مرعی تقدیرا مجرور فی ایله اولتلاق معناسنه و عمره
 اضافت بیانه در حاکم کسریله قوری معناسنه در یعنی قورونان بر تقدیرا
 مجرور مضاف الیه در کم ضمیر به اضافت لامیه در و جاتانه راجعدر تعظیم
 طریق بقیله و چار و مجرور اعرابدن محلامر فوع خبر مبتدا در جافعل ماضی مفرد
 مذکر غائب و کاف ضمیر منصوب متصل مفعول صریحی و لفظه جلاله فاعلی
 و جمله فعلیه اعرابدن محلی بوق جمله دعائیه یا حرف نداعهد زمان معناسنه در
 بونده مضافدر تلاقیه آنکیچون منصوبدر تلاقی تفاعل بایندن مصدردر
 فاعله کسریله بی صیانت ایچوندر * محصول بیت * عمرک بهاری یعنی طراوی
 و ناز لکی سزک قوز بکزاوتلا غنده در یعنی عمرک ذوق و صفای سزک
 وصال کزاوتلا غنده در حاصلی وصال کزده در ای زمان تلاقی یعنی ای زمان
 وصال الله تعالی سنی آفات و عاهاتدن حفظ ایلیم یعنی عمرک صفای
 اولدر که سزک وصال کزده واقع اوله ای وصال جانان خداسنی زوالدن صافیه

اما مذکور نسخه نك معنای رعینا فعل ماضی متكلم مع غیره در فتح بابندن
 او تاردق دیمكدر عشب تازه و یا بن اوت رعینا نك مفعول صریحیدر و ما بعدی
 غیر صریحی (محصول مصرع) نازه چایروچن او تاردق سرك جا کز او تالاغنده
 یعنی سرك وصال کز چنده تازه نازه صفار سوردك پتیده صنعت التقات
 وار (مضت فرص الوصال و ما شعرنا * وانی الان فی عین الفراقی * مضت
 فعل ماضی مفرد مؤنث غائبه در ضرب بابندن فرص فانك ضمی و رانك فتحیله
 فرصتک جمعیدر وصاله اضافت لامیه در و او حرف حال و ما حرف نفی شعرنا
 شینك و عینك فتحه لیه فعل ماضی متكلم مع الغیر در فتح بابندن حال بوکه
 بیلدك دیمكدر و او حرف ابتدائی آن حرف در حروف مشبیه بالفعلدن و یا ضمیر
 متكلم و حده محلا منصوب اسمی الان ایچنده اولدیفك زمانك امیدر یعنی
 زمان حاضر ك امیدر که معرفه واقع اولمش ظرف غیر متكندر و الف و لامی
 زهر نف ایچون دكادر بلکه وضعی بویه در فی حرف جر مقرر کاته متعلق عین
 مجرور در فی ایه فراقه اضافت لامیه در و یا بی حرف اطلاق و حله ظرفیه خبر
 ان و ان اسمیله و خبریه اعرابدن محلی بوق حله مستاتیقه * محصول بیت *
 وصال فرصتلی می و یا یلدی حال بوکه قدرنی بیلدك و بن الان عین فراقده می
 یعنی فرصت وصال قدرنی بیلدیکم اجلدن شمدی فراقده می (عروس
 پس خوشی ای دختر رز * ولی که که سزاوار طلاق * اکثر نسخه ده عروسی یای
 خطابه یازار اما بز بونه خدی اختیار ایلدك پس ما بعدینه اضافت بیانه اولور
 خوشیده یا ضمیر خطابه سزاوار طلاق اسم فاعلک مفعولنه اضافتی قبیلند در
 و یا ضمیر خطابه سزاوار طلاقدن مراد کاه کاه ایچلمكدر مثلا رمضانده
 و بعضی ایام شریفده کبی * محصول بیت * ای دختر رز زاده کوزل کلینسن
 اما کاه کاه طلاقه و انفصاله لایقسن یعنی ایچلمکه لایقسن بو کلام ادعا میدر
 اما حقیقتده هیچ ایچلمکه لایقدر (میجای مجرور ابرازد * که با خورشید
 سازدهم و نانی * میجا و میج حضرت عیسا نك سر با نجه اسم شریفیدر
 مجرور مقتیدر یعنی اضافت بیانه در و او حرف صله عیسا حضرت تلیخی
 خبریده وصف ایدر ز بر اناهل ایلمشدر و امور دیوبه دن هیچ بر نسنده مالک
 اولما مشدر حتی فلکه عروج ایلدکه بر سوزندن غیر نیسنده یله کوزورمدی
 یعنی بر ایکنده یله کوزورمدی استکیلرین عیماق ایچون حتی دیر لکه اول ایکنده
 تعلق مسببیه جرخ چارمده قرار ایلدی والا حضرت شجر کبی عرشه عروج
 ایدردی حتی یوردر که بیت * سوزن دلدوز غمزه کدر بکا حائل اولان * یوخسه
 ایلدم خبر دة صدق عیسا کبی * بر از دبانك فتحیله و شمله فعل مضارع مفرد

غائب بر اشور دیمكدر که حرف بیان با حرف مصاحبت سازد ایلیمه معناسنه
 و نانی و اولك کسر یله قصر معناسنه در یعنی کوشك و یا حرف مصدر * محصول
 بیت (عیسای مجرده بر اشور که کونش ایلهم و نانی اوله یعنی چار داقداش اوله
 یعنی جانانه او داشقلاق ایلکه آرزوی طبع و هوای نفسدن عیسا کبی مجرور اولق
 کرک والا هر نایك آنک وصالنه بر ازنده دكادر خورشیده هم و نانی یوردر یعنی
 انکچوندر که عیسا ده خورشیده جرخ چارمده در (نهانی الشیب من وصل
 العذاری * سوی تقبیل وجد و اعتناق * نهی فعل ماضی مفرد غائب نهی
 ایلدی دیمكدر و نون حرف وقایه و یا ضمیر منصوب متصل الشیب لفظ امر فوع
 فاعلی شیب شینك فنی و یا نك سکونیه بیلک معناسندر من حرف جر نهیابه
 متعلق وصل العذاری لامیه عذاری رانك فنی و کسر یله عذر رانك جمعیدر قیز
 او غلان معناسنه سوا غیر معناسنه اولیحق و سین مکسور و یا مضوم اولیحق
 آخرنده الف مقصوره در اما مفتوح اولیحق الف مدوده در تقبیل اضافه
 لامیه در و تقبیلک وجهه مصدرک مفعولنه در و او حرف عطف و اعتناق
 افتعال بابندن مصدر در بر کسه نك بونونه قول طولامت حاصلی فوجحق
 تعانق ده معانقده در بر لمعطف و در تقبیل و یا حرف اطلاق * محصول بیت *
 بیلک بی نهی ایلدی قیز او غلان وصالندن یوز او یکل و معانقده ایلکدن غیر
 یعنی بیلک بی قیز او غلانک بوس و کارندن غیر یسندن نهی ایلدی (دموعی
 بعدکم لا تخفروها * فکم بحر جمع من السواق * دموع دمعك جمعیدر کوز
 یا شری دیمكدر تقه بر امر فوع میتد بعد مقدر کاته متعلق خبر میتد ادر و کم
 کافک ضمیلله ضمیر مجرور متصل جانانه راجعدر تعظیم طریقیله لادات نهی
 تخفرو لا ایلدنهی و علامت جزم نون جمعك سقوطی حاصلی فعل نهی جمع
 مخاطبیدر ضرب بابندن بر نسنده بی صغیر و حقیر اعتبار ایلک و ها ضمیر منصوب
 متصل دموعه راجعدر و حله فعلیه جواب شرط محذوفدر فکم قاحرف
 تعلیل و کم خبریه محلا مرفوع مبتدا مجرور لفظا مجرور میزی جمع فعل ماضی جمع
 مؤنث غائبه مبنی للمفعول مجمع اولدی دیمكدر من حرف جر جمع فعلیه
 متعلق سواقی ساقیه نك جمعی در صود و لابی و کوچک ابرماق * محصول بیت
 بنم کوزمک یا شری سرك آردیکز جه در پس آنلری صغیر و حقیر صایمک یعنی
 از اخیق و جزوی اعتبار ایلک ز بر اساقیه لادن نیجه در یا حاصل اولور یعنی بنم
 کوزم باشی صغیر و حقیر عدا ایلک ز بر ایرکله کاه دکر اولور (وصال دوستان
 روزی ما نیست * بکو حافظ غزلهای عراقی * مصرع اولده اولان اضافت
 لامیه در روزی بونده رزق و نصیب معناسنه در و عراقیدن مراد شیخ ابراهیم

عراقی حضرت تری در که شعری سوزنا کلکله مشهور در * محصول بیت *
 دو ستاره وصالی بزم نصیب زد کادر پس ای حافظ عراقی غزلری کبی سوزناک
 غزلری سوزیه که دو ستار سکا مائل اولوب وصال میسر اوله و جائز در که بونده
 ای حافظ عراقی غزلری او قودیمک اوله یعنی خواننده لک و کونده لک ایله دیمک
 اوله معلوم اوله که بو غزلک فارسی نظمی بحر هزج مسدس مخدوف شکسته در
 و عربی نظمی بحر وافر شکسته بعض اجزائی سالم و بعضی معصوب
 و بعضی معطوف مخلص بیتک ایکنی مصرععتک معناسنی ای حافظ فراقه
 منسوب غزلری یعنی غرقه منسوب غزلردی زیر اسنک حال که مناسب در
 دین غلط ایلش وله ایضا * بحر بابا میکه هم حدیث آرزومندی * خطاب
 آمد که واتی شو بالطف خداوندی * بحر ظرف زمان با حرف صله میکه هم
 حکایت حال ماضی در آرزومند آرزو اشتیاق و مند ادات نسبت در و با حرف
 مصدر که حرف بیان واتی اسم فاعله و حسب بایندن مؤمن و معتد اول
 دیمک در شوشینک فحیه فعل امر مفرد مخاطب در شویندن اول دیمک در بالطف
 با حرف صله الطاف لطفک جمید را حسان معناسنه اصلنده ملائمت یعنی
 بومشقل معناسنه در خداوندی با حرف نسبت * محصول بیت * بحر
 وقتنده باده اشتیاق و آرزومند لک سوزنی سوزیدم یعنی جانانه عرض
 اشتیاق و محبت ایله دیردم خطاب و ندا کلدیکه خدا ناک الطاف بی نهایه سنه
 مؤمن و معتد اول یعنی خدا ناک لطف و احسانه دایان که سنی مشتاق اوله یفکه
 ایصال ایدر بعض نسخه ده مصرع ثانی (بوصلم مزدکائی داد الطاف
 خداوندی) دوشمش بوصلم با حرف صله مزدکائی و مزدکانه مشتق ایچون
 و بریلان نسنه (محصول مصرع) بکا و صله مزدکانه و پردی خدا ناک الطاف
 بلاغیه سی (قلم را آن زبان نبود که سر عشق کوید باز * و رای حد تقریرست
 شرح آرزومندی * قلم را را حرف تخصیص که حرف بیان سر عشق لامیه
 و کوید مکولی باز ادات تا کید و جائز در که بونده واضح و روشن معناسنه اوله
 و برابر سنه ناک آردی و کاربسی دیمک در و رای حد تقریرست اضافت لری
 لامیه در شرح آرزومندی مصدر مکمل معقولنه اضافتیدر و با حرف مصدر
 * محصول بیت * قلم اول دبی بو قدر که سر عشق سوبلیه زیر آرزومند لک
 شرح و بیانی حد تقریردن کاربسی یعنی بی حد و پایدرد (دل اندر زلف لیلی
 بند و کار از عقل مجنون کن * که عاشق را زیان دارد مقالات خرد مندی * دل
 بندک مقدم معقولیدر اندر ادات صله زلف لیلی لامیه بند فعل امر مفرد
 مخاطب در بقله دیمک در و او حرف عطف از بونده بای مصاحبت معناسنه در

بحر هزج سالم
مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

کارکن

کارکن فعلنک مفعول صریحی و از عقل مجنون غیر صریحی و اضافت لامیه
 و بیاسیه در مجازا که حرف تعلیل عاشق را اردلک مفعول اولی و زبان نایسی
 و مقالات فاعلی خردمند اوصالی و با حرف مصدر * محصول بیت * کوکاسکی ایللی
 زلفنه بغله وایشکی مجنون عقلیه ایله یعنی عاشق اول و عقل مجنون ایله عمل ایله
 زیر عاشق اولان کسبه اوصالوق زبان طو تار یعنی زبان ایلر حاصلی عاشق
 عشقه عمل ایلان کرک و عقه اویمق کرک * الا ای یوسف مصری که کردت
 سلطنت مشغول * پدر را باز پرس آحر کاشد مهر فرزند * که حرف رابط
 صفت کردت تا ضمیر خطاب یعنی ضمیر منصوب متصل معناسنه و سلطنت کردک
 فاعلی و مشغول مفعول نایسی پدر را ادات مفعول باز ادات تا کید پرس
 فعل امر مفرد مخاطب صورت دیمک در آخرا دات تا کید بکانتقدیری تا بخادر
 و الا معناسنه تقیم اولمزشد بونده رفت معناسنه در مهر فرزند مصدر مکمل معقولنه
 اضافتیدر و با حرف مصدر (محصول بیت) آگاه اول ای یوسف مصری که
 سلطنت سنی کندی به مشغول ایلدی بابا که صور که او غلاق محبتی نه حده
 و نه مرتبه به واردی یعنی بابا که سوال ایله که او غل فراقی سنی نه حالته ایلندی
 و حالک اول محبتله ندر مصرع نایتنک معناسنی پدری کیر و صور آخرفرزند لک
 محبتی قنده کندی دین بیتدن مقصوده واصل اولماش (بحر غمزه فتنان
 در و انجشی در داند کیز * بچین رلف مشن افشان دلارای و دلبندی * بحر
 غمزه فتنان لامیه و بیاسیه در در و انجش وصف ترکیبیدر دو ابغشایی و یا ضمیر
 خطاب و او حرف عطف در داند کیزده وصف ترکیبیدر انکیزیدن در
 قو پارچی یعنی پیدا ایدچی معنا سنه و یای خطاب و قدر در بچین زلف
 مشن افشان لامیه و بیاسیه در دلارام ده وصف ترکیبیدر ارامیدن دیکلنک
 معناسنه کوکل دیکلندرچی یعنی کوکله حضور و صاف و برچی و یا ضمیر خطاب
 دلبنده وصف ترکیبیدر کوکل بغلچی یعنی کوکلی کندی به تعلیق ایدچی
 * محصول بیت * غمزه فتنان محریله عاشق در دینه دو ابغشایی سن و در
 پیدا ایدچی یعنی غمزه فتنانک شویله محاردر که اضدادی جمع اید بچیدر چین
 مشن افشانه ده دلارام و دلبندن یعنی کوکله هم آرام و برچی و هم کندیکه
 بنیچی سن (جهان پیر عنار از رحم در جملت نیست * زمهر اوجه دجوبی
 در و هممت چه میبندی * جهان پیر عنار بیاسیه در در و عنار ناک فحیه ایکی
 یوزلی دیمک در و ادات تخصیص جملت خلقت معناسنه در مهر ارم صدرل
 مفعولنه و فاعلنه اضافته تخملی وارد در در حرف صله و او ضمیری جهان
 را جعدر * محصول بیت * ایکی یوزلی پیر جهانک خلقتنده رحم بوقدر یعنی

یارادیشی خیانت و وفاسزاق اوزره در پس آنک محبتدن نه دیلرسن واکانه
 همت بغلرسن یعنی آندن نه رجایدرسن (درین بازارا کرسودست بادریش
 خرسندست * خدا یا منعم کردان بدرویشی و خرسندی) این بازاردن مراد دنیا
 بازاریدر شودی یا حرف وحدت درویش خرسند بیایه منعم میم خیز معناده
 کزانه مقید در منعم کردانم تقدیرنده الف و نون ادات تعدیه در زیر اکر داصلنده
 لازمیه راول معناسنه بدرویشی یا حرف مضاجبت و یا حرف مصدر خرسند قانع
 دیکر و یا حرف مصدر * محصول بیت * بودیا بازارنده اکر بر فائده واریسه
 قانع درویشله درامدی یارب بی صاحب نعمت الله درویشله و قاعنه
 یعنی یارب بی درویش قانع الله متعم اسم مفعولدر که متعم علیه تقدیرنده در که
 جار مع الجر و رله حذفی معانیدر دین جاهل لغت عربده غریب متصرف
 ایش (دعای صبح و آه شب کلید کنج مقصودست * بدین راه وروش میروکه
 بادلدار پیوندی * دعای صبح اضافت فی معناسند در و مبتدا و آه شبده
 بویه در کلید کنج مقصود خبر مبتدا و اضافت لامیه و بیایند در بدین دال
 همزه دن متقلبد ز روش اسم مصدر در و روش معناسنه میروی حرف تا کید
 و زو فعل امر مفرد مخاطبدر کیت معناسنه که حرف تعلیل یا حرف ضله دلدلار
 وصف ترکیبدر محبوب معناسنه پیوندی فعل مضارع مفرد مخاطبدر
 اولاشه سن دیکدر * محصول بیت * صباح دعای و کجه آهی مقصود
 خرنه سنک مفتاحیدر بو طر بقیله واسلو بله کیت تا که دلدلاره اولاشه سن یعنی
 صباح دعاسند و آه شبه مستغول اول که جانانه واصل اوله سن که کنج مقصود
 اولدیر همای چون نوعالی فخر حص استخوان ناکی * دریغ آن سایه دولت که
 بر نا اهل افکندی * همایی یا حرف وحدت حص استخوان مصدر له مفعولنه
 ضافه بر تا ته های غایت ایچوندرالی معناسنه سایه دولت بیایند که حرف
 رابط صفت افکندی فعل ماضی مفرد مخاطب براقله دیکدر * محصول
 بیت * سنک کی برعالمیه درهما استخوانه حص نیجه به دل یعنی سن
 عالمیه داربر هما اوله سن استخوانه حص اولق قخته دل در ریغ اول سایه دولت که
 نا اهل اوزر نه صالده یعنی سن که بر شریف جانان اوله سن و ادائی به میل
 ایلیه سن حیث مسایه همایون کی نا اهل اوزر نه صالرسن (بجواب دل
 مسه حافظه سین آن یوفایه ها * که با خوارزمیان کردند ترکان سمرقندی
 که حرف تعلیل یا حرف ضله خوارزم سمرقنددن اونه بر شهر لایمیه در و یا حرف
 نسبت و الف و نون ادات جمع ترل تا تا را بنسند برل سمرقندی یا حرف نسبت
 معلوم ایلده بویه تلمیح راول قصیه که سمرقند برل خوارزمیله ایلدار

اصل قصد بودر که هلاک و خوار و چند نصکره سمرقند پادشاهیله خوارزم
 پادشاهی بیننده شقاق و خلاف واقع اولدی بعده سمرقند پادشاهی صلح
 اختیار ایلدی مکر غرضی حیله ایش تمام مصالحه دند صکره بر کون ایلغار
 صالار و خوارزم پادشاهی غافل ایکن باصوب باشتی کنسوب ملکته غارت
 ایدر * محصول بیت * محبوبله کوکل ویرمدای حافظ واول و فاسز قلمری
 کور که سمرقند ترکاری خوارزمیله ایلدار یعنی سنده شیراز ترکاری کوکل
 ویرمد که بونلر غدار و یوفالردر سکا سمرقند ترکاری خوارزمیله ایلدار
 یوفالقلری و غدار قلمری ایلدار بعض نسخده مخلص بی بویه واقعدر (بشعر
 حافظ شیرازی رقصندوی غاطند * سیه چشمان کشمیری و ترکان سمرقندی *
 کشمیر بر ملکک اممیدر که کوکلری قاره کوزلی و قاره قاشلی اولور مش
 محصول بیت * حافظ شیرازله شعری سینه رقص ایدر و یوفالقلری کشمیره
 منسوب قاره کوزلیله و سمرقنده منسوب ترکاری یعنی حافظک شعری بونلره
 بر جذبه صالار که بی اختیار کیمی رقص ایدر و کیمی یوفالقلریله ایضا (ساقیا
 سایه ابرست و بهار و لب جوی * من نکوم چه کن اراهل دلی خود تو بکوی
 ساقیا منادی سایه ابر لایمیه معلوم اوله که سابقا اشارت اولمشیدیکه
 مقامات جریر سنک بکری در دخی مقامه سنده اشارت وارد که فصل رینعه که
 کون بولالی اوله و بولیده بلند اوله بلکه بیاض اوله که باران احتمالی
 اولمیه پاده نوش ایلک معتبردر خواجه نکرده سایه ابر پهاز ذکری مذکور
 معنایی مشعر در لب جوی بو خصوصیه تر قیدر خود جانزدر که بونده تا کید
 افاده مالیه و جانزدر که کندی معناسنه اوله * محصول بیت * ای ساقی بولت
 کولک سیدر و بهار کونی و ابرماق کناری بویه و ایچق بن سکا دیمز که نمایشله
 اکر اهل دل ایست سن کشدک سوله نه ایلیمه جککی یعنی بویه کونده و بویه
 برد پاده ایچمکی سوله حاصلی پاده ایچمه ناک وقتی و کونیدردی (بوی بکر نیکی
 ازین نقش نمی آید خیز * دلوق آلوده صوفی بمی ناب بشوی * بوی بکر نیکی
 بیایه در و یا حرف مصدر نقشدن مراد صورتدر خیز فعل امر مفرد مخاطبدر
 خیزیدنن قالی دیکدر مصراع ثانی به مره و ندر دلوق آلوده صوفی بیایه
 و لایمیه در بمی ناب یا حرف مضاجبت و اضافت بیایه در * محصول بیت *
 بکر نکلك و ساده لك قوقوی بو نقشدن و صورتدن کلمه خطاب عام طریقیله
 پیور قالی صوفینک ریایله ملوث دلقی پاده خالصه یوبوب تطهیر ایلده یعنی شراب
 اگر چه که خرامدر مرایی صوفینک ریاسندن اولادریلکه که اطهر در زیر ایا که در در
 و پاده ایچمک فسقدر (سفله طبعست جهان بر کرش تسکینه مکن *

از بحر رمل
 فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

ای جهان دیده ثبات قدم از سفله مجوی * سفله سینک ضعی و کسر یله وفانک
 سکونیه علولک عینک ضعی و کسر یله و لامک سکونیه تقیضیدر بونده آلق
 دیمکدر دنی معناسنه ای جهان دیده مصرع اوله و ثانی به صرف ایلمک که قابل
 در مخرج لال طریق اوزره ثبات قدم مصدرک فاعلنه اضاقیدر و مجویک
 مفعول صریحی و از سفله غیر صریحی * محصول بیت * جهان سفله
 طبیعتلیدر آنک کر منه اعتماد ایله ای جهان کوزمش یعنی ای سیاح عالم
 آلقدن ثبات قدم دیله یعنی کرم ایدرسده کرده ثبات قدم اولمز براغدار
 و بیوفادر حاصلی سفله طبعدن کرم واحسان کلز کاورسده کرده ثبات قدم
 اولمز (کوش بکشای که بلبل بغان میگوید * خواجه تقصیر مفر ما کل توفیق
 بیوی * کوش بکشایک مقدم مفعولی که حرف تعلیل بلبل مبتدا بغان
 با حرف مصاحبت میگوید متعلق و جمله فعلیه خبر مبتدا در خواجه منادی
 تقصیر مفر ما کل مقدم مفعولی کل توفیق بیایه و بیویک مقدم مفعولی
 محصول بیت * خطاب عام طریقه ییورر قولاعلک آج که بلبل فغانله سویلر
 یعنی بلبل ترغمانله و نغماتله سویلر که ای خواجه تقصیر بیورمه کل توفیق
 قوله حاصلی سعی ایدوب اجمال ایله توفیق و فیض خدایه مظهر دوش
 (دو نصیحت گفت بشنو و صد کنج ببر * از در عیش در آویره عیب مپوی
 محصول بیت * سکا ایکی نصیحت ایده یم ایشب و ایکیوز کنج و خزینه کو تور
 یعنی ایکیوز خزینه مالک اول اول ایکی نصیحت مصرع ثانینک
 مضمونیدر که عیش قیوسندن ایجری کیر و عیب بولند کتمه یعنی ذوق و صفاده
 اول و کسیدی تعییب ایله یعنی کنیدی حضور کرده اول و عیب بین اوله ستار
 عیوب ناس اول که سکا بوندن انفع نسنه بوقدر عالمده (روی جانان طلبی
 آینه را قابل ساز * ورنه هرگز کل ونسیر بن ندمد ز آهن و روی * طلبی فعل
 مضارع مفرد مخاطبدر معنای شرطی متضمن طلب ایدرسک دیمکدر
 آینه را یعنی آینه دل را ندمد فعل ننی مستقبل بتز دیمکدر آهن دمو روری
 توجه دیرلر * محصول بیت * جانانک روی طلب ایدرسک آینه دلکی قابل
 رؤیت روی جانان ایله والا آهن و رویدن کل ونسیر بتز یعنی سنک کو کلک که
 قاره دمو ز و توج کبی اوله آنده جانان یوز کوسر من بلکه آینه بولاد کبی پاک
 و مجلا اولتی کرک که قابل فیض و استفاضه اوله (بیشتر زان که شوی خالک
 در مکیده هاجر یکدور روزی بسر برده میخانه بیوی (محصول بیت) خطاب
 عام طریقه ییورر میخانه قیوسنک طهرانی اولمز دن اولرک برایکی کون
 میخانه سر برده سنده یل یعنی اواز دن اولرک میخانه به ملازم اول

(شکر انرا که در بار رسیدی بهار * بیخ نیکی نشان و کل توفیق بیوی *
 شکر آن لامیه و را حرف تعلیل که حرف بیان بیخ کوک نیکی یا حرف مصدر
 نشان بای تا کیده ایله فعل امر مفرد مخاطبدر دیک دیمکدر * محصول بیت
 خطاب عام طریقه ییورر آنک شکرانه سیچونکه بردخی بهاره ایدرسک ایلمک
 کوکنی دیک و توفیق کلکی قوله یعنی ایلمک اوزره اول و خدادن توفیق کرم
 طلب ایله معلوم اوله که بویا یکی بیت بر نسخه ده موجود اولدیفیچون یازلدی
 اگر چه که قافیدری مکرر واقعدر (کفتی از حافظ مابوی ربای آید * آفرین
 بر نفست باد که خوش بردی بوی * آفرین مقام تحسین و استزاده مستعمل
 لفظدر ترکی دله ده بویا یکی وجهله مستعملدر (محصول بیت) جانانه خطاب
 ایدوب بیورر که سن دیک ای جانان بزم حافظمزدن زیاقوقوسی کلور آفرین
 سنک تقسبکه اولسون که خوش ایلمدک قوقوی یعنی تحسین سکا که قوقوی
 کوزل دیوار سن آفرین بونده ایکی وجهه به متجمل در تأمل وله ایضا (سلام الله
 ما کر الیالی * و جاوبت المثانی و المثالی * سلام لفظ امر فوع مبتدا و لفظه جلاله
 مجرور و مضاف الیه ما حرف دوام کر فعل ماضی مفرد مذکر غائبدر نصر باندن
 مایله رجوع ایلمدکه دیمکدر لیالی لیلک جمعیدر تقدیر امر فوع کرک فاعلی
 و او حرف عطف جاوبت فعل ماضی مفرد مؤنث غائبه در مقاعله باندن
 معطوفدر کر فاعلنه مجاوبه محاورت معناسنه در یعنی مشارکت بین الاثنين
 ایکی کسه بری بریله جوابلشغه مجاوبه دیرلر مثانی مثنی نک جمعیدر و ایکیشیر
 قیللی سازلر طبرور کبی مثالی اصلی مثال ایدی نای مثله یایه ابدال اولمشدر
 مفردی مثلث ایدی اوج قیللی سازلرینه ایری طبرور کبی * محصول بیت *
 یوبیت بیت آتی به مر هو ندر مادامکه کنجه لر بری بری آردنجه کله و مادام که
 ایکیشیر و اوجر قیللی سازلر جوابلشغه یعنی اوبه و آواز و بره اللهم سلامی و سلامی
 (علی وادی الارالک ومن علیها * و دار باللوی فوق الرمالی * وادی الارالک
 اضافتی لامیه در وادی دره و ارالک مسوالک اغاچی مسوالک اغاچی دره سی
 دیمکدر وادی ارالک برمعین دره نک ایددر جار مع المجرور متعلقدر
 کان فعلنه ویا کائن اسمنه اعرایدن محلامر فوع خبر مبتدا در و او حرف عطف
 من اسم موصول ذات ذوی العقوله دلالت ایدر وادی به معطوف علیهاه قدر
 محصل به متعلقدر و جمله فعلیه صله در سلام تسلیم معناسنه ایددر کلام تکلم
 معناسنه اسم اولدیفی کبی و دار و او حرف عطف دارا و معناسنه در باللوی
 با حرف ظرف لوی لامک کسری و اولک قحیله قوم بیغشک اوجی که اگر چه
 اوله اکاد برلر جار مع المجرور متعلقدر کائن لفظنه اعرایدن محلامر و صفتیدر

از بحر هنج
 مفاعیلن مفاعیلن فعولن

دارند بونده بر معین لوانك اسمیست در كه اشعار عربیده مذکور در فوق طریقیه
منصوب متعلق در مقدر كائنه اعرابیدن محلا مجرور صفت بعد الصفتیدر
دارك زمانه اضافی لامیه در رانك كسر یله رملك جمعیدر قوم دیمكدر
خواجه نك یوكلاهی دلالت ایدر كه جانانی مسافر اولش اوله یاج طریقیه
ویا بر غیر طریقیه * محصول بیت * اللهك سلامی اولسون وادی ارا كه
وما بعد نده اولته یعنی وادی ارا كده اولته ورمالیدن یوقاری لوانه اولان دازه
یوایی بیت اشعار عرب اسلوبی اوزره واقع اولش پس یو طرز و طریقیه بی بیلین
یونی محقق الوقوع ظن ایدوب اطناب ایلینرله ككثیر كلماته اعتبار اولسون
(دعا كوی غریبان جهانم * وادعوبالتواتر والتوالی * دعا كوی وصف
ترکیبیدر غریبانه اضافت اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر وجهانه اضافت
لامیه در واو حرف عطف ادعوفعل مضارع متكلم وحده نصیر باینندن دعا
ایده رم دیمكدر بالتواتر یا بونده علی معنای متضمندر تواتر تعاضل بایندن
مصدر در تنایع معنایست یعنی بری بری آردنجه ككثیر ككثیر لوانی و او حرف
عطف توالی نده تعاضل بایندن مصدر در ولامده كسره صیانت یا ایچوند رایکی
مصدر عطف تفسیری طریقیه واقعدر * محصول بیت * جهانك غریبانه
دعا كوی علی التوالی والتواتر حاصلی عالم مسافر لوانه دعا ایده رم دانه از برا
جانان مسافر در پس خاصی عام تحتنه درج ایدوب دعا ایده رم یعنی جانانه دعا
ایده رم دیمكدر (بهر منزل كه روی آرد خدا یا * نكه دارش بحفظ لایالی * بهر
با حرف صله كه حرف رابط صفت روی آردك مقدم مفعولیدر خدا یا منادی
نكه دارش شین ضمیر مسافر جانانه راجعدر اول جانانی حفظ ایله دیمكدر بحفظ
لایالی با حرف مصاحبت و اضافت بیانیه لایالی یامی حرف نسبت ایدی
یامی کی * محصول بیت * یارب مسافر جانان هر منزله كه یوز كتوره یعنی
توجه ایلیه آتی لایالی حفظ ككثیر حفظ ایله یعنی هر نزه به كیدر سهانی خطادان
صافله (منال ای دل كه در زنجیر زلفش * همه جمعیت است آشفته حالی * مثال
فعل نمی مخاطب نالیدن ايكلمه دیمكدر كه حرف تعلیل زنجیر زلف بیانیه
شین ضمیر جانانه راجعدر همه بونده ادات تا كیدر جمعیتست مقدم خبر
آشفته حالی مؤخر مبتدا آشفته حال وصف تركیبیدر بریشان حال معنایست
ویا حرف مصدر (محصول بیت) ای كوكل جانانك زنجیر زلفنده ايكلمه زیرا انك
زنجیر زلفنده آشفته حالق محض جمعیدر یعنی جانانك زنجیر زلفنده محبوسلق
آزاده لك ومحض حضوردر (اموت صیابه یالیت شعری * منی نطق البشیر
عن الوصالی * ادوت فعل مضارع متكلم وحده نصیر بایندن اولیورم دیمكدر

رد سروری و شعری

صیابت آرزو و اشتیاق معناسنه در لفظا منصوب تمیزیدر اموتك یا حرف ندا
در منادی محذوف تقدیری یا صاح در لیت حرف در حروف مشبیه بالفعلیدن شعر
تقدیر منصوب اسمیست در لیت بك و یا ضمیر متكلم محلا مجرور مضاف الیهیدر
شعر ككثیر منی ظرف در زمانده نطق فعل ماضی ضرب بایندن البشیر لفظا امر فوع
فاعلی مرزده ككثیره بشیریدر لر عن حرف جر بشیره و نطق به متعلق اولغه قابلدن
وصال عن ایله لفظا مجرور و یا حرف اطلاق * محصول بیت * اشتیاق
جهتندن اولیورم یعنی آرزوی جانانك هلا كنه اولیدی علم اولیدی
مرزده جر چن وصالدن نطق ایدر یعنی جانانك سفردن قدوه بینك مستغنی
نه وقت ككثیر (نطق را حتی فی كل حین * زد ككثیره مونس فی كل حالی * نطق
فا حرف تعلیل در بیت سابقه مذکور اشتیاق و تمی وصاله حب حاك نكیمیه
مصدر در محبت معناسنه اعرابیدن لفظا امر فوع مبتدا مضافدر كافه
وكافی محلا مجرور مضاف الیه در راحت تقدیر امر فوع خبر مبتدا و یا ضمیر
متكلم محلا مجرور مضاف الیه فی حرف جر متعلقدر راحت جار مع المجرور
محلا منصوب مفعول فیه غیر صریحیدر راحتك حینده مضاف الیهیدر
ككثیر لیكن حرف جر تعین ایله ده نوعا صعبوت وار و یا حینده توتیدن مبتدا
حالت وقفده اما ما بعدینه وصل اواسه نه منون او قنور و او حرف عطف ذكرك
مونس جمله اسمیه می حینك را حتی جمله اسمیه سنه معطوف و اعرابی اول
منوال اوزره در فی كل حالی اعرابیده فی كل حین اعرابی كیدر بلا تفاوت
* محصول بیت * ای جانان سكا مشتاق اولوب بشیرك خبری غنی ایلدیکم
اكنچوندر كه سنك محبتك را حتمدر هر حینده و هر وقتده و سنی اكلام مونس
و یا رمدر هر حالده و هر طورده حاصلی سكا محبت و اشتیاق افراطله در خواجه
غیتیدن خطابه التفات ایلدی (سویدا ای دل من تا قیامت * مباد از سوز
وسودای تو خالی * سویدا انصغیر سودا در پورك اورتیه سننده او پوشمش
قاره فانه دیر لر دله و منه اضافت لامیه لر در تا انتهای غایت ایچوند رالی
معناسنه مباد فعل نهی مفرد غائب سودا بونده محبت معناسنه در و سودا ایله
صنعت اشتیاق واقعدر * محصول بیت * بنم دلك ایچی قیامت دك سنك سوز
وسودا كدن خالی اولسون یعنی عشقك كوكلدن خالی و كوكل عشقكدن
تبی اولسون حاصلی كوكلنده مر كوز اولان جانان مسافری منزله حضورده
نزیل ایدوب بیورر كه قیامت دك كوكلدن محبتك زائل اولسون بعض
نمخته ده از سر سودای تو واقع اولش اضافتله و لسل وجهه (بكایام وصال
چون نوشاهی * من بدنام رند لا ابالی * یام فعل مضارع مفرد غائبدر

شع خلوت که پارسایی لامیه لر در و یا حرف مصدر * محصول بیت * پارسا لر
 کوکلی نوری کبی محبت و در و دار سال ایدرم اول پارسا لقی خلوتخانه سنک
 شمعنه یعنی اول عابد و زاهد جانانه در و و تحیت ایدرم جائز در که بو غزل غزل
 سابقه مذکور اولان منسافر جانانه ارسال اولنه * نمی بینم از همدان هیچ
 برجای * دلم خون شد از غصه ساقی بجایی * ساقی منادی بجایی یا حرف خطاب
 محصول بیت * مصاحبه کردن هیچ بریسی برنده کورم یعنی یاران بزی قویوب
 کندیلر یورکم قان اولدی تنه القدن و غمدن ای ساقی قنده سن کل بزه همد ملک
 ایلدی (می صوفی اوکن بحامیه روشنند * که در تاجم از دست زهدریایی) می صوفی
 افکن بیاینه و صوفی افکن وصف ترکیبید را فکند نندن صوفی بیقچی شراب
 میفروشند فعل مضارع جمع غائب در صائر لر معناسنه که حرف تعلیل تاب
 حرارت و اضطراب معناسنه زهدریایی بیاینه و یا حرف نسبت * محصول بیت
 صوفی بیقچی یعنی مست او کار اید بیجی شرابی قنده صائر لر بکادالات ایلک
 زیر حرارت و اضطرابه بم ریایه منسوب زهددن پس باده نوش ایده بمکه ریام
 آشکاره اولسون زیرا باده نوش لغل زهد اضداد دندر (رفیقان چنان عهد
 صحبت شکستند * که کوی نبودست خود آشنایی * محصول بیت * رفیقار
 عهد صحبتی شویله صدیلر که دی بید که هرگز آشنائی اولمه شد ری یعنی بر مرتبه
 بد عهد لک ایلد بلر کانه که آرامزده هیچ آشنائی یوقدر (ز کوی مغمان رخ
 مگردان آنجای * فروشنده مفتاح مشکل کشایی * که آنجا مصراع ثانی به
 مرهوندر مفتاح مشکل کشایی بیاینه مراد شرابدر مشکل کشا و صف
 ترکیبیدر مشکل آجی معناسنه * محصول بیت * کوی مغماند یوز یکی
 دوندرمه که آنده مشکل آجی بیلق مفتاحی صائر لر یعنی شراب که
 مشکل کشادر آنده بیع اولور پس آندن اعراض ایلد (عروس جهان کرچه
 در حد حسنست * ز حد میبرد شیوه بیوفایی) عروس جهان بیاینه حد حسن
 لامیه * محصول بیت * جهان کلینی کرچه حد حسنه در یعنی کمال جالده در
 لیکن وفاسزلنی حددن آتیر ری یعنی زیاده بی وفاد که کسبه مرستی اولمز
 (دل خسته من کرش همتی هست * نخواهد زسکیندن مومایی *
 دل خسته من بیاینه و لامیه همتی یا حرف وحدت و یا تکییدر سکنیدن لان الف
 و فونله جمع اولاش وصف ترکیبیدر یا حرف نسبت و فون حرف تا کید طاش
 یورکلی دیمکدر مومیا انسان قدیدی یعنی با صدر مرمی و یا حرف مصدر
 بونده مراد دوا در ماندر * محصول بیت * بنم خسته و مجروح کو کلک
 اگر همتی و غیرتی و ارایسه طاش یورکلی مرستی کسه لر دن مومیا لقی دبلز

یعنی اخسار و نا کساندن دوا در مان استز حاصلی بنم مجروح کو کام اگر
 بلند همت ایسه اراذل و اسافلدن مرهم استزدیمکدر مومیا بیاینی وحدت
 ایچون طو تانلر حرف قافیه دن بیخبر اولد قلرندن غیری مستقیم معنایه ده
 واصل دکلر ایمش (بیاموزمت کیمیای سعادت * زهم صحبت بد جدایی
 جدایی * بیاموزمت یا حرف تا کید و آموزم فعل مضارع اخباره و انشایه
 متعل و تاضیر خطاب کیمیای سعادت بیاینه هم صحبت بد انشم قاعلک
 مفعولنه اضافتیدر جدایی جدایی تا کید لفظی قبیلندندر بر فعل تقدیر یله
 یعنی جدایی کن * محصول بیت * سکا او کرده بم و یا او کرده بمی سعادت
 کیمیاسنی بر امر هم صحبتدن جدائی ایلد جدائی ایلد یعنی کیمیای سعادت
 بر امر مصاحبدن اجتناب و احتراز در (مر اکر تو بگذاری ای نفس طامع *
 بسی پادشاهی کنم در کدایی * محصول بیت * ای طمعکار نفس اکر سنی
 کندی حالمه قورسک چوق پادشاه لقی ایدرم کدائی صورتده یعنی نفس
 طماع بکامانع و حائل اولمز سه کد القده چوق پادشاه لقی ایلرم اما نفس
 کد الغه رانی دکل (مکن حافظ از جور دوران شکایت * چه دانی توای بنده
 کار خدایی * محصول بیت * ای حافظ دوران و زمان جورندن شکایت
 ایلد سن نه بیلور سن ای بنده خدائی ایشنی یعنی جور و جفا و مهر و وفا خدائک
 ارادته در پس دوراندن شکایتک فائده می یوقدر و له ایضا (محرم هاتف
 میخانه بدولت خواهی * کفت بازی که دیرینه این در کاهی * دولتخواه
 وصف ترکیبیدر خواهیدندن دولت دبلی معناسنه یا حرف مصاحبت
 و یا حرف مصدر باز بونده ادا تا کید افاده ایدر ای الف ممدوده ایلد فعل امر
 مفرد مخاطبدر که حرف تعلیل دیرینه این در کاه اضافتی لامیه در دیرینه
 یا حرف نسبت و فون و هاد ادا تا کید در کاهی یامی ضمیر خطاب * محصول
 بیت * سحر و قنده هاتف میخانه بکادولتخواه لغل یعنی دوستلق جهتیله
 دیدی کل بری که بودر کاهل اسکیلرندن سن یعنی میخانه به چوقدن ملازمت
 ایدرسن حاصلی قدیمی بنده لرندن سن (همچو جم جرعته می کش که ز سر
 ملکوت * پر تو جام جهانین دهدت کاهی * عالم امر و عالم ملکوت عالم
 ارواح و روحانیان و عالم ملائکه به اطلاق ایدر لر و بو عالم ملک کبی ما آده به
 و مدنه توقی یوقدر بلکه خدائک امر یله بلا واسطه و سبب موجود اولمشدر شیخ
 کمال الدین عبد الرزاق کاشی کندی اصطلاحاتده بیورمشدر که بو عالمه آنکچون
 عالم امر دیر لر زبر انجدر کن امر یله موجود اولمشدر و شیخ محی الدین عربی
 قدس سره بیورمشدر که بو عالمه آنکچون عالم امر دیر لر که بو عالمه صافی امر در

و هیچ نمی یوفد ز بر او عالم اخلتک استعدادی برو چه لدر که آندۀ مخالفتۀ بول
یوفد که کانہی مترتب اولقی لازم کاه پر تو جام جهانین لامیہ و بیانیہ تقدیری
پر تو جام جهانین مادر ضرورت وزن ایچون مازل اولمشدر پر تو مبتدا و دہند
فعل مضارع مفرد غائب خبر مبتدا و فاعلی تحتندہ پر توہ راجع ضمیر و تا ضمیر
منصوب متصل مفعول اولی و اکاهی ثانیسی و یا حرف مصدر و ز سر ملکوت
مفعول غیر صریحی * محصول بیت * یو بیت * تمہ مقبول قول ہا تفدر جم
کبی می جرعه سنی چک تا کہ سکا اسرار ملکوتدن بزم جام جهانینزل
پر تو ای کاه خلق و برہ یعنی بزم جام عز جرعه سنی نوش ایہ تا کہ سنی جام جهانینما
کبی اسرار غیبیہ دن اکاہ ایلہ بعض نسخہ دہمی برہ ماد و شمش پس
معناجم کبی بزم جرعه مزی چک تا کہ آہ مجموع بیتک معناسنی جم کبی بزم
قدح چک کہ ملکوت سرندن جام جهانین ضیائی سکا خبردار لق و برہ
دین و جم کبی بزم جرعه مزی چک کہ ملکوت سرندن جهانین جامک
پر تو ای کبی سکا اکاه خلق و برہ دین بی معناسو بلہ دہبری برینک اثر نچہ کشدر
(بردر میکہہ زندان قلندر باشند * کہ ستانند و دہند افسر شاہنشاهی *
قلندری زندانہ قیاس اید یچک قلندر ان دینک کرل ایدی لیکن وزن ضرورتدن
زند ان جعیلہ اکتفا ایلدی و اضافت بیانیہ در کہ حرف رابطہ صفت ستانند
فعل مضارع جمع غائب آلورلدیمکدر دہندہ فعل مضارع جمع غائب و بررلر
معناسنہ افسر شاہنشاهی یا حرف نسبت اولنجہ اضافت بیانیہ اولوراما
مصدر بہ اولنجہ لامیہ در و ابکی فعل افسردہ تازع ایلدی * محصول بیت *
میکہہ قبوسندہ قلندر زندلر اولورلر کہ پادشاہلرہ تاجی آنلر و بررلر و آنلر آلورلر یعنی
عالم ملکدہ تصرف ایلین عشق میخانہ سنک یادہ نوش عاشق لدر بد حاصلی بکک کی
و پادشاہلغی و برن آلان عشاق جاناندر جانان امریہ (خشت زیر سر و برنارک
ہفت اختر پای * دست قدرت نکر و منصب صاحب جاہی * یو بیت زندان
قلندر احوالن بیان ایدر خشت کر پیچ زیر سر لامیہ و او حرف حال تارک و انک
فتحیلہ دہہ معناسنہ در ہفت اخترہ اضافت لامیہ در ہفت اختردن مراد سبغہ
سیارہ دریای تقدیری سرشان و پایشان در ضرورت وزن ایچون ضمیر لزل
اولندی دست قدرت بیانیہ و نکرلر مقدم مفعولی نکر نوک کسری و کافک
فتحیلہ فعل امر مفرد مخاطب نظر ایہ دیمکدر و او حرف عطف منصب
صاحب جاہ لامیہ صاحب بانی ضرورت وزن ایچون ساکن او قنور
خصوصا کہ دیلار زندہ بانی ساکن اوقی جاریدر جاہی بانی حرف تکمیل * محصول
بیت * خطاب عام طریقہ لہ بیورر مذکور قلندر لزل کمال فسادن باشلری التندہ

و در سروری و شمع

یصدق برہ کر پیچ در حال بو کہ ایاقلری سبغہ سیارہ او ستندہ در یعنی طاش
یصد انوب طباق دوشلر اما سیرانکاه و جولانکاهلری یدی فلاکدن
یوقاریدر دست و ید قدرت کور و صاحب منصب منصبی یعنی بوتلرک عالمقدا
و بلند مر تبہ لری کور حاصلی ظاہر لری صورت کدادہ و باطنلری فوق سمادہ
مجموع بیتک معناسنی کر پیچ باش التندہ و یدی یلدزدہ سی اوزرہ ایاق قدرت
الین کور و صاحب منصب منصبی دین عجب برینان سو باش و مصراع
ثانیٹک معناسنی قدرت الی و صاحب جاہلق منصبی کور دین یای
مصدر یدہ خوب اصابت ایلش (مرما و در میخانہ کہ طرف یامش * بفلک
برشدہ دیوار بدین کوتاہی * مرما و در میخانہ و او حرف مع کہ حرف تعلیل
طرف بام لامیہ رای ساکن اوقومق تصرفات عجمندر بام طام معناسنہ در
یعنی اراستی شین ضمیر میخانہ بہ راجعدر بفلک با حرف صلہ برشدہ چتمش
دیمکدر دیوار مبتدا بدین کوتاہی خبری تقدیری دیوارش در ضرورت وزن
ایچون ترک اولندی جلہ اسمیہ میخانہ دن حال واقع اولش کوتاہی یامی
حرف مصدر * محصول بیت * بزم یامش میخانہ قبوسیلہ در یعنی اکاملا ز من
ز بر اطامنک جاتی فلکچہ ققمش حال بو کہ دیواری بوقصہ لقدہ در یعنی در
وبام میخانہ عشق کر چہ ظاہر است کورینور اما حقیقتا عموقہ چقمش
مجموع بیتک معناسنی بزم یامش و میخانہ قبوسی کہ اول میخانہ طامنک کاری
فلک اوزرہ اولش بواجق قلندر دین و بزم یامش و میخانہ نک قبوسی کہ انک طامنک
کاری فلک اوزرہ کشدر دیواری بواجق قلندر دین قتی الحق کشدر (با کدایان
در میکہہ ای سالت راہ * بادب باش کراز سر خدا اکاهی * محصول بیت *
میخانہ قبوسنک کدالریہ ای عشق یولنک سالتی ادبلہ اول کر سر خدا دن
اکاہ ایسنک یعنی عاشق سالت کرہ تعظیم و تجلیل اوزرہ اول کر اسرار الہدن
خبردار ایسنک حاصلی ظاہر حاللر نہ ناظر اولہ کہ باطنلری اوزرہ عالمدہ در یعنی
خدایہ معاملردر (اکرت سلطنت فقر بخشند ای ذل * کترین ملک تو
ازماہ بود ناماہی * محصول بیت * ای کوکل اگر سکا فقر سلطنتی بغش لرسہ
یعنی سنی عالم فانیہ ایصال ایدر لرسہ سنک اکسکرلر ملکات یعنی ملککنک
ماہدن ماہی بہ دل اولور یعنی تمام دنیا بہ پادشاہ اولور سن (قطع این مرحلہ
بی ہمرہی خضر مکن * ظلماتست بترس از خطر کراہی * قطع این مرحلہ
اضافتی مصدرلر مفعولنہ اضافتیدر مرحلہ قونیق بر منزل معناسنہ اما
یونندہ کو چچک بر مراد دز یعنی طریقی ہمرہی خضر لامیہ و یا حرف مصدر
خطر اشراق علی الہلا کدر یعنی ہلاکہ کہ قرب اولمقدر کراہی یا حرف مصدر

* محصول بیت * بو عشق مر حله سنی خضر بولد اشلغفسر یعنی حضرت
خضر رسکا بولد اشل اولمخه عشق مر حله سنی قطع ایلکه قصد ایله زیرا
بو طریق طلبا بدر آرزو نلق خطر نندن صقین حاصلی عشق بولنه قولانغوز سر
گیرمه زیرا اوتهمی قرا کولقدر بولدن آزار سن غافل اولمه (حافظ خام طمع
شرعی ازین قصه بدار * عملت چیست که مر دش دو جهان میخواهی * حافظ
متادی و اضافتی بیانیه خام طمع وصف ترکیبیدر شرعی یا حرف تکبیر ازین این
اشارتد مرزد دو جهان طلبینه مر دمیک ضعیله اجرت یعنی کرامعنا سینه در
* محصول بیت * ای خام طمع علی حافظ بوقصه دن شرم طوط یعنی اوتان عملک
ندر که اکایکی جهانی اجرت دیلرسن یعنی نه ایش ایشلدن که اکایکی عالمی
جزا و عوض استرسن پس بواشدن اوتان (تودر فقر ندانی زدن از دست مده
* مسند خواجکی و مجلس توران شاهی * در فقر لامیه در مجاز اندانی
بونک کبی بر لده توان معناسنه در یعنی قادر دگلسن از دست مده مصراع
ثانی به مر هوند مر مسند اسم مکان در تکیه کاه معناسنه یعنی سو یکنه جنگ
بر خواجکی دن مر ادوزار بدمسند خواجکی اضافتی بیانیه در توران شاه شاه
شجاع عل وزیر اعظمی اولمشدر ته که رساله ده مفصل بیان اولمشدر * محصول
بیت * خواجه تنزل طریق بقیله نفسنه خطاب بیوررسن فقر قیوسنی فاقه
قادر دگلسن یعنی فقر حکم که متعل اولتر سن پس الگدن وزارت مسندینی
و توران شاه مجلسی و برمه یعنی ای حافظ سن فقر و فاقه طاقت کتوره مر سن
امیدی وزیرک ملازمتی ترک ایلکه که سکا غنا حاصل اوله خواجه نک مرادی
حسن طلبدر مقصود خواجه به واصل اولمشدر مخلص بیتنی مذکور
بیتدن مؤخر ابراد ایلشدر عفا الله تعالی عنهم و له ایضا) سینه مال مال در دست
ای دریغ امر همی * دل ز تنهایی بچان آمد خدا یا همی * مال مال طوطی
دیمکدر ای حرف ندانمادی محذوف ای یاران دیمکدر دریغ حیف معناسنه در
یعنی ادات تغابن و الف حرف ندبه و جائز در که منادی دریغ اوله مندوب طریق
ای دریغ ادیمک اوله پس ای غریبه و معناسنه اولور مر همی یا حرف وحدت
دل مبتدا بچان آمد خبری ز تنهایی و بچان آمده متعلقدر خدا یا منادی
همدی همدم مصاحب یا حرف وحدت خدایی ندای ایلکدن مر ادقنی در
محصول بیت * سینه در دله مال مالدر ای دریغ بود دره بر مر هم اولسه یعنی
درمان اولسه کوکل تنه القدن جان کلدی یعنی جانندن بکرنندی و اوصاندی
یارب بکار همدم که بی تنه القدن خلاص ایلنه خواجه الم عشق و در
فراقدن شکایت ایدر (چشم آسایش که دارد از سپهر تیز رو * ساقیا جانی

از بحر مل

فَاعْلَانِ فَاَعْلَانِ فَاَعْلَانِ

یا ورنایا سایم دی * چشم آسایش لامیه چشم امید معناسنه در
آسایش اسم مصدر در آسایدندن که اسم در کیم معناسنه سپهر تیز رو بیانیه تیز رو
وصف ترکیبیدر رویدندن تیز رو بیانی معناسنه جانی یا حرف وحدت یا حرف
تعلیل یا سایم فعل مضارع نفس متکلم و حده دی دم بونده نفس و ساعت
معناسنه * محصول بیت * سپهر تیز رو دن آسایش و راحت امیدین کیم طوتار
یعنی کسه آندن حضور امیدین طوتار پس ای ساقی بر قدح باده کثورتا کیم
بر نفس و بر ساعت آسایش و حضور ایدیم (خیر تا خاطر بدان ترک * مر قندی
دهیم * کرشمش بوی جوی مولیان آید همی * خیر خطاب عام قالی دیمکدر
تا حرف تعلیل خاطر دهیمک مفعول صریحی و بدان غیر صریحی ترک * مر قندی
بیانیه * مر قندی بیورد یعنی تشبیه طریق بقیله اولق جائز و حقیقتا اولق جائز
دهیم فعل مضارع متکلم مع غیره و یا فعل امر متکلم مع غیره که حرف رابط
صفت نسیم بونده یل در باد معناسنه و شین ضمیر که راجعدر و یا ضمیر فاعله
بوی جوی مولیان لامیه و بیانیه در جوی ابرماق و مولیان بر معین ابرماق
اسمیدر آید همی اصلنده همی ایدایدی ضرورت وزن و قافیه ایچون تقدیم
و تأخیر اولندی ته که رودکی سلطان نصر بن احمد سامانی به سو یلدیکی غزله
واقعدر بیت * باد جوی مولیان آید همی * بوی یار مهر بان آید همی
* محصول بیت * قالی تا خاطر مری اول * مر قندی محبوبه و برهلم که انک
نسجیدن مولیان ایرمفی قوقوسی کلور * زیرکی را کفتم این احوال بین
خندید و گفت * صعب کاری بو العجب حال پریشان عالمی * زیرکی را یا حرف
وحدت و را ادات مفعول این احوال بیورد یعنی احوال عشق و محبت اشارتدر
بین فعل امر مقرر مخاطب * کوردیمکدر خندید و گفت مصراع ثانی به
مر هوند مر مقول قولده مصراع ثانی در صعب چتکدر مشکل معناسنه
کاری یا حرف وحدت بو العجب مبالغه ایه عجبندن کایتدر ابو العجبندن محقق
عجب بابائی دیمکدر حالی یا حرف وحدت عالمی یا سیده بویه در * محصول بیت
برزیر که دیدمکه بو احوال عشقی کور سیر ایل اولده کولدی و دیدی بر مشکل
ایش و بر بو العجب حال و بر پریشان عالمدر بو احوال عشق بیورد یعنی عشق
در دولا و محنت و المدن کایتدر که اکامبتلا اولان هرگز حضور و حضور کور مر
بلکه دائم کوزی با شلی و با غری با شلیدر (سو ختم در چاه صبر از بهران شمع
چکل * شاه ترکان غافلست از حال ما کور ستمی * چاه صبر بیانیه شمع چکل
لامیه شاه ترکانده لامیه در شاه ترکاندن مر ادافر آسایدر بوییت تلمیحدر
شاهنامه قصه لرینک برینه که سابقا میم قافیه سنده مفصل ذکر یکمشد

شول غزلده که مطای بود در مطلع * بی نوای سرور و ان با کل و کاشن چه کنم *
 زلف سنبل چه کشم عارض سوسن چه کنم * بوغز زده بر بیتله بوقصه به
 تلخ بیور مشدر بیت * شاه ترکان چو بنسندید و بچاهم انداخت *
 دستگیرانشود دست تهنیت چه کنم * محصول بیت * اول چکل محبوبیدن
 اوتری صبر چاشنده یا ندیم یعنی جانان ایچون صبر ایده هلاک اولدم شاه
 ترکان یعنی جانان بزم احوال المزدن غافلدر قتی بر رسم یعنی قتی بریار مشفق که
 بزی الم فراقدن خلاص ایدوب وصال جانانه سبب اوله رسم بیرنی چاهدن
 خلاص ایدوب وصال سروره سبب اولدینی کبی محبوبی چکله تخصیص
 بیوردی زیر اشهر چکل ترکستانده در وافر اسباب ترکستان پادشاهی ایدی
 (در طریق عشق بازی امن و آسایش بلاست) ریش باد آن دل که بادر دوق
 خواهد مرهمی * طریق عشق بازی بیانه عشق باز محبوب دوست
 معناسنه در ویا حرف مصدر ریش یاره در امان بونده مجروح معناسنه در که حرف
 رابط صفت مرهمی یا حرف تکبیر * محصول بیت * محبوب دوستان
 طریقه قنده امن و آسایش بلاد یعنی بوطریقده حضور و صفای قدر بلکه همان
 درد و بلاد پس مجروح اولسون اول کوکل که سنگ درد که مرهم استری یعنی
 عشق دردینه درمان استین کوکل درد دن خلاص بولسون (اصل کام
 و ناز را در کوی زندان راه نیست * رهروی باید جهان سوزی نه خای بی غمی *
 ناز را ادا ت صله و در بای صله معناسنه در رهرو وصف ترکیبیدر بوله کیدیچی
 یعنی سبالت عشق و یا حرف وحدت جهان سوزده وصف ترکیبیدر جهان
 یا ندر بی معناسنه یعنی جهانندن مستغنی حاصلی تارک دنیا دن عبارتندر
 و یا حرف وحدت خای بی غمی یا ریده وحدت ایچوندر * محصول بیت * مراد
 و ناز اهلنه رندلر محله سنه بول بوقدر یعنی بونلر رندلر یار و بولداش اولملر
 حاصلی رندلر بشقه فرقه و بونلر بشقه در پس بوطریق عشقه بر عاشق سالت
 جهان سوز کرک یعنی دنیا دن بکمش بر عاشق کرک بر غم سز خام کرک
 یعنی عشق درد و غمی اختیار ایلین خام کرک مصرع ناینده یاری حرف
 مصدر طوب معناسنی سالت که جهان ترک اید بیجیل کرک حاملی غم سز کرک
 کرکزدین معنای بیتدن و قافیه دن بچیر ایش (آدمی در عالم خاکی غمی آید
 بدست * عالمی دیگر باید ساخت و ز نو آدمی * آدمی یا حرف وحدت عالم خاکی
 بیانه و یا حرف نسبت عالمی یا حرف وحدت و ز نو آدمی یا حرف وحدت و یا تکبیر
 * محصول بیت * عالم خاکی ده بر آدم اله کلز یعنی ابو کسه اله کلز حاصلی
 ابو آدم بولمز پس بر غیر عالم خلق ایلک کرک و یکیدن بر غیر آدم خواجه

در غمی

مرد

مرد ملت و کرم کاور آدم بولمزد یغندن شکایت ایدر یعنی ایلک کلور کسه نایا بدر
 منه سنده اولکی آدمیده یا حرف نسبتدر دین اصابت ایلمش (کر به حافظ
 چه سنجید پیش استغنا ی عشق * کاندین طوفان نماید هفت دریا شبنمی) کربه
 حافظ لامیه سنجید فعل مضارع مفرد غائب طار تاردیمکدر یعنی نه وزن کتور
 و نه تأثیر ایدر استغنا ی عشق لامیه کاندین که حرف تعلیل و این استغنا ی
 عشقه اشارتدر طوفان صوینک طائمه سی شبنمی یا حرف وحدت * محصول
 بیت (عشق استغناسی قنده حافظک کربه سی نه وزن کتور یعنی نه اعتباری
 وار زیر طوفان استغنا ی جانانده یدی دریا بر شبنم کور بر نور یعنی دریای
 استغنا ی جانان قنده حافظک کربه سنک بر قطره چه چیزی و اعتباری بوقدر
 حاصلی حافظک اغملسی استغنا ی جانانه تأثیر ایلزوله ایضا (ساقی بسا که شد
 قدح لاله پرزی * طامات تابچند و خرافات تابکی * ساقی منادی که حرف
 بیان قدح لاله بیانه طامات رسوم و عادات صوفیه به دیرلر بونده الی معناسنه
 در خرافات خاتک هیله کیچه رده سویلشن قصه لره و حکایه لره دیرلر بونده
 مراد بودر بر معنای دخی وارد که سابقا مین قافیه سنده ذکر یکمشد
 بیت * خیر تا خرقة صوفی بخوابات بریم * سطح و طامات بیازار خرافات بریم
 دیدیکنده * محصول بیت * ای ساقی کل که لاله قدحی میدن طوبطلو اولدی
 یعنی فصل بهار کلدی لاله نک قیزار منی شرایله طلوصر چه قدح به بکر تمشدر
 رسوم و عادات صوفیه نیچه به دل و کیچه قصه لری و افسانه لری بقتنه دل
 یعنی اولور اولز سنه لره عمر کی بکور ملک نیچه بر پس یاده کتور که عشق و محبتدن
 مضاجبت ایده لم (بکدر ز کبر و ناز که دیدست روز کار * چین قبا ی قیصر و ترک
 کلاه کی * بکدر خطاب عام و یا مذکور ساقی به خطاب اوله که حرف تعلیل
 دیدست اصلنده دیده است در نه که نیچه کره مر و یا باشد روز کار فاعلی چین
 قبا ی قیصر لامیه لدر و چین مفعول دیدست در و بوم و بومکام معناسنه در
 ترک کلاه کی ده لامیه لدر و روم پادشاهلر نه قیصر اصطلاح ایدر لروکی بر اولو
 پادشاهک اسمیدر * محصول بیت * کبر و نازدن کیچه یعنی کبر و نازی ترک ایله
 زیر روز کار قیصر پادشاهک قفتای بوکنی یعنی دورلد یکنی و کی پادشاهک
 کلاهی ترکی کور مشدر یعنی دنیا نیچه پادشاهلر کور مش قوجه قریدر
 حاصلی جوق کو یکیدن آرمش عجزدر (هشیار شو که مرغ چن مست
 کشت هان * بیدار شو که خواب عدم در پیست هی * هی حاضر اول یعنی
 غافل اوله * محصول بیت * مخاطب سابقه خطاب بیورر هشیار اول یعنی
 آیل ز برامرغ چن یعنی بلبل کل عشقیله مست اولدی اکاه اول و خواب

از بجه ضارع

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

غفلتدن اویان زیر خواب عدم کبر و در یعنی بلبل شراب عشق کلاه مست
اولش یعنی بر حیوان ایکن عشق و محبتدن خالی دکلدر پس آگاه اول باده عشق
مستی اوله دن غافل اوله و بیدار اول که عدم اویقوسی آرد مرده در پس عمر کی
حیوانات کبی غفلتله بکورمه بلبل کبی محبت جانانده بکور (خوش ناز کانه
میجی ای شاخ تو بهار * کاشفتگی مبادت از آسیب بادی) چی فعل مضارع
مفرد مخاطب صالتورسن دیکدر شاخ تو بهار لامیه که حرف رابطده آشفته
پریشان و قرش مورش دیکدر کاف های رسمیدن بدلدرایای مصدریه ایچون
مبادت تاضعیر خطابدر شاخ تو بهار آسیب لغتده یان باشی کله که دیرلر اما
بونک کبی برلرده اضطراب و مشقت مراد در بادی لامیه تاریخ جلا ایددی
قش اول آیینک امیدر اما بونده مراد قشدر * محصول بیت * ای تو بهار
شاخ خوش ناز کانه صالتورسن قش بلی شدتدن سکا ضرر و پریشانلق
اولسون بادی تخصیص شاخ اعتباریه در که مراد جاناندر و الا جانانده دعا عموم
اوزره اولق لازمدر (بر مهر چرخ و شیوه و اعتماد نیست * ای وای بر کسی که
شد این زمکروی * مهر چرخ لامیه محبت چرخ دیکدر ای حرف ندا منادی
مخدوف ای یار دیکدر وای فارسیده عربیده و بل معناسنه در عذاب و جهنم
دیکدر که حرف رابط صفت ایمن همزه نك و میم کسره لایه امین معناسنه در
مکروی لامیه ذروی و اول فحیه ضمیمه غایدر اوکی * محصول بیت *
چرخ محبتنه و شیوه سنده اعتماد بوقدر یعنی اعتماد جائز دکل ای یاران وای
بر کسیه که انک مکرندن امین اولدی (فردا شراب کوثر و حور از برای ماست
وامر و زین ساقی مهر و جامی * محصول بیت * ایرنه جنده شراب کوثر
و حور بزم ایچوندر بوکون دخی آی یوزلی ساقی و جامی بزم ایچوندر یعنی
دنیا و آخرت ذوق و صفای مؤمنلر ایچوندر حاصلی مؤمنلر حقیدر (باد صبا
زعهد صبا یاد میدهد * جان دارویی که غم ببرد درده ای صبی) عهد بونده زمان
معناسنه در صبا صادق کسریله صبوتندر میل معناسنه اما بونک کبی
برلرده اوغللق مراد در جان دار و جان اوقی دیکدر یعنی جان علاجی اصلنده
داروی جان ایدی اضافه تله تقدیم و تاخیرله ترکیب مزجی ایلدیلر و با حرف
وحدت که حرف رابط صفت ضمیمه صادق و بان فحیه صینک تصغیردر
اوغللق معناسنه * محصول بیت * باد صبا زمان صبا دن یاد و بر یعنی
نازه آن زمانی اکر در حاصل تاره بهار زمانیدر پس ای اوغللق بر جان
اوقی که غم و غصه بی کیدر و بر یعنی باده صون ایچلم که غم و غصه مزجی
کیدر سون (حشمت مبین و سلطنت کل که کترده فرانش باد هرورقش را

بزی بری * تقدیر کلام حشمت و سلطنت کل مبین در که حرف تعلیل کسرتدر
فعل مضارع مفرد غائب دوشردیمکدر بعض نسخه ده کسرتدر ینه بسپرد
دوشمش بانک ضمیمه و کسریله لغتدر چکتر معناسنه ایکی وجهه بیه قرینه وار
فتائل فرانش باد صبا بیانه هرورقش شین ضمیر که راجعدر را ادات مفعول
بزی بری با حرف صله و اضافت لامیه در بی بایدن محققدر ایاق معناسنه
محصول بیت * کلک حشمت و سلطنت بیانه که فرانش باد آنک هرورقش ایاق
آکنده دوشرو یا ایاق آکنده چکتر یعنی ظاهر الطافت و صفاسنه باقیه زیاده
سریع الزوالدر (درده بیاد حاتم طی جام یک منی * نایامه سیاه بخیلان کنیم
طی * درده در حرف تا کیدوده دالک کسریله فعل امر مفرد مخاطب و بر
دیکدر یک منی سابقا بیان اولندی که اصلنده مناییدی الفله عجم تصرف
ایدوب منی دیدی عیسایه عیسی و موسایه موسی دیدکاری کبی حاصلی
جام یک منی ایکی بطنان مقداری شراب آلان قدحه دیرلر تا حرف تعلیل نایامه
سیاه بخیلان بیانه و لامیه در نایامه سیاه دفتر اعمال سیادتدن کایتدر بخیلان
بونده خسیان معناسنه در نایامه کنیک مفعول اولی و طی مفعول ثانیه سیدر
طی دورمک معناسنه در * محصول بیت * خطاب عام طریقیله بیورر حاتم طی
یاد پنه جام یک منی بی و بر یعنی ایکی بطنان شراب آلودی و بر تا کیم بخیلانک
واخسانک قاره دفتر بی طی ایده لم یعنی آنله عرض حاجتی ترلایدلم یعنی اول
مجر مله احتیاج ککوستر میلم مصراع اولک معناسنی و بر حاتم طی یاد پنه
بر بطنانلق قدحی دین و حاتم طیک شوقنه بر بطنان جام و بر دینلر حق ادایی
و بر عیشلر (آن بی که دادرنک و لطافت بارغوان * بیرون فکند لطف مزاج
از رخش بخوی * که حرف رابط صفت بارغوان با حرف صله آن می مبتدا بیرون
فکند خبری لطف مزاج لامیه و فکند لفاعلی و مفعولی مقدورنک و لطافت
رخش شین ضمیر ارغوانه راجعدر بخوی با حرف مصاحبت خوی و اور میله
در در عرق معناسنه * محصول بیت * اول می که ارغوانه رنگ و لطافت
و یردی اول می ارغوانک رخندن لطف مزاجیله رنگ و لطافتی عرقله طشره
براقدی یعنی در ایل طشره دو کدی یعنی ارغوانک رنگ و لطافتی که وار
ایچدی یکی باده رنگ لطف مزاجیله عرقله طشره چقمشدر حاصلی ارغوانک رنگ
و لطافتی ایچدی یکی باده رنگ اثریدر که در ایله رخندن ظاهر اولمشدر (مسند بیباغ
بر که بخندمت چو شد کان * استاده است سرو و کر بسته است فی * مسند
تکیه گاه معناسنه در بیباغ با حرف صله بر فعل امر مفرد مخاطب ایلد دیکدر که
حرف تعلیل بخندمت با حرف تعلیل و با حرف طرف چو شد کان مصراع ثانی به

مهر و ندر استاده فعل ماضیدن قسم در طور مش معناسنه کر بونده قوشق
معناسنه در بیل معناسنه ده اولغه قابلدنی قامش در * محصول بیت
تکیه کاهکی باغه ایلت که سنک خدمتک ایچون و یاسنک خدمتکده قوللر کی
سروایاغ اوزره طور مش وئی کر بغلش یعنی سنک قدومکه منتظر لر در
(بشنو که مطربان چمن راست کرده اند * آهنک چنک و بریط و آواز عود وئی *
راست کرده اند یعنی اویدر مشلر و وزن و بر مشلر * محصول بیت) آداعطر بقیله
سوررایشت که چمن مطرباری اویدر مشلر و وزن و بر مشلر چنک و قپوز
آهنککه و عود وئی آواز نه یعنی مرغان چمن هر بریسی بر دور لو نغمه ایدوب
همسازو هم آواز اولمشلر همان جمع عبرت کر که ایشیدوب بند آله مطربان
چنی نباتات معناسنه اخذ ایلین مواخذ اولغی کرک (حافظ حدیث سحر فریب
خوشت رسید * تا حد مصر و چین و باقصای روم وری * حافظ منادی
حدیث سحر فریب خوشت بیایه لردز سحر فریب وصف ترکیبیدر
فریبیدن سحری الدایچی معناسنه یعنی سحر سنک سوزنک مسحوری
و فریفته می در رسید مصرع ثانی به مهر و ندر تا انتهای غایت ایچوندرالی
معناسنه باقصای باحرف صله و رومه اضافتی لامیه دروری بر شهرک اسمیدر
رومه معطوف * محصول بیت * ای حافظ سنک سحری فریب ایدوب الدایچی
کوزل سوزنک مصر و چین سرحد نه ذل و روم وری غایتنه ذل ابرشدی یعنی
تمام عالمه منتقم اولدی وله ایضا (شهرست بر ظریفان و زهر طرف نکاری
یاران صلاهی عشقت کر میکنید کاری * خواجه شهر شیرازک آدمربنی
ظرافتله وصف ایدر * محصول بیت * شهر من طرفان طوبطلو بر شهر در
و هر جانبدن بر نیکار پیدادرای یاران عشقه صلا در کر رایش ایشلر سکر یعنی
اگر عاشق ایدر سکر تخمیدر (چشم جهان بیند زین تازه ترجوانی) در دست
کس نیفتد زین خوبتر نکاری * چشم جهان لامیه تقدیری چشم اهل
جهاندر * محصول بیت * اهل جهانک کوزی بوندن تازه رک بر جوان
کور من بر عهد جوانه اشارت ایدر و کسه نک الله کیر من و دشمن بوندن
خوب رک بر نیکار * جسمی که دیده باشد از روح آفریده * زین خاکیان مبادا
بر دامنش غباری * جسمی یا حرف وحدت که آمد در کیم معناسنه خاکیانندن
مراد خا که قرار ایلندر در زیر یا حرف نسبتدز والف و نون ادات جمع خا که
منسوبلر دیمکدر مبادا الفه و مباد الفه من لغتدر اولسون دیمکدر دعاده
مستعمل نمی غائب شکیلدر غباری یا حرف تکید در * محصول بیت) روحدن
برادلمش بر جسمی کیم کور من اوله یعنی کیم کوردی بوخا کیلردن دامننده

از بحر مضارع
مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

غبار اولسون یعنی دامن پا کنه اغیاردن توز و نمسون عدم تلویندن کایتدر
(چون من شکسته را از پیش خود چه رانی * کم غایت توقع بوسبست یا کاری
شکسته یا حرف وحدت و همزه حرف توسل و را ادات مفعول رانی فعل مضارع
مفرد مخاطب سور رسن دیمکدر رانیدن کم که حرف تعلیل و میم متکلم معناده
توقعه مقید در توقع تقدیرنده بومی یا می حرف وحدت یا بونده حرف عطفدر
عربیده اوام معناسنه کاری یاسیده وحدت ایچوندر * محصول بیت * بنم
کبی بر شکسته بی کندی یا نسکدن نه سور رسن یعنی بی یا نسکدن سورمه زیر
غایت توقع و امیدم سندن بر پوسد رویا بر کار پس بوقدر حزوی نسنه ایچون بی
یا نسکدن سورمک انصاف دکلدر (می بیغشت بشتاب وقتی خوشبشت
در باب) سالی دکر که دارد امید تو بهاری (غش غینک کسری و شین مشددله چرک
معناسنه اسمدر نصیر یا بندن مصدری غشاش کلور غینک کسریله اما عجم غش
او قور غینک فحیله یننه چرک معناسنه وقتی یا می حرف تکید در در باب آله
و تدارک آله معناسنه در سالی دکر یا حرف وحدت که اسمدر کیم معناسنه
نوبهاری یا حرف تکید * محصول بیت می صافیدر پس ایچمکه عجله آله و قتده
خوشدر تدارک اوزره اول یعنی وقتک قدر بی بیل بر بیل دخی نوبه سارامیدک
کیم طوتار یعنی بر نوبه ساره دخی ابرشکه کیم امیددی وار پس بویل
نوبه سارنده می بیغشی نوش ایلکی غنیمت بیلک کرکدر (در بوستان حریفان
مانند لاله و گل * هر یک گرفته جامی بر یاد روی یاری * جامی ویاری یاری
وحدت ایچوندر * محصول بیت * بوستانده باده نوشلر لاله و گل * کبی
هر بریسی بر یارک رویی یاد یننه بر جام طو غش یعنی هر بریسی بر نیکارک رویی
شو قنه پیاله نوشدر لاله بی ایاقلی قدحه و کلی ایاقسز قدحه تشبیه ایلشدر
(چون این کره کشایم وین راز چون غمایم * دردی و سخت دردی کاری
و صعب کاری * چون و او اصلیه آله نیچه دیمکدر * کیف معناسنه کره
کاف عجمینک و رانک کسریله دو کم معناسنه در کره بونده مشکل عشقدن
عبارتدر راز دنده مراد از عشق دردی و کاری یاری وحدت ایچوندر و اوایل
حالت افاده ایدر * محصول بیت * بو عشق دو کئی نیچه آچایم و بو عشق
منزنی نیچه کو ستره یم بو بردرد در اما قتی درد و بو برایشدر اما مشکل ایش
یا خود حال بو که قتی در دو حال بو که مشکل ایش یعنی دیناده عشق مشکلی کبی
محکم مشکل اولمز (هر تاره موی حافظ در دست زلف شوخیست * مشکل
بودنشتن در ایچنین دیاری * تاره های رسمیه و تاره ستر قیل و تل
معناسنه در شوخی یا حرف وحدت * محصول بیت * حافظک صاحبک

هر برقیلی بر شوخ زلفی آئیده در پس بونجیلین دیارده او تورمق مشکل اولور
یعنی بونجیلین غارتگری و بیغما جیسی چوق عملکننده او تورمق زیاده مشکلدر
الله قورناره وله ایضا (صباونکته آن زلف مشکبوداری * بیاد کار بمانی که
بوی اوداری * صبا منادی نکته اصلنده اغزل طاتلی قوقوسیدر اما بونده
مطلقة کوزل قوقوسیدر ادر زلف مشکبو بیانه مشکبو وصف ترکیبیدر
بیاد کار با مقصد رتا کید ایچون یاد کار کندنی ا کدر یچیدر تحفه معناسنه
بمانی با حرف تا کید مانی فعل مضارع مخاطب قاله سن دیمکدر که حرف تعلیل
بوی اولامیه در * محصول بیت * ای صبا سن اول مشک قوقولوز لفلک بوین
طوتارسن یعنی آنک بوی ورا سنده روز کارده تحفه قاله سن که آنک قوقوسن
طوتارسن یعنی آنک قوقوسی ورا سنده یا خود روز کارده تحفه قاله ورسن زیرا
آنک بوی ورا سنده یعنی زمان مدید قاله سن و یا قالورسن دیمکدر حاصلی مانی
فعلی اخباره وانشایه متجملدر مانی فعلی بکزرسن معناسنه اخذ ایلین
معنای بکزرده مش (دلم که کوهر اسرار حسن و عشق دروست) توان بدست تو
دادن کرش نکوداری * که حرف رابط صفت کرش شین دله راجعدر کوهر
اسرار حسن بیانه ولامیه در * محصول بیت * بنم کوکام که اسرار حسن
و عشق جوهری آنده در آتی سکا و بر من اولور ا کراو طوتارسن یعنی کوکام
حسن و عشق اسراری جواهری شاملدر یعنی ایکسیده آنده حاصلدر آتی
سکا و بر من ممکن و جائزدر ا کر رعایت ایدرسن (قبای حسن فروشی ترا
برازد و بس * که همه چو کل همه آیین رنگ و بوداری) قبای حسن فروشی بیانه
حسن فروش وصف ترکیبیدر فروشیدن کوزلک صابنی معناسنه
و یا حرف مصدر بر آزد فعل مضارع مفرد غائب بر اثر و یا قشر معناسنه در
برازیدن و بس و اوله انحق معناسنه در عریضه فقط کبی که حرف تعلیل آیین
قانون و اسلوب معناسنه در * محصول بیت * حسن صابنی قبای سکا
بر اثر انحق یعنی کوزلک عرض ایلک سکا لا بقدر زیر کل کبی تمام رنگ
و بواسلوب و قانون طوتارسن یعنی کل کبی باشند باشه رنگ و بسن پس
کوزلک صابنی سکا شایسته و لا بقدر (دم از مالک خوبی چو آفتاب زدن *
ترارسد که علامان ماهر و داری * دم نفس مالک خوبی بیانه رسد بونک
کبی بر لدم لایق معناسنه در تنه که بوستانده واقعدر بیت * مر اورا
رسد کبریا و منی * که ملکش قدیمست و دانش غنی * که حرف تعلیل * محصول
بیت * آفتاب کبی کوزلک مالک کنندن نفس اورمق سکا لا بقدر که آی بوزلی
قولرله وارددر یعنی آفتاب کبی کوزلک دعواسنی ایلک سکا یا قشر که محبوب

از بحر مجنث

مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن

قولرله مالکسن (در آن شمایل مطبوع شیخ توان گفت * جز این قدر که
رقیبان تدخوداری * شمایل شمالت جعیدر اخلاق معناسنه مطبوعه
اضافت بیایددر * محصول بیت * جانانه خطاب ایدوب بیورر اول شمایل
مطبوعه هیچ سوز سوبلک اولمز یعنی اول اخلاق حیده به دخل و تعرض
جائز دکل بومه ناردن غیری که یازخویلوور قیبلرله وارددر که کسی بی یانکه
یافتدر مزلر (نوی بلبلیت ای کل بک بلسندرافتدر * کوش هوش بمرغان
هرزه کوداری * محصول بیت * ای کل بلبلیت نواونغمه سی سکاچن مقبول
دوشر یعنی بلبلیت ترغمانی قنده بکنورسن که عقل قولاغنی زواید سوبلی
قوشاره طوتارسن حاصلی حافظک نعمات و ترغمانی قنده بکنورسن سننگه
کوش هوشکی بدکور قیبلره طوتارسن یعنی آنک قولانی استماع ایدرسن
(بجرحه توسرم مسیت کشت نوشت باد * خود از کدام خست این که
در سبوداری * بجرحه تو با حرف مصاحبت و اضافت لامیه در نوشت باد
حشو و ملج قیبلندندر خود بونده تعجب معناسنی متضمندر و جائزدر که
بونده محض تا کید افاده اید این اشارتدر سبوده اولان باده به * محصول بیت
سنک جرعه کله باشم مسیت اولدی ایچدیکن باده سکا نوش اولسون عجب قنغی
کوبندندر بوباده که دستکده وار یعنی سبوکده اولان باده قنغی کوبندندر بزه
تعیین ایلکه اندن کاهی نوش ایدلم (بسرکشی خودای سروجو بیار مناز *
که کرباوری از شرم سرفرو داری) که حرف تعلیل باوده با حرف صل و ضمیر دله
مر کوز اولان جانانه راجعدر بی فعل مضارع مفرد مخاطب ا بریشور سنک
دیمکدر زیر افعال شرط واقعدر فرو داری بوترکیب ایکی وجهه محتملدر یعنی
واوایات سابقه ده کی کبی حرف روی اوله و داری ردیف اوله و جائزدر که قافیه
معموله اوله یعنی فرودله آری افطندن مترکب اوله پس آیینک همزه ده واقع
اولان فتحه سی فرودل دالنه منتقل اولمغه فرو داری شکلی اولور بوا سلبوده واقع
اولان معموله طریق تجزیه دیرلر تنه که نجانی بر غزله ابراد ا باشددر که مطلق
بودر (مطلع) بر آلی اولدی پری شیوه لی آهو بکمر * کوزی آهولک آلاینه
یا هو بکمر * و بوغزله دیمشدر بیت * رخت و بخت کوتری اوده اوررسن
طوغز * برایکی کون بزی بودینده محبو بکمر * محبو بک باسنی ا کله لفظیه
ترکیب ایدوب محبو بکراولش * محصول بیت * ای سروجو بیار کندی
سرکشکله نغرا بله زیر اول جانانه ا بریشور سنک باشکی ا کایندر رسن یعنی
سرفرو ایدرسن حاصلی نازلیمگی تسلیم ایدرسن (دعاش کردم و خندان بر لب
میگفت * که کیستی تو و بامن چه گفت و کوداری * میگفت مصراع ثانی به

می هوند که حرف رابط مقول قول کیستی یا خبر خطاب سن کسن دیمکدر
 واولر حروف عطف در گفت و کوسوز و صاومعنا سندر * محصول بیت * جانانه
 دعا ایلم اولده دوداق التندن کوله رله سولیدی که سن کسن و بخله نه سوزلا
 صاوله وار یعنی بخله مناسبتک یوق بکادعا ایلمک ندن کاور (ز کج صومعه حافظ
 بجوی جوهر عشق * قدم برون نه اگر میل جست وجوداری * محصول بیت
 ای حافظ صومعه بوجفتندن عشق جوهری استمه یعنی صومعه دارلر عشقه
 مالک دکلدر پس آنلردن عشقه طالب اولمه امدی قدمک طشره قوی یعنی
 صومعه دن چیق اگر عشق ارا یوب ایرمه مکملک واریسه یعنی طالب تحصیل
 عشق ایلمک صومعه دن چیقوب میکرده به وار که جوهر عشق آنده بولنور
 واره ایضا (طفیل هستی عشقند آدمی ویری * ارادی بنما تاسعادی بیری *
 طفیل و طفیلی صورت تصغیرده لغتده دعوت سز ضیافته واران کسیه دیرلر
 اما استعمالده ضیافته دعوت اولنان کسیه اوایانه دیرلر تابع معنا سنده هستی
 وارلقدرا ما بونده وجود می ادرر عشقندده نون و دال استک جعیدر آدمی مبتدا
 ویری اکامعطوف و طفیل مضاف الیه لایله مقدم خبر و اضافت لایله در
 ارادی یا حرف وحدت و یا تکیه و بنماک مقدم مفعولیدر و بنمایای تا کیدله
 فعل امر مفرد مخاطب ارادت کستر دیمکدر تا حرف تعلیل سعادی
 یا حرف تکیه بیری بای تا کیدله فعل مضارع مفرد مخاطب * محصول بیت
 عشق وجود یتک طفیلیدر انسان ویری یعنی بونلر محبت الله ایچون
 خلق اولشدر حاصلی انسان و جن عشق ایچون خلق اولشدر عالمده عشق
 و محبت اولسه بونلر اولزدی پس خیالینک بویی مذکور مدعا به
 مخالفدر بیت * کله عشاق صابان کساد و ارقی * ایشلر اولدی محبت
 شهرنک سرخانه می * محبت ایشلر کائنات قنایه وارردی جمیع حیواناتده
 محبت واردر تنها انسانه مخصوص دکل امدی بومدعا به ارادت کتور تاسعادت
 ایلته سن یعنی اهل عشق اول تا صاحب سعادت اوله سن (چومستعد نظر
 یامستی وصال مجوی * که جام جم نکند سود وقت بی بصری * مستعد اسم
 فاعلدر استفعال یابندن قابلیت صاحبنه مستعد دیرلر نظره اضافتی اسم
 فاعلک مفعولنه اضافتیدر مجوی فعل نهی مفرد مخاطب استمه دیمکدر
 وصال مقدم مفعولیدر که حرف تعلیل * محصول بیت * چونکه نظره قابل
 دکل سن یعنی چونکه نظرلر یوقدر وصال جانانه طالب اولمه زبر اجام جم
 بصر مزاق و کوز سزلا وقتنده فائده ایلز یعنی جام جم آینه کی بصر استر که
 کوسر دیکنی کوره بیل امدی اهل نظر اولمیان وصال جانانه طالب اولن

از بحر مجت
 مفاعیلن فاعلتن مفاعیلن فاعلتن

کوزمنر کسینه آینه به و جام چه نظر ایلمک کبیردر یعنی فائده می یوقدر
 (می صبح زشکر خواب صبحدم تا چند * بعدر نیم شبی کوش و کربه * بحری *
 شکر خواب طاتلی اویقودن کایمدر شبی و بحری یالری حرف نسبتدر
 محصول بیت) صبح وقتنده ایچلن باده و صبح وقتنده طاتلی اویقونیمه به دل
 پس دون یاریسته منسوب عذره و محره منسوب کر به به کوشش ایله یعنی نصف
 لیلده اول ایلمد بکل معاصی به عذر و استغفار ایله و محره وقتنده کر به به مشغول
 اول (یا و سلطنت ازما بخر بمایه حسن * وزین معامله غافل مشو که حیف
 خوری (محصول بیت) جانانه خطاب بیورر کل و بردن سلطنت آل حسن
 سرمایه سیله و بوم معامله دن غافل اولمه که حیف برسن یعنی کل و کوزل لکک
 برمله مصاحبتیه صرف ایله و بادشاه اول و بویع و شرادن غافل اولمه که
 حیف ویشیمانلق برسن (یکوش خواجه و از عشق بی نصیب میباش * که بنده
 را بخرد کس بعیب بی هنری * خواجه منادی * محصول بیت * ای خواجه
 سعی ایله و عشقندن نصیب سز اولمه زبر اینه بی هنر سزلا عیب لک کسه صاقون الماز
 یعنی عشق بر عظیم هنر در آندن خالی اولمه که معزز و مکرم اوله سن (جوهر
 خبر که شنیدم دری بحیرت داشت * ازین سپس من مستی و وضع بی خبری *
 دری یا حرف تکیه بحیرت یا حرف صله سپس سینک فقی و کسر یله آرد و صول
 معنا سنده در پس کی واولر معیت معناسنی افاده ایدر ته که مکرر بیان اولمشدر
 مستی و بیخبری یالری مصدر یه لر در * محصول بیت * چونکه هر خبر که ایشتم
 قبولی حیرته ایدی یعنی چونکه عشق خصوصنده ایشتم بکم خبرلر حیرت
 و برر شمد تکرر بن مستک و خبر سزلا وضعیله هم حاصلی چونکه اونه سی
 حیرتدر پس بن مست و بیخبر اوله یم یعنی بیخبرلک اختیار ایده یم (تو خود چه
 لعبتی ای نازنین شعبده باز * نه در برابر چشمی نه غائب از نظری * لعبت لاملک
 ضعیله قوقله و کوچک قیز او غلجقلر پید ایلمد کیری بونلر قملر و یا حرف خطاب
 شعبده باز قوقله چی و حقه باز * محصول بیت * سن نه لعبت سن ای حقه باز
 نازنین که نه کوز قرشوشونده سن و نه نظردن غائب سن حاصلی سحارلق قنیه
 بر حالت ایلمش سن که نه کوز قرشوشونده سن و نه نظردن غائب سن بعض
 نه خنده مصراع اول بویا و افعدر * ز شجر و وصل تودر حیرتم چه چاره کنم
 معنا ظاهر در (هزار جان مقدس بسوخت زین غیرت * که هر صبح و منسا
 شمع مجلس دگری * مجلس دگری بیایه و یا لامیه در یعنی بر غیرت مجلسک
 و یا بر غیرت مجلسک * محصول بیت * بیک جان پالک بوغیزندن یاندی که
 هر صبح و اخشام بر غیرت مجلسک شمع سن و یا بر غیرت مجلسک

شعبه پس یعنی تازه تازه مجلسی روشن و منور ایدرسن (دعای گوشه نشینان
 بلا بگرداند * چرا که گوشه چشمتی بمای نگیری * چشمی یا حرف وحدت
 و یا تکبر نمی نگیری فعل نفی استقبال مفرد مخاطب باقز و نظر ایا از سن دیمکدر
 محصول بیت) خواه که کنیدی گوشه نشین ادعا ایدوب بیورر گوشه نشینان
 دعاسی کله جگ بلایی الهک امریله دوندر یعنی نزول ایده جگ قضای
 دفع ایدری یعنی عون خدا ایله قضایه سپر اولور پس جانانه خطاب بیورر چونکه
 حال بویله در نیچون برکوز او جلیله بزه نظر ایلر سن حاصلی بلادن سالم اولوق
 استرسک بزدن عین عنایتی دریغ بیورمه (زمن بحضرت آصف که میبرد
 پیغام * که یاد کرد و مصرع زمن بنظم دری * آصف بونده وزیر اعظم در که
 اسد ر کیم معناسنه پیغام میبرد مکفولیدر که حرف بیان یاد کرد مکفول
 نانیسی در و دو مصرع مکفول اولی بلفظ دری یا حرف مصاحبت و اضافت
 بیانیته دری فارسی دیمکدر و دو مصرع بیورد یعنی کلجک بیتک ایکی مصرع ایدر
 مصرع الفه و الف سز نصف بیت معناسنه در * محصول بیت * بندن
 حضرت وزیر کیم خبر ایلر که ای وزیر از برله بندن ایکی مصرع فارسی
 نظم له یعنی بندن بر بیتک مضمونی از برله که اول بیت بودر (بیا که وضع چهار تا
 چنان که من ینم * کرامتخان بکنی می خوری و غم نخوری * محصول بیت
 کل که جهانک وضع و طور بی انجیلین که بن کوررم اگر امتحان ایدرسن باده
 ایچرسن و غم و غصه بیمر سن حاصلی جهانی بن کورد کم کی امتحان ایدرسن
 می نوش ایدوب غم بیمر سن (کلاه سروریت که مباد بر سر حسن) که زیب بخت
 و سزاوار تخت و تاج زری * کلاه سروریت بیانیته و یا حرف نسبت و یا حرف
 مصدر و تاشیر خطاب که اگری که مباد بر سر حسن حشو میهدر که حرف
 بیان زیب بخت مصدر مکفولنه اضافتیدر سزاوار تخت اسم فاعلک
 مکفولنه اضافتیدر لایق تخت معناسنه و او حرف عطف تاج زری بیانیته
 و یا تاشیر خطاب * محصول بیت * حسنک اوزرنده سرورمه منسوب کلاهک
 که اولسون یعنی روز کردن کلاه که خلل کلسون زیر اطالعک زینتی و تختک
 لایق و تاج زرک سزاواری سن حاصلی سکاد عالبلک لازمدر زیر وزارت سلطنته
 لایقسن ککه هم عادل وهم معنی و کریمسن * طریق عشق طریق عجب
 خطرنا کست * نعوذ بالله اگر ره بمای نبری * طریق عشق لامیه طریق
 یا حرف وحدت ره مکفول سریمی و بمای من غیر مصرعیدر نبرینک نبری فعل
 نفی استقبال فعل شرط و نعوذ فعل مضارع متکلم مع الغیر در نصر بایک
 اجوفندن مقدم جواب و جزای شرطدر * محصول بیت * عشقک طریق

بر عجب قورقج طریق بقدر نعوذ بالله اگر بر ما مننه یول ایلر سن یعنی طریق عشق
 تکمیل ایدوب مقام امنه واصل اولر سن نعوذ بالله حاصلی بو نقصانله کیدرسن
 غن فاحش ایلش اولور سن زیرا عشقتی تکمیل ایلین خوفدن بریدر که
 وصال جانانه لایقدر (بیوی زلف و رخت می روند و می آیند * صباغالیه سایی
 وکل بچلوه کری * بیوی زلف و رخت یا حرف مصاحبت و اضافت لامیه در
 و بوی امید معناسنه در غالیه سا و صف تر کیمیدر ساییندن غالیه
 از بیجی دیمکدر و یا حرف مصدر معلومدر که مسک و عنبر و غالیه و خلطه
 و بوندر کی خوش قو قولونسنه لرا زلد کده زیاده قوقی و برر ایکی برده به
 یا حرف مصاحبتدر جلوه کر صالنجی معناسنه و عرض جمال ایلکه دیرلر
 و یا حرف مصدردر * محصول بیت * بینه لاف و نشر مرتب رعایت ایدوب
 بیورر سن زلف و رخت امیدله کاورلر و کیدرلر صباغالیه از بیجیلکله
 و کل صالنوب عرض جمال ایلکله یعنی صبا زلفکه او یکمک ایچون
 غالیه ساید و کل رخک او یکمک ایچون صالنوب عرض جمال اید بچیدر
 مصرع ناینک معناسنی صباغالیه ساییلغه وکل جلور کرلکه دین بیتک
 معناسنه واصل اولمش (بین همت حافظ امید هست که باز * اری اسامی
 لیلای لیلای القمری * که حرف بیان باز مصرع ثانی به هر هونداری فعل
 مضارع متکلم وحده صیغه سیدر فتح باندن بونده کورم دیمکدر اسامی فعل
 مضارع متکلم وحده در مفاعله باندن مسامره کچه آید نلغنده مصاحبت
 دیرلر لیلای بر مشهور مشوقه در تقدیر منصوب مکفول اسامی در لیلای لفظا
 منصوب مکفول فیه اسامی در قره اضافتی لامیه و یا حرف اطلاق * محصول
 بیت * حافظک همی بر کتیله امید واردر که ینه آید نلق کچه ده
 لیلایه مصاحب اولم یعنی کچه آید نلغنده جانانه مصاحبت امید ی واردر
 حافظک ین هم تیله حاصلی امیدم واردر که بویله کچه ده کند می لیلایه
 مسامر کورم وله ایضا (ای باغم تو مارا پیوند لایرالی * قدضاع فی هوا کم
 عمری و لایالی * ای حرف ندانمادی مخدوف ای جانان دیمکدر باغم تو یا حرف
 مصاحبت و اضافت لامیه در پیوند لایرالی بیانیته لایزال فعل نفی استقبال
 مفرد غائب زائل اولمز دیمکدر و یا حرف نسبت لایرالی ابدی معناسنه در ضاع
 فعل ماضی مفرد مذکر غائب ضایع اولدی دیمکدر فی حرف جر هوا تقدیرا
 مجرور فی ایله مضافدر که و کم ضمیر جمع مخاطب محلا مجرور مضاف الیهیدر
 هوانک عمری تقدیرا مرفوع فاعلیدر ضاع نک و یا ضمیر متکلم وحده
 و او حرف حال یا حرف عطف ضعف اوزره لایالی فعل مستقبل متکلم وحده در

ردش می

از بحر مضارع

مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

مفسد علیه باندن سیالات ایلم یعنی قایم دیمکدر * محصول بیت * ای جانان
 سنک نمکله بزم میوند من و وصلتم از لیدرو باندی اولسه کرکدر یعنی هرگز نمکدن
 مفارقت ایلم تحقیق محبتکرده عمر ضایع اولدی لیکن قایم خواجه به
 قد ضاع میوردیغنده اعتراض ایلمشدر که جانان محبتنده بکن عمر ضایع دکدر
 بلکه آنک هوا سنده بکن عمر اعتراض و اشرف عمر در مکریم ضاع به مره معناسنی
 تضمین ایلیه میورایدی معناسنه یعنی بکدی * عیش سکان کویت
 هر بی خبر چه داند) یا لیت لی محالافی ذلک الحوالی * عیش سکان سکویت
 لامیه در یا حرف ند امانادی محذوف در یا صاحب دیمکدر لیت حرف در حروف مشبه
 بالفعل دن لی جار مع المجرور اعرابدن محلا مرفوع مقدم خبری و محال لفظا
 منصوب مؤخر اسمی فی حرف جر ذلک اسم اشارت محلا مجرور فی ایله جار مع
 المجرور متعلقدر محال حوالی تقدیرا مجرور صفتی و با عطف بیانی در ذلک نک
 اطراف و جوانب معناسنه * محصول بیت * سنک محلاک ایلمشدر عیش
 و صفاسنی هر بخبر نه یلورای یاران نه اولیدی بنم محلا اولیدی اول اطرافده
 یعنی نه اولیدی کویک اطرافنده سکان کویکله بنم جولانکاهم اولیدی که
 عیش و صفاده آنلره یله محشور اولیدم (از آب دیده یاراشدر ازم آشکارا *
 ارحم علی دموعی یاسن علمت حالی * یار امانادی دموع دمعل جمعیدر
 کوز یا شری دیمکدر * محصول بیت * ای یار آب دیده دن راز عشقم آشکاره
 اولدی کوز لرم یا شنه رحم ایله ای شول کسه که بنم حالم بیلدک مصرع اولده
 یارای یاران ظن ایلمن ظنده قائمشدر (خوبان وفادارندای جمع پاکاران *
 لا ترقبوا و اوفاء عن صاحب الجمالی) پاکاز عشق پاک صاحبیه دیر لا ترقبوا فعل
 نبی جمع مذکر مخاطب امید ایلمک یعنی اوعلک و فاء مفعول صریحی عن صاحب
 غیر صریحی بحاله اضافت لامیه در و یا حرف اطلاق * محصول بیت *
 ای پاکاز لرجی خونلرک وفای اولمز پس صاحب جالان وفا امیدک ایلمک
 و اوعلک (ما تشند اب که شتم بر آب زند کنی * یا ساقیا اغثنی من شر به الزلالی
 من اقیامندای نکره اغثنی فعل امر مفرد مذکر مخاطب یکامد دایله دیمکدر
 اغاث یغیت دن یعنی افعال یانک اجوف و او بسندن من شر به اغثنی به
 متعلق مفعول به غیر صریحیدر زلاله اضافت لامیه در زلال طاتی صویه دیر لر
 بونده مراد باده در و یا حرف اطلاق * محصول بیت * بر آب حیواندن تشنه لب
 یعنی صومز بکده ای ساقی یکامد دایله شربت زلالدن یعنی بنی آب حیات کبی
 باده ایله قاندر و لب تشنه لبکدن خلاص ایله زلال شربت لذت معناسنه در
 دین زلالی بیاز ایش (من ترک دین و دنیا کردم زار زویت * جاوزت فی هوا کم

ردش می

عن حب

عن حب جاه و مالی * جاوزت فعل ماضی متکلم وحده در مفاعله باندن بکدم
 دیمکدر فی هوا کم جاوزت به متعلق محبتکرده دیمکدر عن حب ده جاوزت به
 متعلقدر جاهه اضافت لامیه و مالی یا حرف اطلاق و او عطی اسلوب محمده
 اراد ایلدیکنه اعتراض ایلمشدر فی الواقع محل اعتراض در ککه دفعنه هیچ
 چاره یوقدر فناء مل * محصول بیت * بن دین و دنیا سنک آرزو کدن ترک ایلمد
 یعنی سنک محبتک سببیه دین و دنیا دن بکدم سنک محبتکرده جاه و مال
 سوداسدن بکدم یعنی هر نسنه دن بکدم (حافظ اگر بیدر برخال استانت *
 قد صار ذاحیات کانت بلا زوالی * صار نک اسمی تحتند حافظه راجع
 ضمیر در ذالفظا منصوب خبری حیات لفظا مجرور مضاف الیه ذاکر کانت
 اسمی تحتند مستتر حیاته راجع ضمیر در بلا زوال جار مع المجرور اعرابدن محلا
 منصوب خبریدر وجه فعلیه اعرابدن محلا مجرور صفت حیات در و یا حرف
 اطلاق * محصول بیت * حافظ اگر سنک خال استانکده اولور سه تحقیق
 زوالسز حیات صاحبی اولور یعنی سنک استانکده اولمک دیر لمکدر و له ایضا
 (ای ز شرم عارضت کل غرق خوی * بر عرق پیش عقیقت جام می * شرم
 عارض لامیه و تا ضمیر خطاب کل مبتدا غرق خوی خبری خوی خانک فنی
 و او بر سبیله عرق معناسنه در یعنی در عقیقتن مراد لیدر تشبیه کایه طریقیله
 محصول بیت * ای جانان سنک عارضت شرمندن کل عرقه غرقدر آنکچون
 آندن عرق آلور یعنی کلاب جام سیده سنک لبک قنده بر عرقدر آنکچون
 آندن عرق آلور (زاله بر لاله است یابر کل کلاب * یار آتش آب یار روت
 خوی * روت اصلنده روت در یا ضرورت وزن ایچون حذف اولندی
 * محصول بیت * تجادل طریقیله میورر لاله اوزره زاله میدر یو خسه
 کل اوزره کلاب میدر یا آتش اوزره صومیدر یو خسه سنک رخن
 اوزره عرقیدر حاصلی سنک رخسار عرقنا کات او ستنه زاله قونمش لاله به
 و کلاب قونمش کاه و آب دوشمش آتیه بکزر (میشد از چشم آن کان ابرو و دل
 از پیش میرفت و کم میکردی * میشد میرفت معناسنه در کان ابرو و وصف
 ترکیبیدر یای فاشلی معناسنه و او حرف عطف و دل مبتدا و مصرع ثانی به
 میورندر و مابعدی خبری کم میکردی تریدی دیمکدر بی ارمعناسنه در
 و میگردک مفعول اولی و کم مفعول ثانیه سیدر * محصول بیت * اول
 کان ابرو کوزدن کیدردی و کلام آردنجه کیدردی و ابرین شورردی
 تا کیم جانان آردنجه کندیکنی کنسه بیلسون (امشب از زلفش نخواهم
 داشت دست * روموذن بانک میزن کو که سی * سی دن مرا بزم و ذلک سی علی

از مجرور مل
فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

الصلاة وحی علی الفلاح دید یکدر * محصول بیت * بویکجه جانانک زانندن
 الم طومیسرم یعنی زلفی البدن قومیسرم ای مؤذن وارسن حی علی بانکنی
 سوله یعنی اذانکله خوابده اولنری بیدارایله که بن بیدارم تنبیهه احتیاجم
 بوقدر (چنک رادر دست مطرب نه دی * کورکش بخراش و بخروشش زنی
 نه فعل امر مفرد مخاطب قودیمکدر دی یا حرف وحدت کو مطرب به سوله رکش
 رانک و کاف عجمینک فتحه لایله طمر معناسنه در بونده مراد چنک قیلیدر
 شین ضمیر چنکه راجعدر بخراش بای تا کیدله فعل امر مفرد مخاطبدر طمرله
 معناسنه یعنی دوزن و پروب چال رکش بخراش مقدم مفعولیدر و او حرف
 عطف بخروشش شین ضمیر معناسه بیه مقیددر زبیش تقدیرنده بونده
 نخرودن مراد ترنمات و نغماتدر * محصول بیت * چنکی بر نفس مطربک الله
 قوی یعنی الله و پرومطربه دی که طمرینی طمرله یعنی دوزن و پروب چال
 آند نصکره خروش ایله یعنی ایرله حاصلی مطربه دیکه چنکی چال و یا نجه ایرله
 بی بونده ایهامدن خالی دکل زیر اسکره ده بی دیرلر (عود بر آتش نه و منقل بسوز
 غم مدار از شدت سرمای دی * عود هر آغاچه دیرلر و هندن کن خوش
 قو قوی آغاچه علم اولندر سرمای دی لامیه دردی بونده قیش معناسنه در
 * محصول بیت * عودی آتش اوزره قو و منقلی باق و غم و غصه طو و غه قیش
 صو و غینک شدتدن عود بونده ایهام طمر بقیله واقعدر (با تو زین پس کرفلاک
 خواری کند * باز کور حضرت دارای ری) با تو با بونده حرف صله در خواری
 یا حرف مصدر در بازادات تا کید دارا کور بر مشهور شهرک اسمیدر
 نسبتنده رازی دیرلر * محصول بیت * بوند نصکره اگر فلاک سکا حقارت و جفا
 ایدر سه حضرت دارای ربه یعنی ری حاکمه فلکدن شکایت ایله سنک
 انتقام و انتصافک الکسون (خسر و آفاق بخش آن کریم بخش) نامه حاتم و نامش
 کشت طی * خسر و آفاق بخش بیانیه آفاق بخش وصف تر کیددر آفاق
 بغشایی یعنی مملکت احسان اید بیجی حاصلی پادشا هلقدر اعطا اید بیجی در کرکه
 حرف رابط صفت بخش شین ضمیر خسرو راجعدر کریم بخش مصرع ثانی به
 مرهوندر * محصول بیت (دارای ری آفاق بخش بر پادشا هدر اول که آنک سخا
 و کرمدن حاتم نامه بی یعنی صیت و صداسی و آدی طی اولدی حاصلی
 سخا و سخامه منی و نای بونک زماننده دورلدی که هیچ آکلار اولدی یعنی
 دارای ری احضای عالمدر (آن که بهر جرعه جان میدهد * جان او بستان
 و جامی ده بوی * محصول بیت * حاکم ربه خطاب بیورر که اول که بهر جرعه ایچون
 سکا جان و بر ری یعنی ادنی التفات ایچون جان و کو کادن سکا بنده فرمان اولور

آنک جان و کو کادن بنده لکنی قبول ایدوب حالته نظر ایله جان آلوب جام
 زیمکردن مراد انی خدمتکه قبول ایدوب التفات ایلمکدر (جام می پیش آرو چون
 حافظ مخور * غم که چم کی تو تیا کاس کی * محصول بیت) پادشاه ربه خطاب
 ایدوب بیورر جام می ایلر و کتور یعنی اوککه کتور و حافظ کی غم بیه که چم
 بوعالمه چن کادی و کاس چن یعنی اسلاف سلاطین نه زماننده و نه وقتده کادی
 دیوب بیلک ایچون حافظ کی غم بیه حاصلی حافظ بومعنا ایچون غم بیدو کی
 کی سنده غم بیه که تقدیر و فتنه کدر و بر مسون رله ایضا (بیار باده و باز رهان
 زنجوری * که هم پیاده توان کرد دفع زنجوری * و او حرف عطف بازادات
 تا کید و میم معناسه رهانه مقیددر رهانم تقدیرنده قافیه ده واقع اولان یاز
 مصدر یلدر که حرف تعلیل دفع زنجوری مصدرک مفعولنه اضاقیدر کرد
 بونده کردن معناسنه * محصول بیت * خطاب عام طریقیله بیورر باده کتور
 و بی مخور لقدن خلاص ایله زیراهم باده ایله دفع ایلمک اولور زنجور لغی یعنی
 بی حضور لغی زنجور لقدن مراد مخور لقدن (هیچ وجه نباید چراغ مجلس انس *
 مکر بروی نکار و شراب انس کوری * نباید فعل نفی استقبال مفرد غائب یلا بجاز
 یعنی ضیا و بر من چراغ مجلس انس لامیه لدر و نباید فاعلی مکر بونده ادات
 استناد رالا معناسنه انکوری یا حرف نسبت * محصول بیت * هیچ بروجهله
 مجلس انس چراغی ضیا لکز مکر روی نکار له و اوزم شرایله یعنی رونق و سرور
 مجلسه سبب بونلدر و بونلر من مجلس کولز (بسحر غمزه فتان هیچ غمزه مباش
 که آرمودم سودی نداشت مغروری * بسحر غمزه فتان یا حرف مصاحبت
 و اضافت لری لامیه و بیانیه لدر فتان مبالغه ایله اسم فاعلدر قینه چی معناسنه
 غمزه غینک کسریله عربیده اسمدر مغرور معناسنه اما عجم غینی مفتوح
 او قورینه بومعنا به که حرف تعلیل آرمودم فعل ماضی متکلم و حده در مفعولی
 محذوف یعنی غرور و غفلت سودی یا حرف تکید مغروری یا حرف مصدر *
 محصول بیت * جانانه خطاب بیورر غمزه فتان محمربه یعنی محمربه سببیه
 مغرور اوله زبر این تجربه ایلام مغرور لغی هیچ فائده و برمدی آرمودم نصکره
 و او یازانلر و زدن و معنادن غافل ایشلر (ادیب چند نصیحت کنی که عشق مبار
 که هیچ نیست ادیب این سخن بدستوری * ادیب منادی حرف ندا محذوف که
 حرف بیان عشق مبار عاشق اوله دیمکدر که حرف تعلیل ادیب نه منادی
 دستور دالک ضعی و سینک سکونیه قانون دفتر نه دیرلر یعنی قانون نامه به دیرلر
 اما عجم اکثری اسلوب و قانون معناسنه استعمال ایدر لیکن بونده قانون نامه
 مراددر * محصول بیت (ای ادیب نیچه بر نصیحت ایدر بین که عاشقانی ایله دیو

از بحر مجتث
 مفاعلهن فعلان مفاعلهن فعلان

یعنی بنی عشق در منع ایله زبانی ادیب بوسوز هیچ برقاوتنامه ده یوقدر یعنی
عشاقی عشق و محبتدن منع ایلك قانوننامه لده یازمن مصرع ثانینک
معناسنی اگرچه ادب دکادر بوسوز بروزیره دین وزیر بوسوز هیچ برقاوتنده
ادب و معقول دکادر دین بینه قانون اوزره معنا و برعکس (بعشق زنده بود جان
مرد صاحب دل * اگر تو عشق نداری برو که معذوری * معذوری یابی ضمیر
خطابدر * محصول بیت * مذکور ادبیه خطاب ایدوب بیور مرد
صاحب دلک جانی عشقه زنده اولور ای ادیب اگر سنک عشقک یوغیسه
وارکیت که سوبلد یک سوزده معذوری برامن لم یذق لم یعرف (بیک فرب
نهادم صلاح خویش از دست * دریغ آن همه زهد و صلاح و مستوری
محصول بیت * جانانک بر فریبیله الدن صلاحی قودم یعنی برعشو سبیل زهد
و تقوای ترک ایلدم حیف اول جمیع زهد و صلاح و مستور لاق یعنی دین بولنده
چکد یکم امکله حیف که ضایع اولدی (رسید دولت وصل و گذشت محنت هجر
نهاد کشور دل باز رو بمعموری (محصول بیت) دولت وصل ایشدی و محنت
هجر یکدی کندی کوکل ملکی ینسه معمور لغه یوز طوتدی یعنی شلنگه
باشلدی (بهر کسی نتوان گفت در داو حافظ * بدان بگو که کنید ست محنت
دوری * محصول بیت) ای حافظ هر کسه جانانک دردینی دیک اولماز اول کسیه
سویله که اراقلق محنتی چکمش اوله یعنی درد جانانی بر کسیه سویله که هجران
المن چکمش اوله محنت فراقی چکمین نا بخت خامه سویله وله ایضا * ای باد
نسیم بار داری (زان نفحه مشکبار داری) نسیم بونده خوش قوقومعنا سنده در
نفحه ده خوش قوقومعنا سنده در * محصول بیت * ای باد سنده نسیم بار
وارد یعنی نسیم یاره مالکسن سنده اول مشک یا غدر یچی نفحه وارد یعنی اول
نفحه دن بر مقدار مالکسن جائزدر که داری فعللری معنای استغهای
متضمن اوله (زمن ارمکن در از دستی * با طره اوچه کار داری * محصول بیت *
باده خطاب ایدوب بیور زنه ارال اوزونلغنی ایله جانانک طره سبیل نه ایشک وارد
یعنی جانان طره سینه طولشجه که سنک آنکله مصلحتک یوقدر (ای کل تو بکجا
وروی زیباش * اومشک و قوبار خارداری (محصول بیت) ای کل سن قنده سن
و آنک روی زیبای قنده یعنی ارا کرده مناسبت یوق زیر اول مشک کبی زلف
طونار یعنی زلف مشکداره مالکدروسن خار بوکته یعنی روی مشک بوکنی
طوناروسن خار بوکنی طوناروسن حاصلی اول بر مشکوسن بر خاروسن (ریحان
توبکجا و خط سبزش * اوتازه و قوبار داری * ریحان منادی (محصول بیت
ای ریحان سن قنده و جانانک خط سبزی قنده یعنی ارا کرده مناسبت یوق زیر

رد سروری و شمع
و غیرهما

از بحر هزج
مفاعیلن مفاعیلن فعولن

اول خط سبز تازہ دروسنک غبارک و ارحاصلی اول طری و تازہ دروسن ایسه
غباردارسن (ترکس تو بکجا و چشم مستش * اوسر خوش و قوبار داری *
ترکس منادی * محصول بیت * ای ترکس سن قنده سن و چشم مست جانان
قنده یعنی ارا کزده بعد وارزیر اول سبر خوشدر و سنک خارک و اردر یعنی
اول مستانه دروسن ایسه خاردارسن باده به مالک دکلسن که خارک رفع ایلیه
رای سرو و قوباد بلندی * دریاغ چه اعتبار داری * محصول بیت *
ای سرو باغده آنک قد بلند یله نه اعتبارک و اری یعنی آنک قد بلند ی و اریکن باغده
سنک کبی اودونه کیم بقار (ای عقل تو با وجود عشقش * در دست چه اختیار
داری * محصول بیت * ای عقل سن آنک عشق و وجود یله یعنی آنک عشق
و اریکن الکنده نه اختیار طوناروسن یعنی الکنده اختیارک یوقدر حاصلی
آنک عشقنه مغلوب سن (روزی برسی بوصل حافظ * کر طاق انتظار داری
محصول بیت * بر کون وصل جانانه ابریشورسن ای حافظ اگر انتظار طاق
کنور رسک یعنی هجرانه تحمل ایدرسک بر کون وصاله ابریشورسن وله ایضا
(بدید آمد رسوم بیوقایی * نم انداز کس نشان اشنایی) بدید بجم بالیله اوقورل
ورومیلر بای عربیله اوقورل رسوم رسمن جمعیدر عادت معنا سنده قافیده واقع
اولان اول اکثری مصدریدر (محصول بیت) اشنالق عادتلی کیدوب و فاسزلق
عادتلی ظاهر و آشکاره اولدی کسه ده اشنالق نشانی فالمدی یعنی وفادار کسه
فالمدی خلق عالم هب جفا کار اولدی (برنداز فاقه نزد هر خسیسی * کنون
اهل هنر دست کدایی * مصرع اول ثانی به مرهوندر فاقه فقر معنا سنده در
خسیس آلفه دیرلر و با حرف وحدت اهل هنر برنک فاعلیدر و دست مفعول
صریحی و از فاقه غیر صریحی دست کدایی بیایه (محصول بیت) فقر
و فاقه دن اهل هنر هر آلفهک یا نه دیلنجیلک الی ایلرور یعنی احتیاجلرندن
هر دنی به جرائی اوزادرلر حاصلی هر نا کسه عرض احتیاج ایدرلر (کسی
کو فاضلست امروز در دهر * نمی بیند زغم یکدم رهایی * رهایی قورتلقی یعنی
خلاص اولق معنا سنده در مصرع اول ثانی به مرهوندر (محصول بیت) شول
برکسه که بوکون عالمده فاضل و دانادر بر ساعت نمدن خلاص کورمن
یعنی دایما غمناک و غمیندر (ولیکن جاهلست اندر تسم * متاع او چو هست
این دم بهایی * بهایی یابی حرف نسبتدر بهایی معنا سنده * محصول بیت *
فاضل ذکر اولدی کبیدر اما جاهل دایما تعمده در زیر آنک قاشی بهایی در
یعنی جهل عالمی احاطه ایلدیکچون هر کس جهله مائلدر اول جهتدن متاع
جهل زایجدر (و کر شاعر بگوید شعر چون آب * که در ازان فزاید روشنائی *

از بحر دنج
مفاعیلن مفاعیلن فعولن

که حرف رابط صفت * محصول بیت * متاع جاهل هر وجهه اعتبار دهد
اما اگر بر شاعر آب روان کبی سلیس شعر سوبله که گوگاه آندن صفا و ضیا
زیاده حاصل اولسه یعنی گوگاه صفا بخش و نور افزا اولسه (بخشندش جوی
از بخل و امسال * اگر خود فی المثل باشد سنایی * سنایی سلطان محمود غزنوی
عصر مرده اولان شعر اندر وجهه نام کتاب آنک تصنیفیدر * محصول بیت *
بویله شعر سوبیلین شاعره کمال بخل و امسا کلرندن بر آره چه جائزه و بر منزل
اگر خود سنایی ده اولور سه یعنی سنایی که بر متین شاعر در کابکزر بر شاعر
اولسه و زمانه ارباب دولته شعر سوبله هیچ نشنه احسان ابلزلر
(خرد در گوش هوشم دی همی گفت * برو صبری بکن در بنوای * محصول
بیت * عقل هوشم گوشه دون دیدی وار نو اسز لقه و فقیر کده صبر ایله یعنی
فقر و فاقه به تحمل ایدوب صابر اول (قناعت رابضاعت ساز و دیسوز *
درین درد و غنا چون بی نوای * بضاعت سرمایه نوای یابی ضمیر خطا بیدر
نویته مقول قول خرد در * محصول بیت * قناعتی سرمایه ایله و یان و یاقل
نوفت در و غنا سنده چون کبی نواسن یعنی چون که فقیر سن قناعتی سرمایه
ایدنوب یان و یاقل و صبر ایله خدا کبر در سزید بکل ردن فتح باب ایلر
(بی حافظ بجان این بند بنوی * که از یاد رفتی بامرایی * با سربای با حرف صله
باشه کاور سن دی * محصول بیت * کل ای حافظ جانله بنم نصیحتی
ایش که اگر ایاقدن دوشیر سلک باشه چقار سن یعنی بنم نصیحتی قبول ایله که
مراقبه قدم واقع اولور سه داورانوب قالمغه قادر اوله سن دی که در مصراع
تا نینک معناسنی که اگر ایاقدن دوشیر سلک باشک اشاعه کلوب دخی بدتر حاله
کر رفتار اولور سن دین بر حاله دوشمشدر الله بتزندن صقلسون وله ایضا
(بروز اهد بامیدی که داری * که دارم همچو تو امیدواری * بامیدی با حرف
معا حبت و با حرف تخصیص مجده تشدید ضرورت وزن ایچوندر و با حرف
وحدت که حرف رابط صفت داری فعل مضارع مخاطب و که حرف تعلیل
و با حرف صله امیدوار بونک کبی بر لده نسبت معناسنی افاده ایدر و با حرف
مضمر در (محصول بیت) و ارای زاهد طوطی غنک امید ایله یعنی شول امید که
وارد امید که کیت بی اینجتمه و یا و ارای زاهد امید که ایچون یعنی طوطی غنک
امید که ایچون دیمک اوله حاصلی به کاز حجت و برمه و ار امید که کیت زرا
بنده سنک کبی امید و ارانم وارد حاصلی سنک امید که اولدیغی کبی بنده امیدم
وارد بر سنک داخل و تعرض ایله کشدی امید که اول مصراع اولک معناسنی
درین ای زاهد شول امید چچون صده طوطی نارسن دین امیددی دقسم به

از بحر هزج رد سروری
مفاعیلن مفاعیلن فعولن

طوقه نغز دایلمش (بجز ساغر چه دارد لاله در دست * بیاساقی یا ورا آنچه
داری (محصول بیت) ساغر دن غیری لاله نالک النده و ار آمدی کل ای ساقی
کتور اول نسینه بی که مالک سن یعنی مبه قادر سلک کتور که لاله قد حیل
نوش ایده لم (مرادر رسته دیوانکان کش) که مستی خوشترست از هوشیاری
رسته رانک فحیل صره صره بازارد کانلرینه دیرلر ارل صره سنده دیرلر مثلا
مسجده اولان صفوف کبی بونده ده مراد صره سیدو که حرف تعلیل مستی
یا حرف مصدر هوشیاری با سیده بویله در * محصول بیت * ساقی به خطاب
بیورای ساقی بی دیوانه لر صره سنده چک یعنی بی مست مدام ایله زرامستلک
ایقلاقدن بکر که مست دنیا غمی بیاز (بهریز از من ای صوفی پرهیز *
که کردم توبه از پرهیز کاری * پرهیز بونک کبی بر لده فعل امر مفرد مخاطبدر
صقین معناسنه و با حرف تا کید و تکرار تا کید لفظی قبیلندندر که
حرف تعلیل پرهیز کاری یا حرف مصدر * محصول بیت * صقین بشدن ای
صوفی صقین زرا پرهیز کار لقدن تو یا بلدم یعنی شمدنکر و مستانه یوروسن
کرل صقین سکا ضررم دو فحیده کدر * بیادل در خم کیسوی اویند *
اگر خواهی خلاص ورسته کاری * رسته کاری رانک فقی و سن و تانک سکونله
خلاص معناسنه در * محصول بیت * خطاب عام طریقله بیور کل کوکلکی
جانانک کیسوی بوکلنه باغله یعنی کوکلکی جانانه باغله ذکر جز و اراده
کل قبیلندندر بویله ایله اگر فوز و نجات دیر سلک یعنی ازاده لک و نجات دیر سلک
خم کیسوی یاره مقید اول (بدور کل خدا را توبه بشکن * که عهد کل ندارد
استواری * خدا را از حرف تخصیص که حرف تعلیل استوار محکم دی که در
و با حرف مصدر * محصول بیت * خطاب عام طریقله بیور الله ایچون
کل دورنده توبه کی صی یعنی شکست ایله زرا کل زماننک استحکامی اولمز یعنی
ایام کل تیز بکرا کلنمز) عزیزان توبهار عمر بکشدت * چواز طرف چن باد بهاری
عزیزان منادی توبهار عمر بیسانه بهاری یا صی حرف نسبت * محصول بیت *
ای عزیز لر عمر توبهار چن جانندن بهاری کبی بکدی یعنی شویله تیز بکدی که
دو بولدی حاصلی بل کبی سر عتله بکدی (بی حافظ شراب لعل کن نوش *
چرا عمرت بغفلت میکذاری * محصول بیت * کل ای حافظ شراب لعل نوش
ایله نیچون عمر کی غفلتله بکور رسن یعنی باده نوش لغل بکمین عمر ضایعدر رس
عمر نازینکی ضایع بره صرف ایله وله ایضا) ترا که هر چه مرادست
دو جهان داری * چنه غم ز حال ضعیفان نا توان داری * محصول بیت *
سنک که هر نه که مراد کدر جهانده طوطی نارسن یعنی هر نه که جهانده مراد کدر

از بحر مجتث
مفاعیلن فاعیلن مفاعیلن فعولن

سکا حاصل در و حسنك واردر حاصلی دنیوی مراد انك حاصل در پس ناتوان
ضعفانك حالتند نه غمك واربعی سنك مراد انك حاصل اولد یغیچون غیر
ناتوانك مراد انك تقید ایلرسن (بحقوا جان ودل از بنده و روان بستان *
که حکم بر مرآه آزادگان روان داری * محصول بیت * بن بنده دن جان
ودلی ذیل و فوری آل یعنی تانی و توقفسر جان ودلی بدن قبض ایله زیر آزادان
اوزره حکمك جارید یعنی بن آزادان لدم بنم اوزریمه امر لرواندر حاصلی سکا
امر لنافذدر (میان نداری و دارم عجب که هر ساعت * میان جمع خوبان کنی
میان داری * میان داز میانی دیدگریدر و یا حرف مصدر میانی بخلق دیدگر
* محصول بیت * میانك یوقدر یعنی معدومدر حال بوکه عجب ایدر مکه هر دم
و هر ساعت محبوبلر بجمعی آراستند میانی بخلق ایدر سنك یعنی میان اولم یوق
میاند لراق غرنیدر بعضلر دیدلر که میاند ار حکم و منصل قوم معناسنه در
علی کل حال صدر نشین معناسنه دکلدر (بیاض روی ترانیت نقش در خور
از انك * سوادى از خط مشکین برار غوان داری * بیاض آق و کاغده دیرلر
بونده ایهام طریقله مذکور در پس رویه اضافت بیانه در و رویك ترایه
لامیه در خور و اورمیله لایق معناسنه در و از انك ادات تعلیل مصراع ثانی به
مر هوند سوادى یا حرف وحدت و یا تکثیر خط مشکین بیانه ارغواندن
مرادر خساریدر * محصول بیت * سنك رویك بیاضنه نقش لایق دکلدر
انکچون که زخك ارغوانی اوزره خط مشکیندن سوادك یعنی رقل و ارد پس
بورقم و ارایکن غیر نقشه احتیاج یوقدر حاصلی رویك بیاضنه خط قدرت
یازلمش دوررکن نقش عارضی اکالایق دکل (نوش می که سبک روحی
ای ظریف مدام * علی الخصوص درین دم که سرگران داری * محصول بیت *
ای ظریف باده ایچ که دائم سبک روحسن خصوصاً بودمده که خیاردن
سرگرانسن یعنی هر دمده سکا باده ایچمك مناسبدر خصوصاً شمدی که باشك
خیاردن آغر لنددر (مکن عتاب ازین پیش و جور بردل من * بکن هر آنچه
نوائی که جای آن داری * محصول بیت * بوندن آرتق کا عتاب و کولکه جور
ایله و هر نسنهیه که قادر سن ایشله که محلیدر یعنی عشاقه قادر اولد یغکی
ایشله که اکالایقسن (با اختیار اصکر صد هزار تیر جفاست * بقصد جان
من خسته در جان داری * جفاست سین و نامعنا چهنده اختیار مقیددر
با اختیار کست تقدیرنده در مقدم جزا واقع اولشد مؤخر طریقیه به قصدك
جانه اضافتی مصدرك مفعولنه اضافتیدر و جانك منه لامیه و منك خسته به
بیانه * محصول بیت * سنك اختیار که در اکر یوزینك جفا اوقتی بن

خسته نك جانی قصدینه کابنده طو تارسنك یعنی بن خسته نك جانی قصدینه
یوزینك جفا اوقتی کر لک ایه اختیار سنكدر استرسنك جان ناشادی اوقله
و استرسنك فراغت ایله اختیار سنكدر (بکش جفای رقیبان مدام
و خوش دل باش * که سهل باشد اکر یار مهربان داری * محصول بیت *
خطاب عام طریقله یوزر رقیبانك جور و جفاستی چك و داما خوشدل اول
زیر امهلدر اکر یار مهربانك و ارایسه یعنی محبتی و شفقتی یارك و ارایسه رقیبانك
جور و جفای ضرر ویرمن چکیمك كرك (بوصل دوست کرت دست
میرسد یکدم * برو که هر چه مرادست در جهان داری * محصول بیت *
دوستنك وصاله اکر بر نفس الك ابرینورسه یعنی دوسته بردم واصل اولور سنك
وار که هر نه که مرادك ایه جهانده مالکسن حاصلی وصل جانانه مالک اولمق
دنیا مراد است مالک اولمقدر (چو ذکر لعل لبش میکنی وی شنوی * حدیث
باشکرت آن چه در دهان داری * چو حرف تعلیل ذکر لعل اضافتی مصدرك
مفعولنه در و لبه اضافت بیانه حدیث باشکرده بیانه در * محصول بیت *
خطاب عام طریقله یوزر چونکه جانانك لعل لی ذکر کنی ایدوب ایشیدرسن
یعنی هم سوزلر و هم دکلرسن شکرلی سوز در اول که اغز کده طو تارسن یعنی
چونکه جانانك لعل لی ذکر کنی دیوب ایشیدرسن دهانکده اولان کلام سکری
اولمق کر لک حاصلی کلام لذیذدن کایتدر (چو کل بدامن ازین باغ میبری حافظ *
چه غم زبانه و فریاد باغبان داری * جوادات تعلیل چونکه معناسنه در
بدامن یا حرف مصاحبت ازین باغدن مراد وصال جاناندر باغباندن مراد
رقیبدر * محصول بیت * ای حافظ چونکه باغ وصال جاناندن کلی اتکله
ایلتورسن یعنی چونکه کل وصال جاناندن مراد بکه بهره مند اولور سنك رقیبان
فریاد و فغان و ناله سنندن نه غم طو تارسن یعنی آنک شکایتندن نه غمك وار
وله ایضا (چو سزوا کمر بخرای دی بکلزاری * خورد زغیرت روی تو
هر کلی خاری * بخرای فعل مضارع مفرد مخاطبدر دی یا حرف وحدت
بکلزاری یا حرف صله و یا حرف وحدت خورد فعل مضارع مفرد مخاطبدر بونده
بیکدن مراد صلیحه در کلی و خاری بالری وحدت ایچونددر * محصول بیت *
سرو کبی اکر بر نفس و بر ساعت بر کلزاره صالتر سنك سنك رویك غیرتدن
هر بر کل برد بکن بر یعنی هر بر کل برد بکنه صلیحیلور حاصلی هر بر کل پاره پاره
اولوب بریشان حال اولور (ز کفر زلف تو هر حلقه و آشوی * ز محجر چشم تو
هر گوشه و بجاری * حلقه یا حرف وحدت و همزه حرف توسل و او حرف مع
آشوی یا حرف وحدت کوشه حلقه کبی در بجاری یا حرف وحدت

از بحر محبت
مفاعیلن فعلا تین مفاعیلن فعلن

محصول بیت) سنک کفر زاف کردن هر بر حلقه ایل بر آشوب و بر قننه واری یعنی هر
بر حلقه سنده بر قننه و غوغا و اوار و سنک چشک محزون هر بر گوشه ایل بر بیمار
واری یعنی هر گوشه ده بر بیمار یا نور (مرو چو بخت من ای چشم مست یار بختواب
که در پیست زهر سوی آه بیداری * چشم مست یار بیایه و لامیه در که حرف
تعلیل بی بونده آرد معناسنه در آه بیداری لامیه در و یا حرف وحدت
محصول بیت * ای چشم مست یار بنم بخت کبی خوابه و ارمه زیر اسنک
آرد بکه در هر جانبیدن بر بیدار آهی یعنی هر جانبیدن بر عاشق بیدار سنگ چون
آه چکر پس بیدار اول و تیر آه عاشق در صقین (شار خالک رخت نقد جان من
هر چند * که نیست نقد روان از ابر تو مقداری * شار خالک مصدر لک مفعول نه
اضافه در وره اضافه لامیه در نقد جان بیایه و مؤخر میندا و شار مقدم خبر
نقد جان شار خالک رخت باد تقدیر برنده در مننه اضافه لامیه در هر چند مصراع
ثانی به موهوند که حرف بیان تقدیر و ان بیایه و را ادات تخصیص تقدیر و ان
بونده ایهام طریقه ذکر اولش در جان و را مخ معناسنه در فتأمل بر تو اضافتی
لامیه در سنک فتمکده دیمکدر مقداری یا حرف تکیه * محصول بیت *
جان نقدی سنک خالک ره که شار و فدا اولسون هر تقدیر که تقدیرا بخت
و نقد جانک سنک فتمکده مقداری یوق ایسه حاصلی یولک طبر اغنه بن جانمی شار
ایده بم کرک قبول ایل و کرکسه ایل (دلا همیشه مزین رای زاف دلبندان *
چون تیره رای شدی کی کشایدت کاری * رای فکر رای زاف مصدر لک مفعول نه
اضافه زود دلبندانه اضافه لامیه در دلبند و صف ترکیب و کوکل بغلی
معناسنه یعنی عشاق دانی کنده به تعلیق اید بی و الف و نون آذات جعد
تیره بونده ظلمت در یعنی قرا کانی تیره رای ظلمت فکری دیمکدر حاصلی قاره فکری
دیمکدر کاری یا حرف تکیه محصول بیت ای کوکل دائما محبوب بلک زانی فکری
اورمه یعنی آنلک زانی فکر ایل چون که تیره رای اولدک ایشک بختن آجیلور
یعنی دلبر زانی فکر ایلک تیره رای بکدر و تیره رای اوله نک کاری کنایش
بولر بس آنلک زانی فکری ترک ایل که کارک کنایش بوله رای زاف بر بنه لاف
زاف یا زانلر تیره رای مناسبیدن غفلت ایشلر (مزم برفت و زمانی بسر نشد
این کار * دلم گرفت و نبودت غم گرفتاری * زمانی یا حرف وحدت بسر نشد
باشه و ارمه یعنی نهایت بوماری این کاری یعنی عشق و محبت گرفت بونده
منه بخت اولدی معناسنه در گرفتار و صف ترکیب در آیدندن طونساق
و طونقون معناسنه و یا حرف وحدت و یا تکیه * محصول بیت * عشق
و محبت بونده باشم کندی حال بو که بر زمان عشق و محبت نهایت بومدی

یعنی منتهی اولدی کوکام گرفتار اولدی حال بو که بر گرفتار غمک اولدی یعنی
کوکام عشق در دینه گرفتار اولدی و سکا بو گرفتار غمی اولدی حاصلی گرفتار
اولان کوکام غمین بیدل و حالک تدارک ایلدک دلم گرفت بر بنه دلم برفت یا زانلر
گرفتار ایل مناسبیدن غفلت ایشلر (چون نقطه کفتمش اندر میان دایره ای
بخنده گفت که حافظ تو در چه پرکاری * ای الف موده ایل فعل امر مفرد
مخاطب کل دیمکدر در چه پرکاری بو ترکیب معنای لازمیسی نه حیرتده
ونه سرگردانلر ده سن زیر پرکارک سرگردانلق امور لازمه سندن در * محصول
بیت * جانانه چون که دیدم نقطه کبی دایره آورنه سنه کل یعنی حلقه عاشقه
داخل اول خنده ایل دیدیکه ای حافظ سن نه سرگردانلر ده سن یعنی وادی حیرت
دوشوب سرگردان و بقرار اولمش سن اول حلقه آورنه سی بنم مقام دکادر
مصراع ثانی بی بخنده گفت که حافظ این چه پرکاری بویله یازان ناموزون
یا زدیغندن غیری هیچ معنای یوقدر و له ایضا * جان فدای تو که هم جانی و هم
جانانی * سرفدای تو و کر نه من و سرگردانی * جانی و جانانی یاری ضمیر خطابدر
و سرگردانی یا حرف مصدر * محصول بیت * جان سکا فدا اولسون که هم جان
و هم جانانسن باشده سکا فدا اولسون و الا بن سرگردانلر هم یعنی باشم سکا
فدا اولمچق بکا حیرت و سرگردانلق ال و برر (مهر سری از سر کوی تو یارم
بر خاست * کار دشوار ز کیر ندیدن آسانی * مهر سری قولاینه دیمکدر
یارم فعل نفی استقبال متکلم و حده کار دشوار بیایه آسانی یا حرف مصدر
محصول بیت * سنک محک او جندن قولاینه فالقمغه قادر دکام یعنی
آسان و جهله فالقه مزم زیر امشکل ایشی بو قولاینه طوغزلی یعنی کوچ
ایشی بویله آسانلر طوغزلی حاصلی سنک سر کو بکدن فالقمق کوچدر پس
بویله بختک ایش آسان و جهله طوغزلی مصراع اولده یارم بر بنه بخوام یازان
معنای بیته و اصل اولمش (خام را طاق پروهانه پرسوخته نیست *
ناز کارانرسد شیوه جان افشانی * خام را ارادات تخصیص طاق
پروهانه پرسوخته لامیه و بیایه در پرسوخته فنادی یا نمش ناز کار ارادات
مفعول نرسد لایقی دکل معناسنه در شیوه جان افشانی بیایه جان افشان
وصف ترکیب در جان شار اید بی معناسنه و یا حرف مصدر (محصول بیت
خام کسه نک فنادی یا نمش پروانه کبی طاقی یوقدر یعنی پروانه یا ندیغی آتش
بجمله ایده مز زیر ناز کاره جان فدا ایلک شیوه می ایشلر حاصلی ناز کار جانان
یولنه جان بذل ایده مز یعنی عاشق اهل ناز و تمیشه سی دکادر بلا که
بلا کش خنجر زده را بنسیدر (بی تو آرام گرفتن بود از نا کامی * بالو کستاخ

از بحر رمل ردیفی
فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

نستن بود از حیرانی * نا کامی و حیرانی یاری مصدریه لدر نا کامی لغتده
 مراد سز لقدر اما بونک کبی برده ضرورتدن عبارتدر * محصول بیت *
 ای جانان سمنس آرام و قرار طومق ضرورتدن اولور یعنی سندن دور و مهجور
 اولق اختیاری دکادر اضطراریدر و سنکه که کسناخ و بی پروا او تور مق
 حیرانلقدر یعنی سنکه کسناخانه مجالسه ایلک زیاده حیرت عشقه ندر
 حاصلی عاشق افعالنده بی اختیار از دل بیغندن جانانه تقرب ایدر وانه افعالنده
 مختار اولان تقریه تحمل ایده من (فاش کردن در قیبان توسر دل من * چند
 پوشیده بماند سخن پنهانی) پنهانی یا حرف نسبت (محصول بیت) سنک رقیب لک
 بنم کو کلم سرتی آشکاره ایلدیلر پس نیجه به دلک اورتلوقاله کیزی سوز
 آخر فاش اولسی ضروریدر (تا بماند ترو شاداب نهال قد تو * واجب آنست که
 بر چشم منش بنشانی * تا حرف تعلیل شاداب بونده تازه معناسنه در
 محصول بیت * سنک قد نهالی تازه و تر فالق ایچون واجب اولدر که
 آتی بنم کوزیمه دیکه سن زیر ادا ثمانا کدر (در خم زلف تو دیدم دل خود را
 روزی * کفتمش چونی و چون می زی ای زندانی * می زی فعل مضارع مفرد
 مخاطبدر نیجه دیر بلسن دیکدر زندانی یاسی حرف نسبتدر * محصول بیت *
 بر کون کو کلمی سنک خم زلفکده کوردم اکادیدم نیجه سن و نیجه دیر بلسن
 یعنی جالک ندر نیجه بکنور سن ای زندانی کوکل (کفت آری چه کنی گزیری
 رشتن بمن * هر کد ارا نبود مرتبه سلطانی * محصول بیت * کوکل دیکه
 نیجه سن اکر بکارشک ایلیمه سن یعنی بکارشک ایلیمه که قادر دکل سن زیر
 هر کد انک سلطنت مرتبه می اولمز یعنی هر کد سلطان اولمز خود خم زلف
 جانانده پادشاهم (راستی حد تو حافظ نبود صحبت ما * پس اگر بر سر این
 کوی کنی سگانی * راستی کرجن و محقق معنارنده مستعملدر صحبت ما
 مصدر لک مفعولنه اضافتیدر سکان کو یکجی دیکدر زیر بان ادا
 فاعلدر جی معناسنه در بان قیوچی به و شتر بان دوهجی به دید کاری کبی و یا حرف
 مصدر در (محصول بیت) ای حافظ محقق و مقرر بزم صحبت سنک حدک دکدر
 یعنی بزمه هم صحبت اولق سکالایق دکل بو کافیدر کر بو محله اوچنده سکانلق
 ایدر سنک یعنی ایلرله هم صحبت اراتی سکا کفایت ایدر و له ایضا (چون
 در جهان خوبی امروز کامکاری * شاید که عاشق از نا کامی زاب براری
 جهان خوبی بیانیه کامکار کام مراد در و کار کاف بجمیله ادا فاعلدر
 مراد جی معناسنه ستمکار ستمجی و جفا کار جفا جی دیکدر کاه اولور که الفی
 حذف ایدوب ستمکار و جفا کردیر و یا ستم خطاب شاید لایق معناسنه در فعل

از بحر مضارع
 مفعول فاعل و مفعول فاعل

مضارع مفرد غائب که حرف بیان کامی یا حرف تکیه براری بر ادا استعلا در
 و آری فعل مضارع مفرد مخاطب ایکسینک ترکیبندن حاصل ایلیمه سن
 معناسی مستفاد اولور * محصول بیت * چونکه کوزلک عالنده بو کون
 کامکار سن یعنی صاحب مراد سن حاصلی چونکه مراد بکجه سن لا تقدیر که
 عاشق لک مراد بی لبکدن حاصل ایلیمه سن یعنی عشاقک مراد بی لبکدن
 و بره سن (با عاشقان بی دل تا چند ناز و عشوه * بریدلن مسکین تا کی جفا
 و خواری * یا حرف صله عاشقان بیدل بیانیه تا اتمای غایت ایچوندر
 الی معناسنه بر ادا صله بیدلن مسکین بیانیه تا سابق کبی در خواری یا حرف
 مصدر * محصول بیت * بیدل عاشق لک نیجه به دلک ناز و شیوه مسکین بیدلاره
 نیجه به دلک جفا حقاقت (تا چند همجو و چشم در عین نا توانی * تا چند
 همجو زلفک در تاب و بقراری * تا سابق کبی در عین نا توانی بیانیه و یا حرف
 مصدر تاب بونده بو کلوب بولق معناسنه در یعنی اضطراب دیکدر بقراری
 یا حرف مصدر * محصول بیت * نیجه به دلک چشمک کبی عین ضعفده اولم
 نیجه به دلک زلفک کبی اضطراب و بقرارلقده اولم یعنی نیجه به دلک بی بلا و محنتده
 طو تارسن مجموع بیتک معناسی تا نیجه به دلک کوزلک کبی نا توانلق عیننده سن
 تا نیجه به دلک زلفک کبی بو کلمده سن و بقرار سن دین هر کز شعر لذتی دماغنه
 دو شمش (دردی که از تو دارم جویری که از تو بینم * کرشمه بدانی داغ که رحمت
 آری) دردی یا حرف وحدت که حرف رابط صفت جویری که ده بویله در شمه
 یا حرف وحدت و همزه حرف توسل * محصول بیت * بردردم که سندن واردر
 بر جویری که سندن کوردم کرشمه سنی بیلک بیلور مک بکام رحمت ایدر سن
 یعنی سندن و محبتکدن چکدیکم جو و جفایی بیلک البته بکام رحمت ایدوب
 میل ایدر دل (اسباب عاشق را بسیار مایه باید * دلهای همجو و آتش چشمان
 رودباری * عاشق را ادا مفعول مایه بونده سرمایه معناسنه در رودبار
 لغتده ایرماق کایدرا اما بونده وصف ترکیبیدر ایرماق یا غدر بی معناسنه
 و یا حرف نسبت * محصول بیت عاشق اسبابنه چوق سرمایه کر کدر مصراع
 ثانی اسبابی بیان ایدر آتش کبی یورکرایرماق یا غدر بی کوزلر یعنی عشق
 آتشله یاغق و چوق کوز یا شلرین دو کک اسباب عاشق لکدن بعضدر
 (در شجر مانده بودم باد صبار ساند * از بوستان وصلت بوی امیدواری *
 باد صبار ساند مضراع ثانی به مرهوندر (محصول بیت) هجرانده فالدم ایدی
 اما باد صبار سنک وصالک بوستاندن امیدوارلق قوقوسنی ابرشدردی یعنی
 بنی وصالکدن امیدوار ایلدی (کرچه بوی وصلت در حشر زنده کردم *
 رده سروری

سر بر نیارم از حال از روی شرمساری * کردم کاف بحمله فعل مضارع متکلم
 وحده در اولورم دیمکدر بر نیارم فالدرم دیمکدر شرمساری با حرف مصدر
 محصول بیت * کرچه وصال امیدیه ویا قوسیده حشرده زنده اولورم لیکن
 خاکدن باشم فالدرم شرمسارلق جهنندن یعنی عشق بولنده نقصانندن
 شرمسارم (ازباده وصال کرچه بنوشم * نازنده ام نورزم آیین هوشیاری
 تا ادا توفیق نورزم فعل ثنی مستقبل سعی ایلم دیمکدر آیین مفعولی
 هوشیاری به اضافت لامیه درو یا حرف مصدر * محصول بیت * سنک وصالک
 یاده سندن اسکر بر جرعه ایچرم مادامکه زنده یم آیقلاق آینه سعی ایلم
 یعنی از انچه اول مستلکدن آیلیم (مابنده ایم وعاجز تو طامی وفادر *
 کر می کشی بزورم ورمیکشی براری * محصول بیت * بزنده ایز وعاجز سن
 حاکسن وفادر کر قوتله بی کشد بکه چکر سنک واکرزار غله قتل ایدرسن یعنی
 بومعنازده حاکم قادر سن (آخر ترجمی کن بر حال زار حافظ * تا چند ناامیدی
 تا چند خاکساری * آخر ادا تکیه ترجمی یا حرف وحدت ویا تکیه حال زار
 حافظ بیایه ولامیه در ناامیدی وناکساری یا حرف مصدر به لدر * محصول
 بیت * ای جانان حافظک حال ذلیله ترجم ایه نیجه به دلک امید سزلک چکه
 و نیجه به دلک خاکسارلق چکه یعنی نیجه به دلک وصالکدن ناامید و مأیوس اوله
 و نیجه به دلک حقیر و ذلیل اوله حاصلی نیجه به دلک حقارت و ذلت چکه وله ایضا
 (ساقی اکرت هواس تبا می * جز باده میار پیش ماهی * ساقی منادی اکرت
 تا معناده میه مقید در بای یا حرف صله هی ادا تکیه * محصول بیت *
 ای ساقی اکرمیه محبتک واریسه بزم او کومزه باده دن غیری نسنه کتورمه
 اکاه اول غافل اوله (سجاده وخرقه در خرابات * بفروش وپسار جرعه می
 * محصول بیت * سجاده وخرقه بی خرابات باده صلات و می جرعه سن کتور
 (کر زنده دلی سنوزمستان * در کاشن جان ندای یا حی * محصول بیت *
 اکر زنده دل اسک جان کاشنده مستلردن یا حی یا قیوم نداسن ایست
 باد در دایسوی درمان * کونین نکر بعشق لاشی * محصول بیت *
 درمان جانینه در دله کل یعنی درمان استرسک در دیدا ایل آند نصکره کونینی
 عشقه لاشی کور یعنی عشقه نسبت ابکی عالم لاشی در * اسرار دلست
 در ره عشق * آواز باب و ناله فی * محصول بیت * طریق عشقه رباب آوازی
 و فی ناله می اسرار دلر یعنی اسرار دلن خبر و بر حاصلی اهل عشقک در دینی
 آرند (یا مفلس باده در ره عشق * به تر زهرا حاتم طی * محصول بیت * بر بالک
 مفلس عشق بولنده بیک حاتم طی دن بکدر یعنی طریق عشقه بر عاشق

از بحر هزج
 مفعول مفاعیلن فاعولن

بالیک ناله غنیدن بیکر کدر مننه سنده حاتم تانک کسر لیه در دین اصطلاحات
 و قصر فات بحمدن اکاه دکل امش (سلطان صفت آن بت پری رو * می آید
 و خلق شهزدری * محصول بیت * اول پری یوزلی بت پادشاه کبی کاور
 و شهر خلقی آرد نیجه کاور لر (مردم نه کران بروی خویش * و ز شرم گرفته
 عارضش خوی * محصول بیت * خلق عالم روی خوینه ناظر لر در آنک ایسه
 او تانده یغندن عارضی خوی طومش یعنی مردم روی خوینه ناظر و نکران
 اولد یغندن او تانوب عارضی در لیش (حافظ زغم توجند نالد * آخر دل من
 شکسته تا کی * محصول بیت * غنیتدن تکلمه التفات ایدوب بیور حافظ
 سنک نمکدن نیجه به دلک ابکیه یعنی نیجه بر ابکیه بنم کو کام سندن خفته دلک
 شکسته اوله یعنی کو کلی خفته دلک شکسته ایدرسن وله ایضا (خوشتر از کوی
 خرابات نباشد جانی * که به پیرانه سرم دست دهد مأوی * پیرانه سر پیرک وقتی
 وزمانی دیمکدر مأوی اسم مکان در صغنیج بره دیر لجانی و مأوی بالری وحدت
 ایچوندر * محصول بیت * میخانه محله سندن خوشترک بر اولمز کر پیرک
 وقتنده آنده بر مأوی ال و بر رسته یعنی پیرا کده میخانه محله سنده بر مسکن
 ال و بر رسته آندن او بر اولمز بکا (آرزو میکنم از توج به پنهان دارم * شیشه
 باده و جایی نزه و زیبای می کند دال ضرورت وزن ایچون نباشد زبراعلامت
 غنیتدر مقام ایسه تکلم مقامیدر که میم شمیری اکادالات ایدر تقدیری میکنم
 در شیشه باده اضافتی لامیه در ادنی ملائسه ایه باده ایچنده اولد یغنیچون
 اما اولی بودر که مضاف اولیه و یا حرف وحدت و همزه حرف توسل اوله جانیده
 یا حرف وحدت نزه تونک فیتی و زانک کسری و های اصلیه ایه غریبدر اصلنده
 صودن وچندن ابراق بره دیر اما بحم بالک وخرم معناسنده استعمال ایدر
 بونده جایه صفت واقع اولمشدر جای خرم معناسنده در و اولر حروف عطفدر
 زیبای یا حی حرف وحدت موصوف محذوفدر تقدیری محبوب زیباییدر
 مصراع نایده مذکور لر و آرزو میکنم مفعول لریدر (محصول بیت (خطاب
 عام طریقله بیور سندن نه کیزلیه یم بر شیشه باده و بر جای خرم و بر زیبا
 محبوب آرزو ایدرم الله میسر ایلیم (جای من دیر مغانست مرقح وطنی *
 رای من رای بتانست مبارک رای * جای من لامیه و میته ایدر معناده لامیه
 و خبر میته ادر مرقح اسم فاعل در تعقیل بانندن راحتک و بر بی معناسنده
 و مقدم خبر وطنی یا حرف تکیه و وطن مؤخر میته اوجله اسمیه دیر مغانی
 مدح ایچون کلمه رای من لامیه و میته ارای بتانست ده لامیه و خبر میته ا
 رای مؤخر میته ا و یا حرف تکیه و مبارک مقدم خبر و جله اسمیه رای

ردیف می

از بحر ردل
 فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعولن

بتلفی مدح ایچون کلمشدر و جائزدر که بوا یکی جمله معترضه نکل اولر یتنه برچه
لفظی تقدیر اوله تقدیری چه روح وطنی و چه مبارک را بی اوله یتنه ما سبقرینی
مدح افاده ایدر اولر و کل وجهه * محصول بیت * بنم بزم دیر مغنا در زیر وطن
مفتح و مرق و حدر و بنم فکر م محبوس فکر پدیر که فکر مبارک و میوند
یا خودنه وطن مفتح و مرق و حدر و نه فکر مبارک و میوند بونقصد برچه جمله
انشائیة را اولور (چه کئی نوش که در دیر چون شید انیست * نیست
این جز سخن بوالهوس رعنائی * که حرف بیان سخن بوالهوس رعنائی لامیه
و بیانیة لر دیر بوالهوس مبالغه ایل اهل هوس دیمکدر رعنا ایکی یوزلی به دیر لر
و یا حرف وحدت * محصول بیت * نه نوش ایدرسن که دعوی ایدرسن که
دیر مغنا ده بنم کبی یوقدر بوزرعنا بوالهوسک سوزندن غیری دکدر یعنی بوله
سوز سوزیلین بر مغرور بوالهوسدر بونخسه اهل انصاف بوله سوز سوزیلین حاصلی
نه باده نوش ایدرسن که سندن بوله سوز لر صادر اولور (باده باش که هر کس
تواند گفتن * سخن پیر مکر بر همنی یارایی * مصراع ثانی مقول قول واقع
اولش بر همن اصطلاحده هند حکیمده استعمال ایدر لر یعنی اکادیر لر و رای
اصطلاح نوارینخده هند پادشاهنه دیر لر و یار وحدت ایچوندر * محصول بیت
ادبله اول که هر کس پیر سوزنی سوزیلکه قادر دکدر یعنی پیرانه کلمات ابلکه
قادر اولر مکر بر هند حکیمی اوله و یا بر هند حاکمی والا غیری کسه لر
بوسوزد و شمز یارایی عبارتی بر کله ظن ایدوب مکر بر حکیم اوله قدر تلی دین
یا حرف عطف اولدیغنی بلیوب حکمت سوز سوزیلش * صماغیر نو
در خاطر ما کی کجده * که مرانیست بغیر از تو بکس پردایی * محصول بیت *
ای صنم سندن غیری کسه بنم خاطر مده چن صغار یعنی صغما از استفهام
انکار ایدر زیر اینم سندن غیری کسه ایله پروام یوقدر یعنی خاطر می شنک محبتک
استیعاب و احاطه ایلشدر پس آنده غیره کنجایش یوقدر (رحم کن بردل
مجر و خراب حافظ * زانکه هست از بی امر و زیقین فردایی * محصول بیت
جانانه یور حافظک مجروح و خراب کوکنه رحم ایله زیر او کوندن صکره البته
یارین واری یعنی آخرت وارد که هر کسک حتی آنده آلتوز پس بکار رحم ایله که
آنده سندن انتصاف ایلله لر دیمکدر و له ایضا (صحبست وزاله میچکد از ابر همنی
برک صبح سازیده جام یک منی * صحبتست میندای مخدوفه خبر در تقدیری
این وقت صحبتست در و او حرف خال زاله میند او میچکد خبری ابر همن بیانیة
همن بابلک و میچک فتمه لر ایله و هانک سکونله آورده قش آبی و یا حرف نسبت برک
صبح لامیه و میند اصباح و قنده ایچلن شرابک برانی یعنی اسبابی دیمکدر

از بحر مضارع
مفعول فاعلات مفاعیل فاعلان

ساز فعل امر مفرد مخاطب خبر میند او او حرف عطف بده فعل امر مفرد
مخاطب در دیمکدر و بر دیمکدر جام یکمنی بیانیة و مفعول بده منی نکل معنائی
سابقا مکرر بیان اولمشدر * محصول بیت * ساقی به خطاب یور بوقت
صبحدر حال بوکه ابر همنندن قرانی بغار آمدی صبح اسبابی تدارک ایلله
و بر بطنان آکورد قدح و بر یعنی ایچکی زمانیدر بزه اسباب عشرت تدارک ایلله
حاصلی بزم اسبابی که مزه و باده در احضار ایلله ظاهر بودر که ماه به مینده
برف بغار زاله یا غمز مکر مجاز ازاله ایلله برفندن تعبیر اوله زیر املکت شیراز زیاده
قیش بریدر (خون بیاله خور که حلالست خون او) در کار باده باش که کار بست
کردنی * ایکی برده بیله که تعلیل ایچوندر کاری یامی حرف وحدت کردنی یا حرف
نسبت * محصول بیت * بیاله نکل قاتی ایچ که قاتی حلالدر باده ایشنده اول که
برایشملی ایشدر خوندن مراد باده در و حلال یور دینی ادعائیدر یعنی
بودندن غیری ادیانده حلال اولدیغیچون و بعض نسخه ده مصراع ثانی در کار
یار باش که کار بست کردنی معنا ظاهر در * کر صبحدم خمار ترادر در دهم
پیشانی خمار همان به که بتکئی (پیشانی آن معناسنه در بتکئی فعل مضارع
مفرد مخاطبدر * محصول بیت * اگر صبح وقتنده خمار سکا باش آغریسی
و بر رسته خمارک پیشانیستی اول یکدر که کسر ایلله سن یعنی خاری باده ایلله
دفع ایلله سن (ساقی بدست باش که غم در کین ماست * مطرب نکاهدار
همین ره که میرنی * ساقی منادی بدست باش تیز اول دیمکدر که حرف تعلیل
کین بوسور هندن بونده مراد پرده در که حرف رابط صفت * محصول بیت *
ای ساقی تیز اول که غم بزم بوسومزده درای مطرب رعایت ایلله بوبرده بی که
چالارسن یعنی بوچالدیغک برده دن چقمه حاصلی بوبرده بی چال بوندن غیری
برده بی چالمله (حق ده که سربیکوش من آوردنچنک و گفت * خوش بگذران
و بشنوا زین پیر منحنی * بگذران الف و نون ادات تعدیه در و مفعولی مخدوفدر
تقدیری خوش بگذران روز کار در پیر منحنی بیانیة منحنی اسم فاعل در انفعال
بایندن اکلمش و بوکلمش معناسنه در (محصول بیت) ساقی به خطاب یور باده
و بر بزررا چنک باشنی بنم قولانعه کتوردی و دیدی ایام و اوقاتکی خوش بکوز
و بو بلی بوکلمش بپردن ایشت یعنی باده ایچ کلامنی ایشت حاصلی بوسوزنی
قبول ایلله بوبر منحنینک دیمکدر (حافظه بی نیازی زندان ککه می بخور *
تابشروی زموت مغنی هوالغنی * محصول بیت * ای حافظ زندان نیاز سر لغنی
حق یچون که شراب ایچ تا کیم مغنی صوتندن هوالغنی لفظی ایشیده سن
یعنی الله غنی در دیمکدر و له ایضا (عمر بگذشت به بیصا صلی و بوالهوسی

از بحر ردل
فاعلات فاعلات فاعلات فاعلات فاعلات

ای پسر جام می ده که به پیری برسی * بوالهوس بوالهوسدن مخفف در مبالغه
 طریقه هوس بابامی دمی کدر زیاده هوا و هوسدن تغییر در اوج یا بیل
 حروف مصدریه لرزه که حرف رابط دعا در برسی فعل مضارع مفرد مخاطب در
 و یا ضمیر خطاب * محصول بیت * عمر حاصل سز قلعه و بوالهوسلکه بکدی
 یعنی ضایع بره بکدی پس ای پسر بکا جام می ویر که پیر لکه ایریشه سن یعنی
 ایچکیسز کن عمر ضایع در آمدی جام می ویر که بقیه عمر ضایع بره بکمیبه شاله
 پیر لکه ایریشه سن یعنی پیر اوله سن (لمع البرق من الطور و آنست به * فلعلى لك
 آن بشهاب قبسی) لمع فعل ماضی مفرد مذکر غائب یلابدی و بلد رادی
 دیکدر برق لفظا مر فوع فاعلیدر شمسك معناسنه من الطور من جانب
 الطور تقدیر نده بونده طور دن مر ادکوی جاناندر و بر قدن اثر وصالدر جار مع
 المجرور لمع به متعلق مفعول به غیر صریحیدر و او حرف عطف آنست فعل
 ماضی نفس متکلم وحده در افعال باندن کوردم دیکدر را بصرت معناسنه
 آنست و آنست به دیر لر یعنی بایله ده با سزده مستعملدر فعلی فارایط جزای
 شرط محذوفدر تقدیری اذا آنست به فلعلى لعل حرف ترجیدر حروف مشبهه
 بانفعلدن و یا ضمیر متصل محلا منصوب اسمی و لك جار مع المجرور مقدم خبر
 و آن اسم فاعل نفس متکلم وحده تقدیرا مر فوع مؤخر مبتدأ جمله اسمیه
 اعرابدن محلا مر فوع خبر لعل در و لعل ما بعد یله اعرابدن محلی بوق جواب
 شرط محذوفدر بشهاب با حرف تعدیه در زیراتی بانی ضرب باندن فعل لازمدر
 آمدی آن شهابه بایله تعدیه ایلمشدر و شهاب لفظا مجرور بایله آن لفظنه
 متعلقدر شهاب شینك كسریله آتش شعله سنه دیر لر و قبس یانن او دون
 باره سننه یعنی اکسیده اولان آتش شعله سنه دیر لر که عادتا بر بدن آتش
 آتشی اولنه اکسیده آتور قبس شهابدن بدلدرد (محصول بیت) کوی جاناندر
 اثر وصال ظاهر و باهر اولدی بنده آتی کوردم بویله اولنجه امید ایدرمکه
 شهاب قبس کتور بجی اولم یعنی امیدم وار که اثر وصال جانان بکا که حاصلی
 او مر م که بکا وصال جانان میسر اوله قبسیده یا حرف اطلاقدر بوییت قرآن
 شریفده حضرت موساک قصه سنه تلمجدرد (چه شکر هاست درین شهر که
 فافع شده اند * شاهبازان طریقت بمقام مکسی * شکر هاشینك فتحیله شکر
 جمیدر لذیذ اشیدان کتایتدر شهر دن مر اد شهر شیرازدر که حرف بیان فافع
 شده اند مصراع ثانی به مر هونددر شاهبازان طریقت لامیه در بمقام با حرف
 مصاحبت و یا حرف ظرف مکسه اضافت لامیه در و یا حرف مصدر مکسلک
 مقامیله و یا مقامنده * محصول بیت * نه شکر لونه لذت لر یعنی نه ذوق و صفار

حاصلدر بو شهر شیرازده که طریقت شاهباز لری مکسلک مقامیله فافع اولمشدر
 یعنی نه صفا و از بو شهرده که عاشق جانانك ادنی التفاتیه فافع اولمشدر (دوش
 در خیل غلامان درش میرفتم * کفت کای بیگس بیچاره تو باری چه کسی
 دوش دون کیچه در خیل غلامان درش قبوسی قوللر نك ارا سنده دیکدر
 میرفتم کیدردم حکایت حال ماضیدر کای که حرف رابط مفعول قول در بیگس
 بیچاره بیاینه در باری ده دیکدر چه کسی چه ادات استفهام و یا ضمیر خطابدر
 * محصول بیت * دون کیچه جانانك قبوسی قوللری ارا سنده کیدردم دیدیکه
 ای بیچاره بیگس ده سن کیسن که بنم قوللرم ارا سنده کیدرسن حاصلی جانان
 تجاهل طریقه ییورر که بن سنی بیلم سن کیسن در لفظنی بای صله معناسنه
 اخذ ایلین بیلز ایش (تا چو بجز نفسی دامن جانان کیرم) دل نهادیم بر آتش زنی
 خوش نفسی * تا ادات تعلیلدر بجز اسم التدر جره دن که آتش قورینه دیر لر
 حاصلی بخوردان دمی کدر نفسی یا حرف وحدت بی بونده ادات تعلیلدر
 خوش نفس وصف ترکینیدر و یا حرف مصدر * محصول بیت * تا کیم بجز کبی
 بر نفس جانانك اتکنی طو تا وزدیو کو کلزی آتش اوزره قودق خوش نفس
 اولمق ایچون یعنی جانانك دامننه تشبث ایلک ایچون کو کلی خوش نفس
 اولمق ایچون یعنی عود و حصلبان کبی خوش قوقولی اولمق ایچون آتش عشق
 اوزره قودم معلومدر که مجری انك السنه آتور را ایچنده اولانك قوقوسی اواننه
 سکمل ایچون اما بونده آتش عشقه یا غمدن کتایتدر (بادل خوش شده چون
 نافه خوشش باید بود * هر که مشهور جهان گشت بمشکین نفسی * خوشش
 ضمیری مصراع ثانیده که به راجعدر اضممار قبل الذ کر طریقه یله (محصول بیت
 نافه کبی فان اولمش بور که خوش اولمق کر لهر اول کسه که مشهور جهان
 اولدی مشکین نفسلکه یعنی معرفت و کمال ایل مشهور اولنلر اکثر ایهال
 حوادث روزگار در لر زیر اهل فضل محرومدر تنه که خواجه نیچه برده
 بو معنایی تصریح میورمشدر خواجه نك بو غزلنده قافیه مکرر واقع اولمش
 پس معلومدر که بو غزلی سکر حالتنده سو یلمشدر زیر حالت صموده سو یلمسه
 قافیه بی تکرار ایلز دی (کاروان رفت و تو در جای کین کاه بخواب * وه که پس
 بجز از غفل چندین جرمی * محصول بیت * کاروان کندی حال بو که سن
 بو صورنده او بقوده سن وه که زیاده بجز سن بو قدر حرسك غفلندن یعنی
 بو قدر نفوس آخر نه کندی سن ایسه خواب غفلتده سن حیف که بو قدر
 مرشدك کلامندن بجز سن حاصلی بولمدا نماتنبیه ایدر لر که زاد آخر نه مقید
 اولولسن ایسه زیاده غفلتکدن متنبیه اولمز سن (بال بکشا و صفیر از شجر

ردشعی

طوبی زن * حیف باشد چو تو مرغی که اسیر قفسی * صغیر صقل قدر و طوعان
 جنسینک آوازی شجر طوبی بیایه زن فعل امر مفرد مخاطب آوردیم کرد
 مرغی یا حرف وحدت و قفسیده یا ضمیر خطاب (محصول بیت) همت قنای
 آج و طوبی شجر نندن صقلن اور حیف در سنک کی بر مرغ که اسیر قفس اوله سن
 یعنی سنک مقام عالم بالادرسن ایسه بوسقلیده قرار ایلش سن حیف در سن
 کی بر مرغ بوم مقام (چند بودید بهوای تو بهر سو حافظ * بسر الله طریق بایک
 یا مسمی * بسر فعل ماضی مفرد مذکر غائب تعیل بایندن قولای ایلسون
 دیم کرد الله لفظا مر فوع فاعلی طریق لفظا منصوب مفعول صریحی و یک جار
 مع الحزور و مفعول غیر صریحی یا حرف ندا مسمی اسم مفعول را فتعال بایندن
 منادی و یا محلا مجرور غیر متکلم وحده مضاف الیه * محصول بیت *
 نیجه به دل حافظ سنک محبت سبیله عرجانه یلر یو پر بر الله تعالی حافظه سنک
 جانیکه بر یول میسر ایلیه ای بنم مطلوب یعنی الله اکاسکا و صول یولانی میسر
 ایلینه ای بنم مرادم اولان جانان وله ایضا (کتبت قصه شوقی و مدمعی باکی *
 یا که بی تو یحیایان آدم ز غمناکی * کتبت فعل ماضی متکلم وحده و نا فاعلی
 و قصه فاعل کسر له لفظا منصوب مفعولی مضاف در شوقه شوقه ضمیر متکلمه
 و او حرف حال مدمع ایکی میکن فحمله اسم مکان در مدمع یعنی کوزیانی طور اچق بر
 حاصلی کوز مراد در مضاف اولشدر ضمیر متکلمه و تقدیر امر فوع مبتدا
 و باکی اسم فاعل در یکی یکی دن اغلی معنایه تقدیر امر فوع خبر مبتدا در
 * محصول بیت * جانانه شوق قصه سنی یازدم حال بو که کوزم اغلی ایدی
 یعنی اغلر کن یازدم اول قصه مصرع ناینک مضمون در کل که سنسز جانانه کلام
 غمنا کادن یعنی سنک فراق کدن جانندن اوصاندم (بسا که گفته ام از شوق
 باد و دیده خویش) ایامنازل سلی فاین سلاکی (بسا پای عربینک فحمله بسیار
 معنایه در باد و یا حرف حمله دیده خویش لامیه یا حرف ندا منازل ماسجد کی
 منتم ای جوع در لفظا منصوب منادی مضاف سلی تقدیر امر مجرور مضاف الیه
 فاین یو فایه فای زایده در لفظا مضافی که خبر مبتدا معنای شرطی متضمن اولسه
 یو فایه خبره داخل اولور پس بونده این خبر و سلی تقدیر امر فوع مؤخر مبتدا در
 قاعده عربیت اوزره مضاف اولشدر ضمیر خطاب که منازل را جعد و یا کاف
 ضمیر کسر سندن متولد حرف اطلاق در * محصول بیت * چوق که شوق
 و اشتیاق دن ایکی کوزمه سوبلشم ای سلمان منزلاری نیجه اولدی سلمان کر یعنی
 ایکی کوزم که سلمان منزلاری در آنره دیدم نیجه اولدی سلمان کر حاصلی مردم
 سزده قرار ایدوب ثابت اولان جانانه نیجه اولدی خواجه کایتله فراق جانانندن

از بحر مجتث
 معاعلن فعلا نز معاعلن فعلا

شکایت ایدر منازل راجع اولان ضمیر مؤنث ضمیری اولدی یعنی کل جمع مؤنث
 اعتبار الیه در (عجیب واقعه و غریب حادثه ایست * انا صطبرت قتیلا و قاتلی
 شاکلی) واقعه یا حرف وحدت حادثه یا حرف وحدت و همزه حرف توصل انا ضمیر
 مر فوع منفصل محلا مر فوع مبتدا صطبرت فعل ماضی متکلم وحده در
 افتعال بایندن اصلی صطبرت در صادر حرف مستعلیه دن اولدی یعنی چون تا طایه
 مبدل اولشدر نه که کتب صرفیه ده مسطور در جمله فعلیه اعراب دن محلا
 مر فوع خبر مبتدا در قتیلا فعلیل یعنی مفعول لفظا منصوب حال در صطبرت
 فاعل دن و او حرف حال قاتلی تقدیر امر فوع مبتدا ای متکلمه اضافت
 لفظیه در بنی قاتل دیم کرد شاکلی اسم فاعل در شکایتشکودن یعنی نصر باینک
 ناقص و او یسندن شکایتی دیم کرد تقدیر امر فوع خبر مبتدا در * محصول
 بیت * بر عجب واقعه و بر غریب حادثه در بوکم بن مقتول اولدی بنم خالد صابریم
 و حال بو که بنی قاتل اولان شکایتی در یعنی بن مقتول اولدی بنم خالد صابریم
 و حال بو که قاتل اولان شکایتی در یعنی بن مقتول ایکن صابریم و قاتل
 شاکلی در پس بواسطه و استغراب محلیدر (کرار سد که کند عیب دامن
 باکت * که همی و قطره که بر برک کل چکد باکی * کرار سد کیمه لایق در دیمک
 اولور که حرف بیان عیب دامن مصدرک مفعولنه اضافتیدر و با که اضافت
 بیایه در که حرف تعلیل همی و ادات تشبیه که حرف رابط صفت برک کل لامیه
 چکد فعل مضارع مفرد غائب طمر دیم کرد باکی یا ضمیر خطاب * محصول
 بیت * کیمه لایق در که سنک باله دامنکه عیب ایلیه یعنی کسیمه لایق دکل
 استفهام انکاری طریق بقیله زیرا کل بیراغی کبی که اوزر نه شبنم قطره سی
 طمر پا کسن یعنی اوزر نه قطره شبنم باغان کل بیراغی کبی پا کسن (ز خاله پای
 نوداد آب روی لاله و کل) چو کلک صنع رقم ز در آبی و خاکی) خا کپای تو
 لامیه در در آب روی لاله دادله مفعول صریحیدر و ز خا کپای تو غیر صریحی کلک
 صنع لامیدر مجازا و مبتدا رقم ز در خبری ابی و خا کی یاری حرف تکبیر در
 محصول بیت * لاله و کله آب روی یعنی لطافت و صفائی سنک خا کپا بکدن
 و بردی چونکه کلک صنع آب و خا که رقم آوردی یعنی عناصر اربعه به نقوش
 غریبه اوروب هر بر خنخلو قه بر نوع شکل و برد کده آب روی لاله و کلی سنک
 خا کپا بکدن و بردی (صبا عیر فشان کشت ساقیا بر خیز * وهات شمس کرم
 مطیب زاک * صبا مبتدا عیر فشان کشت خبری ساقیا بر خیز مصرع ثانی به
 مر هوندر و او حرف عطف هات تانک کسر له اسم فاعل در کتور معنایه شمس
 کرم لامید و هاتک مفعولی مراد شمس کرم دن شرابدر مطیب اسم مفعول در

تفعیل باندن لفظا مجرور کرم لفظنه صفتدرا ماقیاس شمس به صفت
اولمق ایدی زا کی اسم فاعلدر باله معناسنه کرمک صفت بعدالصفتیدر
ویاتویندن مبدلدروقف حالتنده کی* محصول بیت* صبا عبیر صاچی
اولدی یعنی بهارزمانیدر ای ساقی قاتل دخی باله و خوش قوقولی اصمه
شمسه سنی کتور حاصلی بهار کادی باده کتور مصراع ناینک معناسنی دخی
کتور او زمک کونشیده اولمش کوچک قوقولی پاکین دین شمسه کرمی بیلزایش
(دع التکاسل تغنم فقد جری مثل* که زاد راه روان جستیت و چالا کی
دع دالک فتحیله اسم فاعلدر تر لاله معناسنه تکاسل تفاعل باندن مصدر در
کاملک معناسنه تغنم علم باندن فعل مضارع مفرد مخاطب امرک جوابنده
مجزوم اولمشدر غنیمت بول دیکدر فقد فاعل تعلیل قد حرف تحقیق جری
فعل ماضی مفرد مذکر غائب جاری اولدی دیکدر مثل لفظا مرفوع فاعلیدر
جرائک که حرف بیان زاد راه روان لامیه ومبتدا وجستیت خبری جستک
چو یکک معناسنه در چالا کی عطف تفسیریدر و یاری حرف مصدر در
محصول بیت* تکاسلی تر لاله یعنی اهامالی تر لایدوب مقدم اول مغتنم
اوله سن یعنی غنیمت بوله سن زیر امثل جاری ومشهور اولمشدر که سال کلرک
وعاشقلرک طریق عشقه زادی وسرمایه سی جستک و چو یکک کدر حاصلی
تکاسلی تر لایدوب طریق عشقه چاپک اولمق کر کسن که مراد که واصل
اوله سن (اثر نماند زمن بی شمایت آری* آری مأثر محیای من محتیا کی) شمایل
جمع شمایلر که خلق و خوی معناسنه در آری بلی ونم معناسنه در مصراع
ثانی به مرهوند راری فعل مضارع متکلم وحده در افعال قلوبدن اکلرم
دیکدره مأثر جمع مأثره در مصدر مییدر مکرمت معناسنه یعنی ایلکرم مفعول
اولی در اراک محیایمک فتحیله حیات معناسنه در تقدیر مجرور مضاف
الیه در ویای متکلم محلا مجرور مضاف الیه محیاد من محیایا مع المجرور
اعرابدن محلا منصوب مفعول ثانی ارادر محیایمک فتحیله و حاکم فقی ویای
مشددله یوزه دیر لر وی معناسنه و کاف مکسوره محلا مجرور مضاف الیه
محیاد و یا حرف اطلاق خطاب محبوبه به اولدیغیچون کاف ضمیر مکسور
اولدی* محصول بیت* ای جانان سنک شمایلک سزیم وجود مدن اثر فالمدی
بلی حیاتک ایلکاربینی سنک یوز کدن اکلرم یعنی حیاتمه سبب سنک رویکی
کور مکدر مصراع ناینک معناسنده محیایوز معناسنه در آخرنده اولان
کاف خطاب یای اشباعدن او توری مکسور اولمشدر دین کسه دور معناسنی
بیلزایش زیرا انک وجودی کسره به موقوفه در پس کسره بیه موقوف

زدر سروری

اولنجه دور لازم کاور (زوصف حسن تو حافظ چه کونه نطق زید* که چون
صفات الهی و رای ادرا کی* محصول بیت* حافظ سنک حسنک وصفندن
نیجه نطق اور یعنی سنک حسنکی نیجه وصف ایده بیلور یعنی وصف ایده من
استفهام انکاری طریقه بقیله زیر اصقات الهی کی ادرا کدن اکلرم حسن حاصلی
ادراک و عقل دائره سندن بیرون سنک بمن عقله سنک حسنک وصف ایلکه
ممکن دکل وله ایضا (که بردن ز شاهان زمن کدا بیای* که بکوی میفروشان
دو هزار جم بجای* که اسد کیم معناسنه بر د فعل مضارع مفرد غائب ایلتور
دیکدر یعنی کیم ایلتور بنزد شاهان با حرف صله و اضافت لامیه در من کدا
بیایه بیای پیام خبر و یا حرف وحدت و یا تکبیر که حرف بیان پیامدر بکوی
میفروشان با حرف ظرف و اضافت لامیه میفروش وصف تر کیمیدر شراب
صاتیجی معناسنه و الف و نون ادات جمع در دو هزار جم ایکی بیت جم بجای
با حرف مقابله و یا حرف وحدت* محصول بیت* بن کدا دن یاد شاهلر قتنه
بر خبر کیم ایلتور یعنی سلاطینه بنم خبرم کیم ایصال ایدر که میفروشلرحمله
سنده ایکی بیت جم بر قدح در یعنی آنده رند عاشقلر واردر که دنیا یاد شاهلر یعنی
بر قدح باده به آلزلر حاصلی دنیا سلاطینی باندلرند حیرا اعتبارده دکل
بر قاج رده بکشددر که جدن مراد حضرت سلیمان بیغمبر در پس و کلامده
نوعا سخافت وار مکر که مراد سلاطین دنیا اوله ذکر ایاد بیکمز کی (شده ام خراب
و بدنام و هنوز امید دارم* که بهمت عزیزان برسم به نیکامی) بعض نسخه ده
امید وارم دو شمشدر و او الیه معنای متفاوتدر نیکام وصف ترکیبیدر او آدلی
معناسنه و یا حرف وحدت* محصول بیت* خراب و بدنام اولمش و هنوز امیدم
واردر که عزیزلر همیله بر نیکامه ایریشیم یعنی هر تقدیر که بدنام اینسم بر مستجاب
الدعوت و اصل اولغه رجام واردر نیکامی یاسنی حرف مصدر اعتبار ایدلر
حروف قافیه دن اکاه دکلدر (تو که کیمیا فروشی نظری بقلب ما کن* که
بضاعتی نداریم و فکند ایم دای* کیمیا فروش وصف ترکیبیدر کیمیا صاتیجی
و یا ضمیر خطاب نظری یا حرف وحدت و یا تکبیر بقلب ما یا حرف صله و اضافت
لامیه در قلب بونده ایم طریقه بقیله واقع اولمش دغل و دل معناسنه که حرف
تعلیل بضاعت بانک کسریله سرمایه معناسنه در و یا حرف وحدت فکند ایم
ماضینک بر قدحندن متکلم مع غیره در براتشز وصالشز دیکدر دای
یا حرف وحدت و یا تکبیر* محصول بیت* سن که کیمیا صاتیجیسن یعنی
صاحب اکسیر و جرمکرمسن بزم قلمزده نظر الیه حاصلی بزم مغشوش و ناسره
حالمزه التفات الیه بر اسرمایه من یوق و طوزاق ضالمشز بونده دامن مراد

از بحر رمل

فعلات فاعلاتن فعلات فاعلاتن

زدر سروری و شاهی

حمله در یعنی کیمیا کرک اسباب مزوق و کیمیا کرک کی حمله طوزاغی قور مشر
 خاق الدامق ایچون (زرهم میفکن ای شیخ بدانهای تسبیح * که چومرغ
 زیرک افتد نفقده بیج دای * بدانهای تسبیح با حرف مصاحبت و اضافت
 لامیه در که حرف تعلیل مرغ مبتدا زیرک افتد خبری بونده افتد واقع اوله
 دیمکدر نفقده فعل نفی استقبال دوشمز دیمکدر دای با حرف وحدت * محصول
 بیت دای شیخ بی تسبیح دانه لایله یولدن براقه یعنی اضلال ایله زیر اچونکه
 مرغ زیرک واقع اوله هیچ بردامه دوشمز یعنی بن مرغ فیرکم سنک زرق وریا که
 الدائم حاصلی دکه حمله و خدعه ایله مغرور اولوب سکامطیع اولم دیمکدر
 اولکی دامدن مراد حمله در وایکنجیدن طوزاق که تکرار قافیه لازم کلمه
 (بروید پارسیان که برفت پارسیان * می ناب در کشیدیم و غنایه تنک و نای *
 بروید فعل امر جمع مخاطب کیدک دیمکدر یعنی بی کندی حمله قویک که حرف
 تعلیل برفت کنیدی پارسیان یا حرف مصدر یعنی عابدک و زاهدک کنیدی تنک
 و نای یا حرف وحدت و یا تسکیر (محصول بیت) ای پارسلار وارک کیدک بی قویک
 کنیدی حمله زیرا پارسلال کنیدی یعنی زهد و تقوای ترک ایلدم زیرا خالص
 باده جکدم یعنی نوش ایلدم و تنک و نام قالمدی یعنی عار و ناسوس کنیدی قالمادی
 (عجب از وفای جانان که تفقدی نفرمود * نه بخشامه سلامی نه بشامه سیاهی *
 تفقدی یا حرف وحدت و یا تسکیر بخشامه سلامی یا حرف مصاحبت و اضافت
 لامیه در بشامه سیاهیده بویه در ویا حرف وحدت * محصول بیت * جانانک
 وفادار لغندن عجبدر که بنده سنی تفقد ایلدی یعنی یوقلمدی نه بر سلام
 خامه سیله نه بر پیام نامه سیله یعنی بی نه سلامه متسلل قیلدی و نه پیامه حاصل
 هیچ بروجله حمله تفحص ایلدی (سر خدمت تو دارم بخرم بلطف و مفرش
 که چو بنده کتر افتد بمبارکی غلامی * سر خدمت تو لامیه در در بخیر با حرف
 تا کید خبر خاتم کسر یله فعل امر مفرد مخاطب درویم متکلم ضمیر منصوب
 متصل مفعولی بلطف بخرمه متعلق مفعول غیر سر می و او حرف عطف
 مفروش فعل نفی مفرد مخاطب که حرف تعلیل چو ادا تشریه بنده دن مراد
 خواجه کندیدر کتر افتد هیچ دوشمز دیمکدر بمبارکی با حرف مصاحبت
 و یا حرف ظرف و یا حرف مصدر غلامی یا حرف وحدت * محصول بیت * سنک
 خدمتک سودا سن طو تارم یعنی سنک خدمتکی آرزو ایلدرم بی لطفکله
 صافون آل و صاعقه زیرا بوقولک کی مبارک کله و یا مبارک کله هیچ بر قول
 دفع ایلر حاصلی کیدرم زیرا بنم کی فرخنده غلام ال که کیرم غلامه
 مبارک ذکر لطفدن خالی دیمکدر کتر افتد معنای آرزو دوشمز

اصطلاحدن کتر کاه ایملر (بکجا برم شکایت بکه کویم این حکایت * که
 لب حیات مایو دونداشتی دوا می * که حرف بیان نداشتی فعل نفی ماضی
 مفرد مخاطب در طو غنایه معنایه * محصول بیت * شکایتی نزهه ایلمه
 و بو حکایتی کیمه سو یایه بکه سنک لبک بزم حیات آزادی امدوام طو غنایه
 یعنی لبکی بزدن تیرا کدک اسکندر مدله صلی حیات کی لبک ذوق سریع
 الزوال اولدی (اگر این شراب خامت و کر این حریف بخته * هم زار بار به تر
 زه زار بخته خای * خام شول شرابه دیرلر که گویده و یا فحیده قینایوب کوپل
 آتشی بکه مش اوله یعنی هنوز قینا مقده اوله حریفدن مراد باده مصاحبتدر
 هم زار با مقدمه در ضرورت وزن ایچون بار بونده کتره معنایه در بخته بونده
 ایهام طریقه له مذکور در زیر بخته بشمش معنایه و قینا می تمام اولمش
 شرابه دیرلر یعنی خام مقابلی خای یا سی حرف وحدت در * محصول بیت *
 اگر بو شراب خام ایسه و اگر بو حریف بخته ایسه بیک کره بر خام بیک بخته دن
 بیکدر یعنی بر شراب خام بیک بخته شرابدن و یا بخته باده نوشدن بیکدر ظاهر
 خامدن دلی شیرمه مراد در که خواجه ادعای طریقه ای اسکی شرابدن ترجیح ایدر
 زیرا صرفی لطایلی شیرمه دیوانی ایچوب مست اوکار اولور بونده خامدن
 مراد آتش کورشمش شرابدر دین خام خای و بخته بی بیلمز ایش (بکشای
 تیرمژگان و بر رخون * که چنین کشنده رانکنند کس اتقایی) بکشای
 فعل امر مفرد مخاطب در بحسب لغت آج دیمکدر اما اصطلاحده کشاد ویر
 دیمکدر که اوقده مستعملدر آتق معنایه تیرمژگان بیایه که حرف تعلیل
 کشنده کاف عربینک ضمیمه اسم فاعلدر کشیدندن دلیلی معنایه اتقایی
 بامی حرف تسکیر * محصول بیت * تیرمژگان که کشاد ویر و حافظک قانز دوله
 زیرا بوجیلین قاتلندن کسه انتقام آلز یعنی بویه قاتلی کسه انتقام ایا از حاصلی
 بویه قاتلندن دیت و قصاص آتق بیلکه قتل ایلدی هدر اولور و له ایضا (کفتند
 خلائق که تویی یوسف ثانی * چون بیک بدیدم بحقیقت به ازانی * که حرف
 رابطه مفعول قولدر تویی سن سن دیمکدر یوسف ثانی بیایه ازانی اوج بکله دن
 مرکبدر از دن و آن دن وای خطابدن آن اسم اشارتدر یوسفه (محصول بیت
 خلائق دیدیلر که سن یوسف ثانی سن چونکه اونیظر ایدوب کوردم حقیقتله
 یا حقیقتده سن آندن اوسن یعنی یوسفدن اعلا سن ته که شاعر در مصرع *
 یوسنی بیلمز اما سنی اعلا بیلمورم (شیرین تر ازانی بشکر خنده که کویند *
 ای خسرو خوبان که تو شیرین زمانی * محصول بیت * بشکر خنده سبیله آندن
 شیرین رکسن که دیرلر یعنی دید کارندن شیرین رکسن ای کوزلر پادشاهی که سن

رد شعی

بهره زج

مفعول مفاعیل مفاعیل فعولان

زمانک شیرینی سن خسرو شیرین مناسبندن غیری شیرین زمانی ده ایم نام وار
 تأمل تدبیر تشبیه دهانت توان کرد ب غنچه * هرگز نبود غنچه بدین تن دهانی
 دهانی یاسی حرف تکبیر و یا حرف مصدر در * محصول بیت * سنک دهانکی
 غنچه به تشبیه ایلک اولمز زیر غنچه هرگز بوطار آغزله اولمز یعنی غنچه بویله تنک
 دهان اولمز که سن سن یا خود بویله تنک دهانلقده اولمز * کسر و بماند
 از قد و رفتار تو بر جای (بخرام که از سر و گذشتی بروانی * بروانی با حرف سبب
 و یا حرف مصدر * محصول بیت * اگر سر و سنک قد و رفتار کردن برنده قالدیسه
 یعنی حیرتدن با بر جا قالدیسه خرامان اول که سر و بدن روانلقده بکند یعنی
 سر و انجق خرامان دراماسن هم روان هم خرامانسن پس سر و رفتار قالمته
 بکند (صد بار بگفتی که دهم زین دهننت کام * چون سوسن آزاده جراحله زبانی
 * محصول بیت * یوز کره دیدک که بود دهانتدن سکا کام و بریم سوسن
 آزاده کی نیچون باشند باشه دیل سن یعنی قوی فعله کتور من سن یعنی
 دهانکدن سکا کام و بر من سن کام بونده ایم نام طریقه مذکور در فتأمل
 (کفتی بد هم کامت و جاننت بستام * ترسم ندهی کام و جانم بستانی * محصول
 بیت * ای جانان دیدک که سکا کام و بر برم و جانکی اکورم قورقمرکه جانی
 آلاس و کام و بر میه سن حاصلی قورقمرکه بوج و شراده بی آلد باسن (چشم تو
 خدنگ از سپر جان گذراند * بیمار که دیدست بدین سخت کانی * خدنگ
 لغتده قاین اغاچنه دیرلر صکره آندن دوزیلن اوقه خدنگ دیدلر کراوقنه ده
 خدنگ دیرلر یعنی قوشه آتیلن اوقه سپر جان بیاینه گذارند بکورد بکدر فعل
 متعدیدر کدر ایندن الف و نون ادات تعدیدر که اسمدر کیم معناسنه دیدست
 اصلنده دیده است در ته که مکرر ذکر یکنمدر بیمار مقدم مفعولیدر
 سخت کان وصف ترکیبیدر بک یابی دیکدر و یا حرف مصدر در (محصول بیت
 سنک چشمک خدنگ اوقنی جان سپردن بکورد بویله بک یابی بیمار کیم
 کورمدر حاصلی بویله بک یابی چکر خسته کورمدر دکلدر استفهام انکاری
 طریقه (چون اشک بیندازیش از دیده مردم * آرا که دی از نظر خویش
 برانی * بیندازیش فعل مستقبل مفرد مخاطب یابی خطاب مفتوح اولمق
 ضرورت وزن ایچوندر و شین ضمیر انصار قبل الذ کر طریقه بقیله مصرع نایده آن
 لغظنه راجع در ادات مفعول که حرف بیان دی یا حرف وحدت * محصول
 بیت * اشک کی دیده مردمدن انارسن یعنی خلق کوزندن دوشور من
 اول کسی که مردم کنند نظر کردن سور من حاصلی سنک مردودن
 اولان خانداده مردودیدر (در راه تو حافظن چوقلم کرد ز سر * چون نامه

جرا یکدمش از لطف نخوانی * نخوانی فعل نفی استقبال مفرد مخاطبدر
 * محصول بیت * سنک بول * کده حافظ قلم کی باشند این ایلدی یعنی سنک
 عشق بولنده کمال تعظیمندن قلم کی باشی اوزره یورر پس نامه کی نیچون
 لطفکدن آتی بر دم اوفومر من یعنی بر نفس یا نکه دعوت ایلمر سن وله ایضا
 (لبش می بوسم و در میکشم * باب زندگانی برده ام بی * لبش ضمیری دلد
 مر * کوز اولان جانانه راجع در میبوسن مقدم مفعولی و او حرف عطفدر
 در حرف تا کید میکشم فعل حال متکلم وحده چکر دمیکدر یعنی نوش
 ایدرم می مفعولی باب زندگانی با حرف صله و اضافت لامیه در و یا حرف
 مصدر بی بونده بول و ایز معناسنه در * محصول بیت * جانانک لیلن او برم
 و باده ایچرم حاصلی آب حیاته بول ایلمشم یعنی ای و باده آب حیاتدر ابکیسنه
 بیله و صول بولشم (نه رازش می توانم گفت با کس * نه کسر می توانم دید باوی
 * محصول بیت * نه کسیه رازی دیکه قادرم نه کسیه آنکله کورمکه
 قادرم حاصلی بویکی معناده عاجزم (لبش می بوسد و خون میخورد جام *
 رخس می بیند و کل میکند خوی * محصول بیت * جام لبی او پروقان ایچر
 کل رخسارین * کور و عرق دو کر یعنی جام لبی حیرتدن فان بودار و کل
 رخسارندن شرم ایدوب عرق دو کر (کل از خلوت بیاغ آورد مسند * بساط
 زهد را چون غنچه کن طی (محصول بیت) کل خلوتدن باغه کتوردی مسندی
 یعنی کتم عدمده ایکن غنچه اولوب و آچیلوب کل اولوب موجود اولدی
 حاصلی فصل بهارده کل ظهور ایلدیکنه اشارتدر پس زهد بساطنی غنچه
 کبی طی ایله یعنی کل زمانیدر زهدی ترک ایدوب باده نوش ایله دیکدر
 (بده جام می و از جم مکن یاد * که می دانید که جم کی بودو کی کی * اولکی که
 اسمدر کیم معناسنه و ایکنی حرف بیاندرو اولکی کی بر پادشاهک اسمیدرو ابکینی
 چن معناسنه در * محصول بیت * ای ساقی بکا جام می و بروجدن یاد ایلدی یعنی
 جی آکد زرا کیم بیلور که جم چن ایدی و کی سلطان چن یعنی سلاطین
 اسلافن ذکرینی ترک ایدوب باده نوش ایله که اندری ذکر ایلکده سکا فائده
 معتد به استرتب اولمز (برن در چنک چنک ای ماه مطرب * رکش بخراش
 تا بخروشم ازوی * اولکی چنک ساز اولان چنکدر و ابکیچسی برنجی حیوانات
 قینائی اما بونده مال مراد در ماه مطرب بیاینه رکش شین شمیر چنکدر راجعدر
 بخراش فعل امر مفرد مخاطب طریقه دیکدر بونده مراد چنک قیلارینه
 مناسدر یعنی کرش برنی اوندرومک تا حرف تعلیل بخروشم فعل مضارع متکلم
 وحده چوقرایم یعنی فغان و ناله ایلیم دیکدر حاصلی چنک یا نجه ارلام وی

از بحر هزج
 مفاعیلن مفاعیلن فعولن

نیمیری جانانه راجع او آنچه از حرف ابتدا بچونند را ما چنانکه راجع او آنچه سببیت
معناسنی افاده ایدر من اجله **کبی** * محصول بیت * ای ماه مطرب
چنانکه چنک اور یعنی چال مصرع ثانی چنانکه چنک اور معنی بیان ایدر طمری
طمره یعنی قیلربی اوتدر تا کیم جانان در دندن ناله و افغان ایده بم یا خود
چنک فریاد بچون ناله ایده بم حاصلی انک آوازیه ناله ایده بم (چو چشمش
مست را مخموره گذار * بیاد لعلش ای ساقی بده می) محصول بیت * ای ساقی
جانانک چشمی کبی مستی مخمور قومه بلکه انک لعلی یادینه باده و بر یعنی بز که
انک چشمی کبی مست مخمور زانک لب لعلی یادیه یعنی انک لبی شوقنه بزه باده
صون (نخوید جان از ان قالب جدایی * که باشد خون جامش در زوبی
قالب عربده و عجمده لامک فحیمه مستعمل لفظ در بونده قالب انسان
مراد در که عجم اکا کالبد در لامک فحیمه جدایی یا حرف مصدر که حرف رابط
صفت خون جامدن مراد باده در زانک فحی و کاف عجمه طمر معناسنه در
وی سکر معناسنه در * محصول بیت * اول قالبدن جان آبرلق استر که
جامک قانی یعنی باده اول قالبدن زوبینه اوله حاصلی برتن که باده ایله مربی
اوله جان اول تمدن ابرلق استر (چو مرغ صبح میگوید که هو هو * منه از دست
جام باده هی هی * مرغ صبح لامیه در هو هو بونده اصوات طیور دن کایتدر
وهی هی ادات تمییز در و تکراری تأکید ایچوندر * محصول بیت
چونکه صبح مرغی اصوات و نغمات به شلیه یعنی ترغمت ایلیه جام باده بی الدن
قومه البته البته بهار فصلنده طیورک نغمات و ترغمت ایلیه باده ایچمکه
ترغیمدر (زیانت در کش ای حافظ زمانی * زبان بی زبانان بشنوازی * محصول
بیت) زبانکی چنک ای حافظ بر زمان پس دلسز دلیلی فی دن او کرن یعنی ظاهرا
بی زیاند را ما گفت و کودن خالی دکادر حاصلی خواص انسانینک بعضی که
نطقدرانی بعضی جادادن تحصیل ایلکها شار تدروله ایضا (مخمور جام عشقم
ساقی بده شرابی * برکن قدح که بی می مجلس ندارد آبی * مخمور جام عشقم
لامیه و بیانیدر ساقی منادی شرابی یا حرف وحدت و یا تکیه ایچوندر که حرف
تعلیل آبی یا حرف وحدت و یا تکیه بونده آبدن مراد اولان رونقدر ته که لغت
عربده رونق السیف ماه دیرلر * محصول بیت * عشق جامینک مخموریم
ای ساقی شراب ویر قدحی پر ایل که باده مز مجلسک رونق بوقعه یعنی باده مز
مجلس صفا و برمن (عشق رخ چو ماهش در پرده راست ناید * مطرب برن
نوابی ساقی بده شرابی * بونده عشق محبت معناسنه در رخه اضافت
معناسنه و یا تکیه در و یا تکیه اضافت یا یا در و مطرب منادی نوا

از چه رفته

مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

بر نغمه نانک اممیدر بر نوع سازده نوادیر لر بونده ایکسندده مقلد رو یا حرف
وحدت و یا تکیه ساقی منادی شرابی یا حرف وحدت و یا تکیه در (محصول بیت
جانانک ماه کبی رخنک عشقی و محبتی پرده ده اولق راست کلز یعنی اکا کیزی
محبت ایلک مناسب دکل حاصلی عشقی فاش اولق کرله ای مطرب انک عشقنه
نوا نغمه سنی و یا نوا سازی چال وای ساقی شراب ویر انک عشقنه نوش ایده لم
حاصلی عشق جانان مستور فالسون فاش اولسون مصرع اولک معناسنی
انک ماه کبی رخنک عشقی پرده ده راست کلز یعنی مستور اولمز دین زیاده
مستور سوزیش (شد حلقه قامت من تا بعد ازین رقیبت) زین درد کر زاندمارا
هیج بابی * هیج بابی یا حرف سبب و یا حرف صله و یا حرف وحدت * محصول بیت
بنم قامت حلقه اولدی تا کیم بوند نصکره سنک رفیقک بوقه بوند بنی هیج
بر وجهله سورمیه یا خود بوقه بوند هیج بر قبه و سورمیه حاصلی قامت حلقه
اولقدن غرض قیو کدن ابر لمقدر قیو ک حلقه سی کبی (در انتظار رویت
ما و امیدواری * در عشوه وصال ما و خیال و خوابی * محصول بیت
سنک رویک انتظارنده بر امید و ارغله بر یعنی امید مز وارد که سنی کوره وز
وصالت عشوه سنده ده بر خیال و خوابه یعنی سنک وصال کدن بزه حاصل
اولان خیالدر و خوابدر حاصلی وصالکی مکر دوشمزه کوره وز و یا وصالک
خیالی کوره وز و بخسه وصال قنده میسر اولور مصرع اولی در انتظار
رویت ما را امیدواری یا زانلر صحیح نسخه لره مخالف یا زمشلر * مخمور آن
دو چشم آخر کم از سوالی * بیمار آن دو عالم آخر کم از جوابی * ایکی مصرع اعهه بیل
انحرادات تأکید در کم از سوالی و کم از جوابی بونلرک معناری سوالدن
و جوابنده اکسک میم یعنی بر سواله و بر جوابه دکر میم حاصلی بر سواله
و بر جوابه لاتی دکلیم دیمکدر * محصول بیت * اول ایکی چشمک مخموریم
پس حالمی صور مغه دکر میم اول ایکی لعل لیلک بیماریم بر جوابه دکر میم یعنی
دکر کم و لا نغمه استفهام انکاری طریقیله حاصلی سواله و جوابه هر وجهله
سزاوارم دیمکدر (حافظ چندی نهی نودل در خیال خوبان) کی نشنه سیر کرد
از لایحه شرابی * در خیال خوبان در حرف صله و اضافت لامیه در سیر طوق
معناسنه در کرد اولور دیمکدر فعل لازمدر اولور معناسنه یعنی صیوررت
معناسنی افاده ایدر لایحه شرابی لامیه و یا حرف وحدت بر سر انک یا لایحه سی یعنی
بار لایحه سی * محصول بیت * ای حافظ محب و یا خیالنه نیچون کوکل قورسن یعنی
نیچون کوکل باغرسن بر سراب لعلاتدن نشنه چن فانه یعنی دلبر لرک خیالی
لعلان سرابه بکزر که اندن نشنه به خیال آبدن غیری نشنه حاصل اولمز

وله ایضا (می خواه وکل افشان کن از دهر چه میجویی * این گفت سخن که کل
بلبل توجه میگوید * خطاب عام طریقه بیهوشی خواه شراب است
کل افشان کن کل مطلقا چیکدر افشان کن صاج دیمکدر یعنی تیار ایلد یعنی
مجلسه چیک صاجوب باده نوش ایلد کن فعلتک مفعول اولی کل ومفعول
ثانیسی افشاندر * محصول بیت * باده استه وکل صاج دهر دن وروز کردن
نه دیار سن یعنی دهر دن وروز کردن نه شکایت ایدرسن بحر وقتنده کل بونی
سویلدی ای بلبل سن نه دیار سن یعنی بوسوزده سنده قائم ای سن (مسند
بکاستان بر تاشاهد وساقی را * لب گیری ورخ بومی می نوشی وکل بونی *
بر فعل امر مفرد مخاطب ایلد دیمکدر بریدن مسند مفعول صریح
وبکستان غیر صریح تا حرف تعلیل شاهد وساقی مصراع ثانی به مرهوندر
ورادات مفعول * محصول بیت * تکیه کاه کی کاستانه ایلد تا کیم شاهد
لبی طوئاسن یعنی امه سن وساقینک رخی بوس ایده سن وشراب ایچوب
کل قوقلیه سن حاصلی مسندی کاستانه نقل ایلکدن بوقدر فائده لمرترب
اولور (تاغچه خندان دولت بکه خواهد داد * ای شاخ کل رعنا از بهر که
میروی * محصول بیت * جانانه خطاب ایدوب بیورر عجباسنک غنچه خندانک
یعنی دهانک دولتی کیمه ویرسر در حاصلی کیمک اولوب وکیمه نصیب اولیسر در
ای کل رعنا بدانی کیمک ایچون بترسن یعنی بیویوب چکد بکک بوی کیمک
ایچوندر (شمع خرامان کن و آشنک کستان کن * تاسرو بیاموزد از قد تو
دلجویی) محصول بیت (شمع کبی قامت کی خرامان ایلد یعنی صالین وکستانه
قصدا ایلد تا کیم سرو سنک قد کن دلجو لک او کر نه یعنی کوکل المنی تحصیل ایلید
(امر روز که بازارت پر جوش خریدارست * دریاب و بند زادی از مایه نیکویی
که حرف بیان جوش خریدار اضافی لامیه در خریدار و وصف ترکیبیدر صاقون
آلیمی معناسنه یعنی مشتری دریاب آکله و تدارک ایلد و احرف عطف زادی
یا حرف وحدت مایه نیکویی لامیه مایه سرمایه معناسنه در و نیکویی یای
مصدریه ایلد ایلک دیمکدر * محصول بیت * بوس کون که بازارک مشتری
جوشندن یعنی کتر شدن طوبطلودر تدارک ایلد و ایلک سرمایه سندن بر آرق قو
یعنی بوس کون که هر کس سکاراغب و طالبدر پس هر کسه ایلد لطف اوزره
اول که خطک کلد کده هر کس سندن اعراض ایلید و سنکله اطف و احسان
اوزره اوله حاصلی کوزلک ای اولره بکوره یارین پشیمان و ندمان اولیه سن
(چون مع لور در دهر بدست نه طوفی هری بر باد مایه نیکویی
شمع ناکو بی مایه کوزلک شمع دیمکدر در دهر باد لامیدیل او غرائی دیمکدر

طرفی یا حرف وحدت هری یا حرف تکبیر بر بند فعل امر مخاطب با غله دیمکدر
محصول بیت * چونکه کوزلک شمع یا رهگذر زنده در ایلک سرمایه سندن
بر مقدار هری با غله یعنی کوزلک گذران و سریع الزوالدر پس کوزلک کردن
صقالیلق زمانه بر مقدار هری ادخار ایلد یعنی تازه ایکن بر هری کسب ایلد که
خطک کلد کده سبب معاشک اوله دیمکدر (آن طره که هر جعدش صد نافع
چین ارزد * خوش بودی اگر بودی بوییش ز خوش خوبی) که حرف رابط صفت
جعد بویکم شین نمیر طریقه را جعدر ارزد فعل مضارع مقرر غائب دکر دیمکدر
بوی بوی بونده نصیب معناسنه در نه که رساله مرده تحقیق ایلشز و یا حرف
وحدت و یا تکبیر خوشخوی وصف ترکیبیدر او خوبلی معناسنه
و یا حرف مصدر * محصول بیت * اول طره که هر بویکلی بوز نافع چینه دکر
زیاده خوش اولوردی اگر خوشخویلقدن بر مقدار نصیبی و حصه می اولیدی
طریقه خوشخویلقی اسناد مجاز مرسل طریقه بیهوشی یعنی ذکر جز و اراده کل
وجهیله در حاصلی مقصود اولان جاناندر (هر مرغ بدستانی در کاشن
شاه آید * بلبل بنوا سازی حافظ بدعا کوئی * بدستانی یا حرف مصاحبت
و دستان بونده حکایت معناسنه در و یا حرف وحدت در کاشن شاه در حرف صله
واضافت لامیه در بلبل مرغدن بدل و مبتدا بنوا سازی یا حرف مصاحبت
و بنوا ساز وصف ترکیبیدر نواد و زبانی معناسنه و یا حرف مصدر و مجموع ترکیب
خبر بلبلدر حافظده مرغدن بدل مبتدا بدعا کوئی بنوا سازی کبی در * محصول
بیت * هر مرغ بر حکایه و قصه ایلد شاهک کاشنه کاور بلبل نغمه پرداز غله
یعنی ترنما ایلد و حافظدعا کوئی غله حاصلی حافظ شاهک دعا کوئی پدر پادشاه
دعا کوئی بغین عرض ایلر مقصود حسن طلبدر وله ایضا (نوبهارست دران
کوش که خوشدل باشی * بهیسی کل بدمدبار و نودر کل باشی * محصول بیت *
زمان نوبهار در کادرش که خوشدل اوله سن یعنی نوبهارده کک و کل
خوشلغنه سعی ایلد ترا بینه کل جوق بتوب آچیلور و سن کلد اولور سن
یعنی دنیا دور دجه بهار و کل زمانی کاور و سن اولوب طیراق التمه اولیسر سن
پس صاغ اولد یقکجه نوبهارده بر حالت ایلد که خوشدل اوله سن (چنکدر
برده همی میدهدت بندولی * وعظمت آنسگاه کند سود کک قابل باشی
* محصول بیت * چنک برده ده یعنی خفیه مذکور بیتک مضبوطی سکا بند و بر
اما سکا وعظ اولوقت فائده و برر که قابل اوله سن یعنی سکا بند اولوقت تأثیر
ایدر که بنده مستعد اوله سن چنکله برده ذکر نده لطف خنی وار (من نکونم که
کنون با که نشین وجه نوش) که تودانی که کر زریله و عاقل باشی (محصول بیت

بن سکا شدی دیمزم که کیمکه او نورونه ایچ یعنی بوزمانده بن سکا فلانله
اختلاط ایلد و فلان نسنه بی ایچ دیمزم زیر اسکا دیه جکیم سن ییلور سن اکرز برک
و عاقل اولور سن (در چن هر ورقی دفتر حال دکرست * حیف باشد که
ز حال همه غافل باشی) ورقی یا حرف وحدت و دفتر حال لامیه درو یا حرف وحدت
* محصول بیت * چنده هر بر ورق بر اوز که صورت و حال دفتر بدربعنی
هر بر پیراق صانعک بر نوع صنعی بیان ایدر دفتر در حاصلی هر بر پیراق اللهک
صنعدن بر دفتر درسته که شیخ سغدی حضر نلری بیور مشدر بیت * برک
درختان سبز در نظر هوشیار * هر ورقی دفتر معرفت کرد کار * پس چونکه
چنده هر بر ورق صانعک بر صنعنه دلالت ایدر دفتر در حیفدر که سن جیغدن
حالندن غافل اوله سن یعنی صانعک مصنوعات دن آگاه اولیمه سن شیخک یتنده
ورقی یا می حرف وحدت در دفتر معرفت کرد کار اضافت لری بیاینه و لامیه در
تقدیر کلام هر ورقی دفتر معرفت کرد کار ست در ضرورت وزن ایچون سین
و تارک اولندی معلوم اولد که مصراع ثانی بی هر ورقی دفتر بیت یا زائل
دفتر دانشزنده مذاق فارسی یا زلمشدر تأمل (کر چه راهیست پرازیم
زما تا بردوست * ورقن آسان بودار واقف منزل باشی * راهیست یا حرف
وحدت تا اتمای غایت ایچوندر الی معناسنه بردوست اضافتی لامیه در
دوستک قننه دل دیمکدر واقف منزل اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر
محصول بیت * اگر چه قورقیدن طولو بر یولدر بزدن دوستک قننه دل یعنی
کوی جانانه بزم ارامزده رقبا و اغیار خوئی چوقدر اما کتمک آسان اولور
اگر واقف منزل اولور سن یعنی منزل کوی جانانه کر چکدن و قوفک واریسه
اگاوارمق قولای اولور (نقد عمرت بیدر غصه دنیا بکزانف * کرشب و روزدرین
قصه مشکل باشی) نقد عمر بیاینه و تاضحیر خطاب بیدر فعل مضارع مفرد غائب
ایلتور دیمکدر غصه فاعلیدر و دنیا به اضافتی لامیه در نقد عمر بیدرک مفعول
صریحیدر و بکزانف غیر صریحی کزانف ابلاق معناسنه درعر بر لغریب ایدوب
جزانف دیرلدرین در ادات ظرفیه و این اسم اشارتدر غصه دنیا به * محصول
بیت * مصراع ثانی جمله شرطیه و مصراع اول جزاییه واقع اولمش بیورر که
سنک عمرک تقدیری دنیا غصه بی ابلاق ایلتور یعنی عمرک ضایع بره بکرا کر کیچه
و کوندز بود مشکل قصده اولور سن حاصلی کیچه و کوندز دنیا ایچون غم
و غصه بکرسن عمر نازنینک یوق بره بکرا (حافظا کر مدد از بخت بلندت باشد
صیدان شامد مطبوع شمائل باشی * صید آن شاهد مصدرک فاعلنه
اضافتیدر و مطبوعه اضافت سانددر شمائل مطبوعک نائب عن الفاعلیدر

* محصول بیت * ای حافظا که بخت بلند کردن مدد اولورسه یعنی طالع بلند کند
سکایارویا و اولورسه اول مطبوع شمائل شاهد کند یعنی اخلاقی کوزل جانانان
صید و شکاری اولورسن حاصلی سنی کند و به تخصیص ایدوب بندۀ مکرم
و معزز اولورسن نظر همان طالع عون و عنایتند در وله ایضا (نسیم صبح
سعادت بدان نشان که تودانی * کذبگوی فلان کن در آن زمان که تودانی
نسیم منادی صبحه اضافت لامیه در و سعادتۀ اضافت بیانه در بدان با حرف
مصاحبت که حرف بیان و یا حرف رابط صفت آخر غزله دل بویه در * محصول
بیت * ای سعادت صبا حنک نسیمی اول نشانۀ که سن یلورسن جانان کوی نه
گذرایله یعنی اوغره اول زمانده که سن یلورسن یعنی کوی جانانه واریجی
زمانی سن یلورسن پس اول زمانده وار (توبین خلوت رازی و دیده بر سر راهست
بمردمی نه بفرمان چنان بران که تودانی) رازی یایی ضمیر خطاب و او حرف حال
سر راه اضافتی لامیه در یول اوج و یول باشی دیمکدر بمردمی با حرف مصاحبت
و یا حرف مصدر بران فعل امر مفرد مخاطب سور معناسنه یعنی نیز کیت
دیمکدر * محصول بیت * نسیمه خطاب بیورر که سن راز خلوتنن یکی سن
حال بو که کوزمنده یول اوجنده منتظر در پس مر دملکله بویرقله دکل
شویله کیت که سن یلورسن یعنی چونکه راز خلوتنن یکی سن امدی جانانندن
بره خبری نیز کتور که سر راهده منتظر ز اما بو خصوصده سکا امر دکلدر
مر ادیمز بلسکه منتدر (بکو که جان ضعیفم ز دست رفت خدا را * ز لعل روح
فزایت بخشش آن که تودانی * خدا را مصراع ثانی به می هوند و رادات
تخصیص لعل روح فزایانه روح فزاد صف ترکیب در روح آر تریجی دیمکدر
بخشش شین ضمیر خواجه به را جعدر التفات طریقیله ضعیفم ده میم ضمیر
پرینه شین ضمیر اولسه انساب ایدی * محصول بیت * نسیمه خطاب بیوررای
نسیم جانانه شویله که جان ضعیفم الدن کندی خدا ایچون روح فزالعلسکدن
ا کا بغشله اول نسنه بی که یلورسن یعنی لعلسکدن شکر پوسه لر بغشله
(من این حروف نوشتم چنان که غیر ندانست * توهم زروی کرامت چنان
بخوان که تودانی * محصول بیت * بن بو حروفی بازدم شویله که کسه
بیلدی سنده کرامت و لطف جهندن شویله اوقی که سن یلورسن یعنی کسمیه
افشا و اظہار ایله خطاب نسیمه و جانانه اولتی نمکندر (امید در کر زر کشت
چه گونه بندم) دقیقه ایست نسکار ادران میان که تودانی) در کر در حرف صله
کر بونده قوشاق معناسنه در زر کسه اضافت بیانه در التون چکلش
قوشاق یعنی التونی قوشاق دقیقه ایست یا حرف وحدت * محصول بیت

از بحر محبت

مفاعيلن فعلاش مفاعيلن فعلاش

بقا و لایق باری ذوق و صفایه صرف اولی کرک (پند عاشقان بشنو و ز در طرب
 بازی * کن همه نمی ارزد شغل عالم فانی * پند عاشقان لامیه در طرب بیانیه
 باز حرف ناکید آیف حمد و ده ایله فعل امر مفرد مخاطب کل دیکدر کن که
 حرف تعلیل و این همه اشارت در کرد و نک کام بخش غنه نمی ارزد دکر دیکدر
 شغل عالم مصدر مکمل معقولنه اضافت در فی معناسنه و فانی به اضافت بیانیه در
 * محصول بیت * عاشق پند بی ایشیدوب قبول ایله و طرب قبوسندن کل
 یعنی شغل و شاد بلیق ایله حاصلی دنیا ایچون غم و غصه چکمه زیر اوقلاک
 ویرد یکی دولت عالم فانیک شغلند دکر یعنی کردن دون ویرد یکی رفعت و عزت
 عالم فانیده تحصیلنده چکد یکک مشقته دکر (پیش زاهد از زندگی دم مزن که
 توان گفت * باطیب نامحرم حال درد پنهانی * دم مزن فعلک مفعول
 صریحی و از زندگی غیر صریحی و پیش زاهد مفعول فیه که حرف تعلیل توان
 گفت مصراع ثانی به مرهوند رکعت بونده گفتن معناسنه در باطیب نامحرم
 یا حرف صلح و اضافت بیانیه در وجه سی کفتک مفعول غیر صریحیدر
 و حال درد پنهانی صریحی و اضافت لامیه و بیانیه در درد پنهانی یا حرف نسبت
 * محصول بیت * زاهد او ککنده زندگدن دم اورمه یعنی قننده زندگ
 مصاحبه فی ایله ز باطیب نامحرم پنهانی اولان حال دردی سوبلک اولمز یعنی
 زاهد زندگدن مصاحبت آچق نامحرم طیبیه کیزی آغری عریض ایلمک
 کبیدر طیب برینه طیبیان ایراد ایلمن موزون و ناموزونی فرق آیدر دکل ایش
 (باغبان چوم زینجا بکدرم حرمت باد * کرجای من سروی غیر دوست
 بنشانی * باغبان منادی حرمت باد مصراع ثانی به مرهوند * محصول
 بیت * ای باغبان چونکه بن بود نیادن یکم یعنی فوت اولم سکا حرام اولسون
 اگر بنم بریمه یعنی مقبره دوستدن غیر بر سر و دیگر سنک یعنی قبرم اوسته
 دوستدن غیر بر سر و یکلمسون حاصلی مرادم اوزره احیاناً جانان کلوب
 اولور و بر برینه قرار ایلدیکی سرو برینه قائم اولور غیر دوست برینه غیر
 دوست بازان عجب خوب موزون ایش (خیم شکن نمی داند این قدر که صوفی را
 جنس خانکی باشد و چو لعل رمانی * خیم شکن و صف ترکیبیدر شکنیدن
 کوب قریحی یعنی کسر ایدپی معلوم اوله که نیچه کره بیان اولمشدر که
 امر معروف و نهی منکر بی عجم دیارنده محسبیلر ایدر پس خیم شکن انلرده
 محتسب اولور و بزم دیار مزده بو خدمتی صوباشیلر ایشلر و محتسبیلر ترخه متعلق
 مصلحتدن غیر ایش قریحی که حرف بیان صوفی را مصراع ثانی به مرهوند
 و اادات تخصیص جنس خانکی تقدیری جنس شراب خانکی در او ده حاصل

رد شعی

رد شعی

اولان نسنه رمانکی دیرلر و یا حرف نسبت در اعل رمانی بیانیه و یا حرف نسبت
 انار دانه سی کی لعل دیکدر اعلی رمانی لغل و صف ایلدی زیر اویونکی معتبر در
 غیر رنگرندن * محصول بیت * محتسب بوقدر بیاز که صوفینک لعل رمانی
 کبی شراب خانکی سی و ارب یعنی اوده حاصل اولمش اعلای قمری شرابی
 و اراید یکی بیلز صورت پرست مرابی صوفیله تعریفیدر (میروی و مژگان
 خون خلق میرزد * ترم میروی جانان ترست فرمائی * تدر لغتده این
 معناسنه در یعنی کسکین بونده مراد تیرلر ککدر ترست تاخیر منصوب
 متصلدر اما معناده خیر مر فوع منفصل مقامنده در قروماننده فروادات
 تا کیدر رمانی فعل مضارع مفرد مخاطب در قاله سن و قالور سن معناسنه در
 اما بونده یوریلوب قالمقندن عبارت در * محصول بیت * جانانه خطاب بیور
 سن کیدر سن و کر بکمرک خلق فانی دو کر قی تیز یورور سن ای جانان قورقور مکه
 یوریلوب قاله سن یعنی شمدی دلبر لاک حکمی زیاده نافذ در قورقور مکه خطک
 کایچک یورونی بوله مینه سن و عاجز قاله سن دیکدر یعنی شمدی غرور حسنه
 کیدر سن قورقور مکه حسنه زوال کایچک یوروشه و طرز و طریقه مالک
 اولیه سن (بادعای شخیزان ای شکر دهان مستیز * در پناهیک اسمست خاتم
 سلیمانی * با بونده مع معناسنه در دعای شخیزان لامیه در شخیز وصف
 ترکیبیدر کچه فالقی معناسنه مراد احیای لیل ایدر در انق و نون
 اادات جعدر شکر دهان وصف ترکیبی اقسامندندر شکر آغزی یعنی طباتلی
 آغزی معناسنه مستیز فعل نهی مفرد مخاطب عنادا تید دیکدر مصراع ثانی
 مقام تعلیلده در پناهیک اسم لامیه در و مقدم خبر و خاتم سلیمانی بیانیه و مبتدایک
 اسمدن مراد اسم اعظمدر که نکین خاتم سلیمانده منقوش ایدی * محصول بیت *
 ای شکر دهان جانان شخیزلر دعاسنه عناد ایله یعنی عزیزلر دن خیر دعا
 آل زیر سلیمان پیغمبرک خاتم و سلطنتی اسم اعظمک پناهنده در حاصلی خاتم
 و سلطنت سلیمان بر اسمک حفظنده اولد پی کبی سنده عزیزلر دعاسنی آلور سنک
 اول دعانک حفظنده جمیع آفات و عاهاتدن سالم اولور سن دیکدر (دل زنا و
 چشم کوش داشتم لیکن * ابروی کاندارت میرد پیشانی * کوش داشتم
 صاقلدم یعنی حفظ ایلدم ابروی کاندار بیانیه کاندار وصف ترکیبیدر پای
 طویلی معناسنه حاصلی مقوس ابرودن تعبیر در پیشانی لفظ مشترکدر بونده
 مکر و حیل معناسنه در * محصول بیت * کوکلی سنک چشمک اوقندن حفظ
 و صیانت ایلدم اما کاندار ابروک انی حیل و مکر ایله بندن آلوب ایلر یعنی
 ابرور کدن دلی حفظ ایده مدم بندن زورله ایلر و کوکلی (یوسف عزیزم رفت

ای برادران رحیمی (که غمش عجب دیدم حال پیرکنعانی) یوسف عزیز بیایه رحیمی
یا حرف وحدت و یا تکبیر بر مقدر فعلک مفعولیدرتقدیری رحیمی کنید در کز که
حرف تعلیل غمش شین ضمیر یوسف را جعد در حال پیرکنعانی لامیه و بیایه در
پیرکنعانی حضرت یعقوب نبیدر بونده کنیدین کایت ایدر * محصول بیت *
یوسف عزیزم * کندی یعنی جانانم سفره عزم ایلدی ای قرتداشیر بکارحم
ایلکز که انک فراقی غمندن پیرکنعانی حالی عجب کوردم یعنی فراقنده بی قرار
و بی اختیار کوردم حاصلی محزون و غمناک کوردم (زاهد پشیمانرا ذوق باده
خواهد گشت * عاقلان مکن کاری کاورد پشیمانی * زاهد پشیمان بیایه
ورادان مفعول ذوق باده لامیه کشت بونده کشتن معناسنه در عاقلان منادی
کاری یا حرف وحدت کاورد که حرف بیان و یا رابط صفت پشیمانی یا حرف مصدر
* محصول بیت * توبه ایلکدن پشیمان اولان زاهدی می ذوقی اولدر بر سر در
پس ای عاقل برایش ایشله که پشیمانلق کتور یعنی پشیمانلق و بره جل ایشی
ایشله یعنی ای زاهد چونکه پشیمان اولیسرائیلد * نیچون توبه ایلدر دل (از درم
در روزی تازم زشادی دست * روشنی بمن پیوست راستی بهمانی * از درم
میم ضمیر مجرور متصل منصوب منفصل معناسنه در درآدات تا کید و آ
الف ممدوده ایله کل دیمکدر تنه که تکرار کلمه در روزی یا حرف وحدت تا حرف
تعلیل زخم فعل مضارع متکلم وحده در زشادی یا حرف مصدر دست زخم
مفعول صریحی و زشادی غیر صریحی روشنی ما بعدیله مقام تعلیلده یا خود مقام
بیانده در بمن یا حرف صله پیوست واصل اولدی دیمکدر راستی محقق دیمکدر
بهمانی یا حرف مصاحبت و یا حرف وحدت و یا تکبیر و یا حرف مصدر
* محصول بیت * بر کون بکا قبودن ایجری کیر تا کیم شلکدن ال او رام و دیم
بکا برمه مانله و یا هم مانقله روشنلق واصل اولدی یعنی سنک کلمه کلمه بکا نور
و سرور واصل اولدی دیوشنلکدن ال قرصام مصراع ناینک معناسنی
روشنلک بکا اولاشدی استقامت قوتقلعیه دین و بکا استقامت حصولیه
روشنلک اولشدی یعنی راستلک سبب سرور اولور دین راست معنا و بر عمل
(جمع کن یا حسانی حافظ پریشانرا * ای شکنج کیسویت مجمع پریشانی
یا حسانی یا حرف مصاحبت و یا حرف تکبیر ای حرف ندا منادی محذوف
تقدیری ای جانان در شکنج * کیسوی لامیه و مبتدا مجمع پریشانی ده
لامیه و خبر یا حرف مصدر * محصول بیت * حافظ پریشانی احسانکله
جمع الی ای شکنج * کیسولک مجمع پریشانی اولان جانان * کز تو فارغی
از ای نیکار سنگین دل * حال خود بخوام صکت پیش آصف ثانی

ز سروری و شمع

محصول بیت * ای نیکار سنگین دل اگر سن بدن فارغ ایسک کندی حامی
سو بلیسرم آصف ثانی قتمده یعنی بدن فارغ و آزاد اولور سنک وزیر
اعظمه سندن شکایت ایدیسر مکه سندن انتصاف ایلیمه وله ایضا (خواخواه
نوام جانانمیدانم که میدانی * که هم نادیده می بینی و هم نوشته میخوانی
خواخواه نولامیه لر در سنک هوا کی ایستیی یم یعنی محبکم که حرف تعلیل
محصول بیت * ای جانان سنک محبکم و ییلور مکه سودکی ییلور سن زیرا
هم کورلمش نسنه لری کورور سن و هم یازلمش نسنه لری او قور سن یعنی
سنده استعداد و قابلیت بر مر تبده در * که محبکی یک نظرده ییلور سن
* ملک در سجده آدم زمین بوس توبت کرد * که در حسن توجیزی یافت پیش
از طور انسانی * محصول بیت * ملک سجده آدمده سنک زمین بوسلک نه تبت
ایلدی یعنی آدمه سجده دن مراد حقیقتده سکا سجده ایلدی زیر اسنک
خسنگده بر نسنه بولدی طور و عادت انساندن زیاده یعنی سنده بر نسنه
بولدی که اول نسنه نوع انسانده بولمز اما آدمده موجود ایلدی پس بوجهله
ا کا سجده ایلدی (خم جعدت بنام یرد کتون مجموعه دلهاست * از ان باد ایمنی
بادت که انکیز د پریشانی * خم جعد لامیه ز را جعد شکنج و شکندن تجرید
اولانوب زلف معناسنه در بنام یرد مقام دعاده و تحسینده مستعمل لفظ در
* محصول بیت * سنک خم زلفن الله تعالی برامن کوزدن صاقلسون شمعی
کو کالر مجموعه سیدر یعنی دلر قرار کا هیدر اول یلدن مکا امینلک اولسون که
پریشانلق قوپر یعنی پریشانلق ایراث ایلین باددن خدا خم زلفکی و سنی امین
طونسون (امید از بخت میدارم که بکشایم کمر بندش) خدا را ای فلک بامن کره
بکشاز پریشانی * کره بکشاز پریشانی یعنی بکا هداشت و بداشت کوستر
زیرا آلن پورشد رمق بر نسنه کی کره کورمکدن اولور حاصلی عدم رضادن
تعبیردر یعنی بنله عداوتی ترک ایلدیمکدر * محصول بیت * طالعه دن امید
وارد که قوشاغنی چوزم یعنی بکا وصالی نصیب اوله بس الله ایچون ای فلک
بنله عداوت و کراهت اوزره اوله یعنی انک وصالیچون بکا حسد ایلله (پیشان
زلف و صوفی را یبازی و برقص آور) که از سر رتبه دلفش هزاران بت برافشانی
محصول بیت * زلفکی سلک و صوفی بی رتبه و لعبه کتورتا کیم خرقة سنک
هر بریمه سندن نیجه ییل بت سلک سن یعنی سنک نمودا که دوشوب رسوای اوله
و جمع ایلدی یکی زرق و ریاضه و رکه که (جراغ افروز چشم مانسیم زلف خوبانست
مباد این جمع را یارب غم از باد پریشانی * چراغ افروز وصف ترکیبیدر چراغ
ایارینی دیمکدر چشمه اضافت اسم فاعل مفعولده اضافتی قبیلندندرومایه

از بحر هزج
مفاعیلان مفاعیلان مفاعیلان

اضافه لامید در جراح فروزمید از نسیم خبری نسیم زاف خوبان لامید در
مبادی غائب صورت داده و عذار این جمع زاف خوبانه اشارت در باد پریشانی
بیانیه * محصول بیت * بزم کوز من جراحنی روشن ایلین کوزلارین زلفنک
نسیم در یارب بوجه پریشانلق یادندن غم اولسون یعنی هرگز پریشان
ارلسون بجموع اولسون ملامتک و جد در یاد زار عاشق و معشوق * بنسند
چشم نایبنا خصوص اسرار پنهانی * ملامتک و وصف ترکیبید رازارایی
معنا سنه چه در یابنده کار دیکدر زیر یابنده در له مستعمل اولسه فهم و ادراک
معنا سنه در * محصول بیت * ملامتک و راز عاشق و معشوقدن نه اکلر یعنی
عشق و محبتی اول نه یلور زیر کورک کوزی نسنه کور من خصوصاً که کیزی
رازی حاصلی آشکاره بی کور من زنده قالدیکه کیزی نسنه لری (ملول از همرهان
بودن طریق کار دانی نیست * بکش دشواری منزل بیاد عهد آسانی
محصول بیت * یولداش لردن ملول اولق ایش بلجیلک طریق دکل یعنی
کاردان اولان یولداش لردن ملول اولز پس منزلت دشواری چن آسانلق
زمانی یادیده حاصلی و اراجفین برده زمان حضور و صفایی فکر ایلک سینه
منزلت صعوبتی چن (در بغ آن عیش شبکیری که چون باد سحر بگذشت *
بدانی قدر وصل ای دل چودر هجران فر و مانی * محصول بیت * حیف اول
کیجه ده اولان عیش و عشرت که باد سحر کی بکدی ای کوکل وصل قدری
یلور سن چونکه هجرانده عاجز قاله سن حاصلی فراق المین چکد یککده وصال
قدری یلور سن یعنی عیش شبکیرک قدری اولوقت یلور سن که شب فراق
المنه دوشه سن (خیال جنب زلفش فریت میدهد حافظ * نکر تا حلقه اقبال
ناممکن نجبه فی خیال جنب زلفش لامیه و بیانیه لردن کفر فعل امر مفرد مخاطب
نظر ایلدیکدر تا ادا تعلق در حلقه اقبال ناممکن بیانیه لردن نجبه فی فعل
نی مستقبل مفرد مخاطب در بر تمه سن دیکدر * محصول بیت * جانانک زلفی
جنبی خیالی سکا فریب و بر برای حافظ یعنی سنی الدار نظر ایلد که ممکن اولمیان
دولتک حلقه سنی در بر تمه سن یعنی حاصل اولز دولته کوشش ایلیمه سن
حاصلی آنک حلقه زلفی حاصل اولز دولتک حلقه سیدر آمدی اکا پاشمه که
سکا آندن فتح باب میسر اولز و له ایضا (هزار جهمد بکردم که یار من باشی *
مراد بخش دل بقرار من باشی * مراد بخش و صف ترکیبید در له اضافه
اسم فاعلک مفعولنه اضافتید و بقراره اضافه بیانیه * محصول بیت
هزار سعی ایلد مکه بنم یارم اوله سن بنم بقرار کو کلمه مراد بفسلجی اوله سن یعنی
کو کلمه مرادی ویره سن (دمی بکلمه احزان عاشقان آبی * شبی ایش دل

سو کو ار من باشی * دمی یا حرف و حدیث بکلمه یا حرف صله و کلمه کاف بحمینک
ضمیمه بونده ججه معنا سنه در احزانه اضافه لامیه در مجازا و عاشقانه اضافه
لامیه در تحقیق آبی فعل مضارع مفرد مخاطب کلمه سن دیکدر شبی یا حرف
و حدیث ایش دل اسم فاعلک مفعولنه اضافه قید و سو کو ار اضافه بیانیه در
سو کو ار ما تخرده یعنی یاسلی کسه * محصول بیت * بوییت بیت سابقدن
بدلدر یعنی هزار جهمد ایلد مکه بر دم عاشقانه کلمه احزانه کلمه سن بر کیجه بنم
ما تخرده کو کلمه انیسی اوله سن یعنی بر کیجه بکار و مصاحب اوله سن (جراح
دید شربتند دار من کردی * ایش خاطر امیدوار من باشی * محصول بیت *
بنم شربتند داردیده جراح اوله سن یعنی کیجه او یومیان کوزمه جراح
وضیا اوله سن بنم امیدلی خاطر من انیسی اوله سن یعنی هزار جهمد ایلد مکه
بویله اوله سن (من این مراد بیستم بخواب نیم شبی * بجای اشک روان در کار
من باشی * بیستم استفهام معنا سنی متضمن در کور می دیکدر * محصول
بیت * بن بومرادی کور می عجب دون یار یسنده دوشده که اشک روان برنده
کار مده اوله سن یعنی عجب بکار بومر ادا و برده می که کوزم باشی برنده سینه مده
اوله سن (ازان عقیق که خونین دلم ز عشوه او * اگر کنم کلمه راز دار من باشی
عقیقدن مراد بدلدر که حرف رابطه صفت * محصول بیت * اول عقیق لیدن که
انک عشوه سندن خونین دلم اگر شکایت ایدرم راز دارم اوله سن یعنی
بومعنائی ده دون یار یسنده دوشده کور می (چو خسران ملاح
بینه کان نازند * تودرمیانه خداوند کار من باشی * بینه کان یا حرف صله
و یا حرف مصاحبت * محصول بیت * چونکه ملاح پادشاه لری بنده لریله
و یا بنده لری نه نغز ایدر لر من ارانده بنم خداوند کارم یعنی اقدم اوله سن (شود
غزاله خورشید صید لا غرم * کرا هو ی چو تو یکدم شکار من باشی * غزاله
خورشید اضافه العام الی الخاص در زرافه لفظ مشترک در نیجه معنایه کاور
بونده خورشید اضافه تعلقه تخصیص کسب ایلدی زیرا کوشه ده عرب غزاله
در صید لا غریبانه آهو بی یا حرف و حدیث * محصول بیت * غزاله خورشید
بنم لا غر صیدم اولور یعنی جزوی صیدم اولور اگر سنک کی بر آهو بنم شکارم
اولور سه یعنی سن بنم شکارم اولور سن غزاله خورشید بنم شکارم اولور غزاله
و صید و آهو و شکار ذکری مراعات نظیر در (سه بوسه کرد و لب کرده وظیفه
من) اگر ادانکنی قرض دارم باشی (محصول بیت) اوج بوسه که ایکی لبکدن
بکار وظیفه ایلش سن اگر ادا ایلز سن بنم قرض دارم یعنی بوجلم اولور سن حاصلی
بکار اوج بوسه که ایکی لبکدن تعیین بیورمش سن ادا ایلز سن اوست که حساب

ایدرم که محله الم (دران چن که بتان دست عاشقان گیرند * کت زدست برآید
 نیکار من باشی * محصول بیت * اول چنده که دلبر را عاشق لریک اللرین طوتار لر
 اسکرالکدن کاورسه بنم نیکارم اوله سن یعنی شول مقامده که معشوق لر
 عاشق لرینه لطف واحسان اوزره اوله لر قادر ایسک سنده بکالطف واحسان
 اوزره اولوب تسلی خاطر ایله (من ارچه حافظ شهرم جوی نمی ارزم * مکر تو
 از کرم خویش یار من باشی (محصول بیت) کرچه بن حافظ شهرم برآر به دکم
 مکر سن کندی کر مکنن بکایار اوله سن یعنی بن سنکله اولنجه حیز قبولده بم
 والا که سفسر برآر به چه رغبت اولمز اوله ایضا (یا مسمایا کما کی در جامن الالاتی
 یارب چه در خور آمد کردت خط هلالی * یا حرف ندا مسمایا متادای نکره مبسم
 میل فنی و بانک سکونی و سینک کسر یله آغزه دیر لر یعنی دهانه اصلنده
 اسم مکان در تبسم بری دیکدر یجا کی فعل مضارع مفرد مذکر غائب مفاعله
 بایندن یشابه معناسنه یعنی بکزر دیکدر فاعلی تحتند مستتر مبسمه راجع
 ضمیر در در جام مفعول صریحیدر یجا کینک ومن الالاتی غیر صریحی و جائز در که
 من الالاتی بر محذوف صفت متعلق اوله تقدیری در جام علو امن الالاتی اوله درج
 جواهر حقه سنه دیر لر یعنی جواهر طوران حقه یه ولالی اولونک جمعیدر اینجو
 معناسنه یارب لفظ مشترک در یا الله و عجب معناسنه مستعمل در بونده ایکی
 معنایه یله تحملی وارد در خور لایق معناسند در کردت کرد اطراف معناسنه در
 و ضمیر خطاب مبسمه راجع در خط آمدن فاعل در و حلاله اضافت بیانی در
 و یا حرف نسبت * محصول بیت * ای اینجو درن مملود در چه مشابه دهان یارب
 نه لایق و سزاوار کادی سنک اطراف کده هلالی خط جانانک ایی اوستند خط
 بر اشد یعنی استغراب ایدر یعنی بیغی یقشد یعنی مقبول طوتار حاصلی
 بیغی هلاله تشبیه ایدر یا مسمایا کما کی بی یا مسمایا بحالی چیقاروب
 معناسنی ای ککولدر بی کسه بنم حاله اینجو درن بر در جی دین غریب
 مستخرج وجود شریف اعش (حالی خیال وصلت خوش میدهد فریم *
 تا خود چه نقش باز دین صورت خیالی) حالی و حالیا شد یکی حاله معناسنده
 استعمال ایدر لر خیال وصلت مصدر له مفعولنه اضافتیدر تخمیل معناسنه
 تا ضمیر خطاب در جانانه میدهد فاعلی تحتند خیاله راجع ضمیر در و فریب
 مفعولی تابونده عجب معناسنه در چه نقش باز دین نقش کوسر و نه شکل
 اظهار ایدر دیکدر این صورت خیالی بیانی در و خیال وصله اشارت و یا حرف
 نسبت در * محصول بیت * جانانه خطاب بیور که شمعی وصلک تخمیلی بکا
 خوش فریب و بر ریغی بی کوزل الدار عجب بو تخمیل مسوب صورت نه شکل

از بحر مضارع
 مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

رد مروری

کوسر و نه حال اظهار ایدر دیکدر یعنی شمعی وصلک خیالند
 الدامسینله کاتورز عجب اصول اوجی نزهه وار و نه صورت کوسر
 دیکدر (دل رفت و دیده خون شدتن خست و جان زبون شد * فی العشق
 معجبات یاتین بالتوالی * خست فعل ماضی مفرد غائب مجروح اولدی
 دیکدر لازمه متعدی بیننده مشترک در بونده لازم واقع در معجبات
 لفظا مرفوع مؤخر مبتدا و فی العشق مقدم خبر و جمله اسمیه اعرابدن محلی
 یوق جمله تعلیلیه معجب اسم فاعل در افعال بایندن عجب کتور بیجی و کواکله
 خوش کلجی معناسنه بعض نسخه ده معجبات برینه موبقات دوشمش موبقت
 جمعیدر افعال بایندن مهلت معناسنه یاتین فعل مضارع جمع و وث غائبه
 اتی یاتی دن ضرب بایندن کاور لر دیکدر نون ضمیر معجباته راجع در بالتوالی
 یا حرف جر یاتین فعلنه متعلق نوالی تفاعل بایندن مصدر در صیانه لیلیام
 مکسور قیلندی * محصول بیت * کوکل عشق جانان بولنده کندی دیده ده
 آنده خون اولدی و تن مجروح و جان زبون اولدی زیرا عشق طریقند عجاایات
 وارد که بری بری آردنجه کاور یعنی عشق و محبت ایچنده عاشقه انواع بلایا
 واضناف رزایا کاور (دل خون شدم زدستش و زیاد چشم مستش * اوزیت
 بالزایا مالا هو و مالی * دل خون شدم زدستش میم ضمیر معناده دله مقید در
 تقدیری دلم خون شد در اوزیت فعل ماضی متکلم وحده مبنی للمفعول افعال
 بایندن مصدری ایذا کورایذ اولندم دیکدر بالزایا یا حرف جر اوزیت یه
 متعلق در زایا رزیه نک جمعیدر مصیبت معناسند ما اسم تعجب و یا اسم استفهام
 لاهوی لام بای صله معناسنه در مقدر حصل به متعلق وهوی محبت دیکدر
 محبت نه اولدی معناسنه و او حرف عطف و ما سابق کبی و جار مع المجرور نه
 حصل به متعلق * محصول بیت * جانانک اندن و مست چشمک نازندن یورکم
 خون اولدی پس مصیبتله ایذا اولندم بویه اولنجه محبت و بیکانه اولدی که
 محبت اوچندن بونجه بلا و مشقت چکرم یعنی محبت سبب زایا و بلایا اولدیغی
 غریبدر (خوی تو کر نکر دهر کر نکر دهر * عاشق درین جوانب عارف درین
 حوالی * در نکر دهر مصراع ثانی یه می هوندرا و لکی نکر دهر تغییر دن عبارت در
 و ایکنجیسی چکر نکل معناسنه در * محصول بیت * اگر سنک خویک دوغمر سه
 یعنی ملایم و یواش اولمز سه هر کر عاشق بوجوانیده و عارف بو اطر افده چکر نکر
 یعنی سن همان عاشق و عارفه ملایم اولوب کورلوز کوسر میبه سن هر کر
 انلر سنک کوین اطر افده چکر نکر بلکه سر کوینکه کلزل (یارا بکاتیری عن
 موثق و هادی * ان تلق اهل نجد کلام بحسب حالی * تیری فعل مضارع مفرد

کوسر

مخاطب در فعل باشند تا آنکه بر تفسیر خود و فاعلی تبری ایدی فاعلی تختنده
را کبه راجع ضمیر در وجه فعلیه صفت را کبدر و جازدر که تبری فعل ماضی
مفرد غائب اوله وجه فعلیه را کبه صفت اوله فتا مل عن حرف جر تبری به متعلق
موتق مصدر مجید و ثاق معناسنه یعنی عهدیای متکلمه اضافتله اعرابی
تقدیری اولشدر و او حرف عطف و هادی معطوف و قدر موتقی به و اعرابی به
تقدیر هادی اسم فاعل در قول غوز معناسنه ان حرف شرط تلق فعل
مضارع مفرد مخاطب ملاقی اولورسک دیکدر اصلی تلقی ایدی یا نلک حدقی
علامت جر مذراهل نجد اضافتی لامیه در و تلق نلک مفعولی نجد بصره ایه مکه
اراستنده بر نلک اسمیدر بصره حاجیلری اکا او غراسینجه اولز کلم فعل
امر مفرد مخاطب در تفعیل باشند تکلم ایه یعنی سوله بحسب با حرف صله
حسب حاکم فنی و سینک سکونیه اندازه و مقدار معناسنه در کلک مفعول
غیر صریحیدر و حاله اضافت لامیه در و یای متکلمه اضافت سبیله اعرابی
تقدیری اولشدر * محصول بیت * ای شول را کب که اعراض ایلدک
و یا اعراض ایلرسن بنم و ناکدن و دلایلدن اهل نجد ملاقی اولورسک انله بنم
حسب حاکم سوله خواجه کنیدی شهرتی دیار نجد تشبیه ایدوب اسلوب
عرب اوزره تکلم بیورر (دلبر عشق بازی خوغم حلال دانست * فتوی عشق
چونست ای زمره موالی * زمره بلوک معناسنه در * محصول بیت *
دلبر محبوب دوستلم سبیله قائمی حلال بیلدی ای موالی زمره سی عشق
فتوای نیجه در یعنی جانانه قائم حلالیدر حاصلی بنی قتل ایدنجه دیت
و یا قصاص دوشری جواب و یروب مثاب اوله سر (العين ماتت شوقا
لاهل نجد * والقلب ذاب و جدانی دانه العضالی * العين لفظا امر فوع مبتدا
ما حرف ننی تبامت فعل ماضی مفرد مؤنث غائبه او یومدی دیکدر جمله
فعلیه اعرابدن محلامر فوع خبر مبتدا در شوقا فعل منفینک مفعول لهیدر
لاهل نجد لام حرف جر شوقه متعلق و اضافت لامیه والقلب لفظا امر فوع
مبتدا ذاب فعل ماضی مفرد مذکر غائب ایدی دیکدر وجد لفظا منصوب
تمیز در ذاب فاعلندن جمله فعلیه اعرابدن محلامر فوع خبر مبتدا در فی دانه
جار مع المجرور ذاب فعلنه متعلق در داء در دالمه دیرلر و ضمیری قلبه راجعدر
عضال لفظا مجرور صفت داء در عضال عینک خمیه لغتده چوزلین دو که دیرلر
اما استعمالده مشتقه مشهور در حق اولکزدرد داء عضال دیرلر آخرنده کی
یا حرف اطلاقدر (محصول بیت) کوزم او یومدی اهل نجد شوق ایچون یعنی
شهر شرازه اشتیاقدن کوزم او یومدی کوکله ایدی غصه و قیغوجهندن

عشق و محبتک اولکزدرد و بلاسنده یعنی کوکلم غمناک و دردنا کدر حاصلی
شهر مزه اشتیاقدن کوزم بیخواب قالدیغی کی کوکله غمده و در تده اریکده در
لله ذات رمل کان الحبيب فيها * طار العقول طرا من نظرة الغزالی * الله جار مع
المجرور مقدم خبر ذات رمل مؤخر مبتدا ذات رمل نجد ایه مدینه اراستنده
بر قوم دبه سنلک اسمیدر بونک کی جمله مقام مدحده مستعملدر لله
در قابل کی الحبيب کان نلک اسمی و فیها جار مع المجرور خبری وجه ذات رملک
صفتی طار فعل ماضی مفرد مذکر غائبدر العقول فاعلی طرا حالدر عقولدن
من نظرة الغزالی جار و مجرور طاریه متعلقدر نظره بناء مره الغزاله اضافت
لامیه در و آخرنده یا حرف اطلاقدر مصراع ثانی مدحک مقام تعلیلنده و افعدر
* محصول بیت * شول ذات رمل که حبیب انده در اللهم کدر یعنی خدا نلک عین
عنایتله منظوریدر زیر اجمع عقول بر غزالک نظره سنلک او جدی یعنی
بر نظر ایه عقلایی دیوانه ایلدی ذات رملدن مرادی کنیدی شهریدر و عقولدن
مراد عقول عشاقدر و غزالدن مراد جاناتیدر زیرا که و زلری آهویه
تشبیه ایده کلشدر در خصوصاً که غزال یاور یسیدر (کرعاقلی وزیرک ازخار
چیز مکدر * امن و شراب بی غش معشوق و جای خالی * محصول بیت * اگر
عاقل وزیرک ایسک درت نسنه دن کچه امین یرو صافی شراب و معشوق و خالی
کوشه که اغیار انکل اولیه حاصلی عاقل ایسک بودرت نسنه دن منفک اوله
(می ده که کچه کستم نامه سیاه عالم * نومید کی توان بود از لطف لایزالی *
نامه سیاه و سیاه هنامه مجرم و کاهکاره دیرلر (محصول بیت) باده و برای ساقی
اگر چه که عالمک کاهکاری و رسوایی اولدم اللهم لطف ازلیسندن چن
نا امید اولمق اولور یعنی هر قدر مجرم و کاهکار ایسم اللهم رحمتدن امیددی
قطع ایلم (ساقی بیار جای و ز خلوتم برون کن * تادربدر بکردم قلاش و لا ابالی
* محصول بیت * ای ساقی بر قدح کتور و بنی خلوتدن طشره ایه یعنی
بنی خلوتدن سوزنا کیم قبوق قلاش و لا ابالی چکزیبم کدال کی قلاش مقلسه
دیرلر و لا ابالی بی پروا کرن کسمیه دیرلر یعنی بنی مست ایه تا کیم عالمی مست
و بی پروا سیر ایدیم (چون نیست نقش دوران بر هیچ حال ثابت * حافظ مکن
شکایت نامی خوریم حالی * محصول بیت * چونکه نقش دوران هیچ بروجه
اوزره ثابت دکادر ای حافظ دور کردندن و نقش دوراندن شکایت ایلله تا کیم
حالی باده ایچوب روز کاری فراغتله بکوره لم یعنی چونکه حال عالم برقرار اوزره
ثابت دکل پس نه التفاتدن مسرور و نه استغناسدن مغموم اول (صاف نیست
جام خاطر در دور آصف عهد * قم فاسقنی رحمة اصنی من الزلالی * صاف نیست

مقدم خبر جام خاطر بیانه و مبتدا در آصف عهد لامیه لر در قم فعل امر مفرد
مخاطب قام بقوم دن قاتل دیمکدر فاحرف عطف اسقی فعل امر مفرد مخاطب
سقی یسقی دن بنی صوار و بکا ایچورر حقیقا مفعول اسقی در نون حرف وقایه
و یا ضمیر متکلم اصنی اسم تفضیل در صفا یصف و دن صافیر له معنای من الزلال
جار و مجرور اصفایه متعلق در زلال طاتلو صوبه دیر لر * محصول بیت * زمانه
وزیر اعظمک دورنده جام خاطر مز و بیاله قلمز صافی و یا کدر یعنی ایام سعادتده
احوال عالمدن و اطوار دوراندن و کلمزده کدر یوق پس قاتل ای ساقی
بکار زلالدن صافیر له یاده ایچورر که عهدنده عشرت ایده هم رحیق جنت شرابه
دیر لر زلالی یاسی حرف اطلاق در (الملک قد بیاهی من وجده وجده * یارب که
جاودان باد این قدر و این معالی * الملک مبتدا قد بیاهی جمله فعلیه محلا مرفوع
خبری بیاهی فعل مضارع در مفاعله یا بندن میاهات مفاخرت معنای من
من وجده بیاهی به متعلق در وجد بونده اشتیاق و آرزو و محبت معنای من
و او حرف عطف جدیجت معنای معالی علانک و علانک جمیع در رفعتلر
و شرفلر دیمکدر * محصول بیت * مملکت وزیر له محبت و اشتیاقیه و طالع
و دولتیله نخر ایدر یا الله که ابدی اولسون بوقدر لر و بوقدرلر یعنی عالمده
وجودی رفعت و شرفدن منفک اولسون ابدی * مستند فروردت کان شکوه
و هیبت * برهان ملک و ملت بونصر بوالمعالی * مستند فروز و صف ترکیبیدر
دولتد اضافت اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر کان شکوه لامیه برهان ملک
لامیه بونصر بوالمعالی تقدیری بونصر بن بوالمعالی در ابوالمعالی اوغلی ابونصر
دیمکدر * محصول بیت * مذکور و وزیر دوات تختنه ضیا و نور و برنجیدر
و شکوه و هیبت مغنیدر ملک و ملتک برهانیدر ابوالمعالی اوغلی ابونصر در
حاجلی بروزیدر که بواوصافله موصوف و بوااقباله معروف در و له ایضا (سبت
سلی بصدغیا فوادی * و روحی کل یوم لی بنادی * بعض نسخده لی بنادی
برینه فی بنادی واقع در بنادی تفاعل یا بندن مصدر در صیانه الیادال مکنسور
قبله در ثلاثی می ندادر چاغرمق معنای من سبت فعل ماضی مفرد مؤنث
غائبه سبی ایلدی یعنی اسیر ایلدی سبی یسبی دن یعنی ضرب یا بندن سلی
تقدیر امر فوع قاغلیدر بصدغیا صددغ صادک شعی و غین معجمه ایه زلف
معنای من در بونده نایبه واقع اولمش اضافتله نون تنیه ساقط اولمش و تنیه
سلیایه راجع در جار و مجرور مفعول غیر صریحیدر سبت فعلتک و فوادی
تقدیر منصوب مفعول صریحیدر فوادی کو کادر قلب معنای من و یا ضمیر متکلم
و او حرف حال روحی تقدیر امر فوع مبتدا کل یوم لامیه ظرفیه منصوبیدر

از مجرور ج
مفاعیلن مفاعیلن فعولن

لی جار مع المجرور بنادی به متعلق در بنادی فعل مضارع مفرد مذکر غائب مفاعله
یا بندن بکاتد ایدر یعنی چاغرمق فریاد و فغان ایدر جمله فعلیه اعرابدن محلا مرفوع
خبر مبتدا در * محصول بیت * سلی ایکی زلفیه کو کلمی اسیر ایلدی یعنی
کو کلمی الی حال بو کور و حرم هر کون بکار زلف سلطان شکایت ایدر و بندن ایدر
یا خود بتادیده در (خدا را بر من بیدل بخشای * و واصلی علی رغم الاعادی
خدا را را اذات تخصیص الله ایچون دیمکدر و او حرف عطف واصل فعل امر
مفرد مخاطب در مفاعله یا بندن نون حرف وقایه و یا ضمیر منصوب متصل
بنی واصل قبل دیمکدر علی رغم جار و مجرور واصل متعلق در رغم رشک
معنای من در که ترکیده کور له کلمه تعبیر ایدر لر اعادی به اضافت لامیه در
عدونک جمیعیدر * محصول بیت * ای جانان خدا ایچون بن بیدله ترحم ایه
و بنی کندیکه عدولک کور له کند ایصال ایه یعنی بکار واصل اول (امن انکر تنی
عن عشق سلی * تراول رویکی لولی بنادی * امن همزه حرف ندا من اسم
موصول منادی انکر تنی فعل ماضی مفرد مخاطب افعال یا بندن نون
حرف وقایه و یا ضمیر منصوب متصل عن عشق سلی جار و مجرور فعله متعلق
سلی به اضافت لامیه بو غزل عربیله شیرازه مخصوص بر دیل ایه لمعدر تراول
تایک ضعیله تو معنای من در فارسیسی توز اولدر سن اولدن دیمکدر رویکی
اصلنده روی یکی ایدی لولی بر طائفه در که انله لولیان دیر لر مفردی لولیدر
سابقه امم کر زبانی بکمشدر بنادی بایک ضعیله بوا یا بید معنای من دید
معنای من در * محصول بیت * ای شول کسیه که سلماتک عشقندن بکامنکر
اولدک یعنی سلیایه بنم عشق و محبتی انکار ایلدک سن اولدن بر لولینک رویکی
کورمک کر لایدک یعنی اولدن عشق کیفیتله الوده اولمق کر لایدک که بنم
عشقمه انکار ایلیدک (که همچون مت سیوتن دل و ابره * غریق العشق
فی بحر الودادی) مت میمک فحیمه میم ضمیر متکلم و یا ضمیر خطاب بنم کبی سنک
دیمکدر سیوتن ایکی بایک ضعی و تانک کسریله بیاید شد معنای من اولمق کر لایدی
دیمکدر و ابره و اولد فحی و همزه نک کسری و یا نک سکونی و تانک فحیمه یکبار
یعنی بر کرده دن و بر او غوردن معنای من غریق العشق اسم فاعلک مفعولنه
اضافتیدر عشقه غریق معنای من فی بحر الوداد جار و مجرور و غریق متعلق در
وداده اضافت بیانه در و داد و اولد فحیمه محبت معنای من در و یا حرف اطلاق در
محصول بیت * که بنم کبی سنک کو کلک بر کرده دن و بر او غوردن اولمق کر لایدی
عشق غریق محبت در کرده یعنی ای بنم عشقمه انکار ایلدک بنم کبی سنک
کو کلک محبت در یا سنده عشقه غریق اولمق کر لایدی که عاشق اولدیم و طریق

عشقه نه چکد یکم بیلدک (به بی ما جان غرامت بسپریم * غرت یک دی
روشنی ترا مادی * شیراز دینده بی پای معناسنه در فارسیدر جان اوج نقطه ایله
جان معناسنه غرامت عربیدر جزا و عوض معناسنه بسپریم بسپاریم غرت غر
اگر معناسنه ادات شرط در و تا شیر خطاب یک فارسی دی روشنی دالک
ورایک و وارک کسر لایله روشنسزک معناسنه در ترک ادیدن کایتدر ترا ما از ما
معناسنه یعنی بزدن دی دالک کسر لایله دیدی دیمکدر * محصول بیت
بزجانمزی جزا و عوض طریقه قبله سکا سپارش ایدرز اکر سن بزدن بر حیا سزلق
کور دیک ایسه یعنی اکر سن بزدن برخلاف وضع کوردلک ایسه انک عوض
و جزاسنه ایانکه جان سپارش ایده لم (غم این دل بوات خورد ناچار * و غرنه
و اینی انجیت نشادی * بوات بانک ضمیمه بیاید ترا سکا کرکدر دیمکدر و او حرف
عطف غرامت شرط نه فارسیدر و الا معناسنه و اینی و اینی معناسنه در انجیت
فارسیدر انچه ترا دیمکدر نشادی تونک فنی و کسر لایله شیراز دینده نشاید دید
دیمکدر * محصول بیت * بو کوکک غنی سن بیک کرکسن ناچار و الا کور رسن
اول نسنه بی که سکا انی کورمک لایق دکل یعنی کوکک قیدی کور بوخسه
سکا کورمسی لایق اولیانی کور رسن (نیکارادر غم سودای عشقت) تو گاتا
علی رب العبادی * العباد عبدک جمعیدر قولار دیمکدر سیوطی فلیخص
منظومه سنک شمر خنده یکرمی جمعینی ایراد ایش اما بومقام استیفایی دکل
و یا حرف اطلاق در * محصول بیت * ای نیکار سنک عشقت سودای غمده
قولرک افندی سنک توکل ایلدک یعنی خدا به متوکل اولدق حاصلی سنک
عشق غمده حالمی الله طبردرق (دل حافظه شد اندر چنین زلفت * بلبل
مظلم والله هادی) شد بونده رفت معناسنه در اندر بای صله معناسنه در بلبل ده
یا حرف طرف هادی به متعلق مظلم میمک ضمیمه اسم فاعل در افعال بایسندن
اظلم اللیل در لرکیجه قرا کولفی قبلدی دیمه جان برده و او حرف ابتدا الله لفظا
مرفوع مبتدا و هادی تقدیرا مرفوع خبری هادی اسم فاعل در هدی
یهدی دن یعنی ضرب بایک ناقص یا بیسندن دلیل یعنی قول اغوز معناسنه
* محصول بیت * جاناته خطاب بیورر حافظک کوکلی سنک زلفن چینه
کتدی یعنی زلف کده کم اولدی قرا کاق کیجه ده الله تعالی دلیل در حاصلی سنک
زلفن کدلیل مظلمدر یعنی قرا کاق کیجه در کوکام انده کم اولدی خدا اکا اول
ایل مظلمدن و نماد بونده اخبار مقام انشاده و افعدر یعنی ای اول ظلمدن
الله قور تاره دیمکدر غزلیات بونده ختم اولدی بیت * ختم الله لنا بالحنی *
و دومر لانا المولی * شارحک زبایعات شرحلرک اراسنده بوغزل

بولندی که رباعی دیو یازمشلا ما عجب خطا ایلشرو له ایضا (نور خدا نمایدت
آینه مجردی * از در مادر اکر طالب عشق سرمدی) نمایدت تاه ضمیمه نمایدک
مفعول اولی و نور خدا مفعول نایسی و آینه فاعلی مجردی به اضافت بیانه در
و یا حرف مصدر و در ما لامیه در ادات تا کید و الف محدودده ایله کل دیمکدر
پس در ایجری کیر دیمکدر طالب عشق اسم فاعلک مفعولنه اضافتدز
و سرمدده اضافت بیانه و یا خبر نسبت * محصول بیت * مجر دالک آینه سی
سکا نور خدای کور ستر پس بزم قبومزدن ایجری کیرا کر سمرمدی عشقه طالب
و راغب ایسک یعنی دولت سرمدی به واصل اولمق استرسک بزم آستانه مزه
ملازم اول (باده بده که دوزخ ارنام کنه ما برد * آب زند بر آتش مجزه محمدی
* محصول بیت * خطاب عام طریقه قبله بیورر که باده ویر که دوزخ اکر بزم کاهمز
آدینی ایلتور سه یعنی سن باده ایچک سزاوارد دوزخ سن دیرسه انک آتشنه
مجزه محمدی صواورر یعنی خطایا مزه شفیع اولوب بزی آتش دوزخ خدن
خلاص ایدر دیمکدر (شعبده بازی کتی هر دم ونیست این روا * قال رسول
ربنا ما انا قط من ددی) شعبده باز وصف ترکیبدر حقه باز معناسنه بونک بیانی
مکرر مرور ایلشد در بای اول حرف مصدر و بای ثانی حرف وحدت و یا تکبیر در
و او حرف عطف و یا حرف حال و او جواز معناسنه در مصراع ثانی مقام تعلیلده
واقعدر رسول ربنا لامیه در ما حرف نفی در لیس معناسنه دداهب معناسنه در
یعنی او بون تقدیری ذی دد و یا حرف اطلاق * محصول بیت * خطاب عامله
بیوررسن حقه بازلق ایدرسن همیشه اما بوجازدکل زیر ایزدک رسولی دیدی
بن هر کز او بون صاحبی دکام یعنی لعبه مشغول دکام پس امتده او بونه مشغول
اولمق کرک (کر تو بدین جال و فرسوی چن کتی کذر) سوسن و سرو و کل بتوجه
شوند مقتدی (محصول بیت) اکر سن بوجال و رونقله چن جاتنه کذر ایدرسنک
سوسن و سرو و کل جمله سی سکا اقتدا ایدر لر یعنی هب سکا تا بعلدر حاصلی
سنک فرمانکه مطیعلدر (مرغ دل تو حافظه بسته دام آرزوست * ای متعلق
خیل دم مزن از مجردی * مرغ دل تو بیانه و لامیه در بسته دام آرزو لامیه
و بیانه در متعلق خیل بیانه در تقدیری دنیا به متعلق خیل در خیل صفت
مشبه در او تا نشان دیمکدر مجردی بایسی حرف مصدر در * محصول بیت
ای حافظ سنک مرغ دالک آرزو طوز اغنک باغلیسیدر یعنی بایند علایقه در
ای حطام دنیا به متعلق شرمسار مجر دکل کدن نفس اورمه یعنی بن مجر دم دیو
دعوا ایله تم الغزل و له ایضا فی المقطعات (دل منه بردنی و اسباب او * زان که
ازوی کس وفاداری ندید * محصول بیت * دنیا و اسبابه کوکل قومه یعنی

باغله زیرا که اندن وفاداری کورمدی حاصلی دنیا به تعلقی تر از ایه که
 کسه به وفا ایلدی که سکا ایلیمه (کس عسل بی نیش ازین دکان نخورد
 کس رطب بی خار ازین بستان نخید) نیش آری نیک و غیر نیک صوفد بی عضو نه
 دیر لر رطب رانک ضعیله و طانک قحیله تازه خرما * محصول بیت * بود نیا
 دکاندن کسه نیش من عسل بیدی و بو بستان دینادن کسه دیکنسر رطب
 دیو شرمی یعنی کسه المیز ذوقنه مالک اولدی (هر بابایی چراغی بر فروخت
 * چون تمام افروخت بادش دردمید * بابایی ده با حرف ظرف و با حرف
 و حدت چراغی با حرف و حدت بر فروخت بر حرف تا کید فروخت فعل ماضی
 مفرد غائب افروختن دن همزه ایه و همزه سز لغتدر لازمه متعدی بیننده
 مشترک در بونده متعدی در بالکلندردی معنای فاعلی تحتند دنیا به راجع
 ضمیر در بادش ضمیر بده دنیا به راجع در دردمید در حرف تا کید دمید فعل
 ماضی مفرد غائب بونده اسدی دیکدر فاعلی تحتند باده راجع ضمیر در
 * محصول بیت * هر بابا آمده که بر چراغ بالکلندردی چون تمام بالکلندی
 یل اسدی و چراغی سویندردی یعنی بر نیجه کون که بر کسه به عزت و حرمت
 ایدوب ذروه کاله ابر شدردی تمام کال بولد فده آتی به چالوب فتابه و بر بیت *
 چرخ مردم خوارا کر روزی دوم مردم پرورست * نیست از شفت مکر پرور
 اولاغرت (بی تکلف هر که دل بروی نهاد * چون بیدی خصم خود
 می پرورید * محصول بیت * تکاف سز هر کسه که کوکلی اکاقیوب باغلدی
 چونکه امعان نظر ایلد کندی خصمی تربیه ایلدی یعنی دنیا به تعلقی
 ایلین دشمنه تعلقی ایلر بر اعاقت اتی فتابه و بر (شاه غازی خسرو کیتی ستان
 آن که از شمشیر او خون میچکید * شاه غازیدن مراد شاه منصور در و اضافت
 بیانه در خسرو کیتی ستان شاه غازیدن بدلد و اضافت بیانه کیتی ستان
 وصف ترکیبیدر ستانیدن جهان آیی خسرو دیکدر میچکید حکایت
 حال ماضی طملردی دیکدر * محصول بیت * غازی شاه جهان آیی پادشاه
 اول شاه که انک شمشیرندن قان طملردی یعنی زیاده شجیع و بهادر ایدی
 که بیک حله سپاهی مینکست * که بهوی قلبگاهی می دید * سپاهدن
 بونده عسکر مراد در مینکست حکایت حال ماضیدر کسر ایدردی یعنی
 سردی دیکدر بهوی با حرف مصاحبت در که سبیت معناسنی افاده ایدر
 هویدن مراد نمره در قلبگاه عسکرک اوره سده دیر لر که پادشاه در سردار
 مقامیدر میدرید حکایت حال ماضیدر دیدندن بر تاردی یعنی آلا بیلر
 طاعنردی بالرجع و حدت ایچوندر * محصول بیت * مذکور شاه غازی کاه

برجمله ایلد بر عسکری سردی و کاه بر نمره ایلد بر قلبگاهی بر تاردی حاصلی زیاده
 بهادر ایدی (سرو را زبانی سبب میگرد حبس * کردنا زبانی کنه سری برید *
 سرو را ندن مراد کابرنا سدر و کردنا ندن عالیقدر صاحب جاهلدر را یکسیده
 ارباب دولت و ارکان حضرت بدن عبارتندر (محصول بیت) شاه غازی سرو را زبانی
 سبب سز حبس ایدردی عالیمنا بیلرک کاه سز باشن کسردی حاصلی هر وضعی
 خلاف عقل و عادت ایدی (از نیش بچه می افکند شیر * در بیابان نام او چون
 میشنید * نهیب نونک قحیله قورقیدر نیجه یاوری در تشدید ضرورت
 وزن ایچوندر می افکند حکایت حال ماضی براغوردی دیکدر شیر فاعلی
 محصول بیت) مذکور شاهلک خوفندن ارسلان یاوریسن براغوردی بیابانده
 چون کسه آدین ایشیدردی مصرع اولده بچه برینه نیجه یازوب معناسنده
 خوفندن ارسلان نیجه سن براغوردی دین بچه ایلد نیجه فی فرق ایلز ایمش
 (عاقبت شیر ازوتبر برز و عراق * چون مسخر کرد و وفش در رسید * شیر ازوتبر
 و عراق کردک اول مفعول لریدر و مسخر نایسی و قش در رسید بیت آتی به
 مر هو ندر * محصول بیت * شاه غازی عاقبت شیر ازوتبر برز و عراقی چونکه
 مسخر ایلدی وقتی ابر شدی (انکه روشن بدجهان ینش ازو * میل
 در چشم جهان ینش کشید * جهان ینش تقدیری چشم جهان ینش در
 ضرورت وزن ایچون چشم حذف اولندی جهان بین وصف ترکیبیدر جهان
 کور بی معناسنده در چشم در ادات صله در با معناسنه * محصول بیت * اول
 کسه که شاه منصورک جهان کور بی کوزی اندن روشن ایدی یعنی اول که
 اوغلی ایدی شاه منصورک جهان کور بی کوزینه میل چکدی حاصلی اوغلی
 بابا سنک کوزینه میل چکدی معلوم اوله که اوغلی دخی بهادر ایدی اما بابایی
 کبی ظالم دکل ایدی و اوغلنک بهادر لغنه قصیده مییمه ده شبل الاسد دیکله
 اشارت میور میشدی حاصلی بابایی بی رحم اولدنیچون اوغلی اکاظر بوانجه
 رحم ایلدی زبامن لا برحم لا برحم در وله ایضا قطع (ساقی باده که کسیر
 حیانتست بیار * تا تن خاک * من عین بقا کردانی * کسیر حیات لامیه در
 تن خاک و عین بقا بیانه لر در کردانی ایلیمه سن دیکدر ایکی مفعول اکور صیر
 کبی * محصول بیت * ای ساقی باده که کسیر حیاتدر کتورتا کیم بنم خاکه
 منسوب تنی عین بقا ایلیمه سن یعنی بقا سیکاری ایلیمه سن حاضلی باده آب
 حیاتدر بکا آئی ایچور که خضر کبی زنده جاوید اوله نم (چشم برد و رقدح دارم
 و جان بر کف دست * بسر خواجه کسه تا آن ندهی نستانی * بسر یا حرف
 تخصیص خواجه به اضافت لامیه در نستانی تقدیری این نستانیدر

محصول بیت * کوزم دور در ده در و جانم آویده خواجه نك باشی چون
 مادامكه قدحی و بر میه سن آویده كه جانی آله من سن یعنی قدح بانه بی و بر و جان
 عزیزی آل (همچو كل در چن از باد میفشان دامن * زن كه دریای تودارم
 سر جان افشانی * میفشان فعل نهی مخاطب سلکمه دیمکدر زن ادات
 تعلیل كه حرف بیان سر هو او سودا معناسنه در جان افشانی به اضافت
 بیانه در جان افشان وصف ترکیب در جان تشاریدی معناسنه و یا حرف
 مصدر * محصول بیت * كل چنده بآدن اتکین سلکدیکی کبی سن بدن
 اتکین سلکمه زیرا كه سنك ایاغكه جان تشارتی سودا سنده یم یعنی بدن اعراض
 ایله كه سنك خدمت كده جان بذل ایلك آرزو سنده یم (بر مثنائی و منال
 بنوازی مطرب (وصف آن ماه كه در حسن ندارد ثانی) مثنائی مثنی نك جمعیدر
 و منال مثنی نك جمعیدر بونده ایکی قبلی و اوج قبلی ساز معناسنه در كه سابقا
 بیانی كچمندر بنوازی بونده چال دیمکدر كه حرف رابط صفت * محصول بیت
 ای مطرب ایکی قبلی و اوج قبلی سازله اول نایسی اولیان ماهك وصفی ابرله
 یعنی شول بی مانند جانك حسی وصفی ساز ایله ابرله دكلیه لم و طرب و شاد بلیق
 ایله لم و له ایضا قطعه (بكوش هوش ره می منی نداد داد * ز حضرت احد
 لا اله الا الله * بكوش هوش ره می با حرف صله و اضافت لامیه لر در ره می رانك
 فتنی و هانك كسریله یومش اوغلا نینه دیر لر كه روم ایلنده اكا در اوغلا نی دیر لر
 بونك کبی بر لر ده مراد قولدر اصلنده یا حرف نسبتدر رهه منسوب دیمکدر
 خدمت ایچون بوله یومشه كند یکچون ره می دید یلر منی اسم فاعلدر افعال
 بآندن مصدری آنها کاور مخبر معناسنه بونده مراد هاتقدر یای ثانی
 حرف وحدتدر حتی بعض نسخه ده هاتنی واقعدر نداد دادند اچغر مقدردر
 حرف تأکید داد و بردی یعنی نداد و بردی حاصلی چغردی ز حضرت احد
 حرف ابتدادر من معناسنه و اضافت بیانه احدك ما بعدینه اضافتیده
 بویه در لا اله الا الله بولاكلامك بیانده نیچه رسائل یازلشدر معناسی آندن
 كوریه بومقام استیفا سنه محمل دكل * محصول بیت * بنده نك عقلی
 قولغه بر هاتف نداد و بردی حضرت احد لا اله الا الله دن یعنی جانب خدادن
 بكا الهام اولدی و الهام اولان بیت ناینك مضمو نیدر (كه ای عزیر کسی را كه
 خوار بست نصیب * حقیقت آن كه نیابد بزور منصب و جاه كه حرف بیان آنها در
 محصول بیت * ای عزیر بر كسه نك كه نصیبی هو ان و حقارتدر حقیقت كلام
 اولدر كه زور ایله منصب و جاه بولنر یعنی جانب حق دن و بر نیچه زورله ایش بنز
 و حاصل اولمز (باب زمزم و دوز سفید سوان كرد * كایم بخت کسی را كه

باقتند

از بحر بحث
 مفاعلاتن مفاعلاتن فعلات

باقتند میاه) سفید و سپید بیاض معناسنه در فایله بانك تبادلیله کایم بخت کسی
 بیانه و لامیه در و رادات مفعول باقتند فعل ماضی جمع غائب طوقودیلر
 دیمکدر * محصول بیت * آب زمزم و كوزله آغارتنی اولمز
 بر كسه نك كه طالعی کایم سیاه طوقودیلر یعنی بر كسه كه بد بخت خلق
 اولدی سعی و كوششله نیکبخت اولمز حاصلی نظرتقدر ازلی به در وله ایضا
 قطعه (دل مبندای مرد بخرد بر سحای عمر و وزید * كس نمی داند كه كارش
 از كجا خواهد كشد * مرد بخرد بیانه بخرد بانك كسریله و خانك سكونی
 و رانك فتحیله عاقل معناسنه در * محصول بیت * ای مرد عاقل كو كلیکی زید
 و عمر و ك و كرمه باغله یعنی هیچ كسه نك احساساته تعلق ایله زیرا كسه
 بیلز كه ایشی نه بردن آچلیسر در یعنی سزمد بلك بردن الله تعالی فتح باب ایدر
 (و رو توكل كن نمی دانی كه نوك كل من * نقش هر صورت كه ز در نك در
 بیرون فتاد * ر و فعل امر مفرد مخاطب وارد دیمکدر رویدنن نمی دانی
 استفهام انكاریدر بیلز میسن یعنی بیلور سن دیمکدر كه حرف بیان نوك كل من
 لامیه لر در نوك فتنی و ضمیله هر نسنه نك سیوری اوجی كلنك مكر و بیان
 اولتمندر نقش هر صورت لامیه كه حرف رابط صفت رنگ در بیانه بیرون فتاد
 طشره دوشدی یعنی ظاهر اولدی * محصول بیت * خطاب عام طریقه
 بیور و وار توكل ایله بیاز میسن كه بنم قلمك اوجی هر صورتك نقشنی كه آوردی
 بر غیری رنگ ظاهر اولدی یعنی صله و جائزه امیدیه نیچه صاحب سعاده
 اشعار یازدم عاقبت آندن بر فائده ك و رمیوب سزمد بكم بردن نیچه انعام
 و احسانلر و كرملر كوردم تنه كه كچك بیت آتی بیان ایدر (شاه هر موزم ندیده
 بی سخن صد لطف كرد * شاه یزدم دید و مدحش كردم و هیچم نداد * هر موزده
 را و ضرورت نظم ایچوندر ندیده ده های رسمی حرف ترتیدر كور میوب و كور مدین
 دیمکدر بی سخن بلا كلام دیمکدر یعنی آدینه شعر و مدح سوبل كسزین
 دیمکدر (محصول بیت) شاه هر مزین كور مدین یعنی كورمكسزین بلا كلام
 یوز لطف ایلدی اما شاه یزدینی كوردی و آتی مدح ایلدم یعنی آدینه شعر
 سوبلدم و بكا هیچ نسنه و برمدی حاصلی امید ایلد بكم بردن كلدی و اما امید
 ایلد بكم بردن كلدی (كارشاهان اینچنین باشد توای حافظ مرچ
 دا و روزی رسان توفیق و نصرت شان دهد * كارشاهان لامیه مرچ فعل
 نهی مخاطب اینچمه دیمکدر دا و روزی رسان بیانه دا و رجا كه دیر لر روزی
 یای اصلیه ایله رزق معناسنه در روزی رسان وصف تركیبیدر رزق
 بنشدر بی معناسنه نصرت شان تاده سكون ضرورت وزن ایچوندر ضمائر ك

از بحر ردل
 فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات

ماقبل بودله مقتوح اولوردها دفعل امر غائب شککنده دعادر ویرسون
 دیمکدر * محصول بیت * پادشاه لایلی بونجیلین اولورسن ای حافظ
 اینجمنه رزق یتشد ریحی حاکم انلره توفیق نصرت و بره یعنی گاه اولور که شعرله
 ومدخله صله و جائزه و بر من لرو گاه اولور که رایکان انعام و احسانلر ایدر لر بلکه
 سوکش سیدیه خلع تار کیدر لر وله ایضا قطععه (روح القدس آن سروس قرخ
 بر قبه طارم زبرجد * قدس دالک ضمیمه و سکونیه لغتدر روح القدس حضرت
 جبریل امینه دیرلر سروس فرشته یه دیرلر قرخ مبارک معناسنه طارم رانک
 ضمی و فتحیه لغتدر دریم اوینه دیرلر که کوچراولی ترکیه نیک خانه سیدر زبرجد
 بریشل جوهر در نیجه خاصه سی وارا ما بومقام بیانی دکل اضافتیر بیانیه لر در
 * محصول بیت * اول مبارک فرشته جبریل امین زبرجد رانک طارم قبه سی
 اوزره یعنی یشل فلک قبه سی اوزرنده (میکفت سحر کهان که یارب * در دولت
 و حشمت مخلد * میکفت سویلردی یعنی روح القدس سحر کهان الف و نون
 مقمدر ضرورت وزن ایچون کلمشدر کاستانده بامدادان کبی که یارب مصرع
 ثانی به مرهوندر مخلد مؤید معناسنه در * محصول بیت * روح القدس سحر
 وقتنده سویلردی که یارب مؤید دولت و حشمتده یعنی ابدی دولت و عظمتده
 (بر مسند خسروی بماناد * منصور مظفر محمد * مسند خسروی بیانیه
 بماناد فعل امر شککنده دعادر منصور بن مظفر بن محمد * محصول بیت * بوییت
 روح قدس مکولندن بعضدر یعنی ابدی دولته پادشاهلی تختنده قالسون
 منصور بن مظفر بن محمد وله ایضا قطععه (بعهد سلطنت شاه شیخ ابواسحاق
 بیخ شخص عجب ملک فارس بود آباد * بعهد سلطنت شاه باحرف طرف
 و اضافتیر لامیه در شیخ ابواسحاق شاهل عطف بیانی در ابواسحاق کنیت
 شیخ حاصل شیراز پادشاهلر نیک بر نه شیخ ابواسحاق دیرلر نه که دال حرفنده
 بیانی بکمشدر شخص عجب مضاف اولسه عجب شخصه صفت اولور و مضاف
 اولسه آباده قید اولور * محصول بیت * شاه شیخ ابواسحاق سلطنتی زمانده ملک
 فارس بش شخصه عجب معمر و ابدی (نخست پادشاهی همچو اولو لا یتجش
 * که جان خویش پرورد و داد عیش بداد * پادشاهی یا حرف وحدت
 ولا یتجش وصف ترکیبیدر مملکت بغشایی دیمکدر که حرف رابط صفت
 جان خویش لامیه پرورد یا حرف تأکید پرورد فعل ماضی مفرد غائب
 بسلدی دیمکدر داد عیش لامیه عیش و صفایه تمام نظام و پردی دیمکدر یعنی
 غیاث بر پادشاه ایدی * محصول بیت * اول بش شخص اولکیسی مملکت
 بغشایی شیخ ابواسحاق کبی بر پادشاهدر که کندی جانی کوزل نعمتله

از بحر مجت
 مفعول مفاعیلن فعلولن

از بحر مجت
 مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعلاتن

بسلدی و عیش و صفایه تمام نظام و پردی یعنی عمری عیش و عشرتله بکوردی
 (دکر مرتبی اسلام شیخ مجدالدین * که قاضی به از و اسمان ندارد یاد * مرتبی
 اسلام اسم فاعلک مفعولنه اضافتیر یعنی اهل اسلامی و یا اسلامی تربیه ایدچی
 ایدی شیخ مجدالدین عطف بیانیه مرتبی اسلام که حرف رابط صفت قاضی
 یا حرف وحدت و همزه حرف توسل ندارد یاد خاطر ندی یوق دیمکدر * محصول
 بیت * اول بشک بر رسیده مرتبی اسلام شیخ مجدالدین در که اتدن او قاضی
 آسمانک خاطر ندی یوقدر یعنی دنیا به یوندن او قاضی کلمشدر (دکر بقیه ابدال
 شیخ امین الدین * که بمن همت او کارهای بسته کشاد * بمن یانک ضمی و مینک
 سکونیه برکت معناسنه در همه اضافت لامیه در کارهای بسته بیانیه
 * محصول بیت * بر رسیده ابدال حقن بقیه سی شیخ امین الدین در که انک
 همتی برکتی باغلی ایشلری آچاردی یعنی مستجاب الدعوه بروی ایدی
 (دکر شهیدش دانش عضد که در تصنیف * بنای کار موافق بنام شاه نهاد
 شهیدش دانش لامیه در دانش اسم مصدر در بیانش معناسنه اما بونده مراد
 نفس علمدر عضد عطف بیان یعنی اسم مصنف متن موافق در که حرف رابط
 صفت در تصنیف مصرع ثانی به مرهون بنای کار موافق لامیه لر در
 محصول بیت * بر رسیده علم پادشاهی عضد در که تصنیفده موافقن کاری
 بیانی شیخ ابواسحاق آدینه قودی یعنی موافق بپادشاهک نامنه سویلردی
 نه که موافقن دیباچه سنده بیورر محرز ممالک الا کاسره بالارث والاستحقاق
 جمال المله والدینا والدین ابواسحاق (دکر کریم چو حاجی قوام دریادل
 که نام نیک ببرد از جهان بخشش و داد * کریم چو حاجی قوام دریادل
 بیانیه لر در که حرف رابط صفت نام نیک بیانیه و ببرد لامیه مفعولی * محصول
 بیت * بریده حاجی قوام کبی دریادل کریمدر که جهانندن بخشش و دادله او آد
 ایلندی یعنی آخرته او آدله واردی (نظیر خویش نیکداشتند و بکذشتند
 خدای عزوجل جمله را بیا مرزاد * نظیر خویش لامیه در نیکداشتند
 نون حرف نفی و یا حرف تأکید حاصلی فعل نفی مستقبلدر و او حرف عطف
 بکذشتند فعل ماضی جمع غائبدر بیا مرزاد فعل امر غائب شککنده دعادر
 محصول بیت * مذکور بش کسه کندی نظیر لر یعنی قوم دیر و کتدیر
 خدای عزوجل جمله سنی یار لغاسون یعنی الله تعالی جمیع سته رحمت ایلسون
 وله ایضا قطععه (کرا کر کهر پالدا داشتی در اصل * براب نقطه شرمش
 مدار بایستی * آب بونده معرض معناسنه در یعنی آب روی ضرورت وزن ایچون
 تحقیف قیلندی نقطه شرمه اضافت بیانیه در مدار اسم مکاندر دور ایده جل

از بحر مجت
 مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعلان

بر معنای بایستی حکایت حال ماضی کرک ایدی دیمکرد (محصول بیت) کدانک
 اگر اصلنده کهر یا کی اولیدی یعنی اصل اولیدی حیا نقطه سی عرضی اوزره
 مداری کرک ایدی حاصلی او تانوب دینلزدی یعنی ناسدن دینلنکی کرک ایدوب
 حیا و ادب اوزره قرار ایدردی (و راقاب نص کردی فسوس جام زرش
 جراتی ز می خوشکو آریا بستی * فسوس مزه لنگ و مسخر ایلکه دیرلر
 محصول بیت * و اگر آفتاب فسوس و مسخره لقی ایلیدی جام زری یعنی
 التون قدحی نیچون می خوشکواردن بوش کرک ایدی یعنی آفتاب سا ترکوا کی
 ضیاده بکنیوب مزه لخمیدی انک التون قدحی یاده خوشکواردن بر کرک ایدی
 اما بوجالندن او توری قدحنه کسه یاده طولدر من (و کسر ای جهار
 سرخرای نیست * بنای او به ازین استوار بایستی * محصول بیت * و اگر جهان
 سرایت خراب اولغه میلی یوغیسه انک بناسی بوندن محکم کرک ایدی یعنی
 جقنده العالم متغیر دینلزدی حاصلی جهانده انواع احوال و اطوار ظهور
 ایلاردی یعنی آنده بوقدر احوال متضاده ظاهر اوللزدی (زمانه کره سر قلب
 داشتی کارش * بدست آصف صاحب عیار بایستی * قلبدن مراد غلدر
 یعنی نامره کارش مصراع ثانی به مرهوند بدست آصف صاحب با حرف طرف
 و اضافت لامیه و بیانیه در عیار عینک کسر یله مقاعله باندن مصدر در
 اما بونک کبی برلده ترکیجه طره دید کار بیدر یعنی برنسنه نک قنطار ایل و یا ترازو
 ایله ثقلتی و خفتنی بیلکه دیرلر صاحب عیار وصف ترکیبی اقسامندندر
 محصول بیت * اگر زمانه نک قلب و دغل سودامی و کامیلی اولمیدی انک
 ایشی یعنی جمیع احوالی آصف صاحب عیار و زبرلک الله کرک ایدی یعنی زمانه
 قلب و دغل اولسه آصفک تصرفنده اولقی کرک ایدی (چو روز کار جز این یکن
 گرمیش نداشت * بعمر مهلتی از روز کار بایستی * بعض نسخه ده گرم برینه
 عز بر واقعدر ایکسیده متقارب المعنی در بعمر یا حرف طرف و یا حرف صله
 مهلتی ده یا حرف وحدت * محصول بیت * چونکه روز کار بویکر یکن و یا بر
 عز بر دن غیر یوق ایدی یعنی روز کار بویکر یکن و یا بوعز رله عمرنده مهلت کرک ایدی
 و عز بره مالک دکل ایدی امدی بویکر یکن و یا بوعز رله عمرنده مهلت کرک ایدی
 یعنی بر زمان بیاوب اولمک کرک ایدی مشهور و مشلدر اولر اولمک کرک ایدی
 دیرلر خواجه برکسی بی رنا ایدر اما نامنی یاد ایلر مصراع اولک معناسنی
 چونکه زمانه بر کر بدن غیر ارنق طوغمیدی دین طوغری معنایی استاددن
 طوغمش و له ایضا قطعه * بسمع خواجه رسیان ای ندیم وقت شناس
 بجلونی که در و اجنبی صبا باشد * بسمع با حرف صله و اضافت لامیه در رسیان

ازجه بیشت رسیان
 من عین فغان من عین فغان

فعل امر مفرد مخاطب ایرشدردیمکرد الف و نون ادات تعدیه دروندیم
 وقت شناس اضافت بیانیه در وقت شناس وصف ترکیبیدر وقت بیلیمی
 معناسنه بجلونی با حرف طرف مصراع اولده رسیان متعلق و یا حرف وحدت که
 حرف رابط صفتدر و ضمیر غائب خلوتیه راجعدر صبا مبتدا و یا باشد خبری اسمی
 تحتند صبا به راجع ضمیر در و خبری اجنبیدر * محصول بیت * ای وقت
 بیلیمی ندیم خواجه نک معنه ایرشدردیمکرد بر خلوتیه که آنده صبا اجنبی اوله یعنی
 شویله تنها اوله که صبا آنده انکل اوله حاصلی آنده صبا ده اولمیه زیرا صبا نشر
 اخبار ایله معروف و موصوفدر مصراع ثانی انک معناسنی بر خلوتیه که
 اجنبی صبا اوله یعنی شویله تنها اوله که صبا دن غیر کسه اجنبی اولمیه دین
 اجنبی سوز و یلش (لطیفه بمان آرو خوش بختدانش * بنکته که دلش را
 دران رضا باشد * لطیفه یا حرف وحدت و همزه حرف توسل بمان با حرف صله
 آره متعلق و آراف عموده ایله فعل امر مفرد مخاطب کتوردیمکرد آریدن که
 حقیققدرا آریدن و او حرف عطف خوش بونده کوزل معناسنه در بختدانش
 با حرف تأکید و الف و نون ادات تعدیه و شین ضمیر خواجه به راجعدر
 خواجه بی کولدر دیمکرد بنکته یا حرف مصاحبت بختدانه متعلق نکته کلام
 دقیقه دیرلر و یا حرف وحدت و همزه حرف توسل که حرف رابط صفت و یا حرف
 بیان دلش ضمیری خواجه به راجعدر و یا حرف تخصیص آن اسم اشارتدر
 نکته به * محصول بیت * ای ندیم بر لطیفه اورتابه کتور و خواجه بی خوش
 کولدر بر نکته ایل که کوکلنک آنده رضامی اوله (بس انکمش ز کرم این قدر
 بلطف بپرس * به کر وظیفه تقاضا کتم روا باشد * انکمش ضمیری خواجه به
 راجعدر که حرف بیان روا باشد استفهام معناسنی متضمندر و او اولوری
 یعنی جائز می دیمکرد * محصول بیت * اندنصکره خواجه به کر مکدن بوقدر
 لطفه صور که اگر وظیفه می تقاضا ایدر رسم روا میدر خواجه دن مراد وزیر
 اعظمدر که قوام الدین در که خواجه ایچون بر مدرسه بنیاد ایلش ایدی
 بس بوقطعه ده خواجه اندن تدریس وظیفه سنی طلب بیورر و له ایضا قطعه
 (نویان و بد خودیم از خود بپرس * براد بگری بایدت محاسب * محصول
 بیت * خطاب عام بر بقیله بیورر من کندیکن ایو خصلتکی و برامن
 خصلتکی نه کندیکن صور یعنی کندی احوالکی کندیکن اکل نیچون
 برغیری کسه سکا محاسب اولقی کرک یعنی سنک عیبکی و هنرکی سن کندیکن
 بیلک کرک سن سکا خلق سوبلک لازم دکل * و من سق الله یجعل له ویرزقه
 من حیث لا یحسب * من اسم شرط یقی فعل شرط اصلی یوقتی ایدی اغلال

رد سروری

ازجه رمتقارب
 فغان فغان فغان فغان

ایله یقی اولدی لام الفعلک سقوطی علامت بزمن در فاعلی تحتند منه
 راجع ضمیر در و مفعولی اسم جلاله در یجعل فعل مضارع مفرد غائب جزئی
 جواب شرط اوله غله در فاعلی تحتند الله راجع ضمیر در و مفعول اولی
 مخبر جاد و ثانیسی لمدری معنی جار و مجرور و او حرف عطف برزقه یجعل فعلته
 معطوف در فاعلی کوفی جزم ایچوندرله و برزقه و یختسب ضمیر لری بیت
 اولده منه راجع در من حیث جار و مجرور برزق فعلانه متعلقه در حیث
 بولک کی برلده جهت و سکندن عبارت در لایختسب فعل نی مستقبل ظن
 ایلمز دیمکدر * محصول بیت * هرکسه که الله دن قورقرالله اکابر خراج
 قیلوروا ککارزق و بر سر مدیکی بردن یعنی خدادن قورقالت ایشنی خدا
 ایسر و جوهله قیلور بعضی بو معنایی بوندن اسان وجهله نظم ایلملدر در قطعه *
 چه نادان بودم مردم مکتسب * که از بهر روزی شود مضطرب * نداند که
 دادار هفت آسمان * و برزقه من حیث لایختسب وله ایضا قطعه (بر تو خوانم
 ز دفتر اخلاق * آیتی در و فادری بخشش * دفتر اخلاق دن مراد کتب اخلاق در
 آیتی یا حرف وحدت آیت نشان معناسنه در * محصول بیت * خطاب عام
 طریقیله بیورر سکا کتاب اخلاق دن بر آیت او قویایم و فادری بخشش باشد
 (هر که بخراشدت جکر بجفا * همجوکان کریم زر بخشش * بخراشدت
 یا حرف تأکید خراشد فعل مضارع مفرد غائب طریقیله دیمکدر تا معناده
 جکره مقید در جکره تقدیرنده بجفا یا حرف مصاحبت خراشده متعلق کان
 کریم بیایه زر بخشش مقدم مفعولیدر معلوم اوله که بوقطعه نک اوج بیتند
 شین ضمیر له ماقبلی مکسور او قور ضرورت قافیه ایچون فن قافیه ده بواسلوبه
 معمول دیر لر نیجه نوع اولور پس بوقاعده می بیلیوب بر فعل تقدیر ایدن لر فن
 قافیه دن عاری ایش * محصول بیت * هرکسه که جکری جفا ایله طریقیله
 کریم معدن کی اکاالتون باغشله ته که کالک ایچور سنی کولنک و قازمه ایله
 خراش ایدر لر و التون انراج ایدر لر مصراع ثانیته معناسنی کریم معدنی کی
 دین کان مراده واصل اولمش (کم مباح از درخت سایه فکن * هر که سنکت
 زنده بخشش * درخت سایه فکن بیایه در سایه فکن وصف تر کبیدر
 کوا که صایحی معناسنه سنکت نامی معناده زنده مقید در زنده تقدیرنده
 زنده مل مضارع مفرد غائب او ره دیمکدر غر نایک و میلم فقه لایله میوه
 معناسنه در * محصول بیت * سایه مالی درختدن اکسک اولدی یعنی اندن
 قالمه مصراع ثانی مبین اولدر حاصلی هرکسه که سکا طاش او رر سه اکامیوه
 باغشله ته که درخت طاش و یا اناج آتسه لر میوه می بره دو کاور یعنی سکا جفا

از بحر خفیف
 فاعلاتن مفاعلاتن فعلات

ردیفی

ردیفی

ایله سن و فایله دیمکدر (از صدف یاد کیر نکتة حلم * هر که بر دست کهر
 بخشش * محصول بیت * صدفدن خاطر کرده طوبت حلم نکتة سنی یعنی
 جفا به تحملی اندن او کرن هرکسه که باشد کسیر سه اکا کهر باغشله زیر
 صدف باشدی که منجه ایچوندرن ایچو آلنر حاصلی صدف باشدن ایچیلور
 ایتکندن آچار وله ایضا قطعه (سرای و مدرسه و یحیت علم و طباق و رواق
 چه سود چون دل دانا و چشم بینا بیت * دانا و بینا صفت مشبهه لدر
 بیلمکن و کور کن معناسنه * محصول بیت * سرای و مدرسه و علم یحی
 و کور و طاق یعنی بونلر و جودی اولوق نه فائده ایدر چونکه صاحبنده دل
 دانا و چشم بینا و لیمه یعنی بونلر مالک اولوق فائده ایلمز چونکه کشی ده عقل
 و بصیرت اولیمه (سرای قاضی بر دار چه منبع فضیلت * خیلاف نیست که
 علم نظر در اینجا نیست * سرای قاضی بر دل امید لر در منبع فضل لامیه منبع
 اصلنده صو حقیقه یعنی بره دیر لر مثلاً سکار باشلری ککی صکره مطلق محل
 معناسنه استعمال ایلدی لر که حرف بیان علم نظر اضافت عام الی الخا صدر
 علم نظر دن مراد علم جدلدر که خلاقیاتدن بحث ایدر خلاف ذکر یو که
 قرینه در و جا زدر که علم نظر دن بصیرت مراد اوله * محصول بیت * بر د
 شهر نیک قاضیسی اوی اگر چه منبع فضلدر اما خلاف یوق که علم نظر انده
 یوقدر یعنی قاضی فاضل کسه در اما خلاقیاتدن بحث مالک دکانر بیتک
 نتیجه سننده مراد بودر که بر د شهر نیک قاضیسنک کوزی صحیح دکل ایش
 کانعریف ایدر دین و مراد نظر افتله بر د قاضیسنک چشمه دخل ایتدیکن
 ییاندردین علم نظری بیار لر ایش وله ایضا قطعه (حسود خواجه مارا یکو که
 بد میسند) و کر نه دور زمان جز بدت جز اندهد (محصول بیت) بزم خواجه منزل
 حسودینه سوله که حقنه یار امر لایق کورمه یعنی حقنه یر امر سوله
 واکار امر ایش لایق کورمه حاصلی خواجه به دشمنلک ایله و الا دور زمان
 سکار امر دن غیری جز او بر من (مکن ستمیز که هر که بعقل و فکر فضول * فلک
 زمام تصرف بدست مانده * محصول بیت * عناد و سرکشلک ایله که زیاده
 عقل و فکر له یعنی عقل و فکر جو قلغی سببیه فلک تصرف زمامنی بزم المزم
 و بر من حاصلی عقل و فکر از دیادی سبب دولت اولمز پس فلان دن عاقل
 آیت منصبی بکانه بر دیمک جا زدر کل بیان که در نظر جم جهان بیار اید
 بترک جوهر جام جهانمانده * بان یا حرف سبب بترک یا حرف زائد ضرورت
 وزن ایچون کلسدر * محصول بیت * اول سببیه که خنک نظرنده جهانی
 بره یه لر یعنی نظرنده جهانی مزین ایلمک سببیه جام جهانمانا جوهر نیک

از بحر مجتث
 مفاعلاتن فعلاتن مفاعلات

رد سروری از بحر مجتث
 مفاعلاتن فعلاتن مفاعلات

ترکین و بر من حاصلی جهانی ترین ایدوب و بر سه لجام جهاننا جوهری
 اکاد کشمزی یعنی هزار مکر و حیل ایلسلن خواجه اختیار یله سکامنصین و بر من
 (نعوذ بالله) که تیر آسمان بارد که بار در حرم کبرای مانده * که حرف بیان
 بار اجازت و بول معناسنه در بونده تقدیر کلام که بار مادر حرم کبریا ندهد
 * محصول بیت * الله صفا سون اگر آسمان دن اوق یا غرسه که خواجه نک
 حرم کبریا سنه بزه بول و بر منسه یعنی انده وارمغه بزه مانع اولسه (بحق نعمت
 حاجی قوام ما که قدر * زهر مصلحت خود بدین رضاندهد * محصول بیت *
 بیت سابقه متعلق در بزم حاجی قوامک نعمتی حقیقونه که رفعت قدر ندن
 و علوه مستند کنندی مصلحتی ایچون حرم کبریا سنه وارمغه رضا و بر من یعنی
 بزه حرم کبریا سنه وارمغه بر مانع ظهور ایلسه و کنندی نک مصلحتنه موافق
 اولسه اول نو که رضا و بر من یعنی بزم حرم کبریا سنه وارمغه غمزه راضی دکل
 بوابکی بیت که بری برینه مر بوط و منوط در شار حرم غنای نه و بونلردن
 شاعر که مر ادینه هیچ واصل اولمشه لرا نک چون تقدیر بری یاز میوب ترک ایلدم
 و لایضا قطع (شاهامشیری ز بهشت رسیده است * رضوان سر بر حوروش
 و سلسبیل موی * مبشر اسم فاعل در تفعیل باندن مرده چی معناسنه
 و یا حرف وحدت ز بهشت تقدیری ز بهشت طبعه در میگردن مراد شعریدر
 رضوان سر بر وصف ترکیب در رضوان تختلی یعنی شعر ملک جسته رضوانک
 سر بری کبی سر بری وار حوروش یعنی حور کبی کوزلدر سلسبیل موی
 وصف ترکیب در سلسبیل صاحبی دیمکدر خواجه بونشیمده مختصر عدد
 زیرا کسه موی آبه تشبیه ایا مشدر والا اتیس عشاق صاحبی ذکر ایدردی
 پس سلسبیل موی مجعد و مسلسل موی معناسنه در زیر اوصاف دینی جینده
 زنجیر شکل اولور * محصول بیت * ای پادشاه بکا جسته دن بر مرده چی
 ایرشدر رضوان سر بری یعنی مر صرع و مجوهر سر بری وار که بنم علوم
 و معارفه مزین کو کلدور و حور جنت کبی مقبول و مطبوعه و مسلسل
 و مجعد موی در یعنی سطور شعرم زنجیر مودا بره بکزر حاصلی جنت طبعه دن
 بر لطیف محبوبه بکزر شعر ظهوره کادی (خوش لفظ و باله معنی و موزون
 و دلپذیر * صاحب جمال و نازک و بکر و لطیفه کوی * محصول بیت * مذکور
 مبشر خوش اقدردر و باله معنا و در و موزون و دلپذیر در یعنی آتی کوکل قبول
 اید مجیدر صاحب جمالدر و نازک و بکر و لطیفه کوی در شعر نه لطیفه کوی
 دیدی مجاز مرسل طریقله کنندی لطیفه کوی اولدی ایچون و بکر سور دینی
 تازه ظهوره کادی بکچوندر (کفتم بدین سراچه زهر چه آمدی * کفتا زهر

از بحر مضارع
 مفعول فاعلات مفعیل فاعلات

مجلس شاه فرشته خوی * محصول بیت * مبشر دیدم که بومر ایچغه
 نه ایچون کلدی یعنی عالم غیب دن عالم ظهوره کیمک ایچون کلدی دیدی که ملک
 خویلی پادشاهک مجلسی ایچون یعنی انک بر منده بی اوقیوب یازلردی و کادم
 (اکنون ز صحبت من مفلس بجان رسیده * نزدیک خویش خوانش
 و کام دلش بچوی * محصول بیت * شمعی مذکور مبشر بن مفلسک
 صحبتندن جاتندن اوصاندی یعنی زیاده مضطر و مضطرب اولدی یعنی
 افلا سندن رعایتنه قادر اولدیغندن بنسدن نفرت ایلدی پس سعادتلی
 پادشاهم کنندی قشکه آتی دعوت ایدوب کوکلی مرادینی سوال ایله حاصلی
 نام شریفکه سویدلر بکم شعری استعدا سیور و کوکلم مرادینی اندن اذعان ایله
 سلسبیل موی برینه سلسبیل بوی یازان مویله بوی فرق ایلزایش و مبشر دن
 مراد قلبیدردین مراده واصل اولمش مجموع ایاتک آخرنده مراد الهام الهی
 و یا ملکی کلوب و یا بر ملک صفت کسسه شاعره نصیحت ایتمک استدی بکن
 تعریفدر دین الهام الهی ایله سوباش حاصلی معنا کنیدی زیاده پریشان
 دل و پراکنده خاطر اولدیغندن پادشاهدن رغایت واحسان طلبیدردین
 زیاده پریشان سوباش و لایضا قطع (بدین ظلمت سر اتا کی بیوی دوست
 بنشینم * کبی انکشت در دندان کبی سر بر مرزاقو * محصول بیت *
 بوظلمت اونده که دنیادر نیچه به دل دوست امید یله او تورم کاهی پارمغ
 دندانده و کاهی باشم دیرم اوزرنده یعنی حسرت جانان اندن نیچه به دل کاه
 پارمغ ابصرم و کاه غم و غصه دن باشم دیرمه ایندرم (تساعی الصبر مذحلت
 بمأوی الاسد سر حان * و طار العقل اذ غنت بمغنی الورق غریبان * تساعی فعل
 ماضی مفرد مذکر غائب تفاعل باندن نهایت بولدی یعنی دو کندی دیمکدر
 الصبر لفظا مر فوع فاعلی مذابنای غایت ایچوندر زمانده حلت فعل ماضی
 مفرد مؤنث غائبه در نزول ایلدی یعنی قوندی بمأوی با حرف ظرف مأوی
 اسم مکان در صغیح بر معناسنه مضاف اولمشه راسده که جمع اسد در یعنی
 ارسلان سر حان سنک کسرله قورده دیرلر فاعل حلت در و طار معطوف در
 تساعی به او چدی دیمکدر عقل لفظا مر فوع فاعلیدر اذادات تعلیل غنت
 فعل ماضی مفرد مؤنث غائبه در تفعیل باندن تغنی ایلدی یعنی ایلدی
 دیمکدر بمغنی با حرف ظرف مغنی مکان معناسنه در یعنی دور اجاق بر ورق
 و اولمشه لور فاعل جمعیدر حرا آوزنی اوزره قشقه کو کر جینده دیرلر غریبان
 غریبان جمعیدر قرغه به دیرلر بویست توخینک بر قطعه سنک ایکی بیتیدر
 بحر هزج دن که بونک هر مصرعی انک بریتیدر * محصول بیت * صبرم متناهی

رد سروری
 رد شعی
 رد سروری
 از بحر هزج
 مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

اولدی یعنی دو کندی ارسلان برینه قوردرزول ایدوب قونالی عقلمده اوچدی
 کوکرجین برنده قرغه راوندیکچون یعنی اشراف واعیان ناس برینی ارادل
 واسافل طوتند یعنی چون صبرم دو کندی وعقل طاعلدی حاصلی اعالی برینی
 ادانی طوتند یعنی چون سالم ذکر کون اولدی دیمکدر (بیای طائر قرق یا ورمرده
 دولت عسی الايام ان يرجعن قوما کالذی کانوا) طائر قرق یا نیدمرده دولت
 لامیه عسی فعلد رافع مال مقاربه دن برخبرک و جاوامید جه شدن یقین لغنه
 دلالت ایدر بونده کی کبی الايام لفظ امر فوع ایمنی وان يرجعن محلا منصوب
 خبری قوما يرجعن نک مفعولیدران یردن قوما دیمکدر یعنی قومی دوند
 کالذی موصولی محذوف در تقدیری کالاتلاف والاتفاق الذی کانوا فعل ماضی
 جمع مذکر غائب افعال ناقصه دن اسمی واضع و خبری محذوف در تقدیری
 کانوا ایدی یعنی کانوا علیه من قبل دیمکدر بومصرع تمام بریت در بحر
 هزج اول وزتین نه که بیت سابق ایکی بیت ایدی بویچردن بوییت
 فند زمانی نکدر که حاسه نک ایکنی قطعه سیدر که حرب البسوس قصه سنده
 دیمکدر که عرب اراننده مشهور حربدر که قرق ییل مقداری ممتد اولمشدر
 نه که حاسه شرحارنده و مقامات حربی شرحارنده مفصل بیان اولمشدر
 محصول بیت ای مرغ قرق کل و دولت مرده سن کتور امید واردر که ایام
 وزمان قومی اواسکی ایتلاف واتفاق اوزرینه دوندیه بوییت ماقبلنده کی بینه
 مربوطدر بیت صفحناعن بنی ذهل *وقلنا القوم اخوان* بنی ذهل دن
 مرادی بنی تغلب در که مذکور فندله قبیله سیله قرق ییل مقداری صواش ایلدی
 اما بینه بری برینه خصم و قوم ایدی امدی فنددر که بنی تغلب حربندن
 اعراض ایلدک و قوم تغلب قردا شرمز در دیدک امید واردر که ایام انلری
 اولکی ایتلاف واتفاق اوزره دوندیه یعنی مقاتله دن فراغت ایدوب مصالحه
 ایدر دیمکدر و له ایضا قطعه (سافیا بیانه پردکن زن که صاحب
 بخت است) آرزوی بخت و اسرار میدارد نکاد *بخت نامی معناده
 بختده مقید در آرزو مراد معناسنه در *محصول بیت* ای ساقی بیانه بی
 طولدر زیرا که صاحب مجلس مرادکی باغش و اسرار کی صاقلز
 (بخت نقد است اینجا عیش و عشرت تازه کن *زان که در جنت خدا برنده
 توست گاه *محصول بیت* بونده جنت حاضر در عیش و عشرتی تازه ایل
 یعنی ذوق و صفای تازه له زیرا چختده خدا قول اوزره گاه یازمن یعنی جنتده
 هرکشی نه ایشلر سه اکا حساب و عذاب اولمز (ساز چنک آهنگ عشرت
 چنک بجاس بجای رقص *خل جانان داند دل ران ساقی دام راه *ساز چنک

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

لامیه و مبتدا آهنگ عشرت لامیه و خبری آهنگ ایام طر بقیل مذکوردر
 فتأمل سخن مجلسده لامیه و مبتدا جای رقص لامیه و خبری مصرع نایده
 بومنوال اوزره در *محصول بیت* چنک دوزنی و آوازی عشرته آهنگدر
 یعنی عشرته دعوت ایدر سخن مجلسده رقص بریدر جانان خالیده دانه دلدر
 ساقی زلفیده دام راهدر یعنی بومجموع اوصاف مجلس مذکوردر
 (دوستانان دوستکامند و حریفان بادب * پیشکاران نیکنامند
 صف نشینان نیکخواه) دوستدار و صف ترکیبدر آدمی دوست طوئیی حاصلی
 محب و الف و نون ادات جمع مجلدیه کدر دوستکام دوست مرادی یعنی
 دوستن مراد نجه اولی حاصلی دوستار استدیکی کبی اولی حریفان بادب
 باده نوشلرده مؤیددر پیشکار صدر مجلسده او نورانلره دیرلر و الف و نون ادات
 جمع نیکام و صف ترکیبدر او آدمی معناسنه و نون و دال استک ادات جمعیدر
 صف نشین و صف ترکیبدر مجلسک صفنده او نورنجی و الف و نون ادات جمع
 نیکخواه و صف ترکیبی محب معناسنه *محصول بیت* دوستدارلر
 دوستکامدرلر و باده نوشلر مؤید صدر مجلسده اولنلرده نامدار و او آدمی
 کسه لر در و صفوف مجلسده او نورانلر هب محب و دوستدر (دورازین بهتر
 نکردد ساقی عشرت کزین * حال ازین خوشتر نباشد حافظا ساغر بخواه
 محصول بیت دور زمان بوندن بکرک دوزنر ای ساقی عیش و عشرت
 اختیار ایلد یعنی ذوق و صفایه مشغول اول حال عالمده بوندن خوشلر اولمز
 ای حافظ ساغر ایسته میم قافیه سنده بوقطعه به مقاربت بریت سابق اولمشدر
 بیت *صف نشینان نیکخواه و پیشکاران بادب * دوستداران صاحب اسرار
 و حریفان دوستکام *وله ایضا قطعه (پادشاهان کز توفیق همراه تواند *
 خیر اکبر بر عزم تسخیر جهان ره میکنی *محصول بیت* ای پادشاه
 توفیق خدا لشکری سکا یولداشدر یعنی خدا سکا معین و ظهیر در قالی
 اگر جهان تسخیری نیتنه یول ایدر سک یعنی اگر نصرف که جهانی کتورم که
 قصدک و ارایسه قالی کیت ضبط که آل (با چنین اوج جلال از پیشگاه
 مسکنت * آگهی و خدمت دلها آ که میکنی * اوج جلالدن مراد
 اوج سلطنتدر یعنی رفعت سلطنت پیشگاه مسکنت بیانه صدر مسکنت
 دیمکدر *محصول بیت* بونچلین رفعت و عظمتله صدر مسکنتدن آ که سن
 و آ که دللرده خدمت ایدر سن یعنی هم فقر و مسکنتدن آ که سن و هم اهل
 الله خدمت ایدر سن پس نصرت و فرصت سیکدر فتح مالک ایلد (بافرب رنگ
 این نیلی خم زنکار قام * کار بروقی مراد صیغه الله میکنی) بافرب رنگ این

از بحر رمل
 فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

یا صاحب امتیاز و یا صاحب لایحه را در رسد بوند مراد حیل و مکر در
 نیلی خم ترکیب من جید و زنکار قامه اضافت بیانیه در زنکار قام وصف
 ترکیبید و زنکار لونی دیکدر مراد فلکدر کار مبتدا و ما بعدی خبری وفق
 مراد صیغه الله لامیه را در بوند صیغه در مراد فطرته را که گفته لون
 و زنک معناسنه در * محصول بیت * بوزنکار قام چوتلی کوپ حیل سی
 فریبیله یعنی بوجویت و نکلی فلک حیل سی الدامیه حاصلی
 بوزنکار کون خم بلیک حیل سی والد امیه الدامیه بلیک ایستکی الله
 فطرته موافق ایشارسن یعنی سنی خلق ایستکدن مرادینه موافق ایشارسن
 حاصلی اراده الله موافق ایشارسن یعنی فلک دور و دور و حیل سینه
 فریفته اولیوب خدایت ارادته موافق و مطابق ایشارسن دیکدر
 (ان که ده با هفت و نیم آورد پس سودی نکرد * فرصت بادا که هفت و نیم
 باده میکتی * بوییت * معایدر یعنی اول زمانده احوال تجارتی هر کس
 دو میزدن اولیدی بچق اچقه ایله اون اچقه فائده ایلسه یعنی بدی بچق اچقه
 اون اولسه که ایکی بچق اچقه فائده اولور تمام فائده در دیرلردی اما هنده سفر
 ایلسه اون اچقه بدی بچق اچقه ریح ایلسه زیاده فائده در دیرلردی زیرا
 شیرازیلر هنده تجارتی هر مژدن اولوردی که هنده ریاسنک بر ایسکه سیدر
 واندن هنده تجارت آسان ایدی * محصول بیت * پادشاهی فتح ممالکه
 تحریر ایدوب بیورر اول بازار کانک که تجارتده بدی بچق اچقه سی
 اون اچقه اولدی زیاده فائده ایلدی زیر اوج اچقه الی بولله بر اچقه ایکی بول
 فائده ایدر اما فتح ممالکده سنک فرصتک اولسونکه اون اچقه ایله بدی بچق
 فائده ایدرسن هنده سفر ایدن تاجر کی که ایکی اچقه بر اچقه ایله ایکی بول فائده
 ایدر حاصلی فتح ممالکه قالی که اضعف مضاعف فائده ایده سن زیر افتح مملکتده
 اگر چه خزان صرف اولور اما ارتفاع ممالکده نیجه دور و فائده ملحوظدر
 وله ایضا قطع (ای معر اصل عالی جوهرت از حقد و حرص * وی مبرادات
 میمون اخترت از زرق و رپو * معر اسم مفعولدر تفعیل بایندن تعریه دندر که
 جیلاق معناسنه در بوند خالی معناسنه در اصل عالی جوهرت بیانیه در
 بوند جوهردن مراد نسبدر اصل عالی نسب دیکدر حقد حاک کسری
 و فاک سکویله کین معناسنه در مبراده تفعیل بایندن اسم مفعولدر تریه
 دندر بری و سالم اوراق معناسنه ذات میمون اختریانیه در میمون اختر و صف
 ترکیبید و مبارک اختری ذات دیکدر رپو حیل معناسنه در * محصول بیت *
 ای اصل عالی نسبی حقد و حرصدن مبرادات شریف وای زرق و حیلدن مبرا

از بحر رمل
 فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

مبارک اختری ذات بوییت ما بعدنده کسی بیته مر هونددر (در برزگی کی
 رو باشد که نشر یقات را * از فرشته باز گیری و انکهی بخشی بدو *
 نشر یقات تشریفک جمعیدر بونده احسانات و عطایا مراد در * محصول
 بیت * اکابر لکده حقن جائز اوله که تشریفاتی فرشته دن اله سن و دیوه
 باغشیه سن بوییت دلالت ایدر که برکسه احساناتی بر صالح کسه دن
 آلب طالع و بر عابدن آلب فاسق و فاجر ویره وله ایضا قطع (حسن این نظم
 از بیان مستغنیست * با فروغ خور کسی جوید دلیل * خواجه بوقطعه بی
 برکسه نک نظمک مقبول لغنه امضا طریقیله بیورر * محصول بیت
 بونظمک حسن و صفاتی بیاندن مستغنیدر هیچ کوش ضیاسنه برکسه
 دلیل و برهان استری یعنی استزاستفهام انکاری طریقیله حاصلی
 بونظمک لطافتی ظاهر و باهر در دیکدر (آفرین بر کلک نقاشی که داد * بکر
 معنی را چنین حسن جیل) محصول بیت (آفرین بر نقاش کلنه که بکر معنایه
 بونجیلن کوزل حسن و بریدی یعنی آفرین شول شاعره که بکر معنای بونجیلن
 لطیف و مقبول صورته اظهار ایلدی (عقل در حسن نمی باید بدل *
 طبع در لطفش نمی یبند بدل * محصول بیت * عقل حسن و لطافتده
 اول نظمک بدلی بولمز یعنی بی بدل نظمدر طبع دخی لطف و صفاده
 اکابیدیل و نظیر کور من حاصلی بی نظیر نظمدر (معجزت این نظم یا بحر
 حلال * هاتف آورد این سخن یا جبرئیل * محصول بیت * بونظم معجزمیدر
 یوخسه بحر حلال بی بوسوزی هاتفه می کتوردی یوخسه جبرئیل می
 یعنی طوق بشردن خارج نظمدر بونظم) کس نیارد کفت رمزی زین نمط *
 کس نداند سفت دری زین قبیل * محصول بیت * کسه قادر دکلدر
 بواسل و بدن بر رمز سولمکه زیر اسحر حلال مر تبه سنده در و کسه
 بونک کی دری دله بیاز زیر اسحر حد اعجازه قریبدر حاصلی بر شاعر بونجیلن
 نظمه مالک دکل دیکدر وله ایضا قطع (خسر واداد کرا بحر کفا شیر دلا *
 ای جلال تو با انواع هنر ازانی * محصول بیت * ای خسروای عادلای دکر
 آیه ای ارسلان یورکلی ای عظمت و جلالک انواع هنره لایق پادشاهی (همه
 آفاق گرفت و همه اطراف کشاد * صیت مسعودی و آوازه شه سلطانی *
 مسعود بر پادشاهک امیدرو شه سلطان لقبی * محصول بیت * جمیع آفاق
 طوتدی و جمیع اطراف فتح ایلدی مسعوده منسوب صیت و شاه سلطانه
 منسوب آوازه یعنی اسم شریفک صیتی و لقب میمونک آوازه سی تمام عالمه فاش
 اولوب دنیای طوتدی یاری حرف مصدر طوتاندر اصابت ایلمشدر) گفته

از بحر رمل
 فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

از بحر رمل
 فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

باشد مکرر ملهم غیب احوال * این که شد روز منیرم چو شب ظلماتی * ملهم
غیب اسم فاعلات مفعولنه اضافتیدر و گفته نك فاعلی واحوال مفعول قولی
مصراع ثانی احوالی بیاند که حرف بیان روز منیر بیانیه منیر روشن معناسنه در
شب ظلماتی بیانیه و یا حرف نسبت * محصول بیت * سکا ملهم غیب احوالی
دیش اوله بو که روز روشنم شب ظلماتی کبی اولدی یعنی عالم باشه شب نار
اولدیغنی ملهم غیب سکا دیش اوله (درسه سال آنچه بیند و ختم از شاه
وزیر * همه بر بود یکدم فلک چو کانی (محصول بیت) اوج بیاده اول نسنه بی
که شاه و وزیردن قزاندیم یعنی کسب ایلام جمیعنی بر ساعتده فلک چو کانی
قابلی حاصلی اوج یللق محصولی غصب ایلامی چو کانی ده یا حرف نسبتدر
اسب چو کانی دیرلر چو کان او یوننی اوینا دقلری آناه اما فلک چو کانی دیمک
چو کان باز معناسنه در زیر اسبابنك فاعله سنی اکا اسناد ایدر (دوش در خواب
چنان دید خیالم که سحر * گذر افتاد بر اصطبل شهم پنهانی * بر اصطبل
بر حرف صله اصطبل آت آخوری پنهانی یا حرف نسبت * محصول بیت *
دون کیچه دوشده خیالم شویله کوردیکه سحر وقتنده شاهک آخورینه کدرم
واقع اولدی پنهانی یعنی هیچ کسه نك خبری یو غیب کن * بسته در آخر او
استرمن جو میخورد * تیره افشاند و بمن گفت مرا میدانی * بوییت چنان
دیدن مفعولیدر استر قاطر آخر الف عمد و له و خانك ضمیمه آخوردن محققدر آخر
معناسنه تیره ده تانك ضمیمه و بانك سکونیه تیره دن محققدر و او حرف عطف
محصول بیت * خیالم دوشده کوردیکه بنم فاطرم شهک آخونده باغلی
آربه بر ایدی تیره سن سلکدی و یکا دیدیکه بنی یلور میسن آخور ترکی و آخر
فارسیدر دین حیوان آخوری بیلز ایش (هیچ تعبیر نمی دانمش این خواب که
چیت * تو بفرمای که در فهم نداری ثانی * محصول بیت * هیچ بودوشن
تعبیر بنی بیلز مکندر بادشاهم سن بیور که فهم و فراستده نظیرک یو در ربعی
فهم وادرا کده سکا ثانی یو قدر یعنی مغضوب اولان فاطرم سنك آخور کده
باغلی طور را احسانکدن بیور که فاطرم یکا و برسونلر یو قطع نك مضبوطی بودر که
نهب اولان اسبابم بدن بریسیده فاطرم مدر که سنك آخور کده در احسان
بیور که فاطرم یکا و برسونلر و له ایضا قطع (قوت شاعره من سحر از فرط ملال
متفر شده از بنده کریان میرفت * فرط افراط معناسنه در ربعی زیاده متفر
تفعل بانندن اسم فاعلدر نفرت اید بی معناسنه کریان صفت منبه در
چه رزق معناسنه میرفت کیدردی * محصول بیت * بنم شاعر لکم قوتی
سحر وقتنده زیاده اضطراب و ملالدن بدن متفر اولوب بقدر کیدردی

رد شعی

از بحر رمل

فاعلاتن فعاتن فعاتن

نقش

(نقش خوارزم و خیال اب جیحون می بست * با هزاران کله از ملک سلیمان
میرفت * نقشدن بونده من اد تصویر در خوارزم ترکستانده بر عظیم شهرک
استمیدر که اکابر علماندن چوق کلسدر جیحون سحر قند ایل خراسان بیننده
بر صویک استمیدر ملک سلیماندن مراد مملکت شیرازدر * محصول بیت
بنم قوت شاعره م خوارزم تصویر بری و جیحون کاری خیالی باغلردی یعنی
اولجا بلره کتمک فکری ایلردی نیچه بیل شب کایتله ملک سلیماندن کیدردی
(میشد انکس که جزا و جان سخن کس نشناخت * من همی دیدم واز کالبدم
جان میرفت * کالبد جسمدر یعنی تن (محصول بیت) کتدی اول کسه که سوز
جانی یعنی روح کلامی اندن غیری کسه کلدی بن کتدی کنی کوردم
و بدقندن جانم کیدردی حاصلی تمدن جانم کتدی کنی کوردم (چون همی
گفتش ای مونس دیرینه من * سخت می گفت و دل آزرده و کریان میرفت
محصول بیت * چونکه قوت شاعره مه دیدم ای بنم اسکی مونسیم بک سوبلدی
و دل آزرده و کریان کتدی (گفتم اکنون سخن خوش که بگوید بامن *
کان شکر لایحه خوشخوان بخندان میرفت * شکر لایحه وصف ترکیبیدر
شکر دیللی دیمکدر حاصلی طاقلی دیللی معناسنه خوشخوان وصف ترکیبیدر
کوزل او قوی بی معناسنه (محصول بیت) قوت شاعره مه دیدم شمدی کوزل
سوزی بکا کیم سوبلر زرا اول شکر دیللی کوزل او قوی بی سوز بیلی کتدی
یعنی قوت شاعره ایدی بخله هر وجهله مصاحبت ایلین شمدی ایسه اول کتدی
پس بخله کوزل مصاحبتی کیم ایلر (لا به بسیار نمودم که مر و سود نداشت *
زانکه کار از نظر رحمت سلطان میرفت * لایه یا زار مغه دیرلر * محصول بیت
چوق لایه و منت کوستردم که کتدی یو فائده طو قمدی زیرایشی پادشاهک نظر
رحمتدن کتدی یعنی سلطان مرحت نظریه التفات ایلز اولدی انکچون
کتدی (پادشاه از سر لطف و کرم بازش خوان * چه کند سوخته کز غایت
حرمان میرفت * محصول بیت * ای پادشاه لطف و کرم جهتدن قوت
شاعره می دعوت ایلنه ایلن سوخته که غایت حرماندن کتدی خواجه
پادشاهک کمال استغناسندن بلکه عدم قدر شناسلغندن شکایت ایدوب
استعطاف میورر حاصلی یانی رعایت ایله و یاترک دیار ایدرم دیم کدر
وله ایضا قطع (فساد چرخ بینند و نشنوند همی * که چشمها همه کورست
و گوشها همه کر * فساد چرخ مصدرک فاعلنه اضافتیدر بینند و نشنوند فعل
ننی مستقبلدر کورمزلر و ایش تزلر دیمکدر همی علی سبیل البدل هر بر فعله
مقیددر محض نا کید افاده ایدر که حرف تعلیل چشمها و گوشها الف و نشنر

از بحر مجت
مفاعلاتن فعاتن فعاتن

مرتب طریق یاد مذکور در * محمول بیت * خلق عالم یعنی غافل و مغرور
 برخلاف فساد بی کور من را و اینست زلزله کوزری کور و قوای کوری که در حاصلی
 بصیرترین هوای نفسانی ستایش که تغییرات عالمی مشاهده اید من را
 * بسا کسا که مه و مهر باشدش بالین * بعاقبت زکل و خشت کردش
 بستر * بسا بسیار معناسنه لغت در کسا الف ادات مبالغه در نه چوق کسه
 دیگر که حرف بیان باشدش شین ضمیر کسایه را جعدر بالین بصدق بعاقبت
 با حرف تا کید کل کاف عجمین کسریه بالحق معناسنه در خشت خای
 مچمه نك کسری و شین سکونیه که معناسنه در کرد کاف عجمین فحیله
 و رانک سکونی و دال اول فحیله فعل مضارع مفرد غائب اول و دیگر شین
 ضمیر نه عین سابق بستر و شین بونده مراد قدر در * محمول بیت * قتی چوق
 کسه که مه و مهر دن بالینی اولور عاقبت کل و خشتدن بستی اولور مه
 و مهر دن بالین اولی رفعت شاندن کایدن یعنی التوتلی بصدق بصدانمقدن
 عبارتندر (چه فائده زرز با کشاد تیر قضا * چه منفعت رسپانفاد حکم
 قدر * کشاد تیر قضا لامیه در در مجازا کشاد بونده اوق بایدن چقم قدر نفاذ
 نونک فحیله کچمک مثلاً اوق برنسندن کچمک و بویرق کچه دهده مستعملدر
 نفاذ حکم قدر بوقیلدن در * محمول بیت * تیر قضا کشادینه زره دن نه فائده
 حاصلدر یعنی تیر قضا که بر کشیده آله اکازره مانع اولمز حاصلی تیر قضا به
 نسنه مانع و حائل اولمز دیگر در و حکم قدر نفاذینه ده سپرفائده ابلز یعنی
 حکم قضایی نسنه مانع و دافع اولمز حاصلی امر خدا به نسنه مانع اولمز
 (اگر زاهن و پولاد سور حصن کنی * حواله چون برسد زود اجل بگوید در *
 سور دیوار در حصنه اضافت لامیه در حصن حاکم کسری و صاد سکونیه
 حصار معناسنه در حواله دن مراد خدانک امری و حکمیدر و اجلدن
 حضرت عزرائیل بگوید فعل مستقبل مفرد غائب دو کر یعنی قافار دیگر در
 قیوم بگوید مفعولی * محمول بیت * اگر حصارک دیوارینی قاره دمردن
 و جلیکدن ایلرسن چونکه حکم خدا ابرشه عزرائیل قیوم قافار یعنی قبض روح
 ایلکه کاور (دری که بر نو کشایند در هوا مکشای * رهی که با تو نمایند در
 هوس مسپر * دری با حرف وحدت که حرف رابط صفت بر نور حرف صله
 در هوا در حرف صله رهی با حرف وحدت با حرف صله در هوس در حرف صله مسپر
 فعل نهی مفرد مخاطب سپیدندن برنسنه بی آیه بصدق و چکمنک بونده مراد
 کیمکدر (محصول بیت) بر قوی که سکا آچار لسن آتی هوا به آچه یعنی سکا که
 جانب حقن بر آجیل لسن اول قیومی هوا به آچه یعنی اول قیومدن هوای

ردشعی

نفسانی جانبنه وارمه و بریولی که سکا کوستره لر اول یوله نفس هوسیه که
 حاصلی حظ نفسله اول یوله وارمه مصرع نانینک معناسنی بریول که سکا
 کوستره لر هوسه اصغر لیه دین ابو یوله کتمش (غبار خرچ بین و نهاد دورن کر
 بساط حرص نورد و لباس آریدر * غبار خرچ لامیه در مجازا کدورت و الم خرچ
 دیگر در نهاد بونده اسخدر طبع و خلقت معناسنه دوزه اضافت لامیه در مجازا
 نکرونک کسری و کاف عجمینک فحیله فعل امر مفرد مخاطب نظر ایه دیگر در
 بساط حرص بیانه نورد نونک ضعی و فحیله و واول فحیله و رانک سکونیه
 فعل امر مفرد مخاطب در دور و دوشیر معناسنه در مثلاً قاش و بعض اثواب
 دور من کبی لباس آزده بیانه در آزالق مدوده ایه حرص معناسنه در بدر
 با حرف تا کید و در دالک فحیله فعل امر مفرد مخاطب در دیدن برت یعنی
 چالنه ایه دیگر در * محمول بیت * برخن کدری کور و دور زمانک طبعنه نظر
 ایه پس حرص بساطنی دور و دوشیر و آرو طمع لباسنی چالنه ایه حاصلی برخن
 تغییرات و تقلباتی سپرایدوب حرص و طمعی ترله ایه دیگر بیت آخرنده بدر
 لفظنی کسر بایله بدر چیقاروب فتح بایله معناسنی چیقار دین معنایی
 ابو چیقار ممش وله ایضا قطعه (بن پیام فرستاد دوستی دی روز * که
 ای نتیجه کککت سوادینایی * بمن با حرف صله فرستاد فعل ماضی
 مفرد غائب کوندردی دیگر در دوستی با حرف وحدت که حرف بیان نتیجه دوه
 طوغرمق و دوه کوشکی کلکه اضافت لامیه در سواد قرالتی بینا صفت
 مشبهه در کوره کن دیگر در و با حرف مصدر کور کننک دیگر در * محمول بیت
 دونکی کون بردوست بکا خبر کوندردیکه ای حافظ سننک قلمک نتیجه سی
 کور کننک سوادیدر یعنی مردم چشمدر حاصلی کوز قاره سیدر (پس از دو سال
 که بخت بخانه باز آورد * چراز خانه خواجه بدر غمی آبی * که حرف بیان
 بخت تایی خطاب معناده بازه مقید در بازت تقدیرنده * محمول بیت *
 ایکی ییلدنصر که بخت سنی کیر و او بیکه کتوردی نیچون خواجه نك
 سرایندن طشره کلز سن یعنی چیقما زسن (جواب دادم و کفتم بدار
 معذورم * که این طریق نه خود کامیست و خود رای * محمول بیت *
 مذ کوردوسته جواب و بدم و دیدم بنی معذور طوط که بو خواجه نك
 سرایندن چیقمق طریق خود کاملق و خود رایلق دکلدرد یعنی تکبر مدن
 و غرور مدن دکادر حاصلی خلق خواجه به اتسائی زیاده در دیک ایچون دکادر
 (وکیل فضم اندر کدر کین کردست * بکف قبالة دعوی چومارشیدایی *
 وکیل فاضی دن بونده مراد محضر در میم ضمیر معناده کینه مقید در قبالة

ردشوری از بحر رمل
مفاعلهن فاعلهن فاعلهن

قاضی قسکی مارشیدانی انکرک میلانی کین کردسته متعلقه در * محصول بیت *
 وانی محضری کجید مده و او غرا غده بوصور مشدر انکرک میلانی کبی
 النده دعوای حقیقیه کبی قاضی حضورینه ایلتور (که کربون هم
 از استان خواجه قدم * بکیردم سوی زندان برد بر سوانی * محصول بیت *
 که اگر خواجه آستاندن طشره قدم قویم یعنی طشره خیمه قیام بی وکیل طوتار
 وزندانه ایلتور سوانی (جناب خواجه حصار منست کرانجا * کسی
 نفس زند از مردم تقاضای * تقاضای یا حرف نسبت و اضافت بیانیه در
 محصول بیت * جناب خواجه بنم حصار مدرا کر متقاضی مردمدن
 برکسه انده نفس اور رسه یعنی بکا دین ایچون زجت ویرسه (بعون قوت
 بازوی بند کسان وزیر * بسیلش بشکاف دماغ سودانی * عون یاردمدر
 اضافت لایمیه لر در سیلی طیانجه که ترکیه سه و دیار دیر لر دماغ سودانی بیانیه
 و یا حرف نسبت * محصول بیت * وزیرک قوللری بازوی قوی عویله سه ایله
 سودانی دماغی شکاف ایدرم یعنی باشن رارم (چه جای این که زیوند
 کاف و فون مارا * بجز ملازمش نیست علت غایی * یوند کاف و فوندن
 مراد امر کن در ماراده را ادا ت تخصیص بزم دیکدر علت غایی آخر علل در مثلاً
 بادشاهلر او توردیغی تختک علت مادیسی تختلر و انا جلد در و علت فاعلیسی
 نجار در یعنی دولکر و علت صورسی تختک تمام اولدقد نصکره اولان
 شکیدر و علت غاییسی بادشاهلرک اوزرنده او تور مسیدر مصنوعانک
 جمیع اینلر بک احوالی حب بولیدر * محصول بیت * نه یونک بریدر یعنی
 خواجه نک سرائی داتن قور قوسندن بکلمزم بلکه کاف و فون ترکیبندن بری
 یعنی عالم خلق اوله لی خواجه به ملازمتدن غیری علت غایتز یوقدر حاصلی
 سائر علل بر بهانه در علت غاییه جنبانه ملازمتدر (همیشه یاد کشاده
 درش بکام رزمهر * کر بید کیش بسته جرخ میزانی * زهر مصرع ثانی به
 مرخوندر جرخ میزانی بیانیه و یا حرف نسبت میثاقظ مشترکدر بونده یشل
 مصرجه مراد در * محصول بیت * خواجه قبوسی داتما مراد نجه آچق اوله
 یعنی مراد نجه آچلسون و کمال محبتدن جرخ میزانی قوللغنده کر بسته
 اولسون یعنی داتما خورمتمده اولسون صنعت غلور غایت ایلری
 خواجه برمه دارد یار غریبه اکتوب شهرینه کاد کد نصکره قوام الدین
 حسن بونی سرائیه آلب بر زمان طشره خیمه مانع اولور زیر الارانده زیاده
 تودد وارایدی حتی خواجه ایچون بر مدرسه بنیاد ایلشیدی که سابقاً تفصیلی
 مرور ایلدی پس داتن خوفندن طشره خیمه بزم یوردیغی حسن طلبدر که

خواجه قوام دینی ادا ایلسون دیوله ایضا قطع (کاشند شعر من زینفنه
 شکر ریاست * زان غیرت طبرزد و کعب الغزال شد * کلقند و کلسکر و کل بشکر
 و کل باشکر بر معنایه در شعره اضافت بیانیه در و منه لایمیه زینفنه تقدیری
 ز شراب بنفشه در ضرورت وزن ایچون ترک اولندی شکر ریاست ترکیدر
 ریاستندن شکر قاجی دیکدر راده فتحه وضعه جائز در زان ادا ت تعلیل در
 انکچون دیکدر غیرت طبرزد مصدرک فاعله اضافتیدر طبرزد شکر بر ماق
 دید کاری شکرک اسمیدر زیاده محکم اولد یغندن بالظایله کسر اصلنده
 تبرزایدی بالظایله کسد کر یچون صکره تابی طایه قلب ایلد بلر کعب الغزال
 شکر بنیدید کریدر * محصول بیت * بنم شعرم کل شکر شراب بنفشه دن
 شکر قاجی در یعنی آندن اعلالدر انکچون شعرم طبرزدک و کعب الغزالک
 رشکی اولدی یعنی لذتده و حلاوتده و لطافتده بونلر بنم شعرمه رشک ایدر لر
 (بادادهانش تلخ که عیب نبات کرد * خاکش بسر که منکر آب زلال شد *
 دهانش فونک سکونیه ضرورت وزن ایچون که عیب نبات کرد تقدیری آن که
 عیب نبات کرد در شبن ضمیر مقدر اولان آن لفظنه راجعدر اضمار قبل الذکر
 طریقیه که منکر اصلنده انکه منکر ایدی بنه ضمیر اضمار قبل الذکر طریقیه
 آنه راجعدر منکر آب اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر و زلاله اضافت بیانیه در
 محصول بیت دهانی آجی اولسون اول که نباته عیب ایلدی بدد عادر زیر ادهان
 با امر اضدن و یا غوم و همومدن آجی اولور آب زلاله منکر اولانکده طبراق باشنه
 اولسون یعنی بنم شعری عیبلی شکر و آب زلالی عیب ایدوب منکر اولمقدر
 شکر مقلی آجی ذکر تضاد طریقیه در و آب زلال اکثر طبراق التندن چیقار
 (هر کس که کور زاده مادر بعمر خویش * کی مشتری شاهد صاحب جمال شد
 بعمر خویش مصرع ثانی به مرخوندر مشتری شاهد اسم فاعلک مفعولنه
 اضافتیدر شاهد صاحب جمال بیانیه * محصول بیت * هر کسه که
 اناسندن کور طوغدی کندینک عمر نده بجن صاحب جمال محبوبک مشتری سی
 اولدی امدی بنم شعرم محبوبدر اما کور مادر زاد کور مزوله ایضا قطع
 (بکشدن فرصت ای برادر * در کرم روی جومیع باشد * محصول بیت *
 ای برادر فرصتک بکمه بی تیز یورچی لکده بولت کبیدر یعنی فرصت تیز
 بکمه بولت کبیدر (دریاب که عمر بس عز رست * کرفوت شود در یغ باشد
 * محصول بیت * تدارک ایله واکه که عمر زیاده عز زدر اگر ضایع بره فوت
 اولور سه حیفدر حاصلی عمر یکی ضایع بره کورمه دیکدر و له ایضا قطع
 (صباح جمعه بدو سادس ربيع نخست * که از دل رخ آن ماه روی شد زائل *

بدیونده بودند مخفف در بیع نخست ربع الاول دیمکدر که حرف بیسان رخ آن
 ماه روی لامیه ماه روی وصف ترکیب در آی یوزلی معناسنه * محصول بیت
 جمعه کونی صباخی ایدی و ربع الاولک التخی کونی که اول ماه روی یوزی
 کوکلدن و کوزمدن زائل اولدی بوقطعه خواجه نک اوغلنه مرثیه سیدر
 رخ برینه غم یازان کسه نک هیچ معنایه وصول یوق ایش (بسال هفتصد
 و شصت و چهار از هجرت * جواب کنت بمن حل حکایت مشکل
 * محصول بیت * ید یوز التمش درت سنه ده هجرتدن بکاموکی حل
 اولدی مشکل حکایت (در یغ و درد و تأسف بکادده سودی * کنون که
 عمر یسازمچه رفت ببحاصل * سودی یا حرف تکیر بازیمچه تصغیر بازیدر
 او یو یوق دیمکدر * محصول بیت * در یغ و درد و تأسف قنده فائده و برز
 شمدیکه عمر او یو یوقغله حاصل سز کندی بوقطعه اوغلنک وفاتینه تاریخدروله
 ایضا قطعه (آن میوه بهشتی کاد بدست ای جان) در دل جزانکشتی از کف
 جزا بهشتی * بهشتی یا حرف نسبت که حرف رابط صفت جزانکشتی فعل نفی
 ماضی مفرد مخاطب صالیو بردل یعنی ترک ابلدی * محصول بیت * ای جان
 اول بهشته منسوب میوه که الکه کادی ایدی یعنی مالک اولدک کوکلده آنی
 نیچون اکدل یعنی الکدن نیچون صالیو بردل یعنی الکدن نیچون قودل
 (تاریخ این حکایت کرازو باز پرسند) سر جله اش فروخوان از میوه بهشتی
 محصول بیت و حکایتک تاریخنی اگر سندن صورر لسه جمیع میوه بهشتیدن
 اوقو یعنی حروف ابجد اوزره که کاجل کبیر برلید یوز التمش طقوز اولور بونده
 مراد بودر که میوه بهشتی نک حرف یکجمل صغیر اعتبارله ید یوز التمش درت
 اولور دین ابکی برده خطا ایش تأمل تدبر و مراد بودر که میوه بهشتی لفتیشک
 حرفی جمل صغیر اعتبارله حساب اولیجی جمیع اید یوز التمش درت
 اولور دین مذکور کبی ابکی برده خطا ایش تأمل تدبر و له ایضا قطعه (برادر
 خواجه عادل طاب منواه * پس از پنجاه و نه سال از خیانتش * خواجه
 عادل برادرک عطف بیاید طاب منواه جله دعایه منوا و مقامی طیب
 اولسون یعنی جنت طورانی اولسون دیمکدر * محصول بیت) خواجه عادل
 نام برادرم الی طقوزیل حیاتد نص کره یعنی الی طقوز باشند نص کره
 منه سنده برادر مضاف اولمقدن قطع نظر اولمشد روزتدن او توری دین عجب
 نه ملاحظه ایلشد (بسوی روضه رضوان روان شد * خدا راضی ز افعال
 و صفاتش * برادر منهد او مصرع اول خبری بسوی یا حرف صله و روضه به
 اصاف لامیه رضوانه اخافتد بوبله در مصرع ثانی جله دعایه) محصول بیت

ردشعی

از بحر مضارع
مفعول فاعلاتن مفعول
فاعلاتن

ردشعی
ردسروری

بحر هزج
مفاعیلن مفاعیلن فعولن

خواجه

خواجه عادل بوقدر باشند نص کره روضه رضوان جانبته روان اولدی خدا انک
 افعال و صفاتدن راضی اولسون (خلیل عادل بیومسته بر خوان * وز انجیا
 فهم کن سال وفاتش * عادل یا حرف تکید در تاریخ حسابنه داخل دکادر
 حاصلی خلیل عادل تاریخدر که ید یوز التمش بشدر * محصول بیت * برادر نه
 دانه خلیل عادل اوقو یعنی انی بوقطعه دعوت اید اند نص کره بواستدن فهم
 ایل سال وفاتی وله ایضا قطعه (رحمن لایموت چو این پادشاه را) دید انجمنان کزو
 عمل الخیر لایموت * محصول بیت * ابدی حیات صاحبی اولان الله چونکه
 بو پادشاهی کوردی انجمنان که اندن عمل خیر فوت اولمز یعنی چونکه کوردیکه
 خیرانه ساعیدر (جانش قرین رحمت خود کرد تا شود * تاریخ این معامله رحمن
 لایموت * محصول بیت * جانی کندی رجتنه قرین ایلدی تا کیم بو معامله نک
 تاریخ رحمن لایموت اوله که ید یوز سکسان بشدر بیتک نتیجه سندن مراد بودر که
 رحمن لایموت لفظنک حرفی جمل صغیر ایل ید یوز سکسان بش اولور دین جمل
 صغیری و کبیری بیاز ایش بو معامله نک تاریخ رحمن لایموت حرف یکجمل
 صغیر حسابی اوزر ید یوز سکسان بش اولور دین جمل صغیر و کبیری بیلمز
 ایش وله ایضا قطعه (آصف دور زمان جان جهان تورانشاه * که درین
 مزرعه جز دانه خیرات نکشت * محصول بیت * دور زمانک آصفی جهاتک
 جانی تورانشاه که بود سیامرعه سنده دانه خیراتدن غیری اکدی (ناف هفته
 بد و از ماه رجب کاف والف * که بکشن شد و این کلخن پردود بهشت *
 ناف هفته لامیه هفته اورته سی دیمکدر کاف والف بکری پردود بکشن یا حرف
 ضله کاشندن مراد جنتدر شد رفت معناسنه در کلخن پردود سیانیه در کلخن
 کاف بحقیق کاشنیه در مراد کلخن پردوددن ذیاد بهشت یا حرف تأکید
 هشت فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر یعنی ترک ابلدی * محصول بیت
 هفته اورته سی ایدی و ماه رجبدن بکری برنجی کون که جنته کندی و پردود
 کلخنی ترک ابلدی (آن که میلش سوی حق بینی و حق کوی بود * سال
 تاریخ وفاتش طلب از میل بهشت * یعنی و کوی یاری حرف مصدر در
 حق بین و حق کوی وصف ترکیبدر * محصول بیت * اول آصف که میلی
 حق کوی نک و حق بینک جانبته ایدی انک وفاتی تاریخنک سالتی و سینه سنی میل
 بهشتدن طلب ایلد که ید یوز سکسان یدیدر وله ایضا قطعه (بهاء الحق
 والدین طاب منواه * امام سنت و شیخ جماعت * یونک کبی برلده حق لفظنی
 تعظیما ازاد ایدرل انجمنی بهاء الدین در امام سنت و شیخ جماعت لقبدر
 محصول بیت * امام سنت و شیخ جماعت بهاء الدین جنت طورانی اولسون

از بحر مضارع
مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلات

از بحر رمل
فاعلاتن فاعلاتن فعلاتن فعلات

از بحر هزج
مفاعیلن مفاعیلن فعولن

(چومیرفت از جهان این بیت میخواند * بر اهل فضل و ارباب براعت *
 بهاء الحق مبتدا و این بیت خبری براعت اقران اراستنده فایق لغه دیرلر *
 محصول بیت) چونکه بهاء الدین دنیادن کیدردی ارباب فضل و براعت بویی
 او فردی که (بطاعت قرب ایزدی توان یافت * قدم در نه صکرت هست
 استطاعت * محصول بیت * طاعت سبیله قرب خدای بولمق اولور پس
 طاعته قدم قوا کر استطاعتک و ارایسه * بدین دستور تاریخ وفاتش (برون
 آراز حروف قرب طاعت * محصول بیت * وفاتی تاریخنی بوقانونه اخراج
 ایه حروف قرب طاعت دن که بدیوز سکسان ایکی اولور و له ایضا قطعه
 (محمد دین سرور سلطان قضات اسماعیل * که زدی کلک زبان آورش از شرع
 نطق) قضات قاضیک جمعیدر اسماعیل عطف بیان که حرف رابط صفت زدی
 حکایت حال ماضی کلک زبان آوریانید زبان آوروصف ترکیبیدر متکلم و فصیح
 کسه به دیرلر شین ضمیر اسماعیل را جمعدر نطق فونک و طانک فتحه لیه کلام
 و تکلم معناسنه در حاصلی نطقه دیرلر * محصول بیت * قاضیلر سلطانینک
 سروری محمد دین اسماعیل که انک زبان آورقلی شرعدن نطق اورردی یعنی
 قبل شرعدن تکلم ایدردی قلمه اسناد مجازیدر مراد کندیدر * ناف هفتمه
 بد و از ماه رجب پنج و سه روز * که برون رفت ازین خانه بی وضع و نسق
 محصول بیت) هفتمه آورنه سی ایدی و ماه رجب دن بشله اوج کون ایدی که مجموعی
 سکز کون اولور که طشره * کندی بوخانه بی وضع و نسق دن یعنی بوقانونسز
 واسلو بسز خانه دن که دنیاد راندن چیقندی * کنف رحمت حق منزل وی
 دان و انکه * سال تاریخ وفاتش طلب از رحمت حق * کنف کافک و فونک
 فتحه لیه صغیح بر معناسنه در * محصول بیت * حق رحمتی صغیح یعنی
 اکامزل بیل اندنصکره وفاتی تاریخنک سالتی رحمت خقدن طلب ایه یعنی
 تاریخ وفاتی رحمت هقدر که بدیوزاللی التیدر بوتاریخلرده جل کبیر برنه
 جل صغیر ایراد ایدنر حساب لجمو میدن کلیایی بهر و امشلر و له ایضا قطعه
 (اعظم قوام دولت و دین آن که بردرش * از بهر خا کبوس نمودی فلک وجود
 اعظم قوام بیوردینی قوام الدین حسدن اول وزیر اعظم ایدی خا کبوس
 وصف ترکیبیدر طبراق اوجی) محصول بیت (دولت و دینک اعظم قوامی اول که
 قبوسنده طبراقین اوجک ایچون فلک وجود کوسترردی یعنی سجودی بهمانه
 ایدردی طبراقین اوجک) با آن جلال ران عنذمت زیر خال شد * در نصف ماه
 ذی القعدة از عرصه وجود * محصول بیت * اول جلال و عظمتله خال آلتنه
 کندی عرصه وجود دن نصف ماه ذی القعدة ده یعنی نصف ماه ذی القعدة ده

زبحر رمل
 فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

ازبحر مضارع
 مفعول مفعول مفعول فاعلاتن

نسخه
 ذی قعدة

وفات ایدی (تا کس امید وجود ندارد دکرز کس * آمد حروف سال وفاتش
 امید وجود * محصول بیت * تا دخی کسه کسه دن خود و منجا امیدین
 طوغمه وفاتی سالیکن حروفی امید وجود کلدی یعنی تاریخ وفاتی امید وجود
 حرفلر ایدر ایدل ذالی حرف مچمه اولدی یعنی بیلنر جودی بخالیه تاویل ایدوب
 تاریخ ایدلر یلر پس امید وجود حسابده بدیوزالتش در تدر و له ایضا قطعه
 (ایام بهار است و کل و لاله و نسرين * از خال بر آید و نور خال چرای * مضارع
 اول ثانی به سر هوند بر آید چیقارلر چرای یا سیر خطاب بوقطعه ده خواجده نک
 او غلنه مرثیه سیدر * محصول بیت * بهار آیدر حال بو که کل و لاله و نسرين
 خا کدن چیقاروسن فیچون خا کده سن (چون ابر بهاران بروم زار بکریم *
 برخال تو چندان که تواز خال بر آیی * محصول بیت * بهارلر بلودی کبی واروب
 سنک قبرک اوزره اغلیه یم اولقدر که خا کدن چیقاسن یعنی کر به مدن ترابی
 اولقدر غمناک ایده یم که لاله و نسرين کبی خا کدن چیقاسن و له ایضا قطعه) آن
 کیست تا بحضرت سلطان ادا کند * کز جور دور کشت شتر کریم ناپدید
 * محصول بیت * اول کدر که حضرت پادشاهه ادا ایلیمه یعنی بقبر و تعین
 ایلیمه که دور فلک جور ندن شتر کریمه آشکارا ولدی یعنی ناسزاوار و ناساز
 ایشلر ظهوره کلدی شتر کریمه ایلیمه بر امر فارشی اولغنه دیرلر اکثری شعزده
 مستعملدر یعنی بر شعرک که بعض ایسانی اعلا و بعضی ادنی واقع اولسه
 اکاشتر کریمه دیرلر دوه کدی دیمکدر (زدی نشسته بر منبر سجاده قضا * چیزی
 ذکر بر منبر سروری رسید * محصول بیت * بویاسات شتر کریمه لری بیان ایدر
 برزنده باده نوش قضا سجاده سی اوزره او نورمش یعنی بر فاسق قاضی اولمش
 بر چیز دخی اکابرلک مرثیه سنه ایرتمش یعنی اکابر شهر دن اولمش) آن رند
 گفت چشم و چراغ جهان منم * و آن چیز گفت نطقه دارا یم و فرید * محصول
 بیت * اول زیددیکه جهانک چشم و چراغم و اول چیز دیدیکه بن دارا
 اولادندم و فرید زماغم دارا بن بهمن اسکندر فیلقوسک بابا سیدر تنه که
 توارینخده منبردر * ای آصف زمانه ز بهر خدا بگو * با خسروی که دولت
 او باد بر منید (محصول بیت ای زمانه وزیری الله ایچون سونیه بر پادشاهه که انک
 دولتی زیاده اوله) شاهار و امدار که مفعول من اراد کردد بر روز کار تو فعال ما برید
 محصول بیت (مقول قول وزیر درای پادشاه روا کورمه که هر ایستینک مفعولی
 یعنی هر بر چیز سنک ایامکده ایستدیکن ایشی اوله و له ایضا قطعه) زان
 حبه خضر اخور کر روی سبک هضمی * هر کو بر تیدیک جو بر سنج زند سیمغ *
 حبه خضر ایامیه خضر اخضرک موتنی دریشل دیمکدر که حرف رابط صفت

ازبحر هزج
 مفعول مفعول مفعول فاعل

ازبحر مضارع
 مفعول فاعلاتن مفعول فاعل

هزج
 در فر هذک

ازبحر هزج
 مفعول مفعول مفعول فاعل

روی سبک هضمی لامیه سبک هضم و صف ترکیب در بینی هضمی یعنی تیز
 هضم اولی یا حرف مصدر جو چین فتحیله اربه سیخ شیش میخ ایهام طریقیله
 مذکور در یعنی او تو ز طاق و عنقا انکی خون سی ایله مرغدن ترکیب اولندی حبه
 خضرادن مراد امر اردن دوزیلن حبه در * محصول بیت * اولیشل حبه دن
 بی که تیز هضم اولمقدن هر کسه که اربه مقداری اندن یه شیشه او تو ز طاق
 صبحار (زان لقمه که صوفی رادر معرفت اندازد * یک ذره و صد مستی یک دانه
 و صد سیخ * محصول بیت * اول لقمه دن که صوفی بی معرفت بر اغه اندن
 بر ذره و یوز مستلک و بردانه و یوز سیخ یعنی حبه خضرادن صوفی بر ذره
 مقداری اکل ایلسه دور و دور و لو خیالانه دوشوب معرفت سوبله که باشل و بردانه
 اول حبه دن یونسه سیخ لاف و کرافه قاف اولور حاصلی ای اکل ایملک سبیلله
 کوم کول اولیا اولوب ولایت و کرامت صاعقه باشل بنک بین صوفیله
 تعریف صدر شرع انک دأ بند در صوفیله هر وجهه تعریف ایملک شک سابقا بیان
 اولندی وله ایضا قطعه (سال و قال و حال و مال و نسل و تحت و بخت
 بادت اندر شهر یاری برقرار و بردوام) بوسکر نسنه که ذکر اولندی پادشاهلقد
 برقرار و بردوام اولسون (سال خرم قال نیکو حال سالم مال بر * اصل ثابت
 نسل باقی تحت عالی بخت رام * سالک خرم و قالک ایواوله و حالک کدردن و غم
 و غصه دن سالم اوله و مالک چوق اوله و اصلک ثابت اوله و نسلک باقی اوله و تحت
 و سلطنتک عالی اوله و بخت و طالعک سکارام اوله خواجه بوابکی یتده تفسیر
 خلی صنعتی رعایت ایلش وله ایضا قطعه (سرور اهل عیالم شمع جمع انجمن
 صاحب صاحبقران حاجی قوام الدین حسن * اهل عیالم اکثر علماده
 مستعملدر اما بونک کبی مقامده اهل حکم بر منک اکبری مراد در عیالم
 عمامه نیک جمید رعین ده فقه و کسر لغت در شمع بزم انجمن لامیه لدر تقدیری
 شمع بزم انجمن اسلامدر اسلام جماعتک مجلسی شعی دیمکدر صاحب
 صاحبقران اسم فاعلک مفعولکد اضافتدر صاحب بونده مقارن و صاحب
 معنائنه در صاحبقران شول کسدر که وجوده کلد کده سبعة سیاره نیک
 ایکسی بر بر جده و بر در جده و بر دقیقه ده بولنه نهایی قننی ایکسی جمع
 اولور سه اکا کوره حکمن و بر در لاهل حله مرخ جمع اولور سه زیاده شمع
 و بهادر اولور شول که شالیه سینه کسه قادر اولمده و منتری ایله عطار د جمع
 اولور سه زیاده اهل علم و کاتب اولور ساریده بوکه کوره در سرور اهل عیالم
 مبتدا و قطعه نیک آخریتی خبری و مایندری القاب و تاریخدر * محصول بیت
 اهل عیالمک سرورزی و صاحبقران اولان شاه شجاع وزیر قوام

از بحر رمل

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

از بحر رمل

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

الدین حسن که خواجه حافظک مرید سیدر (هفتصد و پنجاه و چار از هجرت
 خیر البشر * مهر را چوزا مکان و مادر خوشه وطن (محصول بیت) حضرت
 خیر البشر هجرتدن ید یوزالی دوت تاریخنده کونشک مکانی برج جوزا که
 فصل بهار برج لرینک او پنج سیدر و ماهک وطنی برج سنبله در که یای فصلنک
 بروجنک او پنج سیدر (سادس ماه ربیع الاخر اندر نیم روز * روز آینه بحکم
 کرد کار ذوالمن (محصول بیت) ربیع الاخر آینهک آتینی کونی کون آورته سنده
 جمعه کونی مندر صاحبی فاعل مطلق حکمیه (مرغ روحش کوههای
 آسمان قدس بود * شد سوی باغ بهشت از دام این دارالحق * مرغ روحش
 بیایه کو که حرف رابط صفت و ضمیر غائب مرغ روحه را جده رهای آسمان
 قدس لامیه و بیایه در شد رفت معنائنه محن مختلک جمیدر * محصول بیت
 مرغ روحی که آسمان قدس همایی ایدی باغ بهشت جابنه کندی بو مختلکانه
 عالم دن جسته واردی وله ایضا قطعه (کو فرصتی که خدمت پیرمغان کنم
 وز بند پیر دولت خود را جوان کنم * بونک کبی نظمه قطعه دیملک مجازید زیر
 قطعه شول شعره در لر که مطلعی اولمیه پس بوا اعتبار ایله مقطعات قرق بر اولور
 محصول بیت قنی بر فرصت که پیرمغانه خدمت ایدم و پیرمغانک بنددن یعنی
 نصیحتندن کندی دولتی جوان ایدم یعنی قنی بر فرصت که بولله ایدم (من سالها
 مجاور میخانه بوده ام * باقی عمر خدمت ان آستان کنم * محصول بیت *
 بن نیجه بیلار له میخانه مجاوری اولشم عمرک باقی سنده اول آستانه به خدمت
 ایدرم (دی شیشه دید بامن و بشکست محسوب) بی بعد ازین بر بر مرقع نهان کنم
 (محصول بیت) دون محسوب بنله شیشه بی کوردی و صدی شمدنکرو باده بی
 مرقع التنده نهان ایدم یعنی صاقلرم وله ایضا قطعه (حکیم فکر من از عقل
 دوش کرد سوال * که ای بیکانه الطاف خالق رحمان * حکیم فکر من بیایه
 و لامیه در * محصول بیت * بنم فکر حکیمی دون کیجه عقلدن سوال ایلدی که
 ای خالق رحمانک الطافی بیکانه سی (کدام کوه هر نظمست در جهان که ازو *
 شکست قیمت بازار اولور عمان * محصول بیت * قننی نظم کوه ریدر که جهانده
 اندن لولور عمان بازاری شکست بولدی یعنی بهایی و قیمتی شکست اولدی *
 جواب داد که بشور من ولی مشو * که این قصیده فلان گفت و این غزل
 بهمان * محصول بیت * عقل جواب و پردیکه سوزک کر چکنی بندن ایش
 ولی بوسوزی ایشته که بوقصیده بی فلان سولدی و بوعزلی فسطان سولدی
 (سر آمد فضلی زمانه دانی کیست * ز روی صدق و یقین نه زواه کذب و کمان
 * محصول بیت * بوییت مقول قول عقلندر زمانه فضلا سنک ضروری

از بحر مضارع

مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلاتن

از بحر مجتث

مفاعلاتن فاعلاتن مفاعلاتن فاعلاتن

وسرآمدی سلور میسن کدر صدق و صفا جهتند نه کذب و کمان طریقند
 (شهنشه فضلا پادشاه ملک سخن * جمال ملت و دین خواجه جهان
 سلمان * محصول بیت * یعنی سرآمد فضلا شهنشه فضلا پادشاه ملک سخن
 ملت و دینک جمالی جهانک خواجه سی سلیماندر یعنی سلمان ساو جیدر که
 سلاطین ایلتانیه ناک مداحیدر خواجه ناک تعریفند سلمانک رفعت مقامی
 بیلک نمکنند و له ایضا قطع (در یغا خلعت روز جوانی * کرش بودی طراز
 جاودانی * در یغا حیفادیکدر خلعت روز جوانی بیاید در کرش شین ضمیر
 خلعت را جعدر طراز طانک کسر یله علم و نشان معناسنه در جاودانی طراز
 مضاف الینیدر بیایه ایلله ابدی دیکدر * محصول بیت * حیفاجوانلق
 کونی خلعتنک اگر طراز جاودانیسی اولیدی یعنی جوانلق زمانی مؤید
 اولیدی بوقطعه بی رباعیلا راسنده یازوب و بود که رباعی دینلر عجب بی تمیز
 وی تشخیص وجود لایمش (در یغا حسرتا دردا کرین جوی * بخواهد رفت
 آب زندگانی * محصول بیت * ای دریغ و حسرت و درد که دنیا جویند
 و بایدن جویندن حیانتزایی کتسه کر کدر یعنی فوت اولیسر زلهمی باید
 برید از خویش و پیوند * چنین رفت حکم آسمانی * محصول بیت *
 دریغ که قوم و قبیلدن کسلیدر بویله واقع اولمشد حکم آسمانی یعنی دیناده
 کسب بانی فالز (وکل اخ مفار قداخوه * لعمرایک الانفر قدان * کل اخ
 بیایه و مبتدا مفارقه خبری های ضمیر اخه را جعدر اخوه لفظ امر فوع مفارقت
 قاعلی و ضمیر نه اخه را جعدر لعمرایک لام ادات قسمه را نکچون عین مفتوح
 اوقنور و اضافت لامیدر باباک عمری و بقاسی حقیچون دیکدر لا ادات
 استثناء فرقدان قطب شالی قرینده ابکی کو کبدر (محصول بیت) بیت سابق
 مضمونی تو بر ایدر بیور که هر قدراش قدراشدن آیر لجیدر باباک عمری
 و بقاسی حقیچون انجلین هر قدراش که فرقداندن غیردز یعنی قیامتبدل
 فرقدان بری برندن ابرلز اما سائر قدراش هر کون ایرلده در حاصلی بری
 برندن ایرلشه در و له ایضا قطع (ای باد صبا اگر توانی * از راه وفا و مهر بانی
 * محصول بیت * ای باد صبا اگر قادر ایسن وفا و شفقت جهتند
 از من بیری خبر یارم * کان سوخته تو در نهانی * محصول بیت *
 بندن یارم خبر ایلتنه سن که سنک سوخته عاشقه کدر کبرایچه
 (ای مرد در اشتیاق میبکفت * کان بی تو حرام زندگانی * محصول بیت *
 سنک سوخته که او زردی و اشتیاقدن سو بوردیکه ای جانان سن سز بکادیر لک
 حرام اولسون و له ایضا قطع (بعلت آدمی انسان مطلق * چو عاشق

از بحر هزج
مفاعیلن مفاعیلن فعولن

رد سروری و شعی

از بحر هزج
مفعول مفعول فعولن

از بحر هزج
مفعول مفعولان فعولان

نیست شد حیوان مطلق * محصول بیت * علامه آدمی انسان مطلق در چونکه
 علی اولیه حیوان مطلق در مصراع اولده مطلق برینه منطق یازوب منه سنده
 منطق اسم مفعول در دین بویی مطلق بیلمش * عمل بی علم باشد چهل مطلق *
 بجهل ای جان نشاید یافتن حق * محصول بیت * علم سز عمل چهل مطلق در
 ای جان حق جهلله بولق اولمز یعنی هر نسنه به علم لازمدر بوقطعه ده
 رباعیدر رباعیات اراسنده یازانلرک غریب تشخیص صاری و ارایش و له ایضا
 فی الرباعیات (من حاصل عمر خود ندارم جز غم * در عشق زینک و بند دارم
 جز غم * حاصل عمر خود لامیه لدر * محصول بیت * بنم عمرم حاصلی غمدن
 غیری بوقدر عشق ایچنده ایودن و بر امر دن نسنم بوق غمدن غیری (یک
 همدم دمساز ندارم نفسی * یک مونس نامزد ندارم جز غم * همدم دمساز
 بیایه یار موافق دیکدر نفسی یا حرف و حدت مونس نامزد بیایه مونس
 نمکسار نامزد نشانلی یعنی معین * محصول بیت * بر نفس یار موافق همدم
 بوقدر غمدن غیری بر معین مونس بوقدر رباعی (مردی ز کشته در خیبر پرس
 و اسرار کرم ز خواجه قنبر پرس * مردی یا حرف مصدر کشته اسم فاعلدر
 قو یا ربی معناسنه در خیبر لامیه خیبر چهارده بر مملکت امیدر که نیجه قلعه بی
 شاملدر حضرت پیغمبریدی قلعه سنی فتح ایلشدی کینده در خیبر اسم
 فاعلک مفعولنه اضافتیدر پرس باه محمینک ضمیمه و رانک سکونله فعل امر
 مفرد مخاطب صورتیکدر مفعول صریحی مردیدر غیر صریحی ز کشته و اسرار
 کرم و او حرف عطف و اضافت لامیه خواجه قنبر لامیه در مراد امام علی در
 بونده ده اسرار کرم پرس فعلنک مفعول صریحیدر خواجه قنبر غیر صریحی
 * محصول بیت * مردلکی خیبر قلعه سنک قنوسنی قو یا ربیچیدن صور اسرار
 کرمی ده قنبرک افندیسندن صور (گرتشنه فیض حق بصدقی حافظ) سر چشمه
 آن ز ساقی کوثر پرس * تشنه عطشان معناسنه در پرس فیضه اضافت اسم
 فاعلک مفعولنه اضافتیدر و فیضک حقه اضافتی مصدرک فاعلنه اضافتیدر
 بصدقی یا حرف مصباحیت و یا ضمیر خطاب حافظ منادی سر چشمه آن لامیه
 سر چشمه بیکار بانی و پرسک مفعول صریحی و ز ساقی غیر صریحی
 ساقی کوثر اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر (محصول بیت) که صدقه فیض
 حقه تشنه ایسنک ای حافظ انک سر چشمه سنی ساقی کوثر دن صور یعنی
 بومذ کورلری حضرت علی مرتضادن ضروریای (کره و من اقتاده این دام
 شوی * ای بس که خراب باده و جام شوی * دامدن مراد دام عشق در ای حرف
 ندامنادی محذوف ای یاردیکدر (محصول بیت) اگر بنم کی بودام عشقه فتاده

رد شعی

رد سروری و شعی

اولورسن یعنی گرفتار اولورسن ای بارچوق که باده و جامک خرابی اولورسن یعنی
زیاده باده نوش و خرابی اولورسن * ماست و خراب ورنده عالم سوزم *
بامانشین و کرنه بدنام شوی * محصول بیت * برست و خراب ورنده عالم سوزان
پس برمله او تورمه یو خسه بدنام اولورسن یعنی برید نام اولدیغمز کبی سنده بدنام
اولورسن رباعی * در سنبلش آویختم از روی نیاز * کفتم من سودازده را چاره
بنار * آویختم لغنده لفظ مشترک در آصدم و اصلدم دیمکدر اما بونک کبی برارده
یا بشی معناسنه در سنبلش در حرف صله * محصول بیت * جانانک سنبل
زلفه یا بشدم نیاز جهتندن دیدم که بن سودازده به چاره الیه (گفتا که لیم بکر
وزلفم بگذار) در عیش خوش آویخته در عمر دراز (محصول بیت) جانان دید که
لیم طوت وزلفم ترک الیه ایو عیش و صفایه پاش عمر دراز به پاشیم یعنی ایو دیر لکه
هوس الیه عمر دراز هوس الیه دیمکدر رباعی (چون غنچه کل قرابه بردار
شود * ترکس بهوای می قد حساز شود * قرابه بردار و صف ترکیبیدر قرابه
بوشالیدی یعنی غنچه لکدن چیقوب مطبق کل اولیجی اوله قرابه قبا قولاق
دیدکاری بیوک دستیدر صراحی به ده دیر لکه حساز و صف ترکیبیدر قدح
دوزیجی معناسنه یعنی ترکس آچیلوب قدح شککنده اوله * محصول بیت *
چونکه کل غنچه سی قرابه بردار اوله یعنی مطبق کل اوله ترکس دخی می
آرزو سیله قدح حساز اوله یعنی آچیلوب قدح کبی اوله (فارغ دل انکسی که مانند
حباب * هم باسری خانه برانداز شود * فارغ بوش دیمکدر خالی معناسنه دل
آن لامیه کسی یا حرف وحدت و یا تکیه که حرف رابط صفت و یا حرف بیان مانند
حباب لامیه حباب حاکم فحیله صوبار جفی سری لامیه خانه برانداز و صف
ترکیبیدر خانه بیقی یعنی خراب ایدیجی معناسنه * محصول بیت * غنچه کل
و ترکس مذکور حاله گیر دکه اول کسه نک کوکلی غم و غصه دن فارغدر که
حباب کبی می سودا سیله خانه برانداز اوله یعنی خانه خراب اوله حاصلی اول زمانده
خانه سنی بیع ایدوب شرابه ویره رباعی (زان باده دیرینه دهقان پرورد *
درده که طراز عمر نوخواهم کرد * باده دیرینه دهقان پرورد بیایه و لامیه
درد برینه اسکی دهقان پرورد و صف ترکیبیدر دهقان تربیه ایلدیکی باده
دهقان اکیفی و کوکلی دیمکدر درده در ادات تا کیدک بر نو عیدر وده دالک
کسر فعل امر مفرد مخاطب ویردیمکدر مصدر زنده و سائر مشتقانه دالی
مفتوح او قوم قدح جائز طراز عمر بیایه طراز علم معناسنه در که زمان سابقده
لباسده اولوردی اما بوزمانده مهجور و متروکدر (محصول بیت) خطاب عام
طریقله بیورر اول دهقان تربیه ایلدیکی اسکی باده بی بکا ویر که عمر طراز بی

یکلیم کرله حاصلی تازه جوان اولمق استرم (مستم کن و بیخبر از احوال
جهان * تاسر جهان بگویمت ای سره مرد * سره مرد ایو کیشی
* محصول بیت * بی مست و بیخبر الیه احوال جهان دن تا کیم سکا سرجهانی
سویلیه بی ای بخشی کشی یعنی لایعقل اولوب بی پروا اسرار کائناتی فاش ایده بی
رباعی (ای آن که نهند مهر و ماه از تمکین * برخاک جناب توشب و روز جبین *
تمکین قدرت و عظمت معناسنه در * محصول بیت * ای شول کسه که کمال
تمکین و قدر تکدن کیچه و کوندز مهر و ماه خالک جناب که جبین قورلر یعنی سکا
تعظیم ایدوب بوزلری آستانک ترانه سوررلر (بادست و زبان و دل تکم منشان *
بر آتش انتظار و فارغ منشین) تن لفظی دسته و زبان و دله قید و افعده نشان
الف و نون ادات تعدیه در او تورمه مصرع اول ثانی به مرهوندر (محصول بیت
دست تکله و زبان تکله یعنی دست قاصرله و دل تکله یعنی دل پر غله بی آتش
انتظار از زره او تورمه و فارغ او تورمه یعنی بی اضطرابه صالوب فارغ او تورمه
رباعی (بادوست نشین و باده جام طلب * بوس از لب آن سرو کل اندام طلب
محصول بیت * دوستله او تور و باده جام طلب الیه اول سرو کل اندامدن بوسه لب
طلب الیه یعنی دود اغندن بوسه دیله * مجروح چو راحت جراحه طلبد *
کواز سریش ابن حجام طلب * جراحه جیمک کسر یله یاره به دیرلر حجام لغنده
مبالغه الیه اسم فاعل در فان آلیجی معناسنه ابن حجام حجام اوغلی دیمکدر که
خواجانه نک زمانده عمر نام بر محبوبک لقی ایدی * محصول بیت * مجروح
کسه چونکه جراحته راحت طلب ایلیم من اول مجروحده دی که راحتی
ابن حجامن نشتر جو زندن طلب الیه رباعی (تا حکم قضای آسمانی باشد *
کار تو همیشه کامرانی باشد * تا ادات توقیتدر مادام معناسنه حکم قضای
آسمانی بیایه و لامیه در و یا حرف نسبت کامران و صف ترکیبیدر رانیدن
مراد سورچی دیمکدر و یا حرف مصدر باشد فعل مضارع شککنده دعادر
محصول بیت) مادام که حکم قضای آسمانی اوله سنک ایشک داما کامرانلق
اوله یعنی همیشه کامرانلقده اوله سن (جایی که ز دست تقمونی نویی) سرمایه
عیش جاودانی باشد) تقمونی تانک ضعیف و قافک سکونی و نای نایینک فنی و میمن
ضمیمه شاه شجاعک ساقی سیدر اولاد ترکدن غاینده کوزل جوان ایمش هم
خواننده و هم سازنده ایمش سرمایه عیش جاودانی لامیه و بیایه در و یا حرف
نسبت و باشدینه فعل مضارع شککنده دعادر * محصول بیت * برجای که
تقمون الدن نوش ایلرسن عیش و صفای جاودانی به سرمایه اوله رباعی
(نی دولت دنی بستمی ارز * لذت هستی بالمی ارز * مصراع اول و لنده

ادات نفیلر دین واقع اولان فعله مقید در نمی ارزد تقدیر نده * محصول بیت *
 دنیادولتی ستمه دکر وارلق و وجود لذتیده المنه دکر یعنی دنیاده برقاچگون
 موجود اولوب وارلق حکمنه داخل اولق انک المنه دکر (فی هفت هزار
 ساله سادی جهان * این محنت هفت روزه غمی ارزد * دنیایک عمر ستمه
 یعنی بقا و نبوتییدی بیک میل مقاداری عمر و بر مناصراع اول اسکا
 اشارت در محنت هفت روزه غم لامیه لدر از اجق مدتدن کاه پنج روز و کاه شش
 روز و کاه هفت روزه تعبیر ایدر لر * محصول بیت * یدی بیک یللق جهان
 سروری و حبوری بویدی کونلک عمرک غم و غصه ستمه دکر یعنی تمام مدت
 دنیایرایی کون چکد بیک غوم و همومنه دکر رباعی (امشب ز غمت میان
 خون خواهم خفت * وز بستر عافیت برون خواهم خفت * محصول بیت
 بویکجه سننک نمکدن فان اراستنده یا نسیم کرک یعنی محنت و المله کیجه نسیم
 کرک دخی عافیت وزهد و تقوی پسترندن طشره یا نسیم کرک یعنی زهد
 و پرهیزدن آبر نسیم کرک (باورنکنی خیال خود را بفرست * نادرنکر دکه
 بی تو چون خواهم خفت * بازر کردن اینا مقدر بازر کنی معنای شرطی
 متعیند را یا نسیم کرک در تادات تعلیلدر اادات تا کیدنکر دفعل مضارع
 مفرد غایتدر که حرف بیان * محصول بیت * بیت سابقه مذکور لر
 اینا نسیم کرک کنیدی خیالکی کوندر تا کیم نظر ایلیم که سنسز نیجه ونه وجهله
 یا نسیم یعنی کیجه فی سننک فراقده نیجه بکوررم تحقیق ایلسون رباعی
 (در آرزوی بوس و کثارت مردم) وز حسرت اعل ابدارت مردم (محصول بیت
 سنک بوس و کثارت آرزوستنده اولدم دخی ابدار لب اعلک حسرتدن اولدم
 (قصه چه کنم دراز کوتاه کنم * بازای که باز از انتظارت مردم * بازای بازونده
 تا کید افاده ایدر وایکنی باز جازدر که تا کید ایچون اوله و جازدر که ستمه
 معناسنی افاده ایلیم * محصول بیت * قصه بی نه اوزادایم کوتاه ایده بم کل کل که
 انتظار کده اولدم رباعی (جانا چو شبی با تو روز آوردم) کربی نودی بر آورم نامردم
 (محصول بیت) ای جانان چونکه بر کیجه بی سنک صبا حد کنوردم یعنی بر کیجه که
 سکا اصل اولدم اگر سنسز بر نفس چیقارسم نامردم یعنی سنسز بر ساعت عمر
 سوورسم نامردم (از مرگ ترسم پس ازین کاب حیات * از چشمه نوش ابدارت
 خوردم) کاب که حرف تعلیل آب حیات مصراع ثانی به مره و ندر چشمه نوش
 ابدار بیانه لدر (محصول بیت) بوند نصکره اولومدن قورقزم زیرا سنک ابدار
 طمانلی لبک چشمه سندن آب حیات ایچدم و یا لب اعلک طمانلی چشمه سندن
 نوش ایلدم آب حیات ایچن خود اولمز پس بنسده اولم مصراع ثانی بی

از چشمه نوش اب لعل تو خوردم دین عجب ناموزون چشمه دن نوش ایلش
 رباعی (تا کی بود این جور و جفا کردن تو * بهوده دل خلاصی زردن تو *
 محصول بیت) چنه دل اولور سنک بو جور و جفا ابلک زاندره خلاصی کوکل
 اینجتمک (تغیبت بدست اهل دل خون آلود) کربی نورسد خون تو در کردن
 تو * محصول بیت * اهل دل انده خون آلود بر قلع و ارا کرسکا ازین ورسه
 فانک بویکجه ستمه که ترکیده مظلک بوننه دیر لر رباعی (لب باز مکی بکزمان
 از لب جام * تا برداری کام جهان از لب جام * محصول بیت * لبکی بر زمان
 لب جامدن قالدرمه یعنی باده ایچمکی ترک ایلله تا کیم لب جامدن جهانک
 مرادی حاصل ایلیم سن یعنی جهانک مرادینه واصل اوله سن (در جام جهان
 چو تلخ و شیرین بهمنست * این از لب یار خواه و آن از لب جام * جام جهان بیانه
 بهمنست بیلدر معناسنه این اسم اشارتدر شیرینه و آن اسم اشارتدر تلخه
 که باده در * محصول بیت * جام جهاننده چونکه تلخ و شیرین بیلدر پس
 شیرینی لب یاردن استه و تلخی دخی لب جامدن یعنی جامدن باده استه رباعی
 (کفتی که ترا شوم مدار اندیشه * دل خوش کن و بر صبر کار اندیشه
 * محصول بیت * جاتانه خطاب بوردیدک که سنک اولورم اندیشه طومعه یعنی
 قایر مه کوکلکی خوش ایل و اندیشه و فکر کی صبره خواله ایلد یعنی ضایر اول
 (کو صبر و چه دل کافجه دلش میخوای * یک قطره خونست و هزار اندیشه
 محصول بیت * قنی صبر و کوکل نه یعنی دل بو قدر ز بر اول نسنه بی که سن کوکل
 او قورسن بر قطره قاندر و هزار اندیشه حاصلی بر قطره قاندر و بیک دور و فکر
 زیرا کوکلک حالی بویه در رباعی (عشق رخ یار بر من زار مکی * برخسته دلان
 خرده بیکار مکی * محصول بیت * یارک رخ عشق و محبتی بن زارک اوزر ستمه
 طومعه یعنی بیکاسن رخ یاره عاشق سن دیمه خسته دل لر اوزر ستمه بر او غوردن
 خرده طومعه یعنی عشق خرده لر بی بکا اسناد ایلله حاصلی سن عاشق سن
 دیو بکا دخل و تعرض ایلله * صوفی چو نورسم ره روان میدانی * بر مردم
 زند نکته بسیار مکی * محصول بیت * ای صوفی چونکه سن سالک کرک رسم
 و راهی بیلورسن زند مردم اوزر ستمه چوق نکته طومعه یعنی زند لر عشق
 عینیه مهم ایلله اگر چه که زند لر قتمده عشق عینب دکدر اما افشاسی عیندر
 پس عشق و محبتی افشا ایلله رباعی (فی قصه آن شمع چکل بتوان کفت *
 فی حال دل سوختن بتوان کفت * شمع چکل لامیه چکل چین و لایند
 بر کایسانک امیدر که مانی نقاش آتی کنیدی استخراج ایلدیکی نقوش
 غریبه ایلد نقاش ایلش هر بار که شمع چکل دیسه لر اضافتله مراد اولوقت اول

کلیسانک خدمه سی اولان تازه کشیش دلبر لر در اما بونک کبی برلده
تشییه طریقه دلیبر مراد اولور اما چین و چکل دیسه را اولوقت چکلین
مراد اول کلیسا اولان مملکت در حال دل سوخته دل لامیه لر در یورکی یا غمشک
کوکلی حالی دیمکدر * محصول بیت * نه اول شمع چکلن قصه سن سوبلک
اولور یعنی انک جور و جفا سن اکت اولوزونه یورکی یا غمشک کوکلی حالی
سوبلک اولور یعنی جانا نه عرض حال ایلکه ممکن دکل (غم در دل تن من
ازا است که نیست * یکن دوست که باوی غم دل بتوان گفت * دل تن من
بیانیه ولا میهدر * محصول بیت * بنم دل شکمه غم انکچوندر که
بر دوست یوقدر که اکاکوکل غمی دیمک اوله یعنی عالمه بریار صادق
بولنر که عاشق اکادر دینی اظهار ایلیر ربای (خوبان جهان صید توان
کرد برز * خوش خوش برایشان بتوان خورد برز * برایشان لامیه در
* محصول بیت * جهان خوب لرینی التونه صید ایلک اولور کوزل کوزل انلر
میوه سن التونه یکن اولور یعنی مال قوتله وصلترینه مالک اولق ممکندر
(ترکس که کاهدار جهان است بین * کونیز چه کونه سر در آورد برز) محصول
بیت * ترکس که جهانک کلاه داری و سروریدر کورسیر ایلکه اولدخ نه وجهله
باش ایندردی زره یعنی ترکس انده اولان رفعت شانله زره مائل اولوب اکا
سرفرو ایلدی ترکسک ایچنده کی صریحه قدح زرا طلاق ایلش سر در آورد
برسته سر بر آورد یازوب معناسنی اولدخ نیجه باش قالدردی وتوجه
ایلدی التونه دینر نسخه له مخالف یازمق دن غیری اصطلاح دن غافلر ایلش
ربای (ماهی که قدش بسرو میآید راست * آینه بدست و روی خود
می راست (محصول بیت) بر ماه که قدی محقق سرویه بکزر آینه انده و کندی
بوزین برزدی یعنی آینه آلب کندی رویی ترین ایدردی دیمکدر مصرع
نابینک معناسنی انده آینه کندی بوزینی برزایدی دین معنای اوجه بره مش
دستارچه پیشکشی کردم گفت (وصلم طلبی زهی خیالی که تراست) دستارچه
تصغیر دستاردر که دلبنده و یا غلفه دیر طلبی فعل مضارع مخاطبدر معنای
شرطی متغین زهی اصلنده ادات تحسیندر اما بونک کبی برلده تحسین
استزایی متغین اولور خیالی با حرف وحدت و با حرف تکبیر که تراست
که سنکدر دیمکدر * محصول بیت * اول ماهه بر دلبند چن و یا بر یا غلیجی
پیشکش ایلدم اولده دیدی اگر وصل طلب ایدرسک آفرین بر خیاله که سنکدر
یعنی بومقداری برزوی نسنه ایل وصل دلبره طلبا بسن زهی فکر و فراست که
سنکدر مصرع نابینک معناسنه زهی بر خیال که سکا در دین وزهی بر خیال

که سنکچو ندر دین حق ادایی خیاله کتور عشر ربای (قسام بهشت و دوزخ
ان عقده کشای * مارا نکذارد که در آیم زیای * محصول بیت * جنت
و جهنم قسامی اول مشکل آچی بری قومز که ایاقدن کله وز یعنی بری حفظ
ایدوب قومز که ایاقدن سورچوب دوشه وز حاصلی بری زلندن صقلم مصرع
نابینک معناسنده غندیات سوبلینرک عندیاته اعتبار اولمسنه و نسکه زلر
یاقدنر (ناکی رود این کر کربانی بنای * سر پنجه دشمن افکن ای شیر خدای *
برود بونک کبی برلده صادر و واقع اوله دیمکدر کرکر باوصف ترکیبیدر و یا حرف
مصدر قوردر قبیله دیمکدر ظلم و تعبدن کایتدر بنام مصرع ثانی به مروهوند
سر پنجه دشمن افکن بیانیه سر پنجه قوت و قدرندن کایتدر دشمن افکن
وصف ترکیبیدر دشمن یقینی دیمکدر شیر خدای حضرت امام علی مراد در
* محصول بیت * زمانینک ظلمندن شکایت ایدوب بیورر پنجه دل
یوکر کربالی صادر و واقع اوله یعنی عالمه بوظلم پنجه دل یوری به دشمن یقینی قهر
سر پنجه سنی کوسترای شیر خدا یعنی ظهوره کل و بوعالمی ظلمدن خلاص
ایل و عدالتله برایله ربای (جز نقش تودر نظر نیاید مارا * جز کوی تور هکدر
نیاید مارا * محصول بیت * سنک نقشکدن غیری بزم نظر منزه کلز یعنی
کوزمه شدن غیری کوزل کورنر سنک محسکدن غیری رهکدر کلز بزم
یعنی بزم نظر کاه و سیرانکاهمزن سنک کویکدر انجق اندن غیری به او غرامنر
(خواب ارچه خوش آید همه رادر عهده * حقا که پنجم در نیاید مارا
* محصول بیت * اگرچه اوبقوهر کسه خوش کاور سنک زمانکده اما حق
بودر که بزم کوزمنه کلز یعنی اوبقو او بومزن زیا خود سنک خیالکله کوزمنه
اوبقو کیمز یعنی اوبقویه باقز ربای (چشم که فسون ورنک میبارد ازو
زنهار که تیغ جنک میبارد ازو * رنک بونک کبی برلده حیل معناسنه در
* محصول بیت * سنک کوزل که سحر و حیل یغار اندن امان که تیغ جنک یغار
اندن (بس زود ملول کشی از هم تنفسان * آه از دل تو که سنک میبارد ازو
* محصول بیت * زیاده تیر ملول اولدک مصاحبه کردن آه سنک کوکلکدن که
اندن طاش یغار یورکی بی رحم اولمقندن کایتدر ربای (هر دوست که دم
زد از وفادشمن شد * هر پا کروی که بود تر دامن شد * تر دامن ناپا کدن کایتدر
مال و روانک مقابلیدر * محصول بیت * هر دوست که وفادن نفس اوردی
دشمن اولدی یعنی وفادارلق لافتی اوران بی وفا اولوب دشمن اولدی هر
پا کروه و ارایدی تر دامن اولدی یعنی پال دامن کچینلر تر دامن چیه قدی (کویسند
شب آبتن غیبت عجب * چون مر دندید از که آبتن شد * محصول بیت

دیر که کجبه احوال غیبه یوکلیدر بوجهدر چون ارکوردی کیمدن یوکلای
اولدی عرب اللیلۃ حبلی دیرنه که شاعر دیش بیت * دنیا که حاد ناله هر کجبه
یوکلیدر * کون طوغردن نلر طوغه کیم یله نا کههان * ارکوردی دیمکدن
غرضی یعنی بر مرد کرم کوردی دیمکدر رباعی (ای باد حدیث من نهانش
میکو * سوزدل من بصد زبانش میکو * محصول بیت * ای باد جانانه
بنم سوزی نهان سوله آشکاره سوله بنم کوکلم یاغنی یوزدیل ایل سوله و یوز
دورلویسان ایل) میکونه بدان سان که ملاش کیرد * میکو سخن و در میانش
میکو * محصول بیت * جانانه سوله اما انجیلین سوله که آتی ملال طوته
یعنی انجیلین سوله که اینجنه بر سوز سوله اما مصاحبت اراستنده سوله
شوله که آغیه حاصلی بروجله سوله که سوز کدن اینجیمیه رباعی
(گفتم که لبث گفت لبم آب حیات * گفتم دهنت گفت زهی حب ثبات
* محصول بیت * جانانه دیدم که لبک ندر دیدیکه آب حیات در دیدم دهنت
ندر دیدی اعلا حب ثبات در) گفتم سخن تو گفت حافظ گفتا * شادی همه
لطیفه کوپان صلوات) ایکی کشته بر سوز سوله یعنی سوزری متفق وری
بر نه موافق اولسه دیرلر شادی همه لطیفه کوپان صلوات پس بونده وقتا که
جانان لبم آب حیات و دهنت حب ثبات در دیدیکه خواجه بیوردیکه حافظ ده
سنگ سوزل سولر یعنی لبکه آب حیات و دهنت که حب ثبات دیر بهان دیدیکه
شادی آه * محصول بیت * جانانه دیدم که حافظ ده سنگ سوزل سولر اولده
ندیدی شادی آه مننه سنده گفت ثالث مضاف در دین یعنی گفت حافظه مضاف در
دیمکدر سوزا کلایانه معلومدر که زانده سولر رباعی (ماهم که رخس روشنی
خور بکرفت * کرد خط اودامن کوثر بکرفت * ماه روشنی مبتدا و که حرف
رابط صفت و مصراع ثانی خبر مبتدا در که جمله اسمیه دن مرکب در تامل
تدبر ماه روشنی خور بکرفت ایکی معنایه در برسی کونشک روشنی کنی
طوتدی یعنی کونش کبی مضی و تابان اولدی برسیده کونشک ضیاسنه
مانع اولدی یعنی جانانک رخ ضیایی کونشک ضیاسنه غالب و باهر اولدی
تامل کرد خط اضافتی بیایه در کرد کافک فحیله توز معناسنه کوثر دن مراد
یوزیدر که روی جانانی آیه تشبیه ایلش * محصول بیت * بنم ماهم که یوزی
کونش ضیاسنی طوتدی انک کرد خطی دامن کوثری طوتدی یعنی آب کوثر
کبی پالرونی کرد خط طوتدی بونده ترکیبی تغییر ایدوب نسخه لره مخالف
بازاندر و کردی کاف عجمینک کسر یله اوقیوب معناسنی اطراف دینلر معنانک
اطرافنده چکنش (دلها همه در پناه زخندان انداخت و زانکه سر جادو

بعنبر بکرفت * دلها سبدا و ما بعدی خبری و جمله اسمیه خبر بعد الخبر در
مبتدای اولک و جازدر که کرد خط رخس لفظندن بدل اوله و مذکور جمله اسمیه
خبر مبتدا اوله * محصول بیت * بنم ماهم عاشق دللری هپ چاه زخندانته
بر اقدی اندنصکره چاهل باشی عنبرله طوتدی یعنی عنبرله باغلادی عنبردن
مراد خطیدر که چاه زخنداننی اورتمشدر خواجه نک بوندن نازلک رباعی
دخی کلدی رباعی (چون جامه زتن برکشد آن مشکین خال * ما همی که نظیر
خود ندارد بجمال * برکشد انحراف ایلیمه یعنی چیقاره ماهی یا حرف وحدت
که حرف رابط صفت بجمال یا حرف مصاحبت و یا حرف ظرف) محصول بیت
چون که اول مشکین حال تنندن جامه سنی چیقاره بر ماه که جمالده کندینک
نظیری یوقدر بومصرع بیت آتی به مرهوندر (در سینه دلش زنازکی
بتوان دید * مائده سنگ خاره در آب زلال * محصول بیت * اول ماهلک
سینه سنده کمال ترا کندن دلی کورمک اولور آب صافینک ایچنده قاره طاش
کبی یعنی آب صافیده سیاه طاش کورندیکه کبی انک کوش کبی
صافی تشده قاره طاش کبی یورکی انجیلین کورینور رباعی *
سیلاب کرفت کرد ویرانه عمر * و آغازی نه یاد پیمانه عمر * محصول
بیت * عمر ویرانه سنگ اطرافنی سیلاب تحت و بلا طوتدی و دخی طولغه
باشلدی عمر پیمانه سی یعنی خانه عمر خرابه و پیمانه عمر طولغه یوز طوتدی
حاصلی عمر آخر اولغه باشلدی (هشیا رشوای خواجه که خوش خوش بکشد
جمال زمانه رخت از خانه عمر * محصول بیت * ای خواجه هشیا اول که
کوزل کوزل چکر زمانه جالی خانه عمر دن رختکی یعنی زمانه جالی نیجه
کسه نک خانه عمر دن رخت و بختنی باد فتابه و برمش شکده رخت و بختکی
یاد فتابه و برردیمکدر رباعی (از رخ بهر کونه همی دارا مید * وز کردش
روز کار میلز چون یید * بهر کونه یا حرف صله و یا حرف مصاحبت هر وجهه
و هر وجهه دیمکدر همیدارها حرف تا کید و میدار فعل امر مفرد مخاطب
امید مفعول صریحی و از رخ و بهر کونه غیر صریحی و ز کردش روز کار
و او حرف عطف و از حرف ابتدا و اضافت لامیه میلز فعل امر مفرد مخاطب
دتره یید سکوت اغای * محصول بیت * فلکدن بهر وجهه امید طوت یعنی
فلکدن هرگز مایوس اولمه دخی کردش روز کار دن سکوت کبی دتره یعنی
خوف اوزره اول حاصلی فلکدن قطع رجاء یله و خوفنده خالی اولمه یعنی بین
الحواف و الرجا اول (کفتی که پس از سیاه رنکی نبود * پس موی سیاه من
چرا کشت سبید * محصول بیت * خطاب عام طر بقیله بیور رسن دیدک که

سیاهیدن اعلایانک اولمز یعنی سیاه رنگ کرک سلطانی در چونکه بویله در بنم
 قاره ضایح نم چون اغاردی یعنی سیاه قلوب اغارمق کرک ایدی رباعی (چشم
 نو که سحر بایست استادش * یارب که فسونهها مر واد از یادش * که حرف
 رابط صفت سحر بایل لامیه یعنی ملک بایله واقع اولان سحر که هاروت
 وماروتدن انده قالمشدر یارب بوند و بالله دیمکدر مقام اضرعدر که حرف
 میان فسونهها افسونهها دن محققدر بوکولرو مکر و حیل لردیمکدر مر واد فعل
 نهی مفرد غائب مقام دعاده واقعدر یعنی کتیه دیمکدر * محصول بیت
 جانانه خطاب بیوررسنک چشمک که استادی سحر بایلدر یعنی سحرارائی
 انک سحره سندن تعلم ایلشد یارب سندن اضرع ایدر مکه خاطرندن افسونلری
 کتیه یعنی سحرارائی اونی کتیه بعض نسخهده برواد واقعدر بای استقبالی ایل
 کتسون معناسنه بروادی برو دیازوب معناسنی عجب افسونلر کیدری انک
 یادندن دین سحر ایلش (و آن گوش که حلقه کرددر گوش جمال * اویزه
 زدر نظم حافظ بادش * که حرف رابط صفت اویزه صالقم کوپه به ذر در نظم
 حافظ بایله و لامیه در بادش شین ضمیر گوش اوله راجعدر * محصول بیت (دخی
 اول گوش که گوش جمال حلقه بکوردی یعنی جمالی حلقه بکوش و بنده سی
 ایلدی حاصلی کوزلک کامطیع و منقاد اولدی اول گوش که گوش سی در نظم
 حافظدن اولسون یعنی همیشه در نظم حافظ قولغنده کوپه اولسون حافظک
 کلامنی استماعدن عبارتدر مصراع اولک معناسنی تحقیقنده یعنی اول قولق
 صاحبی که کوزل قولغنه حلقه قیلدی دین استاددن معنایی قولغنه
 اویطقماش تمام بیتک معناسنی تحقیقنده مراد بودر که صاحب حسن اولنلر
 غروری ترک ایدوب نصیحت پذیر اولسه اولی در دین بیتک معناسنی
 تحقیق ایده مش رباعی (بای بکار جوی میباید بود * وز غصه کاره جوی
 میباید بود * بکار جوی با حرف ظرف بکار جوی لامیه و او حرف عطف
 کاره جوی وصف ترکیبدر کار ایستیی معناسنه بر سحر کارنه طالب اولفندن
 کایندر * محصول بیت * باده ایل ابرماق کارنده اولمق کرک یعنی ابرماق کارنده
 باده ایچمک کرک دخی غصه دن کاره جوی اولمق کرک یعنی باده ایچوب غم
 و غصه دن بر طرف اولمق کرک حاصلی غمدن خلاص اولمق کرک (این مدت عمر
 ما چوکل ده روزست * خندان لب و تازه روی میباید بود * ده روزست اصلنده
 ده روزه است در ضرورت وزن ایچون تحقیق قیلندی خندان لب وصف
 ترکیبی افساننددر کولکن دوداقلی و او حرف عطف تازه روی ده وصف
 ترکیبی در * محصول بیت * بزم بو عمر منزه مدتی وزمانی اون کونلکدر یعنی

رد سروری

رد سروری

رد شعی

آزدر حاصلی قلم مدتدن کایندر پس بویله اولنجه خندان لب و تازه روی اولمق
 کرک یعنی بوازاجق عمری غم و غصه ایل بکور منیوب هشیاشت و بشاشتله
 بکوزمک کرک رباعی (ای شیر من ده غنچه مستور از تو * خیران و خجل ترکس
 مخور از تو * غنچه مستور بایله غنچه به مستور لک صفی بشل ظرف ایچنده
 اولدیغیچوندر ترکس مخور بایله ترکسه مخور لک صفی سرفرو ایلدی بکچوندر
 * محصول بیت * ای جانان غنچه مستور سندن شیر من ده در یعنی شیر منده
 در ترکس مخورده سندن خیران و خجلدر یعنی غنچه ده ساندکن شیر منده در
 یعنی غنچه شیر منده اولدیغیچون برده دن طشیره حقیقه من و ترکس چشمکدن
 خیران و خجلدر (کل با تو برابری بکما یارد کرد * کونوزمه داردومه نور از تو
 محصول بیت * کل سیکله بر ابر که قنده قادزا اولور زبر اول نوزی مهند
 اکر و مهند سندن یعنی کلک و سائر شکوفه نک رنکی مهند مستفاد در و مهند
 نور و ضیاسنی سنک رو بکدن رباعی (اول بوفای وصالم درد داد * چون مست
 شدم جام جفا بر مر داد * محصول بیت * اول وفا ایل بکایاده وصال و بردی
 چونکه مست اولدم جام جفا و ست و بردی یعنی می وصال اوزرینه جام جفا
 ایچوردی حاصلی اول بکا محبت ککوستردی کوکام النجه صکره
 جفا به باشلدی شکه که محبوبلرک عادی بویله در (بآب دودیده و دل بر آتش
 خا کره او شدم میادم درد داد * مصراع اول ثانی به مر هوند * محصول
 بیت * دل بر آتش و آب دودیده ایل جانانک خا کره می اولدم بی باده و بردی
 بنیده صنعت تضاد و طباق رعایت اولمشدر رباعی * بامردم نیک و بد
 نمی بایلد بود * در باده دیو و دخی بایلد بود * محصول بیت * او آده ملرله یار امیر
 اولمق کرک ز محزازه دیو و دخی اولمق کرک ز دزدال اولک فحیله برنجی حیواناته
 دیرلر ارسلان و قیلان و قورد کی حاصلی انسان ملائم وادی سیرت کرک
 برنجی حیوان کی مودی کرک ز (مفتون معاش خود نمی بایلد شد * مغرور
 بفضل خود نمی بایلد بود * مفتون معاش اسم مفعولک قائم مقام فاعلنه
 اضافتدر و خود اضافه اضافت لامیه در * محصول بیت * کشی کندی معاشنه
 مفتون اولمق کرک و کندی فضلنه مغرور اولمق کرک حاصلی کشی کندی
 معاشله آرقید ایدوب علوم و معارف و صلاح و تقوای ترک ایلتمک کرک مجموع
 بیتک معناسنی مراد خلقک اختلاطندن حاصل اولان شامتی و بد خو یلغک
 قباحتی ضرر محض ایدو کین میباندردین بیتک معناسنی اویسان ایلتمش
 مذکورر باعیده شد و بود لفظاری مصدر معناسنه در رباعی * ای سایه
 سفلت من پرورده * با قوت لب در عدن پرورده * سندان مراد زاهد

رد شعی

و نمندن عارض و در دندان * محصول بیت * ای جانان سنک سایه
 سنک * معنی تریه ایلشدر یعنی سایه سنک * معنی مری اولشدر و یا قوت
 لبکده در دندان تریه ایلشدر یعنی یا قوت کبی لبکده در دندان کبی دندانک
 مری اولشدر * همچون لب خود مدام جان می پرور * زبان راح که روح است
 بدن پرورده * می پرور فعل امر مفرد مخاطب در بدن پرورده یا حرف ظرف دن
 کوپ اصلی تونک تشدید یله در سابقادک معنای مفصل بیان ایلشدر
 * محصول بیت * کنیدی لبک کبی مدام جان بسله اول باده دن که کوپده
 بسلش بر روخدر یعنی جانکی باده ایل بسله دایماری (هر روز دلم بر براری
 در کست * در دیده من ز هجر جاری در کست * محصول بیت * هر کون بنم
 کوکم بر غیزی یوکت التده در یعنی دلم درد عشق دن هر کون بر یلا و مشقده
 در بنم کوزیده هجر دن براوز که خار وارد یعنی کوزم هجر اندن محنت
 و المده در من چهد همی کم قضا میگوید * بیرون ز کفایت نوکاری در کست
 * محصول بیت * بن چهد ایلر که خار هجرانی دفع ایدم اما قضا و حکم ازلی
 دیر که سنک سعی و کفایت کن طشره برایش وارد یعنی خار هجرانی چکمن
 سکا حکم از لیدر سنک سعی و چهد که من دفع اولز دیمکدر ربای (چون باده
 زغم چه بایدت جوشیدن * بالشکر غم نمی توان کوشیدن * محصول بیت
 باده کبی غمیدن سکا که قینامق * کزل یعنی باده کبی غمیدن طاشوب
 کو بر مک کرک زغم لشکر یله مقابله ایدوب چالشق اولز حاصلی غله معارضه
 جائز دکل (سبب است ساعراز و دور مدار * می بر لب سبزه خوش بود
 نوشیدن * محصول بیت * لبک سبزدان ساعری اوراق طومعه یعنی لبک
 بیغله یسردی باده ایچمکدن خالی اوله زیر اسبزه کارنده باده نوش ایلک
 خوش در ربای (ایام شب است شراب اولتر * هر غم زده مست خراب اولتر
 * محصول بیت * ایام جوانی در شراب اولدر یعنی یکتک زمانیدر شراب
 ایچمکدن ایچمک اولدر هر بر غمناک و غم زده مست خراب اولمق اولدر یعنی
 غم دن خلاص اولمق ایچون مست خراب اولمق بکر کدر (عالم همه سر بسر
 خراب است و سبب * در جای خراب هم خراب اولتر * محصول بیت * عالم
 باشند باشه خراب و سبب پس خراب برده خراب اولمق بکر کدر رباعینک
 نتیجه می بود که غم عشق و محبت دن خلاص اولمق ایچون باده ایچمک کرک
 ربای (بازای که جام بجمالت نه * راست * بازای که دل در غم هجرت
 بفتانست * باز یونان کبی بر رده تا کید افاده اید را حق * محصول بیت * ای
 جانان کل که با غم بحال که ناظر در کل که کوکم غم هجر کده فغانه در حاصلی

نالان و کر باندن (بازای که بی روی نوای بار عزیز * سیلاب ز چشم من سرکشته
 روانست * محصول بیت * ای بار عزیز کل که سنک رویکسز بن سرکشته نل
 چشمندن سیلاب رواندر یعنی دایم کران و نالایم ربای (بر کبر شراب طرب
 انگیز و بیای * پنهان زرقیب سفله مستیز و بیای * بر کبر بر حرف تا کید کبر فعل امر
 مفرد مخاطب طون دیمکدر شراب طرب انگیز بیایه طرب انگیز وصف
 ترکیبید را انگیزید نندن طرب قویار بی یعنی سنک پیدا اید بی رقیب سفله بیایه
 زرقیب پنهان متعلق و پنهان بیافعلنه و مستیز جمله معترضه * محصول بیت
 شراب طرب انگیزی آل و کل یعنی شراب کل غنادا ایلد و الحق رقیب دن پنهان کل
 یعنی کیزی کل (مشتو سخن خصم که بنش و مرو * بنش و مرو * بنش و مرو * بنش و مرو
 بر خیز و بیای * مشتو فعل نمی مفرد مخاطب ایشته و دیکلمه دیمکدر سخن خصم
 لامیه و معنوی مشتو در که حرف بیاند را یکی برده یله * محصول بیت * ای
 جانان خصم سوزنی دیکلمه که او تور و کته یعنی قرار ایل کته دید یکی
 سوزنی ایشته نندن ایشته ای نکار که فالق و کل یعنی طور و کل حاصلی بنم
 سوزنی دیکلمه رقیب سوزنی دیکلمه دیمکدر ربای (هجرت که بیجان من
 درویش آمد * کو بی نمکی بر جگر ریش آمد * که حرف رابط صفت بیجان من
 درویش با حرف صله و اضافت لامیه و بیایه در کو بی فعل مضارع مفرد
 مخاطب دیمکدر دیمکدر نمکی با حرف تکبیر بر جگر ریش بر بونده بای صله
 معنایند در و اضافت بیایه در (محصول بیت * سنک هجرانک که بن درویش
 جائه کادی یعنی جائه کار ایلدی کو یا که مجروح بکره طوز کادی یعنی دل
 مجروحی تازه لدی (ترسیدی من کر نوشوم روزی دور) دیدی که همان روزیدم
 پیش آمد * محصول بیت * دور قریدم بن که سندن اوراق اولم یعنی
 فراقکدن دور قریدم کوردکی که همان برامز کون او کومه کادی یعنی سندن
 دور و مجبور دوشدم حاصلی دور قد بغمه او غرام مصرع اوله من لفظی
 ترک ایدنلر خوب ناموزون ایشلر ربای (شیرین دهنان عهد بیایان نبرند *
 صاحب نظران ز عاشقی جان نبرند * محصول بیت * شیرین دهن محبوبلر
 عهد لری بیایه ایلنلر یعنی عهده وفا ایلنلر صاحب نظر عاشقده عاشقندن جان
 ایلنلر یعنی درد عشق دن جان خلاص ایده مزلر حاصلی عمر لری عشق و محبتده
 بکر (معتوه چو بر مرادورای تو بود * نام تو میان عشق بازان نبرند (محصول
 بیت * جانان چونکه سنک رانک و مزل ادک اوزره اوله عشق باز اراستده سنک
 ادک ایلنلر یعنی عشاق اراستده سنک ادک اکلا ز بر عاشقی آرزوی طبع
 و عوای نسیان دن بکمک کرک کدا عاشقی صادق دبه لر ربای (زلفین تو بیچ

وخم و تاب از چه گرفت * و آن چشم خمارین تو خواب از چه گرفت * خمارین
یا حرف نسبت و نون حرف تا کید * محصول بیت * سنک ایکی زافان پیچ
وخم و تاب و نون طوتندی یعنی نون بوکام بوکام اولدی و سنک اول مخورانه
چشمک خوابی نون طوتندی یعنی نون او بودی حاصلی چشمک قشقه کرد
خوابه نون و اردی (چون هیچ کسی برک کالی بر نوزد * سر تا قدمت بوی
کلاب از چه گرفت * محصول بیت * چونکه هیچ برکسه برکل پیراغی سکا
اورمندی سر تا قدمت یعنی باشدن ایاغده دل چشمک نون کلاب قوقوسن
طوتندی حاصلی تنکده کی کل قوقوسی نند در رباعی (راه طلب تو خا غمها دارد
کور اهروی که این قدمها دارد * راه طلب تو راه طلبه اضافتی لایمه در
و طلبک تویه مصدرک مفعولنه خار غمها بیانیته راه و وصف ترکیبید ربولاری
دیمکد رویا حرف وحدت که حرف بیان و یا حرف رابط صفت (محصول بیت) سنی
طلب ایملک یولنک غم دیکنلری واری یعنی سنی ارامقه غم و غصه چوق چکیلور
قی بر یول اری که انده بو قدملر اوله یعنی سنی ارامق قدملری اوله (دانی که که
روشنس عشقه ست آن کو * بر چهره جان جرح دمه هادارد * روشناس
مشهور معناسنه در عشقه اضافت لایمه در چهره جان بیانیته در جراح دمه هاده
بیانیته * محصول بیت * بیلور میسن که عشقک مشهوری و نامداری کیمدر
اول کسه در که جانی چهره سنده عاشق نفسی جراحی اوله یعنی چهره جاتنده
عاشق دمی و نفسی نشانی اوله حاصلی عاشقرا کاشمت ایملش اوله لردیمکدر
رباعی * برداردل از مادر دهرای فرزند * بانصف اخیر شوهرش در پیوند
* محصول بیت * دهر ناماسدن کوکلی قالدرای اوغل یعنی دهره و روز کاره
قلیکی عقد ایله زبیرا کسبه و فایلمشدر که سکا ایلمه انک کوپکی سینک
نصف اخیرنه واصل اول یعنی صوکنی کور که هیچ اعتباری یوقدر زبیرا
شوهر بیت دهره بیانیته افندایدرب * بی قلب ندانی ایلمن شخصه را *
چون حافظه اگر شوی برویش خرسند * برویش نمیری مادر دهره راجعدر
* محصول بیت * شوهر مادر دهری صاحب قلب اولینجه بیلار سن یعنی
مادر دهردن منقطع اولینجه طالبی و شوهری کیم اولد یعنی بیلار سن اگر
حافظه کبی رویله قانع اولور سنک یعنی حافظه کبی ظاهر یله فریفته
اولور سنک شوهر و طالب دنیا کیمدر و کیم دگدر بیلار سن رباعی (من با کورتو
دره من زدم دست) بنده است نه دره من چیزی هست * بنده است شین
ضمیر معناده دره میانه مقید در * محصول بیت * بن سنک میانکده و شاعکه
ال اویدم صاندکه میانکده برنسنه و اردر یعنی کرک میانکده برنسنه

وارد در صاندک (بیداست کران میان چه بر بست کمر * تامن ز کمر چه طرف
بر خواهم بست (محصول بیت) ظاهر در که اول میاندن کمر نه فائده بغلدی تابن
کردن نه فائده بغلسم کرک یعنی کمر میاندن بر فائده ایملک کرکدر که بندگی کردن
بر فائده ایلم رباعی (مقبول دل خواص و مشهور عوام) خوش لهجه و موزون
حرکت بدر تمام (محصول بیت) خواصک کوکانک مقبولی و عوامک مشهوری
لهجه سی کوزل حرکتی موزون بدر تمام (در خطه شیراز بنامست و نشان *
رود اور حاجی حافظ احمد نام * رود اور وصف ترکیبیدر سرود اور معناسنه
ایرکتور بیجی حاصلی ایرلابی حاجی حافظ لقبی واجداسی * محصول بیت
خطه شیرازده نام و نشانله در ایرکتور بیجی احمد نام حاجی حافظ یعنی احمد نام
حاجی حافظ که رود آورل کله مشهور در خطه شیرازده نامدار و نشانمندر
رباعی (آواز پر مرغ طرب میشنوم * یا نفعه کارزارب میشنوم * آواز
پر مرغ طرب لایمه و بیانیته در نفعه خوش قوقو کارزارب بیانیته در همزه نك
ورانک فتحه لایله حاجتدارب واریه و ماریه و ماریه ده حاجت معناسنه در
محصول بیت * طرب مرغنک قنادی آوازی ایشیدرم حاجت کارزارب نك
خوش قوقوسی ایشیدرم یعنی حصول حاجت آوازی ایشیدرم (باباد حدیثی
زبش میگوید * القصه روایتی عجب میشنوم * محصول بیت * بوخسه لبکدن
باد بر حدیثی سویلر القصه عجب روایت ایشیدرم رباعی (باشاهد شوخ و شنک
و با مطرب و نی * کچی و فراغی وین شیشه می * شاهد شوخ بیانیته شاهد
محبوب شوخ بونده ایسیجی قانی معناسنه در و شنک مطبوع و مقبول
معناسنه در کچی و فراغی یالری حرف وحدت در * محصول بیت * شوخ و شنک
محبوبله و مطرب و نیله بر بوجوق و بر فراغت خاطر و بر شیشه باده (چون کرم
شود زیاده مارارل و بی * منت نبرم یان جوار حاططی (محصول بیت) چونکه
بزم طمر مز و سکر مز باده دن کرم اوله یعنی قیزه حاتم طی کبی یعنی به برار به چه
منت ایلم یعنی هیچ کسبه معناسی چون منت ایلم دیمکدر رباعی (در هجر
تومن رشع افزون کریم * دایم چو صراحی اشک کلسکون کریم * محصول بیت
سنک هجر کده بن شمعون زیاده اغلرم دایم صراحی کبی اشک کلسکون اغلرم
یعنی دن اغلرم (چون ساغر باده ام که از دل تنکی * چون ناله چنک بشنوم
خون کرم * محصول بیت * باده ساغری کبی یم که کوکل طار لغندن چونکه
چنک آوازی ایشیدم فان اغلرم رباعی (عیبست عظیم برکشیدن خود را
وزجه خلق برکندن خود را * محصول بیت * بر عظیم عیبدر کندوی
یوناری چکملک یعنی کندوی یوناری بن طوغنی و جمع خلقدن کندوی مختار

کیش بونده ایمام طریقه مذکور در معنی مذهب و ملت و تیرکش قربانده ایمام
 طریقه مذکور در معنی وفای طوران طرف یعنی صدق * محصول بیت
 سنک مذکور مذکور بن اوق کبی طوغری ایدم قربانک اوله یم نیچون بی یای
 ایلدک یعنی مستقیم قامت ایکن بنی متحنی قامت ایلدک حاصلی قهرله بلم
 بوکدک رباعی (از عاجری و سلمی و مسکینی * وز کبر و زر کوری و خود بینی
 * محصول بیت * لف و نشر مرتب طریقه سیورر عاجز لقند و سلجیلکدن
 و مسکینلکدن و تکبرلکدن و اولولقند و خود ییلکدن) بر آتش اگر نشانیم
 بنشینم * براسب اگر نشانت نشینی * محصول بیت * مصراع اول مصراع
 اوله و ثانی ثانی به مصر و قدر یعنی عجز مدن آه بنی آتش اوزره او تور دیسک
 اوزورم و کمال تکبردن آه سنی آت اوزرینه دیگسم او تور من سن یعنی آه
 بین دیسم بنز سن رباعی (غافل و نشین ای یار از تیری آه * کانش رسد زانش
 انیکیزی آه * محصول بیت * ای یار آهک ایلکندن یعنی کسینلکندن
 غافل او تورمه یعنی آه عاشقندن غافل اوله زیرا اهک آتش پیدا ایله سندن
 سکا آتش ایریشور حاصلی آه سنی یا قوب یاندر (تادر سرکوی خود
 نهند اری سهل * شکر دی کربه و سحر خیزی آه * تا حرف تنبیه نهند اری
 فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب صامیه سن دیگدر سهل قولای دیگدر
 شب کرد وصف ترکینیدر کیچه چکر نیی معناسنه و یا حرف مصدر و کربه به
 اضافت لامیددر سحر خیز وصف ترکینیدر و یا حرف مصدر آه اضافت
 لامیه لدر * محصول بیت * مصراع اول ثانی به مرهوندرا کاه اول صقین
 سرکوبکده جزوی ظن ایلیمه سن کربه شکر داکنی و آه سحر خیز لغنی یعنی
 سرکوبکده کیچه عشاق کربه ایدوب آه چکد کارندن غافل اوله رباعی (بردل
 غم روز کارنا کی داری * بکدار جهان و هر چه دروی داری * محصول بیت
 کوکاکده روز کار غنی نیچه به دل طوتار سن یعنی کوکاک کی نیچه بر غمناک
 طوتار سن ترک ایله جهانی و هرینه که جهانده مالک ایلک یعنی دنیا و مافیایی
 ترک ایلد غم چکیمه سن (یاری و شرابی طلب و پای کالی * در دست کنون که
 جرعه می داری * یاری یا حرف وحدت و شرابی یا حرف تکبر طلب فعل امر
 مفرد مخاطب استه دیگدر پای کالی لامیه و یا حرف وحدت که حرف بیان
 جرعه می بیانیه داری فعل مضارع مفرد مخاطبدر * محصول بیت * بریار
 وین براب و برکل دی طلب ایلد شمدی که الکده جرعه می وارد در رباعی
 (من جای غم نودردل خویش کنم) درد نودوای جگر ریش کنم (محصول بیت
 بن کندی کوکاکده سنک نمکه بر ایدرم یعنی غمی کوکاکده صاقلدم سنک درد کنی

مجرور جگر مه دو ایدرم (چندان که نودردل جفا بیش کنی * من بر سر آتم
 که وفایش کنم * محصول بیت * اولقدر که سن کوکاکده جفا بی زیاده ایدرسن
 بن اول هو او سودا اوزره نمکه وفای زیاده ایدم رباعی * کفتم که چه خالست یزین
 شیرینی * گفتا تو سلیم و ساده و مسکینی * محصول بیت * دیدم که نه خالدر
 بویه شیرینلکله یعنی بولدت و شیرینلکله بن کوردم دیدی که سن سلیم و ساده
 و مسکین سن یعنی سن مسکین و ساده دللککدن آتی خال صانورسن (در آینه
 جمال ما خالی نیست) (نومردم چشم خود دران می بینی) محصول بیت (جانان
 دیدیکه بزم آینه جمالزده خال بودر بلکه سن کندی کوزک مردمنی
 آینه جمالزده کوررسن و آتی خال صانورسن رباعی (اشکم چورخ
 نکار من کلکون شد * وز خون دلم خانه چشم خون شد * محصول بیت
 بنم اشکم نکار من رخ کبی کلکون اولدی یعنی قزل اولدی دخی خون
 دلمن خانه چشم خون اولدی یعنی خون دلم خانه چشمه جیقهوب خون
 آلود ایلدی) (محبوب من از باز چنین گفت مرا * کای یار عزیز حال چشمه
 چون شد * محصول بیت * بنم محبوبم نازندن بکا بویه دیدیکه ای یار عزیز
 کوزک حالی نیچه اولدی یعنی خونندن کوزک حالی نیچه اولدی بوربای اول
 معنای کوستر که خواجه نک کوزلری رمدهار اولش اوله و جانان کوزلری
 احوالندن سوال ایلش اوله رباعی (در غربت اگر کسی بماند ماهی * کرکوه
 بود از و بماند کاهی * محصول بیت * برکسه غریبه اگر برای قالسه اگر طاع
 کبی قوی اولسه اندن برده مانجه قوت قالمز یعنی بی تاب و توان اولور (بیچاره
 غریب اگر چه ساکن باشد * چون یاد وطن کند بر آداهی * محصول بیت *
 بیچاره غریب اگر چه بر شهرده و یا بر کویده ساکنده اولور سه چونکه وطنک
 یاد ایلیمه اه کتورر یعنی وطنک آکنجه بر آه چکر حسرتدن رباعی (یارب
 چو برارنده حاجات تویی * هم قاضی و کافی مهمات تویی * محصول بیت *
 یا الله چونکه حاجات خلق حاصل اید بی سنسن هم قاضی و مهماته کفایت
 اید بی سنسن یعنی قضای اوطار خلایق ایلین سنسن (من سردل خویش
 بنوکی گویم * چون عالم اسرار خفیات تویی * محصول بیت * بن کندی کوکاک
 سرینی سکاچن سو یلرم چون سن اسرار خفیات عالمسن یعنی چونکه سن
 کیزی اسرار واقف و عالمسن بن سکا کوکاک اسرار بی عرض ایلیم زیر ترک ادب
 و تحصیل حاصلدر وله ایضا فی المثنویات (الای آهوی وحشی بجایی *
 مر ایاست بسیار آشنایی) الاحرف استفتاح آهوی وحشی بیانه بجایی یا شعر
 خطاب مر اینم دیگدر بانست سن و نامعنده آشنایه قیددر آشنایی یا حرف

مصدر * محصول بیت ای وحشی آهوقنده سن که بنم سنکه آشنالغ جوقدر
 جانانته خطاب ایدوب بیورر (دوتنارود و سرکردان دو یکس) دودام در کین
 از پیش و از پس (تنهارو وصف ترکیبیدر رویدندن ایکی تنهارو بی معناسته
 دودام بر بی حیوانانده مستعملدر) محصول بیت (سنکه ایکی تنهارو بی
 ایکی سرکردان ایکی یکس دودام بوصوفه در اوکدن و آرددن) بیانا حال
 یکدیگر بدانیم (مراد هم بچویم ارتوانیم * محصول بیت * آهوی وحشی به
 خطاب ایدوب بیورر کل که بری بریزل حال بیله بری بریزل مراد بی
 ایسته به لم قادر اولور سن یعنی بری بریزل مراد بی حاصل ایده لم قادر اولور سن
 (که بی بینم که این دشت مشوش) چرا گاهی ندارد خرم و خوش (که بیت سابقه
 حرف تعلیلدر می بینم شدیدی حاده کوررم که حرف بیان دشت مشوش
 بیاینه مشوش پریشان و ناهموار دیکدر چرا گاه اولتق و یا حرف وحدت
 * محصول بیت * ای آهوی وحشی کل که کوررم که بودشت مشوش
 دیدیکان دینانک خرم و خوش بر چرا گاهی یوقدر یعنی دنیا آسوده حال اوله جق
 مقام دکادر (که خوانند شد بکوییدای رفیقان * رفیق بی کسان
 یار غریبان * که ایدر یکم معناسته خواهد شد اولیسر در دیکدر فاعلی
 رفیقدر بی کسانه اضافت اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر یار غریبانده
 بویه در و تعدد خبر قبیلندیدر * محصول بیت) ای رفیق لرسو بلیک که یکساره
 رفیق یعنی یولداش و غریبه یار یعنی مصاحب کیم اولیسر در یعنی یکساری
 و غریبه یاری کیم تفقد ایدر (مکر خضر مبارک بی در اید * زمین همتش کاری
 بر اید * خضر مبارک بی بیاینه در مبارک بی وصف ترکیبیدر مبارک ایزلی
 دیکدر بمن همت لامیددر و شین خضره راجعدر کاری یا حرف وحدت
 و یا تکبیر بر اید حاصل اوله * محصول بیت * یکساره کسه رفیق و یار اولر مکر
 مبارک ایزلی خضر کله که بمن همتندن بر کار حاصل اوله یعنی مذکور صحرای
 مشوش مکر خضر ل یولداش غلیله قطع اوله والا غریبه آنده ازار (مکر وقت
 عطا پروردن آمد * که فام لا تذرنی فردا آمد * مکر بونده کانه معناسته در وقت
 عطا پروردن لامیه در عطا پروردن مقدم مفعولیدر که حرف تعلیل و یا حرف
 بیان فام مبتدا و ما بعدی خبری لا تذرنی لا تذرنی فعل نهی مفرد مخاطبدر و نون
 حرف وقایه و یا خبر متکلم و حده یعنی ضمیر منصوب متصل فردا منفرد معناسته
 حالدر ضمیر متکلمدن * محصول بیت * کو یا که عطا و وفاتر به ایده جگ وقت
 کادی که بنم فام لا تذرنی فردا آیت کریمه سی کادی آیت کریمه بنم معنای بی
 یکنوز و مدد دیکدر پس دلالت ایدر که الله تعالی اکابر یار و یاور کونددر جکدر

(بوقی رهروی در سرزمینی * بلطفش گفت و ندره نشینی * بوقی
 یا حرف ظرف و یا حرف وحدت رهروی یا حرف وحدت سرزمین سرحد دیکدر
 و یا حرف وحدت بلطفش شین ضمیر رهروه راجعدر زرنند گفت فعلنک فاعلی
 و مفعول قولی بوندنصکره کان یتدره نشین وصف ترکیبیدر و یا حرف
 وحدت اکثری دینجیلدره استعمال ایدر اما بونک کبی برلرده زرنند لا ابالیدن
 کانیدر * محصول بیت * بروقتده بر عاشق سالک بر سرحدده اکالطفله
 بر زرندره نشین سوال ایلدی و دیدی (که ای سالک چه در ایانه داری * بیادای
 بند کردانه داری * که حرف رابط مفعول قولدر ایانه و ایان طغار جغه در لر دای
 یا حرف وحدت بنه فعل امر مفرد مخاطب قود دیکدر ایانه دن مراد کوکلیدر
 و دانه دن مراد تخم معرفتدر که انک واسطه سیله خانی کشیدنه میل ایتدیرر که
 اندن دامله تعبیر ایدر * محصول بیت * زرندره نشین دیدیکه ای سالک عشق
 کوکلک طغار جغنده نک وار کل طوزاق قوا کردانه طوتارسک یعنی
 اگر مرمایه معرفتک و ارایسه اظهار ایلد خلق منتفع اولسون (جوابش
 داد و گفتادانه دارم * ولی سیرغ میباید شکارم * جوابش ده شین ضمیر زنده
 راجعدر و دادک فاعلی رهرو و او حرف عطف و گفتاداده معطوفدر دانه آخر
 بیتله مفعول قولدر (محصول بیت) زنده جواب و یردی و دیدیکه دانه معرفتم
 واردر و بی شکارم سیرغ کر کدر یعنی دانه معرفتله قایللر و مستعدلر شکارم
 اولتق کرک هر نابااله عرض معرفت ایلیم یعنی کوزنله اظهار معارف ایدوب
 کشیدیمه مابل و راغب ایازم مصراع ناینک معناسته سیرغدن مراد باری
 نعالیدر نشیدد طریقله دین نشیدیم ده خطا ایلش و مصراع ناینده دانه برینه دام
 یازان سباق کلامدن آگاه دکل ایش (بگفتا چون بدست آری نشانش *
 که از مای نشانست آشیانش * بگفتا قائل زرندره نشیند ز نشانش شین ضمیر
 سیرغ راجعدر که حرف تعلیل آشیانش ضمیریده سیرغ راجعدر * محصول
 بیت * زرندیدیکه نیجه اله کتور رسن نشان عنقایی که بردن بی نشاندز یعنی
 عنقا موجود الاسم معدوم الجسد رسن آتی نیجه اله کتور رسن (مده جامی
 و پای کل از دست * ولی غافل مباح از دهر بدست * محصول بیت * چونکه
 مذکور کبیدر یعنی چونکه عنقا نابدید در پس اکاطالب اولیوب جام می
 و پای کلی الذن و برمه حاصلی عیش و صفایه مقتدا اول اما دهر بدستندن ایمن
 اوله یعنی هر قدر که ذوق و عشرته مشغول اولور سن روز کارل غزار لغندن
 غافل اوله کز یاده بیر جدر که هیچ کسبه شفقت ایازیل که سنی بر کون ناکهانی
 قتل ایدر یعنی قتل ایدز (چوان سروسهی شد کاروانی * ز شاخ سرو میکن

ردشعی
 رد سروری

دیده بانی * سروسی بیایه شد کاروانی یا حرف نسبت شاخ سرو و لامیه دیده بان
 کوزی معنای نه در و یا حرف مصدر (محصول بیت) چونکه اول سروسی
 کاروانی اولدی * سرو و التدن و بداغندن کوز جیلک ایله یعنی بزینده مقامدن
 ناظر اول که نه جانیه کندی مصراع ثانینک معناسنی پوکسک بره جی قوب
 انک قد و مننه منتظر اول دین کافی کیدندن فرق ایلمش زشاخ سرو برینه
 چوشاخ سرو و یازوب معناسنی سرو و دانی * کبی کوز جیلک ایله دین اوجه
 دیده بانلق ایلمش (برفت و طبع خوش باشم حزن کرد * برادر برادر کی چنین
 کرد * خوش باش وصف تر کیدیدر خوش اولیجی معناسنه یعنی غم و غصه سز
 بکنیجی حاصلی ذوق و صفا ایله اولیجی دیمکدر * محصول بیت * جانان کندی
 و بنم خوش باش و بی غم و غصه طبعی حزن ایلمدی قدش قدش بقیه بویه
 ایلمشدر یعنی بی قویوب کندی (چنان بیرحم زد تیغ جدایی * که کوی
 خود نبودست آشنایی * تیغ جدایی بیایه یا حرف مصدر در * محصول بیت
 جانان سفره کتمکله جدالت قلبی رحمت شویله اوردی که کویا هرگز آشنالت
 اولمش یعنی بی هیچ اسرکدی کندی (تار من چه وزن آرد بدین ساز *
 که خورشید غنی شد کیسه برداز * محصول بیت * بنم تار من نه وزن نه مقدار
 کنور بوطر زوطر بقیله زیرا خورشید غنی کیسه برداز اولدی یعنی جانان
 بولنه بنم تار من بوجهله نه اعتباری وار که غنی خورشید کیسه سنی تهی
 ایلمدی تار ایله ایده حاصلی خورشید بوقدر سیم وزره مالک ایکن جانانه تار
 ایدرک دو کندی پس بنم تار من نه مقداری وار که دو کیمه کیسه برداز کیسه
 بوشالیدی معناسنه در پرداختن و بردازیدن بر نسنه بی بوشالغفه دیرل (لب
 سر چشمه و یک طرف جوی * غم اشکی و با خود گفت و کوی * یا حرف
 وحدت * محصول بیت * چونکه جانان سفره کندی صبره ایسه چاره بوق
 امدی سکا بر سکا باشی کاری و بر ابرماق طرفی و کوز باشی نمی و کندکله
 گفت و کوز یعنی فراق جانانده بونله اکمل کرل (بیاد رفتکان و دوستداران
 موافق کرد با بر بهاران * بیاد رفتکان یا حرف صله و اضافت لامیه در
 دوستدار و صفت تر کیدیدر محب معناسنه کرد فعل امر مفرد مخاطب اول
 دیمکدر فعل متعاری کرد کور کافی عجمینک فتحیله اولور معناسنه
 محصول بیت * سفره کیدندر یاده و دوستدارل شوقنه موافق اول بهارل
 بلودیه یعنی چوق کران و نالان اول بهارل بلودی * کبی (چونالان آیدت
 آب روان پیش * مدد بخشش ز آب دیده خویش * محصول بیت * چونکه
 آب روان او که نالان کاه یعنی چغلا بی که کندی آب دیده کدن اکاسد بغله

رد شعی

و دمنوری

یعنی

یعنی کوز کدن ابرماق کبی یا شلراقت که آب روانه مدد اوله (نکردن همدم
 دیرین مدارا * مسلمانان مسلمانان خدارا * محصول بیت * اول همدم
 دیرین و اول یار قدیم مدارا ایلمدی ای مسلمانلر ای مسلمانلر الله ایچون بکا
 درمان ایلمک (مر ابدکشت اب فرقت از سر * بدین عالم مدارا نیست در خور
 محصول بیت * ای مسلمانلر آب فرقت باشمندن آشدی بو حالده بکا مدارا
 لایق دکلدر یعنی فرقت بکا کمال مرتبه تأثیر ایلمدی شمدنکر و مدارا به بحال
 فالمدی (مکر خضر مبارک بی تواند * که این تنها بدان تهماساند * تنها ایکی
 یرده یله بالکزدیمکدر * محصول بیت * مکر مبارک ابرلی خضر قادر در که
 بویالکزی اول یالکزه ایرشدره یعنی وصال مزه سبب اوله (جرا با بخت خود
 چندین ستیزم * چرا از طالع خود میگریزم * محصول بیت * نیچون
 کندی طالعمله بوقدر عنادلشم یا نیچون کندی طالعمدن بجام یعنی مقدر
 اولان احوال دن نیچون اعراض ایدم (هم اکنون راه گوی دوست کیرم *
 اگر میرم هم اندر یاه میرم * محصول بیت * شمدی همان دوستک محله سی
 بولین طوتارم یعنی اول جانیه کیدرم اگر اولور سم یارک محله سی بولنده اوله بم
 (غریبانی که حال من بیستند * زمانی بر سر خاک نشینند * محصول بیت *
 شول غریب که بنم عالم کورلر بر زمان قیرم اوچنده او نورلر یعنی بن شمدلک
 باجی اوچنده خدا ایچون بر نسنه او قوبلر (غریب یا ز غریبان یاد دارند * که
 ایشان یکدکر و یاد کارند * محصول بیت * غریب یلری غریب لار کارلر زیرا
 بونلر بری برینک یاد کاریدر یاد کارا کجی واکدر بی معناسنه در زبر یاد اکقدر
 و کارادات فاعلدر یاد جی دیمکدر (خدا یا چاره بیچار کافی * مر او جز مرا چاره
 تودانی (محصول بیت) یا رب سن بیچاره لره چاره سن بکا و بندن غیری به چاره بی
 سن یلور سن حاصلی بزم و بزم کیمینک در مانی سندنلر (چنان کز شب براری
 روز روشن * ازین آیده براری شادی من * محصول بیت * انجیلین که کجه دن
 روز روشنی چیقار رسن بوعصه دن بنم شاد لغمی چیقار رسن یعنی اکافادر
 اولدیغل کبی بو که قادر سن (زهجراتش بسی دارم شکایت * نمی کجیدر دنیا
 این حکایت * محصول بیت * جانان هجراتش شکایت چوقدر بو حکایت
 بو مقامه صغمز یعنی بود فتره صغمز * تو گوهرین و از خرمهره بکدر * ز طریزی
 کمان نکردد شهر بکدر (محصول بیت) خطاب عام طریقله بیور رسن کوهزی
 کوراشک بو تیغندن کیم بر طریز و بر طریق که مشهور و آیه اکا و غرامه
 اندن کیم یلکه اکا و غرامه (چون ماهی کلک آرم بخر بر * توازون و قلم
 میپر س تفسیر * نون لغت عربیده بالغه دیرل * محصول بیت * چونکه بن قلم

اولان چشید دیدی که بر آریه دانه سینه دگر بویایی قبولی سرای یعنی دنیا *
 سیاساتی آن جام چون سلسبیل * که دل را به فردوس باشد دلیل * محصول
 بیت * کل ای ساقی اول سلسبیل کی اولان جامی که گو که چننه دلیل اولور
 (بمن ده که طنبور خوش گفت وئی * که یک جرعه می به زدیهم کی * محصول
 بیت * اول جامی بکاویر که طنبور وونی کوزل دیدیلر که بر جرعه می کی پادشاهل
 تاجندن بکدر یعنی سلطنت کیدن بکدر * سیاساتی آن بکرمستور مست *
 که اندر خرابات دارد نشست * محصول بیت * کل ای ساقی اول بکرمستور
 مستی که خرابات در نشستی یعنی قراری * بمن ده که بدنام خواهم شدن *
 خراب می و جام خواهم شدن * محصول بیت * اول بکرمستوری بکاویر که
 بدنام اولیسرم می و جامن خرابی اولیسرم * سیاساتی آن آب اندیشه سوز *
 که کر شیر نوشد شود پیشه سوز * محصول بیت * کل ای ساقی اول فکر یا قبی
 آبی که اگر ارسلان ایچر سه میشه بی یا قبی اولور یعنی شوقندن میشه به آتش اور
 بده تا شوم بر فلک شیر کیر * بهم بر زم دامن کرل بیر * شیر کیر وصف ترکیبیدر
 به ادر معناسنه * محصول بیت * ای ساقی اول آب اندیشه سوزی بکاویر تا فلک
 به ادر کیدم بویر قوردل طوزاغنی قرش مورش ایده هم یعنی افلاک و روحی
 بری برینه اور هم مصراع اولک معناسنی ویر تا ارسلان طوتی فلک اوزره کیدم
 دین ظاهر در که فلکی شیر کیر مضاف ایدوب مصراع می ناموزون ایدر
 و مصراعن تحقیقنده فلک شیر کیر اولسی اسد بر جی اولسی اعتباریله در دین
 قول اولنی تحقیق ایلشدن * سیاساتی آن می که حور بهشت * عبیر ملائک
 درومی سرشت * محصول بیت * کل ای ساقی اول می که بخت حوری عبیر
 ملائکی انده یوغوردی یعنی ملکارل خوش قوقوسنی اول منیه تربیه ایلدی
 (بده تا بخوری بر آتش هم * دماغ خرد تا ابد خوش کنم * محصول بیت) اول
 باده بی ویر که تا آتش اوزره بخور قویم عقل دماغنی ایده دل خوش ایدم یعنی
 دماغ عقلی مؤید معطر ایده هم * سیاساتی آن می که عکسش ز جام * به کینسرو
 وجم فرستد سیام * محصول بیت * کل ای ساقی اول میکه جامدن انک
 عکسی کینسروه وجه خبر کوندردر (بده تا بگویم با او ازنی * که چشید کی
 بود و کاوس کی * محصول بیت * اول باده بی ویر که ارازیله سوبلیه میکه چشید
 بجن ایدی و کاوس بجن (دم از سیر این دیر برینه زن * صلابی پشاهان پیشینه
 زن * محصول بیت * ای ساقی بود بر دیرینه نک سیرندن سوبلیه اولکی
 پادشاهلره صلابی یعنی انلر کدی کندنی بزدنی انلرل آردنجه البته کیدرز
 (سیاساتی آن می که شاه می دهد * بمای اول کو اشی دهد * محصول بیت *
 کل

کل ای ساقی اول میکه شاهلق ویررانک با کاسکده کوکل کو اهلوق ویرریعی
 طائفلق (بمن ده که سلطان دل بوده ام) کنون دورم ازوی که آلوده ام (محصول بیت
 بکاویر که کوکل سلطانی اولشم اما شمدی کوکلدن ایراغم زیر ادنیاتلو بیلله ملوئم
 (میم ده مکر کردم از عیب پالک * شوم ایمن از فکرت هولناک * محصول بیت *
 ای ساقی بکامی ویرا وله که مذ کورتلو بیدن پالک اولم و فکر هولناکدن امین اولم
 یعنی تلو بیدن حاصل اولان عیبدن پالک اولوب قورقنج فکرتدن قورنیم (شرابم
 ده وروی دولت بین * خرابم کن وکنج حکمت بین * محصول بیت * ای ساقی
 بکاشراب ویرود دولت یوزنی کور یعنی دولته واصل اول بی باده الله خراب ایل وکنج
 حکمتی سیرایله زیرا کنج خرابه ده اولور یعنی بن خراب اولنجه کنج حکمت
 ظاهر ایدر (چوشد باغ روحانیان مسکنم * درینجا راخته بندتم * محصول
 بیت * چونکه مسکنم باغ روحانیان اولدی یعنی عالم ملکوت اولدی بوعالم
 کون و فسادده نیچون تن تخته بندی هم یعنی نیچون قید بدنه مقیدم (من آنم که
 چون جام کیرم بدست * بیستم در آن آینه هر چه هست * محصول بیت *
 بن اول کسه میکه چونکه جام باده بی اله آلم اول آینه ده هر نه که عالمده وار ایسه
 کورورم زیرا کیتی نمادر (بمستی در پارسایی زخم * دم خسروی در کدایی
 زخم * بمستی با حرف مصاحبت ویا حرف طرف در پارسایی اضافت لامیه
 ویا حرف مصدر زخم فعل مضارع متکلم وحده اورام یعنی قائم دم خسروی
 بیانه ویا حرف نسبت ویا حرف مصدر کدایی یا حرف مصدر * محصول بیت *
 مستلکده پارسالتق قبوسنی قاقرم کدالقه پادشاهلق سوزنی سوبلرم یعنی
 اله جام آنچه بویله ایلرم) که حافظ چومستانه سازد سرود * ز رخس
 دهد رود زهره درود * بوی بیت بیت سابقه مقام تعلیلده واقعدر که حرف
 تعلیل سرود ایدر درود بونده ساز معناسنه درود درود تحیت و استلکدر بونده
 مراد تحسیندر * محصول بیت * که حافظ چونکه مستانه ایرید ایلر فلک کدن
 زهره نک سازی اکا تحسین ویرریعی آفرین دیر حاصلی چونکه حافظ مستانه
 خواننده لک ایلیه زهره پسند ایدوب اکا تحسین ایدر (سیاساتی از یوفایی
 عمر * بترس وزی کن کدایی عمر * محصول بیت * کل ای ساقی عمر
 وفاسر لغندن قورق وشر ایدن عمر ذبلنجیلکن ایل یعنی شراب ایچوب ایدن
 تازه عمر تحصیل ایلر شراب عشق جان قنار (که می عمر رای بیفزایدت *
 دری هر دم از غیب بکشا بدت) که حرف تعلیل را ادات مفعول می حرف تا کید
 بیفزاید فعل مضارع مفرد غائب آرزد بکدر تا ضمیر خطاب معناده عمره
 مقیددر عمرت راد بکدر دری یا حرف وحدت * محصول بیت * میدن عمر

کدالغنی الیه ز برای عمری زیاده ایلر هر دم سکا غیبیدن بر قیو اچار حاصلی میدان
 تازه عمر تحصیل اولنور و تازه تازه فیض حاصل اولور (سیاساتی از می بنه
 مجلسی * که دیساندارد و فابا کسی * محصول بیت * کل ای ساقی میدان
 بر مجلس قوی یعنی بر بزم قوروزیرا دیسانک کسبیه و فاسی یوقدر یعنی کسبیه
 باقی دکلدر پس یوب ایچمک کرک (حباب میت دادا زین نکته یاد * که چون
 برد بادا فسر کی قباد * حباب می لامیه و تانی ضمیر معناده یاده مقید در که
 حرف بیان چون و اواصلید ایله کیف معنانه در افسر کی قباد لامیه کی قباد
 بر بادا هلاک اسمیدر * محصول بیت * شرابک حبابی سکا بونک کته دن
 یاد و بردی یعنی سکا بونکته بی ا کدردی که بادا فسر کی قبادی نیجه ایلندی یعنی
 کی قبادک تاج و تختی نیجه فنا اولوب ایله واردی حاصلی حباب که تاجه بکزر
 و آتی بل کوزر عاقبت بل آتی فتابه و بر رسته که تخت سلیمانی و افسر کی قبادی
 فتابه و بردی (سیاساتی از می طلب کام دل * که بی می ندیدم من آرام دل
 محصول بیت) کل ای ساقی کوکل مرادی میدان طلب ایله زرامیسز آرام دل
 کوردم یعنی صفای قلب و آرام خاطر شرابله در پس ایچمک کرک (کرار وصل
 جان تن صبری کته * دل از می تواند که دوری کند * محصول بیت *
 اگر چانه واصل اولمکدن تن صبورلی ایدر سه یعنی تن جانسز صبر ایدر سه کوکل
 شرابدن ابراقلی ایلکه که قادر اولور یعنی ایکی حال یله حیزامکانه دکل (سیا
 ساقی این جام پر کن زمی * که کویم ترا حال کسری وکی * محصول بیت * کل
 ای ساقی بوجای میدان بر ایله که سکا حال کسری وکی سوبلیه بم یعنی سنی
 انلرک جالندن آگاه ایده بم (سیاساتی این چه باشی زدهر * بر آست کت خون
 بر زدهر بقیه) کت که ایله نای ضمیردن مر کبدر کافده فتحه و کسره جازدر
 * محصول بیت * ای ساقی کل دهر دن نیچون امین اولور سن زبرادر اول
 هوا وزره در که فانی که فخرله دوه که پس اندن امین اولمق کرک (سیاساتی باما مکن
 مرکشی * که از خاکی آخونه از آتشی * یا لر ضمیر خطابدر * محصول بیت * کل
 ای ساقی بزمه عناد و مرکشلا ایله زرا خا کدنسن آتشدن دکاسن شیطان
 کبی * قسح پر کن از می که می خوش بود * خصوصا که صافی و بی غش بود *
 محصول بیت * میدان قدحی بر ایله که می خوشدر خصوصا که صافی و بی غش
 اوله یعنی می مطلقا خوشدر و علی الخصوص که صافی و خالص اوله (سیاساتی
 ان راج ریحان نسیم * بن ده که ندر زبانه نسیم * محصول بیت * ای ساقی
 کل اول ریحان نسیم و بی راجی بکا و بر نه التون فانی که کوش یعنی مست اولوب
 زروسی بذل ایده بم معراج نایانک معنانه بکا و بر نه اول شراب نه زره دن

ردش می
 ردش می

سبیه بکزر دین معنایی اوجه بکزره عمن ماند بونده مانستن دن اولمق زیاده
 روشن در دین معنای بی روشنی بیلز ایش (سیاساتی آن باده لعل صاف * بده
 تا کی از شید و تزویر لاف * شید مکر و حیله معنانه در * محصول بیت * کل
 ای ساقی اول لعل کبی قرمزی صافی شرابی بکا و بر نیجه یه دل مکر و حیله
 و تزویر و لافدن یعنی نیجه بر تزویر لاف اوررسن (تسبیح و خرقه ملولم تمام *
 بی رهن کن هر دورا و السلام * محصول بیت * تسبیح و خرقه دن تمام ملولم
 ایکی سنی یله شرابه رهن الله و السلام (سیاساتی از کنج دیر مغمان * مشودور
 کای نجاست کنج روان * محصول بیت * کل ای ساقی دیر مغمان بوجفندن
 دورا ومله که کنج روان بونده در یعنی کنج دیر مغمانه ملازمت ایله که کنج روانه
 مالک اوله سن (ورت کس بگوید مر و سوی دیر * جرابش چه کوی بکوشب
 بخیر * ورت واکرت تقدیرنده در * محصول بیت * واکر سکا که دیر جابنه
 کته دیر سه کاجواب نه دیر سن دی که شب بخیر یعنی کیجه ک خیره اولسون
 دیکدر بو عبارت مقام و داعره مستعملدر یعنی بویه دینه و داع ایدوب
 مکالمه ایله (سیاساتی آن ارغوانی مدح * دل زو طرب یاد و جان فرح) قدحه
 ارغوانی دیدیکی ایچنده قرمزی شراب اولمق اعتبار ایله در که حرف رابطه صفت
 * محصول بیت * کل ای ساقی اول ارغوانی قدحی که کوکل آندن طرب و شنگ
 بولور و جان فرح و شادلق (بن ده که از غم خلاصم دهد * نشان ره بزم خاصم
 دهد * محصول بیت * اول ارغوانی قدحی بکا و بر که غم ن بکا خلاص و بره یعنی
 بی غصه دن قورتره بکا خاص بزمک بولنه نشان و بره یعنی مجلس خاصه
 قول و زلیه * سیاساتی آن می که جانپرورست * دل خستد راهمچو جان
 در خورست * در خور لایق معنانه در (محصول بیت) کل ای ساقی اول می که
 جان بسلیجیدر یعنی جان جان قنار و خسته که کله جان کبی لایق در (بده که زجهان
 خیمه بیرون زیم * سر ابرده بالای کردون زیم) خیمه تقدیری خیمه تدر یعنی خیمه
 وجود سر ابرده دنده مراد بودر (محصول بیت) اول جانپرور می بکا و بر که خیمه
 وجود می بوجهانندن طشره قورام یعنی مستانه اولوب بر او ز که عالمه و آرام
 سر ابرده وجودی فلک اوزره قورایم حاصلی عالم بالا به عروج ایده بم (سیاساتی
 آن جام چون مهر و ماه * بده تازیم بر فلک بارگاه * محصول بیت * ای ساقی کل
 اول مهر و ماه کبی جایی بکا و بر تبارگاه فلک اوزره قورایم یعنی انک شوقیه
 فلسکه عروج ایده بم * سیاساتی از یاد های کهن * بیجام بیابی مر است کن *
 محصول بیت * کل ای ساقی اسکی باده لردن بی جام بیایله مست ایله یعنی مکرر
 قدحله سر خوش ایله حاصلی بری بری آرد نیجه قدح ایچور مکه بی لایعقل ایله

(چو مست کنی از می بیغشت * بمستی بگویم سرود خوش * بیغش برکستر
صافی وخالص معناسنه در بمستی یا حرف مصاحبت و یا حرف طرف سرود
ایر معناسنه در * محصول بیت * چونکه صافی شراب کردن بی مست ابله سن
سر خوشلقده و یا سر خوشلقه سبک بر خوش ایرا بر لب حاصلی مکافول و غزل
او قویایم (بیاساقی اکنون که شد چون بهشت * ز روی تو این بزم غنبر سرشت
محصول بیت * کل ای ساقی شمدی که جنت کی اولدی سنک رویدن بزم غنبر
سرشت یعنی بزم غنبر خلقتی مجلس سنک روید صفاسندن جنت کی اولدی
(خدا الحام لا تخش فیه الجناح * که در باغ جنت بود می مباح) خدا خدایک نمی
و ذالک سکونیه فعل امر مفرد مخاطبه طایدر الجام لفظا منصوب و مفعولی لا تخش
فعل نمی مفرد مخاطبه قورقه دیم که در فیه جادع المجرور اعرابدن محلا
منصوب و مفعول به غیر صریحیدر لا تخش نک الجناح نزع خافضه منصوب
مفعول صریحیدر لا تخش نک نهایی وزن و قافیه ضرورتی چون آخری ساکن
او قنور جناح که معناسنه در که حرف تعلیل مباح بونده حلال معناسنه در
محصول بیت * جامی الکه آل قورقه انده کا شدن یعنی بزم جنت کی بزمزده
باده نوش ایلک مباحدر زیر باغ جنتده می مباحدر یعنی جنتده ایچکن شراب
حلالدر (بیاساقی از می ندارم کز بر * بیک جام باقی مرادست کبر * کز بر
کاف بحمینک نمی وزای معجزه نک کسر یله عریده بدم معناسنه در یعنی
ضروری نا داخل اولغله نا کز بر اولور عریده لایدم معناسنه بو لفظک معناسنی
تمام کاستانک چو جنتک آوری بیتنک رساله سنده تحقیق ایلشز انده نظر اولنه
* محصول بیت * کل ای ساقی که میدن بدم بو قدر یعنی بکامی لازمدر پس
بر جام می باقیله بنم الم طوت یعنی بر قدح میله بکامعین اول * که از دور کردن
بیجان آدم * روان سوی دیرمغان آدم * محصول بیت * ای ساقی بر قدح
باده ایله دستگیرم اول زیرادور کردن جانده کلام یعنی جاندن بیزار اولدم پس
فوری دیرمغان جاننده کلامکه مست اولوب جوردر و ز کردنی طوقیه می
بیاساقی ان باده ذوقبخش (بده نانشیم بر پشت رخس) باده ذوقبخش بیانه
ذوقبخش وصف ترکیدر بخشیدن ذوق بغشلی معناسنه پشت رخس
لامیه رخس رسم زال آتلزندن یرینک اسمیدر * محصول بیت * کل ای
ساقی اول ذوقبخش باده بی ویرنا رخس آرقه سنه او تورالم یعنی باده ایچوب
سوار اولم حاصلی رخس باده به سوار اولم (تمن صفت رو میدن کنیم
بکام دل آهنگ جولان کنیم * تمن رسم زالک اسمیدر بعضار دیدیلر که
رستم اندیسی اوغلنک اسمیدر والعلم عند الله * محصول بیت * رخس

نبوب میدانه توجه ایده لم کوکل مراد نجه جولانه قصد ایده لم یعنی رخس
باده به سوار اولوب عزم میدان ایده لم (بیاساقی ان جام یاقوت وش که بردل
کشاید در وقت خوش * جام یاقوت وش بیانه در وقت خوش بوده بیانه در
* محصول بیت * کل ای ساقی اول یاقوت کبی اولان قرصی شرابک جامنی
انجیلین جام باده که کوکله خوش وقت قبولی آچار یعنی دله باب سرور و جهور
فتح ایدر (بده تاخردر اقلم در کشم * زمستی بعالم علم در کشم * محصول بیت
اول یاقوت وش جامی بکا بر تا کیم عقله قلم چکه می یعنی عقلا دقتزندن آتی
طرح ایدوب انراج ایده می مستلک سیبیله عالمه علم چکوب مشهور اوله می یعنی
مستلکله داستان اوله می (ز جام دما دم دی دم ز نیم * ز می آب برانش
غم ز نیم * جام دما دمدم مراد بیانی جامدرد می یا حرف وحدت بر ساعت
دیم که در دم نفس بونده مراد نکلمدر آتش غم بیانه * محصول بیت *
یاقوت وش جامی ویر که جام دما دمدم بر نفس تنفس اورالم یعنی بر ساعت
جامدن مصاحبت ایده لم میدن آتش غم اوزره آب اورالم یعنی غم آتشنه میدن
صوسیدلم (که امر و زیبا کد کرمی خوریم * چو فرصت نباشد کرمی خوریم
* محصول بیت * کل ای ساقی که بوکون بری بریزله می ایچلم چونکه بوکون
فرصت اولیه می ایچمکه دخی بجن ایچلم یعنی وقتی بوکوندر همه ان ایچمک کرک
(که آنان که بزم طرب ساختند (ببزم طرب هم برداختند) محصول بیت) زیرا
انلر که شنگل مجلسنی دوزدیلر هم بزم طربله قانع اولدیلر یعنی دنیا ذوقنه مقید
اولدیلر (ازین دامکه دیو لایخ مغالک * بر قند و بردند حسرت بجاله دیو لایخ
دیولک دیمکدر لایخ مبالغه ایچوندر * محصول بیت * بودیولک چقوری
طوزا غندن یعنی دیادن کندیلر و طبر اغه حسرت ایلندیلر یعنی حسرت ایل
اولدیلر (برین تخت پیروزه پیروز کیمست * برین کاخ ده روزه پیروز کیمست
پیروزه و پیروزه برکول کوه در که فلکی کاتشیه ایلر زده روزه اون کونلک
دیمکدر های رسمی بونک کبی برلر زده نیت و تخصیص افاده ایدر * محصول
بیت * بو تخت پیروزه ده مرادینه ظفر یولاش کیمدر یعنی بو عالمده مرادینه کیم
واصل اولدی بوان کونلک کوشکده سعادت و پیروز کیمدر یعنی دنیا اونده
پیروز و پیروزه مند کیم اولمشدر استقامت انکار ایدر پیروز کونی کوندنیک
اولنه دیرلر (دیرغا جوانی که بر باد رفت * خنک آن که بادانش و داد رفت
مصرع ثانی بوستاندن تضمیندر * محصول بیت * حیف که جوانلق یله
کندی سعادتلی اول که علم وعدله کندی خنک سعادتلی معناسنه در
(بده ساقی ان می نه نادم ز نیم * قدم بر سر هر دو عالم ز نیم * محصول بیت *

ای ساقی اول می و بر که نفس اورنجه یعنی برایچم ایچجه ایکی عالم
 اوزره قدم اوزر اوزر یعنی ایکی عالمه پشت و پا اوروب حاصلی اندن کجوب انی
 ترک ایدلم (سبک باش ورطل کرانم بده * و کرفاش نتوان نهانم بده * محصول
 یت * تیز اول بکار طل کمران و بر یعنی بر بطنان باده آلود قدی باده ایله
 و پروا کر اشکاره قادر دکل ایسک کیزی و بر سبک بونک کبی بر رده تیز
 معناسنه در) کسی کوزدی کوس بر پشت ییل * زدنش بنا کام
 کوس رحیل * هند پادشاهلری و سلطان محمود غزنوی طبخانه لری
 فیل اوزره یوکا دوب چالاردی * محصول یت * شول که که کوی فیل
 ارقه می اوزره چالاردی بالضروری اکا کوس رحیل چالایر یعنی آخرته
 کوس چن کوسنی چالایر یعنی اولدی کندی (باشیر صبح از طبقه های نور
 بکوش ایدم هر دم از لفظ حور * باشیر صبح اضافی بیایه در باشیر صبحدن
 مراد طلق اقلیدر * محصول یت * نور طبقه لردن طلق اقلیدر هر دم قولغمه
 حور لفظی کوز یعنی صباح وقتنده الهام ربانی و هاتف غیبی آرازی قولغمه
 کاور) که ای خوش نوا مرغ شیرین نفس * بچنبان پروبال و بشکس نفس *
 لفظ حور دن کن بویتک مضموندر * محصول یت * که ای خوش نغمه لی
 شیرین نفس مرغ پروبال کی دیرت و قفسی کسر ایله یعنی وجود و غرور
 قفسی کسر ایدوب جانب مولایه متوجه اول (برایوان شش طاق اخضر
 نشین) بمنزله جان نشین نشین) ایوان شش طاق اخضر بیایه لردن نسخه رده
 شش موجود در اما قیاس هفت اولق ایدی زیر افلاک اهل شرع قوی اوزره
 یدیرالتی دکلدر بمنزله جان نشین باخرف ظرف و اضافت بیایه در
 جان نشین وصف ترکیبی اقسامند در جان او تورانی دیمکدر زیرانشین
 او تورانی بره دیرلر * محصول یت * مرغ شیرین نفس خطاب سورر که
 نفس تی کسر ایدوب الی کرلی بشل کوشن اوزره او تور جان او تورانی منزله رده
 او تور یعنی مقام ارواح مه داده قرار ایله (که فیروز روزی منوچهر چهر *
 شنیدی که در عهد بوز چهر) که حرف تعلیل و یا حرف بیان فیروز روزی منادی
 حرف ندا محذوف در ای رزق ظفر لی یعنی رزق ظفر بولاش منوچهر چهر
 وصف ترکیبی اقسامند در منوچهر صورتی دیمکدر منوچهر بر مشهور
 محبوب اکامیدر و بوز چهر نوسروان و زراعت مدن برینک اسمیدر * محصول
 یت * که ای رزق ظفر بولاش منوچهر صورتی ایستد کی بوز چهر زمانده
 (نوشند بر جام نوشیروان * ازان پیش کرمانیابی نشان * محصول یت *
 بوز چهر زمانده نوشیروان که قدحنه یازد یلریازیلن بوندن مکره کلندر یعنی

ازان پیش آمدن اول که بزدن نشان بولمزن یعنی بر اولمزدن اول
 (زمانه بنواین بند و آموز کار * یکی نکته از گردش روز کار * محصول یت *
 بونصیحتی بزدن ایست وایش او کرن یعنی بونصیحتله منتصع اول و گردش
 روز کاردن برایش و بر نکته او کرن نکته سیوردینی کان یتدر) که این منزل در دو
 جای غمست * درین دامکه شادمانی کست * که حرف بیان این اسم اشارتدر
 دنیا به (محصول یت) که بودنیادرد و بلا منزلیدر و غم و غصه بریدر و بطور اقلیده
 و بومهلکه ده شادمانلق و سرور آردر یعنی کیبادر (بدین شادمانیم کردرد و غم
 نداریم غم کرداریم هم * محصول یت * بونکله شادمانز که در دو غم غمز
 بوقدر اگر هیچ نسنه منو غیسه یعنی هیچ اسباب دنیادن نسنه منو غیسه ده
 غم دن غمز بوقدر یعنی چکدیکمز المذن غم چکمز (کدامست جام جم
 وجم بکاست * سلیمان بکافرت و خاتم بکاست * محصول یت * جام جم
 قنغیسیدر و جم قنده در و سلیمان قنده کندی و خاتم قنده در عالمک عموم اوزره
 قناسن بیان ایدر یعنی بوعالم فایده کسه باقی دکل * که میداند از فیلسوفان حی
 که جشیدکی بود و کاس کی * فیلسوف زیر حکیمه دیرلر * محصول یت
 حی فیلسوفلردن کیم یلور که جشید چن ایدی و کاس چن یعنی زمان قدیمه
 واقع اولان احوال دن کسه خبر دار دکل (چوسوی عدم گم بر داشتند
 درین بقعه جز نام نکذاشتند * محصول یت * چونکه عدم جانبیه آدم
 قالدر دیر یعنی آخرته کتدیلر بوعالم بقعه بنده آددن غیری نسنه قوم دیر یعنی
 اولد کدنصکره آدیدر آکیلان انجی * چه بندی دل اندر سینی سرای
 که چون بگذری باز نای بجای * اندر ادات صله سنج ایکی قبولی او و فنا قبول
 ایدر نسنه و خرابه مشرف و یا حرف نسبت * محصول یت * نه کوکل بغلرسن
 بوسنجی سرایه یعنی دنیا به نه تعلق ایدرسن زیر بوندن که بر کره کتدک بردخی
 بریکه کلرسن که خطام دنیا به کوکل بغلیه سن * در و بستن دل زد یوانکیست
 بدو آشنایی زیکانه کیست * محصول یت * دنیا به کوکل بغلی دیوانه لیکدندر
 نوکا آشنالی بیکانه لیکدندر یعنی دنیا به تعلق ایدن خدادن بیکانه دیوانه در
 (درین دارش در نیابی بکام * محل سرور و مقام مرام * محصول یت *
 بوالقی قبولی اوده یعنی الی جهت لی دنیا به مراد بکام محل سرور و مقام مرام
 بولمزن حاصلی مراد سوره جک مقام دنیا به بوقدر (بده ساقی آن آب آتش
 خواص * کران آب یام ز آتش خلاص * آب آتش خواص سیوردینی حراری
 غالب اولد یغیچوندر * محصول یت * اول آتش خاصه لی آبی و برای ساقی که
 اول آبدن جهنم و یا غصه آتشندن خلاص بولیم یعنی آبی ایچجه بکا غصه

طاری اولمز (که در آتش است این دل روشن * همانا که آبی بر آتش زخم * که حرف
تعلیل * محصول بیت * زیر این روشن کوکام آتشده در اوله که آتش
صوسیم حاصلی اوله که آب آتش خواصله آتش غم دلی سوسندرم (بده ساقی
آن آب یا قوت رنگ * که بردار رخ لعل و یا قوت رنگ * محصول بیت * ای ساقی
اول یا قوت رنگی آبی و برانجیلین آب که لعل و یا قوت رنگ بوزندن رنگی ایلندی
یعنی بونلرک رونق و بوزی صوبی آلدی (روان درده آن آب عین روان *
نه آب روان کافتاب روان * روان اول فوری معناسنه در یعنی تیز روان ثانی
روح انسانی معناسنه در روان ثالث جاری معناسنه در در دینی تیز و زیجی
دیکدر * محصول بیت * ای ساقی تیز و اول عین روح اولان آبی آب روان
دکل بلکه آفتاب روان (برین سقف نه پایه پنج طاق * توان زدینک جام می
چار طاق) سقف توان نه پایه طقوز قدمه لی طقوز قات فلکدن عبارتدر پنج برینه
چار کورسه اولی ایدیکه عناصره اشارت اولوردی جام می لاسید چار طاقدن
مراد کوشکدر * محصول بیت * بوطقوز قات بش کمری سققن اوزرنده بر قدح
میل کوشک یا بقی اولور یعنی بر قدح می نوش ایدن کوشکدره اولور آن پادشاه
اولور (که بر بام نه قبه بی ستون * توان شد کراز خود توان شد برون) بوبیت بیت
سابقه علتدر * محصول بیت * زیراد بر کسر طقوز قبه نک طامی اوزرنده
کتک اولورا کرکشی کنیدن کتک ممکن ایسه یعنی انا بیت و غروری ترک
ایدرسه افلا که عروج ابلکه قادر اولور حق تعالی نک عنایتله حاصلی عالی
مرتب بولور (تو که عاقلی خیزد یوانه شو * مر بر آب خود خاله میخانه شو *
محصول بیت * اگر سن عاقل ایسک قاتق و دیوانه اول کنیدی بوزل صوبین
دو که میخانه طیرانی اول یعنی مست اولوب خاله میخانه اول (مشوقید این
دیر خاکی مباد * که تا که دهد همچو خاکت بیاد * مباد مصراع ثانی به
مره و ندر * محصول بیت * بودیر خاکی به مقید اوله اولیه که سنی ناکهان
خاله کی باده و بره یعنی بود نیایه چوق مقید اوله که سنی باده و بره یعنی فناء ایلر
(بده ساقی آن خسروانی قدح * که دل را یفزاید و جان فرح * خسروانی
یا حرف نسبت پادشاهانه دیکدر * محصول بیت * ای ساقی اول پادشاهانه
قدحی و برانجیلین قدح که جان و ده فرح و بره یعنی جان و دلک فرح آنرر
(مراد از قدح باده سرمه نیست * و زین باده مقصود ما بخود نیست * باده
سرمه یدن مراد باده عشقدر * محصول بیت * قدح یدن مراد باده
عشقدر و باده یدن مراد باده بخود قدر یعنی عشق باده سندن مست اولقدر
(جوانی چو برق یمانی گذشت * چو باد صبا زنده کافی گذشت * جوانی

یا حرف مصدر برق یمانی بیانه یننه منسوب برق دیکدر یمانی ذکری قافیه
ضرورتیچوندر والا برقل اکا اضافتنه احتیاجی یوقدر * محصول بیت *
جوانلق برق یمانی کبی یکدی دیرلکده باد صبا کبی تیز یکدی یعنی حیات و عمر
باد صبا کبی تیز یکدی (بروز ترک این دارشش در بکوی) بیادست ازین مارنه سر
بستوی (محصول بیت) بوری بوالی قبولی اوی ترک ایله یعنی پوشش جهت دنیایی
ترک ایله کل بری الکی بوطه و زبانشی بیلاندن بوحاصلی طقوز فلسکی و بودنیای
دنی بی ترک ایله که راحت بوله سن (سرو زرد زین ره روان برفشان) و رازر هر وانی
روان برفشان (روان اول فوری یعنی تیز معناسنه در و ثانیسی یوریجی
معناسنه در و ثالثی روح انسانی معناسنه در * محصول بیت * باشکی و مالکی
بوعشق بولنده تیز بزل ایلوا کر هر رواندن ایسک یعنی اگر عاشق صادق قلردن
ایسک جانک شارا ایله زرا عشق بونی اقتضایلر (روان شور و ان سوی دار البقا
فنادان همه شی بغیر خدا * ایکنی روان جائزدر * که تا کیدایچون اوله
و جائزدر که هر بری بر غیر معنایه اوله * محصول بیت * تیز جل دار بقا جاننه
روان اول یعنی آخرت جاننه میل ایله جمیع اشیایی فناءیل خدادن غیری یعنی
باقی خدادر انجق غیر بیسی هب فایندر (بده ساقی آن کوه هر روح بخش
دوای دل ریش مجروح بخش * مصراع ثانیده بخش فعل امر مخاطبدر
* محصول بیت * ای ساقی اول روح بغشایی کوهری و بر مجروح دل ریشنه
دو بغشله یا خود دل ریش مجروحده دو بغشله (که دوران چو جام از کف جم
ر بود * اگر عالمی باشدش زان چه سود * که حرف تعلیل عالمی یا حرف تکبر
* محصول بیت * که دوران چونکه جامی جم الندن قایدی اگر عالم آنک
اولورسه اندن آگاه فائده یعنی بمل اعتباری جامله در جام کیدایچون چه
نه اعتباروار (بده ساقی آن آب افسرده را * بمی زنده ساز این دل مرده را
آب افسرده دن مراد شیشه در * محصول بیت * ای ساقی اول آب افسرده بی
و بر میله زنده ایله بودل مرده بی (که هر باره خشتی * که بر منظر نیست *
سر کف بیادی واسکندر نیست * محصول بیت * زیر اهر بر باره کرچه *
بر کوشکده در بر کف بادل و بر اسکندرک کله سیدر یعنی عالمده کسین کرچه
هب تراب اولان انسانک اعضا سیدر (بجز خون شاهان درین طشت نیست
بجز خالک خوبان درین دشت نیست * محصول بیت * بوطشت عالمده شاهلر
خونندن غیری نیست یوقدر و دخی بودشت عالمده محبوبلر خاکنندن غیری
برنسنه یوقدر (شفیدم * که شوریده می پرست * میخانه می گفت جامی
بدست بجز جامی بدست جله حالیه در * محصول بیت * ایشتدم که بر می پرست

شوریده میخانه ده قدح النده ایکن سوبادی مقول قول بوند نصکره
 کان پندری یعنی که کردون کردان که دون پرورست * از و شاد تر هر که
 نادا نترست * محصول بیت * که کردهون کردان که دون پروردر یعنی سفله نواز در
 آندن شاد بر لک نادان لک اولان کسه در یعنی دنیا ده اهل سرور اهل جهل اولان
 کسه درسته که نیجه کره مرور ایلمشدر (بده ساقی آن تلخ شیرین کوار
 که شیرین بود باده از دست یار * محصول بیت * ای ساقی اول کوزل هضم
 اولیجی آجی ویرزیر باده یار لک الندن شیر بندری یعنی یار لک الندن هر آجی طایلیدر
 که دارا که دارای آفاق بود * بد از ندر کی در جهان طاق بود * محصول بیت *
 که دارا که عالم پادشاهی ایدی حکومتده جهانده طاق ایدی یعنی پادشاهلقده
 بی مثال ایدی (بدست اجل این فلک در بود * که پنداری هر کردار اینجا بود
 * محصول بیت * اجل الیه بوفلک آتی فایده بکه صانورسن که هر کز بوعالمده
 اولمش یعنی کویا که بود دنیا به کلمشدر (بیاساقی از من برویش شاه
 بکوان سخن کای شه جم کلاه * محصول بیت * کل ای ساقی بندن کیت شاه
 فتنه بوسوزی سوبله و دیکه ای جم کلاهلی پادشاه (دل بی توان مسکین بجوی
 پس آن کامیام جهانین بجوی * محصول بیت * بینوا مسکین لک کوکافی
 اله کتوروب تسلای الیه اند نصکره جام جهانین استه یعنی اند نصکره جام
 جهانین الیه باده پیماول (غم این جهانرا کز نیست نفع * بجی میتوان کردن
 از خویش دفع * محصول بیت * بوجهانک غمتی که آندن هیچ نفع بوقدر
 اول غمی کشی کنیدن میله دفع ایملک اولور یعنی دفع غموم باده در (باقبال
 دارای دیهم و تخت * بهین میوه خسروانی درخت * بویست بیت سابقه
 با در باقبال با حرف طرف دارا به اضافی لامیه در دیهم اضافده بویدر
 دیهم تاجه دیر بر بهین بکر لک دیکدر میوه خسروانی لامیه * محصول بیت *
 میله غمی دفع ایملک اولور تاج و تخت صاحب اولان پادشاهک دولتمده که
 خسروانی درخت بکر لک میوه سیدر یعنی سلاطینک کز بده منی و مختاریدر
 (خدیوزمین پادشاه زمان * مه برج دولت شه کامران * خدیوخای
 معجه ناک و دالک کسر یله اولو پادشاهدر زمینه اضافت لامیه در مه برج دولت
 لامیه و بیایه در شه کامران بیایه * محصول بیت * مذ کور دارای تاج
 بر بوزنک سلطانی زمانک پادشاهیدر برج دولتک ماهی شه کامراندر
 (که تمکین اوزنک شاهی ازوست * تن آساقی مرغ و ماهی ازوست * تمکین
 قدرت اوزنکه اضافت لامیه و شاهی به بیایه تن آساقی یا حرف مصدر
 تن آساقی خدیوخای (محصول بیت) آساقی خدیوخای

منسوب تخت قدرت و قوی اندندر مرغ و ماهینک حضور و راحتی اندندر
 (فرغ دل و دیده مقبلان * ولی نعمت جله صاحبان * محصول بیت *
 مقبلانک دل و دیده سنک ضیای و نوریدر جله صاحبان لک ولی نعمتیدر
 حاصلی جمع اشیا اندن راضیدر * جهاندارودین پرور و دادگر * کز تخت کی
 کنت بازب و فر * جهاندارودین پرور و صف تر کیلدر جهان طویلی
 و دین بسلیجی دادگر عادل دیکدر کز که حرف رابط صفت تخت کی لامیه در
 زیب زینت و فر رونقیدر * محصول بیت * مذ کور خدیو جهاندارودین پرور
 و دادگر در که آندن تخت کی زیب و زینت صاحبی اولدی (چه گویم دهم شرح
 آثار او * که عقلست حیران در اطوار او * محصول بیت * نه سوبلیم که انک
 اناری شرحی دیم یعنی حقیقیله انی مدح و ثنا ایلمکه قادر دکلم زیر عقل
 حیراندر انک اطوار او احوالنده (چوقدر روی از حد و صفت بیش * سراندارم
 از عجز و تشویر بیش * محصول بیت * چونکه انک قدری حد و صفدن
 زیاده در عجز و تشویر لشدن باشم او که برا غم یعنی آتی ا کالایق مدحله مدح ایلمکه
 قادر اولدیغم بختلندن باشم او که صلاحی حاصلی اوتانده بختلندن باشم
 قالدیروب خلق یوزینه بقمه مزم (برآرم با خلاص دست دعا * کم روی
 در حضرت کبریا (محصول بیت) دعا الی اخلاصه قالدیروب یوزی حضرت
 کبریا به ایلمر یعنی خدایه نضرع ایلمر (که یارب بالان و نعمای تو * با سراسر اسمای
 حسنا ی تو * آلا الف ممدوده الیه الالک جمیع در الف مقصوره الیه و نعمای تو
 فنی الیه جمع نعمتیدر * محصول بیت * یارب سنک آلا و نعمالک حقیچون و سنک
 اسماء حسنا لک اسراری حقیچون (بحق کلامت که آمد قدیم * بحق رسول
 و بخلق عظیم * محصول بیت * یارب سنک کلامک حقیچون که قدیم در سنک
 رسولک حقیچون و انک خلق عظیمی ایچون رسولین مزاد حضرت محمددر
 مذ کور قسملر کلچک ایایه مرهونیدر (که شاه جهان باذ فیروز بخت
 باقبالش آراسته تاج و تخت * محصول بیت * یارب که شاه جهان فیروز بخت
 اولسون یعنی طلعی مظفر و غالب اولسون انک دولت و اقبالیه تاج و تخت
 من تین و مکرم اولسون (زمین یا بود مظهر عدل و جور * فلک یا بود مرتع جدی
 و نور * با حرف توفیقیدر ایکی مصرع اعدم میله مرتع اسم مکاندر رتغ برتغ دن
 یعنی فتح یا بندن اوتلق یعنی طوار اوتلقی بر جدی لغتده او غلقدرا ما بونده
 برج جدی مراد در نوردده لغتده او کوزدر ما بونده برج نور می ادر * محصول
 بیت * ما دایمکه بر یوزی عدل و ظلمک مظهریدر یعنی بر یوزنده عدل و ظلم
 اولدغه و فلک نامنده برج جدی و نور اولدغه یعنی یوم قیامت دیک

(خدیو جهان شاه منصور باد * غبار غم از خاطرش دور باد * خدیو جهان
لامینه و مبتدا شاه منصور باد خبری غبار غم بیایه و مبتدا و ما بعدی خبری
محصول بیت * تمام جهانک اولو پادشاهی شاه منصور اولسون غم غباری
خاطر ندن دور اولسون یعنی غم کو کنگنه کلسون حاصلی هرگز نمک اولسون
(بحمد الله ای خسر و جم نکی * شجاعی بمیدان دنیا و دین * جم نکی سلیمان
نیغم بردن کایندر سلیمان نکیلی دیمکدر شجاع به ادره دیرلر و یا ضمیر خطابدر
محصول بیت * الحمد لله ای جم نکیلی پادشاه دنیا و دین میدادنده به ادرسن
یعنی حفظ دین و سلطنتده شجاع سن حاصلی دین اسلامی رعایتده و امور
سلطنتی رعایتده به ادرسن (بمنصوبیت شد در آفاق نام * که منصور بودی
بر اعدا مدام * بمنصوبیت یا حرف مصدر در شد درت معناسنه در آفاقدن
مراد عالمدر که حرف تعلیل * محصول بیت * عالمده نامک نصرته مشهور
اولدی زیر اعدا اوزرینه دایما منصور اولدک یعنی اولد منصور اولدی کبی
ذاتکده منصور در زیر اسمک مساعده تأثیری اولور (فریدون شکوهی در ایوان
بزم * تهمت نبردی بمیدان بزم * فریدون شکوه وصف ترکیبی اقامندندر
فریدون هیبتلی دیمکدر و یا ضمیر خطابدر ایوان بزم بیایه تهمت نبرد وصف
ترکیبی اقامندندر رستم صواشلی معناسنه و یا ضمیر خطاب بمیدان بزم
یا حرف ظرف و اضافت لامینه در (محصول بیت) فریدون هیبتلی سن بزم ایوانده
رستم صواشلی سن صواش میدادنده یعنی بزمده فریدون و چنگده رستم سن
(فلک را که در صدف چون نویست) فریدون و جم را خلف چون نویست
خلف خانک و لامک فتحه لریله ایوانده دیرلر اما خانک فتحی و لامک سکونیه بر امر
اوغله دیرلر * محصول بیت * فلک صد فنده سنک کبی کوهر یوقدر فریدون
و چنگ سنک کبی قائم مقام اوله جق اوغلی یوقدر (نه تنها خراجت دهند از فرنگ
که مهراج باجت فرستد زرنک * مهراج قاره لریله پادشاهنه دیرلر زنکدن
من اذ قاره لریله یقیدر * محصول بیت * یا لک زرنکدن سکا خراج کوندر مزلر
بلکه زرنکستاندن مهراج سکا باج کوندر حاصلی تمام عالم سکا مطیعدر
(اگر زرنک و غنندست و کر زرم و جین * چو جم جلد داری بر نکی * محصول
بیت * اگر زرنک و غنندوا کر زرم و جیندر سلیمان بیغمبر کبی جله می نکیکنک
التند در یعنی هب سنک امریکه مطیعدر (زحل کترین هندویت در رواق
سپهرت غلامی مرصع نطق * هندویت تقدیری غلام هندویتدر رواق
ایوان یعنی کوشک نطق نونک کسریله قوشاق معناسنه در * محصول بیت
زحل بلندری ایوانکده الذایق هندو قولکده رفلکده مرصع قوشاقلی

بر قولکدر

بر قولکدر (همایست چترت همایون اثر * که دارد بسط زمین زیر پر
محصول بیت * سنک چترک مبارک اثرلی بر همادر که بر یوزنی قنادی التند
طو تار یعنی تمام عالم عدالتی قنادی التند در (محصول بیت * سکندر کبی
تا جین تراست * کراوداشت آینه آینه آینه تراست * محصول بیت * سکندر کبی
روم چینه دل سکندر اکرانک آینه سی و ارایسه آینه سلطنت و قانون حکمت
سکندر (بجای سکندر بمان سالها * بداندالی کشف کن حالها * محصول
بیت * سیلرله سکندر برنده سلطنتده قال یعنی سکندر کبی دنیا لک التند اوله
کوکل دانالغیله احوال عالمی کاشف اول یعنی کوکل علیه مشکلات عالمی
کشف ایله (چو دریای وصف ندارد ککنار * مدیحت کم برد عا اختصار
محصول بیت * چونکه وصفک دریاسنک کتاری یوقدر یعنی وصفک حد و پایان
یوقدر مدحی دعا ایله اختصار ایده به یعنی دعا که مشغول اوله به (نظم
نظامی که جرح کهن * ندارد چوا و هیچ زیبا سخن * محصول بیت * نظم
نظامیدن که جرح کهنک انک کبی زیبا سخن یوقدر یعنی عالمده یوقچلین کوزل
سوزلی کسه کلمشدر (بیارم بنصین سه بیت متین * که نزد خرد به زدن
محصول بیت * نظم نظامیدن نصین طریقیله اوج محکم بیت کتوررم که عقل
قنده قیبتلی اینجودن یکدر حاصلی نظامینک اسکندر نامه سندن اوج بیت
نصین ایدرم (ازان بیشتر کاوری در ضمیر * ولایت ستان باش و آفاق کیر * پیش
بای عربیله زیاده معناسنه در کاوری که حرف بیان ولایت ستان
وصف ترکیبیدر مملکت الی دیمکدر آفاق کیرده وصف ترکیبیدر آفاق
طو تیبی معناسنه * محصول بیت * ضمیر که کتوردیکدن زیاده رک ولایت
الی و آفاق طو تیبی اول یعنی خاطر که کتوردیکدن زیاده فتح ممالک ایله (زمان
نازمان از سپهر بلند * بفتح ذکر باش فیروزمند * محصول بیت * زمان نازمان
یعنی دایما سپهر بلنددن بر غیر مکرر فتحله منصور و مظفر اول یعنی دایما منصور
و مظفر اول (ازان می که جان داروی هوش داد * مر اشربت و شاه راوش باد
محصول بیت * اول میدن که جان عقله دارو یعنی دوا و بردی بکاشربت
و شاهه نوش دارو اولسون یعنی بکاشف شاهه ذوق و راحت و رسون مصراع
اوله جان داروی هوش جان دارو یعنی سلاحدار معناسنه حکم ایلین و هم
فاحش ابلش وله ایضا مغنی نامه (مغنی بجایی بکلبانک رود * بیاد آور
آن خسروانی سرود) بکلبانک رود مصراع ثانی به مر هوندرو و دقیل و بر ساز
اسمیدر (محصول بیت) ای مغنی قنده سن رودک بلند آوازیه خاطر من کتور
پادشاهله لایق سرودی یعنی ایزی (بمستان نوید سرودی فرست * بیاران

ردشمنی مغنی نامه

رفته درودی فرست * نوید مرده معناسنه درودی یا حرف وحدت یا حرف
تکبیر یا ران رفته بیایه درودی یا حرف وحدت و یا تکبیر * محصول بیت
ای معنی مستتره سرود مرده سنی کوندر کتمش بارانه تخت و سلام کوندر
(معنی نوای طرب ساز کن * بقول و غزل قصه آغاز کن * محصول بیت *
ای معنی شملک نواسنی ساز ایله قول و غزل ایله قصه به آغاز ایله قول و غزل فن
نغمه دن بر نوعک امیدر (که بار غم بر زمین دوخت پای * بضرب اصول
بر آواز جای * بار غم بیایه میم متکلم معناده پایه مقید در بضرب اصول
یا حرف مصاحبت و اضافت لامیه در و میم معناده پایه مقید در * محصول
بیت * زیرا غم یوکی ایامی بر میخلدی پس ضرب اصول ایله بنی رمدن چیه قار
یعنی شوقه کلوب رقص ایده می (معنی ازان پرده نقشی بیار * بین تاجه گفت
از حرم پرده دار * پرده دار قیوچی به دربار * محصول بیت * ای معنی اول
پرده عشق در بر نقش کتور یعنی بر نقش ایرله کور که حرم عشق پرده داری
نه سوبلدی یعنی عشق در نه خیر و بر دی (چنان بر کش آواز خنیا کوری
که ناهیه دچنکی بر قص آوری * خنیا کر ایر لایچی و خنیا ایر و یا حرف مصدر
که حرف تعلیل ناهیه زهره بلدزی ناهیه دچنکی بیایه * محصول بیت
ای معنی ایر لای بیلای آوازی چنک یعنی قالد که ناهیه دچنکی رقصه کتوره سن
یعنی ایر لای بیلای آوازی رفیع ای نجه زهره شوقه کلوب رقص ایدر (معنی دف
و چنک را سازده * بیار ان خوش نغمه آوازده * محصول بیت * ای معنی دف
و چنک دوزن و بر یعنی برینه اویدر یعنی خوش نغمه لایله یارانه آواز و بر
خبر دار اولسونلر که دف و چنک آهنگ طوسونلر رهی زن که صوفی
بحالت رود * وصالش بمستی حوالت رود * رهدن مراد پرده و نغمه در که
حرف رابط صفت صوفی مبتدا بحالت رود خبری وصالش مبتدا و ما بعدی
خبری * محصول بیت * بر پرده چال که صوفی حالت و وجهه واره
وصالی مستلک حواله اوله یعنی مست اولوب جابانه واصل اوله حاصلی
وصالی مستلک اوله (معنی بز چنک در ارغنون * بر ازلیم فکر دیای دون
محصول بیت * ای معنی الکی ارغنون و ارغنون چال که کونکلدن
دنیای دون فکر بنی ایلت (مکر خاطر م باید آسایشی * چو بود ز غم باوی
آلایشی * محصول بیت * ای معنی ارغنون چال اوله که خاطر م بر آسایش
و راحت بوله چونکه تمدن آنکه آلایش اولید یعنی خاطر ده که تمدن آلایش
اولید آسایش بولور (معنی بیایه است چنک نیست * کفی بردی نه کرت چنک
نست) کفی یا حرف وحدت و یا حرف تکبیر دردی یا حرف وحدت (محصول بیت

ای معنی کل بناله سنک چنکک و صواشک یوقدر الکی بردفه قوا کر چنک
و چغناک یوغیسه یعنی چنکه مالک دکل ایسک دقله سرود ایله (شنیدم که
چون می رساند کنند * خروشیدن دف بود سودمند * محصول بیت *
ایستدم که چونکه شراب ضرر را بر شدردن چو قرامسی فائده لی اولور یعنی
ضرر بخاری دفع ایدر (معنی بجای که وقت گاست * زبلبل چنم ابراز غلغلست
* محصول بیت * ای معنی قنده سن که کل و قنیدر یعنی عیش و نوش زمانیدر
بلبلدن چنلر غلغلدن پر در یعنی بلبل آوازندن چنلر طوطی بودر (همان به که
خونم بجوش آوری * دی چنک را در خروش آوری * محصول بیت * اول
یکدر که فانی جوشه کتوره سن یعنی قائم قینا داسن بر نفس چنکی خروشه
کتوره یعنی چنکی چالقی ایله ذوق و شوقدن خونم جوشه کله (معنی بیاعود
بر ساز کن * نوایین نوای نو آغاز کن * محصول بیت * ای معنی کل عودی
دوزن آوزده ایله یعنی عود که دوزن و بر یکی اسلوبی بر صورت جدید آواز ایله
(سین نغمه دردمر اچاره ساز * دلم نیز چون خر قه صد باره ساز * محصول بیت
بر نغمه ایله بنم دردمه چاره ایله کو کلی خر قه م کبی یوز باره ایله یعنی بر نغمه ایله که
شوقدن خر قه می باره باره ایله می (معنی چه باشد که لطیف کنی * زنی بازم آتش
بدل افکنی * محصول بیت * ای معنی نه اولور که بر اطف ایلک نیدن کو کله
آتش بر افسک یعنی نای چالوب کو کله شوق آتشی بر افسک لطف ایدر دل
(برون آری از فکر خود یکدم * هم بر زنی خاتمان غم * محصول بیت *
بنی طشره چیقار سنک کندی فکر مدن بر ساعت غم خاتمانی قرش مورش
ایدوب فتایه و بر سنک لطف ایدر دل یعنی نیدن غمی کیدر سنک زیاده احسان
ایدردل (معنی بجای نوای بز * بجای نوایان صلائی بز * محصول بیت *
ای معنی قنده سن بر نوای پرده چال بزنی نواره بر صلا ایله یعنی سازد کله که خبر
ایل (چو خواهد شدن عالم از مانی * کدایی بسی به که شاعش می * محصول
بیت * چونکه عالم بردن خالی اولیسردر یعنی چونکه اولیسر ز کدالقی
چوق یکدر بادشاهلقدن زیرا کدالک دنیا ده تسنه می و المز که انکچون
حسرت چکه اما بادشاهلک بوزک عکسجه در یعنی حسرت و ندامت
چکه چکری بی نه ایدر (معنی بکو قول و بردار ساز * که بیچارگان را نوی
چاره ساز) قول بوفنک بر قسیمدر چاره ساز و صف ترکیبدر چاره اید یعنی معناسنه
* محصول بیت * ای معنی قول و قو و سازی قالد یعنی سازی اله آل زیرا
بیچاره دل چاره سازی سنسن (نوبنای راه عراقم برود * که بنایم از دیده
من زنده رود * برود یا حرف مصاحبت و رود ایرماق و ساز قبلی و بر سازک

اسمید روزنده رود اصفهان ایرماغی برودایم طریقه و واقع در بر شیرازدن
 اصفهان بر ابرماق کنگار یله کیدیلور * محصول بیت * ای مغنی سن بکا
 اصفهان بولنی رودله کوستریا خود نغمه عراقی رود ساز یله کوسترنا کیم بن
 کوزمدن زنده رود ایرماغنی کوستره بی مغنی چوق کره و بکا ایلیمه (مغنی
 بیاشنو و کار بند * ز قول من این بند دانا پسند * محصول بیت * ای مغنی
 کل ایش و ایش ایدین بنم قولدن بودانا بکنه چک قولی و پندی یعنی بنم
 سوزمدن بپندی قبول ایل (چو غم لشکر اردیسا راضی * بچنگ و ربابی
 ونای و دنی * ربابی یاسی حرف تکیدر * محصول بیت * چونکه غم لشکر
 کتوره یعنی چونکه سکا غمرا و شوب یوز کوستره سنده صف زینله چنگله
 و ربابه ونای و دقله یعنی غموی بونله دفع ایل (مغنی توسته مراحمری * زمانی
 به فی زن دم همدمی * محصول بیت * ای مغنی سن بنم سترمه محرمن بر زمان
 نیله همدمک دمنی و نفسی اور یعنی نیله ناله مزه همدم و یارا دل (بمی دورکن
 از دل کر غم نیست * دمی در نی زن که عالم دمیست * محصول بیت * باده ایل دور
 ایل یعنی ایرانشدرا کر کوکله کده بر غم و ارایسه بر نیه بر نفس اور یعنی اوفله که
 عالم بر دمدر یعنی بر نفس در حاصلی بودنیسا عالمیده کسیه باید اردکدر (مغنی
 یکایی بز بریطی * بیاساقی از باده برکن بطی) بریط ایکی بانک فتحه لریله قپوزه
 دیر و بریط شراب یانغی * محصول بیت * ای مغنی قنده سن قپوز چال
 ای ساقی سنده کل باده دن یانغی بر ایل یعنی دسی و یانغی طولدر (که با هم نشینیم
 و عیشی کنیم * دمی خوش بر ارم و طیشی کنیم * طیش سو و نمکدن حاصل
 اولان خفته دیرلر * محصول بیت * ای ساقی یانغی طولدر که بری بریزله
 او تورالم و عیش و صفا ایده لم برخوش نفس چیقارالم و شنک ایده لم یعنی
 شنک ایدوب عیش و عشرت ایده لم حاصلی حضورله تنفس ایده لم (مغنی
 ز اشعار من یکن غزل * باغملک چنک آوراند عمل * محصول بیت * ای مغنی
 بنم اشعار من بر غزلی چنک آهنگیله عمل کنور یعنی چنک آهنگیله بر غزل
 ایرله (که تا و جدرا کار سازی کنم * برقص آیم و خرقة بازی کنم * محصول
 بیت * بویله ایل که وجد و حالته کار سازلق ایدیم رقصه کام و خرقة بازلق ایدیم
 یعنی خرقة بی چیقاروب بیانه اتایم (بمستی توان در اسرار سفت) که در بیخودی
 راز نتوان نمفت * محصول بیت * مسئلکله در اسرار دلمک نمکند رزیرا
 بیخود لقمه راز کیزلمک اولمز یعنی مسئلک خاطرینه هر نه که کسه کیزلیوب
 سوزیلر (مغنی ملولم دوتایی بز * بیکتایی اوسه تایی بز * محصول بیت
 ای مغنی ملولم ایکی قبیلای ساز چال الالهک براسکی حقیقون اوج قبیلای ساز چال

حاصلی ایکی قبیلای اوج قبیلای ساز الکه کیر سه چال (مغنی بسا ز این نو این
 سرود * بکوب باحر یغان با و از رود * محصول بیت * ای مغنی بویکی اسلوبی
 ایره دو زن و پرو حریفله آواز رودله سویله * روان بز کان زخود شادکن *
 ز پرو زواز بارید یادکن * پرو بردن مراد خسرو در و بارید پای تا فینک فتحه
 خسرو له منم و رسازنده سیدر * محصول بیت * ای مغنی اکابر له روحی
 شاد ایله خسرو دن و باریددن یاد ایله یعنی کچن سلاطین و سازنده لری یاد ایله که
 دنیا ده کسه باقی دکل حاصلی دنیا کسه و فایا بلمشدر بر زده ایلز دیمکدر
 (سرفتنه دارد در روز کار * من و مستی و قننه چشم یار * محصول بیت *
 بنه روز کار له قننه سودامی واری یعنی قننه به میلی وار پس بن و مستک و قننه
 چشم یار در یعنی بن مستکدن و قننه چشم یار دن آبرام (در بن خون نشان
 عرصه رستخیز * تو خون صراحی و ساغر بریز * محصول بیت * بوقان
 صاحبی قیامت میدانی ایچنده یعنی میدانه سن صراحی و ساغر له
 قاننی دول بود ایکی معنایه متخلد صراحی و ساغر له قانن دول یعنی بونلر
 شرابی ایچ دیمک اوله و با خود قاننی دول یعنی بونلری کسرا ایل که شرابی بیانه
 دو کسون (همی بنم از دور کردن شکفت * ندانم کراخاله خواهد گرفت *
 شکفت بونده شینک و کاف عریینک کسریله در شینک و کافک ضمیمه ده لغتدر
 حاصلی حرکت قافیه به تا بعدر * محصول بیت * دور کرد و ندن عجب طوتارم
 یعنی عجب ایدزم بیلزم کیمی خاکده طو و غنق استر یعنی کیمی اولدر و ب در کور
 ایدیسردر حاصلی هر کسه فنا طاریدر اما معلوم دکدر که کیم نه وقت اولور
 (فرب جهان قصه روشنست * بین تاچه زاید شب آبست * محصول
 بیت * جهانک فری و مگری روشن قصه در یعنی جهان حیل کار اولدی یعنی
 هر کسه معلومدر کورنه طو و غر کیجه بویکدر بومضمون ساقی نامه ده مزور
 ایلدی (بیادر جهان دل منه زینهار * کسی بر سر پل ندارد قرار * محصول
 بیت * کل بوجنهانه زینهار کوکل باغله زیرا کسه کبری اوزرنده قرار
 طو و غر یعنی جهان قرار ایده چک بردکدر البته کلن کیدر (همان منزلست
 این جهان خراب * که دیدست ایوان افرا سیاب * محصول بیت * اول منزلدر
 بونخراب جهان که ایوان افرا سیابی کورمشدر یعنی بوجهان چوق بادشاهلر
 کورمشدر (همان منزلست این سیابان دور * که کم شد در و لشکر سلم و نور
 * محصول بیت * اول منزلدر بویابان بعید یعنی بواوزون اوزاق منزل اولدر که
 آنده سلم و نور له شکری کم اولدی سلم و نور و ابرج اولاد فرید و ندر اما ابرج
 قوسندن باشلی ایدی و تحت فریدونه اول الیق ایدی ایکی برادر ندن پس

حسد ایدوب سلم و تورا بر جی قتل ایدیلر اما ابرجک قزیدن منوچهر نام
برودی قانلی و عاقبت باباسنی قتل ایدیلری قتل ایدلی بعض توارینده
بویه بازار (بخارای پیران لشکر کشش * یکاشیده ترک خنجر کشش * پیران
پهلوانلردن برینک اسمیدر افراسیاب عسکر نه ده پیران دیرلر و شیده افراسیابک
بر بهادر اوغلونک اسمیدر * محصول بیت * لشکر چکیجی پیرانک رای و تدبیری
قنده کندی خنجر چکیجی ترک شیده قنده کندی یعنی جمعی فسا اولدیلر هیچ
کسه جهانده باقی قالمدی (نه تنها شد ایوان و قصرش بیاد * که کس دخیه اس
هم ندارد بیاد * دخیه عرییده لحد معناسنه در * محصول بیت * مذکورلردن
هر برینک بالکز ایوان و قصری یله کندی که هیچ کسه قبرینی هم یادنده
طوغز یعنی هیچ برینک قبرینی کسه بیلز نه برده در) یکی راقلم زن کند
روز کار * یکی راده تیغ در روز کار * روز کاریش کونی یعنی صواش کونی
* محصول بیت * روز کار برین قلم زن ایدر یعنی کاتب و منشی ایدر و برینه
صواش کونی قلیج ویرر یعنی هر کس برننه ایچون مخلوقدر حاصلی خدا خلق
بری بریند خدمتکار ایدر یعنی کیمی درزی و کیمی باشمچی و کیمی انکچی
و آشی اهوله ایضا منوی (سک بران آدمی شرف دارد * که دل دوستان بیازارد
* محصول بیت * اینک اول انسانک اوزرینه شرفی وارد که دوستلرک کوکلنی
ایچیدر (این سخن را حقیقی باید * نامعانی بدل فرود آید * محصول بیت *
بوسوزل حقیقی و ماضیتی کرکدر نا کیم معانی کوکله اینوب یاقینه (کادی
باو دست در مطعوم * سن زیرون بر آستان محروم * محصول بیت * زیرا آدمی
یکی سنکله یله پیراماسک طشرده اشکده محرومدر اگر بر استخوان
و بر سنک پیر و بر سنک صبر ایدر علی کل حال آستانک قوپوب کتیز (حیف باشد که
سک وفادارد * وادی دشمنی روادارد * محصول بیت * حیفدر که سک وفاسی
اوله وادی دشمنکی روطونه یعنی حیفدر که سن وفادار اوله وادی بی وفا اوله
وله منوی (ایار یخ الصبا قلبی کتیب * مشای من بخورک یستطیب * کتیب
فعلیل یعنی فاعلدر غمی و غصه لی دیمکدر قلبی تقدیرا مرفوع مبتدا و کتیب
لنظام مرفوع خبری مشای تقدیرا مرفوع مبتدا و یستطیب خبری ومن
بخورک یستطیب به متعلق * محصول بیت * ای صبا بلی بنم کوکلم غصه دار
و نمنا کرد ماغم سنک بخور کردن خوش تو قولیدر بخور رفیع بالله در ضمیمه
یکشدر (کداری حسن محرم طرف کار * بر سر وکل زمانه غم بکزار
* محصول بیت * ای باد صبا هر وقتنده طرف کازاره اوغره سرو کله بزدن
بغلام ادالیه غم بورد یعنی بوند نصکره کلن ایکی بیتدر افر و نشر طریقه

(نوبار ویش ز حسن ای کل مزین لاف) که زردوزی نداند بوریاف (محصول بیت
ای کل سن جانانک رویله کوزلاکدن لاف اورم یعنی بن آنک کی کوزلم دیمه
زیرا بوریاف و قیان زردوزلق بیلز یعنی سن بوریاف و جانان زردوز کبیدر (منار
ای سرو بابا لاش از قد * که باقدش یقینی افی از جد * محصول بیت * ای
سروانک قدیله و بالاسیله قد و قامتدن خرا بلمه یعنی آنک موزون قدی واریسه
بنده واردیمه زیرا یقین بودر که آنک قدیله حددن دوشرسک یعنی مقدارک
بیلدیکدن مقام اعتدالدن ساقط اولورسک (بیاساقی که ایام بهارست * برغم
او که او برهیز کارست * محصول بیت * ای ساقی کل که ایام بهار در اول کسه نک
رغمه که اول برهیز کاردر (شراب ارغوانی باغوانی * همی خورتا توانی می
توانی * شراب ارغوانی بیانه با حرف مصاحبت غوانی جمع غایبه در نازک اندام
عورته دیرلر حاصلی کوزلاکدن زینته محتاج اولمیان عورت همی خور
فعل امر مفرد مخاطبدر تا حرف توقیت می توانی توانیدن بدکدر ایکی توانی
فعل مضارع مفرد مخاطبدر یا ر ضهر خطا بلدر * محصول بیت * قرمنی
شرابی مادامکه قادر سن نازک اندام نکار لرله نوش ایله غوانی جمع غایبه در که
ایر لایچی محبوبه عورتلر معناسنه در دین وهم ابلش (مده در کوش ره بند
اد بیان * چه بندشان چه آواز خطیبان * محصول بیت * ای ساقی غوانیله
باده ایچ قولفکه ایدیلر بندینه یول ویرمه یعنی سوزلرین دیکلمه زبانه اندلرک
بندی نه خطیبلرک آواز نه یعنی خطیبلر آوازی قولفکه قویغدیغک کبی
بنداد میانیده قولفکه قویغدیغکدر (همین میگویدت در باغ بلبل * که جام
از کف منه در موسم کل * محصول بیت * باغده بلبل سکا همان بونی سولر که
موسم کله جام باده فی الدن قومه یعنی کل قومه باده نوش اول (غنیمت دان
وصال کل غنیمت * بمی خوردن معصم کن عزیمت * محصول بیت * وصال
کلی غنیمت بیل غنیمت می ایچمکه نیشکی معصم و مقرر ایله یعنی البندی ایچ
دیمکدر (منو غافل که فرصت میشود فوت) دما دم وقت عشرت میشود فوت
* محصول بیت * غافل اوله که فرصت فوت اولور دائم وقت عیش و عشرت
فوت اولور یعنی وقت عشرت دائمی دکل فرصتی فوت ایلمک کرک (زحافظ
کوش کن این بندید * همی زن جام می والله اعلم * محصول بیت
حافظدن بوی بزی بر ساعت ایست یعنی قبول ایله باده قدحین اور الله اعلمدر
یعنی باده ایچ که اسرار خفیه به خدا اعلمدر کیم مغفور اولور و کیم اولمز الله
اعلمدر منوی (هر که آمد در جهان بر زشور * عاقبت میبیلدش رفتن بکوز
* محصول بیت * هر کیم * که بوغوغا و قنده دن طو لو عالمه کادی عاقبت

ردشمنی

اکا کوره کتک کرک یعنی عاقبت اولوب قبره کیره کرک (درره عقباست
 دنیا چون پلی * بی بقا جایی و بران منزلی * محصول بیت * آخرت یولنده
 دنیا کبری کیندر بر بقا سز و بر و بران منزلد یعنی کبری قرارگاه اولدنی
 کبی بود نیاده دار قرار دکلدر (دل منه بر این بل بر ترس و بیم * بر لره ساز
 و من و اینجا مقیم * محصول بیت * کوکلی بوقور قوالیه طوبی طلو کبری به
 قومد یعنی * کوکل با غله یول راغنی تدارک اندوب بونده مقیم اوله حاصلی
 زاد آخرته مقید اول که دنیا زیاده فائیدر (زداهل معنی این کاخ * سپنج *
 هست چون ویرانه خالی ز کج * محصول بیت * اهل معنی قنده بویکی قبولی
 عاریتی سرای که دنیا در کج و مالدن خالی ویرانه کیندر (راسی در حقیقت
 سفته اند * عارفان کین خانه را خان گفته اند * محصول بیت * تحقیق در
 حقیقت دلمشدر یعنی کوه رکی سوز سو یا شلدر عارف که بوخانه دنیا به خان
 دیشلدر یعنی دنیا و بی خانه تشبیه ایدنلر خوب یورمشلدر (خان اقامت را
 نشاید در کذر * این جهان با کس نماند در کذر * محصول بیت * بوی بیت
 سابقه حکم تعلیمده در یکید بر لره ده خان اقامته لایق دکل یعنی مرور مقامنده
 خان اقامته بر امن و جهان کس به باقی قالمز بوندن کج یعنی بونده قرار دکلر
 ایله که مقام قرار و ثبات دکلدر (دور باش از دوستی * مال و جاه * زان که مال
 مار و جاهت هست * محصول بیت * مال و منصب دوست لغندن کج یعنی
 بوسودایی ترک ایله زیر مال سکاماردر و منصب چاهدر یعنی زندان (من گرفتم
 خود بوی بهرام * کور * خواهی افتاد آخر اندام کور * محصول بیت
 بن طو تا بم که سن بهرام کور سن یعنی فرض ایده بم بر اولو پادشاه سن عاقبت قبر
 طوزا غنه دوشلک کرک یعنی عاقبت اولم مقرر در (کره کوری کوری بین
 گفته * یک زمان بی کاره نشین گفته * محصول بیت * اگر کور دکل ایسل
 قبری کور سیرایله دیدم سکای یعنی عاقبت و اراجفک یری فکر ایله بر زمان بی کار
 او نورمه دیدم سکای یعنی زاد آخرته مشغول اولنک طورمه دیکدر (هیچ کس را
 نیست زین منزل کیری * از کدا و شاه و از برنا و پیر * محصول بیت * هیچ کس نک
 بو منزل قبردن بدی یوقدر یعنی لابد هر کس بو منزل قبره نزول ایدرا کر کدا و کر
 پادشاه و کریمت و اکبر پیردر کز بوق یعنی نا کر بر در حاصلی لابد دیکدر
 کلستان جینک رساله سنده کزیری و نا کزیری خوب تحقیق ایلشم دلیلانده
 کورسون (ای که بر ما یکذری دامن کشان) حافظ الحمدی همی خواهد بخوان
 * محصول بیت * ای شول کسه که بزم قبرمز اوزرندن انکل چکرک اکارانه
 کورسن حاوط مسندن بر فاشده دیر قبری اوزره بر فاشده اوقو یعنی روح چون

فاشده دی (قصیده) خواجه بوقصیده بی شاه شجاع مدحنده یورمشدر
 (شعر صه زمین چو بساط ارم جوان * از بر نوسعدت شاه جهانستان
 عرصه زمین بیایه بساط ارم لامیه شاه جهانستان بیایه جهانستان
 وصف ترکیبیدر ستانیدن جهان الیجی یعنی جهان فتح ایدینی * محصول
 بیت * میدان زمین بساط ارم کبی جوان اولدی یعنی بهار کادی و بر بوزی
 یشردی جهان آلیجی شاهک سعادت بر توندن یعنی اثار سعادت بر بوزینه رونق
 و فروردی (خاقان شرق و غرب که در شرق و غرب اوست * صاحبقران
 و خسرو شاه خدایکان * اصطلاح تواریخده خاقان چین پادشاهنه دیر لر روم
 پادشاهنه قیصر دیکلری کبی و خسرو عجم پادشاهنه دیکلری کبی شاه
 خدایکان بیایه خدایکان اولو معناسنه در (محصول بیت) مذکور پادشاه
 خاقان شرق و غربدر که شرق و غربده اولدر صاحبقران خسرو اولو پادشاه
 یعنی تمام عالمده بر اولو پادشاهدر (خورشید ملک پرور و سلطان داکر * دارای
 داد کستر و کسری کی نشان * خورشید ملک پرور بیایه در ملک پرور و وصف
 ترکیبیدر ملک پسلیجی یعنی مملکت تربیه ایدینی سلطان داد کر بیایه داد کر عادل
 دیکدر دارای داد کستر بیایه در دارا بونده حاکم معناسنه در اگر چه که سلف
 پادشاهلرندن بر پادشاهلر اسمیدر داد کستر و وصف ترکیبیدر عدل دوشیجی
 معناسنه حاصلی عادل دیکدر کسری کی نشان بیایه کسری خسرو
 مغربیدر رابی مکسور او قومی اسلوب عجمدر اما عرب فتح رایله او قور کی نشان
 وصف ترکیبیدر کی نشانی دیکدر کی بر پادشاهلر اسمیدر زاندر که نشان
 بونده نشاندندن اوله تخته او نور دینی معناسنه اوله یعنی پادشاهلق و بر بیجی
 * محصول بیت * ملک پرور خورشید در عادل پادشاه عدل دوشیجی دارادر
 و کی نشان کسریدر (سلطان نشان عرصه اقلیم سلطنت * بالانشین
 مستند ایوان کن فکان * سلطان نشان وصف ترکیبیدر پادشاه نصب ایدینی
 یعنی پادشاهلق و بر بیجی معناسنه مابعدینه اضافتی لامیه در عرصه اقلیم
 سلطنت بیایه لر در بالانشین وصف ترکیبیدر صدر مجلسده او نور بیجی مستنده
 اضافتی اسم فاعلک مفعولنه اضافتی قبیلندندر ایوانه اضافتی لامیه در
 و کن فکانه اضافت بیایه در کن فکان عناصر و افلاکدن عبارتندر (محصول
 بیت * اقلیم سلطنت عرصه سنک سلطان نشاندن ایوان کن فکان مستندینک
 صدر نشینیدر (اعظم جلال دینی و دین ان که رفعتش * دارد همیشه توسن
 ایام زبر ران * محصول بیت * دنیا و دینک اعظم جلالدر که انک رفعتی توسن
 آتایی دایم اولدنی التند طو تار یعنی توسن ایام مغلوبیدر جلال الدین لقبی

و شجاع استمدار (دارای دهر شاه شجاع آفتاب ملک * خاقان کامکار و شه نشاه
نوبخوان * محصول بیت * دهر حاکی شاه شجاع آفتاب ملک خاقان کامکار
و شه نشاه نوبخوان در یعنی مذکور القابله ملقب شاه شجاع در (ماه می که شد
بطاعتش افر و خسته زمین * شاه می که شد به متش افر خسته زمان (محصول بیت
شاه شجاع بر ما در که طاعتیه یعنی رویله بر یوزی روشن اولدی بر شاهد که
همیشه زمان رفعت بولدی یعنی اعلی اولدی (سیرغ و هم ران و دقوت عروج
انجا که باز همت او سازد آشیان * سیرغ و هم بیانیه قوت عروج محصول
مفعولنه اضافیدر باز همت بیانیه * محصول بیت * و هم عنقاسنه عروج
قوتی اولمز اول بره که انک همتی بازی آنده آشیان ایلر یعنی آنک همیشه قوت
واهمه و اصل اولمز (حکمش روان چو باد باطراف بر و بحر * مهرش نهان
چو روح در اعضای انس و جان * محصول بیت * حکمی باد کبی بر و بحر ده
جاریدر محبتی روح کبی انس و جانک اعضا سنده نهاندر یعنی هر کسک قلبنده
محبتی مضمر در حاصلی هر کس آتی سور (ای صورت تو ملک جمال و جمال ملک *
وی طاعت تو جان جهان و جهان جان * محصول بیت * ای پادشاه سسینک
صورتک ملک جمال و جمال ملک کدر یعنی کوزلک ملک کتیدر و سلطنت جمالیدر
و سنک طلعتک جهانک جانی و جانک جهانیدر حاصلی جان جهان و جهان
جانسن (تحت نور شک مسند جشید و کعبه * تاج توغبین افسردار اوار و دان
محصول بیت * سنک تختک جشید و کعبه مسند سنک رشکیدر یعنی انلرک
تکیه گاهی سنک تختک رشک ایدر زبر انلرک تختندن اعلی و زیاده و سنک
تاجک دار اوار و دان تاجک زبانیدر یعنی سنک تاجک انلرک تاجنه رونق و فر
قومی یعنی اعتباردن فالیدر (کردر خیال چرخ فتد عکس تیغ تو * از یکدگر
جد افتد اجزای تو امان * تو امان برج جوزادر * محصول بیت * اگر خرخل
خیالنه سنک قلیجک عکسی دوشر سه جوزانک اجزایی بری برندن جداد و شر
خوفدن جوزاقوشا قدن یوقری ایکی کوده لی بر شخصه بکزر ته که سابقا
تحقیق اولندی مراد پادشاهک قوت قاهره سنی بیاندرفی الواقع بهادر
پادشاه امش نه که سابقا بیان اولندی (تو آفتاب ملک و هر جا که میروی
چون سایه از قای تودوات بود دوان * دوان صفت مشبه در ویدندن یلکن
معنا سنده * محصول بیت * سن ملک آفتابی سن و هر مره که کیدر سن سایه
کبی دوک سنک ارد که بلرک کیدر یعنی دولت سندن متفک اولمز (ارکان
نبرد چو تو کوهر چرخ فرن * کردون نیار و چو تو اختر بصدران * ارکاندن
مراد عناصر ار بعدر (محصول بیت) هر برقرنده ارکان سنک کبی کوهر تریه

ایاز فلکده سنک کبی اختری یوز قرانده کتور من حاصلی هر خصوصه سن
بی مثال وی نظیر سن (بی طلعت تو جان نه * راید بکالبد * بی نعمت تو
مغز بیند در اختوان * نکر اید فعل نی مستقبل مفرد غائبه کالبد قالیدر
یعنی جسم مغز بینی و ایلک بیند فعل نی مستقبل مفرد غائبه باغلغز یعنی
حاصل اولمز * محصول بیت * سنک یوز کسز جان جسدیه میل ایاز سنک
نعمت کسز ککده ایلک باغلغز (هر دانشی که در دل دفتر نیامد دست
دارد جواب خامه تو بر سر زبان * دانش اسم مصدر در ییش معناسنه بونده
مراد عملدر دفتردن مراد کالبد نه که بر قاج کره مرور ایلشدر * محصول
بیت) هر علم که کابده کلمشدر سنک قلم جوابی انی دیلی اوچنده طو تار یا خود
سنک قلمک آنک جوابی دیلی اوچنده طو تار حاصلی قلمک اوچنده جوابی
حاضر در (دست تر ایا بر که یارد شیه کرد * چون قطره قطره این دهد و بدره
بدره آن * محصول بیت * سنک الکی بلوده کیم قادر در شیه ایلک که یعنی
کسه قادر کلدز زیر ایلود قطره قطره ویرر اما سنک الک بدره بدره ویرر یعنی
کیسه لره بدره اون ییلک آخیه دیرلر (پایانه جلال تواف لاله پایمال * ز بحر
جود دست تو در دهر داستان * محصول بیت) سنک عظمه کیم پایه و مر به سینه
افلاک پایمالدر یعنی سنک جلالک مرتبه سی افلاک کدن بوجه در و سنک الک
مخامسی دریا و بحرندن دهرده داستان حاصلدر یعنی پایانه جلالک افلاک کدن
اعلا وجود و مخاوتک دریا دن ازید و اشهر در (بر چرخ علم مهتری و بر فرق عقل
تاج * در چشم فضل نوری و در جسم ملک جان * محصول بیت * علم فلیکی
اوزره کونش سن و عقل دبه سی اوزره یعنی کله سی اوزره تاج سن فضل کوزنده
نور سن جسم سلطنت و عملکته جان سن ملک میلم نمی و لامک سکونیه
لفظ مشترک ریاد شاه ملق و ملکک بیننده (علم از تو با کرامت و عقل از تو با فروغ
* شرح از تو در حمایت و دین از تو در امان * محصول بیت * علم سندن کرامتیندر
یعنی سنک سبیکه مکرم و معزز در عقلمه سندن فروغله در یعنی سندن منور
وضیادار در شرعه سندن حایه زده در یعنی شرعی حامی سن دین اسلامده
سندن امن و امانده در یعنی سندن تغیر و تبدلدن مصون و محفوظدر (ای
خسرو منبع جناب و رفیع در * وی داور عدیم مثل و عظیم شان * منبع
بونده یلند معناسنه در پایانه منبع و پایگاه منبع دیرلر یلند معناسنه جنابه
اضافتی اسم فاعلک فاعلنه اضافیدر رفیع قرده بویه در داور عدیم مثال
بیانه عدیم مثله اسم فاعلک فاعلنه اضافیدر عظیم شانده بویه در * محصول
بیت * ای جنابی منبع و قدری رفیع پادشاه وی عدیم مثال و عظیم شان حاکم

(ای افتاب ملک که در جنب همت * چون ذره حقیر بود کنج شایکان
 زمان قدیمه بر عظیم دینه ظاهر اولور بریده اسکا کنج شایکان دیرلر
 اندنصکره هر وافر ماله تشبیه طریقه کنج شایکان دیدیلر * محصول بیت *
 ای ملک کونشی که سنک همت قنده کنج شایکان حقیر ذره کبیر یعنی
 هیچ اعتباری یوقدر کنج شایکان پادشاهلره لایق اولان کنجه یعنی وافر خزینده به
 کنج شایکان دیرلر کنج شایکانی بیلازمش (در جنب بحر جود نواز قطره
 کترست * صد کنج شایکان که بخشی برایکان * محصول بیت * سنک سخا
 دریامی قنده قطره دن کتر در یوز کنج شایکان که رایکان باغشلسن یعنی یوز
 اولو خزینده که همت یاغشلسن سنک جود و سخا قنده قطره دن اکسکر کدر
 عصمت نهفته رخ بسرا پرده ات مقیم * دولت نهاده رخت بقا ز رکنده لان
 عصمت یا کلک و برهیز کارلق کنده و کنده لان اوچه معنایسته در که رومده اکا
 قومق دیرلر اما کنده لان کاف بحمینک ضمیمه بول یعنی اورنی دوشک بیخجق
 بره دیرلر (محصول بیت) عصمت سنک سر پرده کده رخن کزایوب مقیدر یعنی
 سنک سر پرده کده دائم عصمت و عفت مقیدر حاصلی سر پرده کدن عصمت
 منتقل اولمز دولتده بقا رختی سنک بارخانک آتیه قومش یعنی دولتک
 باقیدر که خاندانکدن منتقل اولمز (کردون برای خیمه خورشید فلیکات
 از کوه و ابر ساخته ناز و سایان * فلک که بونده چادر لک دبه سنده چادر دیرکی
 کج دیرکی دگر می تخت در که اکا چادر کویکی دیرلر ناز بر اسکمله که اوستنده او تورلر
 و باجم که حصیر اوستنه قالی آتیه دوشلر * محصول بیت * فلک سنک
 خورشید فلک کی چادر لک ایچون کوهدن اسکله و نلوتدن سایان ایش
 حاصلی فلک سنک چادر لک مهتریدر هر نه که بیور سنک آتی ایشلر دائم (وین اطلس
 منقش نه بوی زرنکار * چتر بلند بر سر خرگاه خویش دان * اطلس منقش
 نه بوی دن می ادا فلک نه کانه در * محصول بیت * بوطه وزقات زرنکار منقش
 اطلسی کندی خرگاهک اوزرنده بلند چتر بیل که خرگاهک سایه صار
 بعد از یکان ملک سلیمان یافت کس * این ساز و این خزینده و این لشکر کران
 * یکان کینک جمعیدر عجم پادشاهلر نه کیقباددن فیلقوسه کایجه یکان دیرلر
 مثلا کیکاوس و کیخسرو و کیقباد بونلر یکان دیرلر ملک سلیمانندن مملکت شیراز
 مراد در * محصول بیت * کاندنکره ملک سلیمانده بویرای و بو خزینده
 و بو آغیر عسکری کسه بولدی حاصلی سکامیسر اولان سلطنت کسه به میسر
 اولمش ملاطیندن (بودی درون کاشن و از بردلان بوی * در هند بود غفل
 در یکان بدنه * بدل بهادره دیرلر * محصول بیت * سن کاشن ایچنده

در سری و شعی

دوق و صفاده ایدل که سنک بهادرلر * کندن هند ستاده غلغل و فریاد
 وزنک ستانده فغان و غرور و ارایدی یعنی تمام عالم سستدن خوف اوزره در
 در دشت روم حیه زدی و غریو کوس * نداشت هند رفت و بیابان سیستان
 * محصول بیت * سن روم صحراننده چادر فورلر و کوس فریاد و فغانی
 هند صحراننده و سیستان بیابانده کندی سیستان بر مملکت اسیمدر
 حاصلی سنک صیت و صدک تمام عالمی طوتدی (ناقصر زرد ساخته لرزه
 اوفند * در قصرهای قیصر و در خانهای خان) تا اندای زمان ایچوندر قصر
 زرد شاه شجاعک پهنست نام باغچه سنده اولان کوشکدر که اورنوی صارودر
 محصول بیت * سن قصر زردی پیدا ایده لی لرزه و زلزله دوشدی قیصر
 کوشکدر نه و تا نارخان خانه لرینده یعنی رشتن و حسدن بونلر متزلزل اولدی
 (آن کیست تا ملک کند با تو هم سری * از قصر تا بروم و زچین تا بقیروان
 قیروان ایکی شهر لک اسیمدر که بری مشرقده و بری مغربده در * محصول بیت
 اول کیمدر که مملکده سنکله برابرلک ایلیه مصر دن رومه دله و چیندن
 قیروانه دله یعنی تمام دنیاده سکامیسر یوقدر قیرواندن مراد مغربدر دین قیروانی
 بیلازمش (سال دکر قیصرت آرند تاج سر * و زچینت آوزندیدر که خراج خان
 * محصول بیت * کلجک بیل سکا قیصر دن باشی تاجی کتورلر و چیندن
 درگاهک خراج خانی حاصلی جمیع عالم سکامطیع و منقاد اولور (توشا کری
 ز خالق و خلق از توشا * کزند * توشا دمان بدولت و خلق از توشا دمان
 * محصول بیت * سن خالق دن شا کرسن خلقده سندن شا کزلدر سن
 دولتسکله شادمانسن و خلق سندن شادماندر (اینک بطرف کاشن
 و بیستان همی روی * بایند کان سمنده سعادت بر بران * محصول بیت *
 ایسته شمعی بیستان و کاشن جابینه قولار که کیدرسن حال بوکه سمنده دولت
 اولفلک آتیه در یعنی سمنده دولت سوار کیدرسن (ای ملهمی که
 از صف کرویان قدس * فیضی رسد بخاطر یا کت زمان زمان * ملهم اسم
 مفعولدر افعال بایندن الهام اولسان کسه زمان زمان یعنی هر زمان
 * محصول بیت * ای شول بر ملهم که قدس ملکری صفندن سنک خاطر که
 هر دم بر تاز فیض ایشور یعنی سنک پال خاطر که دائم املاک مقربشدن
 فیض جدید ایشور کروی کافک فتی و رای مضمومک تشدیدله ملائک
 مقربیند دیرلر (ای آشکار پیش دلت هر چه کرد کار * دارد همی بیزده غیب
 اندرون نهان * ای حرف ندا منادی مقدرای پادشاه دیمکدر کرد کار کاف
 اول عربی و مفتوح در و اودال ساکنلر در و کار کاف بحمله جی معنایسته دو

پس کرد کار بحسب لغت ایشی دیک اولدی اما استعماله فاعل مطلق
معنا سنه در حاصلی پرورد کردن عبارتند * محصول بیت * ای بادشاه سنک
کوکلک قنبد آسکاره در هر سنه بی که خدا پرده غیب ایچنده کیزی طونار
یعنی خلقه دن نهان ایادیکی سنه بی سنک کوکلک او ککنده آسکاره ایدر
(داده فلک عنان ارادت بدست تو * یعنی که من کیم براد خودم بران * محصول
بیت * فلک عنان ارادت سنک الکه ویرمش یعنی که بن کیم بی کندی مراد بکه
سور یعنی بی کندی مراد بکه استخدا ایله حاصلی اختیار سنک الکه در
دیکدر (کر کوشنیت افتد بر داده ام تیر * ورنجشیت باید زرداده ام
بکان * بونده کوششیدن مراد صواشدر * محصول بیت * بوییت مقول
فلک را کرد شمله جنک واقع اولور سه جنک ورزی تیر و تیر فک ویرمش یعنی
عدویه اندر کافیدرسن هیچ زجت حکمه واکر ساک بخشش لازم اولور سه کانه زر
ویرمش اندن آل و صرف ایله (حصمت بکاست در کف پای خودش فکن *
یار تو کیست بر سر و چشم من نشان * محصول بیت * بوده مقول فلکدر
دیر که سنک خصم قنبد در آتی ایاغک طبانی آتیه براق یعنی باعمال و هلاک
اولسون و سنک یار و یاورک کیم رانی بنم باشم و کوزم اوزره نصب ایله یعنی باشم
و کوزم اوزره بری وار حاصلی اکانهظیم ایدرم (هم کام من بخیرمت تو کشت
منتظم * هم نام من بدحت تو کشت جاودان (محصول بیت) خواجه بیورر
بنم مرادم سکا خدمت ایلک سبیلله منتظم اولدی بنم نامده سنی مدح ایلک
سبیلله ابدی اولدی یعنی سنک نامکه اشعار سو بک سبیلله آدم عالمده باقی قالدی
و جمیع مراد اتم منتظم اولدی حاصلی سنک مدح کده عالمده داستان اولوب
شهرت بولدم (وله ایضا قصیده) بوقصیده بی قوام اکبر که محمد بن علی در آنک
نامده دیمشدر (زدلیری توان لاف زد باسانی * هزار نکته درین کار هست
نادانی * تا حرف تنبیه در * محصول بیت * دایر لکدن آسانلغه لاف اورمق
اولز یعنی بن کوکلک آتیمیم دیمک آسان دکل زیرا بوایشده هزار نکته وارا البته
بیلک کرل یعنی عشاقک کوکلک آلان یا لکز کوزلک دکاه رواندن غیری نیچه
حالت وار (بجز شکر دهی مایع است خوبی را * بخاشی توان زددم سلیانی
بخاشی یا حرف وحدت سلیمانی یا حرف مصدر (محصول بیت) شکر دهی لکدن
غیری خوب لغت مرماه لری وار بر خاقله فقط سلیانی سوزنی سولیک
اولز یعنی سلیمانک جمیع اشیاده قمری یا لکز خاقله دکاه بلکه بکندویه
مخصوص بر حالت در حق اول خاشی دیوالد قده اول نصرف اکامیبر اولدی
دیرل دهان ذکر خاتم اعتبار ایله در براده هانی خاتمه تنبیه ایلشدر

(هزار سلطنت دلیری بدان نرسد * که در دل پهن خویش را بکنجانی
محصول بیت * بیلک دایر لک سلطنتی اکابر شریعی اکابر ابر دکلدر که بر عاشق
کوکلکده هنرله کند کی صغندر سن یعنی بر عاشق کوکلک کیرمک بیلک
دایر لکدن اولی و احری در (چه کردها که برانکینتی زهستی من) مباد خسته
سمدت که تیز میرانی * محصول بیت * نه مبالغه توزلر که بنم وجود مدن
قوپردل یعنی وجودی فنا به ویرد * سمندل خسته اولسون که تیر سوررسن
یعنی بک یوررسن تیر یورومک تکبر و غرور درن عبارتند * بهم نشینی مردان
سری فرود آور (که کجهاست درین بی سری و سامانی * سری یا حرف تکبر
محصول بیت * رندر هم نشینلک کنه باش ایندر یعنی مصاحبترینه نزل ایله
زیرا بوسر سز لکده و سامان سز لکده نیچه خزینته لروار یعنی بونلره صحتده
چوق فواند وار حاصلی بونلره اخلاطده نیچه دفع وار (یا ریاده رنگین که
صد حکایت خاص * بکویم و نکیم رخنه در سامانی * محصول بیت * رنگین
یاده کتور که یوز خاص حکایت سویلرم و مسلمانلغه رخنه ایازم یعنی
مسلمانلغه ضرر ویرم (بخاک پای صبحی کان که نامن مست * بکوی میکده
استاده ام بدر بانی * محصول بیت * صبحی اید بیلک ایاغی طیرانی حق چونکه
تا بن مست میخانه محله سنده در بانلغه طور مشم یعنی میکده ده در بان اولی
هیچ زاهد طاهر پرست نکیمشتم * که بر خرده نه زار داشت پنهانی * محصول
بیت * میکده ده در بان اولی هیچ بر زاهد ظاهر پرسته او غرامدم که خرده
التنه کیزی زاری اولمیه یعنی میخانه در بانی اولی طاهر پرست زاهد لک
کیزی کفر نه مطلع اولدم (بنام طره دلیند خویش خیری کن * که تا خدات
نکه دار داز بریشانی * محصول بیت * کندی کوکل بغلی طره آدینه
بر خیر ایله تا که خداسنی بریشانلقدن حفظ ایلیه یعنی الله تعالی سنی
طره کبی بریشان اولمده دن صیانت ایلیه (مکیر چشم عنایت ز حال حافظ باز
و کر نه حال بکویم با صف ثانی * محصول بیت * اصطلاحده بواسلویه تشبیب
دیرلر یعنی قصیده اولنده غزل ایراد ایلکه حاصلی کوزله شعر سولکه تشبیبده
تشبیبده دیرلر شینله و سینله خواجه بیورر حال حافظدن عین عنایتی کیرو
طوقه یعنی در بغ ایله والا آصف ثانی به عالمی سویلرم یعنی عرض حال ایلرم
اصطلاحلرنده بویه بیته کیرز کاه دیرلر یعنی تغزلدن القاب مدوحه به عدول
ایلمکه کیرز کاه دیرلر (وزیر شاه نشان خواجه زمین وزمان * که خرمت
بدو حال انسی و جانی * وزیر شاه نشان بیانیه شاه نشان وصف ترکیبدر
بادشاه نصب اید بی معنا سنه یعنی سلطنت و بر بی که حرف رابطه صفت انسی

و جانی الی حرف نسبت در * محصول بیت * مذکور آصف ثانی وزیر
 شاه نشان در خواجه زمین و زمان در که انکله انس و جانک حالی خرم در (قوام
 دولت و دینی محمد بن علی * که می در خندش از چهره قریزدانی * محصول
 بیت * مذکور وزیر قوام الدین لقبی محمد بن علی در که چهره سندن نور
 و قریزدانی بلدرار (زهی حیده خصالی که گاه فکرم صواب * ترارسد که کنی
 دعوی جهان بانی * رسد بونک کبی بر رده لیاقت معناسنه در جهان بانی
 حافظ جهان معناسنه در * محصول بیت * نه خوش حیده اخلافسن که
 فکرم صواب محلده سکا لا تقدیر که جهان بانی تلق دعواسنی ایلیم سن یعنی حامی
 و حافظ عالم دیود دعوی ایلیم سکا لا تقدیر (طراز دولت باقی تراهمی زید *
 که همت نبرد نام عالم فانی * طراز علم معناسنه در دولت باقی به اضافت
 لامیه در مجاز او دولت باقی بیانیه همی زید فعل مضارع مفرد غائب در را شور
 دیگر در که حرف تعلیل * محصول بیت * دولت باقی نشان و علامتی سکا
 را شور زیر اسم سنک عالم فانی نامنی یاد ایلیم یعنی بانکده حکم اعتبارده دکل
 (اگر نه کنج عطای بود دستگیر شود * همه بسیط زمین روید بود برای * محصول
 بیت * اسکر سنک احسانک خزیندسی دستگیر و معین اولمه جمیع ربووی
 خرابه یوز قوردی یعنی خرابه متوجه اولوردی (تویی که صورت جسم ترا
 هیولی نیست * ز جوهر ملکی در لباس انسانی * هیولی بونده ماده جسم
 معناسنه در * محصول بیت * سن شول ذات شریف و عنصر لطیف سن که
 سنک صورت جسمک هیولایی یوقدر یعنی سائر اشیا ده صورت هیولایه
 عارض در اما سن بویل دکل سن بل که سن انسانه منسوب لباسده جوهر
 ملکد سنن یعنی سائر اجسام هیولی و صورتدن مر کبدر اما سنک جسمک
 ماده ملکدندر صورت عارض اولور هیولایی یوقدر حاصلی سن
 ملک خلقسن بشر شکنده (کدام بایه تعظیم نصب باید کرد * که در مسالک
 فکر نه برتر از آتی * مسالک مسلکک جمیع در سلول اید جک محله یعنی
 مقامات آتی آن اسم اشارت در عید و یا غیر خطاب * محصول بیت * قنقی
 تعظیم مرتبه سنی نصب ایلک کر که فکر مسلک کرده اندن بر تر و بالا تر دکل سن
 یعنی سنک چون بر بایه تعظیم تعیین اولنه که اول بایه مستحقسن دیو فکر
 مسالک کنده اندن بلند بایه مستحق بولور سن یعنی فکر حکم ایدر که اندن
 بوجه رن مرتبه مستحقسن دیو (درون خلوت کور و بیان عالم قدس
 سر بر کلک تو باشد سماع روحانی * سماع بونده آواز معناسنه در ته که مکرر
 مذکور در روحانی یا حرف نسبت * محصول بیت * عالم قدس فرشته لری

خلوق ایچنده سنک قلمک صرری و آوازی روحانی آواز در حاصلی ارواح اندن
 حظ ایدر (ترارسد شکر آویر خواجکی کز جود * دو آستین بکر بمان عالم افشانی
 رسد لائق معناسنه در شکر آویر و صف ترکیبیدر لغنده شکر آصی معناسنه در
 اما اصطلاحده بر کسه بر هنر ایلیم که محل تحسین اولسه آکاشکر
 آصدی دیرلر خواجه به اضافت بیانیه در کاف حرف توسط و یا حرف نسبت کز که
 حرف تعلیل ز جود مصراع ثانی به مره وندر * محصول بیت * وزارت
 شکر آویری سکا لا تقدیر که سخا و کرمدن ایکی آستینکی عالم کریم بینه سیکر سن
 یعنی انلر کریم بینه اعتبار ایا ز سن حاصلی کرده و احسانده انلر عالم سن
 دیگر در (سوابق کرم تراجه کونه شرح کنم * تبارک الله از ان کار ساز روحانی
 سوابق سابقه نک جمیع در کرمه اضافت لامیه در * محصول بیت * ای وزیر
 سنک کرمک سابقه لری نه وجهله شرح اید بیلورم تبارک الله روحانه
 منسوب کار سازدن حاصلی آفرین سندن ظهوره کلان سخا و کرمه که حد بشیر
 دکا در یعنی سن خدایه لائق کار ساز سن زرا بو کرمه اشقی خدا مالکدر
 (صواعق سخطت را بیان چه کونه کنم * نعوذ بالله از ان فتنای طوفانی
 صواعق صاعقه نک جمیع در بلدرم معناسنه و اضافت بیانیه در سخط غضب
 دیگر در * محصول بیت * سنک غضبک بلدرمی فیجه بیان ایدیم نعوذ بالله
 اول طوفانه منسوب فتنه لردن یعنی غضبک قیامتدر اندن استعاده ایدرم
 (کنون که شاهد کل شد بجمله کاه چن * جز نسیم ضیائیت همدم جانی
 شاهد کل بیانیه بجمله کاه چن ده بویل در نسیم صبا ده بویل در همدم جائیده
 بویل در و یا حرف نسبت محصول بیت * شاهدیکه شاهد کل چن کرد کخانه سته
 کندی یعنی چن سیران کخانه واردی نسیم صبا دن غیری همدم جائیسی
 یوقدر یعنی یار جائیسی و همدم مونس نسیم صبا در (شقایق از بی سلطان کل
 بسازد باز * بدست باد صبا کاهای نعمانی * شقایق لاله نعمانه دیرلر نعمان
 بن مندر عرب بکارندن بر قهار بکه دیرلر حکایت او انور که انک بر کون که
 سروری کونیدر اول کون یا سته کانه البته احسان ایدردی و بر کون که
 سخط و غضبی کونیدر اول کون یا سته کلنی البته قتل ایدردی و کردیکی برده که
 بر کوزل چایری و چنلی بره او غراسه بویم قوروم اولسون دیرایدی پیش هیچ
 کسه اول برده نه صید ایل که قادر ایدی و نه آعاج کسکه و نه اوقین او تلمعه پس
 مذکور لاله انک قوریلرنده چوق اولدیغی چون اکا اضافت ایدوب لاله نعمان
 دیدلر یعنی عرب شقایق نعمان دیر کاهای نعمانی بیانیه در که کاف عزیمتک
 کسری و لام مشدد ایل لغنده برده در اما بونک کبی بر رده هود بجز نه

و محفل نه اورند کاری قاره آله لی قرمزی کایم در (محصول بیت) شقایق
 کل سلطانی چون صبا الیه نعمانی پرده بر پیدایدر که کل اول پرده ایچنده
 آسایش و حضور ایلیم و راحت اوله دیو (ندان رسیدن سیم باد بهار
 که لاف میزند از لطف روح حیوانی * سعی نسیم باد لایمه و بیانیه در
 بهار رسیدن فاعلید رویا بهار مبتدا و بدان رسید آه مقدم خبری که حرف بیان
 میزند فاعلی تختنده بهار را جمع ضمیر در لطف روح حیوانی لایمه و بیانیه در
 محصول بیت) نسیم باد صبا نک سعیندن فصل بهار و یا نفس بهار اول مرتبه به
 ایرشد که روح حیوانی لطفندن لاف اورر یعنی بن روح حیوانی کبی لطیفم که
 احیای موتی ایدرم دیو دعوی ایدر حاصلی روح بخشیم دیو دعوی ایدر مجموع
 بیتک معناسنی اکا ایرشدی بهار یلینک کوچک قوقولی سعیندن که لاف
 اورر لطفندن روح حیوانی دین و بهارک نسیمی سعیندن اکا ایرشد که بر حیوان
 روح لطافتندن لاف اورده دین مضمون بیت و اصل اولیم و لاف زائد اورر مشر
 (سحر که هم چه خوش آمد که بلبل کلبانک * بغچه میزد و می گفت
 در سخنرانی * سخنران وصف تر کیبیدر سوز سوزی و یا حرف مصدر سوز
 سوز یچیلک دیکدر * محصول بیت * بکاسحر وقتنده نه خوش کادیکه
 بر بلبل غنچه به کلبانک اورردی و سوق کلامه دیردی) که تنک دل چه نشینی
 ز پرده بیرون آی * که درخت شربانی چو اعلی رمانی * محصول بیت *
 بلبل غنچه دیدیکه تنک دل نه او تو در رسن پرده دن طشیره کل که کوپده لعل
 رمانی کبی بر قرمزی شراب وار که سنی تنک دل کردن خلاص ایدر (مکن که می
 نخوری بر جمال کل بکاه * که باز ماه در میخوری پشیمانی * محصول بیت *
 بویت مقول بلبلد نذر غنچه به دیر که کاک جالی شوقنه بر آری باده ایچممت
 ایله یعنی باده ایچ کل شوقنه زبر ایچمزن سک اول بر آری یعنی کلجک آری پشیمانلق
 بر سن یعنی کل زمانده ایچمزن سک انک آردنجه کلجک آیده کل زمانده
 ایچمزدیکه ندامت چکر سن (بشکر تهمت تکفیر کریمیان برخاست * بنگوش
 کن کل و مل داد عیش بستانی * محصول بیت * تهمت تکفیر که آرادن قالدی
 انک شکرانه سیچون سعی ایله که کل و ملدن عیش و صفاد ادینی آله سن حاصلی
 سعی وجد ایله که ذوق کامل ایلیه سن (جفانه شیوه دین پروران بود حاشا * همه
 کرامت و لطفت شرع یزدانی * محصول بیت * دین پرور رشیه سی جفا
 دکادر حاشا یعنی حاشا که اهل دین و دیانت جانی و جواری اوله زبر شرع
 یزدانی عیب کرامت و لطفت در جو و جفا دکادر (رموز سر انا الحق چه دانند ان
 غافل * که منجذب نشد از جذبه های سبحانی * محصول بیت * انا الحق

در سروری و شعی

سر سنک رموزی اول غافل نه یلورونه اکلار که اللهک جذبه لایله منجذب
 اولدی یعنی جذبه خدایه مظهر دو شمین انا الحق سر سنک رموزندن خبردار
 دکل (درون پرده کل غنچه بین که میسازد) زبهر دیده خصم نولعل یسکانی (لعل
 یسکانی وصف تر کیبیدر لعل دمر نلی یعنی قرمزی دمر نلی و یا حرف مصدر
 قرمزی دمر نلیک دیکدر (محصول بیت) کل پرده سی ایچنده غنچه بی کور که
 سنک خصمک دیده سیچون لعل یسکانلق اینلر یعنی سنک عدول کوز یچون
 قرمزی یسکان اینلر (طر بسر ای وزیر ست ساقیا مگذار * که غیر جام می آنجا
 کند کرا آنجانی) طر بسر ای سنک اوی دیکدر وزیره اضافت لایمه در کرا آنجان
 آغر جانلی دیکدر و یا حرف مصدر جامی جسده و شرابی جانه تشبیه ایلش پس
 قدح که شرابه طلوا اوله کرا آنجان اولور * محصول بیت * ای ساقی بو وزیرک سنک
 اویدر قومه که بونده جام میدن غیر بسی آغر جانلیلق ایلیه یعنی قومه که بونده
 جام میدن غیر بسی ثقلت ایلیه قدح طلوا اولمندن کایندر یعنی همان قدح
 آغر جانلی کرک (توبودی ای دم صبح امید کریم مهر * برامدی و سر آمد شبان
 ظلماتی * دم صبح امید بیانیه لر در شبان ظلماتی بیانیه یا حرف نسبت
 * محصول بیت * ای امید صبا حنک نفسی سن ایدل که محبت جهتندن
 طلوع ایدل و ظلمات کیچه لری دو کندی یعنی سنک ظهورک سیدیه ظلمات
 ظلم عالم نرفع اولدی بو بیت دلالت ایدر که وزیر سقرده اوله و ظلم عالمی
 طونه و کلمی سبیه له ظلمات ظلم رفع اوله * شنیده ام که زمس یاد می کنی که گاه
 ولی مجلس خاص خودم نمی خوانی * محصول بیت * وزیره خطاب بیورر
 اینشم که بی گاه گاه کار سن اما بی مجلس خاص که دعوت ایلز سن
 (طلب نمی کنی از من سخن جفا نیست * و کر نه با تو چه بحث
 در خندانی * محصول بیت * شدن سوز طلب ایلز سن جفا بود در بوخسه
 سنکله نه بحث وارد در مختد انلقده یعنی بنله سوبلش ز سن بوخسه کوریدل که
 سوزده بحث نیجه اولور (زحافظان جهان کس چو بنده جمع نکرد * لطائف
 حکمی بانسکان قرآنی * حافظانندن جائزدر که حافظ مخلصیه مخلص اولنلر
 مراد اوله و جائزدر که حفاظ قرآن اولنلر مراد اوله و لطائف حکمی بیانیه
 یا حرف نسبت در نکات قرآینه بویه در * محصول بیت * جهان حافظلرندن
 بنده کبی کسه لطائف حکمی بی قرآن نکنه لر جمع ایلاری (هزار سال بقا
 بخشند مدایح من * چنین متاع نفیسی بچون وارزانی * متاع نفیس بیانیه
 و یا حرف وحدت بچون با حرف صله ارزانی تقدیری ارزانیست ضرورت قافیه
 ایچون سین و تاترله اولندی * محصول بیت * یلک یل سکابقا باغش لر بنم

مدحلم یعنی مادامکه بنم شعرم اوقشور سننک نامک حیات بولور زیر
 مدوحسن وشعر مده نامک مسطور و مد کوردر پس بونجیلین برنقیس متاع
 سنک کبی به لا یقدر یعنی بنم مدایحیم سکا لا تقدروین سندن غیری بی مدح ایلم
 دیمکدر (سخن دراز کشیدم ولی امیدم هست) که ذیل عفو برین ماجرا
 بیوشانی * محصول یت * سوزمی اوزاتدم اما امیدم وارد که عفو و اتکنی
 بوماجریه اورته سن یعنی امیدم وارد که بونکا همدن کچه سن (همیشه
 تابهاران صیاب صفحہ باغ * هزار نقش نیکار در خطر یحافی * محصول یت
 مادامکه دائمی بهار لوده یعنی فصول بهار لوده صیاب باغ صفحہ سنه بین دورلو
 نقش بازار یحافی خطدن باغ و بحان زیاده مناسب واقع اولمش (بیاض ملک
 ز شاخ اصل بعمر دراز * شکفته یاد کل دولت یاسانی * باغ ملک بیابنه در شاخ
 اصل ده بویه در عمر دراز ده بویه در کل دولته بویه در (محصول یت) سلطنت
 باغنده و یا ملک یت باغنده امید شاخندن عمر دراز له کل دولتک آسانلغله
 شکفته اولسون یعنی دولت وسعادتک آسانلغله مرور ایلسون هرگز
 روز کاردن نشویش کورمیه سن وله ایضانی الخمس (در عشق توای صنم چنانم
 کرهستی خویش در کام) (محصول یت) ای صنم سنک عشق کدن شو یلم که
 کندی وار لغندن کانه یم یعنی سنک محبتک غلبه سندن وجود مدن خبر
 دارد کام (هر چند که زار و ناوانم * کردست دهد هزار جام * دریای مبارکت
 فشام * محصول یت * هر قدر که زار و ناوان ایسم اگر بیل جان الیه کیر سه
 جیعنی سنک مبارک ایاه که شاییده یم) کو یخت که از سرنیازی * در حضرت
 چون تودل نوازی * بوبنده قافیه بالری حرف وحدت * محصول یت *
 قنی اول طالع که بر نیاز جهندن سنک کبی بردل نوازک حضورنده (معروض کم
 نهفته رازی * هیات که چون نوشا هبازی * تشریف دهد باشیام
 معروض مصدر در معرض معناسنه * محصول یت * سنک کبی بردل نوازک
 حضورنده بر کیزی رازی عرض ایدم هیات که سنک کبی بر شا هبازیم آشیانده
 تشریف * یعنی بنم خانه می مشرف ایلیه (هر چند ستمگری ترا خوست
 کم کن بودی که آن نه نیکوست * محصول یت * هر قدر که ظالمک سنک
 خوبکدر بر امر لقی ترک ایله که بر امر لقی بود کادر (کرزانکه دات نه زاهن
 و دوست * آخر بدم کند کن ای دوست * انکار که حال آستانم * محصول یت
 اگر شویله که کو کلک دمردن و توجدن دکل ایسه البینه باشم اوزره اوغره ای
 دوست فرض ایله که آستانک طبرانی یم آستانک تراخی چیکر سن بی گویا اول
 تراب ظن ایله و یا مال ایله (گفتم که چو کشتیم براری * زین پس ره مر حجت سپاری

* محصول یت * چونکه بی زار لغله قتل ایلدک دیدمکه بوند نصکره مر حجت
 بولنه کیدرسن یعنی قتل نصکره بی اسر کرسن دیدم (بر دل رقم وفاسکاری
 تو خود سروصل مانداری * من طالع و یخت خویش دام * محصول یت *
 دیدمکه کوکاکه وفارقی بازار سن خود بزم وصلز سودا سن طوعز سن یعنی
 بزم واصل اولز سن بن طالع و یخت کراهمی بیلورم یعنی واصل اولدی یعنی
 طالع مدن بیلورم (ای بسته کر زور و نزدیک * بر هیچ بخون ترک و تاجیک *
 تاجیک بجمه دیرلر * محصول یت * ای ابراقدن و یقیندن ترک و تاجیکل
 بلا سبب خوشه بیل بغلین جانان (کر خانه محقرست و تاریک * در مسکن
 اخلاص الممالیک * بردیده روشنت نشام * عمالیک مملوک جمعیدر قوللر
 دیمکدر * محصول یت * اگر خانه من محقر و تاریک ایسه اخلاص الممالیکل
 مسکنده سنی کند و آیدین کوزم اوزره نصب ایدم (من از تو بجز وفا بجوم
 بیرون ز کل وفای بوم * محصول یت * بن سندن وفادن غیری نسنه ایسم
 سنک وفاک کلندن غیری بی تو قلم یعنی سکا وفادن غیری ایسم یوق
 (الاره بندگی نیوم * اسرار تو پیش کس نکوم * و اوصاف تو پیش کس
 نخواهم * محصول یت * سنک وفادارکم الا قولتی بولندن غیری بوله یلم
 سنک اسرار کی کسه قننده سوبلم و سنک اوصاف کی کسه اوکنده اوقومام
 کیرم نه در وفا کشودیم * نه مهر بمر بر فرودیم * محصول یت * طونایم که
 وفا قیوسنی آچمش و محبتی محبت اوزره آرتزش یعنی فرض
 ایدم که وفادار اولوب محبت کوندن کونه زیاده دکل ایش * نه بود هر آنچه
 می نمودیم) آخر نه من و تو یار بودیم * عهد تو شکست و من همام (محصول یت
 اولدی هر اول نسنه که کوستردک یعنی سعی و کوشش کوستردک اما مراد
 حاصل اولدی هله بن سنکله یار و یولداش دکلیدک سنک عهد کندی
 اما بن اولکی کبی یم یعنی وفادارم (کر سربری بیغ تیرم * اگر باشی کسکین
 قبله کسر سنک * از کوی وفات برنجیزم * ورزان که کندریره ریزم * ریزم
 اصلنده ریزه در ضرورت وزن و قافیه ایچون های رسمی ترک اولندی (محصول
 یت * سنک وفالک محله سندن فالقم یعنی وفا کی ترک ایلم اگر شویله که بی ریزه
 ریزه ایدم * من مهره مهر تو بریزم * الا که بریزد استخوانم * محصول یت *
 بن سنک محبتک مهر بی دوکم یعنی ضایع ایلم مکر که استخوانم دوکله یعنی
 مکر که اولم (انها که نشان عشق چویند * جز راه من نبوسند * تسخیر لوده
 (انها واقعدر اما قیاس آمان ایدی * محصول یت * شونلر که عشق نشان
 استر بزم من ارم بولندن غیری بوله یلوب کتسونلر * خاک من زار چون بیوسند

کرنام تو رسم بگو بند * فریاد بر آید از روانم * محصول بیت * نزار لکنا کنی
 چونکه فوق لب را کرسنک نام کی باشم اوزره سو بلیه لبم رواندن فریاد و فغان
 جیفار (کر بگذردم ز پیش خیلی * هر یک بصفایه از سهیلی * محصول بیت *
 اگر او کندن بر بلوک جماعت کاور بجرسه که هر بریسی سپیدن صفاده یک اولسه
 (از تو نکم بغیر میلی * مجنونم اگرهای لیلی * ملک عرب و عجم ستانم * بغیر
 با حرف صله میلی یا حرف تکبیر (محصول بیت) سندن غیره میل ایلزم دیوانه یم
 اگر لیلی بهاسنه ملک عرب و عجمی آورسم (کشم صفادر آرزویت * آشفته
 و تیره دل چومو بیت (محصول بیت) ای صنم سنک آرزو کده مو یک کی آشفته
 و تیره دل اولدم (هر چند نمی رسم بگو بیت * شب نیست که از فراق رویت *
 زاری بفلک غیر سام * محصول بیت * هر قدر که سنک محله که ابرشتم رسم
 کجید تو قدر که رویک فرافندن فریاد و فغانی فلک که ابرشدریم یعنی هر کجی
 فریادم کو که ابرشور (ای وصل تو اصل شادمانی * مانی بنشاط جاودانی
 محصول بیت * ای جانان سنک وصلک شادمانت اصل و سر مایه سیدر
 ابدی نشاط و سرور له قاله سن یعنی دایما سرور و نشاط له سن عالمده (بر حافظ
 خود چه می نشانی * هر حکم که بر سرم برانی * مهلت ز خویشتر مرا نم
 محصول بیت * کندی حافظک اوزره نه شار اید رسن هر حکمی که باشم اوزره
 سور رسن قولاید رهمان بخن کند کدن سورمه الحمد لله علی الاختتام
 والصلاة علی افضل الانام و علی عترته ثم السلام الی قیام الساعة

وساعة القیام

شد مک شمر حنه دل بولدی فرصت * عجم ایدی صور اریسک سال هجرت
 مرادین بولسون او قویوب یازانلر * دخی سهو و خطاستی دوزنلر
 و کان تمام طبعه فی يوم السبت المبارک الرابع والعشرین من شهر ربیع الثانی
 سنة خمسین و مائین و الف * من هجرة من له العز و الشرف * علیه الصلاة
 و السلام * و علی الله و صحبه الکرام * الا ان المجلد الاول و مائة و عشرين صحیفه
 من الثانی طبع فی مطبعة ولی النعم الحاج محمد علی پاشا الی انشاءها بالاسکندریه
 بتصحیح الفاضل عزیر افندی و اما باقیه فی المطبعة الکبری الی انشاءها ولی
 النعم المذکور یولاق بتصحیح اجد افندی تلیذ العلامة اللوذعی * و انقضاء
 الالهی (الحافظ الشیخ محمد مراد افندی الذی کان فی تقرر بر عوارف المعارف بعید
 و یمدی * بتکیه مراد ملا الکاتمه بیازار جهار شنبه امدنا الله بامداد و سلک
 بنافویم رشاده * و ذلک بملا حظه ناظر المطبعة الکبری المعتمد علی ربه فی الدنیا
 و الاخری * مستدامنه القیض الربانی * ابی القاسم افندی شاهد الجیلانی *

